

КЕЙТ МОРТЪН ПАЗИТЕЛКА НА ТАЙНИТЕ

Превод от английски: Надежда Розова, 2014

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ
ЛОРЪЛ

Провинциална Англия, къща насред полето, летен ден в началото на шейсетте години на двайсети век. Къщата е непретенциозна: наполовина дървена, с олющена бяла боя от запад и плъзнал нагоре по мазилката повет. Комините пушат и само с един поглед разбираш, че долу на печката къкри топла и вкусна гозба. Има нещо характерно в разположението на зеленчуковата градина, просто така, в задния двор, в гордия блясък на витражните прозорци в оловни рамки, в старателно закърпените керемиди на покрива.

Грубовата ограда обикаля къщата, а осеяна с вдлъбнатини дървена порта отделя градината от ливадите наоколо и гъсталака отвъд. Между чворести дървета ромоли поточе с каменисто дъно, което от векове се стрелка между сянка и слънчева светлина, но оттук не се чува. Твърде далеч е. Къщата е съвсем усамотена, намира се в края на дълга прашна алея и не се вижда от тесния междуселски път, с който носи едно и също име.

Всичко е застинало, всичко е притихнало, ако не броим случаен лек порив на вятъра. Два бели обръча за игра — миналогодишната мода — стоят подпрени на арката, обрасла с глицинии. Кукла негърче с превръзка на окоето и излъчващо достойнство изражение бди от наблюдателната си позиция в кошницата за щипки върху зелена количка за пране. Ръчна количка, натоварена с гърнета, търпеливо чака край навеса.

Въпреки спокойствието или може би заради него цялата гледка е заредена с очакване като театрална сцена точно преди актьорите да излязат на нея. Когато нито една възможност не е отхвърлена и обстоятелствата все още не са предопределили съдбата, и в този момент...

— Лоръл! — чува се нетърпелив детски глас в далечината. — Лоръл, къде си?

И сякаш магията се разваля. Светлините в къщата притъмняват, завесата се вдига.

Няколко кокошки изникват отнякъде и започват да кълват между тухлите на градинската пътека, сянка на сойка прелита през градината, трактор лениво забръмчава на близката ливада. А високо над всичко, на пода на дървена детска къщичка на едно дърво, по гръб лежи шестнайсетгодишно момиче, притиска към небцето си лимоновия бонбон, който смуче, и въздиша...

* * *

Сигурно би било жестоко просто да ги остави да продължат да я търсят, но заради горещината и тайната, която пазеше, не ѝ се играеше много, още по-малко на детински игри. Пък и всичко беше част от предизвикателството и както казваше татко: играйте честно, а също — няма да разберете, ако не опитате. Лоръл не беше виновна, че повече я бива в изнамирането на скришни места. Да, вярно, другите бяха по-малки от нея, но не бяха бебета.

Във всеки случай не искаше да я намерят. Не днес. Не сега. Искеше само да лежи, да усеща как тънкият памучен плат на роклята потрепва от вятъра върху голите ѝ крака и да мисли за него.

За Били.

Лоръл затвори очи и името му се изписа в курсив по тъмните ѝ клепачи. Неон, искрящ розов неон. Кожата ѝ настръхна и тя завъртя бонбона така, че кухата му среда застана на върха на езика ѝ.

Били Бакстър.

Начинът, по който я зяпаше над черните си слънчеви очила, щърбавата му, крива усмивка, тъмната му контешка коса...

Стана мигновено, точно каквато трябваше да бъде истинската любов. Преди три съботи на слизане от автобуса двете с Шърли се натъкнаха на Били и приятелите му, които пушеха цигари на стълбите пред залата за танци. Очите им се срещнаха и Лоръл благодари на бога за решението си да похарчи парите си за уикенда за нови найлонови чорапи.

— Хайде, Лоръл. — Беше Айрис, гласът ѝ звучеше омаломощено от жегата. — Защо не играеш честно?

Лоръл още по-силно стисна очи.

Бяха изтанцували заедно всеки танц. Джазовият ритъм се беше ускорил, косата ѝ се беше изхлузила от френския кок, който внимателно бе направила по образец от корицата на списание „Банти“, а краката я заболяха, но все пак бе продължила да танцува. Спря чак когато Шърли, намусена, задето е пренебрегната, се приближи като някаква лелка до сестра си и заяви, че последният автобус към къщи тръгва, ако Лоръл изобщо се интересува дали ще спази вечерния си час (тя, Шърли, и в двата случая със сигурност нямало да има нищо против). Шърли се отдалечи, Лоръл, изчервена, каза „довиждане“, Били я сграбчи за ръката, дръпна я по-наблизо и тогава дълбоко в себе си Лоръл с ослепителна яснота проумя, че е настъпил мигът, онзи красив, звезден миг, който е чакала цял живот...

— О, както искаш! — отсече сърдито Айрис. — Но не ме обвинявай, ако не остане торта.

Слънцето бе преваляло пладне, сноп лъчи се промъкна през прозорчето на къщичката и оцвети клепаците на Лоръл отвътре в цвят на черешова кола. Тя се надигна, но не понечи да напусне скривалището си. Заплахата беше обяснима поради всеизвестната слабост на Лоръл към маминия пандишпанен сладкиш „Виктория“, обаче не подейства. Лоръл много добре знаеше, че ножът за рязане на торта лежи забравен върху кухненската маса, пропуснаха го в хаоса, докато семейството събираше кошниците за пикник, одеяла, газирана лимонада, плажни хавлии, новия транзистор и изхвърча набързо от къщата. Знаеше, защото, когато се бе върнала уж заради играта на криеница и се бе промъкнала в хладната притъмняла къща, за да вземе онова пакетче, бе видяла ножа с червена панделка на дръжката да лежи до фруктиерата.

Ножът беше свързан с традиция — с него режеха всяка торта за рожден ден, всеки коледен пай, всеки приготвен за нечия утеха сладкиш в историята на семейство Никълсън, — а майка им педантично се придържаше към традицията. По тази причина Лоръл знаеше, че е свободна, докато някой не бъде изпратен да донесе ножа. И защо не? В семейство като тяхното, където спокойните мигове са същинска бяла врана, където някой винаги влиза през една врата или затръшва друга, да пилееш уединение бе равносилно на светотатство.

Тя се нуждаеше от време за себе си, особено днес.

Пакетчето за Лоръл пристигна по пощата в четвъртък и, за щастие, Роуз срещна пощальона, а не Айрис или Дафни, или — боже опази! — мама. Лоръл веднага разбра чие име ще намери вътре. Бузите ѝ пламнаха, но някак успя да измърмори нещо за Шърли, за някаква музикална група и за плоча, която взема назаем. У Роуз това не предизвика никакво смущение, тъй като вниманието ѝ, в най-добрия случай непостоянно, вече се бе прехвърлило върху пеперуда, кацнала на оградата.

По-късно същата вечер, когато всички се бяха скупчили пред телевизора и гледаха „Джубокс Джури“, Айрис и Дафни спореха кой е по-добър: Клиф Ричард или Адам Фейт, а баща им оплакваше фалшивия им американски акцент и в по-широк план — прахосването на Британската империя, Лоръл се измъкна. Заклучи се в банята, седна на пода и облегна гръб на вратата.

С треперещи пръсти разкъса единия край на пакетчето.

В скута ѝ падна увита книжка. Прочете заглавието ѝ през хартията — „Рожден ден“ от Харолд Пинтър — и радостна тръпка плъзна по гръбнака ѝ. Лоръл не успя да сдържи възторга си.

Пъкна книжката в калъфката на възглавницата си и оттогава спеше с нея. Не беше много удобно, но ѝ харесваше да я държи близо до себе си. Имаше нужда да я усеща. Важно беше.

Лоръл наистина вярваше, че има моменти, когато човек стига до кръстопът; когато се случва нещо неочаквано и променя хода на събитията в живота му. Премиерата на постановката на Пинтър беше точно такъв момент. Прочела бе за събитието във вестника и у нея се бе породил необясним подтик да отиде. Каза на родителите си, че ще бъде у Шърли, закле Шърли да пази тайната и после хвана автобуса за Кеймбридж.

Това беше първото ѝ пътуване някъде сама и докато седеше в затъмнената зала на театъра и гледаше как рожденият ден на Станли се превръща в кошмар, тя изпита такова възвисяване на духа, каквото никога досега не бе изпитвала. Беше откровение, каквото, изглежда, спохождаше поруменелите госпожици Бъкстън всяка неделя в църквата, и докато Лоръл, която подозираше, че ентусиазмът им се дължи повече на новия млад енорийски пастор, отколкото на словото Божие, седеше на ръба на евтиното си място, бушуващата на сцената драма нахлу в гърдите ѝ, вля се в собствената ѝ кръв и тя почувства

как лицето ѝ блажено пламва. Тогава разбра. Не беше сигурна какво точно, но със сигурност разбра: животът е нещо много повече и я очаква.

Запази тайната си, не беше напълно сигурна какво да прави с нея, още по-малко — как да я обясни на някой друг, но това трая до следващата вечер, когато ръката на Били я обгърна, а бузата ѝ се оказа силно притисната към коженото му яке. И пред него призна всичко...

Лоръл извади писмото му от книгата и го прочете отново. Беше кратко, той ѝ съобщаваше само, че ще я чака с мотора си в края на уличката в два и половина в събота следобед — имало едно местенце, което искал да ѝ покаже, любимото му място по брега.

Лоръл погледна часовника си. Оставаха по-малко от два часа.

Когато тя му разказа за представлението на „Рожден ден“ и как то я е накарало да се почувства, той кимна и на свой ред разказа на Лоръл за Лондон, за театрите и за групите, които беше слушал в безименни нощни клубове, а тя съзря бляскави възможности. После я бе целунал, първата ѝ истинска целувка, и електрическата крушка в главата ѝ избухна и всичко стана бяло.

Лоръл се премести там, където Дафни бе подпряла огледалцето си, и се взря в отражението си, сравнявайки малките черни линии, които прилежно бе нарисувала в ъгъла на всяко око. Доволна, че са равни, тя приглади бретона си и се опита да потисне мрачното отвратително чувство, че е забравила нещо важно. Беше се сетила за плажна хавлия, вече бе облякла банския си костюм под роклята, каза бе на родителите си, че госпожа Ходжкинс се нуждае от нея още няколко часа, за да изчисти и помете салона.

Лоръл отмести поглед от огледалото и изгриза щръкнало парченце от нокътя си. Наистина не беше привично за нея да се измъква тайно; беше добро момиче, всички го казваха: учителите, майките на приятели, госпожа Ходжкинс, но имаше ли избор? Нима бе възможно да обясни на майка си и на баща си?

Сигурна беше, че родителите ѝ никога не са изпитвали любов — няма значение какви истории за запознанството си разказваха охотно. Да, обичаха се много, но това беше сигурната обич между възрастния, която се изразява в разтриване на рамене и несекващо поднасяне на чай. Не, гневно въздъхна Лоръл, те със сигурност не познаваха другата

любов, тази с фойерверки и лудо биещи сърца, и с физически желания — изчерви се тя.

Топъл порив на вятъра донесе отдалече смеха на майка ѝ заедно със смътното усещане, че тя стои пред пропаст в живота си, и събуди у Лоръл нежност. Милата мама! Не беше виновна, че младостта ѝ бе погубена от войната. Нито че е била на двайсет и пет, когато срещнала татко и се оженили; че и досега демонстрираше способността си да прави лодки от хартия, когато някой от тях се нуждае от ободряване; че най-вълнуващото за нея събитие през лятото е да спечели наградата на селския клуб по градинарство и снимката ѝ да бъде публикувана във вестника (не само в местния вестник — статията излизаше и в лондонската преса, нещо извънредно за регионално събитие. Бащата на Шърли, адвокат, радостно я бе изрязал от вестника и я бе донесъл да им я покаже).

Когато татко закачи изрезката на новия хладилник, мама се смути престорено и се възпротиви, но само с половин уста — не свали снимката. Не, тя се гордееше с невероятно дългите шушулки боб, наистина се гордееше, и точно това имаше предвид Лоръл. Изплю парченцето от нокътя си. По някаква неопишуема причина изглеждаше по-мило да измамиш човек, който се гордее с бобови шушулки, отколкото да го накараш да приеме, че светът се е променил.

Лоръл нямаше много опит в маменето. Семейството ѝ беше задружно — всички нейния приятели го отбелязваха. И пред нея, и със сигурност зад гърба ѝ. От гледна точка на външните хора, семейство Никълсън се бяха отдали на силно подозрителния грях да се харесват един друг. Но напоследък нещата се промениха. Макар да правеше всички обичайни неща, Лоръл усещаше нова, странна отдалеченост. Летният бриз разпиля коса по бузата ѝ и тя леко се намръщи. Вечер, докато седяха около масата и баща ѝ пускаше милите си шеги, съвсем не забавни, но въпреки това посрещани с всеобщ смях, Лоръл сякаш наблюдаваше близките си отвън — сякаш те седяха в купе във влака, споделяха старите семейни традиции, а тя стоеше сама на гарата и гледаше как се отдалечават.

Само дето тъкмо тя щеше да ги напусне, и то скоро. Проучила беше нещата: трябваше да отиде в Централното театрално училище. Чудеше се какво ли ще кажат родителите ѝ, когато им съобща, че иска да замине. Не бяха твърде светски настроени — майка ѝ не бе ходила в

Лондон, откакто Лоръл се бе родила — и дори беглото предположение, че най-голямата им дъщеря смята да се премести там, да не говорим за планирания от нея съмнителен живот в театъра, вероятно щеше да им докара удар.

Под Лоръл прането се бе свило мокро на простора. Единият крачол на джинсите, които баба Никълсън ненавиждаше („Изглеждаш евтино, Лоръл — няма нищо по-лошо от момиче, което се фръцка“), се удряше в другия и плашеше еднокрилата кокошка, която крякаше и се въртеше в кръг. Лоръл плъзна слънчевите си очила с бяла рамка надолу по носа си и се облегна на стената на къщичката.

Проблемът беше войната. Беше свършила преди шестнайсет години — почти колкото целия ѝ живот — и светът беше продължил напред. Сега всичко беше различно: мястото на противогазите, униформите, купоните за храна и всичко останало беше в големия стар куфар с цвят каки, който баща ѝ държеше на тавана. За жалост обаче, някои хора, изглежда, не го осъзнаваха, а именно — всички над двайсет и пет години.

Били твърдеше, че тя няма да може да намери нужните думи, за да я разберат. Наричало се „разлика между поколенията“ и било безполезно тя да опитва да им обяснява. Така пишело в книгата на Алан Силитоу, която той носеше навсякъде в джоба си — възрастните не трябва да разбират децата си, а ако ги разбират, значи нещо не е наред.

Традиционното възпитание на Лоръл — доброто момиче, предано на родителите си — я бе подтикнало да му се противопостави, но тя не го направи. Вместо това мислите ѝ се насочиха към нощите напоследък, когато успяваше пълзешком да се измъкне от сестрите си; когато пристъпваше навън в благоуханния здрач с транзистор, скрит под блузата, и с разтуптяно сърце се изкатерваше в къщичката на дървото. Там настройваше транзистора на вълните на Радио Люксембург и лежеше в тъмното сама, обгърната от музиката. И докато тя проникваше в неподвижния селски въздух и заливаше древния пейзаж с най-новите песни, кожата на Лоръл настръхваше от величавото опиянение, че е част от нещо по-голямо, от световна конспирация, от тайна групировка. Ново поколение от хора, които слушат точно в същия миг и са проумели, че светът и бъдещето са някъде там и ги очакват...

Лоръл отвори очи и споменът избяга. Топлината му обаче остана, тя се протегна доволно и проследи с очи пътя на една полска врана, отправила се към облаците. Лети, птичке, лети! Така ще направи и Лоръл веднага, щом завърши училище и стане на осемнайсет. Продължи да наблюдава и си позволи да мигне едва когато птицата стана колкото главичката на топлийка в далечната синева. Каза си, че ако постигне този подвиг, родителите ѝ ще са принудени да видят нещата от нейната гледна точка и бъдещето ясно ще се разгърне.

Очите ѝ триумфално се насълзиха и Лоръл отново плъзна поглед към къщата: към прозорците на стаята си, към богородичката, която с мама бяха посадили на гроба на клетия мъртъв котарак Констабъл, към пукнатината между тухлите, където бе оставяла писма до феите.

Спомените от времето преди, когато като малка събираше морски охлюви от плитко езерце на морския бряг и всяка вечер хапваше в предната стая в къщата на баба си край морето, бяха смътни, като сън. Фермата беше единственият дом, който познаваше. И въпреки че не искаше да има собствено кресло, обичаше да гледа родителите си да седят в техните всяка вечер, а докато заспива, да знае, че двамата си шепнат от другата страна на тънката стена и че само да протегне ръка, тя ще подразни някоя от сестрите си.

Щяха да ѝ липсват, когато замине.

Лоръл примигна. Щяха да ѝ липсват. Сигурността на това твърдение я връхлетя бързо и мъчително. Натеза в стомаха ѝ като камък. Момичетата вземаха дрехите ѝ назаем, чупеха червилата ѝ, драскаха плочите ѝ, но те щяха да ѝ липсват. Бяха като кученца, които се боричкат в общата си стая. Налагаха се над външните хора и това им се нравеше. Бяха сестрите Никълсън: Лоръл, Роуз, Айрис и Дафни; градина от дъщери^[1], както се изразяваше възторжено татко, когато пийнеше малко повече. Ужасна напаст, както заявяваше баба след посещенията им през ваканциите.

Лоръл чуваше крясъците и виковете в далечината, водни звуци на лято край реката. Нещо в нея се опъна като въже. Представяше си ги като в жива картина от едно време. Как се гонят в плитчините с поли, вътъкнати в кюлотите: Роуз е избягала на сигурно място на камъните и поклаща във водата тънките си глезени, докато рисува с мокра пръчка; Айрис незнайно как се е намокрила и това я вбесява; Дафни, с къдрици като спиралките на тирбушон, се превива от смях.

Карираното одеяло за пикник сигурно е постлано на тревистия бряг, а майка им стои наблизо, нагазила до колене в най-бързото течение, и пуска новата си лодка. Татко гледа отстрани с навити крачоли и цигара в устата. А лицето му — Лоръл си го представяше съвсем ясно — е с обичайното леко изненадано изражение, сякаш той не може да повярва на късмета си, че животът го е довел точно тук, точно сега.

А бебето пляска в краката на баща им, писка и се смее, протегнало пухкавите си ръчички към лодката на мама. Светлината в техния живот...

Бебето. То си имаше име, разбира се, Джералд, но никой никога не го наричаше така. Името е на възрастен, а той си беше бебе. Беше на две години, но лицето му все още беше кръгло и с трапчинки, очите му блестяха пакостливо, а крачетата му бяха апетитно пухкави и бели. Понякога Лоръл едва се сдържаше да не би неволно да ги стисне прекалено силно. Всички се стремяха да му бъдат любимци и всички мислеха, че са победили, но Лоръл знаеше, че лицето му грейва най-силно, когато види нея.

Ето защо беше немислимо да изпусне дори и секунда от тържеството за рождения му ден. Какви игрички играеше, скрита в къщата на дървото толкова време, особено след като планираше по-късно да се измъкне с Били?

Лоръл се намръщи, заля я вълна от укори, които бързо намериха решение. Щеше да се поправи: да слезе на земята, да вземе ножа от кухненската маса и да го занесе при рекичката. Щеше да бъде дъщеря за пример, безукорната най-голяма сестра. Ако изпълни задачата, преди ръчният ѝ часовник да отброи десет минути, щяха да ѝ се полагат допълнителни точки от въображаемия резултат, който непрекъснато си водеше мислено. Застана на най-горното стъпало и топлият бриз лъхна босите ѝ, почернели от слънцето стъпала.

* * *

По-късно Лоръл щеше да се чуди дали нещата щяха да се случат по различен начин, ако не беше действала толкова прибързано. Дали цялото ужасно нещо би могло да бъде предотвратено, ако бе проявила

повече предпазливост. Обаче не го стори и то се случи. Прибързала беше и по тази причина винаги щеше да се обвинява за онова, което последва. Ала навремето не успя да се сдържи. Нуждата ѝ да се намира в центъра на събитията беше станала смайващо неотложна, както по-рано пък ѝ се искаше да остане сама.

Напоследък често се случваше. Лоръл беше като ветропоказателя на покрива на Грийнейкърс: чувствата ѝ се люшкаха с прищевките на вятъра ту в едната посока, ту в другата. Беше странно и понякога плашещо, но и някак вълнуващо. Приличаше на опасно препускане по морския бряг.

В този случай беше и вредно. Защото в отчаяното си бързане да се присъедини към празненството край потока тя заклеши коляното си между дъските на дървения под на къщичката. Одраскването я парна, тя трепна от болка и погледна надолу към потеклата прясна кръв, изненадващо яркочервена. Вместо да слезе на земята, Лоръл се качи обратно в къщичката, за да огледа внимателно раната.

Все още седеше там и се взираше в окървавеното си коляно, проклинаше припряността си, чудеше се дали Били ще забележи голямата грозна коричка и как би могла да я замаскира, когато чу звук откъм горичката. Беше шумолене — естествено и все пак достатъчно различно от другите следобедни звуци, за да привлече вниманието ѝ. Надникна през прозореца на къщичката и видя, че Барнаби тича във високата трева, а копринените му уши пърпорят като кадифени крила. Малко по-назад майка ѝ крачеше през поляната към градината и всяка крачка разтягаше плата на лятната ѝ домашна рокля. Бебето, заради жегата босоного под костюмчето си за игра, беше наместено удобно на хълбока ѝ.

Въпреки че бяха доста далеч, по странен каприз на вятъра Лоръл чуваше доста ясно мелодията, която майка ѝ си тананикаше. Беше пяла тази песен на всяко от децата си. Бебето се кискаше доволно и пискаше: „Пак! Пак!“ (въпреки че звучеше повече като „Па! Па!“), докато мама прокарваше пръсти по коремчето му, за да го погъделичка под брадичката. Бяха толкова погълнати един от друг и появата им заедно на огряната от слънцето поляна беше толкова идилична, че Лоръл се разкъсваше между радостта да бъде свидетел на този интимен момент и завистта, че не може да участва в него.

Когато майка ѝ отвори портата и се отправи към къщата, Лоръл осъзна разочаровано, че тя лично се бе върнала за ножа.

С всяка нейна стъпка шансовете на Лоръл за изкупление намаляваха. Тя се навъси, мрачното ѝ настроение пресече желанието ѝ да извика или да слезе долу и вместо това я прикова на мястото ѝ на пода на къщичката. Тя седеше там и се терзаше по мъчително приятен начин, докато майка ѝ влизаше в къщата.

Един от обръчите тихо тупна на земята и Лоръл прие това като проява на солидарност. Реши да остане на мястото си. Нека им липсва още малко; ще отиде при потока, когато се оправи и е готова. Междувременно щеше да прочете „Рожден ден“ още веднъж, да си представя бъдещето далеч оттук и новия си живот, в който е красива и изтънчена, пораснала е и няма рани.

* * *

Когато се появи, мъжът беше малко по-голям от мъгляво петно на хоризонта, там долу, в най-далечната част на алеята. По-късно Лоръл не можеше да каже със сигурност какво я накара да погледне нагоре. За една ужасна секунда, когато за пръв път го забеляза да върви към задната част на къщата, Лоръл си помисли, че това е Били, който е пристигнал по-рано и идва да я вземе. Позволи си да си поеме дъх едва когато силуетът на госта се очерта по-ясно и се разбра, че мъжът не е облечен подходящо — тъмен панталон, риза с ръкави и шапка със старомодна периферия.

Веднага след облекчението я завладя любопитството. Посетителите във фермата бяха рядкост, още повече такива, които пристигат пеша, но докато гледаше приближаващия се мъж, дълбоко в съзнанието на Лоръл изникна бегъл спомен, интригуващо усещане за дежавю, което не можеше да определи точно, колкото и да се опитваше. Лоръл зарязва цупенето и с наслада се зае да наблюдава от удобството на укритието си.

Облегна лакти на перваза на прозореца, а брадичката — на ръцете си. За възрастен човек мъжът не изглеждаше зле и нещо в позата му подсказваше уверена целеустременост. Беше човек, който няма нужда да бърза. Със сигурност не беше познат, не беше приятел

на баща ѝ от селото или някой от работниците във фермата. Ако беше изгубил се пътник, който иска да попита за посоката, едва ли би избрал фермата, тъй като тя беше закътана и прекалено далеч от пътя. Сигурно беше циганин или скитник. Един от онези мъже, които се появяваха от време навреме, изпаднали в затруднение, и бяха признателни за всяка работа, която татко може да им предложи. Или пък — Лоръл изтръпна при ужасната мисъл — можеше да се окаже и мъжът, за когото бе чела в местния вестник; онзи, когото възрастните обсъждаха напрегнато, защото притеснявал хората на пикник и плашел жените, които се разхождат сами покрай скрития от погледа завой на реката.

Лоръл потръпна поуплашено и се прозина. Мъжът не беше зъл дух — вече виждаше коженото му куфарче. Вероятно беше търговец, дошъл да разкаже на майка ѝ за най-новата енциклопедия, без която не могат да живеят.

И така, момичето отклони поглед.

* * *

Не след дълго Лоръл чу тихото ръмжене на Барнаби до ствола на дървото. Тя пролази до прозореца, надзърна над рамката и видя шпаньола, застанал нащрек наскреж наскреж тухлената пътека. Той гледаше към алеята и наблюдаваше как мъжът — вече много по-близо — отваря железната порта към градината.

— Тихо, Барнаби! — провикна се майка ѝ отвътре. — Няма да се бавим.

Тя излезе от тъмния коридор и спря пред отворената врата, за да прошепне нещо в ухото на бебето, целуна пухкавата му бузка и го накара да се засмее.

Зад къщата изскърца вратата до кокошарника — пантите ѝ постоянно се нуждаеха от смазване — и кучето отново изръмжа. Козината по гърба му настръхна.

— Стига вече, Барнаби — обади се мама. — Какво ти става?

Мъжът се появи иззад ъгъла и тя погледна настрани. Усмивката изчезна от лицето ѝ.

— Здравейте — поздрави непознатият и спря, за да притисне носната кърпа до слепоочието си. — Хубаво време, нали?

По лицето на бебето се разля удоволствие, щом видя новодошлия, то протегна пухкавите си ръчички и започна да ги свива и разперва като проява на поздрав.

Поканата беше неустоима, затова мъжът прибра носната си кърпа обратно в джоба, приближи се и леко повдигна ръка, сякаш за да миропомаже малкия.

Майка ѝ се отдръпна с удивителна бързина. Тя рязко пусна бебето на земята зад себе си. Под босите му крачета имаше дребен чакъл и изненадващият допир се оказа прекалено груб за дете, което познава единствено удоволствие и обич. Изненадано, то ревна.

Сърцето на Лоръл прескочи, но тя бе замръзнала, неспособна да помръдне. Космите на врата ѝ настръхнаха. Вторачила се бе в лицето на майка си, придобило невиджано дотогава изражение. Страх, осъзна тя, мама беше уплашена.

Въздействието върху Лоръл беше незабавно. Сигурността в живота ѝ излетя яко дим и на нейно място се настани студена тревога.

— Здравей, Дороти — каза мъжът. — Много време мина.

Той знаеше името на мама. Не беше непознат.

Мъжът заговори отново — съвсем тихо и Лоръл не го чуваше, — а майка ѝ едва забележимо кимна. Тя продължи да слуша, наклонила глава на една страна. Вдигна лице към слънцето и само за секунда затвори очи.

Случи се бързо.

Лоръл завинаги щеше да помни яркия сребрист проблесък. Начинът, по който слънчевата светлина улови металното острие, направи случилото се красиво за един-единствен миг.

След това ножът се стовари — специалният нож се заби дълбоко в гърдите на мъжа. Времето се забави, после препусна. Мъжът извика и лицето му се разкриви от изненада, болка и ужас, а Лоръл видя как ръцете му се пресегнаха към костената дръжка на ножа, където кръвта багреше ризата му. Човекът се свлече на земята и топлият бриз запремята шапката му в прахоляка.

Кучето лаеше силно, бебето плачеше на земята със зачервено и лъснало лице, а сърчицето му се късаше, но в ушите на Лоръл звуците

гльхнеха. Тя ги чуваше през бързото ромолящо бушуване на кръвта си, през рязкото си накъсано дишане.

Панделката на ножа се бе развързала и краят ѝ се влачеше по камъните, ограждащи градинската леха. Това беше последното нещо, което Лоръл видя, преди пред очите ѝ да затанцуват блещукащи звездички и всичко да потъне в мрак.

[1] Имената на момичетата означават съответно лавър, роза, ирис, див люляк. — Б.пр. ↑

Съфък

В Съфък валеше. В спомените ѝ от детството никога не валеше. Болницата се намираше в другия край на града и автомобилът прекоси бавно осеяната с локви главна улица, преди да завие по алеята и да спре в горния край на кръглото обръщало. Лоръл извади пудриерата си, отвори я, погледна в огледалцето и изпъна нагоре кожата на едната си скула, наблюдавайки спокойно как бръчките се нагъват и после изчезват, щом отпусне кожата. Повтори същото и с другата скула. Хората обожаваха чертите ѝ. Агентът ѝ го повтаряше, режисьорите по кастинга го напяваха лирично, гримьорките я ласкаеха, размахвайки четките и сияйната си младост. Преди няколко месеца интернет издание беше провело статистическо проучване, приканвайки читателите да гласуват за „любимото лице в страната“, и Лоръл беше спечелила второ място. Пишеше, че чертите ѝ вдъхвали спокойствие на хората.

Блазе им. Защото чертите ѝ караха самата Лоръл да се чувства стара.

И наистина беше стара, помисли си тя и щракна пудриерата. Не в смисъла на госпожа Робинсън. Вече двацет и пет години играеше в „Абсолвентът“ в Народния театър. Как бе възможно? Някой скришом беше ускорил проклетия часовник, ето как.

Шофьорът отвори вратата и я изведе навън под голям черен чадър.

— Благодаря ти, Нийл — каза му тя, когато стигнаха до навеса.
— Имаш ли адреса, от който трябва да ме вземеш в петък?

Той остави долу пътната ѝ чанта и изтръска чадъра.

— Фермата в другия край на града, тесен път, завършващ с алея.
Остава ли в два часа?

Тя потвърди, той кимна и забързано пое в дъжда към шофьорската врата. Колата потегли и Лоръл я проследи с поглед как се отдалечава, внезапно закопняла за топлия и приятен сумрак на дълго

пътуване без конкретна цел по мокрото шосе. Всъщност ѝ се искаше да пътува закъдето и да било, само да не е тук.

Огледа входната врата, но не влезе. Вместо това извади цигарите си и запали, вдъхвайки дима с много по-голяма наслада, отколкото беше изискано. Беше прекарала ужасна нощ. Сънува откъслечно майка си и това място, и сестрите си като малки, и Джери като момче. Сериозно момченце, стиснало в ръчичка ламаринена космическа совалка, изработена от самия него, което я уверява, че някой ден ще изобрети капсула на времето, ще се върне в миналото и ще оправи нещата. Кой неща? — попитала го бе насън. Ами всички неща, които са се объркали, разбира се. Можела да отиде с него, ако иска.

Искаше.

Вратите на болницата се отвориха със свистене и отвътре забързано излязоха две медицински сестри. Едната стрелна с поглед Лоръл и се ококори, когато я позна. Лоръл кимна неопределено за поздрав и пусна остатъка от цигарата си на земята, докато сестрата се привеждаше да прошепне нещо на приятелката си.

* * *

Роуз чакаше на няколко свързани седалки във фоайето и за част от секундата Лоръл я погледна с очите на непознат. Беше се загърнала с лилав плетен шал, прихванат отпред с розова фльонга, а буйната ѝ коса, вече прошарена, беше праметната на хлабава плитка през едното рамо. Лоръл овладя болезнено пронизалата я почти непосилна обич, когато забеляза, че плитката на сестра ѝ е прихваната с телче от плик за хляб.

— Роузи — повика я тя, прикрила емоциите си зад престорено въодушевление и сърдечност и мразейки се мъничко, задето го прави. — Боже, мина цяла вечност! Разминаваме се с теб като кораби в нощта.

Прегърнаха се и Лоръл долови лавандуловото ухание — познато, но неуместно. То принадлежеше на летните следобеди в салона на пансиона „Сий Блу“ на баба Никълсън, а не на по-малката ѝ сестра.

— Много се радвам, че успя да дойдеш — каза Роуз и стисна ръцете на Лоръл, преди да я поведе по коридора.

— Не бих пропуснала.

— Разбира се, че не.

— Щях да дойда и по-рано, ако не беше интервюто.

— Знам.

— И щях да остана по-дълго, но имам репетиции. Снимките на филма започват след две седмици.

— Знам. — Роуз стисна ръката на Лоръл още по-силно, сякаш за да подчертае думите си. — Мама страшно ще се зарадва, че си успяла да дойдеш. Толкова се гордее с теб, Лол. Всички се гордеем.

Тревожно е да те хвалят близките ти, затова Лоръл пропусна думите ѝ покрай ушите си.

— А другите?

— Още ги няма. Айрис е попаднала в задръстване, а Дафни пристига следобед. От летището ще дойде направо в къщата. Пътьом ще ни звънне.

— Ами Джери? Той кога пристига?

Беше шега, на която не можеше да не се изкиска дори Роуз, сваяната Никълсън, единствената, която по правило никого не дразнеше. Брат им беше способен да създава космически календари, за да изчислява координатите на отдалечени галактики, но попита ли го кога пристига някъде, страшно се объркваше.

Завиха по коридора и намериха вратата с табелка „Дороти Никълсън“. Роуз посегна към топката на бравата, но се поколеба, преди да я завърти:

— Трябва да те предупредя, Лол — каза тя, — мама се влоши доста от последното ти посещение насам. Има добри и лоши моменти. Понякога е каквато си беше, а в следващия момент... — Устните на Роуз потрепериха и тя стисна дългия си мънистен наниз. Продължи, снижила глас: — Обърква се, Лол, понякога се разстройва, говори разни неща за миналото, които невинаги разбирам — според медицинските сестри говорела безсмислици, както се случвало често с хора на този стадий. В такива случаи ѝ дават някакви таблетки, за да я успокоят, но от тях тя страшно отмалява. Днес не бих имала големи очаквания.

Лоръл кимна. Лекарят ѝ бе казал същото, когато миналата седмица му звънна да попита за състоянието на майка си. Впусна се в същинска литания от отегчителни евфемизми — за достойното

житейско съревнование, за мига да откликнем на окончателния повик, за дългия сън, — а тонът му беше толкова надменен, че Лоръл не се сдържа и попита:

— Значи, искате да кажете, докторе, че майка ми умира, така ли?

Зададе въпроса с царствената си интонация само заради удоволствието да го чуе как започва да заеква. Наградата беше сладка, но мимолетна и продължи само преди да прозвучи отговорът му.

— Да.

Най-измамната дума.

Роуз отвори вратата:

— Виж кого вода, мамо! — и Лоръл усети, че всъщност е притаила дъх.

* * *

По едно време в детството си Лоръл се бе страхувала. От тъмното, от зомбита, от странните хора, които баба Никълсън ги предупреждаваше, че се спотайват зад ъгъла, за да отвличат малки момиченца и да правят с тях неназовими неща. (Какви неща? Не-на-зо-ви-ми. Все така ѝ отговаряше, още по-плашещо заради липсата на подробности и неясния намек за тютюн, пот и косми на необичайни места.) Баба ѝ беше много убедителна и Лоръл осъзна, че е само въпрос на време, преди съдбата да я намери и да извърши подлостта, която си е наумила.

Понякога най-големите ѝ страхове се събираха на топка и тя се събуждаше нощем с писък, защото зомбито от тъмния шкаф я наблюдаваше през ключалката и чакаше сгоден момент за ужасните си деяния.

— Успокой се, крилцето ми — шептеше майка ѝ. — Това е само лош сън. Трябва да се научиш да правиш разлика между истина и измислица. Невинаги е лесно — на мен също ми отне много дълго време да го постигна, ужасно дълго. — А после се настаняваше до Лоръл и питаше: — Да ти разкажа ли приказка за едно момиченце, което избягало, за да отиде в цирка?

Трудно ѝ беше да повярва, че жената, чието гигантско присъствие прогонваше всеки нощен кошмар, беше същото това бледо

същество, приковано на легло под болничната завивка. Лоръл мислеше, че е подготвена. Беше губила приятели и знаеше как изглежда смъртта, беше получила наградата на БАФТА за ролята си на жена, болна от рак в последен стадий. Обаче това беше различно. Това тук беше мама. Идеше ѝ да се обърне и да избяга.

Но не го стори. Застанала до библиотеката, Роуз ѝ кимна насърчително и Лоръл пое ролята на грижовна дъщеря, дошла на посещение. Бързо се приближи и хвана крехката ръка на майка си.

— Здравей — каза тя. — Здравей, скъпа.

Очите на Дороти се отвориха за миг и после отново се затвориха. Гърдите ѝ продължиха лекичко да се повдигат и спускат, докато Лоръл положи нежна целувка върху двете тънички и сухи като хартия бузи.

— Нося ти нещо, не можах да изчакам до утре. — Тя остави нещата си и извади малко пакетче от чантата си. — Четка за коса — оповести и завъртя сребристия предмет между пръстите си. — С най-меките косми, от глиган, струва ми се. Намерих я в един антикварен магазин в Найтсбридж. Поръчах да гравират инициалите ти ето тук, виждаш ли? Искаш ли да ти среща косата?

Всъщност не очакваше отговор и не го получи. Лоръл леко прокара четката по тънките бели кичурчета, които образуваха корона върху възглавницата край лицето на майка ѝ — косата ѝ преди беше гъста и тъмнокестенява, но вече бе страшно изтъняла.

— Ето — каза Лоръл и остави четката върху нощното шкафче така, че светлината да подчертае едно леко наклонено „Д“.

Роуз явно остана доволна, защото ѝ подаде албума, който беше свалила от полицата, и прошепна, че отива в салона да приготви чай.

В семействата си има роли: онази беше на Роуз, а тази — нейната. Лоръл се настани в удобния на вид стол и предпазливо отвори старата книга. Първата снимка беше черно-бяла и вече бе избеляла, а по повърхността ѝ безшумно бе плъзнала колония от кафяви точки. Под кафеникавите петна се виждаше млада жена с прибрана под шал коса, заснета за вечни времена в неудобен момент. Вдигнала поглед от заниманието си, тя махаше с ръка, сякаш да прогони фотографа. Беше леко усмихната, раздражението ѝ бе примесено с веселост, а устата ѝ бе отворена и изричаше някакви забравени думи. Шега, обичаше да си представя Лоръл, остроумна забележка към човека зад фотоапарата. Вероятно някой от многобройните забравени гости на баба: търговски

пътник, самотен почиващ, мълчалив бюрократ с лъснати обувки, избегнал войната благодарение на закриляната си службица. Всеки, който знаеше, че морето е там, виждаше спокойната повърхност зад нея.

Лоръл вдигна книгата напъйко на неподвижното тяло на майка си и поде:

— Ето те, мамо, в пансиона на баба Никълсън. Хиляда деветстотин четирийсет и четвърта година е и войната е към края си. Синът на госпожа Никълсън още не се е прибрал у дома, но и това ще стане. След по-малко от месец тя ще те изпрати в града с купоните, за да напазаруваш, а когато се върнеш, на масата ще завариш един войник — мъж, когото не си виждала, но го разпознаваш по снимката, поставена в рамка върху полицата над камината. Когато се запознавате, той е по-възрастен, отколкото на снимката, и е по-тъжен, но е облечен по същия начин — с военния си кафеникав панталон. Усмивва ти се и ти на мига разбираш, че тъкмо него си чакала.

Лоръл отгърна страницата и притисна с палец пластмасовото ъгълче на пожълтелите предпазен слой. С времето се беше напукало.

— На сватбата си била с рокля, която сама си ушила от две дантелени пердета от гостната на втория етаж, които баба Никълсън се оказала принудена да пожертва. Браво на теб, мамо, надали ти е било лесно да я придумаш. Всички знаем колко баба държеше на меката покъщнина. Предишния ден имало буря и ти си се притеснявала да не вали на сватбата ти. Не валяло. Слънцето се издигнало високо в небето, вятърът отвял облаците и хората рекли, че е добра поличба. Все пак ти си се подсигурила — това е коминочистачът господин Хач, застанал за късмет в основата на стълбите в църквата. С радост се съгласил — с парите, които татко му платил, купил нови обувки на най-големия си син.

През последните няколко месеца изобщо не беше сигурна дали майка ѝ я слуша, макар по-внимателната медицинска сестра да я увери, че няма причина да смятат друго, затова понякога Лоръл си позволяваше да си съчинява — не прехвърляше мярката, просто въображението ѝ се откъсваше от главното действие и се залутваше настрана. Айрис не одобряваше, твърдеше, че житейската история е важна за майка им и че Лоръл няма право да я украсява, но лекарят

само свиваше рамене, когато го информираха за нарушението, и отговаряше, че е важно самото говорене, не толкова дали е достоверно.

— Тъкмо от вас не може да се очаква да се придържате към достоверността, госпожице Никълсън — намигна той на Лоръл.

Макар той да застана на нейна страна, на Лоръл не ѝ допадна предполагаемото тайно съглашение. Замисли се дали да не му изтъкне разликата между сценичното изпълнение и измамата в действителността и да осведоми наглия лекар с прекалено белите зъби и прекалено черната коса, че истината е важна и в двата случая. Все пак беше достатъчно благоразумна, за да не спори по философски въпроси с човек, който носи в джоба на ризата си модерна писалка с формата на стик за голф.

Отгърна на следващата страница и, както винаги, попадна на поредицата свои снимки като момиченце. Бързо разказа за тези ранни години — бебето Лоръл спи в кошче, а на стената над него са нарисувани звезди и феи; примигва намусено в обятията на майка си; малко е пораснала и трмаво залита на плиткото в морето, — докато не стигна до момента, когато изреждането приключи и започнаха спомените. Обърна страницата и пусна на воля глъчката и смеха на другите. Съвпадение ли беше, че собствените ѝ спомени са свързани толкова силно с тяхната поява, на нейните сестри — същински катурнати във високата трева опорни камъни: махат от прозореца на къщичката на дървото, стоят в редица пред къщата в Грийнейкърс, техния дом, сресани и спретнати, издокарани за някакво излизане кой знае къде?

Кошмарите на Лоръл бяха секнали след раждането на сестрите ѝ. Тоест бяха се променили. Вече не ѝ се явяваха зомбита, чудовища или странни същества, които денем живеят в бюфета. Вместо тях тя започна да сънува, че приближава приливна вълна, че идва краят на света или че е започнала война, от която само тя е в състояние да предпази по-малките. Това бе едно от най-ясните неща, които помнеше майка ѝ да ѝ казва като мъничка: „Грижи се за сестрите си. Ти си най-голяма, не ги изоставяй“. На Лоръл тогава изобщо не ѝ хрумна, че майка ѝ говори от собствен опит, че в подтекста на предупреждението се таи мъката ѝ по нейното по-малко братче, загинало в бомбардировка през Втората световна война. Децата понякога наистина са много

егоцентрични, особено щастливите деца. А децата на Никълсън бяха по-щастливи от мнозина други.

— Тук сме на Великден. Във високото столче е Дафни, значи, годината е хиляда деветстотин петдесет и шеста. Да, точно така. Погледни, Роуз държи пластилин, този път в лявата си ръка. Айрис се прави на шут и се хили отзад, но това няма да продължи дълго. Помниш ли? През онзи следобед тя нападна хладилника и изплюска всички рачешки щипки, които татко беше донесъл предишния ден, когато се върна от риболов.

Това беше единственият път, когато Лоръл го беше виждала истински ядосан. Беше се показал, залитайки, след дрямката, загорял на слънцето и закопнял да хапне малко вкусно рачешко, обаче в хладилника бяха останали само празни черупки. Още си представяше как Айрис се спотайва зад дивана — единственото място, където татко не можеше да я стигне със заплахата, че ще я съдере от бой (празна заплаха, но въпреки това плашеща) — и отказва да излезе. Умоляваше всеки склонен да я изслуша да ѝ даде, моля, моля, моля, нейната си книжка „Пипи Дългото чорапче“. Споменът разнежи Лоръл. Беше забравила колко забавна е Айрис, когато не е толкова проклето решена да се троска.

Нещо се изсули от задната част на албума и Лоръл го вдигна от пода. Не беше виждала досега снимката — стара черно-бяла фотография на две млади жени, хванати за ръце. Смееха се срещу нея в бялата рамка, застанали в някаква стая, над главите им висяха флагчета, а от невидим прозорец струеше светлина. Обърна снимката, търсейки някакъв надпис, обаче на нея не пишеше нищо, освен датата: май 1941 година. Колко странно! Лоръл познаваше семейния албум като петте си пръста — на тези двечките не им беше тук мястото. Вратата се отвори и се появи Роуз с две различни чаши с чай, потракващи върху чинийките.

Лоръл вдигна към нея снимката:

— Виждала ли си това, Роузи?

Роуз остави едната чаша върху нощното шкафче, погледна снимката кратко с присвити очи и се усмихна.

— О, да. Появи се в Грийнейкърс преди няколко месеца — реших, че ще ѝ намериш място в албума. Прелестна е, нали? Толкова е специално да открием нещо ново за мама, особено сега.

Лоръл отново погледна снимката. Млади жени със старомодна прическа с увити на рула кичури коса от двете страни на главата и с поли до коляното, а от ръката на едната висеше цигара. Разбира се, това беше майка им. Гримирана различно. Самата тя различна.

— Интересно, никога не съм си я представяла така — отбеляза Роузи.

— Как?

— Млада, струва ми се. И да се смее заедно с приятелка.

— Нима? Защо ли?

Обаче същото важеше и за Лоръл. В мислите си — явно във всички тях до една — майка ѝ започваше да съществува, след като отговореше на вестникарската обява на баба им, че си търси помощничка, и започнеше работа в пансиона. За времето преди знаеха само най-основното: че е родена и отраснала в Ковънтри, че е заминала за Лондон точно преди началото на войната, че семейството ѝ е загинало по време на бомбардировките. Лоръл знаеше и това, че гибелта на семейството на майка ѝ я е разтърсила дълбоко. Дороти Никълсън при всяка възможност напомняше на собствените си деца, че семейството е всичко. Това беше мантрата на нейното детство. Когато Лоръл изживяваше особено болезнен период от детството си, майка ѝ я беше хванала за ръка и ѝ беше заявила с необичайна строгост: „Не бъди като мен, Лоръл. Не чакай твърде дълго, за да разбереш какво е важно. Понякога семейството може и да те подлудява, но те са по-ценни, отколкото си представяш“.

Що се отнася до подробностите относно живота на Дороти преди запознанството ѝ със Стивън Никълсън, тя никога не ги беше натрапвала на децата си и на тях не им беше хрумвало да попитат. Леко смутена, Лоръл допускаше, че в това няма нищо необикновено. Децата по принцип са егоцентрични, те не изискват от родителите си да имат минало и намират нещо смътно невероятно, почти смуцаващо в препратките към по-ранния живот на родителите си. Сега обаче, докато се взираше в тази непозната от военно време, Лоръл осезаемо усети липсата на информация.

В началото на кариерата ѝ като актриса един известен режисьор се бе привел над сценария, беше оправил очилата си с дебели лупи и бе казал на Лоръл, че няма нужната външност да изпълнява главни роли. Мнението му я засегна и тя се разрева на глас, а после часове

наред се поглеждаше в огледалото, преди да подстриже дългата си коса съвсем късо, обзета от пиянска дързост. А точно това се оказва повратният момент в кариерата ѝ. Лоръл се превърна в характерна актриса. Режисьорът я избра за сестрата на главната героиня и тя пожъна първите си възторжени рецензии. Хората се възхищаваха на способността ѝ да гради образите отвътре, да се потапя и да изчезва под кожата на друг човек, обаче нямаше никакъв номер — тя просто си правеше труда да научава тайните на персонажите. Лоръл знаеше доста за уменията да пазиш тайни. Знаеше също, че точно там ще намериш истинската човешка същност, стаена зад черните петна.

— Знаеш ли, че не сме я виждали по-млада? — кацна Роуз на ръкохватката на креслото на Лоръл, а уханието ѝ на лавандула се усещаше по-силно отпреди, когато взе снимката.

— Така ли? — Лоръл се пресегна за цигарите си, спомни си, че е в болница, и вместо тях взе чая си. — Сигурно е така. — Толкова много моменти от миналото на майка ѝ бяха черни петна. Защо досега това не ги беше притеснявало? Отново погледна към снимката, към двете млади жени, които сега като че ли се присмиваха на невежеството ѝ. Постара се въпросът ѝ да прозвучи нехайно: — Къде каза, че си я намерила, Роузи?

— В една книга.

— Книга ли?

— В една пиеса всъщност — за Питър Пан.

— Мама е играла в пиеса? — Майка им много обичаше игрите на „хайде да се престорим на“ и маскарадите, но Лоръл не помнеше да е участвала в истинска пиеса.

— Не съм сигурна за това. Книгата беше подарък. Отпред имаше посвещение — нали се сецаш, както тя искаше от нас да правим с подаръците като деца.

— Какво пишеше?

— На Дороти — сплете пръсти Роуз, напрегнато опитвайки да си спомни. — „Истинският приятел е като светлина в мрака, Вивиан.“

Вивиан. Името оказва странно въздействие върху Лоръл. Кожата ѝ първо пламна, после изстина, а сърцето ѝ ускори ритъм и тя го усети да пулсира в слепоочията ѝ. Шеметна поредица от образи прелетя през съзнанието ѝ — лъскаво острие, изплашеното лице на майка ѝ,

развързана червена панделка. Стари спомени, грозни спомени, които името на непознатата жена кой знае как беше отприщило.

— Вивиан — повтори тя по-силно, отколкото възнамеряваше. — Коя е Вивиан?

Роуз вдигна изненадано поглед, но отговорът ѝ се изгуби, защото в този момент в стаята нахлу Айрис, размахала талонче от паркинга. Двете сестри се обърнаха към нея с огромно възмущение, затова никой не забеляза, че при споменаването на името на Вивиан Дороти рязко си пое дъх и по лицето ѝ пробяга измъчено изражение. Когато трите сестри Никълсън се събраха до леглото на майка си, Дороти изглеждаше потънала в спокоен сън, чертите ѝ с нищо не издаваха, че тя е напуснала болницата, изтощеното си тяло и порасналите си дъщери и се е промъкнала назад във времето до тъмната нощ през 1941 година.

Лондон, май 1941 г.

Дороти Смитам хукна надолу по стълбите и се провикна да пожелае лека нощ на госпожа Уайт, навирайки ръце в ръкавите на палтото си. Хазяйката примигна зад дебелите лупи на очилата си, когато Доли прелетя покрай нея, без да спре да изслуша нескончаемата ѝ тирада за кривиците на съседите. Момичето забави ход само колкото да се погледне в огледалото в коридора и да се щипне по бузите, та да поруменее. Доволна от видяното, отвори вратата и изхвърча навън в затъмнения град. Бързаше и тази вечер нямаше време за разпавии с портiera — Джими сигурно вече беше в ресторанта и тя не искаше да го кара да я чака. Толкова много неща имаха да обсъждат — какво да вземат, какво ще правят, когато пристигнат, къде да отидат в крайна сметка...

Доли се усмихна нетърпеливо, бръкна в дълбокия джоб на палтото си и завъртя издяланата статуетка с връхчетата на пръстите си. Забелязала я беше онзи ден на витрината на заложената къща — съзнаваше, че е просто дреболия, обаче ѝ беше напомнила за него и сега повече от всякога, докато край тях Лондон рухваше, беше важно да показваш на хората колко много означават. Доли копнееше да му я подари — представяше си изражението му, когато я види, как ще се усмихне, ще се протегне към нея и ще ѝ каже както винаги колко много я обича. Малкият дървен господин Пънч може и да не представляваше кой знае какво, но беше съвършен. Джими открай време обожаваше морския бряг. И двамата го обожаваха.

— Извинете? — неочаквано се разнесе женски глас.

— Да? — провикна се Доли в отговор пресекливо и изненадано. Жената сигурно я бе забелязала, когато светлината за кратко бе блиснала от входната врата.

— Моля ви да ме упътите. Търся номер двайсет и четири.

Въпреки затъмнението, заради което нищо не се виждаше, Доли по навик махна с ръка към вратата зад гърба си.

— Имате късмет — точно тук е. Опасявам се, че в момента няма свободни стаи, но скоро ще се освободи една. — Имаше предвид собствената си стая (ако изобщо можеше да се нарече стая). Пъхна цигара между устните си и драсна клечката.

— Доли?

При тези думи Доли примижа в тъмното. Притежателката на гласа се бе втурнала към нея — Доли усети вихъра от движението, — а после жената се появи съвсем близо и каза:

— Ти си, слава богу. Аз съм, Доли...

— Вивиан? — изведнъж се досети тя. Толкова добре познаваше гласа, но въпреки това долови в него нещо различно.

— Опасявах се, че ще те изпусна, че съм закъсняла.

— За какво да си закъсняла? — заекна Доли. Тази вечер нямаха уговорка да се виждат. — Какво има?

— Нищо... — Вивиан се засмя и от звука, металически и дразнещ, прешлените на Доли сякаш изтракаха. — Тоест всичко.

— Пила ли си? — Вивиан никога не се беше държала така — обичайното ѝ изискано лустро, безукорното ѝ самообладание бяха изчезнали.

Другата жена не отговори, не точно. Съседската котка скочи от стената наблизко и тупна върху една заешка дупка. Вивиан се стресна и прошепна:

— Трябва да поговорим... спешно.

Доли опита да протака, като дръпна силно от цигарата. Обикновено не би имала нищо против двете да седнат и да проведат задушевен разговор, но не сега, не и тази вечер. Нямахте търпение да тръгва.

— Не мога — отвърна тя. — Аз тъкмо...

— Моля те, Доли.

Дороти бръкна в джоба си и завъртя дървения подарък. Джими сигурно вече беше там и се чудеше къде ли е тя, поглеждаше към вратата при всяко отваряне, очаквайки да я зърне. Никак не ѝ се искаше да го кара да чака, особено сега... Обаче Вивиан се появи на прага страшно сериозна, страшно напрегната, не спираше да се озърта през рамо, да я умолява и да повтаря колко е важно да поговорят... Доли въздъхна и неохотно капитулира. Не можеше да остави Вивиан така, не и когато е толкова разстроена.

Каза си, че Джими ще разбере, защото, кой знае как, Вивиан също му допаднаше. И тя взе решение, което щеше да се окаже съдбовно за всички.

— Хайде, ела, да влезем вътре — изгаси Доли цигарата си и хвана тънката ръка на Вивиан.

* * *

Докато водеше приятелката си в къщата и нагоре по стълбите, на Дороти ѝ хрумна, че Вивиан може би е дошла да се извини. Само това обяснение ѝ хрумна за силната възбуда на другата жена, за загубата на присъщото ѝ самообладание: Вивиан с нейната класа и богатство не беше жена, свикнала да се извинява. Тази мисъл напрегна Доли. Не беше необходимо — поне според нея, — цялата случка бе в миналото. Би предпочела никога повече да не я споменава.

Стигнаха дъното на коридора и Доли отключи вратата на спалнята си. Голата крушка примигна мъжделиво, когато тя щракна ключа, и се показаха тясното легло, малкият шкаф и напуканата мивка с капещото кранче. Доли изведнъж се почувства неловко, когато погледна стаята през очите на Вивиан. Колко ли оскъдна ѝ изглеждаше след жилището, с което беше свикнала — великолепната къща в Кампдън Гроув с цилиндрични стъклени полилеи и зеброви кожи по пода.

Смъкна старото си палто и се обърна да го окачи зад вратата.

— Извинявай, тук е много горещо — каза тя, мъчейки се да звучи нехайно. — Няма прозорци, за жалост — улеснява затъмнението, но трудно се проветрява. — Шегуваше се, опитвайки се да разведри атмосферата, да повдигне духа, но не се получаваше. Мислеше единствено за Вивиан, застанала зад нея, озъртайки се къде да седне. Мили боже! — Опасявам се, че няма и столове. — От седмици се канеше да купи стол, но в тези трудни времена двамата с Джими бяха решили да пестят всяко пени, затова Доли реши да се примири.

Обърна се и тутакси забрави липсващите мебели, когато зърна лицето на Вивиан.

— Мили боже! — възкликна и огледа насиненото лице на приятелката си. — Какво се е случило с теб?

— Нищо — махна нетърпеливо с ръка Вивиан, която вече крачеше. — Злополука по пътя. Блъснах се в улична лампа. Глупаво от моя страна, бързах, както винаги.

Вярно беше, Вивиан наистина ходеше прекалено бързо. Беше ѝ особеност, която много допадаше на Доли — усмихваше се, когато видеше тази изискана и добре облечена жена да крачи отривисто с походката на момиче. Тази вечер обаче всичко беше различно. Облеклото на Вивиан беше зле подбрано, на чорапите ѝ имаше бримка, косата ѝ беше чорлава...

— Ела — поведе Доли приятелката си към леглото, доволна, че сутринта го е оправила толкова старателно, — седни.

В този момент зави сирената за въздушното нападение и тя изруга едва чуто. Само това им липсваше. Укритието беше кошмарно — тъпчеха се вътре като сардини, постелите бяха влажни, вонеше отвратително, госпожа Уайт изпадаше в истерия, а сега и Вивиан в това състояние...

— Не ѝ обръщай внимание — каза Вивиан, сякаш прочете мислите на Доли. Неочаквано гласът ѝ прозвуча като на господарка на къщата, свикнала да издава нареждания. — Остани. Това е много по-важно.

По-важно от това да отидат в укритието? Сърцето на Доли трепна.

— Заради парите ли е? — попита тя тихичко. — Искаш да ти ги върна ли?

— Не, не, забрави за парите.

Воят на сирената беше оглушителен и разплиска у Доли тревога, която отказваше да се уталожии. Тя не знаеше точно защо, но съзнаваше, че е уплашена. Не искаше да бъде тук, дори с Вивиан. Искаше да крачи забързано по тъмните улици към мястото, където знаеше, че я чака Джими.

— Ние с Джими... — поде тя, но Вивиан я прекъсна.

— Да — каза тя и лицето ѝ грейна, като че ли си беше спомнила нещо. — Да, става въпрос за Джими.

Доли поклати объркано глава. Какво за Джими? Не разбираше какви ги говори Вивиан. Дали да не вземе и нея — можеха заедно да

изтичат, докато хората бързат към бомбоубежищата. Щяха да отидат право при Джими, а той щеше да знае как да постъпят...

— Джими — повтори Вивиан високо. — Доли, него го няма...

В този момент сирената млъкна и думите „няма го“ полетяха из стаята. Доли чакаше Вивиан да каже още нещо, но преди това някой неистово затропа по вратата:

— Доли, вътре ли си?

Беше Джудит, една от другите обитателки, задъхана, защото беше тичала по стълбите. — Отиваме долу в укритието.

Доли не отговори, освен това нито тя, нито Вивиан понечиха да излязат. Изчака стъпките да се отдалечат по коридора, после побърза да седне до другата жена.

— Объркала си се — избъбри тя бързо. — Видях го вчера, тази вечер също имаме среща. Заминаваме заедно, той не би тръгнал без мен... — Можеше да каже още много, ала не го стори. Вивиан я гледаше и нещо в погледа ѝ допусна шепот на съмнение да се прокрадне през пукнатините на увереността на Доли. С треперещи пръсти тя отново измъкна цигара от чантата си и я запали.

Тогава Вивиан заговори, първият бомбардировач изтрещя над главите им и Доли се зачуди дали има и най-нищожна вероятност тази жена да е права. Струваше ѝ се немислимо, обаче напрегнатият ѝ тон, поведението ѝ и думите, които изричаше в момента... Доли се зашемети, в стаята беше топло и тя просто не успяваше да успокои дишането си.

Пушеше жадно и откъслеци от разказа на Вивиан се преплитаха със собствените ѝ вихрени мисли. Някъде наблизо падна бомба, последва силна експлозия и стаята се изпълни с мощно свистене, от което ушите на Доли писнаха и всички косъмчета на тила ѝ настръхнаха. Преди обичаше да е навън по време на бомбардировка — намираще го за вълнуващо и никак не се плашеше. Но вече не беше глупаво малко момиченце, безгрижните дни бяха отминали отдавна. Погледна към вратата — искаше ѝ се Вивиан да млъкне. Трябваше да отидат в укритието или при Джими, не биваше просто да седят тук и да чакат. Искаше ѝ се да хукне, да се скрие някъде, копнееше да изчезне.

Паниката на Доли растеше, а тази на Вивиан, изглежда, намаляваше. Тя вече говореше спокойно, редеше тихи изречения,

които Доли се напрягаше да слуша, за някакво писмо и за някаква снимка, за лоши хора, за опасни хора, които погнали Джими. Вивиан каза, че целият план се провалил, той бил унижен. Джими не успял да отиде до ресторанта, тя го чакала, а той не дошъл, тогава разбрала, че наистина е изчезнал.

И изведнъж разпокъсаните парченца се сглобиха в мъглата и Доли проумя.

— Аз съм виновна — рече тя почти шепнешком. — Обаче не знам как... снимката... разбрахме се да не го правим, че няма нужда, вече не. — Другата жена я разбра — тъкмо заради Вивиан се бяха променили плановете им. Доли посегна към ръката на приятелката си. — Това не биваше да се случва, а сега Джими...

Вивиан кимаше, а лицето ѝ беше самото възплъщение на състраданието и загрижеността.

— Чуй ме — каза тя. — Много е важно да ме чуеш. Те знаят къде живееш и ще те погнат.

Доли не искаше да повярва, беше уплашена. По бузите ѝ се стичаха сълзи.

— Аз съм виновна — не спираше да повтаря тя. — За всичко съм виновна аз.

— Доли... — Бяха долетели нови бомбардировачи и Вивиан викаше, за да бъде чута, стиснала ръцете на Доли в своите, — ... моля те. Вината е колкото твоя, толкова и моя. Но това вече няма значение. Те идват. Сигурно са на път. Затова съм тук.

— Но аз...

— Трябва да напуснеш Лондон, веднага, и не бива да се връщаш. Те няма да престанат да те търсят, никога...

Взрив навън и цялата сграда се разтресе и се размърда. Бомбите падаха по-близо и макар да нямаше прозорци, зловещото сияние се виждаше отнякъде, нахлуваше в стаята — много по-ярко от светлината на едничката крушка на тавана.

— Имаш ли близки, при които да отидеш? — настойчиво я попита Вивиан.

Доли поклати глава дори когато в съзнанието ѝ изникна образът на семейството ѝ: майка ѝ и баща ѝ, и клетото ѝ братче; нещата каквито бяха преди. Бомба изсвистя наблизко и в отговор от земята изтрещяха оръдия.

— А приятели? — надвика Вивиан експлозията.

Доли отново поклати глава. Никой не ѝ беше останал, на никого не можеше да разчита, освен на Вивиан и на Джими.

— Можеш ли изобщо да отидеш някъде? — Поредната бомба, разпръскващата бомба „Молотов“, ако се съди по звука — взривът беше толкова силен, че Доли се принуди да чете по устните на Вивиан, която настоя: — Мисли, Доли. Трябва да мислиш.

Затвори очи. Усещаше мириса на пожара, явно наблизо беше попаднало запалително вещество и пожарникарите сигурно вече действаха с портативните помпи. Доли чу някой да крещи, но стисна очи още по-силно и се помъчи да се съсредоточи. Мислите ѝ бяха пръснати като отломки, съзнанието ѝ приличаше на тъмен лабиринт, нищичко не виждаше, земята под нозете ѝ беше назъбена, въздухът беше твърде гъст и не се дишаше.

— Доли?

Долетяха още самолети, този път изстребители, не само бомбардировачи, и Доли си представи, че е на покрива на Кампдън Гроув и наблюдава как те се спускат и връхлитат от небето, и как след тях се разпиляват зелени трасиращи светлини, огньове в далечината. Някога изглеждаше толкова вълнуващо.

Спомни си нощта с Джими: когато се срещнаха в Клуб 400, танцуваха и се смяха, когато се прибраха по време на бомбардировката, двамата заедно. Тя би дала всичко, за да се върне там, да лежат един до друг, да си шептят в тъмното, докато бомбите се сипят, да градят планове за бъдещето, за фермата, за децата, които ще си родят, за морето. За морето...

— Кандидатствах за работа — внезапно изтърси тя и вдигна глава — преди няколко седмици. Джими намери обявата.

Писмото от госпожа Никълсън от пансиона „Сий Блу“ беше на масичката до възглавницата ѝ и Доли го грабна и с разтреперана ръка го подаде на Вивиан.

— Да — прегледа Вивиан предложението, — идеално. Там трябва да отидеш.

— Не искам да ходя сама. Ние...

— Доли...

— Трябваше да отидем заедно. Не биваше да става така. Той щеше да ме чака.

Доли се разплака. Вивиан се пресегна към нея, но двете жени помръднаха едновременно и контактът им беше неочакван и остър.

Вивиан не се извини, лицето ѝ остана сериозно. Беше и уплашена, усещаше се, обаче изтласка страховете си настрани досущ като по-голяма сестра и възприе строгия любящ тон, от който Доли имаше най-голяма нужда в момента.

— Дороти Смитам — каза тя, — трябва да напуснеш Лондон и трябва да го направиш бързо.

— Съмнявам се, че мога.

— Сигурна съм, че можеш. Ти оцеляваш.

— Но Джими... — Още една бомба изсвистя и експлодира. Ужасен вик се изтръгна от гърлото от Доли, преди да успее да се овладее.

— Стига толкова! — Вивиан обхвана с двете си длани лицето на Доли и този път усещането не беше мъчително. Очите ѝ излъчваха добрина. — Ти обичаше Джими, знам го, той също те обичаше — божичко, и това знам. Обаче трябва да ме послушаш.

Имаше нещо извънредно успокоително в погледа на другата жена и Доли успя да блокира шума от пикиращия самолет, от стрелбата на противовъздушната артилерия в отговор, от ужасните мисли за хора и сгради, които биват премазани и превърнати в безформена маса.

Двете се сгушиха една в друга и Доли чу Вивиан да казва:

— Довечера отиди на гарата и си купи билет. Ти... — Наблизо падна бомба и Вивиан се скова, преди да продължи бързо: — Качи се на влака и пътувай до последната гара. Не се обръщай назад. Приеми работата, премести се, живея хубав живот.

Хубав живот. Точно за това си говореха Доли и Джими. За бъдещето, за фермата, за смеещи се деца и за сити кокошки... По лицето на Доли се стичаха сълзи, когато Вивиан каза:

— Трябва да заминеш. — И също се разплака, защото Доли щеше да ѝ липсва — щяха да си липсват взаимно. — Възползвай се от втория си шанс, Доли, приеми го като възможност. След всичко, което си преживяла, след всичко, което си изгубила...

И Доли разбра, че колкото и да ѝ е трудно да го приеме, Вивиан има право — трябваше да си тръгне. Част от нея искаше да изкрещи „Не!“, да се сгуши на клъбце и да се разридае за изгубеното, за всичко

в живота, което не се беше получило, както се бе надявала, обаче не искаше да го направи. Не можеше.

Доли умееше да оцелява — Вивиан го каза, а тя знаеше прекрасно, достатъчно е човек само да види как се бе възстановила от предишните си трудности и си беше изградила нов живот. А щом Вивиан беше способна да го направи, значи и Доли можеше. Толкова беше страдала, но имаше още неща, заради които си струва да живее — щеше да намери смисъл да продължи. Сега беше моментът да прояви храброст, да бъде по-добра от всякога. Доли беше правила неща, които се срамуваше да си спомни, а грандиозните ѝ помисли бяха чисто и просто глупавите мечти на едно малко момиче, които се бяха превърнали в пепел между пръстите ѝ. Обаче всеки заслужава втори шанс, всеки заслужава прошка, дори тя — Вивиан го каза.

— Добре, ще замина — каза Доли на фона на няколко бомбени експлозии.

Крушката потрепна, но не угасна. Завъртя се на кабела, мятайки сенки по стените, а Доли извади малкия си куфар. Не обръщаше внимание на оглушителния трясък отвън и на пушека от пожарите на улицата, нито на влагата, от която очите ѝ пареха.

Не искаше да взема много. Нямахме много притежания. Не можеше да вземе единственото от стаята, което наистина искаше. Доли се поколеба при мисълта, че ще остави Вивиан. Спомни си какво ѝ беше написала в „Питър Пан“ другата жена — истинският приятел е като светлина в мрака — и от очите ѝ отново щяха да бликнат сълзи.

Обаче нямаше избор, трябваше да замине. Пред нея се простираше бъдещето: втори шанс, нов живот. Трябваше само да се възползва от него и да не поглежда назад. Да се върне на крайбрежието, както планираха, и да започне на чисто.

Почти не чуваше самолетите отвън, падащите бомби, противосамолетните оръдия в отговор. Земята се разтърсваше от всеки взрив и от тавана се сипеше гипсов прах. Веригата на вратата издрънча, но Доли не я забеляза. Куфарът ѝ беше готов, можеше да тръгва.

Изправи се, погледна към Вивиан и се поколеба въпреки категоричната си решимост.

— Ами ти? — попита Доли и за част от секундата ѝ хрумна, че може да заминат заедно, че току-виж Вивиан в крайна сметка дойде с

нея. В известен смисъл това ѝ се стори идеалният отговор, единственото решение — всеки беше изиграл ролята си и нищо от станалото нямаше да се случи, ако Доли и Вивиан не се бяха запознали.

Беше глупава мисъл, разбира се — Вивиан не се нуждаеше от втори шанс. Тя имаше тук всичко, което би могла да иска. Прекрасна къща, собствено богатство, красота в изобилие... И наистина Вивиан подаде на Доли предложението за работа от госпожа Никълсън и ѝ се усмихна за сбогом през сълзи. Двете жени усещаха в сърцата си, че се виждат за последен път.

— Не се тревожи за мен — каза Вивиан, докато над главите им изтрещя още един бомбардировач. — Аз ще се оправя. Връщам се у дома.

Доли стисна здраво писмото, кимна решително за последен път и пое към новия си живот без никаква представа какво ще ѝ донесе бъдещето, но внезапно решена да го посрещне.

Съфък, 2011 г.

Сестрите Никълсън си тръгнаха от болницата с колата на Айрис. Макар да беше най-голямата и по традиция да се ползваше с привилегията да седи на предната седалка, Лоръл се настани отзад при кучешките косми. Към старшинството се прибавяше и нейната известност, а тя не искаше другите да решат, че си вири носа. Пък и бездруго предпочиташе задната седалка. Освободена от задължението да води разговор, можеше да прави компания само на собствените си мисли.

Дъждът отмина и сега грееше слънце. Лоръл нямаше търпение да разпита Роуз за Вивиан — сигурна беше, че и преди е чувала името. Нещо повече, знаеше, че то по някакъв начин е свързано с онзи ужасен ден през 1961 година, но си мълчеше. Предизвикаш ли интереса на Айрис, той току-виж те задушил, а Лоръл още не беше готова да се изправи пред инквизицията. Докато сестрите ѝ си бърбеха на предната седалка, тя наблюдаваше как полето прелита край тях. Прозорците бяха вдигнати, но Лоръл сякаш усещаше уханието на прясно окосена трева и чуваше призива на чайките. Пейзажът от детството е по-ярък от всеки друг. Няма значение къде се намира и как изглежда, неговите гледки и звуци се запечатват в паметта по различен начин. Те стават част от човека, неизменна част.

Последните петдесет години се изпариха и Лоръл видя своята призрачна двойничка от миналото да прелита покрай живия плет на зеления велосипед „Малвърн Стар“ с една от сестрите си, обкрачила кормилото. Помургавяла от слънцето кожа, руси косъмчета по краката, ожулени колене. Беше много отдавна. Беше вчера.

— За телевизията ли е?

Лоръл вдигна поглед и установи, че Айрис я гледа в огледалото за обратно виждане, примигвайки.

— Моля? — попита тя.

— Интервюто, с което беше толкова заета.

— А, това ли? Всъщност е поредица от интервюта. Остава ми още едно в понеделник.

— Да, Роуз ми каза, че ще се връщаш в Лондон по-рано. За телевизията ли е?

Лоръл изсумтя за потвърждение.

— Някакъв биографичен едночасов филм. Ще има интервюта и с други хора: режисьори, актьори, с които съм работила, стари кадри, неща от детството ми...

— Чуваш ли, Роузи? — язвително подметна Айрис. — Неща от детството. — Тя се понадигна от шофьорското си място, за да се намръщи по-изразително в огледалото към Лоръл. — Ще съм ти признателна, ако не показваш семейните снимки, на които съм почти или напълно разсъблечена.

— Жалко — отвърна Лоръл и махна един бял косъм от черния си панталон. — Това щяха да са най-хубавите материали. За какво ще говоря сега?

— Сигурна съм, че като насочат камерата към теб, все ще измислиш нещо.

Лоръл прикри усмивката си. В последно време хората се отнасяха към нея с крайно сериозно уважение, затова ѝ беше приятно да се посдърпа малко с истинска майсторка.

Роуз обаче открай време предпочиташе мира и спокойствието и започваше видимо да се притеснява.

— Вижте, вижте — размаха тя и двете си ръце към един участък със сринати до основи сгради в края на града. — Тук ще бъде новият супермаркет. Представяте ли си? Като че ли останалите три са малко.

— Ама че нелепо...

Раздразнението на Айрис, за щастие, се насочи другаде и Лоръл можеше отново да се облекне назад и да зяпа през прозореца. Прекосиха града, минаха по главната улица, която постепенно се стесни до междуселски път, и после залъкатушиха по плавните завои. Поредността беше толкова позната, че Лоръл можеше и със затворени очи да каже точно къде се намира. Разговорът на предната седалка утихна, пътят се стесни, а дърветата над главите им се сгъстиха, докато накрая Айрис пусна мигача и зави по алеята с табела „Ферма Грийнейкърс“.

Фермата се намираше тук открай време — на върха на един склон с изглед към ливадата. Естествено, къщите обикновено остават там, където са построени. Айрис паркира на равното място, обитавано от стария автомобил „Морис Майнър“ на баща им, докато майка им не се бе съгласила да го продадат.

— Стрехите изглеждат много окаяно — отбеляза тя.

— Придават на къщата печален вид, не мислите ли? — съгласи се Роуз. — Елате да ви покажа откъде започна да тече напоследък.

Лоръл затвори вратата на колата, но не последва сестрите си през портата. Пъхна ръце в джобовете си и остана на място, попивайки цялата гледка — от градината до напукания комин и всичко между тях: перваза, от който някога спускаха Дафни в кошницата, балкона, на който окачваха старите завеси от спалнята, за да се образува нещо като арка на авансцена, таванската стая, където Лоръл се научи да пуши.

Мисълта ѝ хрумна неочаквано — къщата я помнеше.

Лоръл не се определяше като романтичка, но усещането беше много силно и за част от секундата тя с лекота повярва, че съчетанието пред очите ѝ от дъски и червени тухлени комини, от осеяни с петна керемиди и странно разкривени прозорци с фронтони е способно да съхранява спомени.

Усещаше, че сградата и в момента я наблюдава през всеки прозорец, че се връща назад в миналото, за да свърже сегашната по-възрастна жена с дизайнерски костюм с момичето, въздишало по снимките на Джеймс Дийн. Какво ли си мисли за личността, в която съм се превърнала, зачуди се Лоръл.

Това беше глупаво, разбира се — къщите нямат мисли. Къщите не помнят хора, не помнят нищо. Всъщност Лоръл помнеше къщата, а не обратното. И защо не? Тук беше домът ѝ от двегодишна, тук беше живяла, докато навърши седемнайсет. Вярно, отдавна не беше идвала — въпреки полуредовните си посещения в болницата не се беше връщала в Грийнейкърс, — но заради огромната си заетост. Лоръл погледна към къщичката на дървото. Беше се постарала да бъде много заета.

— Надали не си идвала от толкова отдавна, че да си забравила къде е вратата — провикна се Айрис от предния коридор. Хлътна вътре в къщата, но гласът ѝ долетя зад нея: — Не ми казвай — чакаш икономата да дойде да ти вземе багажа!

Лоръл завъртя очи с младежка досада, вдигна куфара си и пое към къщата. Вървеше по същата камениста пътека, която майка ѝ беше открила в един слънчев летен ден преди шейсет години...

* * *

Дороти Никълсън съзря в Грийнейкърс подходящо място да отгледа децата си още в мига, в който го зърна. Не би трябвало да търси къща. Войната беше приключила само преди няколко години, нямаха сериозни средства, а свекърва ѝ великодушно се съгласи да им наеме стая в собствения си пансион (в замяна на изпълнението на определени задължения, разбира се, тя да не е благотворителна организация!). Дороти и Стивън просто бяха отишли на пикник.

Беше един от редките им почивни дни в средата на юли. Събудиха се на зазоряване, метнаха една кошница и одеяло на задната седалка и поеха на запад със своя морис майнър. Нямаха други планове — само да поемат по първия междуселски път, който им хване окоето. Правеха го от известно време: — ръката ѝ върху крака му, неговата обвила раменете ѝ, а през прозорците нахлува топъл въздух — и щяха да продължат, ако гумата не се беше спукала.

Обаче се спуска, те намалиха и спряха отстрани на пътя, за да огледат щетите. Ето, ясно като бял ден: дяволски пирон стърчеше от гумата и направо я беше разпрал.

Бяха млади и влюбени и не им се случваше често да прекарват заедно свободното си време, затова денят им не се развали, както би могло да се очаква. Докато съпругът ѝ оправяше гумата, Дороти се запиля нагоре по тревистия хълм, търсейки равно място, на което да постели одеялото за пикник. А когато стигна до билото на възвишението, видя фермата Грийнейкърс.

Това не бяха предположения на Лоръл. Децата на семейство Никълсън знаеха наизуст историята за придобиването на Грийнейкърс. За скептичния възрастен фермер, който се почесвал по главата, когато

Дороти почукала на вратата му, за птиците, гнездящи в камината, докато старецът наливал чая, за дупките по пода, над които като тесни мостчета били прехвърлени дъски. И най-важното, никой не се съмняваше в незабавната увереност на майка им, че трябва да живее на това място.

Неведнъж им бе обяснявала, че къщата ѝ проговорила: заслушала се и се оказало, че двете се разбират чудесно. Грийнейкърс била опака старица, несъмнено поразнебитена и доста своенравна, но пък кой не би бил? Дороти доловила скритото под разрухата солидно минало достойнство. Къщата била горда и самотна, място, което се подхранва от детския смях, от семейната обич и от уханието на агнешко с розмарин във фурната. Имала хубав и почтен гръбнак и била изпълнена с желание да гледа по-скоро напред, отколкото назад, да посрещне ново семейство и да порасне заедно с него, да възприеме неговите съвсем нови традиции. Сега за пръв път на Лоръл ѝ хрумна, че в действителност описанието, което майка им беше направила на къщата, би могло всъщност да се окаже нейният автопортрет.

* * *

Лоръл избърса крака на изтривалката и пристъпи вътре. Дъските на пода изскърцаха познато, мебелите си бяха на старите места, обаче мястото ѝ се стори променено. Въздухът беше плътен и се усещаше мирис, какъвто обикновено нямаше. На застояло, осъзна Лоръл, и това беше разбираемо — къщата стоеше затворена, откакто Дороти е в болницата. Роуз идваше да наглежда мястото, когато грижите за внуците ѝ позволяваха, а съпругът ѝ Фил правеше всичко по силите си, но нищо не може да се мери с постоянното обитаване.

Мислено се посъветва да не бъде толкова мрачна и по навик добави и своите пътни чанти към купчината под масичката в коридора. След това, без да се замисля, отиде в кухнята. На това място си пишеха домашните, играеха си с пластилин и лееха сълзи от любовна мъка — който се прибереше у дома, най-напред идваше тук. Роуз и Айрис вече бяха в кухнята.

Роуз щракна ключа на лампата до хладилника и кабелите забръмчаха. Тя потри весело ръце.

— Да направя ли чай?

— Не се ли сещаш за нещо по-хубаво? — попита Айрис, събу обувките, с които ходеше в съда, и размърда напред-назад пръстите на обутите си с черни чорапи крака като нетърпелива балерина.

— Нося вино — оповести Лоръл.

— Освен това. Забравете чая.

Докато Лоръл вадеше бутилката от куфара си, Айрис извади чашите от шкафа.

— Роуз? — вдигна високо тя едната чаша и примигна рязко над рамките с форма на котешки очи. Очите и бяха също тъмносиви като косата ѝ.

— О! — притеснено поглеждаше часовника си Роуз. — О, не знам, едва минава пет!

— Хайде, Роузи, скъпа — подкани я Лоръл, ровейки за тирбушон в чекмеджето, пълно с леко лепкави прибори. — Богато е на антиоксиданти, нали знаеш? — Извади тирбушона и стисна лепкавите си пръсти. — На практика е здравословна храна.

— Ами... добре.

Лоръл извади корковата тапа и започна да налива. По навик подреди чашите една до друга, за да се увери, че е наляла поравно в трите. Усмихна се, когато се усети — ето това е връщане към детството. Айрис поне ще е доволна. Справедливостта е много деликатен момент между братя и сестри, но е същинска мания за средните деца. „Престани да броиш, цветенце — казваше майка им. — Никой не харесва момиче, което винаги очаква повече от другите.“

— Само капка, Лол — предпазливо каза Роуз. — Не искам да вържа кънките, преди да пристигне Дафни.

— Значи имаш новини от нея? — подаде Лоръл най-пълната чаша на Айрис.

— Точно преди да тръгнем от болницата, не ви ли казах? Паметта наистина ми изневерява. Ще пристигне към шест, ако движението ѝ позволи.

— В такъв случай най-добре да приготвя нещо за вечеря — каза Айрис, отвори кухненския килер и коленичи на едно столче, за да огледа срока на годност на продуктите. — Ако оставя на вас двете, ще вечеряме препечени филийки и чай.

— Ще ти помогна — обади се Роуз.

— Не, не — отблъсна я с жест Айрис, без да се обръща. — Няма нужда.

Роуз погледна към Лоръл, която ѝ подаде чаша вино и ѝ направи знак към вратата. Нямаше смисъл да спори. Беше си свещен семеен закон: Айрис винаги готвеше, тя винаги смяташе, че другите ѝ се налагат, а те я оставяха да се наслаждава на мъченичеството си, защото така изискваше дребничката проява на сестринска добрина.

— Е, щом настояваш — каза Лоръл и от бутилката в собствената ѝ чаша изгъркори още малко вино.

* * *

Роузи се запъти нагоре по стълбите, за да провери дали в стаята на Дафни всичко е наред, а Лоръл излезе навън с виното си. Дъждът, изсипал се по-рано, беше прочистил въздуха и тя вдъхна голяма глътка свежест. Градинската люлка привлече вниманието ѝ, тя седна на пейката ѝ и бавно се залюля напред-назад с пети. Люлката беше подарък от всички тях за осемдесетия рожден ден на майка им, която веднага заяви, че иска да я сложат под големия стар дъб. Никой не изтъкна, че в градината има и други места с по-хубава гледка. За външен човек разкриващата се гледка надали представляваше нещо повече от празна моравя, но членовете на семейство Никълсън знаеха, че пустотата е илюзорна. Някъде там сред потрепващите стръкчета трева се намираще мястото, където баща им се бе строполил мъртъв.

Паметта е доста неблагоприятно нещо. Паметта на Лоръл я поставяше тук, точно на това място в онзи следобед, с вдигната ръка, за да заслони младежките си очи от слънцето, докато оглеждаше моравата в очакване да го зърне да се връща от работа; в очакване да хукне, да провери ръка под неговата и да го съпроводи до къщата. Паметта ѝ показваше как наблюдава баща си, а той крачи в тревата, спира, за да се полюбува на залязващото слънце и на очертаните с розова ивичка облаци и да отбележи както винаги: „Червено небе по залез — радост за пастира“, после тялото му се сковава, той простенва, вдига ръка към гърдите, олюлява се и се строполява.

Обаче всъщност не бе станало така. Когато се случило, тя се намираще на другия край на света, беше на петдесет и шест, а не на

шестнайсет години и се обличаше за вечерна церемония в Лос Анджелис, чудейки се дали нейното лице ще бъде единственото без солидна доза ботокс. Не знаеше нищо за здравето на баща си, докато Айрис не се обади и не остави съобщение на телефона ѝ.

Не, друг човек беше видяла да се строполява на земята и да умира през онзи слънчев летен следобед, когато беше на шестнайсет.

Лоръл драсна клечка кибрит и запали цигара, оглеждайки намръщено хоризонта, докато пъхаше кутията обратно в джоба си. Къщата и градината бяха озарени от слънцето, но далечните полета отвъд моравата и по-близо до горите вече тънеха в сянка. Вдигна поглед нагоре, покрай горната част от ковано желязо на люлката, където между листата се виждаше подът на къщичката на дървото. Стълбата също си беше там — дървени летви, заковани за ствола, някои от които бяха увиснали разкривени. Някой беше провесил наниз розови и пурпурни мъниста от края на едната летва — сигурно внуче на Роуз.

Онзи ден Лоръл беше слязла съвсем бавничко.

Дръпна силно от цигарата, потънала в спомена. Сепнато се бе опомнила в къщичката на дървото, незабавно в съзнанието ѝ изникнаха мъжът, ножът и ужасеното лице на майка ѝ, а после момичето забързано пролази по стълбата.

Когато се спусна до земята, замръзна неподвижно, стиснала стълбата пред себе си с две ръце и подпряла глава на грубия ствол на дървото, в безопасност в спокойната тишина на мига и несигурна къде да отиде и какво да направи сега. Нелепо ѝ хрумна да се отправи към потока, да отиде при сестрите си и при малкото си братче, при баща си с неговия кларинет и веселата му усмивка...

Може би тогава забеляза, че вече не ги чува.

Вместо това се насочи към къщата, извърнала очи и пристъпвайки предпазливо с босите си крака по нагорещените камъни на пътеката. В един момент погледът ѝ се плъзна настрани и май забеляза нещо голямо и бяло до градинската леха, нещо, което не трябваше да бъде там, но Лоръл сведе глава, отмести очи и ускори крачка, тласкана от безумно детинската надежда, че може би, ако не гледа и не вижда, ще успее да стигне до къщата, да прекрачи прага и всичко да си продължи нормално.

Разбира се, беше в шок, но не се чувстваше така. Някакво свръхестествено спокойствие ѝ послужи за буфер, сякаш бе наметнала магическа мантия, която ѝ позволяваше да се измъкна от действителността като героиня от вълшебна приказка, която съществува и извън страниците, а при пристигането си намира замъка заспал. Спря, за да вдигне обръча от земята, после продължи и влезе.

Къщата беше зловещо притихнала. Слънцето се беше спуснало зад покрива и коридорът беше притъмнял. Изчака в рамката на отворената врата да привикнат очите ѝ. Металните тръби на канализацията изстиваха и пукаха — шум, свързан с лятото, ваканцията и дългите топли привечери, когато мушици пърхат около лампите.

Лоръл вдигна поглед към застланите с килим стълби и някак разбра, че сестрите ѝ не са там. Часовникът в коридора отмерваше секундите и за миг тя се зачуди дали всички са излезли — мама, татко и бебето — и тя е самичка с онова, което се намира под белия чаршаф навън. Тръпки я полазиха от тази мисъл. И после откъм дневната се разнесе тропот, тя се обърна и видя татко да стои до незапалената камина. Беше странно скован, едната му ръка висеше отстрани, а другата беше свита на юмрук върху дървената полица, когато той възкликна:

— За бога, жена ми има късмет, че изобщо е жива!

Мъжки глас се разнесе зад кулисите, някъде от вътрешността на стаята, където Лоръл не виждаше човека:

— Разбирам това, господин Никълсън, и се надявам и вие да разберете, че ние само си вършим работата.

Лоръл се прокрадна по-близо на пръсти и спря, преди да стигне до светлината, която струеше от отворената врата. Майка ѝ седеше на креслото, гушнала бебето. То спеше — Лоръл виждаше ангелския му профил, пълната му бузка, притисната и сплесната от рамото на майка ѝ.

В стаята имаше и други хора: един оплешивяващ тип на дивана и млад мъж до прозореца, който си водеше бележки. Полицаи, досети се Лоръл. Разбира се, че са полицаи. Беше се случило нещо ужасно. Белият чаршаф в слънчевата градина.

— Познавате ли го, госпожо Никълсън? — попита по-възрастният мъж. — Среждали ли сте го преди? Да сте го мярвали, дори

от разстояние?

Майката на Лоръл не отговори, поне не така, че да я чуе някой. Шептеше, притиснала устни към тила на бебето, и устните ѝ мърдаха лекичко до меката му косица. Татко отговори силно от нейно име:

— Не, разбира се. Тя вече ви каза, че никога не го е виждала. Ако ме питате, би трябвало да сравните описанието му с това на онзи тип по вестниците, който тормози хората, излезли на пикник.

— Ще проверим всички следи, господин Никълсън, уверявам ви. Обаче в момента в градината ви лежи труп, а имаме само твърденията на съпругата ви за това как се е озовал там.

Татко настръхна:

— Този мъж е нападнал жена ми. Станало е при самозащита.

— Видяхте ли да се случва, господин Никълсън?

В гласа на по-възрастния полицај се долавяше нетърпение, което уплаши Лоръл. Тя отстъпи назад. Не знаеха, че тя е там. И нямаше нужда да разбират. Би могла да се измъкне, да се качи по стълбите, като внимава да не стъпи на скърцащата дъска на пода, и после да се сгуши на кълбо в леглото си. Можеше да ги остави да си правят загадъчните машинации от света на възрастните и да я намерят едва след като приключат, за да ѝ съобщят, че всичко е наред...

— Вие бяхте ли там, господин Никълсън? Видяхте ли какво се случва?

... Обаче Лоръл се чувстваше привлечена към стаята, към осветения от лампата контраст с тъмния коридор, към странната група хора, към аурата на важност около напрегнатия глас на баща ѝ, към неговата поза. У нея имаше нещо, открай време го имаше, което изискваше Лоръл да участва, което се стараяше да помогне, макар никой да не бе поискал помощ, което мразеше да спи от страх да не пропусне нещо.

Тя беше в шок. Нуждаеше се от компания. Просто не можеше иначе. Каквото и да се бе случило...

Лоръл излезе от кулисите и пристъпи напред сцената.

— Бях там — каза тя. — Видях го.

Татко изненадано вдигна поглед. Стрелна жена си с очи, после отново ги впери в Лоръл. Гласът му звучеше различно, когато отсече дрезгаво и бързо, почти като съскане:

— Достатъчно, Лоръл.

Всички погледи бяха вперени в нея: на мама, на татко, на другите двама мъже. Лоръл съзнаваше колко важна е следващата реплика. Тя избегна погледа на баща си и поде:

— Мъжът се показва иззад къщата. Опитва се да грабне бебето.

Така беше, нали? Не беше сигурна, че е видяла точно това.

— Лоръл... — намръщи се татко.

Тя продължи по-бързо и решително. (И защо не? Не беше дете, което се прокрадва в стаята си и чака възрастните да оправят нещата: беше една от тях, имаше роля в пиесата, беше значима.) Прожекторът засвети по-силно и Лоръл срещна погледа на по-възрастния мъж.

— Сборичкаха се. Видях ги. Мъжът нападна мама и после... и после той се строполи на земята.

За минутка всички се смълчаха. Лоръл погледна към майка си, която вече не шепнеше на бебето, а се беше вторачила в някаква точка над рамото на Лоръл. Някой беше направил чай. Лоръл щеше да запомни тази подробност през всички следващи години. Някой беше направил чай, но никой не го пиеше. Чашите си стояха недокоснати върху масите в стаята, имаше една и на рамката на прозореца. Часовникът в коридора тиктакаше.

Най-сетне оплешивяващият мъж се размърда на дивана и се прокашля.

— Лоръл, нали така?

— Да, господине.

Татко въздъхна — изпусна голяма струя въздух, сякаш спадаше балон. Махна с ръка към Лоръл и каза:

— Дъщеря ми. — Звучеше като човек, претърпял поражение. — Най-голямата.

Мъжът на дивана я измери с поглед, после устните му се разтеглиха в служебна усмивка, която не достигна очите му.

— Мисля, че е най-добре да влезеш, Лоръл — каза той. — Седни и започни отначало. Разкажи ни всичко, което видя.

Лоръл каза истината на полицаия. Седна предпазливо в другия край на дивана, изчака неохотното насърчение на баща си и поде своя разказ за следобед. За всичко, което бе видяла, точно както се беше случило. Четяла в къщичката на дървото, после спряла и видяла мъжа да се приближава.

Защо си го наблюдавала? Имаше ли нещо необичайно у него? Тонът на полицаия и изражението му не издаваха с нищо какво очаква да чуе.

Лоръл се намръщи от старанието да си спомни всяка подробност и да се докаже като надежден свидетел. Да, май наистина имаше нещо необичайно. Не че тичаше, крещеше или поведението му някак биеше на очи, обаче въпреки това той... тя погледна към тавана, търсейки подходящата дума... беше злокобен. Повтори думата, доволна от нейната уместност. Посетителят беше злокобен и тя се беше уплашила. Не, не можеше да каже защо точно, просто се бе уплашила.

Дали случилото се впоследствие не е повлияло на първото ѝ впечатление? Дали заради това нещо съвсем обикновено не ѝ се е сторило по-опасно, отколкото е в действителност?

Не, сигурна беше. Човекът определено изглеждал плашещо.

По-младият полицаи пишеше в бележника си. Лоръл въздъхна. Не смееше да погледне настрани към родителите си от страх да не изгуби самообладание.

А когато той стигна до къщата? Какво стана после?

Бавничко заобиколи, много по-предпазливо от обикновен посетител — крадешком — и после мама излезе с бебето.

Носеше ли го?

Да.

Носеше ли още нещо?

Да.

Какво?

Лоръл захапа вътрешната страна на бузата си, припомняйки си сребристия проблясък. Носеше ножа за тортата.

Разпозна ножа, така ли?

Използваме го само при специални поводи. На дръжката му е вързана червена панделка.

Поведението на полицаия не се промени, но той изчака няколко секунди, преди да продължи. И какво стана после?

Лоръл беше готова. После мъжът ги нападна.

Дребничко подозрение изплува на повърхността като слънчев отблясък, който скрива подробност от снимката, докато Лоръл описваше как мъжът се метнал към бебето. Тя се поколеба, забола поглед в коленете си, докато се мъчеше да извика мислена картина на случилото се. И продължи. Мъжът пресегна към Джери, това го помнеше и беше сигурна, че бе протегнал и двете си ръце напред, опитвайки се да грабне бебето от обятията на майка ѝ. Тогава тя пусна Джери отстрани, за да го предпази. А мъжът посегнал да докопа ножа и двамата се сборицаха...

А после?

Писалката на младия полицаей стържеше по хартията, докато той записваше всяка нейна дума. Звукът беше силен, на Лоръл ѝ беше толкова горещо, а в стаята несъмнено беше станало по-топло. Запита се защо баща ѝ не е отворил прозореца?

И после?

Лоръл преглътна. Устата ѝ беше пресъхнала. После мама замахна с ножа.

Стаята притихна, чуваше се само устремната писалка. Лоръл си представи всичко съвсем ясно: мъжа, ужасния мъж с тъмното лице и страховитите големи ръце, стиснали мама, за да я наранят и после да навредят и на бебето...

Мъжът веднага ли падна?

Писалката беше престанала да стърже. Младият полицаей до прозореца я гледаше над бележника си.

Мъжът веднага ли падна на земята?

Лоръл кимна колебливо. Така ми се струва.

Струва ти се?

Не помня нищо повече. Сигурно тогава съм припаднала. Събудих се в къщичката на дървото.

Кога беше това?

Току-що. И после дойдох тук.

По-възрастният полицай бавно си пое въздух, не съвсем безшумно, после го изпусна. Има ли нещо друго, което според теб трябва да знаем? Нещо, което си чула или видяла? Той се почеса по плешивината. Очите му бяха много светлосини, почти сиви. Не бързай. И най-дребната подробност може да се окаже важна.

Забравяше ли някоя подробност? Беше ли чула или видяла нещо друго? Лоръл се замисли внимателно, преди да отговори. Не, май не. Не, сигурна беше, че това е всичко.

И нищичко не пропускаш?

Не, отговори тя. Ръцете на татко бяха в джобовете, очите му блестяха гневно изпод веждите.

Двамата полицаи се спогледаха, по-възрастният леко наклони глава и по-младият затвори бележника си. Разпитът приключи.

* * *

След това Лоръл седна на перваза на прозореца в стаята си, загриза нокътя на палеца си и наблюдава тримата мъже до портата. Не говореха много, но от време навреме по-възрастният полицай казваше нещо, а татко отговаряше и сочеше към различни неща на притъмнелия хоризонт. Разговорът можеше да бъде за земеделие, за топлото време или за историческите забележителности в Съфък, но Лоръл се съмняваше, че обсъждат някоя от тези теми.

По алеята се приближи микробус и по-младият полицай го посрещна в нейното начало, крачейки през тревата и правейки знаци назад към къщата. Лоръл видя как от шофьорското място се показва мъж, как отзад извадиха носилка, как чаршафът (не съвсем бял, забеляза сега, а с червени, почти черни петна) се развя, докато го носеха през градината. Натовариха носилката и микробусът потегли. Полицайте си заминаха и татко влезе в къщата. Предната врата се затвори — Лоръл чу през пода. Събуване на обувки — едната, после другата, — тихо придвижване по чорапи към майка ѝ във всекидневната.

Лоръл дръпна завесите и се обърна с гръб към прозореца. Полицайте си бяха тръгнали. Беше им казала истината, беше описала

точно какво си мисли, всичко случило се. Тогава защо се чувстваше така? Странно и неуверено.

Изтегна се на леглото си, сгуши се и стисна силно ръце като за молитва между коленете си. Затвори очи, но отново ги отвори, за да престане да вижда сребристото сияние, белия чаршаф, лицето на майка си, когато мъжът произнесе името ѝ...

Лоръл застина. Мъжът беше произнесъл името на мама.

Не беше споменала това пред полица. Той я попита дали не забравя нещо, дали не е чула или видяла още нещо и тя отвърна не, нямало нищо друго. Обаче имаше, беше се случило...

Вратата се отвори и Лоръл бързо се надигна, едва ли не очаквайки по-възрастният полицай да се е върнал, за да продължи да я разпитва. Оказа се баща ѝ, за да ѝ съобщи, че отива да доведе другите. Сложили бебето да спи, а майка ѝ си почивала. На вратата той се поколеба, потропвайки с ръка по рамката. Накрая заговори пресипнало.

Следобед преживели шок, ужасен шок.

Лоръл прехапа устна. Ридание заплашваше да се откъсне издълбоко, ридание, което не бе забелязала.

Майка ти е храбра жена.

Лоръл кимна.

Тя умее да оцелява, ти също. Справи се добре пред полицаите.

Благодаря ти, татко, промърмори тя, а в очите ѝ отново пареха сълзи.

Според полицията сигурно е мъжът от вестниците, който създава неприятности край потока. Описанието съвпада, пък и няма кой друг да тормози майка ти.

Беше се случило, както си го представяше Лоръл. Нали, когато видя мъжа, тя се зачуди дали не е онзи, за когото пишат вестниците? И изведнъж ѝ стана по-леко.

Чуй ме сега, Лол. Баща ѝ пъкна ръце в джобовете си и ги поразмърда, преди да продължи. С майка ти си поговорихме и решихме, че е по-добре да не казваме на по-малките какво се е случило. Не е нужно, няма да разберат. Ако имах избор, бих предпочел и ти да си на сто километра оттук, но си била тук и това е.

Съжалявам.

Няма за какво да съжаляваш. Нямах вина. Ти помогна на полицията, помогна и на майка си и всичко приключи. Някакъв злодей е дошъл у дома, но вече всичко е наред. Всичко ще се оправи.

Не беше въпрос, не точно, но прозвуча като въпрос, затова Лоръл отговори: да, татко, всичко ще се оправи.

Той ѝ се усмихна накриво. Ти си добро момиче, Лоръл. Сега отивам да доведа сестрите ти. Няма да казваме на никой за случилото се, нали? Браво, точно така.

* * *

И не казаха. Случката се превърна в голямата неизречена тайна в семейната им история. Не казаха на сестрите ѝ, а Джери беше твърде малък, за да си спомня, макар впоследствие да се окаже, че грешат за това.

Разбира се, другите усетиха, че се е случило нещо необичайно — най-безцеремонно ги прибраха от празненството за рождения ден и ги настаняха пред новия телевизор на съседите, родителите им останаха мрачни седмици наред, а двама полицаи започнаха най-редовно да идват на посещения, които преминаваха зад затворена врата и в приглушени сериозни разговори, — но всичко намери обяснение, когато татко им разказа за горкичкия бездомен мъж, умрял на ливадата на рождения ден на Джери. Беше тъжно, но както каза татко, понякога се случват такива неща.

Междувременно Лоръл започна сериозно да си гризе ноктите. Полицейското разследване приключи за седмици: възрастта на мъжа съвпаднаше с описанието на злосторника от пикниците, според полицията не беше необичайно такива прояви на насилие да ескалират с времето, а от свидетелските показания на Лоръл ставаше ясно, че майка ѝ е действала при самозащита. Взлом, прераснал в нещо по-сериозно, щастливо избавление, нищо нямаше да спечелят, ако изтипосат подробностите в пресата. За щастие, в онези времена дискретността беше правило и едно джентълменско споразумение беше способно да премести заглавие на трета страница. Завесата падна, край на историята.

И все пак. Животът на семейството възобнови обичайния си ход, но Лоръл си остана като на тръни. Усещането, че е изолирана от останалите, се задълбочи и я обзе необяснимо безпокойство. Случилото се се разиграваше в съзнанието ѝ отново и отново, а ролята ѝ в полицейското разследване, нещата, които им беше разказала, и още по-лошо — онези, които бе премълчала, предизвикваха у нея паника, на моменти толкова силна, че се задушаваше. Където и в Грийнейкърс да отидеше — в къщата или навън в градината — Лоръл се чувстваше като в капан заради нещата, които беше видяла или направила. Спомените дебнеха отвсякъде, не можеше да избяга от тях и положението се влошаваше от факта, че причинилото ги събитие е абсолютно непроницаемо.

Когато се яви на прослушване за Театралното училище и беше приета, Лоръл остана глуха за молбите на родителите си да остане у дома, да отложи с една година и да завърши гимназия, да помисли за сестрите и за малкото си братче, което я обича най-много от всички. Тя си събра багажа — взе съвсем малко неща — и обърна гръб на всички тях. Посоката на живота ѝ се промени точно както ветропоказателят се завърта, щом неочаквано връхлети буря.

* * *

Лоръл допи виното си и проследи с поглед как две врани прелитат ниско над ливадата на татко. Някой беше завъртял гигантското копче и светът притъмняваше. Всички актриси си имат любими думи, „мрак“ бе любимата на Лоръл. Приятно ѝ беше да я изговаря, да усеща спускащия се здрач и безпомощно да чува как щраква капанът на звуковете, а в същото време думата толкова приличаше на „зрак“, че сякаш бе озарена донякъде от нейното сияние.

Това време от деня Лоръл свързваше предимно с детството си, с живота си преди Лондон: завръщането на баща ѝ у дома, след като цял ден бе работил във фермата, майка ѝ, която разказва приказка на Джери до печката, сестрите ѝ, които се кискат на горния етаж, докато Айрис изброжда репертоара си от имитации (по ирония на съдбата Айрис беше станала най-често имитираната в детството им героиня — директорка на училище), преходния миг, когато светлините вътре

грейват, в къщата ухае на супа и голямата дъбова маса се подрежда за вечеря. Дори сега Лоръл долавяше съвсем несъзнателно естествения край на деня. Така се проявяваше носталгията ѝ, когато беше в дома си.

Нещо помръдна на ливадата, на пътя, по който минаваше татко всеки ден, и Лоръл се напрегна, но се оказа просто кола, бяла кола — вече я виждаше ясно, — която лъкатушеше по алеята. Права допи виното в чашата си. Беше захладняло. Лоръл обви тялото си с ръце и бавно закрочи към портата. Шофьорът примигна с фаровете енергично, както би направила единствено Дафни, и Лоръл ѝ махна с ръка.

През по-голяма част от вечерята Лоръл наблюдава лицето на най-малката си сестра. Нещо беше правено с него, при това добре, и резултатът беше възхитителен. „Превъзходен нов овлажнител“, би казала Дафни, ако я попитат, но Лоръл се въздържа да зададе въпроса, защото не обичаше да я лъжат. Вместо това просто кимаше, докато Дафни тръскаше русите си къдрици и ги омайваше с разкази за снимачната площадка на „Закуска в Ел Ей“, където всяка сутрин представяше прогнозата за времето и флиртуваше с водещия на новините Чип. Паузите в многословния монолог бяха редки и когато най-сетне им се отвори възможност, Роуз и Лоръл тутакси се възползваха да се намесят:

— Първо ти — каза Лоръл и наклони към сестра си винената си чаша — отново празна, както забеляза.

— Исках да кажа, че може би трябва да поговорим малко за тържеството на мама.

— Да, струва ми се — съгласи се Айрис.

— Имам предвид някои неща — заяви Дафни.

— Несъмнено...

— Очевидно...

— Ние...

— Аз...

— Ти какво мислиш, Роуз? — попита Лоръл.

— Ами... — поде с покашляне Роуз, която открай време страдаше в пресата на сестрите си, — налага се да бъде в болницата, за съжаление, но трябва да измислим как да го превърнем в специално преживяване за нея. Нали знаете как се отнася към рождените дни.

— И точно това се канех да кажа — обади се Дафни и улови малко хълцане зад бебешко розовите си нокти. — В крайна сметка, това ще е последното ѝ празненство.

Помежду им настана мълчание, единственото грубо изключение беше тиктакането на швейцарския часовник, докато накрая не се обади Айрис:

— Станала си много нахакана — отбеляза тя, потупвайки крайчетата на стоманеносивата си къса коса, — откакто се премести.

— Искях само да кажа, че...

— Мисля, че всички разбрахме какво искаш да кажеш.

— Но е вярно.

— И точно затова човек би допуснал, че изобщо не е необходимо да бъде изречено.

Лоръл огледа жените около масата. Айрис беше бясна, Дафни примигваше със синеоко огорчение, Роуз въртеше плитката си с такава тревога, че, току-виж, я отскубнала. Само мъничко да примижи и щеше да ги види като момичетата от детството си. Въздъхна в чашата си.

— Бихме могли да занесем някои от любимите неща на мама — предложи Лоръл, — да пуснем плочи от сбирката на татко. Такова нещо ли имаше предвид, Роузи?

— Да — каза Роуз със смущаваща признателност, — да, това е идеално. Мислех си дори да ѝ разкажем някои от историите, които тя измисляше за нас.

— Като онази за портата в долната част на градината, която водела към вълшебен свят...

— И за драконовите яйца, които намерила в гората...

— И как избягала, за да отиде да работи в цирка.

— Помните ли цирка, който имахме тук? — внезапно попита Айрис.

— Моят цирк — грейна Дафни зад чашата си с вино.

— Е, да — прекъсна я Айрис, — но само защото...

— Защото имах ужасна шарка и пропуснах истинския цирк, когато бил в града. — Дафни се засмя на приятния спомен. — Мама накара татко да направи шатра в долния край на ливадата, помните ли, и организира всички вас да играете клоуни. Лоръл беше лъв, а мама — въжеиграч.

— Много беше добра — каза Айрис. — Почти не падаше от въжето. Сигурно се е упражнявала седмици наред.

— Или пък ни е казала истината и наистина е работила известно време в цирка — намеси се Роузи. — Почти съм склонна да го повярвам за нея.

Дафни въздъхна доволно.

— Имаме късмет с такава майка, нали? Толкова обичаше игрите, все едно не бе пораснала, не приличаше на скучните майки на другите. Много бях самодоволна, когато идваха приятели от училище.

— Ти? Самодоволна? — възкликна Айрис с престорена изненада. — Не ми се струва...

— Та за празненството на мама... — махна с ръка Роуз, която отчаяно искаше да избегне нов спор, — мислех да направя торта, пандишпанена, любимата й...

— Помните ли онзи нож — изненадващо бодро я прекъсна Дафни — с панделката...

— С червена панделка — уточни Айрис.

— ... и костената дръжка. Тя държеше да го използва на всеки рожден ден.

— Твърдеше, че бил вълшебен и можел да изпълнява желания.

— Знаете ли, много дълго го вярвах — положи Дафни брадичка върху opakото на дланта си с красива въздишка. — Какво ли е станало с онзи смешен стар нож?

— Изчезна — отговори Айрис. — Сега си спомням. Една година просто вече го нямаше и когато я попитах, тя каза, че се е изгубил.

— Затрил се е нанякъде с хилядите писалки и фиби, които изчезваха безследно в тази къща — побърза да се намеси Лоръл и се прокашля. — Гърлото ми пресъхна. Някой иска ли още вино?

— Няма ли да е чудесно да го намерим... — чу тя някой да казва, докато прекосяваше коридора.

— Прекрасна идея! Можем да го занесем за нейната торта...

Лоръл стигна в кухнята и затова си спести развълнуваните приготовления на потерята за издирване на ножа. („Колко далеч може да се е запилял?“, превъзнасяше се Дафни.)

Щракна ключа и кухнята оживя и се раздвижи като доверен стар прислужник, останал на служба много след като вече е време да се пенсионира. Под светлината на флуоресцентната лампа, която просто замъждука слабичко, безлюдната кухня изглеждаше по-печална, отколкото си я спомняше Лоръл — фугите между плочките бяха посивели, а капачетата на металните кутии бяха покрити със сивкав слой мазен прах. Испита неловкото усещане, че е исправена пред доказателствата за отслабващото зрение на майка си. Трябваше да й наеме чистачка. Как не се беше сетила? И понеже така и така беше

започнала да се самокритикува — защо да спира дотук, — трябваше да идва да я посещава по-често, собственооръчно да чисти къщата.

Хладилникът поне беше нов, Лоръл се беше погрижила. Когато старият „Келвинейтър“ най-накрая предаде богу дух, тя поръча заместника му по телефона от Лондон: енергично ефективен и с модерна камера за лед, която майка ѝ никога не използваше.

Лоръл намери бутилката и затръшна вратата. Може би прекалено силничко, защото един магнит падна и към пода полетя късче хартия. То изчезна под хладилника и Лоръл изруга. Застана на четири крака и заопипва между валмата прах. Вестникарската изрезка беше от „Съдбъри Кроникъл“ и имаше снимка на Айрис, която изглеждаше много директорски с кафяв костюм от туид и черни чорапи пред училището си. Струваше си приключението с клякането, затова Лоръл потърси място отново да окачи изрезката. Само че не се оказа толкова лесно. Хладилникът на семейство Никълсън открай време си беше пренаселен, още преди на някого някъде да му хрумне идеята да продава магнити, само и само да създава повече бъркотия: всяко нещо, достойно за внимание, се залепваше с тиксо за голямата бяла врата, та цялото семейство да го вижда. Снимки, награди, карти и със сигурност всяко споменаване в медиите.

Изневиделица изникна спомен, лятна сутрин през 1961 година, месец преди рождения ден на Джери: седмината седяха край масата за закуска и си мажеха сладко от ягоди върху препечени филийки с масло, докато татко изрязваше една статия от местния вестник; снимката на Дороти, усмихната и вдигнала високо своя спечелил награда градински боб; татко, който след това залепва изрезката на хладилника, докато останалите разчистват.

— Добре ли си?

Лоръл се завъртя и видя Роуз в рамката на вратата.

— Добре съм, защо?

— Позабави се. — Роуз набърчи нос и внимателно се взря в Лоръл. — И да ти кажа, струваш ми се малко отслабнала.

— Заради светлината тук — каза Лоръл. — Създава очарователен туберкулозен ореол. — Тя се зае с тирбушона и обърна гръб, за да не може Роуз да разгадае изражението ѝ. — Доколкото разбирам, в ход са плановете за голямото търсене на ножа.

— О, да. Онези двете като се съберат...

— Само да можем да впрегнем тези енергия и да я използваме за нещо хубаво.

— Именно.

Излетя облак пара, когато Роуз отвори фурната, за да провери малиновия плод сладкиш, запазена марка на майка им. Сладникавият мирис на топли плодове изпълни въздуха и Лоръл затвори очи.

Трябваша ѝ месеци да събере смелост да разпита за инцидента. Родителите ѝ бяха толкова твърдо решени да гледат напред и да отричат случилото се, че тя надали изобщо щеше да започне да разпитва, ако не беше започнала да сънува онзи мъж. Обаче го сънуваше, всяка нощ едно и също. Мъжът стоеше отстрани до къщата и викаше майка ѝ по име...

— Изглежда добре — измъкна Роуз решетката на фурната. — Сигурно не е хубав колкото нейния, но не бива да очакваме чудеса.

Лоръл завари майка си в кухнята, на същото това място няколко дни, преди да замине за Лондон. И направо я попита:

— Откъде онзи мъж знаеше името ти, мамо?

Коремът ѝ се сви, докато думите се откъсваха от устните ѝ, свят ѝ се зави и осъзна, докато чакаше отговора, че част от нея се надява майка ѝ да я увери, че е сбъркала. Че не е чула добре и че мъжът не е казал нищо подобно.

Дороти не отговори веднага. Вместо това отиде до хладилника, отвори вратата и започна да рови вътре. Лоръл се взира в гърба ѝ цяла вечност и почти беше изгубила надежда, когато майка ѝ най-сетне заговори:

— Вестникът — каза тя. — Полицаяте предполагат, че сигурно е прочел статията във вестника. В куфарчето ми имаше един брой. Оттам е знаел къде да дойде.

Логично.

Тоест на Лоръл ѝ се искаше да има логика, затова я откри. Мъжът беше прочел вестника, беше видял снимката на майка ѝ и беше тръгнал да я търси. Нищо, че тъничко гласче в съзнанието на Лоръл нашепваше „Защо?“ — тя просто прогони натрапника. Кой би могъл да отговори със сигурност, та онзи мъж беше ненормален! Пък и какво значение имаше? Всичко приключи. Ако Лоръл не човъркаше нишките, гобленът се крепеше. Картината оставаше непокътната.

Поне до този момент. Невероятно наистина, че след петдесет години една стара снимка и споменаването на името на някаква жена се оказаха достатъчни тъканта на измислицата в главата на Лоръл да започне да се разнищва.

Решетката на фурната се върна на мястото си с дрънчене и Роуз оповести:

— Пет минути.

Лоръл наля вино в чашата си и се помъчи да звучи небрежно:

— Роузи?

— Ммм?

— Онази снимка днес в болницата... Жената, която подарила книгата на мама...

— Вивиан.

— Да. — Лоръл леко потръпна, докато оставяше бутилката. Името ѝ въздействаше по странен начин. — Мама споменавала ли ти е за нея?

— Мъничко — отвърна Роузи. — След като намерих снимката. Били приятелки.

Лоръл си спомни датата на снимката — 1941 година.

— През войната.

Роуз кимна, докато сгъваше една кърпа за съдове на спретнат правоъгълник.

— Обаче не ми разказа подробно, само спомена, че Вивиан била австралийка.

— Австралийка ли?

— Май пристигнала тук като дете, не съм сигурна.

— Как са се запознали?

— Не ми каза.

— А ние защо не я познаваме?

— Нямам представа.

— Интересно, мама никога не я е споменавала. — Лоръл отпи глътка вино. — Питам се защо.

Таймерът на фурната издрънча.

— Може да са се скарали. Да са се разминали. Не знам. — Роуз надяна готварската ръкавица. — Защо изобщо се интересуваш?

— Ами всъщност не се интересувам.

— Тогава хайде да ядем — подкани я Роуз и обгърна с длани тавичката със сладкиша. — Това изглежда доста хуба...

— Тя е умряла — заяви Лоръл изненадващо убедено. — Вивиан е мъртва.

— Откъде знаеш?

— Искам да кажа... — преглътна Лоръл и бързо даде на заден — ... вероятно е умряла. Било е през войната. Възможно е, не мислиш ли?

— Всичко е възможно. — Роуз пробва коричката с вилица. — Да вземем например тази доста впечатляваща глазура. Готова ли си да се изправим пред другите?

— Всъщност... — Неочаквано я парна нуждата да се качи горе, да провери проблесналия спомен. — ... Ти имаше право преди. Не ми е добре.

— Не искаш ли пудинг?

Лоръл поклати глава, вече на половината път до вратата.

— Боя се, че ми е рано. Би било ужасно да съм болна утре.

— Да ти донеса ли нещо друго — парацетамол, чаша чай?

— Не, благодаря — отговори Лоръл. — Освен... Роуз?

— Да?

— Пиесата.

— Коя пиеса?

— „Питър Пан“ — книгата, от която падна снимката. Подръка ли ти е?

— Много си странна — отбеляза Роуз с крива усмивка. — Трябва да я изровя отнякъде. — Кимна с глава към тавичката и попита: — Покъсно, става ли?

— Разбира се, не бързам, просто ще си почивам. Хапни си пудинг. И Роузи?

— Да?

— Извинявай, че те оставям самичка с бандата.

* * *

Причината беше споменаването на Австралия. Докато Роуз си спомняше какво е узнала от майка им, в съзнанието на Лоръл светна

лампичка и тя осъзна защо е важна Вивиан. Спомни си също кога за пръв път е срещнала това име преди толкова много години.

Докато сестрите ѝ си хапваха десерта и търсеха ножа, който никога нямаше да намерят, Лоръл се качи на тавана да потърси сандъка си. Всяка от сестрите имаше сандък — Дороти беше много строга в това отношение. Заради войната, довери им веднъж татко — тя изгубила всичките си скъпи неща, когато бомба паднала в семейната им къща в Ковънтри и превърнала миналото ѝ в руини. Била твърдо решена децата ѝ да нямат същата съдба. Дори да не успеела да им спести всяка болка, можела да се погрижи поне да намерят снимката на класа си, ако им потрябва. Страстта на майка им към предметите, към притежанията — към неща, които можеш да държиш в ръка и да им придаваш по-дълбок смисъл — граничеше с маниякалност, а въодушевляването ѝ да събира разни неща беше толкова силно, че човек трудно би могъл да не му се подчини. Всичко се пазеше, нищо не се хвърляше, цареше ревностно придържане към традициите. Да вземем за пример ножа.

Сандъкът на Лоръл беше натикан до един счупен радиатор, който баща им така и не оправил. Позна, че е нейният, още преди да прочете името си, изписано отгоре с шаблон. Кафеникавите кожени ремъци и счупеният катинар бяха неопровержимо показателни. Сърцето ѝ трепна, щом го зърна, и я изпълни очакване за нещата, които щеше да види вътре. Странно колко ясно изникна в съзнанието ѝ предмет, за който не се беше сещала от десетилетия. Знаеше точно какво търси, как ще го усети в ръката си, емоциите, които ще предизвика откриването му. Докато развързваше ремъците, до нея коленичи бледо нейно привидение от последния път, когато беше сторила същото.

Сандъкът миришеше на влага, на прах и на стар одеколон със забравено име, но уханието му отново я накара да се почувства шестнайсетгодишна. Беше пълен с хартии: дневници, снимки, писма, училищни доклади, няколко кройки за бермуди, обаче Лоръл не спираше, за да ги разглежда. Вадеше бързо папка след папка и бързо ги преглеждаше.

Някъде по средата на сандъка в левия ъгъл намери каквото търсеше. Тъничка книжка, съвсем неугледна, обаче за Лоръл бе изпълнена с трепетни спомени.

Преди няколко години ѝ бяха предложили ролята на Мег в „Рожден ден“ — за нея беше шанс да играе в театър „Литълтън“, обаче Лоръл отказа. Единствено тогава постави личния си живот пред кариерата. Оправда се с графика си за снимките на филм, което не беше съвсем невярно, но не беше и съвсем вярно. Налагаше се да увърта. Не можеше да го направи. Пиесата беше неотлъчно свързана с лятото на 1961 година, когато я беше чела отново и отново, след като ѝ я даде онова момче — не помнеше името му, странно, а беше луда по него. Запомни репликите и насити сцените с гнева и безсилието, които трупаше в себе си. После по алеята им се зададе онзи мъж и фактът, че Лоръл физически страдаше, замислеше ли се по-сериозно за пиесата, страшно се замъгли в съзнанието и в сърцето ѝ.

Кожата ѝ и сега беше станала лепкава от пот, пулсът и се беше ускорил. Радваше се, че ѝ трябва не пиесата, а онова, което беше пъхнала вътре. Още си бяха там, личеше си по грубите ръбове на хартията, щръкнали между страниците. Две вестникарски статии: първата беше доста неясен репортаж от долнопробния местен вестник за човек, умрял през лятото в Съфък; а втората беше некролог от „Таймс“, откъснат тайно от вестника, който бащата на приятелката ѝ носеше от Лондон всеки ден.

— Вижте това — каза той една вечер, когато Лоръл гостуваше на Шърли. — Материал за онзи мъж, който умря близо до вашата къща, Лоръл.

Беше дълга статия, защото се оказало, че човекът не е онзи заподозрян. Много преди появата му в Грийнейкърс той доста се отличил и дори се прославил. Няма да деца, но преди време имал съпруга.

Крушката, която се поклащаше самотно над главата ѝ, не беше достатъчно силна, за да може Лоръл да чете, затова тя затвори сандъка и отнесе книжката долу.

Щеше да ноцува в детската им — поредната проява на сложната йерархия между сестрите, — а леглото беше оправено и застлано с чисти чаршафи. Някой, вероятно Роуз, вече беше качил куфара ѝ, но Лоръл не го разопакова. Отвори широко прозореца и приседна на перваза.

С цигара между пръстите извади статиите измежду страниците. Подмина репортажа от местния вестник и предпочете да вземе

некролога. Прегледа разказа за ранните години от живота на Хенри Роланд Дженкинс с очакване очите ѝ да попаднат на онова, което знаеше, че е там.

Името изскочи в края на първата третина от материала.

Вивиан.

Лоръл се върна назад и прочете цялото изречение: „През 1938 година Дженкинс се жени за Вивиан Лонгмайър, родена в Куинсланд, Австралия, но отгледана от чичо си в Оксфордшър“. Плъзна поглед понадолу и прочете: „Вивиан Дженкинс загива през 1941 година по време на тежка бомбардировка в Нотинг Хил“.

Лоръл дръпна силно от цигарата и забеляза, че пръстите ѝ треперят.

Разбира се, възможно бе да има две жени на име Вивиан, и двете австралийки.

Възможно беше приятелката на майка ѝ от военните години да не е свързана с австралийката Вивиан, чийто съпруг беше умрял пред прага им.

Но беше малко вероятно, нали?

А ако майка ѝ е познавала Вивиан Дженкинс, значи със сигурност е познавала и Хенри Дженкинс. „Много време мина, Дороти“, беше казал той и Лоръл бе забелязала страха, изписал се по лицето на майка ѝ.

Вратата се отвори и на прага застана Роуз.

— Добре ли си? — попита тя и сбърчи нос заради цигарения дим.

— С лечерна цел — показа цигарата Лоръл с трепереща ръка и после я изнесе извън прозореца. — Не казвай на нашите, че ще ме накажат.

— Няма да издам тайната ти. — Роуз се приближи и ѝ подаде малка книжка. — Опасявам се, че е доста орфана.

Слабо казано. Предната корица на книгата се държеше буквално на конци, а зелената ѝ платнена основа се беше обезцветила от мръсотия и вероятно, съдейки по смътно доловимия мирис на пушек — от сажди. Лоръл внимателно разгърна първите страници до титула. На фронтисписа с черно мастило пишеше следното: *На Дороти. Истинският приятел е светлина в мрака, Вивиан.*

— Сигурно е била важна за нея — отбеляза Роуз. — Не беше върху полицата с останалите, а в раклата ѝ. Държала я е там през всичките тези години.

— Бъркала си в раклата ѝ?!

Майка им доста строго държеше на личното пространство и неговото спазване.

Роуз се изчерви.

— Не ме гледай така, Лол, не съм отключила катинара с пила за нокти. Преди няколко месеца, точно преди да влезе в болницата, тя ме помоли да ѝ донеса книгата.

— Дала ти е ключа?

— Неохотно, едва след като я хванах да опитва сама да се качи по стълбата.

— Не може да бъде!

— Напротив.

— Непоправима е.

— Същата е като теб, Лол.

Роуз не го каза злобно, но Лоръл трепна от думите ѝ. Връхлетя я спомен: вечерта, когато събщи на родителите си, че заминава за Лондон, за да учи в театралното училище. Бяха шокирани и нещастни: засегнати, че е ходила на прослушване зад гърба им, непреклонни, че е твърде малка, за да се отдели от къщи, притеснени, че заминава, без да е завършила гимназия. Накараха я да седне на масата в кухнята и се редуваха да излагат разумни аргументи с преувеличено спокойни гласове. Лоръл се постара да изглежда отегчена, а когато приключиха, заяви с цялата начупена настойчивост, която можеш да очакваш от объркан и изпълнен с негодувание тийнейджър: „Заминавам. Каквото и да говорите, няма да променя намерението си. Това искам“.

— Твърде млада си, за да знаеш какво искаш всъщност — отговори майка ѝ. — Хората се променят, съзряват, вземат по-добри решения. Познавам те, Лоръл...

— Не ме познаваш.

— Знам, че си твърдоглава. Знам, че си упорита и си си наумила да бъдеш различна, че имаш мечти, точно като мен някога...

— Изобщо не приличам на теб — тросна се Лоръл в този момент и резките ѝ думи пронизаха като острие и бездруго разклатеното

самообладание на майка ѝ. — Никога няма да направя нещата, които ти си направила.

— Стига толкова! — обгърна раменете на жена си Стивън Никълсън. Даде знак на Лоръл да се качва да си ляга, но я предупреди, че разговорът им изобщо не е приключил.

Лоръл лежеше в леглото и кипеше, а часовете се нижеха. Не беше сигурна къде са сестрите ѝ, знаеше само, че са отведени някъде, за да не прекъсват наказанието ѝ. За пръв път се караше с родителите си и беше едновременно съсипана и превъзбудена. Животът ѝ, изглежда, никога нямаше да бъде същият.

Още лежеше в тъмното, когато вратата се отвори и някой предпазливо тръгна към нея. Лоръл усети как краят на леглото хлътва, когато човекът седна, после чу гласа на майка си. Личеше си, че е плакала, и когато Лоръл го разбра и проумя, че причината е тя, ѝ се прииска да увие ръце около шията на мама и никога да не я пуска.

— Съжалявам, че се скарахме — каза Дороти и сноп лунна светлина от прозореца озари лицето ѝ. — Колко странно се развиха нещата. Никога не съм допускала, че ще се карам с дъщеря си. Като малка се забърквах в неприятности — винаги съм се чувствала различна от родителите си. Обичах ги, разбира се, но не съм сигурна, че те бяха в състояние да се справят с мен. Въобразявах си, че знам най-добре, и изобщо не ги слушах.

Лоръл се подсмихна, неуверена накъде поема разговорът, но доволна, че вътрешностите ѝ вече не бушуват като вряща лава.

— Двете с теб си приличаме — продължи майка ѝ. — Сигурно затова толкова много се притеснявам да не допуснеш моите грешки.

— Обаче аз не допускам грешка. — Лоръл се надигна и се облегна на възглавниците си. — Не разбираш ли? Искам да стана актриса — театралното училище е идеалното място за човек като мен.

— Лоръл...

— Представи си, че си на седемнайсет, мамо, и целият живот е пред теб. Има ли друго място, на което ти се иска да бъдеш повече, отколкото в Лондон?

Не зададе правилния въпрос — майка ѝ никога не бе проявявала желание да замине за Лондон.

Смълчаха се и отвън един кос призова приятелите си.

— Не — отвърна най-сетне Дороти тихо и малко тъжно и се пресегна да погали връхчетата на косата на Лоръл. — Не, май няма.

Сега Лоръл се смути, че още тогава е била толкова самовлюбена, че не се е зачудила и не е попитала каква всъщност е била майка ѝ на седемнайсет, за какво е мечтаела и какви грешки е направила, които толкова силно не иска дъщеря ѝ да повтори.

* * *

Лоръл вдигна книгата, която ѝ беше дала Роуз, и каза потреперливо, отколкото ѝ се искаше:

— Странно е да видиш нещо нейно отпреди, нали?

— Отпреди кое?

— Отпреди нас. Преди това място. Преди да ни бъде майка. Само си представи — когато са ѝ дали тази книга, когато е направена снимката с Вивиан, тя не е имала никаква представа, че ние сме там някъде в очакване да съществуваме.

— Нищо чудно, че се усмихва толкова лъчезарно на снимката.

Лоръл не се засмя.

— Някога замисляла ли си се за нея, Роузи?

— За мама ли? Разбира се...

— Не за мама, а за онази млада жена. Тогава е била различна, имала е живот, за който нищо не знаем. Някога питала ли си се каква е била, какво е искала, как е гледала на нещата... — погледна Лоръл крадешком към сестра си, — ... какви тайни е имала?

Роуз се усмихна неуверено и Лоръл поклати глава.

— Не ми обръщай внимание. Малко съм сантиментална тази вечер. Сигурно защото отново съм в къщата. В предишната си стая. — Тя се насили да звучи бодро, макар да не се чувстваше така. — Помниш ли как хъркаше Айрис?

Роуз се засмя:

— По-силно от татко! Дали положението се е подобрило?

— Май предстои да разберем. Лягаш ли си вече?

— Мислех да си взема вана, преди другите да приключат и Дафни да окупира огледалото. — Тя снижи глас и повдигна едната си вежда. — Тя дали...?

— Така изглежда.

Роуз направи гримаса и възкликна:

— Ама че са странни хората! — Излезе и затвори вратата.

Усмивката на Лоръл помръкна, когато стъпките на сестра ѝ заглъхнаха по коридора. Обърна се и погледна към нощното небе. Вратата на банята се затвори и тръбите започнаха да свистят в стената зад нея.

Преди петдесет години, осведоми Лоръл едно далечно съзвездие, майка ми уби един човек. Твърдеше, че е при самозащита, обаче аз видях. Замахна с ножа и го прониза, а мъжът се строполи заднешком на земята, където тревата беше оредяла и цъфтяха теменужки. Тя го познаваше и беше изплашена, нямам представа защо.

Изведнъж на Лоръл ѝ се стори, че всичко отсъстващо от собствения ѝ живот, всяка загуба и тъга, всеки кошмар в мрака, всяка връхлетяла изневиделица меланхолия приемат смътното очертание на един и същ останал без отговор въпрос, на нещо, което съществуваше, откакто тя беше на шестнайсет — неизречената тайна на майка ѝ.

— Коя си ти, Дороти? — тихичко изрече тя. — Коя си била, преди да станеш мама?

Влакът Ковънтри — Лондон, 1938 г.

Дороти Смитам беше на седемнайсет години, когато узна със сигурност, че е откраднато бебе. Това беше единственото обяснение. Истината ѝ просветна като бял ден една събота сутрин към единайсет часа, докато наблюдаваше как баща ѝ върти молив между пръстите си, бавно прокарва език по долната си устна и после отбелязва в черното се тефтерче точната сума (24 пенса), която е платил на шофьора на таксито, за да откара семейството и багажа до гарата. Списъкът и неговото попълване щяха да ангажират вниманието му през по-голямата част от престоя им в Борнмът, а след завръщането на семейството в Ковънтри щяха да прекарат една ликуваща вечер в анализиране на съдържанието му, на която всички щяха неохотно да присъстват. Щяха да чертаят таблици, да правят сравнения с резултатите от предишната година (и дори за цялото предходно десетилетие, ако имаха късмет) и щяха да дават обещания следващата година да се справят още по-добре, преди, освежен от годишния си отпуск, баща им да се върне на службата си като счетоводител в „Х. Дж. Уокър“, производител на велосипеди, и да се захване здраво за работа за още една година.

Майката на Дороти седеше в ъгъла на вагона, попивайки с памучна носна кърпичка ноздрите си. Правеше го скришом, кърпичката през повечето време оставаше скрита в дланта ѝ, а след лекото потупване тя стрелваше мъжа си с поглед, за да се увери, че не го е обезпокоила и той все още се вира с начумерено удоволствие в тефтерчето си. Ама наистина само Джанис Смитам можеше да настива с удивително упорство в навечерието на летния отпуск. Постоянството ѝ беше възхитително и Доли вероятно би приветствала предаността на майка си към навика, ако не беше съпровождащото гъгнене — толкова извинително и покорно, — от което ѝ идеше да пониже собствените си тъпанчета с подострения молив на татко. Майка ѝ прекарваше двете седмици на морето еднакво всяка година: като караше баща ѝ да се чувства като краля на пясъчния замък, като се тревожи за кройката на

банския на Доли и се притеснява дали Кътбърт се сприятелява с „подходящи“ момчета.

Горкичкият Кътбърт. Беше прекрасно бебе, което само гукаше щастливо, хилеше се беззъбо и имаше прелестния навик да рева, когато Доли излезе от стаята. Колкото повече растеше обаче, колкото повече се увеличаваха годините му, толкова по-ясно ставаше, че брат ѝ е поел към челен сблъсък със съдбата — щеше да се превърне в двойник на господин Артър Смитам. Което, за жалост, означаваше, че въпреки обичливата привързаност помежду им Доли и Кътбърт просто нямаше как да са една плът и кръв, и от само себе си се налагаше въпросът кои са истинските ѝ родители и как изобщо се е забъркала с тази жалка група хорица.

Циркови артисти? Впечатляваща двойка въжеиграчи? Възможно беше — тя поглеждаше към краката си, относително дълги и слаби, и двата. Открай време я биваше в спорта: учителят по физическо господин Антъни я избираше за главния хокеен отбор всяка година, а когато двете с Кейтлин навиваха килима в салона на майката на Кейтлин и пускаха Луис Армстронг на грамофона, Доли беше сигурна, че не си въобразява, а наистина е по-добрата танцьорка. Ето — кръстосваше крака Доли и приглаждаше полата си, — естествена грациозност. Това почти доказваше нещата.

— Може ли да хапна нещо сладичко на гарата, татко?

— Сладичко ли?

— На гарата? От онова магазинче.

— Не знам, Кътбърт.

— Ама, татко...

— Трябва да се съобразяваме с бюджета.

— Но мама каза...

— Стига, Кътбърт. Татко знае най-добре.

Доли насочи вниманието си към нивите, които прелитаха покрай прозореца. Циркови артисти — струваше ѝ се уместно. Пайети и лъскави костюми, изпълнения късно вечер под големия купол, горе в нищото, но въпреки това окъпани в страхопочитанието и обожанието на възторжената тълпа вечер. Блясък, вълнение и романтика — да, това ѝ се струваше по-вероятно.

Такъв пленителен произход би обяснил и суровите упреци, които раздаваха родителите на Доли, когато поведението ѝ заплашваше да

„привлече внимание“. „Хората гледат, Дороти — напомняше й майка й, ако полата й беше прекалено къса, смехът и — прекалено силен, червилото — прекалено ярко. — Ще те зяпат. Знаеш как се чувства баща ти в това отношение.“ Доли наистина знаеше. Баща й обичаше да им напомня, че крушата не пада по-далеч от дървото, затова той сигурно живееше в постоянен страх, че бохемският нрав ще се процеди някой ден като развален плод през кожицата на приличието, което заедно с майка й се бяха постарали да изградят около малката си разглежена дъщеря.

Доли тайно лапна ментов бонбон от пликчето в джоба си, избута го с език към бузата си и облегна глава на прозореца. Много по-сложно беше да установи как точно е осъществена кражбата. Както и да го въртеше в главата си, Артър и Джанис Смитам изобщо не приличаха на крадльовци. Трудно можеше да си ги представи как се промъкват крадешком към оставена без внимание бебешка количка и отмъкват заспалото бебе. Хората, които крадат, независимо дали от нужда, или от алчност, го правят, защото страстно желаят въпросното нещо. Артър Смитам обаче беше убеден, че думата „страст“ трябва да бъде извадена от речника на английския език и дори изтръгната от английската душа, а така и така сме се захванали, най-добре да заличим и думата „желание“. Посещение на цирк? Е, това намирисваше на ненужно развлечение.

Много по-вероятно беше — ментовият бонбон се строши на две — Доли да е намерена на стълбите и по-скоро по задължение, отколкото по желание да е влязла в семейство Смитам.

Облегна се още по-удобно на седалката на вагона и затвори очи — представи си го съвсем ясно. Тайната бременност, заплахите на ръководителя на цирка, пристигнал в Ковънтри... Известно време младата двойка се борела храбро сама и отглеждала бебето си с любов и надежда, но, за жалост, останали без работа (в крайна сметка търсенето на въжеиграчи е доста ограничено) и без пари за храна, те започнали да се отчайват. Една нощ, докато минавали през центъра на града с бебето си, вече твърде изнемощяло, за да плаче, нечия къща привлякла погледа им. Предните стълби били по-чисти и излъскани от всички други, вътре светело и изпод вратата долитало уханието (наистина прелестно) на месната яхния на Джанис Смитам. Разбрали как трябва да постъпят...

— Не мога да стискам. Не мога!

Доли отвори лекичко едното си око, колкото да види как брат ѝ подскача от единия на другия си крак наред вагона.

— Стига, Кътбърт, почти...

— Трябва веднага да отида в тоалетната!

Доли отново затвори очи, стисна ги по-силно отпреди. Вярно беше — тя не вярваше в частта за трагичната съдба на младата двойка, а във факта, че е специална. Доли открай време се чувстваше различно, сякаш е по-жива от другите хора и светът, съдбата или каквото беше там имат по-големи планове за нея. Вече разполагаше и с доказателство, научно доказателство. Бащата на Кейтлин, който беше лекар и разбираше от тези неща, ѝ го беше казал, докато играеха на „Капитан Блото“^[1] в салона на Кейтлин. Вдигаше покритите с мастилени петна карти една след друга и Доли казваше първото, което ѝ хрумне. „Невероятно — измърмори той наред играта, лапнал лулата си, — удивително! — И леко поклати глава. А после: — Е, никога не съм...“ И се засмя тихо, което го направи твърде хубав за баща на приятелката ѝ. Само киселият поглед на Кейтлин я възпря да не го последва в кабинета, когато доктор Руфъс заяви, че отговорите ѝ са „изключителни“, и предложи — не, настоя — за допълнителни тестове.

Изключителни. Доли премисли думата. Изключителни. Не беше като тях, обикновените Смитам, и със сигурност нямаше да стане. Животът ѝ щеше да бъде ярък и прекрасен. Щеше да танцува извън квадратчето на „приличното“ поведение, в което майка ѝ и баща ѝ толкова държаха да я затворят. Може би дори самата тя щеше да избяга в някой цирк и да опита късмета си под големия купол.

Влакът забавяше ход — приближаваха гара Юстън. Лондонските къщи се виждаха нагъсто през прозореца и Доли усети тръпка на вълнение. Лондон! Великолепен градски водовъртеж (така поне пишеше в пътеводителя за Лондон, който тя криеше в чекмеджето с бельото си), пълен с театри, нощни забавления и наистина изискани хора, които водят страхотен живот.

Когато беше по-малка, баща ѝ понякога ходеше в Лондон по работа. Тя очакваше с нетърпение тези нощи, взираше се да го зърне през перилата, когато майка ѝ вече я мислеше за заспала. Чуваше ключа му в ключалката, притаяваше дъх и после той се прибираще.

Майка ѝ му вземаше палтото, а всичко в него показваше, че е бил някъде, че е малко по-важен отпреди. Доли никога не би се осмелила да го разпита за пътуването, защото още тогава се бе досетила, че истината ще бъде само злощастна имитация на фантазиите ѝ. Въпреки това сега погледна към баща си с надеждата да срещне очите му и да съзре в тях доказателство, че и той усеща привличането на големия град, през който минаваха в момента.

Не го усещаше. Артър Смитам виждаше само тефтерчето си, в момента — първата страница, на която старателно си бе отбелязал разписанието на влака и номерата на пероните. Тъглчетата на устните му потръпнаха и сърцето на Доли се сви. Тя се подготви за паниката, която знаеше, че ще последва: винаги настъпваше, въпреки че си предвиждаха много време, въпреки че правеха същото пътуване всяка година и въпреки че останалите хора преспокойно успяваха да хващат влаковете от точка А до точка Б и после от точка Б до точка В. И наистина, изтръпна тя с предвидливо очакване, ето го и призова за битка!

— Да не се разпръсваме, докато хванем такси! — Неустрашим опит от страна на предводителя им да запази спокойствие в лицето на предстоящото изпитание. Той потърси шапката си на рафта за багаж.

— Кътбърт, дай ръка — притеснено нареди мама.

— Не искам...

— Всеки отговаря за багажа си — продължи татко, извисявайки глас в рядък прилив на вълнение. — Стискайте здраво стиковете и ракетите си. И гледайте да не попадате зад пътници, които куцат или са с бастуни. Не бива да допускаме никой да ни забави.

Добре облечен мъж, който пътуваше в техния вагон, метна кос поглед към баща ѝ и Доли се запита — не за пръв път — дали е възможно да изчезне само ако го поиска достатъчно силно.

* * *

Семейство Смитам имаха навик, усъвършенстван и непоклатимо установен през дългогодишните абсолютно еднакви почивки, да тръгват към морето веднага след закуска. Баща им отдавна беше постановил, че наемането на къщичка на плажа е ненужен лукс, който

насърчава перченето, затова ранното пристигане беше от огромно значение, ако искаха да си осигурят прилично място преди пристигането на тълпите. Една сутрин госпожа Дженингс ги задържа в трапезарията на „Белвю“ по-късно от обикновено, запари чая им прекалено и после адски бавно им донесе нов. Безпокойството на баща им растеше — белите му платнени обувки го призоваваха въпреки щръкналите лепенки, които беше принуден да сложи на петите си след натоварването от предишния ден, — обаче беше немислимо да прекъсне хазайката им, а Адам Смитам не правеше немислими неща. В крайна сметка ги спаси Кътбърт. Той погледна към корабния часовник над рамкираната снимка на пристана, преглътна наведнъж цяло яйце на очи и възкликна:

— Майчице! Вече е станало девет и половина!

Дори госпожа Дженингс не можеше да оспори този факт, отстъпи назад към вратата на кухнята и им пожела приятна сутрин.

— А какъв ден ни очаква, какъв прекрасен ден!

Денят наистина беше прекрасен. Беше един от онези божествени летни дни, когато небето е ясно, духа топъл ветреца и човек просто усеща, че го очаква нещо вълнуващо. Когато стигнаха на дъсчената алея, тъкмо пристигаше туристически автобус и господин Смитам пришпори семейството си, за да изпреварят навалищата. Със собственическото излъчване на хора, резервирали двуседмичната си почивка още през февруари и платили изцяло през март, господин и госпожа Смитам огледаха бегло туристите. Бяха натрапници и нахалници, които лагеруват на техния плаж, тълпят се на техния пристан и се редят на опашка за техния сладолед.

Дороти поизостана на няколко крачки от семейството си, поведено от техния безстрашен лидер, което се запъти покрай естрадата на оркестъра, за да пресече пътя на натрапниците. Качиха се по стълбите с величието на победители и заеха място точно до каменната стена. Баща им остави кошницата за пикник и пъхна палци в колана на панталона, огледа се наляво-надясно и накрая оповести:

— Точно така. — После добави със самодоволна усмивка: — И то на няма и сто крачки от пансиона ни. По-малко от сто крачки!

— Можем дори да махнем за поздрав на госпожа Дженингс — отбеляза мама, която се възползваше от всяка възможност да достави удоволствие на съпруга си.

Дороти успя да издокара тъничка насърчителна усмивка и после съсредоточено се зае да оправя ъглите на кърпата си. Разбира се, от мястото си не виждаха „Белвю“. В пълна противоположност с името си (дадено му с неприсъща за намусената госпожа Дженингс надежда, която веднъж прекарала „цял месец“ в Париж), пансионът се намираше по средата на Литъл Колинс стрийт, която доста криволичеше преди дъсчената крайбрежна алея. Ето защо гледката не беше особено хубава — сивкави отрязъци от центъра на града, от стаите отпред, от тръбите на една къща близнак отзад, — пък и сградата не беше френска, затова според Дороти каламбурът беше съвсем безсмислен. Тя втри хладния крем на „Пондс“ в изгорелите си рамене и се скри зад списанието си, като от време навреме стрелкаше с поглед по-заможните и по-красиви хора, които се излежаваха и се смееха по балконите на близките къщички.

* * *

И особено едно момиче. Имаше руса коса, леко почерняла на слънцето кожа и сладурански трапчинки, когато се смееше, а тя го правеше често. Доли не можеше да откъсне поглед от нея. Как се движеше с котешка грациозност на онзи балкон, топла и самоуверена, как се пресягаше да погали по ръката първо един, после друг приятел, как вирваше брадичка, как се усмихваше, захапала устна, само на най-красивия младеж, как потрепваше сребрилата ѝ сатенена рокля на повей на вятъра. Вятърът! Дори природата познаваше правилата. Докато Доли се печеше в лагера на семейство Смитам, по челото ѝ избиваха капчици пот и банският залепваше за тялото ѝ, онази сребриста рокля пърхаше мъчително високо горе.

— Кой ще играе крикет?

Доли се сниши още повече зад списанието си.

— Аз, аз! — провикна се Кътбърт и заподскача от единия си крак (вече изгорял) на другия. — Аз ще подавам топката, татко, може ли? Може ли? Моля те, моля те!

Сянката на татко донесе мигновено облекчение от палещото слънце.

— Дороти? Ти обичаш да си първа.

Погледът ѝ обходи подадената бухалка, заобленото коремче на баща ѝ, късчето от бърканите яйца, полепнало по мустаците му. И в съзнанието ѝ пробяга образът на красивото засмяно момиче със сребристата рокля, което се шегуваше и флиртуваше с приятелите си, а наблизко нямаше и помен от родители.

— Май ще пропусна, благодаря, татко — тихо отвърна тя. — Боли ме главата.

Главоболията намирисваха на „женски работи“, затова устните на господин Смитам се свиха ужасено и отвратено. Той кимна и отстъпи назад:

— Ами, почивай си тогава, не се напругай.

— Хайде, татко! — провикна се Кътбърт. — Боб Уайът е застанал на пътечката, покажи му как се прави.

След подобен боен призив на баща им не му оставаше друго, освен да действа. Завъртя се на пети и пое по плажа, облегнал бухалката си на рамо, с наперената походка на много по-млад и атлетичен мъж. Играта започна и Доли се прилепи още по-плътно към стената. Миналата слава на Артър Смитам като играч на крикет беше част от великата семейна история, затова играта по време на почивката им беше свещена институция.

С частица от себе си Доли се ненавиждаше, задето се държи така — в крайна сметка, сигурно за последен път идваше на ежегодната семейна почивка, — обаче просто не можеше да се отърси от това ужасно настроение. С всеки изминал ден усещаше как пропастта между нея и другите от семейството ѝ се увеличава. Не че не ги обичаше, просто напоследък кой знае защо я влудяваха, особено Кътбърт. Открай време усещаше, че е различна, в това нямаше нищо ново, но напоследък положението определено се беше влошило. На вечеря баща ѝ беше започнал да обсъжда какво ще стане, когато Доли завърши училище през септември. Във фабриката за велосипеди щяло да се освободи място за помощник-секретарка и след трийсет години служба той все щял да понатисне тук-там и да убеди главната секретарка да назначи Доли. При тези думи баща ѝ винаги се усмихваше и намигаше, все едно правеше на Доли огромна услуга и тя трябва да му е признателна. А на нея ѝ идеше да се разпищи като героиня от филм на ужасите. Не ѝ хрумваше по-отвратителна

възможност. Нещо повече, не можеше да повярва, че след седемнайсет години Артър Смитам — собственият ѝ баща — изобщо не я разбира.

Откъм пясъка долетя вик: „Шест!“, и Доли надникна над женското си списание и видя как баща ѝ мята бухалката си на рамо като мускет и хуква между импровизираните вратички. До нея Джанис Смитам излъчваше напрегнати насърчения, провикваше се колебливо „Страхотно представление!“ и „Добра работа!“, последвани бързо от отчаяни възгласи „Внимавай“ или „Не толкова бързо“, или „Дишай, Кътбърт, не забравяй, че имаш астма!“, докато момчето гонеше топката си към водата. Доли огледа спретнатата накъдрена коса на майка си, благоприличната кройка на банския ѝ, старанието, с което тя се представяше пред света така, че да предизвика минимално въздействие, и въздъхна озадачено и разпалено. Най-силно я дразнеше фактът, че майка ѝ не можеше да проумее къде е проблемът, свързан с бъдещето на Доли.

Когато за пръв път проумя, че баща ѝ говори сериозно за фабриката за велосипеди, Доли се бе надявала майка ѝ да се усмихне любезно на предложението и после да изтъкне, че, естествено, има много по-вълнуващи неща, които би могла да прави дъщеря им. Защото, макар Доли понякога да се забавляваше с мисълта, че е разменена след раждането си, всъщност не го вярваше. Никой, който я видеше редом до майка ѝ, не би могъл да задържи подобна мисъл. Джанис и Дороти Смитам имаха шоколадовокафява коса, високи скули и пищен бюст. Както неотдавна научи Доли, имаха и още нещо общо.

Направи въпросното откритие, докато търсеше стика за хоккей по лавиците в гаража: пастелносиня кутия от обувки в дъното на най-горната полица. Кутията тутакси ѝ се стори позната, но Доли се сети защо едва след няколко секунди. Спомни си как майка ѝ седи на ръба на двойното легло в спалнята им с татко със синята кутия в скута и неразгадаемо изражение на лицето, докато преглеждаше съдържанието ѝ. Беше интимен личен момент и Доли веднага усети, че е най-добре да се отдръпне, но се запита какво ли има в онази кутия, помъчи се да си представи какво може да съдържа тя, че майка ѝ да добие толкова замечтан и объркан вид и да изглежда едновременно млада и стара.

Останала сама в гаража, Доли вдигна капака на кутията и всичко се изясни. Вътре бяха късчетата от друг живот: програми за вокални концерти, сини лентички на наградите за първо място от певчески

конкурси, грамоти, според които Джанис Уилямс беше певицата с най-красивия глас. Имаше дори изрезка от вестник със снимка: красива млада жена с искрящи очи, прелестна фигура и целеустремен вид, която няма да поеме по пътя на другите момичета от класа си към скучния и обикновен живот, който ги очакваше.

Само че точно това бе сторила. Доли дълго се взира в снимката. Някога майка ѝ бе имала талант — истински талант, който я отличавал и я правел специална, — но за цели седемнайсет години Доли нито веднъж не беше чула Джанис Смитам да пее. Какво се бе случило, че да отнеме гласа на младата жена, заявила навремето пред един вестник: „Най-любимото ми нещо на света е да пея. Когато пея, имам чувството, че летя. Искан ми се някой ден да пея на сцената пред краля“.

Доли имаше усещането, че знае отговора.

— Давай, момче — провикна се баща ѝ от другия край на брега към Кътбърт. — Обаче се изправи, не се прегърбвай.

Артър Смитам, невероятен счетоводител, стожер на фабриката за велосипеди, закрилник на всичко редно и правилно. Враг на всичко изключително.

Доли въздъхна, докато го гледаше как тромаво отскача от вратичката и се извива, за да подаде топката на Кътбърт. Може и да беше надвил майка ѝ и да я бе убедил да потисне всичко, което я прави специална, обаче нямаше да причини същото на Доли. Тя отказваше да му го позволи.

— Майко — обади се Доли внезапно и пусна списанието в скута си.

— Да, скъпа? Искаш ли сандвич? Донесла съм и малко пастет от скариди.

Доли си пое дъх: не можеше да повярва, че ще го каже сега, тук, просто така, но вече беше набрала скорост, затова продължи:

— Майко, не искам да работя във фабриката за велосипеди.

— О?

— Не.

— О!

— Няма да понеса да правя едно и също всеки ден, да печатам писма за велосипеди и други подобни глупости, които завършват с „искрено ваш“.

Майка ѝ примигна с неразгадаемо празно изражение.

— Разбирам.

— Да.

— И какво искаш да правиш вместо това?

Доли не беше сигурна как да ѝ отговори. Не беше обмислила конкретните подробности, но знаеше, че я очаква нещо различно.

— Не знам, аз просто... Е, фабриката за велосипеди не е подходящо място за човек като мен, нали?

— И защо не?

Не искаше да го казва. Искаше ѝ се майка ѝ да знае, да е съгласна с нея, да се досети сама, без да ѝ казва. Доли сви рамене, търсейки думите, усещайки силно обратно течение да разколебава надеждата ѝ.

— Време е да се установиш, Доли — внимателно отбеляза майка ѝ. — Вече си почти жена.

— Да, но аз точно това...

— Зарежи всякакви детинщини. Времето за всичко това отмина. Той искаше да ти го каже лично, да те изненада — баща ти вече го е обсъдил с госпожа Левън във фабриката и ти е уговорил интервю.

— Какво?

— Не биваше да ти казвам, но ще те чакат през първата седмица на септември. Имаш голям късмет, че баща ти е толкова влиятелен човек.

— Но аз...

— Татко ти знае най-добре. — Джанис Смитам се пресегна, за да потупа Доли по крака, но не успя да я стигне. — Ще видиш. — Лепна си усмивка, зад която се долавяше страх, сякаш тя съзнаваше, че предава дъщеря си, но не иска сега да мисли за това.

Доли вътрешно гореше, идеше ѝ да разтърси майка си и да ѝ напомни, че самата тя някога е била изключителна. Искаше да я попита защо се е променила, да ѝ каже (макар да съзнаваше, че това е жестоко), че тя, Доли, е уплашена, че не може да понесе мисълта някой ден същото да се случи и на нея. И тогава...

— Внимавай! — разнесе се вик откъм плажа на Борнмът, който привлече вниманието на Доли към водата и спаси Джанис Смитам от нежелан разговор.

Там, с бански костюм като изваден от страниците на „Вог“ стоеше момичето, допреди малко облечено със сребрилата рокля.

Устните ѝ бяха красиво нацупени и тя разтриваше ръката си. Другите красиви хора се бяха скупчили с неодобрителни изражения и състрадателни пози и Доли се помъчи да проумее какво се е случило. Видя как младеж, приблизително на нейната възраст, се навежда и рови в пясъка, а когато се изправи, вдигна високо топка за крикет. Ръката на Доли ужасено отскочи към устата.

— Извинете, момчета — каза баща ѝ.

Доли се ококори — какви ги вършеше той, за бога? Мили боже, нали не мислеше да се приближи? Напротив, напрегнато ахна Дороти, той правеше точно това. На Доли ѝ идеше да потъне в земята, да изчезне, да се скрие, но просто не можеше да откъсне поглед. Баща ѝ спря пред групата и обясни с жестове как са ударили топката. Другите кимаха и слушаха, момчето с топката каза нещо, момичето докосна ръката си, после леко сви рамене и се усмихна на татко с трапчинките си. Доли въздъхна облекчено, изглежда, бедата бе предотвратена.

Но после, вероятно заслепен от бляскавата група, на която се бе натъкнал, баща ѝ не си тръгна, а вместо това се обърна и посочи към брега, насочвайки вниманието на всички към мястото, където стояха Доли и майка ѝ. С липса на изтънченост, от която Доли вътрешно се сви, Джанис Смитам понечи да се изправи, но после размисли и тромаво се опита да седне, което не ѝ се удаде, и тя просто се наведе. И от тази поза махна с ръка.

Нещо в Доли увехна и умря. По-зле от това няма накъде.

Само дето изведнъж се оказа, че има.

— Гледайте! Вижте ме!

И всички погледнаха. На Кътбърт, шавлив като буболечка, му беше омръзнало да чака. Забравил за крикета, той се беше отдалечил нагоре по брега и беше осъществил контакт с едно от плажните магарета. Единият му крак вече беше в стремето и той се мъчеше да яхне животното. Беше ужасна гледка, но Доли не откъсваше поглед. Озърна се крадешком и установи, че всички останали също гледат.

Зрелището как Кътбърт се покатерва върху магарето беше последната капка. Доли съзнаваше, че сигурно трябва да му помогне, но просто не можеше, не и този път. Промърмори нещо за главоболието си и твърде силното слънце, грабна списанието си и забързано пое обратно към мъничката си стая с отвратителната гледка към канализацията.

* * *

Зад естрадата един младеж с въздълга коса и изтъркан костюм беше видял всичко. Беше задрямал под шапката си, когато викът „Вижте ме!“ нахлу в съня му и го разбуди. Той потърка очи с основата на дланите си, озърна се да види откъде се разнася викът и тогава ги видя, бащата и сина, които цяла сутрин играеха крикет.

Настана бъркотия, бащата махаше на някакви хора на плиткото — оказаха се богати младежи, които се перчеха в плажната къщичка в съседство. В момента къщичката беше празна, само някакъв сребрист плат потрепваше върху перилата на балкона. Роклята. Беше я забелязал по-рано — трудно можеш да я пропуснеш и вероятно това беше целта. Не беше плажна рокля, беше рокля за танцова забава.

— Гледайте! Вижте ме! — провикна се някой. И младежът надлежно погледна. Хлапето, което играеше крикет, беше заето да се прави на магаре с помощта на, както изглеждаше, едно истинско магаре. Останалите наблюдаваха забавното зрелище.

Той обаче не. Имаше си друга работа. Красивото момиче със сърцевидната уста и извивки на тялото, които го изпълваха с мъчителен копнеж, остана само, заряза семейството си и си тръгна от плажа. Младежът също се изправи, метна раницата си през рамо и нахлупи ниско шапката си. Беше чакал тази възможност и не възнамеряваше да я пропилее.

[1] Популярна стратегическа игра, първоначално с военен контекст. — Б.пр. ↑

Борнмът, 1938 г.

Отначало Доли не го забеляза. Не виждаше почти нищо.

Цялото ѝ усърдие беше насочено към това да мига, за да прогони сълзите от безсилие, докато с мъка вървеше по брега към крайбрежната алея. Всичко пред очите ѝ се бе превърнало в нагорещена и гневна смесица от пясък, чайки и отвратителни ухилени лица. Знаеше, че не се смеят на нея, съвсем не, но това изобщо нямаше значение. Веселостта им беше като личен удар за нея и влошаваше всичко стократно. Доли не можеше да започне работа в онази фабрика за велосипеди, просто не можеше. Да се омъжи за по-млада версия на баща си и мъничко по мъничко да се превърне в майка си? Беше немислимо — о, на тях двамата им беше добре, бяха щастливи със съдбата си, обаче Доли искаше повече... просто все още не знаеше какво и къде да го открие.

Замръзна на място. Порив на вятъра, по-силен от предишните, избра тъкмо мига на пристигането ѝ до съблекалните, за да повдигне копринената рокля, да я понесе от перилата и да я запремята по пясъка. Роклята спря току пред нея — великолепно сребристо петно. Защо — пое си тя невярващо въздух — русото момиче с трапчинките не се бе погрижило да я закрепил някак? Как е възможно някой да се държи толкова небрежно към такава красива дреха? Какъв е смисълът да наемаш плажна къщичка, ако не държиш там такива ценни вещи, докато плуваш? Доли поклати глава — момиче с такова пренебрежение към вещите си не заслужава да ги притежава. Роклята беше достойна за принцеса — американска филмова звезда, бляскав модел от списание, богата наследница на почивка на Френската ривиера — и ако Доли не се беше случила там в онзи момент, роклята щеше да продължи полета си към дюните и да се изгуби завинаги.

Вятърът се завърна, роклята се търкулна по-нагоре по брега и изчезна зад плажните къщички. Без да се колебае нито секунда, Доли хукна подире ѝ: да, вярно, момичето се държеше глупаво, обаче Доли нямаше да допусне това божествено парче коприна да пострада.

Представяше си колко признателно ще ѝ бъде момичето, когато ѝ върне роклята. Доли щеше да ѝ обясни какво се е случило — и щеше да се погрижи момичето да не се почувства по-зле, отколкото вече се чувства, — после двете щяха да се смеят как се е разминало на косъм и момичето щеше да предложи на Доли чаша студена лимонада, истинска лимонада, а не воднистата напитка, която госпожа Дженкинс поднасяше в „Белвю“. Щяха да се разговорят и да открият, че ги свързват ужасно много неща, докато накрая слънцето ще се спусне ниско по небето и Доли ще каже, че вече наистина трябва да тръгва, а момичето ще се усмихне разочаровано, но после отново ще грейне и ще погали ръката на Доли: „Искаш ли да дойдеш при нас утре сутринта? — ще я покани тя. — Няколко приятели ще се съберем да поиграем тенис на пясъка. Толкова ще е забавно, обещавай да дойдеш!“.

Доли забързано зави покрай плажната къщичка подир сребристите рокли, но установи, че дрехата вече е престанала да се премията по пясъка и се е увила около нечи глезени — някакъв мъж с шапка, който се наведе, за да вдигне дрехата, пръстите му стиснаха плата, от който се посипаха пясъчинки, а с тях отлетяха и надеждите на Доли.

За част от секундата Доли бе обзета от неподправено желание да убие онзи мъж в плажната къщичка, да го разкъса с наслада парче по парче. Сърцето ѝ биеше бясно, кожата ѝ настръхна, погледът ѝ се замъгли. Погледна назад към морето: към баща си, който бавно крачеше към клетия смутен Кътбърт, към майка си, все още застинала в мъчителната си умолителна поза, към другите, групата край русото момиче, които се смееха и се пляскаха по коленете, сочейки нелепата сцена.

Магарето изрева измъчено и жалостиво в толкова пълен унисон с чувствата на Доли, че преди да се усети какви ги върши, тя изломоти на мъжа:

— Ей, вие там! — той се канеше да открадне роклята на русото момиче и Доли трябваше да го спре. — Какви ги вършите?

Мъжът вдигна поглед учудено и когато видя красивото му лице под шапката, Доли за миг се стъписа. Поемаше бързи глътки въздух и се чудеше как да постъпи, но когато устните на мъжа лекичко започнаха да се разтеглят в многозначителна усмивка, изведнъж ѝ просветна:

— Попитах ви какви ги вършите — повтори Доли, замаяна и обзета от странна възбуда. — Роклята не е ваша.

Младият мъж понечи да отговори, но в същия миг полицай с нелепото име Саклинг^[1], който внушително се приближаваше по плажа, стигна до тях.

* * *

Полицай Базил Саклинг сновеше по крайбрежната алея цяла сутрин и не откъсваше очи от плажа. Още с пристигането си забеляза тъмнокосото момиче и оттогава не я изпускаше от поглед. Отклони вниманието си за кратко заради проклетата случка с магарето, а когато отново извърна очи, момичето вече го нямаше. След напрегнати десет минути полицай Саклинг отново я откри зад плажните къщички, повела според него подозрително разпален разговор. Събеседникът ѝ беше не кой да е, а грубоватият младеж, който цяла сутрин се криеше под шапката си зад естрадата.

С ръка върху полицейската си палка полицай Саклинг прекоси плажа, подтичвайки. Придвижването му по пясъка беше по-тромаво, отколкото му се искаше, но той се стараяше. Когато наближи, я чу да казва:

— Роклята не е ваша.

— Всичко наред ли е? — попита полицаят и спря, глътнал корема си. Отблизо тя беше още по-красива. Устните ѝ бяха като папийонка с извити краища. Кожата ѝ беше прасковена — изглеждаше гладка и мека. Сърцевидното ѝ лице беше оградено от лъскави къдрици. — Този господин притеснява ли ви, госпожице? — додаде той.

— О, не, не, господине, ни най-малко. — Лицето ѝ беше румено и полицай Саклинг си даде сметка, че тя всъщност се изчервява. Сигурно не срещаше всекидневно униформени мъже. Наистина беше очарователна. — Господинът тъкмо ми връща нещо.

— Така ли? — Той изгледа намръщено младежа: безочливото му изражение, напереното му поведение, високите скули и арогантните черни очи. Тези очи придаваха на младежа чуждестранен вид, ирландски вид, затова инспекторът присви своите. Младежът премести

тежестта си на другия крак и отрони тиха въздишка, чиято жаловитост невероятно подразни полицая. — Така ли? — повтори той въпроса си този път по-силно.

Въпреки това отговор не последва и полицаи Саклинг стисна палката си по-здраво. Обхвана стегнато с пръсти познатия ствол. Понякога си мислеше, че тя е най-добрият му партньор, със сигурност най-постоянният. Пръстите му изтръпнаха от приятни спомени и той почти се разочарова, когато младежът кимна боязливо.

— В такъв случай побързайте — нареди полицаят. — Върнете въпросната вещ на младата дама.

— Благодаря ви, полицаи — каза тя, — много сте мил. — После отново му се усмихна, с което предизвика съвсем не неприятно усещане в панталона на служителя на реда. — Нали разбирате, вятърът я отнесе.

Полицаи Саклинг се прокашля и си лепна най-полицейското си изражение:

— Ами добре, госпожице, в такъв случай да ви отведем у дома, какво ще кажете? Далеч от вятъра и от опасностите.

* * *

Доли успя да се отърве от надлежната грижа на инспектор Саклинг, когато стигнаха пред входа на „Белвю“. Известно време положението беше леко неприятно — той говореше как ще я изпрати до вътре и ще ѝ поръча чаша хубав чай, „за да си успокои нервите“, — но Доли положи огромно усилие да го убеди, че заложибите му ще бъдат пропилены напразно в подобни незначителни занимания и че вместо това би било по-добре той да се върне в района си на плажа.

— В крайна сметка, полицаи, сигурно страшно много хора имат нужда да им се притечете на помощ и да ги спасите.

Обсипа го с благодарности — на раздяла той задържа ръката ѝ малко по-дълго от необходимото, което ѝ бе неприятно, защото кожата му беше лепкава, — после Доли показно отвори вратата и влезе. Затвори, но не докрай и през пролуката го наблюдава как наперено поема обратно към крайбрежната алея. Едва когато полицаят се превърна в точица в далечината, Доли пъкна сребрилата рокля на

сигурно място под една възглавница и крадешком се измъкна отново навън и пое обратно по пътя, по който бяха дошли.

Младежът се навърташе наблизко и я чакаше, облегат на колона пред един от по-изисканите пансиони. Доли не го удостои с поглед, когато го подмина, просто продължи да върви, изпълнала рамене и вирнала глава. Той я последва по алеята, усещаше го, а после и по тясната уличка, която криволичеше от брега. Доли усещаше как сърцето ѝ забива учестено, а когато шумовете от брега заглъхнаха между каменните стени на сградите, тя започна и да го чува. Продължи да крачи по-бързо отпреди. Гуменките ѝ се тътреха по настилката, дишането ѝ се учести и накъса, но тя не спря и не се озърна назад. Знаеше едно местенце, тъмно кръстовище, където се беше губила като по-мъничка, скрита от света, докато родителите ѝ я зовяха по име и се страхуваха от най-лошото.

Доли стигна до мястото и спря, но не се обърна. Стоеше неподвижно и се заслушваше, изчака го да я настигне, да усети диханието му с тила си, близостта му с пламналата си кожа.

Той хвана ръката ѝ и тя ахна. Позволи му бавно да я обърне с лице към себе си и изчака безмълвна, докато той поднесе вътрешната част на китките ѝ към устата си и ги целуна така, че тя потръпна някъде дълбоко отвътре.

— Какво правиш тук? — прошепна Доли.

Устните му продължаваха да докосват кожата ѝ.

— Липсваше ми.

— Минаха само три дни.

Той вдигна рамене и тъмната непокорна къдрица падна върху челото му.

— С влака ли пристигна?

Той кимна бавно веднъж.

— Само за днес ли?

Повторно кимване, полуусмивка.

— Джими! Толкова е далече!

— Трябваше да те видя.

— Ами ако бях останала с нашите на плажа? Ако не бях тръгнала обратно към пансиона, тогава какво?

— Пак щях да те видя, нали?

Доли поклати глава — довольна беше, но се преструваше, че не е.

— Баща ми ще те убие, ако научи.

— Мисля, че ще се справя с него.

Доли се засмя, той винаги успяваше да я разсмее. Това бе едно от нещата, които най-много харесваше у него.

— Ти си луд.

— По теб.

Сега пък това. Той беше луд по нея. Коремът на Доли направи кълбо.

— Хайде, ела — подкани го тя. — Има една пътека, която излиза на полето. Там никой няма да ни види.

* * *

— Нали разбираш, че заради теб можеше да ме арестуват!

— О, Джими, прекалено си сериозен.

— Не видя изражението на онзи полицай — беше готов да ме заключи в килията и да изхвърли ключа. Да не говорим как зяпаше теб. — Джими обърна лицето си към нея, но тя не го погледна в очите. На мястото, където лежах, тревата беше висока и мека, а Доли рееше поглед към небето, тананикаше си тихичко някаква танцова мелодия и правеше ромбове с пръсти. Джими проследи профила ѝ с очи — плавната извивка на челото ѝ, хлътнатината под веждите, която после се извисяваше до очертанието на решителния ѝ нос, внезапното спускане и после плътната заобленост на горната ѝ устна. Божичко, много беше красива! Събуждаше мъчителен копнеж в цялото му тяло и той с огромно усилие на волята успяваше да се сдържи да не се нахвърли отгоре ѝ, да притисне ръцете ѝ под главата и да я обсипе с обезумели целувки.

Обаче не го направи, не по този начин. Джими се държеше благоприлично, макар че това го убиваше. Тя беше ученичка, а той — зрял мъж, на цели деветнайсет години в сравнение с нейните седемнайсет. Две години може и да не изглеждаха много, но двамата принадлежах на различни светове. Тя живееше в хубава спретната къща с хубавото си спретнато семейство, а той беше напуснал училище на тринайсет, грижеше се за баща си и се захващаше с всякаква противна работа, само и само да свързват двата края. Сапунисваше

клиентите в една бръснарница за пет шилинга седмично, помагаше в пекарна за седем шилинга и шест пенса, работеше като носач на строителна площадка извън града за каквато надница му предложеха, а после у дома всяка вечер стъкмяваше нещо от жилавите изрезки от месарницата за чая на баща си. Така живееше и се справяха добре. Открай време снимаше за удоволствие, но сега по неразбираеми за него причини, които Джими не желаше и да разгадава от страх да не развали всичко, имаше и Доли, а светът бе станал някак по-светъл. За нищо на света нямаше да избързва и да съсипва нещата.

Обаче, боже, колко му беше трудно! Още от първия миг, в който я зърна, седнала с приятелки на една маса в кафенето на ъгъла, с него беше свършено. Вдигна поглед от пратката, която доставяше за бакалина, и тя му се усмихна, все едно са стари приятели, а после се засмя, изчерви се над чашата си ванилов чай и той разбра, че и сто години да живее, няма да зърне по-прелестна гледка. Прониза го електрическата тръпка на любовта от пръв поглед. Смехът ѝ, който му припомни чистата радост от детството, уханието ѝ на топла захар и на бебешко олио, издутината на гърдите ѝ под леката памучна рокля — Джими отмести безпомощно глава и насочи вниманието си към кресливата чайка, която прелетя ниско над главата му към морето.

Хоризонтът беше свършено син, духаше лек ветрец, а уханието на лятото се носеше навсякъде. Джими въздъхна и пусна всичко да отлети с въздишката — сребрилата рокля, полицая, неловкостта, че са го възприели като някаква опасност за нея. Нямаше смисъл. Денят беше прелестен и нямаше смисъл от караници, пък и не се беше случило нищо лошо. Никога не се случваше нищо лошо. Игрите, в които Доли изпълняваше роля, го объркваха, не разбираше желанието ѝ да се преструват на нещо, което не са, и не го харесваше особено, обаче на нея ѝ беше толкова приятно, че Джими се съгласяваше.

Сякаш за да докаже на Доли, че е оставил всичко зад гърба си, Джими рязко се надигна и изрови верния си „Брауни“ от раницата.

— Какво ще кажеш за една снимка? — попита той, навивайки филма. — Малък спомен за крайморската ни среща, госпожице Смитам?

Тя се оживи точно както се бе надявал — Доли обожаваше да я снимат, — и Джими се озърна да определи положението на слънцето.

Отиде в отдалечения край на неголямото поле, в което си бяха устроили пикник.

Доли беше седнала и се беше извила като котка.

— Така ли? — попита тя. Бузите ѝ бяха поруменели от слънцето, извитите ѝ устни бяха сочни и червени от ягодите, които той беше купил от една крайпътна сергия.

— Идеално — увери я той и наистина беше. — Светлината е хубава.

— И какво точно искаш да правя на хубавата светлина?

Джими потърка брадичката си и се престори, че размишлява дълбоко.

— Какво искам да направиш ли? Внимавай, момче, това е шансът ти, не го проваляй... Мисли, по дяволите, мисли...

Доли се засмя, той също се засмя. После се почеса по главата и каза:

— Искам да бъдеш себе си, Дол. Искам да запомним днешния ден точно какъвто е. Щом няма да те виждам през следващите десет дни, нека поне да те нося в джоба си.

Тя се усмихна — почти недоловимо и загадъчно трепване на устните — и после кимна.

— Нещо, което да ти напомня за мен.

— Точно така — провикна се той. — Само минутка, да наглася апарата.

След това той спусна лещата „Диуей“ и понеже слънцето беше силно, дръпна лостчето за по-малка апертура. По-добре да заложи на сигурно, че да не съжалява после. По същата причина извади от джоба си парцалчето, с което бършеше обектива, и хубавичко изтърка стъклото.

— Добре — каза, замижа с едното око и погледна през окуляра. — Готови сме... — непохватно стисна камерата Джими, но не се осмели да вдигне поглед.

Насред визьора към него гледаше Доли. Кестенявата ѝ коса се спускаше на погнати от вятъра вълни, които галеха шията ѝ, но под косата тя беше разкопчала роклята си и я беше смъкнала от раменете.

Без да откъсва очи от камерата, тя започна бавно да плъзга презрамката на банския си по ръката.

Божичко, мъчително преглътна Джими. Трябваше да каже нещо, съзнаваше, че трябва. Да се пошегува, да подметне нещо остроумно, забавно. Обаче изправен пред Доли, която седеше така, вирнала брадичка, с предизвикателен поглед и разголена извивка на гърдата, дар словото, което Джими притежаваше от деветнайсет години, се изпари на секундата. Лишен от помощта на разума, той направи единственото, на което винаги можеше да разчита. Снима.

* * *

— Просто се постарай лично да ги проявиш — заръча Доли, закопчавайки роклята си с треперещи пръсти. Сърцето ѝ препускаше лудо, тя се чувстваше сияеща и оживена, необикновено силна. Собствената ѝ дързост, изражението му, когато той я видя, фактът, че все още не можеше да я погледне в очите, без да се изчерви — всичко това му въздействаше опияняващо. Нещо повече, беше доказателство. Доказателство, че тя, Дороти Смитам, беше изключителна, точно както твърдеше д-р Руфъс. Мястото ѝ не беше във фабриката за велосипеди, разбира се, че не. Животът ѝ щеше да бъде невероятен.

— Да не мислиш, че ще допусна друг мъж да те види така? — попита Джими, зает с прекомерно внимание с каишките на камерата си.

— Не умишлено.

— По-скоро ще го убия. — Изрече го тихо и гласът му леко потрепна, натежал от усещането за притежание, от което на Доли ѝ прималая. Запита се дали той наистина би го сторил. Случваха ли се наистина такива неща? Не и там, откъдето идваше Доли, от квартала на долепените една до друга къщи, имитация на тюдорски стил, възвисени гордо в бездушните си нови предградия. Не можеше да си представи Артър Смитам да запретва ръкави, за да защити честта на жена си, обаче Джими не беше като бащата на Доли. Беше негова противоположност — работник със силни и дълги ръце, с почтено лице и с усмивка, изникваща изневиделица, от която коремът ѝ се преобръщаше. Тя се престори, че не го е чула, взе камерата от ръцете му и привидно замислена впери поглед в нея.

Хванала камерата с една ръка, Доли погледна игриво изпод вежди и каза:

— Нали знаеш, че е опасно да разнасяш този уред, господин Меткалф. Само си помисли за всички неща, които можеш да уловиш в кадър, макар хората да предпочитат да не го правиш.

— Какви например?

— Ами... — повдигна тя едното си рамо, — как хората правят неща, които не би трябвало, как невинно момиче е подмамено от опитен мъж да кривне от правия път... Само си помисли какво би казал бащата на момичето, ако знаеше. — Тя ухапа долната си устна неспокойно, но мъчейки се да му попречи да го види, и се приведе по-близо към него, като почти — но не съвсем — докосна ръката му, загорялата му на слънце ръка. Помежду им прелетяха искри. — Човек може да се забърка в сериозни неприятности, ако ти и твоята камера „Брауни“ го спипате не където трябва.

— В такъв случай се постарай да бъдеш където трябва — стрелна я той с усмивка изпод косата си, но тя се стопи толкова бързо, колкото се и появи.

Той не отмести поглед и Доли усети как дишането ѝ става по-плитко. Атмосферата край тях се беше променила. В този миг под настойчивия му поглед всичко се промени. Везните на овладяността се наклониха и Доли се замая. Преглътна неуверено, но и възбудено. Нещо щеше да се случи, нещо се бе задвижило и тя беше безпомощна да го спре. Не искаше да го спре.

Чу се някакъв звук, лека въздишка между раздалечените устни и на Доли ѝ се зави свят.

Очите му останаха приковани в нейните и той се пресегна да прибере косата зад ушите ѝ. Задържа ръката си, където беше, но стисна по-здраво, обхвана категорично тила ѝ. Тя усещаше как треперят пръстите му. Изведнъж близостта му я накара да се почувства незряла и неподготвена, Доли понечи да каже нещо (какво точно?), но Джими поклати глава — едничко кратко движение — и тя затвори уста. Мускулче на челюстта му потрепна, той рязко си пое дъх и после я придърпа към себе си.

Доли хиляди пъти си беше представяла, че някой я целува, но никога не бе мечтала за това. В киното целувката между Катрин Хепбърн и Фред Макмъри изглеждаше много приятна, а после Доли и

приятелката ѝ Кейтлин се бяха упражнявали върху ръцете си, за да знаят какво да направят, когато моментът настъпи, обаче това беше различно. Това тук беше топлина, тежест и настойчивост, тя усещаше слънцето и ягодите, мириса на сол по кожата му, топлия натиск на прилепеното му тяло към нейното, а най-вълнуващото от всичко бе, че усещаше колко отчаяно я желае той, накъсаните му дихания, силното му мускулесто тяло, по-високо от нейното, по-едро, напрегнато в плен на собственото си желание.

Той се откъсна от целувката и отвори очи. После се засмя с облекчение и изненада — сърдечен и дрезгав звук.

— Обичам те, Дороти Смитам — каза той и опря челото си о нейното. Лекичко подръпна едно от копчетата на роклята ѝ. — Обичам те и някой ден ще се ожения за теб.

* * *

Доли не продума, докато се спускаха по тревистия хълм, но мислите ѝ шеметно препускаха. Той щеше да я помоли да се омъжи за него: пътуването до Борнмът, целувката, силата на чувствата ѝ... Какво друго можеше да означават? Осъзнаването на този факт я връхлетя с властна яснота и сега, в чистилището на очакването, тя закопня той да изрече думите, да направи всичко официално. Дори пръстите на краката ѝ изтръпнаха от копнеж.

Идеално се получаваше. Тя щеше да се омъжи за Джими. Как така не ѝ хрумна, когато майка ѝ я попита какво иска да прави, вместо да започне работа във фабриката за велосипеди? Това беше единственото, което искаше да прави. Онова, което трябваше да направи.

Доли отмести поглед, забеляза щастливото му отнесено изражение, необичайната му мълчаливост и разбра, че той си мисли за същото — че дори в момента обмисля най-подходящия начин да я попита. Доли се въодушеви, идеше ѝ да подскача, да се върти и да танцува.

Той не за пръв път казваше, че иска да се ожени за нея, и преди бяха засягали темата, бяха си шептели в разговори от типа на „Представяш ли си да...“ в дъното на сумрачни кафенета в квартали на

града, където родителите ѝ не стъпваха. Тя винаги намираше темата за дълбоко вълнуваща — като неизречен намек в нейните игриви описания на фермата, в която щяха да живеят, и на живота, който щяха да водят заедно, имаше затворени врати, общо легло и обещание за свобода — физическа и на духа, — което беше неустойчиво за ученичка като Доли, чиято майка все още гладеше и колосваше униформените ѝ ризи.

Свят ѝ се зави от представата за тях двамата и тя посегна към ръката му, когато излязоха от огрените от слънцето поля и залъкатушиха по сенчестата пътека. И когато тя го стори, той спря и я придърпа между себе си и каменната стена на близката сграда.

Усмихна се в сянката, неспокойно, както ѝ се стори, и каза:

— Доли.

— Да. — Щеше да се случи. Дороти едва успяваше да си поема дъх.

— Отдавна се каня да поговоря с теб за нещо, за нещо важно.

* * *

И тогава тя се усмихна и лицето ѝ бе толкова прелестно в своята откритост и очакване, че гърдите на Джими пламнаха. Той не можеше да повярва, че най-сетне го е направил, че я е целунал, както му се е искало, и че тя е точно толкова сладка, колкото си е представял. А най-хубавото беше как тя отвърна на целувката му — в тази целувка имаше бъдеще. Може и да бяха родени в срещуположните краища на града, но не бяха чак толкова различни, не дотолкова, че да има значение, не и по отношение на чувствата си един към друг. Усещаше ръцете ѝ меки в своите, когато ѝ каза онова, което превърташе в мислите си през целия ден:

— Онзи ден ми звъннаха от Лондон, един тип, Лоран.

Доли кимна.

— Основал е списание за фотожурналистика, което се казва „Пикчър Поуст“. Ще публикува снимки, които разказват истории. Видял е моите снимки в „Телеграф“, Дол, и ме покани да замина да работя с него.

Очакваше тя да се разпищи, да подскочи, да стисне развълнувано ръцете му. Само за това си бе мечтал, откакто намери стария фотоапарат на баща си и на пръсти прекоси тавана, понесъл кутията със снимки в сепия. Обаче Доли не помръдна. На лицето ѝ застина крива усмивка.

— В Лондон ли?

— Да.

— Заминаваш за Лондон, така ли?

— Да. Нали се сещаш: големия град с големия часовник и големия пушек — помъчи се да се пошегува той, но тя не се засмя. Доли примигна няколко пъти и попита, издишайки:

— Кога?

— През септември.

— Там ли ще живееш?

— И ще работя. — Джими се поколеба, явно нещо не беше наред. — Списание за фотожурналистика — неопределено повтори той и се намръщи: — Дол?

Долната ѝ устна трепереше и Джими си помисли, че тя всеки момент ще се разплаче.

— Дол? — разтревожено попита той. — Какво има?

Тя обаче не се разплака. Разпери ръце настрани и после обхвана с тях бузите си.

— Нали щяхме да се женим?

— Моля?

— Ти каза... и аз си помислих... а сега...

Беше му сърдита, а Джими нямаше никаква представа защо. Доли жестикулираше с две ръце, бузите ѝ бяха порозовели и тя говореше много бързо и толкова завалено, че той успя да различи само „ферма“ и „татко“, а после, странно защо, „фабрика за велосипеди“.

Джими се помъчи да проследи мисълта ѝ, но не успя и се почувства адски безпомощен, когато тя най-сетне изпусна огромна въздишка, вдигна ръце на хълбоците си и доби толкова изтощен от монолога си вид, толкова възмутен, че на него просто не му хрумваше какво да стори, освен да я притисне в прегръдките си и да я погали по косата като капризно дете. Можеше да се случи какво ли не, затова Джими се усмихна мислено, като я усети да се успокоява. Той беше доста стабилен в емоционално отношение и понякога страстната

природа на Доли го смайваше. Изблиците ѝ обаче бяха опияняващи: тя никога не беше доволна, когато можеше да бъде възхитена, никога не се дразнеше, когато можеше да се вбеси.

— Мислех, че искаш да се ожениш за мен — каза Дороти и вдигна лице към него, — а вместо това ти заминаваш за Лондон.

Джими не сдържа смеха си:

— Не вместо това, Дол. Господин Лоран ще поеме разносните ми, а аз ще спестявам всяко пени. Шегуваш ли се, повече от всичко искам да се ожена за теб! Просто ми се ще да стане както трябва.

— Но то е както трябва, Джими. Ние се обичаме и искаме да бъдем заедно. Фермата с тлъстите кокошки и хамака, а ние двамата танцуваме босоноги...

Джими се усмихна: беше разказал на Доли за детството на баща си във фермата, същите приключенски истории, които страшно го вълнуваха като момче, обаче тя ги украси и ги превърна в свои. Той обожаваше начина, по който Дороти приемаше една проста истина и с невероятното си въображение я превръщаше в същинска прелест със сребристи нишки. Джими обхвана бузата ѝ с ръка.

— Още не мога да си позволя фермата, Дол.

— Тогава циганска къща на колела. С маргаритки по перденцата. И с една кокошка... може би две, за да не се чувстват самотни.

Джими не се сдържа, целуна я. Тя беше млада, беше романтична и беше негова.

— Скоро, Дол, скоро ще имаме всичко, за което сме си мечтали. Ще работя усилено — ти само почакай и ще видиш.

Две крякащи чайки прелетяха над пресечката и той плъзна пръсти по затоплените ѝ от слънцето ръце. Тя му позволи да я хване за ръката, а той я стисна силно и я поведе обратно към морето. Джими обичаше мечтите на Доли, нейния заразителен дух, никога не се беше чувствал толкова жив, както откакто я познаваше. Обаче той трябваше да бъде разумен относно бъдещето им, да бъде достатъчно мъдър и за двама им. Не можеше и двамата да станат жертва на фантазии и блянове, нищо хубаво нямаше да излезе от това. Джими беше умен, всички учители му го казваха, докато учеше, преди да дойде ред на баща му. Освен това учеше бързо, вземаше си книги от библиотеката „Буутс“ и беше прочел почти всичко в раздела за художествена

литература. Липсваше му само изгодна възможност и такава най-сетне му се беше отворила.

Извървяха остатъка от пресечката в мълчание, докато пред очите им не се показа крайбрежната алея, гъмжаща от следобедните посетители на плажа, изяли вече сандвичите си с пастет от скариди и поели обратно към пясъка. Той спря, пое и другата ръка на Доли в своите и преплете пръсти с нейните.

— И така — каза тихо.

— И така.

— Ще те видя след десет дни.

— Не и ако аз те видя първа.

Джими се усмихна и се наведе да я целуне за довиждане, но точно тогава покрай тях притича някакво дете, което с викове гонеше търкулнала се по улицата топка, и развали мига. Джими се отдръпна, странно смутен от намесата на детето.

Доли направи знак с цялото си тяло към крайбрежната алея.

— Май трябва да се връщам.

— Гледай да не се забъркваш в неприятности, нали?

Тя се поколеба, после се наведе и го целуна по устните и с усмивка, от която го заболя, хукна към светлината, а подгъвът на роклята лекичко се удряше в босите ѝ крака.

— Дол — провикна се той подире ѝ, преди тя да се скрие от погледа му.

Доли се обърна, а косата ѝ заприлича на тъмен ореол на фона слънцето отзад.

— Не ти трябва модерни дрехи, Дол. Ти си хиляди пъти по-красива от онова момиче днес.

Тя му се усмихна, поне той така си помисли — трудно беше да отсъди по лицето ѝ в сянката, — после вдигна ръка, махна му и изчезна.

* * *

След слънцето, ягодите и факта, че се наложи да тича, за да хване влака, Джими спа почти през цялото пътуване обратно. Сънува майка си и същия стар кестен, който сънуваше от години. Двамата бяха

на панаира и гледаха представлението на фокусника. Той току-що беше затворил красивата си асистентка в сандъка (който винаги удивително приличаше на ковчезите, които баща му изработваше в мазето на погребална агенция „Меткалф и синове“), когато майка му се наведе към него и каза:

— Той ще се опита да те накара да отместиш поглед, Джим. Номерът е да разсееш публиката. Не отмествай поглед.

И Джими, тогава около осемгодишен, кимна сериозно, ококори се и не мигна дори когато очите му се насълзиха толкова силно, че го заболяха. Явно обаче не направи нещо както трябва, защото капакът на сандъка се отвори и буф! — жената я нямаше, беше изчезнала, а Джими кой знае как го беше пропуснал. Майка му се засмя и той се почувства странно, крайниците му бяха студени и трепереха, но когато я потърси с поглед, тя вече не беше до него. Беше в сандъка и му обясняваше, че не бива да се унася в блянове, а парфюмът ѝ беше толкова силен, че...

— Билетите, моля.

Джими сепнато се събуди и ръката му се стрелна към раницата на седалката до него. Още си беше там. Слава богу! Глупаво беше да заспива така, особено с фотоапарата в раницата. Не можеше да си позволи да го изгуби — фотоапаратът на Джими беше ключът към бъдещето му.

— Проверка на билетите, господине. — Очите на кондуктора се бяха стеснили до цепки.

— Да, извинете. Само минутка. — Извади билета от джоба си и го подаде на кондуктора да го продупчи.

— Продължавате до Ковънтри ли?

— Да, господине.

Кондукторът въздъхна със съжаление, че в крайна сметка не е заловил нарушител, върна билета на Джими и тупна шапката си, преди да продължи из вагона.

Джими извади заетата от библиотеката книга, но не се зачете. Беше превъзбуден от спомените за Доли и за прекарания ден, от мисли за Лондон и за бъдещето, за да се съсредоточи над „За мишките и хората“. Все още беше малко объркан относно случилото се помежду им. Искаше да я впечатли с новината си, а не да я разстрои — беше

почти светотатство да разочароваш такъв енергичен и сияен човек като Доли, — но Джими знаеше, че е постъпил правилно.

Тя всъщност не искаше да се омъжи за човек, който не притежава нищо. Доли обичаше вещите: събираше дреболии, красиви джунджурии и сувенири за спомен. Днес я бе наблюдавал и видя как гледа хората в плажната къщичка, момичето със сребристата рокля, знаеше, че каквото и да си фантазира тя за фермерската къща, всъщност копнее за вълнението, за блясъка и за всичко, което може да се купи с пари. И това беше съвсем естествено. Дороти беше красива, забавна и очарователна, беше на седемнайсет, живееше в свят, пълен с прекрасни хора и красиви предмети. Доли не знаеше какво е да нямаш и не биваше да узнава. Тя заслужаваше мъж, който може да ѝ предложи най-хубавото от всичко, а не да живее от евтино купените изрезки от месарницата и капчица кондензирано мляко в чая, когато не могат да си позволят захар. Джими правеше всичко по силите си да стане такъв мъж и се кълнеше в бог, че веднага, щом успееше, ще се омъжи за нея и никога няма да я напусне.

Но не преди това.

Джими знаеше от първа ръка какво се случва с хората, които не притежават нищо и се женят по любов. Майка му беше престъпила волята на заможния си баща, за да се омъжи за бащата на Джими, и известно време двамата били блажено щастливи. Но това не продължило дълго. Джими още помнеше объркването си, когато се беше събудил и бе установил, че майка му ги е напуснала. „Просто изчезнала“, чуваше да си шушукат хората по улиците и си спомни за представлението на фокусника, което бяха гледали заедно предишната седмица. Дивеше се и си представяше как изчезва майка му, как топлата плът на тялото ѝ се разпада на частици пред очите му. Ако някой беше способен на такова вълшебство, това беше майка му, така заключи Джими.

И както става с много от големите проблеми, връстниците му показаха светлината, преди някой мил възрастен да се досети да стори същото. Майката на малкия Джими Меткалф беше бегълка, беше забегнала с някакъв богаташ и беше оставила горкия Джими без трошица. Джими отнесе новината вкъщи от училищния двор, но баща му не каза почти нищо по въпроса — отслабнал и измъчен, започна да се заседява дълго на прозореца уж в очакване на пощальона и на важно

делово писмо. Само потупваше Джими по ръката и го уверяваше, че ще се оправят, че двамата ще изплуват, че все още могат да разчитат един на друг. Джими се дразнеше на начина, по който баща му говореше тези неща, сякаш за да убеди себе си, а не сина си.

Джими облегна чело на прозореца на влака и се загледа как релсите прелитат отдолу. Баща му. Старецът беше единствената пречка пред плановете му за Лондон. Не можеше да го остави сам в Ковънтри, не и в днешно време, обаче той се отнасяше сантиментално към къщата, в която беше отраснал Джими. Напоследък мислите му блуждаеха и Джими го сварваше да подрежда масата за майка му или, още по-лошо, да седи на прозореца като преди и да я чака да си дойде.

Влакът спря на гара „Уотърлу“ и Джими праметна раницата през рамо. Щеше да намери начин. Сигурен беше. Бъдещето се простираше пред него и Джими беше твърдо решен да бъде на висота. Стисна здраво фотоапарата си, скокна от вагона и се отправи към метрото, за да хване влака за Ковънтри.

* * *

А междувреме Доли стоеше пред огледалото на вратата на гардероба в стаята си в „Белвю“, загърнатата с превъзходната сребриста коприна. Разбира се, по-късно щеше да я върне, обаче би било престъпление, ако преди това не я пробва. Тя се изпъчи и се огледа. Издигането и спускането на гърдите ѝ, докато дишаше, разголените от деколтето кости, живите дупли на роклята върху кожата ѝ. Никога преди не беше носила подобна дреха, в еднообразния гардероб на майка ѝ също нямаше такова нещо. Дори майката на Кейтлин нямаше рокля като тази. Доли се преобрази.

Искаше ѝ се Джими да може да я види сега, облечена така. Доли докосна устните си и дишането ѝ се учести при спомена за целувката му, за тежкия му поглед, който я бе приковал, за изражението му, след като я снима. Това беше първата ѝ истинска целувка. Тя беше различен човек в сравнение със сутринта. Питаше се дали родителите ѝ ще забележат, дали е очевидно за всички, че мъж като Джими, зрял мъж, малко грубоват, с отрудени ръце и с работа в Лондон като фотограф я е гледал с желание и я е целунал съвсем сериозно.

Доли приглади роклята върху бедрата си. Усмихна се за поздрав на невидима приятелка. Засмя се на нечута шега. И после се завъртя и се строполи гърбом върху тясното легло с разперени ръце. Лондон — изрече тя гласно на боята, която се белеше и се къдреше от тавана. Доли взе решение и вълнението беше почти смъртоносно. Щеше да замине за Лондон, щеше да съобщи на родителите си веднага след почивката, когато всички се върнат в Ковънтри. Майка ѝ и баща ѝ изобщо нямаше да са доволни, обаче това си беше животът на Доли, а тя нямаше да допусне да я уплаши общоприетото. Не ѝ беше мястото във фабриката за велосипеди, щеше да прави каквото си пожелае. Очакваха я приключения по широкия свят — Доли просто трябваше да отиде да ги намери.

[1] Букв. „сукалче“ (англ.). — Б.пр. ↑

Лондон, 2011 г.

Беше сива и мрачна сутрин и Лоръл остана доволна, че си е взела по-дебелото палто. Продуцентите на документалния филм бяха предложили да изпратят кола, но тя отказа — хотелът не беше далеч, предпочиташе да върви пеша. И го направи. Открай време обичаше да се разхожда, а напоследък допълнителната полза беше, че лекарите бяха доволни. Днес обаче ѝ беше особено приятно да повърви, защото с малко късмет чистият въздух щеше да ѝ помогне да проясни мислите си. Чувстваше се необичайно напрегната за интервюто този следобед. Само като си помислеше за блесналите прожектори, за немигащото око на камерата, за въпросите на приветливия журналист, и пръстите ѝ се заравяха в чантата за цигара. Дотук с доволството на лекарите.

Тя спря на ъгъла на Кенсингтън Чърч стрийт, за да драсне клечка кибрит, и докато тръскаше клечката да я угаси, погледна часовника си. Бяха приключили с репетицията за филма по-рано, а интервюто беше чак в три. Замислено дръпна от цигарата си. Ако побързаше, все още имаше време да направи едно отклонение пътьом. Лоръл погледна към Нотинг Хил. Не беше далеч, нямаше да отнеме много време, но тя въпреки това се поколеба. Чувстваше се на своеобразен кръстопът, цял куп неясни последици се спотайваха зад привидно простичкото решение. Но не, тя го премисляше — разбира се, че трябва да отиде и да погледне. Стисна чантата си по-здраво и енергично се отдалечи от главната улица. („По-чевръсто, миличка — казваше майка ѝ, — не се размотавай.“ Само защото думите я забавляваха.)

Лоръл се улови, че се взира в лицето на майка си, докато празнуваха рождения ѝ ден, като че ли там щеше да открие отговорите на загадката. (Откъде познаваш Хенри Дженкинс, мамо? Явно не сте били близки приятели.) Организираха празненството в четвъртък сутринта в градината на болницата — времето беше хубаво и както изтъкна Айрис, след жалкото подобие на лято тази година би било престъпление да не се възползват от слънцето.

Толкова прелестно беше лицето на майка им. Тя беше красива като по-млада, много по-красива от Лоръл, много по-красива от всяка от дъщерите си, може би, с изключение на Дафни. Нея режисьорите със сигурност нямаше да я тласкат към характерни роли. Обаче единственото, на което човек можеше да се оплани — красотата, младежката красота, — беше нетрайно. Майка им също бе остаряла. Кожата ѝ се отпусна, появиха се петна, а също загадъчни бръчки и изменения на цвета, костите ѝ сякаш се свиха, тя цялата се смали и косата ѝ изтъня. Обаче лицето си оставаше палаво грейнало дори сега. Очите ѝ, макар и изморени, искряха като на човек, който неспирно очаква да бъде развеселен, а ъгълчетата на устните ѝ бяха извити нагоре, сякаш току-що си е спомнила някаква шега. Такова лице винаги привлича непознати, омайва ги и събужда у тях желание да я опознаят по-добре. Само с леко потрепване на челюстта тя умееше да те накара да повярваш, че е страдала като теб, но сега всичко ще се оправи само защото си попаднал в нейната орбита. Точно в това се изразяваше истинската ѝ хубост — в нейното присъствие, във възторга ѝ, в нейния магнетизъм. В това и в прелестната ѝ ненаситност да си измисля.

— Носът ми е твърде голям за лицето — каза тя веднъж, когато Лоръл беше мъничка и я наблюдаваше как се облича за някакво празненство. — Дадените ми от Бога дарби отидоха на вятъра. От мен щеше да излезе прекрасен парфюмерист. — После се бе отдалечила от огледалото с игривата усмивка, от която сърцето на Лоръл винаги забиваше учестено от очакване. — Можеш ли да пазиш тайна?

Приседнала на крайчеца на леглото на родителите си, Лоръл кимна, а майка ѝ се наведе напред, така че връхчето на носа ѝ да докосне подобното на копче носле на Лоръл, и прошепна:

— Така е, защото преди бях крокодил. Много отдавна, преди да стана майка.

— Наистина ли? — ахна Лоръл.

— Да, обаче много ми доскуча. Цялото това плуване и щракане със зъби. Пък и опашката е много тежка, особено като е мокра.

— Затова ли си се преобразила и си станала дама?

— Ни най-малко. Тежката опашка е неприятно нещо, но не е причина човек да пренебрегва задълженията си. Един ден си лежах на брега на реката...

— В Африка ли?

— Разбира се. Нали не мислиш, че крокодилите живеят в Англия?

Лоръл поклати глава.

— И така, тананиках си нещо, когато се приближи момиченце с майка си. Държаха се за ръце и аз осъзнах, че страшно ми се иска да направя същото. И го направих. Станах човек. И после те родих. Трябва да призная, че се получи доста добре, с изключение на носа.

— Ама как така? — примигна невярващо Лоръл. — Как се превърна в човек?

— Е, не мога да ти разкрия всичките си тайни, нали? — обърна се отново към огледалото Дороти и оправи презрамките си. — Не наведнъж. Попитай ме пак някой път. Когато пораснеш.

* * *

Мама открай време имаше развнтено въображение.

— Е, налагало ѝ се е — изсумтя Айрис, докато ги караше у дома след празненството по случай рождения ден, — като е трябвало да ни търпи всичките. На нейно място друга, не толкова силна жена направо би полудяла.

С което Лоръл беше принудена да се съгласи. Сигурна беше, че самата тя би откачила. Пет деца, които врецят и се разправят подире ѝ, ферма, която капе отвсякъде при всеки дъжд, гнездящи по комините птици. Същински кошмар.

Само дето не беше. Беше идеално. За такъв семеен живот пишеха сантименталните романисти в творби, които критиците заклемяват като носталгични. (До онзи случай с ножа. Е, така е по-добре, биха изпухтели критиците.) Лоръл смътно си спомняше как отправя поглед от дълбините на своята тийнейджърска меланхолия и се пита как някой може да е доволен от толкова скучно семейно съществуване. По онова време думата „пасторал“ не беше известна, поне на Лоръл, която през 1958 година беше твърде заета с Кингсли Еймис, за да се занимава с брулените от бури майски цветя^[1]. Обаче тя не искаше родителите ѝ да се променят. Младостта е арогантна и Лоръл идеално я устройваше да смята, че те просто не са толкова

авантюристично настроени като нея. Нито за миг не ѝ мина през ума, че зад поведението на Дороти като привидно щастлива съпруга и майка може да се спотайва нещо друго, че и тя самата някога е била млада, че може дори да се крие от нещо в миналото си.

Сега обаче миналото беше навсякъде. То сграбчи Лоръл в болницата, когато видя снимката на Вивиан, и оттогава не я беше пукало. Чакаше я на всеки ъгъл, шепнеше в ухото ѝ посред нощ. Натрупваше се, натежаваше с всеки изминал ден и носеше със себе си лоши сънища и проблясващи ножове, момченца с тенекиени ракети и обещанието за връщане назад, за оправяне на нещата. Тя не можеше да се съсредоточи както трябва над нищо друго: нито над филмовата продукция, която трябваше да започне следващата седмица, нито над поредицата интервюта за документалния филм, които записваше. Единственото важно нещо ѝ се струваше да научи истината за тайното минало на майка си.

А тайно минало имаше. Дори Лоръл беше вече сигурна, майка ѝ го бе потвърдила. На празненството по случай деветдесетия ѝ рожден ден, докато трите ѝ правнучки виеха венци от маргаритки, внукът ѝ превързваше с носна кърпа окървавеното коляно на сина си, а дъщерите ѝ се стараеха да има достатъчно торта и чай за всеки, някой се провикна: „Реч! Реч!“, и Дороти Никълсън се усмихна блажено. Късните рози аленееха по храстите зад гърба ѝ и тя склучи ръце и разсеяно започна да върти пръстените, виснали вече хлабави към кокалчетата ѝ. И сетне въздъхна.

— Аз съм щастливка — каза тя бавно и колебливо. — Гледам всички вас, гледам децата си. И съм толкова признателна, такава късметлийка съм, че получих... — Старческите ѝ устни трепнаха, клепачите ѝ примигнаха и се затвориха, а всички се скупчиха край нея с целувки и възклицания: „Скъпа, мила майко!“, затова не я чуха, когато тя отрони: — ... втори шанс.

Лоръл обаче я чу. И се взря по-настойчиво в прелестното, изморено, познато и потайно лице на майка си. Търсейки отговор. Отговори, които тя знаеше, че се крият там. Защото хората, които водят скучен и безукорен живот, не благодарят, че са получили втори шанс.

* * *

Лоръл зави към Кампдън Гроув и я посрещна голяма купчина от листа. Зарадва се, че уличният метач още не е минал оттук. Стъпките ѝ изшумоляха през най-голямата купчина, времето направи остър завой назад и тя беше едновременно тук и сега, ала и осемгодишна, когато си играеше в гората зад Грийнейкърс. „Напълнете торбата догоре, момичета. Пламъците ни трябва да стигнат до луната.“ Мама в нощта на големите огънове на открито. Лоръл и Роузи са с гумени ботуши и шалове, Айрис е повито бебе, което примигва от количката си. Джери, който обичаше горите най-много от всичко, беше само шепот, далечна светулка на розовото небе. Дафни, също още неродена, присъстваше, като плуваше, въртеше се и се мяташе в корема на майка си. „Тук съм! Тук съм! Тук съм!“ („Това се случува, докато ти беше мъртва“, така ѝ казваха, когато разговорът се насочваше към нещо отпреди раждането ѝ. Разстройваше я не намекът за смъртта, а представата, че цялото шумно представление се е разигравало без нейно участие.)

Някъде по средата на улицата, точно до Гордън Плейс, Лоръл спря. Ето го номер дваисет и пет. Вклинен между дваисет и четири и дваисет и шест, както и трябваше. Къщата приличаше на другите — бяла викторианска постройка с черен железен парапет на балкона на първия етаж и капандура на ниския, покрит с плочи покрив. На застланата с мозаечни плочки алея се мъдреше бебешка количка, която на вид го докарваше и на лунен модул, а на прозорец на приземния етаж беше окачена гирлянда от детски рисунки на тиквени глави за Все светни. Отпред нямаше синя табела, само номер на улицата. Лоръл се запита дали сегашните обитатели знаят, че къщата им някога е принадлежала на прочут писател. Вероятно не, пък и защо им е да знаят? Много хора в Лондон живеят в къща, която може да се гордее, че някога е била нечия, а славата на Хенри Дженкинс беше мимолетна.

Лоръл обаче го откри в интернет. Недостатъкът — човек не би могъл да се откопчи от тази мрежа дори с цената на цялата обич и всички пари в Англия. Хенри Дженкинс беше едно от милионите привидения, които живееха там и кръжаха призрачно, докато не въведеш правилната комбинация от букви, за да ги възкресиш. В Грийнейкърс Лоръл направи колеблив опит да сърфира из интернет с новия си телефон, но докато гадаеше къде трябва да въведе какво търси, батерията ѝ свърши. И дума не можеше да става да вземе лаптопа на Айрис за тайната си цел, затова тя прекара последните си

часове в Съфък в безмълвни терзания, докато помагаше на Роуз да изжули мухъла от банята.

Когато в петък според уговорката пристигна Нийл, си побъбриха приятно за трафика, за предстоящия театрален сезон, за вероятността пътните ремонти да приключат преди олимпиадата, чак до М11. След като се върна благополучно в Лондон, Лоръл остана в здрача с куфара си и му маха за сбогом, докато колата се скри от погледа ѝ, после се качи спокойно по стълбите, отключи апартамента без никакво суетене и влезе. Затвори вратата безшумно зад гърба си и тогава, едва тогава, на безопасно място в собствената си дневна, пусна куфара, а с него остави да падне и маската. Без да спира дори да светне, тя включи лаптопа си и написа името в Гугъл. За частите от секундата, след които се появиха резултатите, Лоръл отново започна да си гризе ноктите.

Информацията за Хенри Дженкинс в Уикипедия не беше подробна, но даваше библиография и кратки биографични данни (беше роден в Лондон през 1901 г., оженил се в Оксфорд, живял на Кампдън Гроув 25, Лондон, починал в Съфък през 1961 г.). Споменаваше се на най-различни страници: като се започне от Списъка на възпитаниците на училище „Нордстром“ и се стигне до „Невероятно, но факт: литератори, починали от загадъчна смърт“. Лоръл успя да изкопчи някаква информация за произведенията му — полубиографични литературни творби с предимно мрачна обстановка и антигерои от работническата класа преди осъществилата пробива му любовна история през 1939 година, — а също и за работата в Министерството на информацията през войната, но имаше много повече данни за разобличаването му като преследвача от летните пикници в Съфък. Тя прегледа информацията страница по страница, люшчайки се на ръба на паниката, очаквайки познато име или адрес да изскочи и да я захапне.

Не се случи. Никъде не се споменаваше за Дороти Никълсън, майка на спечелилата „Оскар“ актриса и второ най-любимо лице в страната Лоръл Никълсън. Всъщност нямаше никакви конкретни географски данни, освен споменаването на „морава до Лавънам в Съфък“. Нямаше никакви пикантни сведения за рождени дни, ножове, ревящи бебета или семейни партита на реката. Разбира се. Разбира се, че няма да има. Джентълменската измама от 1961 година беше поддържана чудесно от авторите, които създаваха историята онлайн: Хенри Дженкинс беше автор, радвал се на успех преди Втората

световна война, но с избледняла впоследствие слава. Той изгубил пари, влияние, приятели, а накрая и чувството си за приличие, но в замяна се сдобил с безчестие. Дори то обаче вече било доста помръкнало. Лоръл препрочете печалната история отново и отново и всеки път скицираната с молив картина ставаше все по-трайна. Въздъхна. Остави на мира палеца си, който дъвчеше. Самата тя почти повярва на измислицата.

Но после кликна отново с мишката. Наглед безобиден линк към уебсайт, озаглавен: „Имагинариумът на Рупърт Холдсток“. Снимката се появи на екрана като лице на прозорец: безспорно беше Хенри Дженкинс, но по-млад, отколкото, когато го видя да се приближава по алеята. Топли и студени вълни заливаха кожата на Лоръл. В нито една от статиите за времето, когато се беше случило, нямаше снимка, затова тя за пръв път виждаше лицето му след онзи следобед от къщичката на дървото.

Не се сдържа, пусна търсене по изображение. Само за 0,27 секунди Гугъл ѝ сглоби екран, съставен от почти еднакви снимки с незначително различаващи се пропорции. Събрани накуп, снимките му придаваха зловещ вид. (Или пък се дължеше на нейните асоциации? Проскърца панта на врата, Барнаби изръмжа, белият чаршаф стана ръждивочервен.) Редици черно-бели снимки: официално облекло, тъмни мустаци, гъсти вежди, надвиснали над тревожно прям поглед. „Здравей, Дороти — сякаш се движеха многобройните тънички устни по екрана. — Много време мина.“

Лоръл затръшна капака на лаптопа и стаята потъна в мрак.

* * *

Не искаше повече да гледа Хенри Дженкинс, но си мислеше за него, мислеше си и за онази къща, току зад ъгъла до нейната, а когато първата пратка пристигна с нощната поща и тя остана будна и прочете всичко от кора до кора, се замисли и за майка си. „Някогашната слугиня“ беше осмият роман на Хенри Дженкинс, издаден през 1940 година, и разказваше любовната история между уважаван писател и прислужница на съпругата му. Момичето — казваше се Сали — беше хитра кокетка, а главният мъжки образ беше изтормозен човечец,

чиято съпруга беше красива, но студена жена. Не беше лошо четиво, ако не обръщаш внимание на претенциозната проза. Образите бяха богато обрисувани, а дилемата на разказвача беше неизменната, особено след като Сали и съпругата се сприятелиха. На финала разказвачът бе на прага на решението да прекъсне връзката си, но се опасяваше от последиците. Горкото момиче беше безнадеждно обсебено от него, но нали разбирате, кой би могъл да я вини? Той беше добро попадение, както пишеше за себе си самият протагонист Хенри Джеймс.

Лоръл отново погледна към капандурата на Кампдън Гроув номер дваисет и пет. Знаеше се, че Хенри Дженкинс пише предимно въз основа на личния си опит. Освен това известно време мама беше работила като прислужница (така беше попаднала в пансиона на баба Никълсън), мама и Вивиан били приятелки, а накрая мама и Хенри Дженкинс определено не били приятели. Прекалено фриволено ли беше допускането, че историята на Сали може да е на майка ѝ? Че навремето Доли е живяла в стаичката под плочите, че се е влюбила в работодателя си и е била изоставена? Това би ли обяснило случилото се в Грийнейкърс, на което бе станала свидетел Лоръл — изгарящата ярост на една жена и всичко останало.

Вероятно.

Докато Лоръл се чудеше как да разбере дали млада жена на име Дороти е работила за Хенри Дженкинс, входната врата на къщата на номер дваисет и пет се отвори — беше червена, а много неща може да ти допадат у човек, който има червена входна врата — и отвътре се изсипа шумна мешавица от пълни крака, обути с чорапи, и плетени шапки с помпони. Обикновено собствениците на къщи не обичат никой да зяпа домовете им, затова Лоръл наведе глава и започна да рови из чантата си, мъчейки се да изглежда като съвсем обикновена жена, която изпълнява поръчка, а не като жена, която цял следобед преследва привидения. Като всеки истински любопитен нахалник, който си вре носа, Лоръл все пак успяваше да държи под око случващото се, наблюдаваше излязлата жена с бебешка количка, трите човечета в нозете ѝ и — ама че работа! — и другото детско гласче, което припяваше отнякъде в къщата.

Жената пристъпваше странично, като и придвижваше количката към горната част на стълбите, и Лоръл се поколеба. Тъкмо се канеше

да предложи помощта си, когато петото дете, момченце, което беше по-високо от другите, макар и на не повече от пет-шест години, излезе от къщата и застана отпред. Заедно с майка си смъкна количката долу. Семейството пое по Кенсингтън Чърч стрийт, като момиченцата припкаха отпред, но момчето изостана. Лоръл го наблюдаваше. Харесваше ѝ как устните му лекичко се движат, като че ли си тананика нещо, допадаше ѝ как жестикулира, как движи вълнообразно плоските си длани и после накланя глава, за да ги наблюдава как се носят една към друга като прелитащи листа. Момчето изобщо не знаеше къде се намира и съсредоточеността му беше хипнотизираща. Напомняше ѝ за Джери като малък.

Скъпият Джери. Брат ѝ открай време беше необикновен. Не отрони нито дума през първите шест години от живота си и хората, които не го познаваха, често допускаха, че е бавноразвиващ се. (А онези, които познаваха шумните момичета Никълсън, възприемаха мълчанието му като неизбежно.) Обаче грешаха. Джери не беше бавноразвиващ се, той беше умен, неистово умен. Научно умен. Събираше доказателства и факти, истини и теореми и отговори на въпроси, които на Лоръл дори не ѝ хрумваше да зададе, относно времето, пространството и материята помежду тях. Когато той най-сетне се реши да общува с думи, на глас, го направи, за да попита дали някой от тях има мнение как инженерите смятат да не допуснат наклонената кула в Пиза да се катурне (новината се въртеше вече няколко вечери).

— Джулиан! — Споменът на Лоръл се разсея, тя вдигна поглед и видя като от друга планета, че майката вика момчето. — Джу-джу-бийн!

Момчето насочи лявата си длан към безопасно кацане, преди да вдигне поглед. Очите му срещнаха тези на Лоръл и се разшириха. Отначало изненадано, после в тях се изписа нещо различно. Позна я, тя беше сигурна. Често се случваше и невинаги беше осъзнато. (Познаваме ли се? Срещали ли сме се? В банката ли работите?)

Тя кимна и понечи да си тръгне, докато не чу:

— Ти си жената на татко — безучастно заяви момчето.

— Джу-ли-ан!

Лоръл се обърна с лице към дребното човече.

— Моля?

— Ти си жената на татко.

Обаче преди да успее да го попита какво има предвид, момчето изчезна, препъна се, докато вървеше към майка си, размахвайки двете си ръце, понесли се по невидимите течения на Кампдън Гроув.

[1] Отпратка към Сонет XVIII от У. Шекспир: „Обрулват бури майските цветя/и лятото е с договор нетраен“. Прев. Евгения Панчева.
— Б.пр. ↑

Лоръл спря такси на Кенсингтън Хай стрийт.

— Накъде, мила? — попита шофьорът, докато тя се шмугваше на задната седалка под внезапно бликналия дъжд.

— Сохо... хотела на Шарлот стрийт, много ви благодаря.

Настана пауза, придружена от обстойно разглеждане в огледалото за обратно виждане и после, докато колата се включваше в движението, той каза:

— Струвате ми се позната. С какво се занимавате?

Ти си жената на татко — какво означаваше това, по дяволите?

— Работя в банка.

Докато таксиметровият шофьор бълваше ругатни по адрес на bankerите и на световната кредитна криза, Лоръл се престори на погълната от екранчето на мобилния си телефон. Прегледа напосоки имената в списъка на хората си и спря, когато стигна до Джери.

Той пристигна късно за партито на мама, чешеше се по главата и се опитваше да си спомни къде е оставил подаръка ѝ. Никой не очакваше нищо по-различно от Джери и както обикновено, всички се радваха да го видят. Вече беше на петдесет и две, но в известен смисъл си оставаше същото очарователно откачено момченце, облечено с панталон не по мярка и с кафявия размъкнат пуловер, който Роузи му беше оплела преди трийсет Коледи. Настана голяма суматоха, докато сестрите се надпреварваха коя да му поднесе чай и торта. Дори мама се разбуди от дрямката си и измореното ѝ старческо лице се преобрази от ослепителната усмивка на чиста радост, която тя пазеше за единствения си син.

Той ѝ липсваше най-много от всичките ѝ деца. Лоръл го беше разбрала от по-милата медицинска сестра. Тя беше спряла Лоръл в коридора, докато се приготвяха за празненството, и каза:

— Надявах се да ви хвана.

— Какво има? — попита Лоръл, която бързо заемаше отбранителна поза.

— Не се плашете, не е нищо страшно. Просто майка ви разпитва за някого. За някакъв мъж, Джими, струва ми се. Възможно ли е? Искаше да разбере къде е той, защо не я посещава.

Лоръл се намръщи, поклати глава и каза истината на медицинската сестра. Не се сецаше майка ѝ да познава човек на име Джими. Не добави, че не бива да пита нея и че някои от сестрите ѝ са много по-благонадежден източник на информация. (Не и Дафни. Слава богу, че я има Дафни. Приятно беше да не си най-лошата в семейство с толкова много дъщери.)

— Не се тревожете — усмихна се ободрително сестрата. — Напоследък съзнанието ѝ ту се замъглява, ту се прояснява. Такова объркване не е необичайно за тях, особено към края.

Лоръл потръпна от това общо „за тях“, от противната безчувственост на думата „край“, обаче в този момент се появи Айрис с някакъв дефектен чайник и титанична гримаса, затова Лоръл остави нещата така. Едва по-късно, докато тайно пушеше цигара на покрития вход на болницата, Лоръл си даде сметка за объркването — че всъщност мама е произнасяла името на Джери, а не на Джими.

* * *

Шофьорът рязко се отклони от Бромптън Роуд и Лоръл се вкопчи в седалката.

— Строителен обект — обясни той, заобикаляйки задната част на „Харви Никълс“. — Луксозни апартаменти. Вече дванайсет месеца, а проклетият кран не мърда.

— Дразнещо.

— Обаче, да знаете, повечето вече са продадени. Четири милиона паунда всеки — подсвирна той през зъби. — Четири милиона паунда — цял остров ще си купя за тези пари.

Лоръл се усмихна, надяваше се не насърчително — мразеше да я въвличат в разговор за парите на другите хора, — и вдигна телефона по-близо до лицето си.

Знаеше защо Джери занимава мислите ѝ, защо открива прилика с него по лицата на непознати невръстни момченца. Някога двамата бяха близки, но нещата се промениха, когато той стана на седемнайсет.

Беше отседнал у Лоръл в Лондон на път за Кеймбридж (имаше пълна стипендия, хвалеше се Лоръл на всички познати, а понякога и на непознати) и двамата се забавляваха — винаги се забавляваха. Гледаха дневно представление на „Монти Пайтън и Светият Граал“, а после вечеряха в индийския ресторант малко по-надолу по улицата. След това, понесени на крилете на въодушевлението от превъзходното пиле „Тика масала“, се промушиха през прозореца на тоалетната, помъкнали възглавници и одеяло, и изпушиха един джойнт на покрива на Лоръл.

Беше необикновено ясна нощ — звезди, повече от обикновено, — а надолу по улицата се чуваше непринудената шумотевица от далечната веселба на други хора. Марихуаната правеше Джери невероятно бърбив, но Лоръл нямаше нищо против, защото нея пък я правеше любопитна. Той се опитваше да обясни произхода на всичко, показваше ѝ съзвездия и галактики и правеше резки жестове с деликатните си трескави ръце, а Лоръл примижаваше, та звездите да се размажат и разкривят, а думите му — да се слоят една с друга като течаща вода. Тя се изгуби сред потока мъглявини, полусенки и супернови и не усети, че монологът му е секнал, докато Джери не каза „Лол“ по начин, от който личеше, че е произнесъл думата повече от веднъж.

— Ааа? — Лоръл затвори първо едното, после и другото си око, така че звездите отскочиха от единия в другия край на небето.

— Отдавна се каня да те попитам нещо.

— Хм?

— Боже... — засмя се той. — Превъртам го в главата си толкова отдавна, че сега просто не мога да изрека думите. — Той прокара объркано пръсти през косата си и изсумтя леко, животински. — Хम्म. Добре, ето: Лол, канех се да те попитам дали не се е случило нещо, когато сме били деца. Нещо... — снижи той гласа си до шепот, — свързано с насилие?

И тогава тя разбра. Шесто чувство ускори пулса ѝ под кожата и тя цялата пламна. Той помнеше. Смятаха, че е бил прекалено малък, но той помнеше.

— Насилие ли? — надигна се Лоръл и седна с лице към него. Не мислеше, че е способна да го гледа в очите и да го лъже. — Имаш предвид не само сраженията на Айрис и Дафни за банята, нали?

Джери не се засмя.

— Знам, че звучи глупаво, обаче понякога ми се струва...

— Какво ти се струва?

— Лол...

— Защото, ако искаш да говориш за някакви свръхестествени усещания, Роуз е...

— Божичко!

— Мога да звънна в ашрама, ако искаш.

Той я замери с възглавница.

— Говоря сериозно, Лол. Обърква ми главата. Питам теб, защото знам, че ще ми кажеш истината.

Той се подсмихна лекичко, защото сериозността не им се удаваше нито често, нито добре, и Лоръл си помисли за милионен път колко много го обича. Сигурна беше, че дори собственото си дете не би обичала повече.

— Като че ли си спомням нещо, обаче не знам какво точно. И сякаш събитието е отминало, но усещането, грозотата и страхът или поне сенки от тях още са тук. Разбираш ли какво имам предвид?

Лоръл кимна. Прекрасно го разбираше.

— Е? — неуверено вдигна той едното си рамо, после отново го смъкна почти съкрушено, макар че тя още не го беше разочаровала. — Има ли нещо? Каквото и да било?

Какво да му каже? Истината? Надали. Някои неща просто не можеш да кажеш на по-малкото си братче, колкото и да се изкушаваш. Не и в навечерието на отпътуването му за университета, не и на покрива на четириетажна сграда. Не и когато внезапно това става нещото, изпълващо те с неутолимо желание да го споделиш.

— Не се сещам за нищо, Джи.

Той не попита нищо повече, не показа, че не ѝ вярва. След малко отново се зае да ѝ обяснява за звездите, за черните дупки и за началото на всичко, а гърдите на Лоръл се раздираха от мъчителна обич и от нещо като съжаление. Постара се да не се взира в него, защото в онзи момент нещо в очите му извикваше в съзнанието ѝ представата за кльощавото бебенце, което ревна, щом мама го остави на чакъла под глицинията, а Лоръл не бе в състояние да го понесе.

На следващия ден Джери замина за Кеймбридж и си остана там — отличен студент, който печелеше награди, осъществяваше поврати, разширяваше Вселената. Виждаха се от време навреме и си пишеха

при възможност — набързо надраскани задкулисни гротески (нейните писма) и все по-загадъчни бележки, нахвърляни на салфетки от кафенетата (неговите), — обаче по някакъв непроницаем начин отношенията им вече не бяха същите. Беше се затворила врата, която Лоръл не беше усетила изобщо да се отваря. Не беше сигурна дали само тя има това усещане, или той също беше забелязал, че на покрива онази нощ върху повърхността на приятелството им се бе очертала наказателна линия. Лоръл съжали за решението си да не му каже, но това стана много по-късно. Навремето мислеше, че постъпва правилно, че го защитава, обаче сега вече не беше толкова сигурна.

— Пристигнахме, мила. Хотелът на Шарлът стрийт. Дванайсет лири.

— Благодаря ви. — Лоръл прибра телефона в чантата си и подаде на шофьора банкноти от десет и от пет лири. Хрумна ѝ, че може би Джери беше единственият друг човек, освен майка ѝ, с когото би могла да поговори за случилото се, че той също бе там онзи ден, че двамата бяха свързани един с друг и със събитието, на което бяха станали свидетели.

Лоръл отвори вратата и едва не се сблъска с импресариото си Клеър, която дебнеше на тротоара с чадър в ръка.

— Боже, Клеър, уплаши ме! — възкликна тя, след като таксито потегли.

— Част от услугата. Как си? Добре ли си?

— Добре съм.

Целунаха се по бузите и побързаха да влязат в сухия и топъл хотел.

— Екипът още се разполага — осведоми я Клеър, докато изтръскваше чадъра. — Нагласят прожекторите и всякакви такива неща. Искаш ли нещо от ресторанта, докато чакаме? Чай или кафе?

— Един чист джин?

Клеър изви вежда.

— Няма да ти трябва. Правила си го вече стотици пъти, пък и аз съм тук. В случай че журналистът понечи да се отклони от предварителната уговорка, ще го нападна като обрив.

— Много приятна мисъл, няма що.

— Много ме бива да съм обрив.

— Не се съмнявам.

Тъкмо им бяха поднесли кана чай, когато едно момиче с коса на опашка и риза каза „Както и да е“, приближи се към масата и оповести, че екипът е готов и ги чака. Клеър махна на една келнерка, която каза, че ще премести чая им, и двете се качиха в асансьора за стаята.

— Всичко наред ли е? — попита Клеър, когато рецепцията се скри зад вратата на асансьора.

— Наред е — увери я Лоръл и много се постара да си повярва.

Екипът на документалния филм беше резервирал същата стая като преди: не беше идеалният вариант да снимат един-единствен разговор цяла седмица и имаше дребен проблем с последователността (в името на която Лоръл си беше донесла, както я бяха инструктирали, същата блуза, с която беше и предишния път).

Продуцентът ги посрещна на прага и гардеробиерката упъти Лоръл към будоара, където беше приготвена ютия. Възелът в корема ѝ се стегна още повече, което явно пролича и на лицето ѝ, защото Клеър прошепна:

— Искаш ли да дойда с теб?

— Не, разбира се — прошепна в отговор Лоръл и прогони всички мисли за мама и за Джери, всички тъмни тайни от миналото. — Напълно способна съм и сама да се облека.

* * *

Водещият интервюто — „Наричай ме Мич“ — грейна, когато я видя, и я покани с жест да се настани на креслото до един старинен шивашки манекен. — Много се радвам, че имаме възможност да го направим отново — увери я той, обхванал ръката ѝ със своите две и потупвайки я възторжено. — Всички сме много въодушевени как се получават нещата. Гледах част от материала от миналата седмица — много е добър. Епизодът с вас ще бъде един от акцентите на поредицата.

— Радвам се да го чуя.

— Днес не ни трябва много, искам да засегнем само няколко дреболии, ако нямате нищо против. За да не остават празнини, когато монтираме историята.

— Разбира се. — Собственото ѝ най-силно желание беше да проучи празнините в живота си, е, може би без болезнените празнини по зъбите си.

След минути вече беше гримирана и с поставен микрофон. Лоръл се настани в креслото и зачака. Най-сетне прожекторите светнаха и един асистент провери по снимки дали всичко е като по време на записа предишната седмица. Помолиха за тишина и някой изтрака с клапата пред лицето на Лоръл. Крокодилът щракна със зъби.

Мич се наклони напред на стола си.

— Снимаме — оповести операторът.

— Госпожо Никълсън, разговаряхме подробно за подемите и спадовете на театралната ви кариера, но нашите зрители биха желали да научат как се изграждат героите им. Бихте ли ни разказали за детството си?

Сценарият беше съвършено ясен — Лоръл лично го беше написала. Имало едно време момиченце, което живеело във ферма в провинцията, имало идеално семейство, много сестри, малко братче и родители, които се обичали помежду си почти толкова, колкото обичали децата си. Детството на момиченцето преминало безметежно и спокойно, изпълнено със слънчеви простори и импровизирани игри, а когато петдесетте години на двацети век приближили края си, момичето поело към ярките светлини на Лондон и пристигнало на гребена на културната революция. Щастието ѝ се усмихнало (признателността стоеше добре в интервю), тя не се предавала (само повърхностните хора приписват късмета си единствено на съдбата), затова, откакто била завършила театралното училище, не оставала без работа.

— Детството ви звучи идилично.

— Май наистина беше.

— Дори идеално.

— Ничие семейство не е идеално — отбеляза с пресъхнала уста Лоръл.

— Смятате ли, че детството ви е формирало като актриса?

— Допускам. Всички сме формирани от случилото се в миналото. Нали така казват хората? А те знаят всичко.

Мич се усмихна и нахвърли нещо в бележника на коленете си. Химикалката му стържеше повърхността на хартията и в този момент

светкавицата на спомена прониза Лоръл. Беше на шестнайсет и седеше в дневната в Грийнейкърс, докато един полицай записваше всяка изречена от нея дума...

— Били сте пет деца. Съревновавахте ли се за внимание? Бяхте ли принудени да измисляте начини да бъдете забелязани?

Лоръл се нуждаеше от глътка вода. Озърна се за Клеър, която беше изчезнала.

— Ни най-малко. Фактът, че имах толкова много сестри и по-малко братче, ме научи да се сливам с фона и да се крия. — Тя умело се измъкваше от семейните пикници наред играта на криеница.

— Като актриса никой не може да ви обвини, че се сливате с фона.

— Обаче важното в актьорската професия не е да те забелязват или да изпъкваш, а да наблюдаваш. — Един човек ѝ каза тези думи някога пред служебния вход за сцената. Тя си тръгваше в края на театралния сезон, все още превъзбудена от играта, а той я спря, за да изрази възхищението си. „Вие умеете да наблюдавате — каза ѝ мъжът. — С очите, ушите и сърцето, с всичко наведнъж.“ Думите ѝ прозвучаха познато като цитат от пиеса, но Лоръл не си спомни веднага от коя точно.

Мики вирна глава.

— Вие наблюдателна ли сте?

Колко странен беше този спомен за мъжа пред служебния вход за сцената. И цитатът, който не можеше да определи откъде знае — толкова познат, но и така изплъзващ се. Известно време направо я подлудяваше. Сега обаче ѝ свърши добра работа. Мислите ѝ се оплетоха. Беше жадна. Ето я Клеър, наблюдаваше от сянката до вратата.

— Госпожо Никълсън?

— Да?

— Вие наблюдателна ли сте?

— О, да, разбира се. — Скрита в къщичката на дървото, съвсем притихнала. Сърцето на Лоръл биеше лудо. Топлата стая, всички тези хора, вперили поглед в нея, прожекторите...

— Госпожо Никълсън, и преди сте казвали, че майка ви е била силна жена. Живяла през войната, изгубила семейството си, започнала отново. Как мислите, дали сте наследили нейната сила? Затова ли

успяхте да оцелеете и дори да преуспеете в този безмилостен бизнес, както е всеизвестно?

Следващата реплика беше лесна, Лоръл я беше изричала много пъти преди. Сега обаче думите просто не идваха. Седеше, зяпнала като риба, а думите бяха като сухи стърготини в устата ѝ. Мислите ѝ кръжаха — къщата в Кампдън Гроув, усмихнатата снимка на Дороти и Вивиан, изморената ѝ възрастна майка в болничното легло, — времето се сгъсти и секундите преминаваха като години. Операторът се изправи, асистентите започнаха да си шушукат, обаче Лоръл седеше в капана на ярките прожектори, неспособна да провиди отвъд ослепителната светлина, и пред очите ѝ се появи майка ѝ, младата жена от снимката, напуснала Лондон през 1941 година, бягаща от нещо, търсеща втори шанс.

Някой я докосна по коляното. Младият мъж, Мич, със загрижено изражение: искала ли да направят почивка, да пийне нещо, глътка чист въздух, можел ли да направи нещо за нея?

Лоръл успя да кимне.

— Вода — каза тя. — Чаша вода, моля.

После Клеър се появи до нея.

— Какво има?

— Нищо, просто тук е малко топло.

— Лоръл Никълсън, аз съм ти импресарио, всъщност съм една от най-старите ти приятелки. Да опитаме пак, а?

— Майка ми — промълви Лоръл, стиснала устни, които всеки момент щяха да се разтреперят — не е добре.

— О, скъпа! — По-възрастната жена пое ръката на Лоръл.

— Тя умира, Клеър.

— Каж ми какво ти трябва.

Лоръл затвори очи. Трябваша ѝ отговори, истината, трябваше да разбере със сигурност дали щастливото ѝ семейство от детството е било лъжа.

— Време — отвърна тя накрая. — Трябва ми време. Не ми остава много.

Клеър стисна ръката ѝ.

— Тогава ще ти осигуря време.

— Но филмът...

— Не го мисли, аз ще се погрижа.

Появи се Мич с чаша вода. Суетеше се притеснено, докато Лоръл пиеше.

— Добре ли си? — попита Клеър Лоръл, а след като тя ѝ кимна, се извърна към Мич: — Само още един въпрос, но после, за жалост, ще приключим за днес. Госпожа Никълсън има друг ангажимент.

— Разбира се — преглътна измъчено Мич. — Надявам се, че не съм... Изобщо не исках да я оскъря...

— Не ставайте глупав, няма нищо подобно — усмихна се Клеър с топлотата на арктическа зима. — Да продължаваме, ако обичате.

Лоръл остави чашата и се приготви. Огромно бreme падна от плещите ѝ и на негово място се настани яснотата на категоричната решимост: през Втората световна война, докато над Лондон се сипели бомби, а смелите жители ремонтирали, справяли се някак и прекарвали нощите, сгущени един до друг в течащите бомбоубежища; докато копнеели за портокали, проклинали Хитлер и жадували за край на разрухата; докато някои откривали у себе си неподозирана смелост, майката на Лоръл била една от тях. Тя имала съседи и вероятно приятели, разменяла купони срещу яйца и страшно се радвала, ако случайно намери отнякъде чифт дамски чорапи, а наред всичко това пътят ѝ се пресякъл с този на Вивиан и на Хенри Дженкинс. Приятелка, която ще изгуби, и мъж, който един ден ще убие.

Нещо ужасно се бе случило между тях тримата. Това бе единственото обяснение за привидно необяснимото, нещо толкова ужасно, че да оправдае стореното от Дороти. В оставащото ѝ малко време Лоръл възнамеряваше да открие какво е това нещо. Сигурно откритието нямаше да ѝ допадне, но беше готова да поеме риска. Трябваше да го поеме.

— Последен въпрос, госпожо Никълсън — каза Мич. — Миналата седмица говорихме за майка ви, Дороти. Госпожо Никълсън, и преди сте казвали, че майка ви е била силна жена. Живяла през войната, изгубила семейството си, започнала отново. Как мислите, дали сте наследили нейната сила? Затова ли успяхте да оцелеете и дори да преуспеете в този, както е известно, безмилостен бизнес?

Този път Лоръл беше готова. Поднесе отговора си безукорно, без изобщо да се налага да ѝ помагат.

— Майка ми умееше да оцелява и още го умее. Ако съм наследила дори половината от смелостта ѝ, значи съм голяма

късметлийка.

ВТОРА ЧАСТ ДОЛИ

Лондон, декември 1940 г.

— Много натискаш, глупаво момиче. Много натискаш, по дяволите! — Старицата шумно стовари дръжката на бастуна си отстрани. — Да ти напомням ли, че съм дама, а не работен кон, който се нуждае от нова подкова?

Доли се усмихна мило и се отдръпна малко по-назад на леглото, на по-сигурно място. Много неща не харесваше особено в работата си, но ако я попитаха, нямаше да се замисли дълго, преди да отговори, че най-неприятното ѝ задължение като компаньонка на лейди Гуендолин Колдикот беше поддържането на ноктите на краката на старата дама. Ежеседмичната задача изваждаше на повърхността най-лошите черти и на двете, но беше необходима злина, поради което Доли се справяше със задачата, без да се оплаква. (В конкретния момент; по-късно, докато седеше в дневната с Кити и другите, се оплакваше с такива разточителни подробности, че те я умоляваха да спре, смеейки се през сълзи.)

— Ето — каза тя, пъкна пилата в калъфчето и потри напращените си пръсти. — Идеално.

— Хммм. — Лейди Гуендолин оправи тюрбана си с длан и ръсна пепел от клюмналата си цигара, която беше забравила, че държи. Плъзна поглед по дължина на носа си към безбрежния пурпурен океан на облеченото си с шифон тяло, когато Доли повдигна за оглед двете мънички лакирани стъпала. — Май върши работа — заключи дамата и после започна да мърмори, че нищо не е като в доброто старо време, когато човек винаги имал на разположение истинска прислужница.

Доли си лепна бодра усмивка и отиде да вземе вестниците. Беше напуснала Ковънтри преди малко повече от две години, а втората година се очертаваше много по-добра от първата. Беше толкова неопитна, когато пристигна — Джими ѝ помогна да си намери стая (в по-хубава част на града от неговата, каза той с усмивка) и работа като продавачка на рокли, а после започна войната и той изчезна. „Хората искат истории от фронтовата линия — каза ѝ Джими точно преди да

отпътува за Франция, докато седяха заедно до Сърпънтайн, той пускаше корабчета, а тя пушеше мрачно. — Някой трябва да им ги разказва.“ Най-близкият досег на Доли с блясъка през тази първа година беше случайната ѝ среща от време навреме с някоя добре облечена жена, която минаваше покрай „Джон Луис“ на път за Бонд стрийт, и ококорените очи на съквартирантките ѝ в пансиона на госпожа Уайт, когато се събираха в салона след вечеря и умоляваха Доли да им разкаже отново как е крещял баща ѝ, когато заминавала от къщи, и как я заплашвал повече да не е стъпила в дома му. Тя се чувстваше интересна и вълнуваща, докато описваше как затворила вратата зад гърба си, как преметнала шала си през рамо и поела решително към гарата, без дори да се обърне да погледне родния си дом. Обаче по-късно, в тясното легълце в тясната си тъмна стаичка я побиваха студени тръпки при този спомен.

Вече всичко се бе променило и работата ѝ като продавачка в „Джон Луис“ също беше пропаднала. (Вследствие на глупава смесица от причини — какво беше виновна Доли, че някои хора не ценят честността и не са способни да приемат неизменния факт, че късите поли не отиват на всеки!) На помощ ѝ се притече д-р Руфъс, бащата на Кейтлин. Когато научи за случилото се, той спомена, че негов познат търси компаньонка за леля си.

— Страхотна стара дама — каза ѝ той на обяд в „Савой“. Водеше Доли да я „почерпи“ всеки месец, когато идваше в Лондон, обикновено докато съпругата му пазаруваше заедно с Кейтлин. — Доста ексцентрична, струва ми се, самотна. Така и не се съвзела след смъртта на сестра си. Ти разбираш ли се с възрастни хора?

— Да — отвърна Доли, насочила вниманието си предимно към своя коктейл с шампанско. За пръв път пиеше такъв и малко ѝ се зави свят, макар и по неочаквано прелестен начин. — Така ми се струва. Защо не?

Това беше достатъчно за лъчезарния господин Руфъс. Той ѝ написа препоръка и ходатайства за нея пред приятеля си, дори предложи да я закара на интервюто. Племенникът предпочитал да затвори семейната къща през войната, обясни д-р Руфъс, докато пътуваха към Кенсингтън, обаче леля му му попречи. Упоритата възрастна дама (наистина да се възхити човек на духа ѝ, отбеляза той) отказала да замине с племенника си на сигурно място в имението им в

провинцията, заинатила се и заплашила да повика адвоката си, ако той не я остави на мира.

Доли беше чувала историята много пъти през десетте месеца, откакто работеше за лейди Гуендолин. Възрастната жена, която с особено удоволствие си припомняше оскърбленията, нанесени ѝ от други хора, твърдеше, че онази „невестулка“ племенникът ѝ се опитал да я накара да замине „против волята ми“, обаче тя настояла да остане „в единственото място, където съм била щастлива. Тук сме отрасли, Хени-Пени и аз. Ще трябва да ме изкарат в ковчег, ако искат да ме преместят. Заявявам, че ще намеря начин да се върна в Перегрин дори тогава, ако той дръзне да го заграби“. Доли, от своя страна, адски се радваше на позицията на лейди Гуендолин, защото тъкмо инатливостта ѝ да остане бе станала причина Доли да заживее в прекрасната къща на Кампдън Гроув.

О, къщата наистина беше прекрасна. Фасадата на номер седем беше класическа: три етажа, един приземен етаж, бяла гипсова мазилка с черни акценти, разположена малко по-навътре на тротоара, зад малка градина, обаче вътрешността беше върховна. На всяка стена имаше тапети „Уилям Морис“, превъзходни мебели, покрити с божествени напластявания на поколения, лавици, стенещи под невероятната тежест на редки кристали, сребро и порцелан. Беше в ярък контраст с пансиона на госпожа Уайт в Рилингтън Плейс, където Доли даваше половината си надница като продавачка за привилегията да спи в някогашен килер, който сякаш винаги миришеше на яхния с телешко. Още откакто прекрачи прага на лейди Гуендолин, Доли знаеше, че каквото и да ѝ струва, каквито и жертви да се наложи да прави, трябва да намери начин да заживее между тези стени.

И успя. Само лейди Гуендолин беше мухата в меда: д-р Руфъс с право я нарече ексцентрична, обаче забрави да спомене, че тази жена почти три десетилетия се пържи в горчилката на самотата. Резултатите бяха донякъде плашещи и през първите шест месеца Доли беше убедена, че работодателката ѝ всеки момент ще я продаде на „Б. Кенън“, за да я направят на лепило. Вече се ориентираше по-добре: понякога лейди Гуендолин беше рязка, обаче тя си беше такава. Неотдавна за голямо свое задоволство Доли беше установила, че резкостта на въззрастната дама прикрива искрена привързаност към компаньонката ѝ.

— Да прегледаме ли заглавията? — бодро предложи Доли и отново кацна на края на леглото.

— Както искаш — сви раменете си като гумени лейди Гуендолин и плесна едната си влажна лапа над другата върху коремчето си. — И в двата случая ми е все едно.

Доли разгърна последния брой на списание „Лейди“ и го разлисти до светските страници. Прокашля се, възприе уместно благоговееен тон и започна да чете събитията от живота на хора, които звучаха като фантазия. Доли не знаеше, че съществува такъв свят. Е, беше виждала величествените къщи в покрайнините на Ковънтри и понякога беше чувала баща си да говори важно-важно за специална поръчка за някое от по-издигнатите семейства, обаче историите, разказани от лейди Гуендолин (когато беше в настроение), за приключенията, които бяха преживели двете със сестра й Пенелъпи — как безделничели в кафе „Роял“, как известно време живели заедно в Блумсбъри и позирали на някакъв скулптор, влюбен и в двете, — е, това бе по-силно дори от най-дръзките полети на въображението на Доли, а то беше голяма работа.

Докато Доли четеше за каймака на съвременното общество, лейди Гуендолин, облеганата престорено на сатенените си възглавници, се преструваше на незаинтересована, но попиваше всяка дума. Винаги беше едно и също — беше толкова любопитна, че не успяваше да се сдържа дълго.

— О, боже, положението на лорд и лейди Хорскит никак не е розово.

— Развод, нали? — изсумтяваше възрастната жена.

— Чете се между редовете. Тя пак се среща с онзи, другия — художника.

— Нищо чудно. Тази жена е напълно лишена от дискретност, ръководи се единствено от отблъскващите си... — горната устна на лейди Гуендолин се набърчи, когато тя ядно назова причината — ... страсти. (Обаче го произнесе с широко и дълго „а“, шикозно произношение, което Доли искаше да поупражнява насаме.) Точно като майка си.

— Коя беше тя?

Лейди Гуендолин завъртя очи към медальона на тавана от Бордо.

— Ама сериозно, Лайънъл Руфъс изобщо не спомена, че си толкова глупава. Може и да не одобрявам напълно умните жени, но със сигурност няма да търпя някоя глупачка. Ти глупачка ли си, госпожице Смитам?

— Съвсем не, лейди Гуендолин.

— Хммм — изсумтя старицата с тон, който подсказваше, че още не е отсъдила окончателно. — Майката на лейди Хорскит, лейди Прудънс Дайър, беше абсолютна досадница, която ни отегчаваше до смърт с агитациите си за правото на жените да гласуват. Хени-Пени адски смешно я имитираше — беше много забавна, когато е в настроение. Както се случва обикновено, лейди Прудънс подлагаше на огромно изпитание търпението на хората, докато накрая никой в обществото вече не издържаше и минутка повече в компанията ѝ — може да си себична, груба, дръзка или злобна, но никога, ама никога, не бъди отегчителна, Дороти. След известно време тя изненадващо изчезна.

— Изчезна ли?

Лейди Гуендолин лениво махна с китка и посипа пепел от цигарата си като вълшебен прашец.

— Качила се на кораб за Индия, Танзания, Нова Зеландия... един бог знае закъде. — Устата ѝ се изви като рибешка муцуна и тя сякаш започна да предъвква нещо. Човек трудно можеше да познае дали е парченце от обяда ѝ, заседнало между зъбите, или е сочна порция тайна информация. Докато накрая добави с лукава усмивка: — Божичко, едно птиченце ми каза, че заживяла с един местен тип в някакво ужасно място, наречено Занзибар.

— Наистина ли?

— Съвсем. — Лейди Гуендолин дръпна толкова категорично от цигарата си, че очите ѝ се превърнаха в две мънички цепки. За жена, която не си беше показвала носа от будоара цели трийсет години след смъртта на сестра си, тя наистина беше адски добре осведомена. Малко бяха хората от страниците на „Лейди“, които тя не познаваше, и притежаваше удивителното умение да ги принуждава да постъпват точно както тя иска. Ами че дори Кейтлин Руфъс се омъжи за съпруга си, защото лейди Гуендолин постанови така — възрастен мъж, скучноват, но невъобразимо богат. На свой ред Кейтлин се превърна в непоносима скука, часове наред се оплакваше колко неприятно било

най-накрая да се ожениш („О, адски е хубаво, Дол“) и да се сдобиеш със свой дом, точно както най-хубавите тапети са изчезнали от магазините. Доли беше виждала въпросния съпруг един-два пъти и светкавично стигна до извода, че трябва да има и по-хубави начини да се сдобиваш с красиви вещи от брака с мъж, който смята, че играта на вист и едно бързо опипване на прислужницата зад завесите на трапезарията е адски хубав спорт.

Лейди Гуендолин нетърпеливо махна на Доли да продължава и тя тутакси се подчини.

— О, вижте само — една по-весела новина. Лорд Дъмфи се е сгодил за почитаемата Ема Хейстингс.

— Няма нищо весело в един годеж.

— Разбира се, че не, лейди Гуендолин. — Винаги трябваше да се стъпва на пръсти около тази тема.

— Много е хубаво глуповатото момиче да се прикачи към каручката на някой мъж, но се смятай за предупреждена, Дороти — мъжете си падат по развлеченията и обичат да докопат най-голямата награда. Обаче щом го направят, край с всички забавления и игри. Неговите игри и нейните забавления. — Завъртя китка: — Хайде, прочети ми останалото. Какво пише?

— В събота вечерта ще има празненство, за да отбележат годежа.

Новината предизвика смътно заинтересовано сумтене.

— В къщата на Дъмфи ли? Огромно място — с Хени-Пени ходихме веднъж на някакъв голям бал... Накрая хората си събуваха обувките и танцуваха във фонтана... Допускам, че тържеството наистина ще бъде в къщата на Дъмфи, нали?

— Не — прегледа обявата Доли, — изглежда, че не. Ще приемат гости само с покани в Клуб 400.

Докато лейди Гуендолин поде свадлива тирада срещу пошлостта на такива места — „Нощни клубове“! — Доли се отнесе мислено. Беше ходила в Клуб 400 само веднъж, с Кити и с нейни приятели войници. Дълбоко в подземията на сградата в съседство на някогашния театър „Алхамбра“ на Лестър Скуеър, тъмен, съкровен и тъмночервен, докъдето ти поглед стига: коприната по стените, тапицираните с плюш пейки с единичните потрепващи свещи, плюшените завеси, които плисваха като вино към алените килими.

Имаше музика и смях, и келнери навсякъде, двойките мечтателно се поклащаха на малкия затъмнен дансинг. А когато един войник, погълнал твърде много уиски и с доста неловка издутина в панталона, се притисна към нея и ѝ прошепна какво би искал да правят насаме, Доли тайничко надникна над рамото му и видя цяла върволица бляскави млади създания — по-добре облечени, по-красиви, просто „по-“ от останалите посетители на клуба — да влизат зад червен кордон, където ги посрещна нисичък мъж с дълги черни мустаци. „Луиджи Роси — авторитетно кимна Кити, докато пиеха по един джин с лимон преди лягане под кухненската маса в Кампдън Гроув. — Не знаеше ли? Той ръководи цялото заведение.“

— Стига ми толкова — заяви лейди Гуендолин и смачка фасата си в отворената кутийка с мазило за мазоли върху масичката до нея. — Изморена съм и не ми е добре — нуждая се от нещо сладичко. О, опасявам се, че няма дълго да бъда на този свят. Снощи почти не съм мигнала заради този шум, ужасен шум.

— Горката лейди Гуендолин — възкликна Доли, избута списание „Лейди“ настрани и измъкна отнякъде плика с бонбоните на благородната дама. — Виновен е онзи противен господин Хитлер, бомбардировачите му наистина са...

— Нямах предвид бомбардировачите, глупаво момиче, имах предвид тях. Другите, с техния пъклен... — потръпна тя театрално и тембърът на гласа ѝ се снижи — ... кикот.

— А! Тях ли! — възкликна Доли.

— Ужасни момичета — заяви лейди Гуендолин, която още не беше виждала нито едно такова момиче. — Работят в офисите, машинописки по министерствата — сигурно са бързи. Ама какво си въобразяват онези от министерството? Съзнавам, че трябва да ги настанят някъде, но тук? В красивата ми къща? Перегрин не е на себе си — какви писма ми пише само! Не може да понесе мисълта, че такива същества живеят сред ценното му наследство! — Недоволството на племенника ѝ за малко да извика усмивка на устните ѝ, обаче дълбочината на присъщата ѝ горчивина бързо я овладя. Лейди Гуендолин се пресегна и стисна китката на Доли. — Нали не приемат мъже в къщата ми, Дороти?

— О, не, лейди Гуендолин, знаят какво е мнението ви по въпроса, специално се постарях.

— Защото няма да го допусна. Никакъв разврат под моя покрив.

Доли кимна сериозно. Знаеше, че това е основната причина за рязкото поведение на господарката ѝ. Д-р Руфъс ѝ беше обяснил всичко за сестрата на лейди Гуендолин, Пенелъпи. Двете били неразделни като млади, така ѝ каза, много си приличали по външност и маниери и мнозина ги смятали за близначки, макар да имали осемнайсет месеца разлика. Ходели на танци, на уикенди по имения в провинцията, винаги заедно — обаче след това Пенелъпи извършила престъпление, което сестра ѝ така и не ѝ простила. „Влюбила се и се омъжила — каза д-р Руфъс и дръпна от пурата си със задоволството на разказвач, който е стигнал кулминацията на разказа си. — Принцесата съкрушила сърцето на сестра си.“

— Стига, стига — успокоително повтори Дороти. — Няма да се стигне дотам, лейди Гуендолин. Няма да усетите кога ще свърши войната и всички ще се върнат, откъдето са дошли.

Доли нямаше представа дали е вярно — самата тя се надяваше да не е: голямата къща беше много тиха нощем, а Кити и останалите бяха забавни, — обаче какво друго да каже, след като възрастната дама е толкова напрегната. Клетата, сигурно е ужасно да изгубиш сродната си душа. Доли не можеше да си представи да живее без своята.

Лейди Гуендолин отново се отпусна на възглавниците. Филипиката ѝ против нощните клубове и техните недостатъци, представите на развихреното ѝ въображение за вавилонското поведение вътре в тях, спомените за сестра ѝ и заплахата от разврат под покрива на въпросните клубове — всичко това вземаше своята дан. Тя беше много изморена и измъчена, смачкана като цепелина, спуснал се над Нотинг Хил онзи ден.

— Хайде, лейди Гуендолин — подкани я Доли, — вижте какви прекрасни бонбони лакта съм намерила. Лапнете един и легнете да си починете, съгласна ли сте?

— Ами добре — промърмори тя, — обаче само около час, Дороти. Не ме оставяй да спя след три, не искам да пропусна играта ни на карти.

— Дори не си го помисляйте — отвърна Дороти и пъкна бонбона през стиснатите устни на господарката си.

Докато старицата неистово го смучеше, Доли отиде до прозореца и дръпна плътно черните завеси за затъмнението. Докато развързваше

връзките на пердетата, вниманието ѝ привлече къщата отсреща и сърцето ѝ подскочи от онова, което видя.

Вивиан отново беше там. Седеше на бюрото си зад хиксовете от тиксо на прозореца, неподвижна като статуя, с изключение на пръстите на едната ръка, с които въртеше края на дългия си перлен наниз. Доли ѝ махна настойчиво, очаквайки другата жена да я забележи и да ѝ махне в отговор, обаче тя не го направи, беше потънала в мислите си.

— Дороти?

Дороти примигна. Вивиан (пишеше се като Вивиан Лий, какъв късмет) със сигурност беше най-красивата жена, която Доли беше виждала. Лицето ѝ беше сърцевидно, имаше тъмнокестенява коса на лъскави викториански букли, и сочни извити устни с яркочервено червило. Очите ѝ бяха раздалечени и подчертани от драматично извити вежди като на Рита Хейуърд или на Джийн Тиърни, обаче красотата ѝ се дължеше на нещо повече от това. Не на хубавите поли и блузи, които носеше, а на начина, по който ги носеше — нехайно, с лекота; на перления наниз, свободно провиснал на шията ѝ; на кафявото бентли, което тя караше, преди да го предаде като ботуши, за да го направят на линейка. Дължеше се на трагичната ѝ история, която Доли научи отгук-оттам — Вивиан беше осиротяла като малка, беше отгледана от чичо си, а после се бе омъжила за богат писател на име Хенри Дженкинс, който заемаше важен пост в Министерството на информацията.

— Дороти? Ела да ми нагласиш завивките и ми донеси маската за спане.

В друг случай Доли би изпитвала известна завист, ако жена с такова описание живее толкова наблизко, обаче с Вивиан беше различно. През целия си живот Доли копнееше за приятелка като нея. За някой, който истински да я разбира (не като скучната Кейтлин или глупавата лекомислена Кити), а жена, с която да може да върви подръка по Бонд стрийт, елегантна и жизнерадостна, а хората да се обръщат да ги гледат, да шушукат, закрили уста с ръка, за тъмните дългокраки красавици, за безгрижния им чар. И ето че сега най-сетне беше открила Вивиан. Още от първия път, когато се разминаха на Гроув, очите им се срещнаха и двете се спогледаха с онази усмивка — потайна, многозначителна, съучастническа, — им стана ясно, че са от една мая и им е предопределено да станат най-добри приятелки.

— Дороти!

Доли се стресна и се извърна от прозореца. Лейди Гуендолин беше успяла да се превърне в безобразна бъркотия от пурпурен шифон и възглавници с патешки пух и се чумереше червенобуза по средата.

— Никъде не намирам маската си за сън.

— Сега, сега — отговори Доли и отново погледна към Вивиан, преди да дръпне плътните черни завеси. — Да я потърсим заедно.

След кратко, но успешно търсене маската беше открита — сплескана и топла под внушителното ляво бедро на лейди Гуендолин. Доли свали сребристия тюрбан и го постави върху мраморния бюст на скрина, после нахлузи маската на главата на господарката си.

— Внимателно — сръза я лейди Гуендолин, — ще ме задушиш, ако я притискаш толкова към носа ми.

— Мили боже, не бихме искали да стане така, нали? — възкликна Доли.

— Хммм. — Възрастната жена наклони глава колкото може по-назад към възглавниците и лицето ѝ сякаш заплува над нея като остров на сред море от гънки кожа. — Седемдесет и пет години, всичките дълги, и какво ми е останало? Изоставена съм от най-скъпите си хора, а най-близката ми компаньонка е момиче, на което плащам за усилието.

— Стига, стига — успокои я Доли, като че ли старицата е сръдливо дете, — какви са тези приказки за усилие? Знаете, че се грижа за вас, лейди Гуендолин. Знаете, че бих го правила, дори да не ми плащахте и едно пени.

— Да, да — промърмори въззрастната дама, — да не говорим повече за това.

Дороти придърпа одеялата на лейди Гуендолин хубавичко нагоре. Старицата намести пластовете кожа на брадичката си над ръба на сатенената панделка и каза:

— Знаеш ли какво трябва да направя?

— Какво, лейди Гуендолин?

— Трябва да завещая всичко на теб. Така ще дам урок на онзи интригант, племенника си. Какъвто бащата, такъв и синът — наумил си е да ме обере до шушка. Решила съм да звънна на адвоката и да го направя официално.

Какво да каже човек на такъв коментар! Естествено, Доли беше във възторг, че лейди Гуендолин я цени толкова, но би било адски недодялано, ако си позволи да изглежда доволна. Преливаща от гордост и радост, Доли се извърна и се зае да оправя тюрбана на възрастната дама.

* * *

Всъщност д-р Руфъс пръв запозна Дороти с намерението на лейди Гуендолин. Преди няколко седмици двамата по традиция обядваха заедно и след като добре си поговориха за социалния живот на Доли („Имаш ли приятели, Дороти? Сигурно десетки млади мъже търчат подир момиче като теб? Моят съвет? Потърси си по-възрастен кандидат, мъж с професия, някой, който може да ти осигури всичко, което заслужаваш“), той я разпита за живота на Кампдън Гроув. Когато му отвърна, че според нея всичко върви добре, д-р Руфъс завъртя уискито си в чашата, така че кубчетата лед издрънчаха, и ѝ намигна.

— Повече от добре, съдейки по нещата, които чувам. Миналата седмица получих писмо от стария Перегрин Уолзли. Пишеше, че леля му толкова се привързала към „моего момиче“, както се бе изразил, че се тревожел за наследството си. Много ми се сърди, че съм те свързал с леля му.

После доктор Руфъс се засмя, обаче Доли успя само да се усмихне замислено. До края на деня и през цялата следваща седмица продължи да размишлява над думите му.

Работата беше там, че Доли бе казала на д-р Руфъс истината. След доста колебливо начало лейди Гуендолин, всеизвестна (и то не само според самата нея) с презрителното си отношение към всички други човешки същества, се беше привързала към младата си компаньонка. И толкова по-добре. Жалко, че Доли беше принудена да плаща толкова висока цена за привързаността на старицата.

Телефонното обаждане дойде през ноември, готвачката вдигна и повика Дороти, защото търсеха нея. Сега споменът предизвикваше болка, но тогава толкова се беше зарадвала, че я търсят по телефона в тази величествена къща, че забърза надолу по стълбите, грабна слушалката и каза с най-важния си тон:

— Ало? Дороти Смигам на телефона.

И тогава чу госпожа Потър, приятелката на майка ѝ от Ковънтри, която изкрещя новината за близките ѝ: „Всички са мъртви. Запалителна бомба, не са имали време да отидат в убежището“.

В този миг у Доли зейна празнина: като че ли коремът ѝ провисна и на негово място се настани въртящо се кълбо от ужас, загуба и страх. Тя изпусна слушалката на телефона и просто си стоеше там, в огромния вестибюл на Кампдън Гроув номер седем, чувствайки се все по-мъничка и сама, застрашена от каприза на следващия повей на вятъра. Всички части на Доли, спомените ѝ за различни мигове от живота, сякаш се превърнаха в колода карти, които се разлетяха с вече избледнели изображения. Готвачката веднага ѝ се притече на помощ и каза „Добро утро“, а на Доли ѝ идеше да кресне, че утрото изобщо не е добро, че всичко се е променило, нима глупавото момиче не знаеше? Но тя наистина не знаеше. Затова Доли ѝ се усмихна, отговори „Добро утро“ и се качи горе, където лейди Гуендолин неистово дрънчеше със сребърното си звънче и се мяташе изтормозено, търсейки очилата си.

Отначало Доли не каза на никого нито дума за семейството си, дори на Джими, който беше научил, разбира се, и отчаяно се бе втурнал да я утешава. Когато го увери, че е добре, че бушува война и всеки претърпява загуби, той прие реакцията ѝ за смелост, но не на смелостта се дължеше спокойствието на Доли. Чувствата ѝ бяха толкова сложни, спомените ѝ как бе заминала от къщи — толкова пресни, че ѝ се струваше по-уместно изобщо да не говори, понеже се боеше какво може да каже и как може да се почувства.

Не беше виждала и двамата си родители, откакто беше пристигнала в Лондон: баща ѝ беше забранил да се свързва с тях, освен ако не е, за да им съобщи, че смята „да започне да се държи прилично“, обаче майка ѝ тайно ѝ пишеше писма — чести, макар и не сърдечни, — като в последното наемкваше за пътуване до Лондон, за да види с очите си „разкошната къща и благородната дама, за които толкова често пишеш“. Ала вече бе твърде късно. Майка ѝ никога нямаше да се срещне с лейди Гуендолин, нито щеше да прекрачи прага на Кампдън Гроув номер седем, нито щеше да види с очите си огромния житейски успех, който Доли беше постигнала.

Що се отнася до клетия Кътбърт, на Доли просто ѝ беше непоносимо да мисли за него. Помнеше и неговото последно писмо:

как ѝ описваше в огромни подробности бомбоубежището „Андерсън“, което си построили в задната градина, снимките на самолети „Спитфайър“ и „Хърикейн“, които събрал, за да го украси отвътре, и как смятал да постъпи с германските пилоти, които плени. Беше толкова горд и заблуден, толкова развълнуван за своето участие във войната, толкова пълен и тронав, толкова щастливо момченце, а вече го нямаше. Скръбта, която връхлетя Доли, самотното чувство, че вече е сираче, бяха толкова огромни, че тя не виждаше друг начин, освен да се посвети на работата си за лейди Гуендолин и да не продумва нито дума по въпроса.

Докато един ден старицата не започна да дърдори за прелестния си глас като млада и Доли си спомни за майка си, за синята кутия, която тя криеше в гаража, под помпата за гуми на татко, пълна с провалени спомени и мечти, и просто избухна в сълзи, приседнала в края на леглото на старицата с пила за нокти в ръка.

— Какво има? — попита лейди Гуендолин, а малката ѝ уста зяпна толкова шокирано, колкото и ако Доли се беше съблякла и беше затанцувала из стаята.

Слипана в един от редките случаи, когато е неподготвена, Доли разказа на лейди Гуендолин всичко. За майка си и баща си, и Кътбърт, какви са, какви неща са говорили, как са я подлудявали, как майка ѝ се опитвала да реши и да пригласява косата ѝ, а Доли се съпротивлявала, за почивките им на море, за крикета и магарето. Накрая Доли разказа как изхвърчала, напускайки дома си, и дори не спряла, когато я повикала майка ѝ — Джанис Смитам, която по-скоро би гладувала, отколкото да повиши глас, че да я чуят съседите, — и изтичала навън, размахвайки книгата, която купила на Дороти като прощален подарък.

— Хммм — изсумтя лейди Гуендолин след края на разказа на Доли. — Боли, разбира се, но не си първата, която губи семейството си.

— Знам — пое си дълбоко дъх Доли. Стаята сякаш ехтеше от звука на гласа ѝ отпреди малко и тя се запита дали ще бъде уволнена. Лейди Гуендолин не обичаше емоционалните изблици (освен ако не бяха нейните собствени).

— Когато ми отнеха Хени-Пени, имах чувството, че ще умра.

Доли кимна, все още в очакване на гилотината.

— Но ти си млада, ще го преодолееш. Виж нея, в къщата отсреща.

Вярно беше — животът на Вивиан накрая се бе изпълнил с цветя и рози, обаче между двете имаше някои подчертани разлики.

— Тя е имала богат чичо, който я е прибрал — тихо отвърна Доли. — Тя е богатата наследница, омъжена за прочут писател. А аз съм... — прехапа тя долната си устна, за да не се разплаче отново. — Аз съм...

— Е, не си съвсем сама, нали, глупаво момиче?

Лейди Гуендолин протегна торбичката с бонбони и за пръв път предложи на Доли. Отне ѝ известно време да разбере жеста на старицата, но когато го проумя, Доли колебливо бръкна и измъкна един червено-зелен бонбон. Поддържа го между пръстите си, усещайки, че се топи в топлата ѝ длан.

— Имам вас — успя да прошепне Дороти сериозно.

Лейди Гуендолин изсумтя и отмести поглед.

— И аз имам теб, струва ми се — отвърна тя с изтънял от внезапния прилив на чувства глас.

* * *

Доли се прибра в стаята си и добави най-новия брой на списание „Лейди“ към останалите от купчината. По-късно щеше да го разгледа внимателно и да залепи най-хубавите снимки в своята Книга с идеи, обаче в момента имаше да върши по-важни неща.

Застана на четири крака и измъкна изпод леглото си банана, който криеше, откакто продавачът на зеленчуци господин Хоскинс го беше „намерил“ за нея под тезгяха във вторник. Тананикайки си, тя се измъкна през вратата и пое надолу по коридора. Строго погледнато, нямаше никаква нужда да се прокрадва така: Кити и другите тракаха на машините си в Министерството на войната, готвачката все още висеше на опашката пред месарницата, въоръжена с цяла камара купони и отвратително настроение, а лейди Гуендолин хъркаше блажено в леглото, обаче беше много по-забавно да се прокрадва, отколкото просто да излезе. Особено когато я очакваше цял възхитителен час свобода.

Хукна нагоре по стълбите, измъкна ключето, което си беше направила, и влезе в гардеробната на лейди Гуендолин. Не в тесния дрешник, от който Доли всяка сутрин избираше някой свободен пеньоар, за да загърне телесата на знатната дама, не, не там. Гардеробната беше величествено помещение, в което имаше безчет рокли, обувки, наметки и шапки, каквито Доли рядко виждаше извън светските страници на списанията. Коприни и кожи висяха една до друга в големи открити гардероби, а изработени по поръчка сатенени обувчици бяха красиво подредени по солидните рафтове. Кръглите кутии за шапки, върху които гордо се мъдреха имената на шапкари от Мейфеър — „Скиапарели“, „Коко Шанел“, „Роуз Валоа“, — се извисяваха към тавана като колони, толкова високи, че беше поставена изящна бяла стълба, за да осигури достъп.

В еркера на прозореца с богато надиплените плюшени завеси до килима (вече неизменно дръпнати заради германските самолети) върху маса със струговани крака имаше овално огледало, комплект сребърни четки и многобройни снимки в красиви рамки. На всяка снимка се виждаха две млади жени, Пенелъпи и Гуендолин, като повечето бяха официални портрети с изписано в курсив име на ателието в долния ъгъл, но имаше и такива, направени непринудено на някое светско парти, удостоено с присъствието на двете дами. Една от снимките особено силно привличаше вниманието на Доли всеки път. На нея двете сестри Колдикот бяха по-големи — поне на трийсет и пет — и бяха снимани от Сесил Бийтън на величествено спираловидно стълбище. Лейди Гуендолин стоеше, отпуснала едната си ръка ниско на хълбока, вперила поглед право в обектива, а сестра ѝ гледаше нещо (или някого) извън кадъра. Снимката беше направена на партито, на което Пенелъпи се беше влюбила, в нощта, когато светът на сестра ѝ беше рухнал.

Горката лейди Гуендолин, нямаше откъде да знае, че през онази нощ животът ѝ ще се промени. Изглеждаше неописуемо красива: направо не бе възможно да повярва човек, че възрастната жена долу някога е била толкова млада и толкова поразителна. (Вероятно като всички млади хора Доли нито за секунда не си представяше същата съдба да застигне и нея.) Ето колко тежко, помисли си тя тъжно, може да се отразят на човек загубата и предателството, как го тровят не само отвътре, но и отвън. Сатенената вечерна рокля, с която беше облечена

лейди Гуендолин на снимката, беше тъмна и лъскава, веревно скроена, така че меко прилепваше към извивките на тялото ѝ. Доли претърси гардеробите, докато я намери, окачена на закачалка сред много други, и с огромно удоволствие установи, че е тъмночервена — несъмнено най-великолепният цвят.

Това беше първата рокля на лейди Гуендолин, която пробваше, но определено не беше последната. Не, преди да пристигнат Кити и другите, когато нощите на Кампдън Гроув си бяха само нейни и можеше да прави каквото си поиска, Доли прекарваше много време тук, горе, запречила бравата с един стол, събличаше се по бельо и започваше да се издокарва. Понякога сядаше и на масичката със струговани крака, обсипваше с облаци пудра разголеното си деколте, преглеждаше чекмеджетата с диамантени обеци и решеше косата си с четката от глиганска четина — какво не би дала да има такава четка и собственото ѝ име да е написано на гръбчето...

Днес обаче не разполагаше с много време. Доли седна с кръстосани крака на плюшеното канапе под полилея и обели банана си. Затвори очи, отхапа първата си хапка и въздъхна с върховна наслада — вярно беше, забраненият (или поне трудно достъпният заради купонната система) плод беше най-сладък. Тя изяде целия банан, наслаждавайки се на всяка хапка, после внимателно остави обелката до себе си на канапето. Приятно заситена, Доли изтри ръце и се залови за работа. Беше дала обещание на Вивиан и възнамеряваше да го изпълни.

Коленичила до редиците поклацащи се дрехи, тя измъкна кутията за шапки от мястото, където я беше скрила. Зае се предишния ден, като пъкна закачливата кадифена шапка при някаква друга, а в празната кутия навря купчинката дрехи, която събираше оттогава. Доли не можеше да си представи, че прави подобно нещо дори за собствената си майка, ако нещата се бяха стекли различно. Доброволческият женски отряд, към който неотдавна се беше присъединила, събираше излишни дрехи, които да бъдат преправени и оползотворени, и Доли нямаше търпение да даде своя принос. Всъщност копнееше да ги смае с приноса си и същевременно да помогне на Вивиан, която организираше кампанията.

По време на последната среща се проведе разпалена дискусия за нещата, които бяха нужни сега, след зачестяването на въздушните

нападения — превръзки, играчки за бездомните деца, болнични пижами за войниците, — и Доли беше дарила цяла камара ненужни дрехи, които да бъдат нарязани и използвани според нуждите. Всъщност, докато възрастните жени се чепкаха коя е по-добра шивачка и по чий модел да изработват парцалените кукли, Доли и Вивиан (понякога им се струваше, че само те двете са на възраст под сто години!) се спогледаха развеселено и тихомълком продължиха да си вършат работата, като приглушено си искаха една от друга конец или парче плат и се опитваха да не обръщат внимание на квакането край тях.

Прекрасно беше да прекарват време заедно по този начин и тъкмо това бе една от причините Доли да се присъедини към доброволческия отряд (това и надеждата, че така е по-малко вероятно службата по труда да я разпредели в нещо ужасно като производството на муниции). Предвид прилепчивостта на лейди Гуендолин напоследък — тя отказваше да се лиши от присъствието на Доли за повече от една неделя месечно — и натоварения график на Вивиан като безукорна съпруга и доброволка, двете просто не биха могли да се виждат иначе.

Доли работеше бързо и ефективно — разглеждаше една доста скучновата блуза, опитвайки се да реши дали етикетчето на „Диор“ отвътре да я избави от прераждане като ленти за превръзки, когато някакво трополене долу я стресна. Вратата силно се затръшна, последвана от крясъците на готвачката към момичето, което идваше един следобед седмично да помага с чистенето. Доли погледна към часовника на стената — беше почти три, време да разбуди спящата мечка. Затвори кутията за шапки и я скри от поглед дълбоко в дрешника, приглади полата си и се приготви за поредния следобед в игра на карти.

* * *

— Още едно писмо от твоя Джими — каза Кити и махна на Доли, когато тя влезе вечерта в дневната. Кити седеше с кръстосани крака на шезлонга, а до нея Бети и Сюзан разглеждаха стар брой на „Вог“. Бяха изнесли рояла преди месеци за ужас на готвачката, затова

четвъртото момиче, Луиза, само по бельо, изпълняваше поредица от доста смущаващи упражнения върху бесарабския килим.

Доли си запали цигара и пъкна крака под себе си на старото кожено кресло. Другите винаги оставяха величественото кресло за Доли. Никой не го изрече гласно, обаче работата ѝ като компаньонка на лейди Гуендолин ѝ осигуряваше определен статут в неголямото домакинство. Макар че тя живееше на Кампдън Гроув номер седем само месец-два по-дълго от тях, момичетата винаги се обръщаха за съвет към Доли, задаваха ѝ всякакви въпроси за ежедневието на къщата и питаха за позволение да разгледат детската, стаите на прислугата или кухнята. Отначало цялата история развеселяваше Доли, но сега не се сещаше защо — струваше ѝ се, че е напълно основателно момичетата да се държат така.

Разкъса плика, стиснала цигара между устните си. Писмото беше кратко, написано, както обясняваше текстът, докато Джими седял като сардела в претъпкан военен влак, и Доли набързо прегледа нечетливия почерк, за да отсее важното: снимал пораженията от войната на север, но щял да се върне в Лондон за няколко дни и нямал търпение да я види. Дали ще е свободна в събота вечер? На Доли ѝ идеше да се разписка от радост.

— Като доволна котарана си — отбеляза Кити. — Хайде, разкажи ни какво ти пише.

Доли продължи да стои, извърнала поглед. В писмото нямаше нищо пикантно, но нямаше да навреди, ако другите си го помислят, особено Кити, която винаги разказваше сензационни подробности за най-новото си завоевание.

— Лично е — пророни Дороти най-сетне и добави умерено потайна усмивка.

— Развали ни удоволствието — нацупи се Кити. — Как може да пазиш пилот от Военновъздушните сили само за себе си! Кога ще ни запознаеш, между другото?

— Да — заприглася ѝ и Луиза, вдигнала ръце на хълбоците си и приведена от кръста. — Доведи го някоя вечер, за да се уверим, че е подходящ за нашата Дол.

Доли огледа разлюлелия се бюст на Луиза, докато тя въртете бедра. Не помнеше как точно момичетата бяха останали с впечатлението, че Джими е пилот от ВВС — объркване отпреди много

месеци, защото идеята бе хрумнала на Доли тогава. Тя не им разясни истината, а сега вече ѝ се струваше прекалено късно.

— Съжалявам, момичета — каза Доли и сгъна писмото. — В момента той е много зает — лети на тайни мисии, занимава се с военни дела, така че не мога да се впускам в подробности. Но дори да не беше така, знаете правилата.

— О, хайде стига — възропта Кити, — старата никога няма да узнае. Не е слизала долу, откакто конските карети излязоха от мода, а надали някоя от нас ще ѝ каже.

— Тя знае повече, отколкото си мислите — увери ги Доли. — Освен това разчита на мен, аз съм най-близкият ѝ човек. Ще ме уволни, ако заподозре, че се срещам с мъж.

— Че какво толкова лошо има? — възкликна Кити. — Ще дойдеш да работиш при нас. Една усмивка, и шефът тутакси ще те назначи. Пада си малко развратник, но е адски забавен, като му свикнеш с номерата.

— Ами да — потвърдиха Бети и Сюзан, които притежаваха странната способност винаги да са в унисон. Вдигнаха поглед от списанието си. — Ела да работиш при нас.

— И да се лиша от всекидневното конско? Съмнявам се.

Кити се засмя.

— Ти си луда, Дол. Луда или смела, не съм сигурна кое от двете.

Доли сви рамене — със сигурност нямаше да обсъжда причините да остане на тази работа с клюкарка като Кити.

Вместо това се пресегна към книгата си. Лежеше на страничната масичка, където я беше оставила предишната вечер. Беше нова книга, първата, която притежаваше (освен непочетената „Наръчникът на госпожа Бийтън за управление на домакинството“, която майка ѝ толкова обнадеждено беше пъхнала в ръцете ѝ). Беше отишла на Чаринг Крос Роуд специално в една от почивните си недели и я беше купила от един продавач там.

— „Неохотната муза“ — надвеси се Кити да прочете заглавието на корицата. — Не си ли я чела вече?

— Два пъти всъщност.

— Толкова ли е хубава?

— Много.

Кити сбърчи красивото си носле.

— Не си падам много по четенето.

— Така ли? — Обикновено Доли също, обаче нямаше нужда Кити да го знае.

— Хенри Дженкинс? Името ми се струва познато... О, не, не е ли онзи тип от отсрещната къща?

Доли махна неопределено с цигарата си:

— Живее някъде наблизко, струва ми се.

Разбира се, тя беше избрала книгата тъкмо поради тази причина. След като лейди Гуендолин спомена, че Хенри Дженкинс е известен в литературните среди, че художествената му проза съдържа прекалено много фактология („... един тип, когото мога да назова по име, беше бесен, задето мръсното му бельо е извадено на показ. Заплаши писателя със съд, но умря, преди да се стигне дотам — все му се случваха злощастия, досущ като на баща му. За късмет на Дженкинс...“), любопитството зачовърка Доли. След предпазлив разговор с продавача тя установи, че „Неохотната муза“ разказва любовната история на красив писател и много по-младата му съпруга, затова охотно купи книгата с част от безценните си спестявания. След това Доли прекара една приятна седмица, взряна като през шпионка в брака на Хенри Дженкинс и узнавайки всякакви подробности, за които никога не би дръзнала да попита Вивиан направо.

— Адски красив тип — оповести Луиза, излегнала се на килима и извила гръбнак като кобра, примигваща към Доли. — Женен е за онази жена с тъмната коса, която се разхожда изправена като дъска...

— О! — възкликнаха ококорени Бети и Сюзан. — Тя ли!

— Късметлийка — рече Кити. — Човек убивам за такъв съпруг. Виждали ли сте как я гледа? Като че ли е самото съвършенство и той просто не може да повярва на късмета си.

— Нямам нищо против и на мен да ми хвърли някой поглед — обади се Луиза. — Според вас как момиче се запознава с мъж като него?

Доли знаеше отговора — знаеше как Вивиан се е запознала с Хенри, — пишеше го в книгата, обаче не им отговори. Вивиан ѝ беше приятелка. Ушите на Доли пламнаха от възмущение, като си представи, че я обсъждат така, че другите също са я забелязали, че са гадали, чудели са се и са си правели изводи. Сякаш ровеха из нещо,

което ѝ принадлежеше, нещо ценно и лично, на което тя много държи, като... ами като в кутия със стари дрехи.

— Чух, че тя не е съвсем добре — обади се Луиза, — затова той никога не откъсва очи от нея.

Кити изсумтя:

— На мен изобщо не ми изглежда болна. Тъкмо обратното. Виждам я да ходи в столовата на доброволческия отряд, когато се прибирам вечер. — Сними глас и момичетата се скупчиха край нея, за да я чуват. — Защото очите ѝ доста шарели, така се говори.

— Ооо! — изгукаха заедно Бети и Сюзан. — Любовник!

— Не сте ли забелязали колко е предпазлива? — продължи Кити, приковала прехласнатото внимание на другите. — Винаги го посреща издокарана на вратата, когато той се прибира, и го чака с чаша уиски в ръка. Моля ви се! Това не е любов, а гузна съвест. Помнете ми думата — тази жена крие нещо и според мен всички знаем какво.

Доли не издържаше повече. Всъщност изпитваше страстно съгласие с лейди Гуендолин, че колкото по-скоро момичетата напуснат Кампдън Гроув номер седем, толкова по-добре. Наистина бяха простовата пасмина.

— Колко е часът? — шумно затвори тя книгата си. — Отивам да се къпя.

* * *

Доли изчака водата да стигне до тринайсетсантиметровата отметка и завъртя крана със стъпалото си. Пъхна палеца на крака си в чучура, за да не капе. Знаеше, че трябва да повика някой да го оправи, обаче кой беше останал в града? Водопроводчиците бяха твърде заети да гасят пожари и да запушват взривени централни водопроводи, че да обърнат внимание на някакво слабо капене, пък и то в крайна сметка щеше да престане. Облегна тила си на хладния ръб на ваната и се настани така, че ролките и фибите да не се впиват в главата ѝ. Беше привързала всичко нагоре с шал, така че косата ѝ да не се отпусне заради парата — мечти, разбира се, защото Доли не си спомняше кога за последен път от ваната ѝ се вдигаше пара.

Примигна към тавана, когато от радиото долу се разнесе танцова музика. Стаята беше наистина прекрасна, плочки в черно и бяло, многобройни сребристи кранчета и пръчки. Ужасният племенник на лейди Гуендолин, Перегрин, сигурно щеше да се изчерви, ако видеше опънатите напречно въжета с проснати на тях пликчета и сутиени. На Доли ѝ стана доста приятно от тази мисъл.

Пресегна се отстриани на ваната и взе цигарата си с една ръка и „Неохотната муза“ с другата. Държейки и двете високо над водата (не беше трудно, какво са тринайсет сантиметра вода!), разлисти книгата, докато откри търсената сцена. Умният, но нещастен писател Хъмфри беше поканен от някогашния си директор да се върне в училището и да поговори пред момчетата за литература, затова бе излязъл от къщи да се поразходи в притъмнялата градина до мястото, където беше паркирал колата си, и размишляваше за посоката, в която бе поел животът му, за съжаленията си и за „жестокото изминало време“, вече бе стигнал езерото на имението и там нещо бе привлякло погледа му:

Хъмфри изключи фенерчето си и остана на място, притихнал и все още в тъмните сенки до дървената съблекалня. В близката просека на брега на езерото от клоните бяха повесени газени лампи и пламъчетата им блещукаха в топлия нощен въздух. Насред тях стоеше девойка на прага на зрелостта, босонога и облечена само със семпла лятна рокля до коленете. Тъмната ѝ коса се спускаше на вълни по раменете, а лунната светлина, която струеше над цялата сцена, посребряваше профила ѝ. Хъмфри забеляза, че устните ѝ се движат, сякаш момичето тихичко рецитираше стихотворение.

Лицето ѝ беше невероятно — котешки очи, извити вежди, окръглени като за песен устни, — но всъщност го омагьосаха ръцете ѝ. Цялото ѝ тяло беше напълно неподвижно, обаче пръстите ѝ се движеха пред тялото с леките и грациозни движения на човек, който сплита невидими нишки. Хъмфри изобщо нямаше да се учуди, ако тя изпращаше наставления на слънцето и на луната.

Познаваше и други жени, красиви жени, които ласкаеха и съблазняваха, но това момиче беше различно. Във вгълбеността ѝ имаше красота, чистота на целта, която му приличаше на детинска, макар че тя несъмнено беше жена. Беше очарован да се натъкне на нея тук, на сред природата, да наблюдава волните движения на тялото ѝ, романтичното ѝ лице.

Хъмфри се показа от тъмните сенки. Момичето го видя, но не се стресна. Усмихна му се, сякаш го очакваше, и направи знак към набразденото от вълни езеро:

— Има нещо вълшебно в плуването на лунна светлина, не мислиш ли?

Беше краят на главата и краят на цигарата ѝ, затова Доли заряза и двете. Водата вече беше изстинала, а тя искаше да се изплакне, преди да се охлади още повече. Обилно насапуниса ръцете си, чудейки се, докато ги изплакваше, дали Джими изпитва това към нея.

Доли излезе от ваната и дръпна една хавлия от полицата. Неочаквано мярна отражението си в огледалото и застина неподвижно, мъчейки се да си представи какво би помислил непознат, ако я види. Кестенява коса, кафяви очи — слава богу, не прекалено сблизени, — доста наперено носле. Знаеше, че е хубава, беше го разбрала още единайсетгодишна, когато пощальонът започна да се държи странно, щом я зърнеше на улицата, но дали красотата ѝ беше различна от тази на Вивиан? Дали мъж като Хенри Дженкинс би застинал като омагьосан, за да я наблюдава как шепти на лунна светлина?

Защото Виола беше Вивиан, разбира се. Освен по биографичното сходство, съдеше и по описанието на момичето, застанало на лунна светлина на брега на езерото, по извитите му устни, котешките очи, начина, по който се взира в нещо или в някого, невидим за околните. Текстът сякаш описваше начина, по който Доли виждаше Вивиан от прозореца на лейди Гуендолин.

Приближи се до огледалото. Чуваше собственото си дишане в притихналата баня. Запита се как ли се чувства Вивиан, като знае, че е омагьосала така човек като Хенри Дженкинс — по-опитен, по-възрастен и с достъп до литературните и изисканите обществени

среди. Сигурно се бе почувствала като истинска принцеса, когато той ѝ предложил брак, когато я отскубнал от монотонността на обичайното ѝ съществуване и я отвел в Лондон, където тя разцъфнала и от нецивилизовано момиче се превърнала в красавица с перли и ухаеща на „Шанел“, заслепяваща всички, когато двамата подръка посещават най-бляскавите клубове и ресторанти. Тази Вивиан познаваше Доли и подозираше, че повече прилича тъкмо на нея.

Чук, чук.

— Има ли живи?

Гласът на Кити от другата страна на вратата на банята свари Доли неподготвена.

— Само минутка — провикна се тя в отговор.

— А, добре, значи си там. Вече се притеснявах да не си се удавила.

— Не съм.

— Ще се бавиш ли много?

— Няма.

— Просто вече е почти девет и половина, Дол, а аз имам среща с доста възхитителен летец в клуб „Карибиан“, малко след Бигин Хил. Не ти ли се танцува? Той каза, че ще доведе и неколцина приятели. Един от тях специално попитал за теб.

— Не тази вечер.

— Чу ли, че мъжете са летци, Дол? Храбри и бляскави герои?

— Вече си имам един, забрави ли? Пък и съм на смяна в столовата на доброволческия отряд.

— Е, вдовиците, девствениците и старите моми не могат ли да минат и без теб за една нощ?

Доли не отговори и след няколко минути Кити каза:

— Е, щом не искаш. Луиза изгаря от желание да заеме мястото ти.

Като че ли изобщо би могла, помисли си Доли.

— Приятно прекарване — провикна се тя и изчака стъпките на Кити да се отдалечат.

Едва когато чу другите момичета да слизат по стълбите, развърза възела на шала си и го свали от главата. Знаеше, че по-късно ще трябва пак да си навие косата, но не даваше пет пари. Започна да развива

ролките и да ги пуска в празната мивка. Когато махна всички, вчеса косата си с пръсти и я нагласи на меки вълни върху раменете.

Ето така. Извърна глава на едната и на другата страна и зашепна едва чуто (Доли не знаеше стихотворения, но реши, че думите на песента „Шатануга Шушу“ ще свършат същата работа), вдигна ръце и размърда пръсти пред себе си, сякаш дърпаше невидими нишки. Усмихна се на онова, което видя. Приличаше на Виола от книгата.

Следващата седмица, декември 1940 г.

В събота вечерта Джими най-сетне пригладдаше дългата си тъмна коса назад и се мъчеше да укроти по-дългия кичур по средата. Не можеше да спечели битката без помадата „Брул-крийм“, обаче този месец не беше успял да спести за нова кутийка. Затова се опитваше да постигне каквото може с вода и малко сладкодумие, обаче резултатите не бяха насърчаващи. Електрическата крушка примигна над него и Джими вдигна поглед нагоре и ѝ се примоли още да не гасне — вече беше откраднал две крушки от салона и сега беше ред на банята. Не му се искаше да се къпе на тъмно. Крушката притъмня и Джими остана в мъжделивата светлина, заслушан в музиката, която се чуваше през пода от радиото в апартамента долу. Когато крушката отново се засили и духът му също се въздигна, Джими си заподсвирква заедно с „В настроение“ на Глен Милър.

Вечерният костюм, принадлежал на баща му в дните на „У. Меткалф и синове“, беше много по-официален от всички дрехи на Джими. Чувстваше се малко глупаво, честно казано — бушуваше война и на него му беше достатъчно неприятно, че не е с униформа, камо ли пък да бъде издокаран като плейбой. Доли му беше поръчала да се облече добре — „Като джентълмен, Джими! — беше му писала в писмото си, — като истински джентълмен“, — а в гардероба му нямаше много дрехи, които да отговарят на това изискване. Костюмът беше пристигнал заедно с тях, когато се преместиха от Ковънтри точно преди началото на войната, и беше една от малкото частици от миналото, с които Джими не беше успял да се раздели. И толкова по-добре, както се оказа — Джими знаеше, че не бива да разочарова Доли, когато си е наумила нещо, особено напоследък. През последните няколко седмици, след гибелта на семейството ѝ, се бяха поотчуждили, тя отклоняваше състраданието му, преструваше се на смела, сковаваше се, когато той посегнеше да я прегърне. Не искаше дори да говори за смъртта им, а вместо това насочваше разговора към работодателката си и говореше за старицата много по-възторжено отпреди. Разбира се,

Джими се радваше, че е намерила човек, който да ѝ помогне да преодолее скръбта, просто му се искаше да беше той.

Поклати глава — как може да е такъв самомнителен негодник, да се самосъжалява, докато Доли се опитва да преодолее огромната си загуба. Беше толкова нетипично за нея да се затваря в себе си и това ужасно плашеше Джими, имаше чувството, че слънцето се е скрило зад плътни облаци и той вижда колко студено може да стане, ако тя изчезне от живота му. Затова тази вечер беше толкова важна. Писмото, което му беше изпратила, настояването ѝ Джими да се издокара, беше първата проява след бомбардировката в Ковънтри на предишната Доли и той не искаше да рискува пак да я изгуби. Отново насочи вниманието си към костюма. Не можеше да повярва, че му е по мярка — баща му в костюм винаги му се беше струвал като великан. А сега изглеждаше възможно просто да е бил мъж.

Джими седна на протритата покривка пачуърк на тясното си легло и взе чорапите си. На единия имаше дупка, която от седмици отлагаше да закърпи, обаче той завъртя плата настрани, така че дупката да се падне отдолу, и реши, че това ще свърши работа. Размърда пръсти, огледа лъснатите си обувки на пода до него и после погледна часовника си. Оставаше още час до срещата. Беше се пригответил твърде рано. И нищо чудно, Джими беше неспокоен като котка.

Запали цигара и се излегна на леглото, свил едната си ръка под главата. Под него имаше нещо твърдо, той бръкна под възглавницата и извади „За мишките и хората“. Книгата беше от библиотеката, същата, която беше заел през лятото на трийсет и осма година, обаче той беше платил глобата, вместо да върне книгата. Романът много му харесваше, но не затова го бе задържал. Джими беше суеверен: книгата беше у него през онзи ден на брега и бе достатъчно само да я погледне, за да съживи най-скъпите си спомени. Освен това се оказа идеално хранилище за най-безценните му притежания. Вътре, където на никого нямаше да му хрумне да я потърси, беше пъхната снимката, която беше направил на Доли на крайморското поле. Джими я измъкна и заглади едното подвито ъгълче. Дръпна от цигарата си и издиша дима, прокарайки палец по очертанието на косата ѝ, по рамото ѝ, по заоблеността на гърдите ѝ...

— Джими? — баща му ровичкаше из чекмеджето с приборите от другата страна на стената. Джими съзнаваше, че трябва да отиде и да види от какво е решил, че се нуждае. Обаче се поколеба. Докато търсеше, старецът щеше да си има занимание, а опитът на Джими сочеше, че е много по-добре човек да бъде зает с нещо.

Отново насочи вниманието си към снимката, както милион пъти, откакто я бе направил. Познаваше всяка подробност: как тя въртеше косата си на пръста, вирнатата ѝ брадичка, така характерното за Доли предизвикателство в очите, защото тя винаги се правеше на по-храбра, отколкото е („Нещо, което да ти напомня за мен“ — ето това му бе казала), сякаш усещаше мириса на сол и слънцето по кожата ѝ, натиска на тялото ѝ под своето, когато я положи назад и я целуна...

— Джими? Не мога да намеря едно нещо, Джими.

Джими въздъхна и се запаси с търпение.

— Добре, татко — провикна се. — Ей сега идвам.

Усмихна се тъжно на снимката — изобщо не му беше удобно да се вира в разголената гърд на момичето си, докато от другата страна на стената баща му има пристъп на тревожност. Джими пхна снимката обратно между страниците на книгата и се надигна.

Обу си обувките и върза връзките, свали цигарата от устните си и огледа стените на тясната си спалня. Не беше преставал да работи от началото на войната и избелелите сиви тапети бяха покрити с част от най-хубавите му снимки, поне от най-любимите му. Имаше и снимки, които беше правил в Дюнкерк — група мъже, които едва се държаха на краката си от умора, един праметнал ръка през раменете на друг, трети с изцапана превръзка на окоето, всички пристъпващи безмълвно, забили поглед в земята отпред и замислени само за следващата стъпка; един заспал на брега войник без ботуши, прегърнал мръсната си манерка за вода, за да я брани с цената на живота си; ужасяваща бъркотия от кораби и самолети, които стрелят отгоре, и мъже, които са се добрали чак дотук, но ще бъдат застреляни във водата, докато се опитват да избягат от отприщилия се същински пъкъл.

Имаше и снимки, които беше правил в Лондон след началото на войната. Джими плъзна очи по поредица от портрети на стената. Изправи се и отиде да ги разгледа по-отблизо. Семейство от Ист Енд, което тегли в ръчна количка жалките остатъци от имуществото си; жена с престилка, която простира на кухненско въже, а четвъртата

стена от кухнята ѝ липсва; майката, която чете приказки за лека нощ на шестте си деца в бомбоубежище „Андерсън“; плюшената панда с откъснато от взрива половин краче; жената, седнала на стол, със загърнати с одеяло рамене и бурен пожар зад нея на мястото, където се е намирал домът ѝ; старецът, който търси кучето си сред руините.

Преследваха го. Понякога му се струваше, че краде частица от сърцата им, че отмъква интимен момент за себе си, докато прави снимката, обаче Джими не приемаше размяната лековато, между него и хората, които снимаше, се установяваше връзка. Те го наблюдаваха от стените и той се чувстваше задължен към тях не само защото беше станал свидетел на конкретен миг от техните човешки преживелици, но и заради отговорността да поддържа историите им живи. Джими често чуваше трагичните съобщения по Би Би Си: „Трима пожарникари, петима полицаи и сто петдесет и трима цивилни изгубиха живота си“ (толкова ясни и премерени думи, за да опишеш ужаса, който той беше преживял предишната нощ, виждаше същите няколко реда, отпечатани и във вестника, обаче напоследък просто нямаше време за повече, не виждаше смисъл да поднася цветя или да оставя епитафии, защото същото щеше да се случи отново и следващата нощ, и по-следващата. Войната не оставяше възможност за индивидуална скръб и възпоминания, каквито той беше виждал в погребалната агенция на баща си като дете, обаче на Джими му беше приятно да си мисли, че снимките му донякъде имат летописно значение. В деня, когато всичко ще свърши, снимките може би ще оцелеят и бъдещите хора ще кажат: „Ето така е било“.

Когато Джими се появи в кухнята, баща му вече седеше на масата, облечен с долнище на пижама и потник. Хранеше канарчето си с трохи от бисквити, които Джими му беше купил евтино.

— Ето, Финчи — нареждаше той, докато пъхаше пръсти през пръчките на клетката, — вземи, Финчи, скъпи мой. Добро момче. — Извърна глава, когато чу Джими зад гърба си. — Здравей! Много си издокаран!

— Не чак толкова, татко.

Баща му го измери с поглед от глава до пети и Джими отправи безмълвна молитва той да не се досети откъде е костюмът. Не че баща му би имал нещо против Джими да го заеме — старецът беше

безгранично щедър, — а по-скоро защото това би предизвикало объркани спомени и би го разстроило.

Накрая баща му просто кимна одобрително.

— Изглеждаш добре, Джими — отбеляза той с трепереща от бащинска гордост устна. — Много добре. Караш ме да се гордея наистина.

— Добре, татко, спокойно — нежно отвърна Джими. — Ще се главозамайа, ако не внимаваш. И тогава ще бъде истински ужас да се живее с мен.

Баща му продължи да кима и се усмихна едва забележимо.

— Къде ти е ризата, тате? В стаята ти ли? Ще отида да я донеса, за да не настинеш.

Баща му се затътри подире му, но спря насред коридора. Когато Джими се върна от спалнята, старецът още стоеше там, с въпросително изражение, сякаш се мъчеше да си спомни защо изобщо е станал от мястото си. Джими го прихвана за лакътя и внимателно го поведе обратно към кухнята. Помогна му да си облече ризата и го настани на обичайното място — баща му се объркваше, ако се наложеше да седне другаде.

Чайникът още беше наполовина пълен и Джими го остави на печката, за да заври водата. Истинско облекчение беше, че отново са пуснали газта — основните тръби бяха улучени от бомба преди няколко нощи и бащата на Джими прекара ужасна вечер без своя чай с мляко. Джими старателно сложи листенца в каната и се въздържа да добави още няколко. Запасите в магазина бяха оскъдни и той не можеше да рискува да останат без чай.

— Ще си бъдеш ли у дома за вечеря, Джими?

— Не, татко, тази вечер ще закъснея, забрави ли? Оставил съм ти наденички на печката.

— Хубаво.

— Заешки наденички, не ми провървя много, обаче съм ти намерил нещо специално за десерт. Няма да повярваш — портокал.

— Портокал ли? — По лицето на стареца пробяга мимолетен спомен. — Веднъж за Коледа ядох портокал, Джими.

— Наистина ли, татко?

— Когато бях още помощник във фирмата. Беше красив голям портокал. Брат ми Стави ме издебна и го изяде.

Чайникът засвири и Джими наля водата в каната. Баща му тихичко се разплака, както правеше при всяко споменаване на името на Стави — по-големия си брат, загинал в окопите преди около двайсет и пет години, — обаче Джими се престори, че не забелязва. С течение на времето се бе научил, че скръбните сълзи на баща му пресъхват толкова бързо, колкото бликват, затова е най-добре да продължи да действа ведро.

— Е, този път няма да стане така, татко — каза той. — Този път няма кой да ти изяде портокала.

Наля доста мляко в чашата на баща си. Старецът обичаше чая си с много мляко, а, за щастие, имаха предостатъчно благодарение на господин Еванс и на двете кравички, които гледаше в обора до дюкянчето си. Със захарта нещата стояха другояче, обаче Джими сипа мъничко кондензирано мляко вместо подсладител. Разбърка и отнесе чашата и чинийката на масата.

— Чуй ме сега, тате, наденичките ще си бъдат топли в тигана, когато ти се прияде, така че няма нужда да включваш печката, разбра ли? — Баща му се почесваше по главата, забол поглед в покривката. — Нали така, татко?

— Моля?

— Наденичките ти са приготвени, затова не пускай печката.

— Хубаво. — Баща му отпи от чая си.

— Не пускай и мивката, татко.

— Какво, Джим?

— Аз ще ти помогна да се измиеш, когато се прибера.

Баща му вдигна поглед към Джими, объркан за секунда, после каза:

— Хубаво изглеждаш, момчето ми. Ще излизаш ли някъде?

— Да, татко — въздъхна Джими.

— На някое хубаво място, нали?

— Ще се видя с един човек.

— С някоя дама ли?

Джими не се сдържа и се усмихна на начина, по който се изрази баща му.

— Да, татко, с дама.

— Специална?

— Много.

— Доведи я у дома някой ден. — В очите на баща му се прокрадна искрица от някогашната му бърза и палава мисъл и Джими болезнено закопня за преди, когато той беше дете и баща му се грижеше за него. И тутакси се засрами — за бога, вече беше на двайсет и две, прекалено голям за такива детинщини. Засрами се още повече, когато баща му се усмихна, нетърпеливо, но неуверено, и каза: — Доведи дамата си някоя вечер у дома, Джими. Нека с майка ти да се уверим, че е достойна за нашето момче.

Джими се наведе и целуна баща си по главата. Не си направи труда да му обяснява, че майка му я няма вече, че си е отишла, че ги е изоставила преди десетина години, за да бъде с някакъв тип с хубава кола и голяма къща. И какъв смисъл имаше? Старецът обичаше да си мисли, че тя просто е излязла, за да се нареди на опашка и да напазува с купоните, така че защо Джими да му обяснява действителното положение? Напоследък животът беше достатъчно суров и без истината да го влошава още повече.

— Да се пазиш, тате — каза Джими. — Ще заключа отвън, но съседката госпожа Хамблин има ключ и ще ти помогне да отидете в убежището, когато започнат бомбардировките.

— Не се знае, Джими. Вече е шест часът, а германците още никакви ги няма. Сигурно тази вечер ще почиват.

— Съмнявам се. Навън луната свети като фенер на разбойник. Госпожа Хамблин ще дойде да те вземе, когато завие сирената.

Баща му си играеше с крайчеца на клетката на Финчи.

— Разбрахме ли се, татко?

— Да, да. Разбрахме се, Джими. Прекарай си добре и престани да се притесняваш толкова. Старецът ти никъде няма да ходи. Не ме затриха в предишната война, няма да ме затрият и в тази.

Джими се усмихна и преглътна бучката, неизменно заседнала в гърлото му напоследък — обич, примесена с тъга, която не можеше да опише, тъга, дължаща се на нещо много повече, отколкото на болния му баща.

— Така е, татко. Сега си изпий чая и приятно слушане на радиото. Няма да усетиш кога ще се върна.

* * *

Доли крачеше бързо по озарената от луната улица в Бейсуотър. Преди две нощи бомба беше улучила една художествена галерия, пълна с картини и лакове, чийто разсеян собственик не беше взел никакви предпазни мерки, затова още цареше безпорядък: тухли и овъглени парчета дърво, изкъртени врати и прозорци, планини от натрошено стъкло. Доли беше видяла пожара от мястото, на което обичаше да седи понякога на покрива на къщата на номер седем — огромен огън в далечината, страховити и величествени пламъци, от които валма пушек се издигаха в озареното небе.

Насочи затъмненото фенерче към земята, заобиколи един чувал с пясък, едва не изгуби токчето си, а после се наложи да се скрие от прекалено старателен пазач, който наду свирката си и я предупреди да бъде разумна и да се скрие — не виждала ли, че изгрява луна, за каквато бомбардировачите си мечтаят.

Отначало Доли се страхуваше от бомбите като всеки друг, обаче напоследък предпочиташе да стои навън по време на бомбардировките. Когато го спомена пред Джими, той се притесни, че след случилото се със семейството ѝ тя вероятно се опитва да направи така, че и нея да улучи бомба, но изобщо не беше вярно. Просто имаше нещо адски вълнуващо във всичко това и Доли усещаше любопитна лекота, нещо като въодушевление, докато обикаляше из нощните улици. Не би желала да бъде на друго място, освен в Лондон, тук беше животът, тук беше войната, нищо подобно не ѝ се беше случвало преди и надали щеше да ѝ се случи отново. Не, Доли изобщо не се страхуваше, че може да я уцели бомба — трудно ѝ беше да го обясни, но някак знаеше, че съдбата не ѝ го е отредила.

Вълнуващо беше да си лице в лице с опасността и да установиш, че си безстрашен. Доли сияеше и не беше само тя. Нещо специално беше обхванало града и понякога сякаш всички в Лондон бяха влюбени. Тази вечер обаче нещо повече от обичайното вълнение я тласкаше да пристъпва бързо сред развалините. Строго погледнато, изобщо нямаше нужда да припка — тръгна навреме, след като даде на лейди Гуендолин три чашки шери, предостатъчно, та старата дама да потъне в обятията на блажен сън и да си остане там дори по време на най-шумните бомбардировки, — обаче Доли беше толкова развълнувана от онова, което беше сторила, че ѝ беше физически невъзможно да пристъпва нормално и силата на собствената ѝ дързост

я тласкаше неудържимо — можеше да пробяга сто и петдесет километра, без да се задъха.

Обаче не го направи. Трябваше да си пази чорапите, нали? Бяха й последният чифт без бримки, а Доли знаеше от опит, че нищо не може да навреди толкова на найлоновите ти чорапи, колкото остро парче насред руините. Ако скъса този чифт, щеше да се види принудена да си рисува линии отзад на краката с черен молив, както правеше простоватата Кити. Не, много благодаря. Доли не искаше да рискува, затова, когато автобус спря близо до Марбъл Арч, тя се качи.

Отзад имаше съвсем мъничко място за правостоящи и тя го запълни, като се стараеше да не вдишва соления дъх на един помпозен мъж, който изнасяше реч относно порцията на месото и как е най-добре да се сотира дроб. Доли устоя на импулса да го осведоми, че рецептата звучи ужасно зле (ха!) и веднага щом завиха по Пикадили Съркъс, слезе.

— Приятна вечер, скъпа — провикна се възрастен мъж с униформа на Гражданска защита, докато автобусът се отдалечаваше.

Доли му махна с ръка в отговор. Двама войници в отпуск пееха „Нели Дийн“ с пиянски гласове, хванати за ръка, докато се разминаваха с нея, по един от всяка страна, и лекичко я завъртяха. Доли се засмя, докато момчетата я целунаха по бузите, после се провикнаха за довиждане и продължиха веселото си придвижване.

Джими я чакаше на ъгъла на Чаринг Крос Роуд и Лонг Ейкър — Доли го видя на осветения от луната площад, точно където ѝ беше казал, че ще бъде, и се закова на място. Нямаше спор, Джими Меткалф беше красив мъж. По-висок, отколкото го помнеше, малко по-слаб, но със същата сресана назад тъмна коса, и с онези негови скули, които му придаваха вид, като че ли ей сега ще изръси нещо забавно или умно. Той със сигурност не беше единственият красив мъж, когото беше срещала (във времена като днешните ѝ се струваше граждански дълг да изпърха с мигли на всеки войник в отпуск), обаче у него имаше нещо, някакво загадъчно животинско качество — физическа сила и сила на характера, — от което сърцето на Доли забиваше като обезумяло в гърдите.

Той беше толкова добър човек, толкова честен и почтен, че да бъде с него създаваше у Доли усещането, че е спечелила някакво състезание. И като го видя тази вечер, издокаран с официалния си

черен костюм, точно както му беше заръчала, направо ѝ се прииска да се провикне радостно. Наистина му стоеше превъзходно — ако не го познаваше, Доли щеше да го вземе за истински джентълмен. Извади от чантичката си червилото и огледалцето си, наведе се, за да улови малко лунна светлина, и подчерта извитите си като лък устни. Стисна устни като за целувка пред огледалцето, после го затвори.

Погледна към кафявото палто, на което в крайна сметка се беше спряла, питайки се смътно от какво ли са кожената яка и маншетите — предполагаше, че са от норка, но вероятно бяха от лисица. Не беше точно по последна мода — беше демоде най-малко с две десетилетия, — обаче заради войната това не бе толкова съществено. Пък и скъпите дрехи никога не излизат от мода, така казваше лейди Гуендолин, а тя много разбираше от тези работи. Доли помириша ръкава. Мирисът на нафталин беше страшно силен, когато тя освободи палтото от гардеробната, обаче след това го окачваше на прозореца на банята, докато се къпе, а после го пръскаше с малко парфюм, колкото ѝ се откъснеше от сърцето, и сега положението наистина беше по-добро. Миризмата беше станала почти незабележима, особено на фона на общия мирис на изгоряло в лондонския въздух напоследък. Доли оправи колана, като се постара да скрие дупчицата от молец на кръста, и леко се разклати. Беше толкова развълнувана, обаче нервите ѝ бяха изопнати — нямаше търпение Джими да я види. Доли оправи диамантената брошка, която беше забола на меката кожена яка, изпъна рамене и разроши къдриците, прихванати на тила ѝ. Пое си дълбоко въздух и излезе от сенките — принцеса, наследница, момиче, в чиито нозе лежеше целият свят.

* * *

Навън беше студено и Джими тъкмо си беше запалил цигара, когато я видя. Вгледа се внимателно, за да се увери, че това наистина е Доли: с красиво палто, с тъмни къдрици, лъснали в тъмното, с дългокраката походка, съпроводена от увереното потракване на токчетата ѝ по паважа. Беше като видение — толкова красива, толкова свежа, толкова бляскава, че сърцето на Джими се сви. Беше пораснала, откакто я беше видял за последно. И нещо повече, внезапно осъзна

той, докато оглеждаше новото ѝ поведение и блясък и неловко се размърда в стария костюм на баща си — беше се отчуждила от него. Джими болезнено усети дистанцията.

Тя пристигна мълчаливо в облак от парфюм. Джими се опита да прояви остроумие, искаше да се държи вежливо, да ѝ каже, че е самото съвършенство, единствената жена на света, която той някога ще обича. Искаше да изрече онова, което веднъж завинаги ще послужи като мост над ужасяващата нова дистанция помежду им, да ѝ разкаже как напредва работата му, колко развълнувано говори редакторът му вечер, когато успяват да спазят срока за печат, за възможностите, които ще се открият пред Джими след края на войната, за това как ще се прочуе със снимките си, за парите, които ще спечели. Обаче красотата ѝ и контрастът между нея и войната с нейната жестокост, милионите нощи, когато беше заспивал, представяйки си съвместното им бъдеще, миналото им в Ковънтри и онзи отдавнашен пикник край морето — всичко това го връхлетя и той не успя да продума. Успя само да се усмихне някак, после, без да му мисли много-много, я сграбчи за косата и я целуна.

* * *

Доли си помисли, че целувката е като стартов пистолет. Почувства я едновременно като успокоение на нервите и като прилив на вълнение за това какво предстои. След като беше формулирала плановете си, те я човъркаха цяла седмица и най-сетне моментът беше настъпил. Доли толкова силно искаше да го впечатли, да му покаже колко е пораснала, каква светска жена е станала, а не ученичката, която беше, когато се запознаха. Даде си кратък миг да се отпусне, да си влезе в ролята, преди да се отдръпне и да го погледне в лицето.

— Здравей — каза тя задъхано, както би изрекла думата Скарлет О'Хара.

— Здравей.

— Много е шик да се видим тук — плъзна тя пръсти по реверите на костюма му. — И виждам, че си облечен много елегантно.

— Какво? — сви рамене той. — Тази стара дрипа ли?

Доли се усмихна, но се постара да не се засмива (той винаги я разсмиваше).

— Е, струва ми се, че трябва да тръгваме — погледна го тя изпод мигли. — Тази вечер ни предстоят много неща, господин Меткалф.

Хвана го подръка и се помъчи да не го дърпа, докато бързо крачат заедно по Чаринг Крос Роуд, за да се присъединят към опашката, която се извиваше пред Клуб 400. Напредваха, докато на изток стреляха оръдия, а прожектори обхождаха небето като многобройни стълби на Яков. Един самолет прелетя над тях, когато бяха стигнали почти до входа, но Доли не му обърна внимание — дори истинско въздушно нападение не можеше да я убеди да се откаже от мястото си на опашката. Стигнаха горния край на стълбите и към тях долетяха музика, разговори и смях, а също неистова безсънна енергия, от която на Доли ѝ се зави свят и тя се вкопчи по-силно в ръката на Джими, за да не падне.

— Вътре много ще ти хареса — каза тя. — Тед Хийт и групата му са наистина божествени, а господин Роси, който държи това място, е голям сладур.

— Идвала ли си тук и друг път?

— Разбира се, много пъти. — Детинско преувеличение — беше идвала само веднъж, обаче той беше по-голям от нея, имаше важна работа, свързана с пътуване, срещаше се с всякакви хора, а тя беше още... е, беше си тя и отчаяно копнееше Джими да я помисли за поизтънчена, отколкото при последната им среща, за по-желана. Доли се засмя и стисна ръката му. — О, не, недей да правиш такава физиономия, Джими. Кити не ме оставя на мира, ако понякога не ѝ правя компания. Знаеш, че обичам само теб.

В основата на стълбите минаха покрай гардероба и Доли спря, за да съблече палтото си. Сърцето ѝ биеше като чук, копняла бе за този момент, беше се упражнявала и го беше планирала, а ето че той найсетне настъпи. Припомни си всички разкази на лейди Гуендолин, за нещата, които с Пени бяха правили заедно, танците, авантюрите, красивите мъже, които ги преследвали из цял Лондон — обърна се с гръб към Джими и пусна палтото си да падне. Когато той го улови, Доли направи малък пирует точно както си бе представяла, после зае позата и показа (барабани, дами и господа) Роклята.

Беше червена, лъскава, искряща, рокля, която подчертава всяка извивка на женското тяло, и Джими за малко да изпусне палтото, като я видя. Погледът му се плъзна надолу по фигурата ѝ, после отново нагоре, палтото напусна ръката му, замени го някакво билетче, обаче той не разбра как.

— Ти... — поде той. — Доли, изглеждаш... тази рокля е невероятна.

— Моля? — повдигна тя рамо точно както беше направил той навън. — Тази стара дрипа ли? — После му се усмихна широко и отново си стана предишната Доли, когато каза: — Хайде да влизаме. — И той не искаше да бъде никъде другаде.

* * *

Доли огледа пространството зад червения кордон, малкия претъпкан дансинг, масата, която Кити наричаше „Кралската маса“, точно до оркестъра. Предполагаше, че тази вечер може да види тук Вивиан, защото Хенри Дженкинс беше близък с лорд Дъмфи и двамата често се появяваха на снимки в „Лейди“, обаче при първия оглед не забеляза познато лице. Нищо, каза си, нощта едва сега започва, семейство Дженкинс може да се появят по-късно. Тя поведе Джими към дъното на залата през нагъсто разположените кръгли маси, покрай хора, които вечеряха, пиеха и танцуваха, докато най-сетне стигнаха до господин Роси и началото на оградена с кордон площ.

— Добър вечер — каза той, като ги видя, притисна длани една в друга и направи лек поклон. — Гости сте на годеща на Дъмфи, нали?

— Какъв чудесен клуб — измърка Доли, без да отговори на въпроса му. — Мина много време, твърде много време... с лорд Сандбрук тъкмо си говорехме, че трябва по-често да идваме в Лондон. — Тя погледна към Джими и му се усмихна насърчително. — Нали, скъпи?

Лицето на Роси едва доловимо се смръщи, докато той се опитваше отчаяно да си спомни кои са, но не за дълго. Дългите години, прекарани на руля на нощния му клуб го бяха научили да поддържа стабилен курс на кораба на обществото, а пасажерите му — обсипани с ласкателства.

— Скъпа лейди Сандбрук — каза той, пое ръката на Доли и лекичко я целуна, — това място притъмня по време на отсъствието ви, но ето че отново сте тук и светлината грейна. — Сетне отмести вниманието си към Джими: — А, вие, лорд Сандбрук? Надявам се, че сте добре?

Джими не отвърна нищо и Доли притаи дъх — знаеше отношението му към нейните „игри“, както ги наричаше той, и усети как ръката му застина на гърба ѝ в мига, в който тя заговори. Честно казано, несигурността в неговата реакция правеше приключението още по-въълнуващо — докато той не отговори, всичко ѝ изглеждаше уголемено. Доли чуваше туптенето на сърцето си, докато чакаше отговора му, радостен възглас от тълпата, чупенето на стъкло някъде, новата мелодия, която поде оркестърът...

* * *

Дребният италианец, който го нарече с чуждо име, напрегнато очакваше отговор и Джими изведнъж си представи баща си у дома с неговата раирана пижама, стените на апартамента им с потискащите зелени тапети, Финчи в клетката с натрошените бисквити. Усещаше как Доли с поглед го подканва да изиграе ролята си, знаеше, че тя го наблюдава, знаеше и какво иска от него да каже, обаче на Джими му се струваше, че има нещо съкрушително в това да откликне на подобно име. Нещо дълбоко нелоялно към горкия му баща с толкова объркан ум, който очакваше съпругата си, макар че тя нямаше да се върне, двайсет години плачеше за починалия си брат, а когато пристигнаха в тясното апартаментче в Лондон, каза: „Тук е много хубаво, Джими. Чудесно си се справил, момче — майка ти и баща ти ще се пръснат от гордост!“.

Стрелна с кос поглед лицето на Доли и видя онова, което очакваше — надежда, струяща от всяка нейна черта. Тези нейни игрички, които го подлудяваха, не на последно място, защото все повече и повече подчертаваха разстоянието между онова, което тя искаше от живота, и онова, което той можеше да ѝ осигури. Все пак игричките ѝ бяха безобидни, нали? Никой нямаше да пострада тази вечер, защото Джими Меткалф и Дороти Смитам са минали от другата

страна на червения кордон. А тя го искаше толкова силно, беше се постарала толкова много с роклята и всичко останало, беше го накарала да си облече костюм... И очите ѝ, въпреки силната спирала, която си бе сложила, бяха ококорени и изпълнени с очакване като на дете, а той я обичаше толкова много, че нямаше да понесе да развали удоволствието ѝ, не и заради собствената си глупава гордост. Не и заради неопределеното схващане, че е длъжен да се вкопчи в недостатъчно високото си обществено положение, не и когато за пръв път след смъртта на семейството си Доли си беше пак предишната.

— Господин Роси — отвърна Джими с широка усмивка и протегна ръка за здраво ръкостискане с другия мъж, — адски се радвам да се запознаем, старче. — Изрече го с най-превзетия тон, който успя да импровизира. Дано да свършеше работа!

* * *

От другата страна на кордона беше точно толкова прелестно, колкото Доли си беше мечтала. Точно толкова бляскаво, колкото бе отсъдила, че ще бъде, от разказите на лейди Гуендолин. Не че имаше очебийна разлика — и от двете страни на кордона червените килими и копринените тапети по стените си бяха същите, двойките танцуваха, плътно притиснати, келнерите разнасяха храна, напитки и чаши напред-назад, — всъщност не толкова интелигентен наблюдател може би нямаше изобщо да забележи, че има две страни. Обаче Доли знаеше. И беше във възторг, че е от тази страна.

Е, след като се добра до Светия Граал, тя се пообърка относно следващия си ход. И понеже не ѝ хрумна нищо по-добро, Доли си взе чаша шампанско, хвана Джими за ръка и се настани на едно плюшено канапе до стената. Всъщност, честно казано, ѝ стигаше дори само да гледа: неспирната въртележка от пъстри рокли и усмихнати лица я омагьосваше. Мина келнер, който ги попита какво желаят да хапнат. Доли си поръча яйца с бекон и наистина ѝ ги поднесоха, чашата ѝ за шампанско не оставаше празна, а музиката не спираше.

— Прилича на сбъднат сън, нали? — възкликна тя грейнала. — Не са ли прекрасни?

А Джими, който тъкмо палеше клечка кибрит, спря и отвърна неопределено:

— Ами да. — Пусна горящата клечка в сребърен пепелник и дръпна от цигарата си. — Ами ти, Дол? Как е у лейди Гуендолин? Още ли си като в деветте кръга на ада?

— Джими, не бива да говориш така. Знам, че вероятно се оплаквах отначало, обаче като я опознаеш, тя се оказва симпатична. Напоследък много разчита на мен, двете доста се сблизихме. — Доли се приведе към Джими, за да ѝ запали цигарата. — Племенникът ѝ се тревожи, защото тя ще ми завещае къщата.

— Кой ти го каза?

— Доктор Руфъс.

Джими изсумтя съмнително. Не обичаше Дороти да споменава д-р Руфъс, колкото и да го уверяваше, че докторът е баща на нейна приятелка и твърде стар, че да проявява към нея такъв интерес, Джими само се цупеше и сменяше темата. Сега хвана ръката ѝ през масата.

— А Кити? Тя как е?

— О, ами Кити... — поколеба се Доли и си спомни необоснования им разговор за Вивиан и за любовните истории онази вечер. — Тя се бори... Разбира се, така е с момичета като нея.

— С момичета като нея ли? — повтори въпросително Джими.

— Искам да кажа, че за нея ще е по-добре да обръща повече внимание на работата си, отколкото на това какво се случва по улиците и в нощните клубове. Изглежда, някои хора просто не могат да се надскачат. — Стрелна Джими с поглед. — Според мен Кити няма да ти допадне.

— Така ли?

Доли поклати глава и дръпна от цигарата си.

— Тя е клюкарка и трябва да признае, склонна е към разюзданост.

— Разюзданост ли? — Той се развесели, по устните му заигра усмивка. — Виж ти, виж ти.

Доли обаче говореше сериозно — Кити имаше навика тайно да вкарва приятелите си по мръкнало и мислеше, че Доли не знае, но всъщност понякога вдигаха такъв шум, че трябваше да си глух, за да не усетиш.

— Ами да, точно така — потвърди Доли. На масата им в стъклен свещник гореше една-единствена свещ и Доли я въртеше разсеяно насам-натам. Още не беше разказала на Джими за Вивиан. Не знаеше точно защо, не че той нямаше да одобри Вивиан, съвсем не, а по-скоро, защото инстинктивно ѝ се искаше да запази в тайна напъпилото им приятелство, то да си бъде нещо нейно. Тази вечер обаче, седнала до него и леко замаяна от шампанското, което отпиваше, я обзе желание да му разкаже всичко.

— Не знам дали споменах в писмата си — поде тя внезапно напрегната, — но имам нова приятелка.

— Така ли?

— Да, Вивиан. — Доли трепна щастливо дори само като произнесе името ѝ. — Омъжена е за Хенри Дженкинс, нали се сещаш, писателя. Живеят срещу нас, на номер дваисет и пет, и двете доста се сприятелихме.

— Нима? — засмя се той. — Знаеш ли, по силата на странно съвпадение аз току-що прочетох една от книгите му.

Доли можеше да го попита коя, обаче не го направи, защото не го слушаше. В главата ѝ се въртяха всички неща, които искаше да му каже за Вивиан и които бе съдържала в себе си.

— Тя наистина е различна, Джими. Красива е, естествено, но не по обикновения, показан начин, и е много мила, винаги помага в доброволческия отряд — разказах ти за столовата, която сме организирали за войниците, нали? Така си и мислех. Освен това разбира какво преживявам след случилото се със семейството ми в Ковънтри, самата тя е сирак, отгледана е от чичо си след смъртта на родителите си, учила е в страхотно старо училище близо до Оксфорд, построено в семейното имение. Споменах ли, че е богата наследница, че всъщност тя притежава къщата на Кампдън Гроув, а не съпругът ѝ, нейна е... — Доли си пое дъх, но само защото не беше сигурна за подробностите. — Не че тя се хвали, изобщо не е такава.

— Явно е страхотна.

— Така е.

— Искам да се запозная с нея.

— Ами, разбира се — заекна Доли, — скоро. — Дръпна силно от цигарата си и се зачуди защо това предложение някак я уплаши. Запознанството между Вивиан и Джими не фигурираше сред

многобройните сценарии за бъдещето, които си бе представяла. Първо, Вивиан беше изключително затворена, и второ... Джими си беше Джими. Беше много сладък, мил и умен, но не беше мъж, когото Вивиан би одобрила като приятел на Доли. Не че Вивиан беше нелюбезна, просто принадлежеше към различна обществена прослойка — и от Доли, и от Джими, обаче сега, когато лейди Гуендолин я беше взела под крилото си, Дороти беше научила достатъчно, за да бъде приета от жена като Вивиан. Не искаше да лъже Джими, обичаше го, но несъмнено щеше да го засегне, ако му каже всичко направо. Пресегна се, постави ръка върху неговата и махна някакво мъхче от позахабения маншет на сакото му. — В момента всички са толкова заети заради войната, нали? Просто моментът не е подходящ за светски прояви.

— Винаги бих могъл...

— Джими, чуй, свирят нашата песен! Искаш ли да танцуваме? Хайде да танцуваме!

* * *

Косата ѝ ухаеше на парфюм — опияняващия аромат, който бе забелязал, когато тя пристигна на срещата им, почти шокиращо силен и вълнуващ, и Джими можеше да си остане така вечно, положил длан на кръста ѝ, притиснал буза до нейната, докато телата им бавно се полюшват заедно. Изкушаваше се да забрави как Доли бе започнала да увърта, когато бе поискал да се запознае с приятелката ѝ, усещането, че отчуждението помежду им напоследък не се дължи само на трагедията със семейството ѝ, че тази Вивиан, богатата дама от съседната къща, вероятно има нещо общо с цялата история. Най-вероятно беше просто дреболия — Доли обичаше да има тайни, открай време си беше такава. Пък и какво значение имаше изобщо точно в този момент, стига музиката да не спира?

Но не стана така, естествено, нищо не е вечно, песента също свърши. Джими и Доли се отдръпнаха един от друг, за да аплодират, и тогава той забеляза мъжа с тънките мустаци, който ги наблюдаваше от края на дансинга. Сам по себе си този факт не беше основание за тревога, обаче мъжът разговаряше с Роси, който се чешеше по главата

с една ръка, правеше изразителни жестове с другата и преглеждаше някакъв списък.

Сигурно на гостите, сепнато заключи Джими. Какво друго можеше да е?

Време беше дискретно да се оттеглят, да напуснат сцената. Джими хвана ръката на Доли и понечи да я отведе възможно най-нехайно. Прецени, че ако тръгнат бързо и тихо, най-вероятно ще успеят да се пхнат под червения кордон, да се смесят с тълпата и да излязат тихомълком, без да се случи нищо лошо.

За жалост, обаче Доли имаше други намерения — веднъж добрала се до дансинга, тя не искаше да го напуска.

— Не, Джими — възпротиви се тя. — Чуй, свирят „Лунна серенада“.

Джими понечи да ѝ обясни, като хвърли поглед назад към мъжа с тънките мустачки, но установи, че той вече е почти до тях, стиснал пура между зъбите си и протегнал ръка.

— Лорд Сандбрук — каза мъжът на Джими с широката и самоуверена усмивка на човек с една камара пари, скрити под леглото, — толкова се радвам, че успя да дойдеш, старче.

— Лорд Дъмфи — стреля напосоки Джими, — поздравления за вас и... годеницата ви. Страхотно парти.

— Е, аз бих предпочел да е по-скромно, но нали я знаеш Ева.

— Да, разбира се — засмя се неспокойно Джими.

Лорд Дъмфи пафкаше пурата си, която димеше като локомотив, а очите му бяха силно присвити, от което Джими заключи, че домакинът му също действа на сляпо и се опитва да си спомни кои са загадъчните му гости.

— Вие сте приятели на годеницата ми.

— Да, точно така.

— Разбира се, разбира се — закима лорд Дъмфи. Последва още пафкане, още дим и точно когато Джими си помисли, че им се е разминало: — Само че сигурно паметта ми изневерява, ужасно нещо, стари приятелю, сигурно е заради войната и всички тези безсънни нощи... обаче не си спомням Ева да ми е споменавала човек на име Сандбрук. С нея сте стари приятели, така ли?

— О, да, с Ава се познаваме отдавна.

— Ева.

— Именно. — Джими подръпна Доли напред. — Познавате ли съпругата ми, лорд Дъмфи...

— Виола — представи се Доли усмихнато, същинска божа кравичка. — Виола Сандбрук.

Тя вдигна ръка и лорд Дъмфи извади пурата си от устата, за да я целуне. Отстъпи назад, но не я пусна, вдигна високо ръката на Доли и жадно плъзна поглед по роклята ѝ и по всяка извивка под нея.

— Скъпи! — долетя чуруликащ повик от отсрещната страна. — Скъпи Джонатан!

Лорд Дъмфи тутакси пусна ръката на Доли.

— А! — възкликна той като ученик, когото бавачката е спипала да разглежда голи снимки. — Ето я и Ева.

— Наистина ли е станало толкова късно? — възкликна Джими. Стисна ръката на Доли, за да ѝ сигнализира какви са намеренията му. Тя също го стисна. — Извинете, лорд Дъмфи, поднасяме ви сърдечните си благопожелания, но с Виола трябва да хванем влака!

* * *

И двамата хукнаха. Доли едва сдържаше смеха си, докато лъкатушеха и си проправяха път из претъпкания нощен клуб, спряха на гардероба, колкото Джими да подаде билетчето и да грабне палтото на лейди Гуендолин, преди да хукнат нагоре по стълбите, вземайки стъпалата по две наведнъж, и да изхвърчат в хладния мрак на нощен Лондон.

Докато тичаха в клуба, ги преследваше някакъв човек — Доли погледна назад и видя червендалест мъж да пуфти като охранена хрътка, — обаче Джими не спря, докато не пресякоха Личфийлд стрийт, не се сляха с излизащата от театър тълпа в „Сейнт Мартин“ и не се шумугнаха в тясната Тауър Лейн. Едва тогава се облегнаха задъхани на тухлите и избухнаха в смях.

— Лицето му... — успя да продума Доли. — О, Джими, няма да го забравя до края на живота си! Когато му каза онова за влака, той така се... слиса!

Джими също се засмя — приятен звук в мрака. Край тях беше тъмно като в рог, дори пълната луна не успяваше да се плъзне по

стрехите и да озари тясната пресечка със сребристата си светлина. Доли беше зашеметена и преизпълнена с жизненост, щастие и някаква особена енергия, която се дължеше на факта, че бе влязла в чужда кожа. Нищо друго не вълнуваше толкова като невидимия миг на преход, когато престава да бъде Доли Смитам и се превръща в някой друг. Подробностите относно този друг не бяха от особено значение, тя обожаваше въодушевлението от самото превъплъщение, върховното блаженство на маскарада. Сякаш проникваш в живота на друг човек. И го открадваш за мъничко.

Доли вдигна поглед към звездното небе. Заради затъмнението на града се виждаха още повече звезди — едно от най-красивите явления, появили се вследствие на войната. В далечината се чуваше силният грохот на експлозии, оръдията от противовъздушната отбрана отговаряха, доколкото могат, но там, горе, звездите продължаваха да си примигват с цялата си прелест. Бяха като Джими, даде си сметка Доли — предани, упорити, нещо, на което можеш да повериш живота си.

— Ти наистина би направил всичко за мен, нали? — попита тя с доволна въздишка.

— Знаеш, че е така.

Той вече не се смееше и настроението в уличката се промени със скоростта на вятъра. *Знаеш, че е така.* Тя наистина знаеше и в онзи миг този факт едновременно я въодушевяваше и я плашеше. По-скоро реакцията му. Когато чу отговора му, Доли усети подръпването на някаква струна дълбоко и ниско долу в корема си. Потръпна. Без да се замисля, хвана ръката му в мрака.

Беше топла, гладка, голяма и Доли я вдигна, за да го целуне по кокалчетата. Чуваше дишането му и нагоди своето към неговото.

Почувства се смела, зряла и силна. Почувства се красива и жива. С разтуптяно сърце вдигна ръката му и я притисна към гърдите си.

Тих звук се отрони от гърлото му, въздишка.

— Дол...

Тя го накара да млъкне с нежна целувка. Не искаше той да говори, не и сега, защото може би нямаше отново да намери смелост. Доли си припомни всичко, на което бе чувала да се смеят Кити и Луиза в кухнята на къщата на номер седем, Доли положи длан върху колана му. После я плъзна малко по-надолу.

Джими простена, наведе се да я целуне, вече здраво обхванал с ръка гърдата ѝ, но тя се размърда и прошепна в ухото му:

— Нали каза, че ще направиш всичко, за което те помоля?

Той кимна, притиснал лице към шията ѝ, и отвърна:

— Да.

— Какво ще кажеш да изпратиш момичето до къщи и да го сложиш да си легне?

* * *

Джими остана буден много след като Доли заспа. Нощта беше вълнуваща и той още не искаше тя да свършва. Не искаше нищо да разваля магията. Тежка бомба се разби някъде наблизо и поставените в рамки снимки изтракаха на стената. Доли се размърда насън и Джими нежно положи длан на главата ѝ.

Почти не си бяха продумали на връщане към Кампдън Гроув, защото и двамата прекрасно съзнаваха значимостта на думите си, на факта, че са прекрачили една граница и вече няма връщане назад. Той не беше ходил на мястото, където тя живееше и работеше, защото Доли се държеше странно по този въпрос — твърдеше, че старата дама има особени разбирания, и Джими уважаваше този факт.

Когато пристигнаха на номер седем, тя го поведе покрай чувалите с пясък през входната врата, която тихо затвори зад гърба им. В къщата беше тъмно, още по-тъмно от навън заради плътните завеси, и Джими за малко да се спъне, преди Доли да светне малка настолна лампа в основата на стълбите. Крушката хвърли трептящ кръг светлина върху килима и нагоре по стената и Джими за пръв път видя колко величествена е къщата на Доли. Не останаха дълго, което го зарадва — величието го разстройваше. То беше символ на всичко, което той искаше да ѝ даде, но не можеше, затова се притесни, когато я видя колко непринудено се чувства вътре.

Доли разкопча каишките на обувките си с висок ток, провеси ги на пръста си и го хвана за ръка. Вдигна показалец към устните си, кимна и пое нагоре по стълбите.

* * *

— Ще се грижа за теб, Дол — прошепна ѝ Джими, когато стигнаха в спалнята ѝ. Вече нямаха какво да си кажат и просто стояха до леглото, всеки в очакване другият да направи нещо. Тя се засмя на думите му, обаче гласът ѝ прозвуча нервно и той изпита още по-силна обич към нея заради намека за младежка неопитност, стаен в смеха ѝ. Джими се чувстваше донякъде в неизгодна позиция, откакто тя отпрати предложението си в уличката, но сега, когато чу смеха ѝ, когато усети притеснението ѝ, той отново пое контрола и всичко изведнъж си застана по местата.

Част от него копнееше да разкъса роклята ѝ, но вместо това той пъкна пръст под едната тънка презрамка. Кожата ѝ беше топла въпреки студената нощ и Джими усети как тя потръпна от докосването му. Внезапното леко движение го накара да стаи дъх.

— Ще се грижа за теб — повтори той. — Винаги.

Този път тя не се засмя и той се наведе да я целуне. Боже, колко прелестно беше! Разкопча червената рокля, плъзна презрамките по раменете ѝ и пусна дрехата да падне на земята. Доли стоеше, вперила поглед в него, гърдите ѝ се издигаха и спускаха с всяко накъсано дихание, после го дари с една от своите полуусмивки, с които го дразнеше и измъчваше, и преди Джими да се усети, тя издърпа ризата му от панталона...

Избухна още една бомба и от гипсовите орнаменти високо над вратата се посипа прах. Джими запали цигара, докато противовъздушната отбрана отговаряше. Доли продължаваше да спи и миглите ѝ тъмнееха на фона на светлите бузи. Нежно погали ръката ѝ. Какъв глупак е бил — пълен глупак, — че отказа да се ожени за нея, когато тя го помоли. Тревожеше се заради отчуждението, което усещаше помежду им, обаче изобщо не се замисляше относно собствената си вина за това. Старомодните разбирания за брака и парите, в които се беше вкопчил. Докато я наблюдаваше тази вечер обаче и си даде сметка колко лесно би могъл да изгуби Доли заради този неин нов свят, всичко му се изясни. Беше извадил късмет, че тя го чакаше, че изпитваше същите чувства към него. Джими се усмихна и

поглади тъмната ѝ лъскава коса. Доказваше го фактът, че в момента лежи до нея.

Отначало щеше да се наложи да живеят в неговия апартамент — не това си мечтаеше да даде на Доли, но баща му беше привикнал и нямаше смисъл да се местят по време на войната. Когато всичко свърши, можеха да потърсят да наемат нещо в по-хубав квартал, може би дори да договорят ипотека, за да си купят свой дом. Джими имаше малко пари настрани, пестеше от години, събираше в един буркан всяко възможно пени, а редакторът много го насърчаваше по отношение на снимките.

Дръпна от цигарата си.

Засега щяха да направят военна сватба и в това нямаше нищо срамно. Дори според него беше романтично — любов по време на холера. Доли щеше да изглежда великолепно, както и да се облече, можеше да покани приятелките си за шаферки — Кити и тази новата, Вивиан, чието споменаване го бе притеснило, — а вероятно лейди Гуендолин Колдикот щеше да заеме мястото на родителите ѝ. Освен това Джими вече имаше идеалния пръстен за нея. Беше на майка му и в момента се намираще в черна плюшена кутийка в дъното на чекмеджето в спалнята му. Беше го оставила върху възглавницата на баща му, когато ги напусна, заедно с обяснителна бележка. Джими пазеше пръстена оттогава: отначало, за да ѝ го даде, когато тя се върне, по-късно — като спомен от нея, а напоследък, колкото повече напредваха годините му — за да започне с него живота си с любимата жена. С жена, която няма да го напусне.

Като малък Джими обожаваше майка си. Тя беше неговата магия, неговата първа любов, грамадната сребриста луна, чието нарастване и намаляване държеше в плен мъничкия му човешки дух. Сега си спомни, че тя му разказваше приказка, когато не можеше да заспи. Беше за „Славеева звезда“ — вълшебен кораб, величествен стар галеон с широки платна и здрава надеждна мачта, който всяка нощ плаваше по морето на сънищата, търсейки приключения. Тя седеше до него на леглото, галеше го по косата и сплиташе нишките на разказа за могъщия кораб, а докато разказваше за вълшебни пътешествия, гласът ѝ го успокояваше, както нищо друго не би могло. Когато Джими започнеше да се унася и корабът го подмамваше към голямата звезда на изток, майка му се навеждаше и тихичко прошепваше в ушенцето

му: „На добър път, миличък. Ще се видим тази нощ на «Славеева звезда». Ще ме чакаш там, нали? Ще преживеем страхотно приключение“.

И той го вярваше много дълго. Дори след като тя заживя с другия мъж, с онзи сладкодумен богаташ с голямата му скъпа кола, момчето си повтаряше приказката всяка вечер и беше сигурно, че ще види майка си насън, ще я хване и ще я накара да се върне у дома.

Мислеше, че не би могъл да обича толкова друга жена. И тогава се запозна с Доли.

Джими допуши цигарата и погледна часовника си — беше почти пет. Най-добре да си тръгва, за да се прибере навреме у дома и да свари на баща си яйце за закуска.

Стана тихичко, навлече си панталона и закопча колана. Постоя, загледан към Доли, после се наведе и обсипа бузата ѝ с нежни целувки.

— Ще се видим на „Славеева звезда“ — прошепна той.

Тя се размърда, но не се събуди, и Джими се усмихна.

Слезе по стълбите и излезе в мразовития и ветровит Лондон преди зазоряване. Въздухът миришеше на сняг, усещаше го, и устата му издишаше пухкави облаци пара, но на Джими не му беше студено. Не и тази сутрин. Доли Смитам го обичаше, двамата щяха да се оженят и вече всичко щеше да бъде наред.

Грийнейкърс, 2011 г.

Докато вечеряше печен боб и препечена филийка, на Лоръл ѝ хрумна, че вероятно за пръв път остава самичка в Грийнейкърс. Без родители, които да си вършат свои си неща в другата стая, без превъзбудени сестри, под чиито стъпала да скърцат дъските на пода долу, без малкото ѝ братче, без домашни любимци. Дори кокошки не кудкудякаха в кокошарника отвън. В Лондон Лоръл живееше сама — така беше почти непрекъснато през последните четирийсет години и, честно казано, тя харесваше собствената си компания. Тази вечер обаче, заобиколена от гледките и звуците на детството, изпита самота, чиито дълбини я изненадаха.

— Наистина ли си добре? — попита я Роузи следобед, преди да си тръгне. Позабави се на прага на стаята, въртейки крайчето на дългия си африкански мънистен наниз и наклонила глава към кухнята: — Защото бих могла да остана. Нямам нищо против. Може би трябва да остана? Само ще звънна на Сейди и ще ѝ кажа, че няма да мога да се прибера.

Странно бе това стечение на обстоятелствата — Роуз да се тревожи за Лоръл, и Лоръл се озадачи.

— Глупости — отвърна тя вероятно малко по-остро от необходимото, — няма да правиш нищо подобно. Добре съм си самичка.

Обаче Роуз не беше сигурна.

— Не знам, Лол, просто не ти е присъщо да се обаждаш така изневиделица. Обикновено си толкова заета, а сега... — Мънистата ей сегичка щяха да разкъсат връвта. — Знаеш ли какво, просто ще звънна на Сейди и ще ѝ кажа, че ще се видим утре. Не е бог знае какво.

— Моля те, Роуз... — прелестно изигра раздражение Лоръл, — за бога, върви и виж дъщеря си. Казах ти, дойдох, за да поразпусна малко, преди да започнем снимките на „Макбет“. Честно казано, с нетърпение очаквам малко тишина и спокойствие.

И наистина беше така. Лоръл беше признателна, че Роуз успя да я посрещне с ключовете, обаче главата ѝ бучеше от списъка с нещата, които знаеше и които тепърва трябваше да разбере за миналото на майка си, затова нямаше търпение да влезе вътре и да подреди мислите си. Докато гледаше как колата на Роуз се отдалечава по алеята, я изпълни силно очакване. Сякаш се намираще в началото на нещо. Най-сетне беше тук, беше го направила, беше напуснала живота си в Лондон, за да стигне до дъното на най-голямата семейна тайна.

Сега обаче, докато седеше сама в дневната в компанията на празната чиния от вечерята си и изправена пред предстоящата дълга нощ, увереността ѝ започна да се топи. Искаше ѝ се да беше премислила по-внимателно предложението на Роуз — нежното бърборене на сестра ѝ нямаше да допусне мислите ѝ да се залутат към тъмни места, а и в момента Лоръл наистина се нуждаеше от малко помощ. Проблемът бяха привиденията, защото тя със сигурност не беше самичка тук. Бяха навсякъде: зад ъглите, сновяха нагоре-надолу по стълбите, отекваха сред плочките в баните. Босоноги момиченца с роклички, на най-различни етапи на израстването и високата слаба фигура на татко, който си подсвирква в тъмните сенки, но най-вече мама, която беше навсякъде едновременно и която бе възплъщението на тази къща, Грийнейкърс, нейната страст и енергия насищаха всяка дъска, всяко стъкло, всеки камък.

Тя и в момента беше в ъгъла на стаята — Лоръл я виждаше там да опакова подарък за рождения ден на Айрис. Беше книга по древна история, детска енциклопедия, и Лоръл си спомни как навремето беше поразена от красивите илюстрации, черно-бели и някак загадъчни изображения на съществували отдавна места. Книгата като предмет се струваше някак смътно важна на Лоръл и тя завидя, когато Айрис я разопакова върху леглото на родителите им на следващата сутрин, започна собственически да разлиства страниците и да наглася панделката на лентата за отбелязване. Нещо в книгата вдъхновяваше всеотдайност и набъбнало желание да я притежаваш — особено у Лоръл, която нямаше много свои книги.

Не бяха много книжно семейство — хората винаги се учудваха на този факт, — обаче истории имаха колкото щещ. Татко непрекъснато разказваше анекдоти на масата за вечеря, а Дороти Никълсън беше

майка, която сама измисля приказки за децата си, вместо да им ги чете от книгите.

— Разказвала ли съм ти за „Славеева звезда“? — попита тя веднъж Лоръл като малка, когато не можеше да заспи.

Лоръл нетърпеливо тръсна главичка. Много обичаше приказките на мама.

— Не съм ли? Е, тогава всичко е ясно. Чудех се защо не съм те виждала там.

— Къде, мамо?

— Навсякъде, където и да било... — усмихна се тя по начин, който винаги събуждаше у Лоръл радост, че е наблизо. После мама се доближи, сякаш за да сподели някаква тайна, а тъмната ѝ коса падна напред по едното ѝ рамо. Лоръл обожаваше да слуша за тайни, освен това умееше и да пази тайни, затова се заслуша внимателно, когато мама каза:

— „Славеева звезда“ е голям кораб, който всяка нощ отплава от брега на сънищата. Виждала ли си картинката на онзи пиратски кораб с издутите бели платна и възжените стълби, които се поклащат на вятъра?

Лоръл кимна обнадеждено.

— Тогава ще познаеш кораба, когато го видиш, защото той изглежда точно така. С най-правата мачта, която можеш да си представиш, и знаме най-отгоре — сребърен плат с бяла звезда и две крила в средата.

— А как да се кача, мамо? Ще трябва ли да плувам? — Лоръл не беше добра плувкиня.

Дороти се засмя.

— Това е най-хубавото. Трябва само да си го пожелаеш и когато заспиш тази вечер, ще се озовеш на топлите ѝ палуби и ще отплаваш към огромно приключение.

— Ти ще бъдеш ли там, мамо?

Дороти се отнесе, понякога добиваше такова загадъчно изражение, сякаш си спомняше нещо, което я натъжаваше мъничко. Ала после се усмихна и разчорли косата на Лоръл.

— Разбира се, кукличке, нали не мислиш, че ще те пусна да заминеш самичка?

* * *

В далечината изсвири късен влак, който влизаше в гарата, и Лоръл въздъхна. Въздишката ѝ сякаш отекна между стените и тя се зачуди дали да не пусне телевизора, просто за да има някакъв шум. Майка им обаче упорито отказваше да си купи нов телевизор с дистанционно, затова Лоръл пусна старото радио на Би Би Си и взе книгата си.

Беше вторият роман на Хенри Дженкинс, който четеше — „Неохотната муза“, — и, честно казано, доста се затрудняваше. Всъщност започваше да подозира, че този човек е мъжки шовинист. Със сигурност главният герой Хъмфри (също толкова неустоим като главния герой в другата му книга) имаше някои доста спорни виждания относно жените. Обожанието беше едно от тях, обаче той възприемаше съпругата си Виола по-скоро като ценна вещ; не толкова като жена от плът и кръв, колкото като безгрижен дух, който той е уловил и така е спасил. Виола беше стихията на вятъра, доведена в Лондон, за да бъде цивилизована — от Хъмфри, разбира се, — обаче не биваше да бъде „покварена“ от града. Лоръл завъртя с досада очи. Искаше ѝ се Виола просто да вдигне красивите си фусты и да хукне в обратна посока колкото ѝ държат краката.

Тя обаче не го стори и се съгласи да се омъжи за главния герой — в крайна сметка това беше историята на Хъмфри. Отначало момичето допадна на Лоръл, струваше ѝ се одухотворена и достойна героиня, непредсказуема и свежа, обаче колкото повече напредваше, толкова повече се губеше това момиче. Лоръл проумя, че е несправедлива — горката Виола беше просто зрял човек, така че надали можеше да я вини за спорната преценка. Пък и откъде можеше да знае Лоръл? Тя така и не успя да поддържа връзка с някого повече от две години. Въпреки това бракът на Виола с Хъмфри изобщо не отговаряше на представата на Лоръл за красива романтика. Насили се да прочете още две глави от романа, които отведоха двойката в Лондон и започнаха да изграждат златната клетка на Виола, обаче в един момент просто ѝ дойде до гуша и тя раздразнено захлопна книгата.

Беше малко след девет, но Лоръл реши, че е достатъчно късно. Беше изморена след пътуването през деня, а искаше да стане рано на

следващата сутрин, за да пристигне навреме в болницата, където се надяваше да хване майка си в добра форма. Съпругът на Роуз, Фил, беше докарал една кола от гаража си — миникупър от шейсетте, зелен като скакалец — и Лоръл щеше сама да шофира до града, когато се пригответи. Пъхна „Неохотната муза“ под мишница, изми чинията си, легна си и остави приземния етаж на Грийнейкърс на привиденията.

* * *

— Имате късмет — каза нацупената медицинска сестра на Лоръл, когато тя пристигна на следващата сутрин, но тонът ѝ намекваше за доста жалка картинка. — Тя е будна и е наперила гребена. Тържеството предишната седмица я измори, обаче посещенията на близките се отразяват адски добре на тези хора. Само гледайте да не я натоварвате. — После се усмихна със забележителна липса на топлота и отново насочи вниманието си към пластмасовата папка, която държеше.

Лоръл заряза плановете си за един въодушевяващ час с ирландски танци и се запъти по бежовия коридор. Стигна до вратата на майка си и лекичко почука. И когато не получи отговор, предпазливо откряна. Дороти се беше отпуснала в едно кресло, тялото ѝ бе извито с гръб към вратата и отначало Лоръл си помисли, че тя спи. Едва когато се промъкна по-наблизо, установи, че майка ѝ е будна и съсредоточено наблюдава нещо на ръцете си.

— Здравей, мамо — обади се Лоръл.

Старицата се сепна и извърна глава. Очите ѝ изглеждаха изцъклени и безжизнени, но тя се усмихна, когато видя дъщеря си.

— Лоръл — изрече тихо, — мислех, че си в Лондон.

— Бях. Дойдох за малко.

Майка ѝ не попита защо и Лоръл се зачуди дали на определена възраст много неща не стават твое достойние, много житейски подробности, обсъдени и решени другаде, биват чути или разбрани погрешно и изненадата вече не те смущава. Дали и тя някой ден щеше да установи, че абсолютна яснота не е нито възможна, нито желана. Ужасяваща мисъл. Избута настрани масичката на колелца и седна на свободния стол с мушамена седалка.

— Какво държиш? — кимна Лоръл към предмета в ръцете на майка си. — Снимка ли е?

Ръката на Дороти потрепна, когато ѝ подаде малката сребърна рамка, която държеше. Беше стара и вдлъбната, но неотдавна лъсната. Лоръл не си спомняше да я е виждала преди.

— От Джери — каза Дороти. — Подарък за рождения ми ден.

Беше идеален подарък за Дороти Никълсън, светица — покровителка на всички изхвърлени неща, а и жестът беше типичен за Джери. Тъкмо ти се струва напълно откъснат от света и от всички, които го обитават, и той вземе, че те изненада със спиращо дъха прозрение. Болка преряза Лоръл, когато се замисли за по-малкия си брат: беше му оставила съобщение на гласовата му поща в университета — всъщност три съобщения, — откакто реши да замине от Лондон. Последното бе записала късно посред нощ след половин бутилка червено вино и се опасяваше, че е било по-прямо от предишните. Съобщи му, че си отива у дома, в Грийнейкърс, решена да открие какво се е случило, „когато бяхме деца“, че сестрите им още не знаят подробностите и че тя се нуждае от неговата помощ. Тогава идеята ѝ се стори добра, обаче още нямаше отговор от брат си.

Лоръл сложи очилата си за четене, за да разгледа внимателно снимката в сепия.

— Сватбено тържество — оповести тя, оглеждайки официално облечените непознати зад осеяното с петна стъкло. — Не е на наш познат, нали?

Майка ѝ не отговори, не точно.

— Какво безценно нещо — поклати глава тя бавно и печално. — Намерил я в някакъв магазин за вещи втора употреба. Тези хора... би трябвало снимката да виси на нечия стена, а не да лежи в кашон с непотребни вещи... Ужасно, нали, Лоръл, как отхвърляме хората?

Лоръл се съгласи.

— Снимката е прелестна — плъзна тя палец по стъклото. — От военно време, ако се съди по облеклото, макар че мъжът не е с униформа.

— Не всички носеха униформа.

— Имаш предвид кръшкачите.

— Имаше и други причини. — Дороти си взе обратно снимката. Отново впери поглед в нея и после с трепереща ръка я остави до

рамкираната снимка от собствената си скромна сватба.

При споменаването на войната Лоръл усети как пред нея се отваря възможност, долови шемета на очакването. Надали щеше да има по-подходящ момент да повдигне въпроса за миналото на майка си.

— Ти какво прави през войната, мамо? — попита тя с предпазливо нехайство.

— Бях в женския доброволчески отряд.

Просто така. Никакво колебание, никаква неохота, нищо, което да подсказва, че майка и дъщеря повдигаха темата за пръв път. Лоръл трескаво се вкопчи в нишката на разговора.

— Искаш да кажеш, че си плела чорапи и си хранила войниците? Майка ѝ кимна.

— Имахме столова в местната крипта. Поднасяхме супа... Понякога организирахме и полева кухня.

— Как така... на улиците въпреки бомбите?

Поредното леко кимване.

— Мамо... — Лоръл направо нямаше думи. Самият отговор, а и фактът, че изобщо е получила отговор... — Храбра си била.

— Не — изненадващо остро възрази майка ѝ. Устните ѝ потръпнаха. — Имаше много по-храбри хора от мен.

— Досега не си го споменавала.

— Не съм.

И защо, искаше да попита Лоръл, кажи ми. Защо е толкова голяма тайна? Хенри Дженкинс и Вивиан, детството на майка ѝ в Ковънтри, военните години, преди тя да се запознае с татко... Какво се е случило, та майка ѝ така да се вкопчи във възможността за втори шанс и да я превърне в човек, готов да убие някой, който заплашва да възроди миналото ѝ? Вместо това обаче Лоръл каза:

— Искане ми се да съм те познавала тогава.

Дороти се усмихна леко.

— Трудна работа.

— Разбираш какво имам предвид.

Тя се размърда на стола си и някакво изражение започна да подръпва крайчетата на сухата ѝ като хартия кожа.

— Съмнявам се, че щеше много да ме харесаш.

— Какво искаш да кажеш? Защо не?

Устата на Дороти потръпна, сякаш онова, което искаше да каже, просто не излизаше.

— Защо не, мамо?

Дороти се насили да се усмихне, но надвисналата в очите и в гласа ѝ сянка я опроверга.

— Хората се променят с възрастта... помъдряват, вземат по-добри решения... Аз съм много стара, Лоръл. Всеки, който живее толкова дълго като мен, просто трупва разочарования, няма друг начин... Нещата, които си вършил в миналото... нещата, които ти се иска да си направил различно...

Миналото, съжалението, промяната у хората — Лоръл усети тръпка от възмущение, че най-сетне се е докоснала до същината. Помъчи се да звучи небрежно, просто като обичлива дъщеря, която разпитва майка си за нейното минало.

— Какви неща, майко? Какво би направила различно?

Обаче Дороти не я слушаше. Погледът ѝ беше станал някак далечен, пръстите ѝ мачкаха крайчеца на одеялото в скута ѝ.

— Баща ми все ми повтаряше, че ще загазя, ако не внимавам...

— Всички родители говорят така — меко и предпазливо отбеляза Лоръл. — Сигурна съм, че не си правила нищо по-лошо от всички нас.

— Той се опита да ме предупреди, обаче не го послушах. Мислех си, че знам по-добре. Бях наказана за неправилните си решения, Лоръл, изгубих всичко... всичко, което обичах.

— Как? Какво се случи?

Обаче предишният монолог, независимо какви спомени беше донесъл със себе си, измори Дороти — платната ѝ останаха без вятър и тя се отпусна тежко на възглавниците си. Устните ѝ помръднаха, но от тях не се отрони никакъв звук и след малко тя се отказа и отново изви глава към замъгления прозорец.

Лоръл изучаваше профила на майка си и копнееше да бъде различна дъщеря, да има повече време, да се върне назад и да направи всичко отначало, да не отлага до последно, за да се окаже изправена пред толкова много празнини и седнала до болничното легло на майка си в очакване тя да ги попълни.

— Знаеш ли — бодро поде Лоръл, опитвайки различен подход, — Роуз ми показва нещо специално. — Взе семейния албум от полицата и извади отвътре снимката на майка си и на Вивиан. Колкото и да се

стараеше да не насилва нещата, усети, че пръстите ѝ треперят. — Струва ми се, че беше в някакъв сандък в Грийнейкърс.

Дороти взе подадената ѝ снимка и я погледна.

В коридора се отваряха и затваряха врати, някъде в далечината се чу звънец, една кола спря и после отново потегли на обръщането пред болницата.

— Били сте приятелки — подсети я Лоръл.

Майка ѝ кимна колебливо.

— По време на войната.

Още едно кимване.

— Казвала се е Вивиан.

Този път Дороти вдигна поглед.

По набръчканото ѝ лице пробяга изненада, последвана от нещо друго. Лоръл тъкмо се канеше да ѝ обясни за книгата и за посвещението в нея, когато майка ѝ каза:

— Тя умря — толкова тихо, че Лоръл едва я чу. — Вивиан умря през войната.

Лоръл си спомняше, че е чела за това в некролога на Хенри Дженкинс.

— По време на въздушно нападение — каза тя.

Майка ѝ с нищо не показва, че я е чула. Отново бе вперила поглед в снимката. Очите ѝ бяха изцъклени, бузите ѝ внезапно се навлажниха.

— Почти не мога да се позная — промълви тя с тих и старчески глас.

— Било е много отдавна.

— В друг живот. — Дороти измъкна отнякъде мека и смачкана кърпичка и я притисна към бузата си.

Майка ѝ все още нареждаше тихичко зад кърпичката си, но Лоръл не различаваше думите: нещо за бомби, за шум и за страха да започнеш отначало. Приведе се по-близо към нея, цялата настръхнала от усещането, че отговорите са съвсем близо.

— Какво казваш, мамо?

Дороти се извърна към Лоръл с уплашено изражение, сякаш е зърнала призрак. Стисна ръкава на дъщеря си, а когато заговори, гласът ѝ беше пресеклив:

— Направих нещо, Лоръл — прошепна тя, — по време на войната... Не разсъждавах трезво, всичко адски се обърка... Не знаех

как другояче да постъпя и ми се струваше чудесен план, начин да оправя нещата, обаче той научи... и се ядоса.

Сърцето на Лоръл се сви. Той.

— Затова ли дойде онзи мъж, мамо? Затова ли дойде онзи ден, на рождения ден на Джери? — Дишаше накъсано. Отново се почувства на шестнайсет.

Майка ѝ продължаваше да стиска ръкава на Лоръл с пепеляво лице и тъничък като тръстика глас:

— Той ме намери, Лоръл... изобщо не е преставал да ме търси.

— Заради онова, което си направила през войната ли?

— Да. — Едва чуто.

— Какво беше то, мамо? Какво си направила?

Вратата се отвори и сестра Ратчет внесе един поднос.

— Време е за обяд — оповести тя бодро и намести масичката на колелца. Напълни до средата една пластмасова чашка с недостатъчно топъл чай и провери дали в каната има още вода.

— Просто натисни звънеца, когато приключиш, скъпа — изчурулика тя твърде силно. — Ще се върна и ще ти помогна да отидеш до тоалетната. — Огледа масичката, за да се увери, че всичко е наред. — Имаш ли нужда от още нещо, преди да си тръгна?

Дороти беше зашеметена, изтощена, очите ѝ огледаха търсещо лицето на другата жена.

Сестрата се усмихна лъчезарно, наведе се току до лицето ѝ.

— Имаш ли нужда от още нещо, мила? — попита отчетливо тя.

— О! — примигна Дороти и я удостои с колеблива объркана усмивка, от която сърцето на Лоръл се сви. — Да, да, моля. Трябва да говоря с доктор Руфъс...

— С доктор Руфъс ли? Сигурно имаш предвид доктор Котър, мила.

Облак от объркване хвърли за кратко сянката си върху бледото ѝ лице, после Дороти каза с още по-неуверена усмивка:

— Да, разбира се, доктор Котър.

Сестрата я увери, че ще го изпрати при първа възможност, после се обърна към Лоръл, тупна се с пръст по слепоочието и я изгледа многозначително. Лоръл едва се сдържа да не я удуши с дръжката на чантата, докато жената скърцаше из стаята с обувките си с меки подметки.

Безкрайно дълго чакаха медицинската сестра да излезе: тя събираше мръсни чаши, отбелязваше нещо в медицинския картон, поспря се и направи забележка за проливния дъжд. Лоръл направо изгаряше от напрежение, когато вратата най-сетне се затвори зад гърба ѝ.

— Мамо? — подкани я тя по-рязко, отколкото ѝ се искаше.

Дороти Никълсън погледна дъщеря си. Лицето ѝ беше любезно безизразно и Лоръл сепнато осъзна, че каквото и да я бе напрегнало толкова сериозно, преди да ги прекъснат, вече се е стопило. Беше се отдръпнало назад към мястото, където отиват старите тайни. Дъхът ѝ секна от безсилие. Можеше отново да попита например: „Какво си направила, та този мъж те преследва? Нещо свързано с Вивиан ли? Каж ми, моля те, за да обърна гръб на цялата история“, обаче обичното лице, това измъчено старческо лице се взираше в нея сега леко объркано и по него се изписа тревожна усмивка, когато Дороти попита:

— Да, Лоръл?

Лоръл мобилизира цялото си търпение — и утре е ден, ще опита отново — усмихна се и отвърна:

— Искаш ли да ти помогна с обяда, мамо?

* * *

Дороти не хапна много, през последния половин час тя доста оклюма и Лоръл отново се слиса от това колко крехка е станала майка ѝ. Зеленото кресло беше доста скромно, бяха го донесли от къщи и Лоръл безброй пъти през годините беше виждала майка си да седи в него. Кой знае как обаче през последните няколко месеца креслото сякаш бе променило пропорциите си и се беше превърнало в грамадна мебел, която поглъщаше старицата като мечка.

— Искаш ли да ти среща косата? — предложи Лоръл. — Ще ти бъде ли приятно?

Сянка от усмивка се плъзна по устните на Дороти и тя леко се усмихна.

— Мама ми решише косата.

— Така ли?

— Преструвах се, че не ми харесва... исках да съм независима... обаче беше прекрасно.

Лоръл с усмивка взе старинната четка от полицата зад леглото, леко я притисна към осеяната с пърхот тъничка коса на майка си и се опита да си представи каква ли е била като мъничко момиче. Несъмнено жадна за приключения, понякога немирна, но с дух, който по-скоро умилява, отколкото дразни хората. Лоръл се съмняваше, че ще узнае някога, не и ако майка ѝ не ѝ разкаже.

Клепачите на Дороти, тънки като хартия, се бяха затворили и фините нерви по тях току потрепваха от загадъчните картини, които се оформяха върху черния фон. Дишането ѝ стана по-бавно, докато Лоръл гладеше косата ѝ, после доби сънен ритъм и Лоръл остави четката съвсем безшумно. Дръпна плетеното одеяло малко по-нагоре в скута на майка си и леко я целуна по бузата.

— Довиждане, мамо — прошепна, — утре пак ще дойда.

Измъкваше се на пръсти от стаята, като се стараяше да не шуми с чантата си и да не тропа силно с обувки, когато се обади сънен глас:

— Онова момче.

Лоръл се обърна изненадано. Очите на майка ѝ още бяха затворени.

— Онова момче, Лоръл — измърмори тя.

— Кое момче?

— Момчето, с което ти се мотаеше, Били. — Замъглените ѝ очи се отвориха и тя извърна глава към Лоръл. Изпъна немощния си пръст и каза тихо и меко: — Да не мислиш, че не бях забелязала? Или че никога не съм била млада? Че не знам какво е да харесваш някое красиво момче?

В този момент Лоръл осъзна, че майка ѝ вече не е в болничната стая, че се е пренесла в Грийнейкърс и разговаря със своята млада дъщеря. И това я смути.

— Слушаш ли ме, Лоръл?

Тя преглътна и успя да отговори:

— Слушам те, майче. — За пръв път от много време наричаше майка си така.

— Ако те помоли да се омъжиш за него, трябва да се съгласиш... Разбра ли ме?

Лоръл кимна. Чувстваше се странно, доста замаяна и пламнала. Медицинските сестри я предупредиха, че напоследък съзнанието на майка ѝ блуждае, че напуска настоящето и се връща отново в него като радио, което губи станцията, обаче какво я беше отвело там? Защо ще се занимава с момче, което почти не познава, с някакъв мимолетен флирт на Лоръл отпреди много време?

Устните на Дороти тихичко се движеха една до друга и после тя каза:

— Допуснах толкова много грешки... толкова много грешки. — Бузите ѝ бяха влажни от капещите сълзи. — Единствената причина да се омъжиш е любовта, Лоръл. Любовта.

* * *

Лоръл успя да стигне до тоалетните в болничния коридор. Врътна кранчето, подложи шепи и плисна малко вода на лицето си, после опря длани на мивката. Близо до сифона имаше тънички като косъм пукнатини, които се сляха пред оцъкления ѝ поглед. Лоръл затвори очи. Пулсът ѝ блъскаше като чук в ушите. Боже, беше разтърсена из основи.

Не се дължеше само на факта, че майка ѝ ѝ беше говорила като на невръстно момиче, на мигновено заличените петдесет години, на извикания от миналото образ на едно момче, на далечното усещане на пърхащата като пеперуда първа любов някъде съвсем наблизо. Дължеше се на самите думи, на настойчивия глас на мама, на искреността, която подсказваше, че тя предлага на младата си дъщеря съкровищата на собствения си опит. Че настоява Лоръл да направи избор, какъвто тя, Дороти, не бе направила, за да избегне нейните грешки.

Само че просто не се връзваше. Майка ѝ обичаше баща ѝ, Лоръл знаеше това със сигурност, както знаеше собственото си име. Бяха женени от пет и половина десетилетия преди смъртта на татко и помежду им нямаше дори намек за съпругеска дисхармония. Ако Дороти се беше омъжила по друга причина, ако през цялото време съжаляваше за решението си, значи беше превъзходна актриса. Способни ли бяха двамата да се преструват така? Разбира се, че не

биха могли. Освен това Лоръл стотици пъти беше чувала историята как родителите ѝ се запознали и се влюбили, виждала беше майка си да се взира в лицето на баща ѝ, докато той разказваше как тутакси разбрал, че двамата са родени един за друг.

Лоръл вдигна поглед. Баба Никълсън обаче имаше съмнения, нали така? Лоръл винаги бе усещала някаква неловкост между майка ѝ и баба ѝ — официалния начин, по който разговаряха, строго стиснатите устни на възрастната жена, когато гледаше снаха си и си мислеше, че никой друг не я вижда. А после, когато Лоръл беше около петнайсетгодишна и бяха на гости в пансиона на баба Никълсън на морето, тя дочу нещо, което не биваше. Една сутрин прекара твърде много време на слънце и се прибра рано със силно главоболие и изгорели рамене. Лежеше в затъмнената си спалня с влажна кърпа на чело и усещаше огромна тежест в гърдите, когато баба Никълсън и възрастната ѝ наемателка госпожица Пери се срещнаха в коридора.

— Той е истинска гордост за теб, Гъртруд — каза госпожица Пери. — Всъщност открай време си е добро момче.

— Да, чисто злато е моят Стивън. Помагал ми е тук повече от баща си. — Баба замълча в очакване на познатото изсумтяване в знак на съгласие от събеседницата си и продължи: — И има добро сърце. Смилява се над всяко бездомно същество.

Това предизвика интереса на Лоръл. В думите кънтеше ехо от предишни разговори и госпожица Пери със сигурност знаеше точно за какво говорят.

— Така е — каза тя, — момчето нямаше никакъв шанс, нали? Не и с красавица като нея.

— Красавица ли? Е, ако ти харесват такива. Тя е твърде... — баба замълча и се замисли, а Лоръл проточи шия, за да чуе каква дума ще избере: — ... твърде зряла е за моя вкус.

— О, да — побърза да отстъпи госпожица Пери, — ужасно зряла. Обаче безпогрешно надушва хубавото, а?

— Така е.

— Веднага напипва слабото място.

— Несъмнено.

— Като си помисля, че той можеше да се ожени за някое хубаво местно момиче като Полин Симънс. Винаги съм смятала, че тя е увлечена по него.

— Разбира се, че беше — сряза я баба, — и кой може да я вини? Обаче не бяхме предвидили появата на Дороти, нали? Горката Полин нямаше шанс, не и срещу жена като нея, не и щом си е наумила нещо.

— Много жалко! — Госпожица Пери знаеше какво и кога се очаква да каже. — Ужасно жалко!

— Направо го омагьоса. Скъпото ми момче не усети какво го връхлита. Разбира се, той я мислеше за света вода ненапита, ама как да го вини човек — ожениха се само няколко месеца, след като се беше върнал от Франция. Беше му завъртяла главата — тя е от хората, които получават, каквото са си навили на пръста.

— А тя искаше него.

— Нуждаеше се от бягство и синът ми ѝ го осигури. А веднага, щом се ожениха, тя го замъкна далеч от всеки и от всичко познато, за да започнат отначало в онази порутена ферма. Разбира се, обвинявам себе си...

— Не бива!

— Аз я доведох в тази къща.

— Беше война и беше почти невъзможно да си намериш добър персонал. Нямаше как да знаеш.

— Именно. Трябваше да се досетя. Трябваше да се постарая да се досетя. Прекалено доверчива бях. Поне отначало. Поразпитах за нея, когато вече беше твърде късно.

— Какво искаш да кажеш? Твърде късно за какво? Какво научи?

Каквото и да беше научила баба Никълсън обаче, то си остана загадка за Лоръл, защото двете жени се отдалечиха по коридора, преди баба ѝ да обясни по-подробно. Честно казано, навремето чулото не притесни Лоръл. Баба Никълсън беше превзето добродетелна и обичаше да е център на вниманието, освен това превръщаше живота на най-голямата си внучка в истински ад, като докладваше на родителите ѝ дори само момичето да погледнеше някое момче на плажа. Каквото и да си въобразяваше баба, че е открила за майка ѝ, реши Лоръл, докато лежеше и проклинаше пулсиращата си глава, то най-вероятно беше преувеличено или пък беше пълна измислица.

Сега обаче... Лоръл избърса ръцете и лицето си... Сега обаче не беше толкова сигурна. Подозренията на баба ѝ — че Дороти е търсела възможност за бягство, че не е толкова невинна, колкото изглежда, че

прибързаният ѝ брак е бил по сметка — съответстваха на нещата, които майка ѝ й беше казала току-що.

Дали Дороти Смитам е бягала от развален годеж, когато се е появила в пансиона на госпожа Никълсън? Това ли беше научила баба? Възможно беше, обаче трябваше да има нещо повече. Предишна връзка беше достатъчно основание баба ѝ да се вкисне — вкисваше се и от по-малко, — но надали това е нещо, за което майка ѝ ще плаче шейсет години по-късно (при това виновно, както се стори на Лоръл, с намеци за грешки, с объркани мисли), освен ако не беше избягала от годеника си, без да му каже. Но ако го е обичала толкова много, защо майка ѝ би постъпила така? Защо просто не се е омъжила за него? И какво общо имаше това с Вивиан и с Хенри Дженкинс?

Нещо убягваше на Лоръл, вероятно много неща. Тя изпусна гореща отчаяна въздишка, която изкънтя в малката облицована с плочки баня. Чувстваше, че всичко осуетява намеренията ѝ. Толкова много разпокъсани следи, които сами по себе си не означават нищо. Лоръл откъсна парче тоалетна хартия и попи размазалата се под очите ѝ спирала. Цялата загадка приличаше на онази детска игра, при която свързваш точките, за да се образува фигура, или откриваш съзвездие на нощното небе. Веднъж, когато Лоръл беше съвсем мъничка, баща им ги заведе да звездобройстват. Устроиха си лагер на хълма пред гората Блайндман и докато чакаха да се смрачи достатъчно и да се появят звездите, той им разказа как като малък се изгубил, но се ориентирал по звездите и намерил пътя за дома.

— Трябва да търсите картинките — каза той, насочвайки телескопа на стойка. — Ако някога се озовете сами в тъмното, съзвездията ще ви направляват.

— Но аз не виждам никакви картинки — възрази Лоръл, потри плетените си ръкавички и примижа към блещукащите звезди на небето.

Татко ѝ се усмихна нежно.

— Защото гледаш самите звезди, а не празнините помежду им. Трябва мислено да прокараш линии, тогава ще започнеш да виждаш цялата картинка.

Лоръл се вгледа в отражението си в болничното огледало. Примигна и споменът за прекрасния ѝ баща се разсея. На негово място

внезапно се появи непоносима болка — той ѝ липсваше, самата тя остаряваше, майка ѝ гаснеше.

Изглеждаше отвратително. Лоръл извади гребен и оправи косата си, доколкото можа. Беше някакво начало. Изпусна въздух между устните си със замислено упорство. Не я биваше много в това да открива картинките сред съзвездията. Джери ги засрамваше всички, защото проумяваше нощното небе, още като момченце той посочваше фигури и картинки там, където Лоръл съзираше единствено тъмен космос.

Мисли за брат ѝ връхлетяха Лоръл. Би трябвало да са заедно в това проучване, мамка му. То принадлежеше и на двама им. Тя извади мобилния си телефон и провери дали няма пропуснати обаждания.

Нищо. Все още нищо.

Прегледа списъка с телефоните, откри номера му и го натисна, за да се обади. Изчака, гризейки нокътя на палеца си, докато един телефон дрънчеше някъде далече върху бюро в Кеймбридж, звънеше ли, звънеше. Накрая нещо изщрака и се чу: „Здравейте, свързахте се с Джери Никълсън. В момента се целя в звездите. Ако искате, оставете номера си“.

Обаче нямаше обещание, че ще направи нещо с този номер, отбеляза кисело Лоръл. Не му остави съобщение. Засега просто трябваше да действа самичка.

Лондон, януари 1941 г.

Доли подаде незнайно коя паница със супа и се усмихна на онова, което току-що ѝ каза младият пожарникар. Смахът, бърбенето и музиката бяха твърде силни, за да знае със сигурност, но съдейки по изражението му, беше нещо закачливо. Една усмивка не може да навреди, затова Доли се усмихна, а когато той взе супата си и отиде да търси къде да седне, тя най-сетне беше възнаградена със секване на потока от гладни уста, които да храни, и ѝ се откри възможност да поседне и да изпъне изморените си крака.

Болката направо я убиваше. Задържаха я на излизане от Кампдън Гроув, когато торбичката с бонбони на лейди Гуендолин „изчезнала“ и старицата пропаднала в същинска пропаст от нещастие. Накрая бонбоните се появиха, притиснати към матрака от грандзадника на грандамата, но Доли вече толкова закъсняваше, че трябваше да тича по целия път до Чърч стрийт, обута със сатенени обувки, предназначени единствено да им се любуваш. Пристигна задъхана и с разранени стъпала, а надеждата ѝ да се промъкне незабелязано под прикритието на гуляещите войници стана на пух и прах. Беше забелязана наред деянието от надзорничката госпожа Уодинггам, дългоноса жена с ужасна екзема, която я принуждаваше да се чумери и да носи ръкавици, независимо от времето.

— Отново закъсняваш, Дороти — провикна се с устни, стиснати като дупето на дакел. — Трябваш ми в кухнята да разсипваш супа, на нас цяла вечер крака не ни останаха.

Доли познаваше това чувство. Нямахше късмет — озърна се набързо и установи, че напразно е тичала, Вивиан я нямаше. В което липсваше логика, защото Доли се беше постарала да работят заедно на вечерната смяна. Нещо повече, беше махнала на Вивиан от прозореца на лейди Гуендолин няма и час преди това, когато тя излизаше от номер дваисет и пет, облечена с доброволческата си униформа.

— Побързай, момиче — подкани я госпожа Уодинггам и махна с облечените си с ръкавици ръце да я прогони. — Марш в кухнята!

Войната няма да те чака да се натуткаш!

Доли овладя подтика си да повали женището, като го изрита по пищяла, но реши, че не е добра идея. Сдържа усмивката си — понякога представата е приятна колкото реалността — и вместо това покорно кимна на госпожа Уодинггам.

* * *

Столовата беше уредена в криптата на църквата „Сейнт Мери“, а „кухнята“ представляваше малка ветровита ниша отсреща с дървено магаре вместо маса, покрито с плат и с върволичка национални знамена, за да наподобява на плот. В ъгъла имаше малка мивка, парафинова печка, която да поддържа супата топла, и най-хубавото, поне според Доли в момента — свободна пейка, опряна на стената.

Тя хвърли последен поглед към помещението, за да се увери, че отсъствието ѝ ще остане незабелязано: дървените маси бяха пълни със заситени войници, двама шофьори на линейки играеха тенис на маса, а останалите доброволки действаха усърдно с иглите за плетене и с езиците си в далечния ъгъл. Сред тях беше и госпожа Уодинггам, с гръб към кухнята, затова Доли реши да рискува да си навлече яростта на дракона. Два часа бяха ужасно дълго време да стоиш на крак. Тя въздъхна облекчено и бавно изви обувките си в чорапи пръсти напред-назад.

Доброволките не биваше да пушат в столовата (мерки за противопожарна безопасност), обаче Доли бръкна в чантата си и извади отвътре чисто новия пакет, който получи от бакалина господин Хоптън. Войниците винаги пушеха — никой нямаше сърце да им забрани, — затова под тавана постоянно имаше сивкав облак от дим. Доли реши, че никой няма да забележи, ако още една струйка се извиси към него. Тя се настани на покрития с плочки под и драсна клечката, после се отдаде на мисли за доста съдбовното нещо, което се бе случило следобед.

Започна се съвсем обикновено: следобед изпратиха Доли за покупките и колкото и неловко да се чувстваше сега, тогава задачата развали настроението ѝ. Напоследък трудно се намираха бонбони, защото имаше порцион на захарта, обаче лейди Гуендолин не

приемаше не за отговор и Доли се оказа принудена да кръстосва задните улички на Нотинг Хил, търсейки приятел на хазяина на нечий чичо, който — така шушукаха хората — все още имал контрабандни бонбони за продан. Прибра се на номер седем два часа по-късно и още сваляше шала и ръкавиците си, когато някой звънна на вратата.

В ден като днешния Доли очакваше да се озове пред тайфа от нахакани хлапета, които събират старо желязо за самолети, но вместо това попадна пред спретнат нисичък мъж с тънки мустачки и яagodovorozово родилно петно на едната буза. Носеше огромно черно куфарче от алигаторска кожа, издуто по шевовете, което видимо му причиняваше известно неудобство. Само един поглед към старателно сресания му да прикрива плешивината кичур обаче беше достатъчен Доли да разбере, че този човек никога не би признал, че среща затруднение.

— Пембърли — енергично се представи той. — Реджиналд Пембърли, адвокат. Тук съм за среща с лейди Гуендолин Колдикот. — Той се приведе напред и добави, потайно приглушил глас: — Въпросът е донякъде спешен.

Доли беше чувала да споменават господин Пембърли („Дребничък като мишка, изобщо не може да се мери с баща си, обаче адски го бива в сметките, затова му позволявам да върти делата ми...“), но досега не го беше виждала. Пусна го да влезе от мразовитата улица и изтича горе да се увери, че лейди Гуендолин ще се радва да го види. Тя никога не се радваше, не истински, обаче беше неизменно бдителна по отношение на парите, затова — макар да засмука бузите си навътре с начумерено презрение — махна с месестата си ръка господинът да бъде допуснат в будоара ѝ.

— Добър ден, лейди Гуендолин — задъхано поздрави той (все пак беше изкачил три етажа стълби). — Извинете, че идвам толкова внезапно, но е заради бомбардировките, нали разбирате? През декември понесох тежък удар, изгубих всичките си папки и документи. Ужасна досада, както си представяте, но вече всичко съм възстановил — занаяпред ще нося повечето документи със себе си — потупа той обемистата си чанта.

Отпратиха Доли и тя прекара следващия половин час в стаята си с лепило и ножица в ръка, допълвайки своята Книга с идеи и поглеждайки ръчния си часовник с растяща тревога, защото

наближаваше времето за смяната ѝ като доброволка. Най-сетне сребърното звънче горе издрънча и отново я повикаха в покоите на господарката.

— Изпрати господин Пембърли — нареди лейди Гуендолин и замълча заради едно мощно хълцане, — после се върни да ме приготвиш за лягане. — Дороти се усмихна покорно и зачака адвокатът да вдигне тежката си чанта, когато старицата добави с обичайното си безгрижие: — Това е Дороти, господин Пембърли, Дороти Смитам, за която ви говорих.

След това в поведението на адвокатата настъпи незабавна промяна.

— За мен е удоволствие да се запознаем — заяви той крайно почтително, после даде път на Доли и задържа вратата пред нея. Двамата разговаряха учтиво на слизане по стълбите, а когато стигнаха долу и започнаха да се сбогуват, той се обърна към нея и заяви с известно благоговение: — Постигнали сте нещо забележително, млада госпожице. Не помня да съм виждал лейди Гуендолин толкова ведра, поне след трагедията със сестра ѝ. Тя нито веднъж не вдигна ядосано ръка, още по-малко бастуна си през цялото време, докато бях с нея. Превъзходно. Нищо чудно, че толкова много ви харесва. — После той слиса Доли, като я удостои с леко намигване.

Забележително... след трагедията със сестра ѝ... толкова много ви харесва. Седнала на плочите на столовата в криптата, Доли се усмихна лекичко, превъртайки спомена в главата си. Имаше да мисли за толкова много неща. Доктор Руфъс беше намекнал, че лейди Гуендолин може да промени завещанието си и да включи в него Доли, старицата също понякога правеше подкупващи коментари в този дух, но беше различно действително да разговаря с адвокат, да му обяснява колко цени младата си компаньонка, как тя е станала нейното сем...

— Ехо — проникна в мислите на Доли познат глас. — Какво трябва да направи човек, за да го обслужат?

Доли вдигна поглед и видя Джими — беше се облегал на плота и я наблюдаваше. Той се засмя и тъмният кичур отново падна върху челото му.

— Къде блуждаете, госпожице Смитам?

Доли усети как кръвта се стича от лицето ѝ.

— Какво търсиш тук? — побърза да се изправи тя.

— Бях наблизил по работа — посочи той провесения от рамото си фотоапарат. — Реших да намина и да взема момичето си.

Тя вдигна пръст към устните си, за да го накара да замълчи, и угаси цигарата си в стената.

— Нали се уговорихме да се видим в „Лайънс Корнър Хаус“ — прошепна тя, побърза да застане на плота и приглади полата си. — Смяната ми още не е свършила, Джими.

— Виждам, че си ужасно заета — усмихна се той, но Доли не.

Тя погледна покрай него към оживеното помещение. Госпожа Уодинггам продължаваше да дърдори за плетива, а от Вивиан нямаше и следа, но въпреки това беше рисковано.

— Ти тръгвай без мен — каза Доли тихо, — аз ще дойда веднага, щом мога.

— Нямам нищо против да те почакам. Ще мога да погледам момичето си в действие. — Той се облегна на плота, за да я целуне, но Доли се отдръпна.

— Работа — каза тя като обяснение. — С униформа съм. Не е прилично. — Той не изглеждаше убеден от внезапното ѝ придържане към правилата, затова Доли изпробва друга тактика: — Виж, отиди да седнеш някъде — каза тя с възможно най-безгрижен тон. — Ето, вземи малко супа. Щом приключи, ще си взема палтото и тръгваме. Става ли?

— Става.

Тя го проследи с поглед как се отдалечава и издиша едва когато той седна в другия край на помещението. Пръстите на Доли бяха изтръпнали от напрежение. Какво си въобразяваше Джими — да се появява така, след като изрично го беше предупредила, че ще се видят в ресторанта? Ако Вивиан беше на смяна, както би трябвало, Доли нямаше да има друг изход, освен да ги запознае, а това щеше да бъде катастрофално за Джими. Едно е в Клуб 400, където той беше бляскав и красив, предрешен като лорд Сандбрук, но тук тази вечер, облечен с обичайните си дрехи, раздърпани и мръсни, след като цяла нощ е работил навън под бомбите... Доли потръпна, като си помисли какво би си казала Вивиан, ако разбере, че Доли има приятел като него. И още по-лошо — ами ако лейди Гуендолин узнае?

Засега — и не ѝ беше никак лесно — Доли успяваше да пази Джими в тайна и от двете, както се стараеше и да не обременява него с прекалено много приказки за живота си на Кампдън Гроув. Обаче как

да не смесва двата свята, след като имаше навика да прави точно обратното на това, което я помолят? Натъпка краката си обратно в болезнено красивите обувки и задъвка долната си устна. Беше сложно и тя никога не би успяла да му го обясни, не така, че да я разбере, обаче тъкмо чувствата на Джими се опитваше да пожали. Мястото му не беше тук, в столовата, точно както не беше и на Кампдън Гроув номер седем, нито зад червения кордон в Клуб 400. За разлика от Доли.

Погледна го как сърба супата си. Двамата много се забавляваха — онази нощ в Клуб 400 и после в стаята ѝ, обаче хората от тази част на живота ѝ не биваше да разбират, че те двамата са заедно — нито Вивиан, още по-малко пък лейди Гуендолин. Цялото тяло на Доли пламна тревожно, когато тя си представи какво би станало, ако възрастната ѝ покровителка научи за Джими. Как сърцето ѝ отново ще бъде съкрушено, ако се уплаши, че може да изгуби Доли точно както е изгубила сестра си...

С притеснена въздишка Доли се отдалечи от плота и отиде да вземе палтото си. Налагаше се да поговори с него, да намери деликатен начин да го накара да проумее, че ще е най-добре и за двамата, ако малко поуспокоят топката. Знаеше, че той няма да остане доволен, мразеше, когато Доли играе своите игрички. Джими беше от онези непоносимо принципни хора, които имат навика да гледат прекалено строго на нещата. Обаче той щеше да се съгласи, сигурна беше.

Доли се настрои почти положително, когато стигна до гардеробната и свали палтото си от куката, обаче в този момент госпожа Уодинггам отново я спипа.

— Тръгваме си по-рано, така ли, Дороти? — И преди тя да успее да отговори, жената изсумтя подозрително и попита: — Цигарен дим ли надушвам?

* * *

Джими тайничко пъкна ръка в джоба на панталона си. Черната плюшена кутийка още си беше там точно както и преди двайсет минути, когато провери за последен път. Вече наистина са вманиачаваше, така че колкото по-бързо сложи пръстена на пръста на

Доли, толкова по-добре. Безброй пъти беше премислял всичко, обаче въпреки това беше страшно напрегнат. Работата е там, че желаше съвършенство, обаче Джими не вярваше в съвършенството, не и най-общо казано, не и след всичко, което беше видял, световната разруха, смъртта и скръбта. Доли обаче вярваше, затова той щеше да направи всичко по силите си.

Опита се да направи резервация за един от най-изисканите ресторанти, по които тя се занасяше напоследък — „Риц“ или „Кларидж“, — обаче се оказа, че те са пълни и никакви молби и обяснения не му помогнаха да осигури маса. Отначало Джими се разочарова и го обзе познатото старо желание да се установи по-стабилно, да се замогне повече, да изплува. Обаче прогони тези мисли и реши, че така е по-добре: и бездруго не си падаше по тези лъскави места, а в такава важна нощ Джими не искаше да се преструва на нещо, което не беше. Както се бе пошегувал и шефът му, заради купонната система на човек ще му сервира същия пай „Ултън“ като в „Кларидж“, ако отиде и в „Лайънс Корнър Хаус“, само дето в „Кларидж“ ще се изръси повече.

Джими погледна отново към плота, но Доли вече не беше там. Сигурно беше отишла да си вземе палтото и да си сложи червило или да направи нещо друго, с което момичетата се разкрасяват. Искаше му се тя да не го прави — нямаше нужда от грим или от изискани дрехи. Понякога Джими си мислеше, че те са само лустро, че крият истинската същност на човека, онова, което в неговите очи го прави уязвим и истински и поради това — красив. Недостатъците и сложните страни на Доли бяха просто част от онова, което той обичаше у нея.

Разсеяно се почеса по ръката и се запита какво ли се е случило преди, защо се бе държала толкова странно, когато го бе видяла. Съзнаваше, че я бе изненадал, като се бе появил изневиделица в кухнята, като ѝ се обади, когато бе преценил, че е самичка и пуши скришом с онази своя разсеяна и мечтателна усмивка. Доли обикновено много обичаше изненадите — не познаваше толкова смела и дръзка личност като нея, нищо не я стряскаше, — обаче определено бе неспокойна, когато го видя. Стори му се различно момиче от онова, което беше танцувало до него из улиците на Лондон онази нощ, а после го беше отвело в стаята си.

Освен ако зад плота не криеше нещо, което не искаше той да види — Джими извади своя пакет с цигари и пъхна една между устните си, — може би някаква изненада, нещо, което смяташе да му покаже по-късно в ресторанта. Или пък я беше хванал в мига, когато си припомняше нощта, която прекараха заедно, което би обяснило защо тя се сепна така и почти се смути, когато вдигна поглед и го видя пред себе си. Джими драсна клечка кибрит и дръпна от цигарата си силно и замислено. След малко издиша дима и престана да се пита. Нямаше как да отгатне и ако странното поведение не беше някоя от игричките ѝ (не и тази вечер, господи, тази вечер той трябваше да контролира положението), за него нямаше значение.

Джими пъхна ръка в джоба на панталона си и поклати глава, защото кутийката с пръстена, естествено, беше на същото място като преди две минути. Тази мания започваше да става нелепа, трябваше да намери с какво да се разсее, докато успее да сложи пръстена на пръста на Доли. Джими не си носеше книга, затова взе черната папка, в която държеше проявените си снимки. Обикновено не я носеше, когато отиваше да работи, но сега идваше направо от среща с редактора си и не беше имал време да я остави у дома.

Обърна на последната си снимка, която беше направил в Чийпсайд в събота вечерта. Беше снимал едно момиченце, четири- или петгодишно, застанало пред кухнята в местната църква. Дрешките му бяха съсипани от същото въздушно нападение, при което бяха загинали родителите му, а Армията на спасението нямаше детски дрехи, за да му даде. Момиченцето беше облечено с огромни дамски кюлоти, жилетка като за възрастен човек и обувки за степ. Бяха червени и момиченцето адски ги харесваше. Служителките в „Сейнт Джон“ се суетяха някъде отзад, търсеха ѝ бисквити, а когато Джими я зърна, тя потракваше с обувките си като Шърли Темпъл, докато жената, на чиито грижи беше поверено детето, поглеждаше към вратата с надеждата някой от семейството ѝ да се появи чудодейно, здрав и читав, за да я отведе у дома.

Джими беше направил твърде много военни снимки, стените на стаята и спомените му бяха пълни с различни непознати, предизвикателно изправени пред загубата и разрухата. Само тази седмица беше пътувал до Бристол, до Портсмут и до Госпорт, обаче нещо в това момиченце, чието име дори не знаеше, силно впечатли

Джими. Не искаше да го забрави. Личицето ѝ грееше радостно толкова скоро след като бе преживяло несъмнено най-тежката загуба за едно дете — отсъствие, което щеше да се стеле през годините и да промени целия му живот. Джими знаеше — той още се взираше в лицата на загиналите при бомбардировките, търсейки майка си.

Малките лични трагедии като загубата на това момиченце бяха нищо в сравнение с мащабите на войната, то и червените му обувки щяха да бъдат замечени с лекота като прахоляк под килима на историята. Тази снимка обаче беше действителност, тя беше уловила и бе съхранила този миг за бъдещето като насекомо в кехлибар. Тя напомняше на Джими какво е направил, колко важно е да запазиш летопис за истината за войната. Понякога имаше нужда да му се напомня в такива нощи, когато се озърташе и толкова осезаемо усещаше, че не е с униформа.

Джими угаси цигарата си в купата за супа, която някой услужливо беше поставил пред него за целта. Погледна часовника си — беше седнал преди петнайсет минути — и се запита защо се бави Доли. Джими тъкмо се чудеше дали да не си прибере нещата и да отиде да я потърси, когато усети зад себе си нечие присъствие. Извърна се, очаквайки да види Доли, но не беше тя. Беше друг човек, когото виждаше за пръв път.

* * *

Доли най-сетне успя да се откопчи от госпожа Уодинггам и излизаше от кухнята, питайки се как такива прелестни на вид обувки може толкова да убиват, когато вдигна поглед и светът едва не престана да се върти. Вивиан беше дошла.

И стоеше до една от грубо издяланите маси.

Увлечена в разговор.

С Джими.

Сърцето на Доли заби учестено в гърдите ѝ и тя се скри зад колоната в края на кухненския плот. Постара се да не я виждат, но самата тя да вижда всичко. С ококорени очи надникна иззад тухлите и установи, че положението е много по-лошо, отколкото е допускала. Двамата не само разговаряха, ами и жестикулираха назад към масата

— Доли се повдигна на пръсти и се навъси — към отворената папка на Джими, следователно явно обсъждаха снимките му.

Той ги показа на Доли веднъж и тя се ужаси. Бяха страшни, нямаха нищо общо със снимките, които правеше в Ковънтри на залези, на дървета, на красиви къщи и на тучни морави. Не приличаха и на военните репортажи, които с Кити гледаха по кинопрегледите, с усмихнатите лица на завърналите се войници, изморени и мръсни, но победоносни; с децата, които махаха на гарите, подредени в редици; на мускулести жени, които подаваха портокали на веселите английски войничета. На снимките на Джони имаше мъже с изпотрошени тела и тъмни хлътнали бузи, чиито очи бяха виждали неща, непредназначени за човешки поглед. Доли не знаеше какво да му каже, искаше ѝ се той изобщо да не ѝ ги беше показвал.

Какво си въобразяваше Джими — ще ги показва на Вивиан! Тя, която беше толкова красива и съвършена, беше последният човек на земята, когото да тормози с такава грозота. Доли усети порив да закриля приятелката си, частица от нея копнееше да отлети там, да затръшне папката и да сложи край на всичко, ала не можеше. Джими сигурно щеше отново да я целуне или още по-лошо, щеше да я нарече своя годеница и да накара Вивиан да си помисли, че са сгодени. А те не бяха, поне не официално — бяха го обсъждали, разбира се, още като деца, обаче то си беше различно. Вече бяха по-големи, войната променяше нещата, променяше и хората. Доли преглътна мъчително: този миг бе олицетворение на най-големите ѝ страхове и сега, когато най-сетне се бе случило, тя не можеше да направи нищо друго, освен да стои измъчена в чистилището и да чака всичко да приключи.

Сякаш минаха часове, преди Джими най-сетне да затвори папката и Вивиан да си тръгне. Доли изпусна дълбока въздишка на облекчение, но после изпадна в паника. Приятелката ѝ вървеше по пътеката между масите към кухнята, леко смръщена. Доли я очакваше с такова нетърпение, обаче не по този начин, не и преди да узнае точно какво ѝ е казал Джими. Когато Вивиан наближи кухнята, Доли светкавично взе решение. Наведе се и се скри под плота, преструвайки се, че търси нещо под коледната драперия в зелено и червено, възприела поведението на човек, зает с изключително важни военни дела. Щом усети Вивиан да подминава, Доли грабна чантата си и

полетя натам, където я чакаше Джими. Единствената ѝ мисъл беше да го изведе от столовата, преди Вивиан да ги види заедно.

* * *

В крайна сметка не отидоха в „Лайънс Корнър Хаус“. До гарата имаше ресторант, обикновена постройка със заковани с дъски прозорци и дупка от бомба, закърпена с табела, която гласеше: „Потворено от обикновено“. Когато стигнаха до него, Доли заяви:

— Имам мехури, Джими. — И като че ли всеки момент щеше да се разплаче. — Хайде просто да се мушнем тук. Навън е адски студено, сигурна съм, че тази вечер ще завали сняг.

Слава богу, вътре беше по-топло, келнерът им намери нелошо сепаре до вратата, Доли свали униформената си шапка и я сложи върху масата до солта и пипера. Една от фибите се беше забила в главата ѝ цяла вечер и тя енергично разтърка мястото, докато събуваше проклетите обувки. Джими поспря да поговори с келнера, който ги настани, но Доли беше твърде заета да се чуди какво си е говорил той с Вивиан, за да се запита за причината. Тя извади цигара от пакета си и драсна клечката толкова силно, че я счупи. Сигурна беше, че Джими крие нещо — държеше се напрегнато още откакто тръгнаха от столовата, а сега, докато се връщаше към масата, не я гледаше в очите, а отместваше поглед.

Веднага, щом се настаниха, келнерът им донесе бутилка вино и наля чашите им догоре. Гъргоренето на течността ѝ се стори много силно, някак смуцаващо, и Доли погледна зад Джими към останалата част на помещението. В ъгъла стояха трима отегчени келнери и си бърбеха, а барманът лъскаше и бездруго излъскания бар. Имаше само още една двойка, която вечеряше. Двамата си шептяха на масата, докато от грамофона на бара тихо пееше Ал Джонсън. Жената изглеждаше твърде нетърпелива, почти като Кити с новото ѝ завоевание — от ВВС или поне тя така твърдеше, — плъзгаше ръка по ризата на мъжа и се кискаше на шегите му.

Келнерът остави бутилката на масата и си лепна изкуствена усмивка, докато им обясняваше, че тази вечер няма да има меню *ala*

карт заради недостига на храна, обаче готвачът може да им приготви дневното меню.

— Добре — съгласи се Джими, почти без да го поглежда. — Благодаря ви.

Келнерът се отдалечи и Джими също си запали цигара, като се усмихна леко на Доли, преди да насочи вниманието си към нещо точно над главата ѝ.

Доли не издържаше повече, коремът ѝ се свиваше и тя на всяка цена трябваше да разбере какво е казал той на Вивиан и дали изобщо е споменал нейното име.

— Е... — поде тя.

— Е...

— Питам се...

— Има нещо...

И двамата замълчаха и дръпнаха от цигарите си. Всеки се вгледа в другия през облака от дим.

— Ти първа — усмихна се Джими, разпери ръце и я погледна право в очите по начин, който сигурно би сметнала за възбуждащ, ако не беше толкова напрегната.

Доли внимателно подбра думите:

— Видях те в столовата — тръсна тя пепелта в пепелника. — Говореше. — Изражението ѝ беше непроницаемо, но той внимателно се взираше в нея. — С Вивиан — додаде тя.

— Това ли беше Вивиан? — ококори се Джими. — Новата ти приятелка? Не разбрах, тя не си каза името. О, Дол, ако беше дошла по-рано, можеше да ни запознаеш.

Изглеждаше искрено разочарован и Доли въздъхна неуверено с облекчение. Той не знаеше името на Вивиан. Може би това означаваше, че тя също не бе узнала неговото, нито защо се е озовал в столовата тази вечер. Помъчи се въпросът ѝ да прозвучи нехайно:

— За какво си говорихте двамата?

— За войната — вдигна той едното си рамо и нервно дръпна от цигарата си. — Знаеш... обичайните неща.

Личеше си, че я лъже — Джими не беше добър лъжец. Разговорът явно също не му беше приятен — отговаряше ѝ бързо, прекалено бързо, а сега избягваше погледа ѝ. Какво може да са

обсъждали, че е толкова потаен? За нея ли бяха говорили? О, боже, какво беше казал?

— За войната — повтори тя и направи пауза, за да му даде възможност да обясни по-подробно. Той не го стори. Тя му се усмихна обидчиво. — Твърде обща тема.

Келнерът се приближи до масата им и плъзна пред всеки от тях по една чиния, от която се издигаше пара.

— Имитация на риба, печена в раковина — импозантно оповести той.

— Имитация ли? — изломоти Джими.

Устните на келнера потрепнаха и маската на лицето му леко се пропука.

— Артишок, струва ми се, сър — тихо поясни той. — Главният ни готвач го отглежда в двора си.

* * *

Джими наблюдаваше Доли над бялата покривка на масата. Не така го беше планирал — да ѝ предложи в празен ресторант, след като ѝ купи паниран артишок и кисело вино и стана причина тя да пламти от гняв. Помежду им се възцари мълчание, а кутийката с пръстена натеза мъчително в джоба на Джими. Не искаше да спори, копнееше просто да сложи пръстена на пръста ѝ не само защото щеше да я обвърже с него — макар че копнееше и за това, разбира се, — а и защото беше израз на почит към нещо истинско и хубаво. Джими побутваше храната в чинията си.

Дори специално да се беше постарал, пак нямаше да обърка нещата толкова. А още по-лошото бе, че не му хрумваше как да ги оправи. Доли беше сърдита, защото усещаше, че той премълчава нещо, обаче онази жена, Вивиан, го беше помолила да не повтаря думите ѝ. Нещо повече, докато го молеше, нещо в изражението ѝ го накара да затвори уста и да кимне. Той завлачи артишока си през жалкия бял сос.

Може би все пак Вивиан нямаше предвид Доли. Ами да, те бяха приятелки. Доли сигурно щеше да се изсмее, ако ѝ кажеше, щеше да махне с ръка и да го увери, че тя, разбира се, вече знае. Джими отпи глътка вино, премисляйки положението и питайки се как би постъпил

баща му на негово място. Имаше усещането, че баща му щеше да спази обещанието си пред Вивиан, но пък виж него какво го сполетя — изгуби жената, която обичаше. Джими нямаше да допусне същото да се случи и с него.

— Приятелката ти — поде той нехайно, сякаш помежду им нямаше никаква неловкост, — Вивиан... тя видя една от снимките ми.

Доли насочи вниманието си към него, но не каза нищо.

Джими преглътна, прогони всякакви мисли за баща си, лекциите за доблест и почтеност, които му беше изнасял като малък. Тази вечер нямаше друг избор, освен да каже на Доли истината, пък и какво би могло да навреди това?

— На едно момиченце, чието семейство загинало по време на бомбардировката в Челси онази нощ. Беше тъжно, Доли, ужасно тъжно, момиченцето се усмихваше и беше обуто с... — Той замълча и махна с ръка, защото по изражението на Доли отсъди, че тя губи търпение. — Това не е важно — работата е там, че приятелката ти Вивиан знаеше кое е момиченцето. Вивиан я позна на снимката.

— Как?

Това беше първата ѝ дума, откакто им бяха поднесли храната и макар да не беше точно проява на безрезервна прошка, Джими грейна.

— Каза ми, че има приятел, лекар, който ръководи малка частна болница във Фулам. Част от помещенията отделил да се грижи за сираци от войната и тя понякога му помагала. Там се запознала с Нела, момиченцето от снимката. Нали разбираш, завели я в клиниката, когато никой не дошъл да я потърси.

Доли го наблюдаваше и го чакаше да продължи, но той не се сещаше какво още да каже.

— Това ли е? — попита Доли. — И не си ѝ казал нищо за себе си?

— Не, дори името си. Нямаше време.

В далечината отнякъде в тъмната и студена лондонска нощ се разнесе поредица от взривове. Джими внезапно се запита кого ли улучват бомбите, кой ли пици в момента от болка и ужас, докато светът край него рухва.

— И тя не ти каза нищо друго?

Джими поклати глава.

— Не за болницата. Канех се да я попитам дали може да я придружа някой ден, да занеса нещо на Нела...

— Но не си го направил?

— Нямах възможност.

— И това е единствената причина да си толкова уклончив — защото Вивиан ти е казала, че помага на приятеля си лекар в болницата?

Той се почувства глупаво заради недоверието на Доли. Усмихна се и леко се сви, прокле се, задето винаги приема всичко толкова сериозно, задето не бе осъзнал, че Вивиан преувеличава, което Доли, естествено, вече знаеше — знаеше, че Джими се измъчва напразно.

— Тя ме помоли да не казвам на никого — рече той изтощено.

— О, Джими — засмя се Доли и се пресегна от отсрещната страна на масата, за да погали леко ръката му. — Вивиан не е имала предвид да не казваш на мен. Искала е да не казваш на други хора, на непознати.

— Знам — стисна ръката ѝ между своите Джими, усети гладките ѝ пръсти под своите. — Глупаво беше да не се досетя. Тази вечер не съм на себе си. — Изведнъж си даде сметка, че стои на прага, отвъд който започва остатъкът от живота му, от съвместния им живот. — Всъщност — поде отново той и гласът му прозвуча леко пресежливо — искам да те попитам нещо, Доли.

* * *

Доли се усмихваше разсеяно, докато Джими галеше ръката ѝ. Приятел лекар, приятел мъж — Кити имаше право, Вивиан имаше любовник. И изведнъж всичко останало доби смисъл. Потайността, честите отсъствия на Вивиан от столовата на доброволките, отнесеното ѝ изражение, докато стоеше на прозореца на къщата на Кампдън Гроув номер двайсет и пет и блуждаеше.

— Как ли са се запознали — зачуди се на глас Доли точно когато Джими казваше:

— Искам да те попитам нещо, Дол.

За втори път тази вечер говореха едновременно и Доли се засмя.

— Трябва да престанем да го правим. — Неочаквано се почувства лъчезарна и весела, сякаш можеше да се смее цяла нощ. Сигурно беше заради виното. Неусетно беше пийнала повече. Но изпадна и в еуфория от облекчение, че Джими не е разкрил самоличността си. — Та ти казвах...

— Не — той притисна върховете на пръстите си към устните ѝ. — Нека да довърша, Дол. Трябва да довърша.

Изражението му я изненада, защото не го виждаше често — решително, почти настойчиво, — и макар да копнееше да научи повече за Вивиан и за нейния приятел лекар, Доли затвори уста.

Джими плъзна ръка настрани и я погали по бузата.

— Дороти Смитам — поде той и нещо вътре в нея се сви заради начина, по който той произнесе името ѝ. Тя се разтопи. — Влюбих се в теб още когато те зърнах. Помниш ли онова кафене в Ковънтри?

— Ти носеше чувал с брашно.

Той се засмя.

— Истински герой. Такъв съм си.

Тя се усмихна и побутна празната си чиния настрани. Запали цигара. Усети, че е станало студено, радиаторът беше спрял да цъка.

— Е, беше много голям чувал.

— Вече съм ти казвал, че съм готов на всичко за теб.

Тя кимна. Казвал го беше много пъти. Беше мило и тя не искаше да го прекъсва, докато ѝ го повтаряше, но Доли не беше сигурна колко време ще успее да задържи мислите и въпросите си за Вивиан да не изплуват на повърхността.

— Говоря сериозно, Дол. Ще направя каквото поискаш.

— Би ли помолил келнера да провери отоплението?

— Сериозно говоря.

— И аз, тук изведнъж стана адски студено — обгърна тя с ръце тялото си. — Не усещаш ли?

Джими не отговори, беше твърде зает да търси нещо в джоба на панталона си. Доли мерна келнера и се помъчи да привлече вниманието му. Той сякаш я забеляза, но после отново се запъти към кухнята. Тя установи, че другата двойка си е тръгнала и че двамата с Джими са единствените посетители в ресторанта.

— Мисля, че трябва да си тръгваме, Джими, късно е.

— Само минутка.

— Но тук е студено.

— Не обръщай внимание.

— Но, Джими...

— Опитвам се да те помоля да се омъжиш за мен, Дол. — Той изненада дори себе си, личеше си по изражението му, и се засмя. — Явно доста оплетох конците... за пръв път ми е. И не смятам да го правя отново. — Той стана от мястото си, коленичи пред нея и си пое голяма глътка въздух. — Дороти Смитам, ще ме удостоиш ли с честта да ми станеш съпруга?

Доли седеше в очакване да проумее, той да излезе от ролята и да се засмее. Знаеше, че Джими се шегува, нали точно Джими настоя в Борнмът да изчакаат, докато спести достатъчно пари. Сигурно ей сега щеше да се засмее и да я попита дали иска нещо за десерт. Обаче той не го стори. Остана на мястото си, вперил поглед в нея.

— Джими? Ще се простудиш там, долу. Веднага се изправи.

Той не го стори. Без да отмества поглед, вдигна лявата си ръка и ѝ показа пръстена, който стискаше с върховете на пръстите си. Златна халка с малък камък в обков — личеше си, че е стар, но беше и достатъчно съвременен, не беше антика. Доли примигна изненадано — той си носеше и реквизит. Наистина прекрасно изпълняваше ролята си, заслужаваше възхищение. Искеше ѝ се да може да каже същото и за себе си, обаче той я бе сварил неподготвена. Доли не беше свикнала Джими да подема такива игри с превъплъщения — това беше нейна работа, и не беше сигурна, че промяната ѝ допада.

— Нека да си измия косата и да си помисля — изчурулика тя.

Неговата коса беше паднала върху едното му око и той тръсна глава, за да я отметне. По лицето му нямаше и намек за усмивка, когато се взря в нея за миг, сякаш за да събере мислите си, и въздъхна.

— Моля те да се омъжиш за мен, Дол — повтори той и нещо в искрения му скован тон, в пълното отсъствие на хитруване и двусмислици предизвика у Доли първата тръпка на подозрението, че той може и да говори сериозно.

* * *

Помисли си, че той се шегува. Джими едва не се разсмя, когато си даде сметка за този факт. Не го направи, а отметна коса от очите си и си припомни как тя го бе отвела горе онази нощ, как го погледна, когато червената ѝ рокля се свлече на пода, как вирна брадичка и срещна погледа му, а той се бе почувствал млад и силен, и много щастлив, че е жив точно в онзи миг, точно там, с нея. Припомни си как след това бе седял в леглото, неспособен да заспи заради блаженото съзнание, че момиче като нея може да се влюби в него, как, докато я съзерцаваше да сънува, бе осъзнал, че ще я обича до края на своя и на нейния живот, докато остарееят заедно, седнали в удобни кресла във фермата си, докато децата им вече ще са пораснали и поели по пътя си, а те ще се редуват да си приготвят чай.

Искаше да ѝ каже всичко това, да ѝ напомни, да я накара да си представи тази картина живо като него, обаче Джими знаеше, че Доли е различна, че обича изненадите и не иска да узнава края още в началото. Вместо това, когато всичките му мисли се събраха като листа, той бавно въздъхна и каза съвсем простичко:

— Моля те да се омъжиш за мен, Дол. Не съм богат, но те обичам и не искам да пропилявам нито ден повече без теб.

После видя как изражението ѝ се променя и по угълчетата на устата ѝ и почти незабележимото потрепване на веждите ѝ отсъди, че тя най-сетне е разбрала.

Докато Джими чакаше, Доли въздъхна дълго и бавно. Намръщи се, стисна периферията на шапката си и леко я завъртя. Падаше си по драматичните паузи, затова той не се разтревожи, докато плъзгаше очи по свършената линия на профила ѝ, както бе правил на онзи хълм край морето, а тя отрони:

— О, Джими! — с глас, който не прозвуча съвсем като нейния, а когато се обърна към него, по бузата ѝ се стичаше сълза. — Как може да ме молиш за това! Как може да ме молиш точно сега, по дяволите!

И преди Джими да успее да я попита какво иска да каже, тя мина покрай него, удари хълбока си в една маса, бързайки да се махне, и изчезна в студа и мрака на военновременен Лондон, без дори да се обърне назад. Минутите се нижеха, тя не се върна и едва тогава Джими проумя какво се е случило. И изведнъж сякаш се видя отгоре, като че ли в своя снимка — един мъж, който бе изгубил всичко, коленичил сам

на мръсния под в евтиния ресторант, където бе станало много, много студено.

Съфък, 2011 г.

Впоследствие Лоръл се чудеше как е възможно да не ѝ е хрумвало да пусне в Гугъл името на майка си. Но пък нищо от онова, което знаеше за Дороти Никълсън, не я накара да заподозре, че може да я открие онлайн.

Нямаше търпение да се прибере в Грийнейкърс. Седна в паркираната пред болницата кола, извади телефона си и написа „Дороти Смитам“ в прозорчето за търсене. Разбира се, от бързане го написа неправилно и се наложи да започне отначало. Пригответи се спокойно да приеме резултатите от търсенето, каквито и да се окажеха, и натисна бутона. 127 попадения. Лоръл въздъхна дълбоко. Сайт с американски генеалогии, някоя си Телма Дороти Смитам, която търсеше приятели във Фейсбук, делови справочник от Австралия и после, някъде по средата на страницата, материал от военния архив на Би Би Си с подзаглавие „Лондонска телефонистка си спомня за Втората световна война“. Пръстът на Лоръл трепереше, когато тя избра този вариант.

Страницата съдържаше военните спомени на жена на име Катрин Франсис Бейкър, работила като телефонистка във Военното министерство в Уестминстър по време на войната. Най-отгоре беше упоменато, че материалите са предоставени от Сузана Бейкър от името на майка ѝ. Имаше и снимка на жизнерадостна възрастна жена, която позираше малко кокетно на канапе от малинов велур с плетени покривчици на облегалката. Надписът гласеше:

Катрин Бейкър — Кити, си почива у дома. Когато избухва Втората световна война, Кити се мести в Лондон, където работи като телефонистка. Кити искала да постъпи в Женската флотска служба, но комуникациите били смятани за област от първостепенна важност, затова не можела да напусне.

Статията беше доста дълга и Лоръл я прегледа отгоре-отгоре, очаквайки името на майка си да изникне от текста. Намери го няколко абзаца по-надолу:

Отраснах в централните английски графства и нямах роднини в Лондон, но във военно време беше организирано намирането на жилища за работещите във военния сектор. Имах късмет в сравнение с мнозина други, защото ме изпратиха на пансион в дома на доста изискана стара дама. Къщата беше на Кампдън Гроув номер седем, в Кенсингтън, и макар да звучи невероятно, времето, прекарано там през войната, беше много щастливо за мен. Живеех с още две момичета от министерството и две служителки на лейди Гуендолин, които бяха останали и след избухването на войната: готвачката и момиче на име Дороти Смитам, което беше нещо като компаньонка на господарката на къщата. С Дороти се сприятелихме, но изгубихме връзка, след като се омъжих за съпруга си Том през 1941 г. През войната приятелствата се формират лесно — което надали е учудващо — и аз често съм се питала какво ли е станало с приятелките ми от онова време. Надявам се да са оцелели.

Главата на Лоръл бучеше. Беше невероятно, как само й въздейства да види името на майка си напечатано. Особено в такъв документ, описващ тъкмо времето и мястото, от които се интересуваше Лоръл.

Тя прочете абзаца отново с неотслабващо вълнение. Дороти Смитам беше реална. Беше работила за жена на име лейди Гуендолин Колдикот, живяла беше на Кампдън Гроув номер седем (на същата улица като Вивиан и Хенри Дженкинс, отбеляза с тръпка Лоръл) и е имала приятелка на име Кити. Лоръл погледна датата на материала — 25 октомври 2008 година. Значи въпросната приятелка най-вероятно още беше жива и би разговаряла с Лоръл. Всяко ново откритие беше поредната сияйна звезда на огромното черно небе, обрисоваща картината, която щеше да отведе Лоръл у дома.

* * *

Сузана Бейкър покани Лоръл на чай същия следобед. Оказа се толкова лесно да я намери, че Лоръл, която не вярваше в лесните неща в живота, усети прилив на неподправено подозрение. Трябваше само да напише имената на Катрин Бейкър и Сузана Бейкър в онлайн указателя и после да набере всеки от появилите се номера. Улучи десетката на третия път.

— Мама играе голф в четвъртък и разговаря с учениците от местното средно училище в петък — каза Сузана. — Има свободно време в графика ѝ днес в четири, ако ви е удобно.

Лоръл с радост се възползва от възможността и сега внимателно следваше указанията на Сузана по лъкатушния тесен път през влажните зелени поля в предградията на Кеймбридж.

Пълничка ведра жена с мека медночервена накъдрена от дъжда коса я чакаше до предната врата. Носеше яркожълта жилетка и кафява рокля и стискаше чадър с двете си ръце — проява на вежливо притеснение. Понякога, каза си актрисата у Лоръл („наблюдаваш с ушите, очите и сърцето, с всичко наведнъж“), научаваш всичко необходимо от един-единствен жест на даден човек. Жената с чадъра беше неспокойна, благонадеждна и признателна.

— Здравейте — изчурулика тя, когато Лоръл пресече улицата и се запъти към нея. Усмивката ѝ разкри превъзходни бели зъби. — Аз съм Сузана Бейкър. Огромно удоволствие е да се запозная с вас.

— Лоръл. Лоръл Никълсън.

— Знам коя сте, разбира се! Заповядайте, заповядайте, моля! Ужасно време, нали? Мама казва, че е така, защото убих един паяк вътре. Глупаво от моя страна, отдавна трябваше да се науча. Това винаги предизвиква дъжд, нали така?

* * *

Кити Бейкър имаше мисъл, бърза като заек и остра като пиратски меч.

— Дъщерята на Доли Смитам — отсече тя и стовари юмручето си върху масата. — Каква приятна изненада, да му се не види! — Когато Лоръл понечи да се представи и да обясни как е открила името на Кити в интернет, крехката ръка махна нетърпеливо и притежателката ѝ дрезгаво рече: — Да, да, дъщеря ми вече ми каза, обяснили сте ѝ по телефона.

Лоръл, която нерядко бе обвинявана в рязкост, при експедитивността на жената за освежителна, поне засега. Сигурно на деветдесет и две години човек нито се превзема, нито си губи времето. Усмихна се и каза:

— Госпожо Бейкър, майка ми не ми е разказвала много за войната, когато бях малка — сигурно е искала да остави преживяното тогава зад гърба си, — но сега тя не е добре, а за мен е важно да науча всичко, което успее, за миналото ѝ. Питам се дали не бихте ми разказали малко повече за Лондон през войната и по-конкретно за живота на майка ми по онова време.

Кити Бейкър с радост откликна. Усърдно се впусна да изпълни първата част от молбата на Лоръл и поде лекция за военновременен Лондон, докато дъщеря ѝ донесе чая и кифличките.

Известно време Лоръл я слуша съсредоточено, но после се разсея, защото стана ясно, че Дороти Смитам ще бъде просто второстепенно действащо лице в историята. Разгледа спомените от войната по стената на дневната, плакатите, които настойчиво умоляваха хората да не пилеят напразно, когато пазаруват, а да не забравят да си купуват зеленчуци.

Кити описваше начините, по които човек може случайно да се нарани по време на затъмнение, и докато Лоръл наблюдаваше как часовникът отмери последния половин час, вниманието ѝ се насочи към Сузана Бейкър, която слушаше майка си запленило и движеше устни заедно с всяко нейно изречение. Лоръл разбра, че дъщерята на Кити многократно е слушала тези истории, и изведнъж проумя динамиката на ситуацията: нервността на Сузана, старанието ѝ да угоди, благоговението, с което говореше за майка си... Кити беше пълна противоположност на Дороти, тя бе създавала от преживелиците си през войната митология, от която дъщеря ѝ никога нямаше да се отърси.

Може би по един или друг начин всички деца са пленници на миналото на родителите си. В крайна сметка какво можеше да се надява да постигне горката Сузана в сравнение с майчините си разкази за героизъм и саможертва? За пръв път Лоръл изпита дребничка признателност към родителите си, задето са спестили на децата си това тежко бреме. (Тъкмо обратното, Лоръл бе пленник на липсата на история на майка си. Как да не се възхитиш на иронията!)

И тогава се случи нещо радостно: Лоръл вече губеше надежда, че ще научи нещо съществено, когато Кити прекъсна разказа си, за да се скара на Сузана, че много се бави с наливането на чая. Лоръл се възползва от шанса си, за да насочи разговора отново към Дороти Смитам.

— Каква великолепна история, госпожо Бейкър — каза тя с най-изискания си, актьорски тон. — Очарователна и преливащата от огромна храброст. Но какво ще кажете за майка ми? Може ли да ми разкажете нещичко и за нея?

Очевидно възрастната дама не бе свикнала да я прекъсват, защото на сцената се възцари изумено мълчание. Кити наклони глава, сякаш търсейки обяснение за подобно безочие, а Сузана правеше всичко по силите си да избегне погледа на Лоръл, докато с треперещи ръце разливаше чая.

Лоръл обаче изобщо не се сконфузи. Фактът, че е прекъснала монолога на Кити, ѝ достави в известен смисъл детинско удоволствие. Сузана беше започнала да ѝ допада, но майка ѝ я тормозеше, а Лоръл умееше да се опълчва на такива като нея. Продължи весело:

— Мама участваше ли в дейностите в тила?

— Доли правеше своето — нацупено отвърна Кити. — Всички в къщата давахме дежурства, редувахме се да седим на покрива с кофа с пясък и портативна помпа.

— А социалният ви живот?

— Тя си прекарваше добре, всички си прекарвахме добре. Водеше се война. Човек трябва да се възползва от всяка възможност да си достави удоволствие.

Сузана предложи мляко и захар, но Лоръл отказа с жест.

— Сигурно красиви момичета като вас са имали и много приятели.

— Разбира се.

— Знаете ли дали мама е имала някой специален?

— Имаше един мъж — отговори Кити и сръбна от черния си чай.
— Само че, убийте ме, не мога да си спомня името му.

На Лоръл обаче ѝ хрумна нещо — идеята я връхлетя внезапно. Предишния четвъртък на празненството по случай рождения ден медицинската сестра беше казала, че майка ѝ пита за някого и се чуди защо този човек не идва да я посети. Тогава Лоръл бе сметнала, че жената не е чула правилно, че всъщност майка ѝ е питала за Джери, но сега, след като видя как мислите на майка ѝ блуждаят между настоящето и миналото, Лоръл знаеше, че е сбъркала.

— Джими — каза тя. — Дали името на мъжа не е било Джими?

— Да! — възкликна Кити. — Точно така. Сега си спомням, че я подкачах и ѝ казвах, че това е нейният Джими Стюарт. Дори не съм го виждала, така да знаете, но се досещах за външността му от нейните разкази.

— Не сте ли го виждали?

Това беше странно: майка ѝ и Кити са били приятелки, живеели са заедно, били са млади — било е светско задължение да познават приятелите си.

— Нито веднъж. Тя много държеше на това. Твърдеше, че бил във ВВС и затова бил прекалено зает да ни посещава. — Кити стисна устни доста лукаво. — Поне така твърдеше.

— Какво искате да кажете?

— Само това, че моят Том беше във ВВС и със сигурност не беше толкова зает, че да не ме посещава, ако ме разбирате — ухили се тя дяволито и Лоръл също се усмихна, за да покаже, че, да, прекрасно разбира.

— Смятате, че е възможно майка ми да е излъгала, така ли? — настоя тя.

— Не точно да е излъгала, колкото да е поукрасила истината. С Доли човек никога не знаеше. Имаше богато въображение.

Лоръл прекрасно знаеше това. Все пак се озадачи, че Доли е пазила любимия си в тайна от своите приятелки. Обикновено на влюбените им се иска да тръбят от покривите на къщите, а майка ѝ не беше човек, който прикрива чувствата си.

Освен ако не е имало нещо, свързано с Джими, което да налага тя да крие самоличността му. Било е през войната, може пък той наистина

да е бил шпионин. Това със сигурност би обяснило потайността на Дороти, невъзможността да се омъжи за мъжа, когото е обичала, необходимостта да избяга. Свързването на Хенри и Вивиан Дженкинс с този сценарий щеше да е малко по-проблемно, освен ако Хенри не беше узнал някак за Джими и така не се бе превърнал в заплаха за държавната сигурност...

— Доли никога не водеше Джими, защото старата дама, чиято беше къщата, не одобряваше да ни посещават мъже — отбеляза Кити и небрежно продупчи балона на грандиозната теория на Лоръл. — Някога старата лейди Гуендолин имала сестра, като млади двете били като дупе и гащи, живеели заедно на Кампдън Гроув и били неразделни. Обаче идилията се развалила, когато по-малката се влюбила и се оженила. Преместила се при съпруга си, а сестра ѝ така и не ѝ простила. Десетилетия не излязла от спалнята си и отказвала да се среща с хора. Мразеше хората, наистина ги мразеше, с изключение на майка ти. Двете бяха близки и Доли беше предана на старата дама, затова спазваше правилото за мъжете. Другите ги нарушаваше с лекота — от нея да искаш да ти намери чорапи и червило на черно, — обаче това правило спазваше, все едно животът ѝ зависи от него.

Нещо в начина, по който Кити формулира последния коментар, озадачи Лоръл.

— Знаете ли, сега, като се замисля, май това бе началото. — Кити се намръщи от усилието да се взира в тъмния тунел на старите спомени.

— Началото на какво? — попита Лоръл с изтръпнали от предчувствие връхчета на пръстите.

— На промяната у майка ви. Доли беше много забавна, когато ние, останалите, пристигнахме на Кампдън Гроув, но после започна безобразно да се старее да угажда на старата дама.

— Е, лейди Гуендолин ѝ е била работодател. Сигурно тя...

— Беше нещо повече. Доли все повтаряше, че старата дама я смята за своето семейство. Започна да се държи по-надуто, държеше се с нас, като че ли вече сме по-долна ръка от нея, сдоби се с нови приятели.

— Вивиан — внезапно изгърси Лоръл. — Имате предвид Вивиан Дженкинс.

— Явно за нея ви е разказвала — отбеляза Кити с язвително стиснати устни. — Нас ни забравя, но не и Вивиан Дженкинс. И нищо чудно, нищо чудно. Тя беше съпруга на писател, живееше отсреща. Ужасно високомерна — красива, разбира се, никой не го отрича, обаче студена. Не благоволяваше да спре и да те заговори на улицата. Адски зле повлия на Доли — тя я мислеше за голямо съкровище.

— Често ли се виждаха?

Кити си взе една кифличка и загреба лъскав мармалад.

— Няма откъде да знам подробности — язвително отвърна тя и размаза червения конфитюр. — Никога не ме канеха с тях, а дотогава вече Доли беше престанала да споделя с мен тайните им. Сигурно затова твърде късно разбрах, че нещата са се объркали.

— Твърде късно за какво? Какво се е объркало?

Кити добави и малко сметана върху кифличката си и огледа Лоръл над нея.

— Нещо се случи между тях, между майка ви и Вивиан, нещо лошо. В началото на 1941 година. Помня, защото тъкмо се бях запознала с моя Том — вероятно затова не обърнах толкова внимание на случващото се, както бих сторила иначе. След това Доли изпадна в много мрачно настроение, непрекъснато беше сопната, отказваше да излиза с нас, избягваше Джими. Все едно стана друг човек — дори до столовата не ходеше.

— Столовата на доброволките ли?

Кити кимна и отхапа залъче от кифлата си.

— Обичаше да работи там, непрекъснато се изнизваше тайно от старата дама, измъкваше се, за да отиде на смяна — майка ти беше много смела, изобщо не се страхуваше от бомбите, — обаче после изведнъж престана. За нищо на света не искаше да стъпи там.

— Защо?

— Не казваше, но съм сигурна, че има нещо общо с онази жена от отсрещната къща. Видях ги заедно в деня на разпратата им. Връщах се от работа малко по-рано от обикновено, защото близо до службата намериха неизбухнала бомба, и видях майка ти да излиза от къщата на Дженкинс. Какво изражение имаше само... — заклати глава Кити. — Сякаш не бомбата, ами самата тя ще избухне всеки момент...

Лоръл отпи от чая си. Хрумна ѝ сценарий, който може да принуди една жена да престане да се вижда едновременно с

приятелката си и с любимия си. Дали Джими и Вивиан не бяха започнали връзка? Дали затова майка ѝ не беше развалила годежа си и не беше избягала, търсейки нов живот? Това със сигурност би обяснило гнева на Хенри Дженкинс, но и не към Дороти. Не обясняваше и наскоро изразените от майка ѝ съжаления относно миналото. Човек няма защо да съжالياва, че се е изправил на крака и е започнал отначало: това беше проява на смелост.

— Какво се е случило според вас? — предпазливо попита Лоръл и остави чашата си.

Кити вдигна костеливото си рамо, обаче в жеста ѝ имаше неискреност.

— Доли явно никога не ви е разказвала за това, нали? — По лицето ѝ бе изписана изненада, която прикриваше по-дълбоко задоволство. Въздъхна театрално. — Е, тя открай време обича да пази тайни. Някои майка и дъщери не са толкова близки, колкото други, нали така?

Сузана грейна, а майка ѝ отново отхапа от кифличката си.

Лоръл имаше силното усещане, че Кити премълчава нещо. Когато имаш три сестри, се научаваш как да изкопчваш истината. Не бяха много тайните, които безразличието не може да извади на повърхността.

— Вече ви отнех прекалено много време, госпожо Бейкър — каза тя, сгъна салфетката си и намести лъжичката си. — Благодаря ви, че се съгласихте да разговаряте с мен, много ми помогнахте. Моля ви, съобщете ми, ако се досетите още нещо за случилото се между Вивиан и майка ми. — Лоръл се изправи, избута стола си и се запъти към вратата.

— Знаеш ли — поде Кити, която следеше внимателно всяка стъпка на Лоръл, — сега като се замисля, май има още нещо.

Лоръл едва успя да сдържи усмивката си.

— Така ли? Какво?

Кити засмука устната си, сякаш щеше да говори против волята си, а не е съвсем сигурна как се е стигнало дотам. Подвикна на Сузана да напълни отново каната и когато дъщеря ѝ изчезна, отново я поведе към масата.

— Споменах ви за мрачното настроение на Доли — поде тя. — Ама наистина ужасно мрачно. Беше така до края на времето, което

прекарахме заедно на Кампдън Гроув. А после една нощ, три седмици след сватбата ми, съпругът ми се върна на служба, а аз се уговорих да отидем на танци с няколко момичета от службата. За малко да не поканя Доли — напоследък беше толкова досадна, — но все пак ѝ казах и тя най-неочаквано се съгласи да дойде. Пристигна в клуба издокарана и се смееше така, все едно е започнала по-отрано с уискито. Водеше си и приятелка, момиче, с което бе израснала в Ковънтри — някоя си Кейтлин, отначало доста затворена, но после се поотпусна. Пък и какъв избор имаше край Доли! Тя беше от онези завладяващи хора, одухотворени... които събуждат у теб желание да се забавляваш само защото и на нея ѝ се иска.

Лоръл се усмихна леко — разпозна майка си в описанието.

— Повярвайте ми, онази нощ тя наистина се забавлява от сърце. Погледът ѝ беше безумен, смееше се, танцуваше и говореше странни неща. Когато стана време да си вървим, ме стисна за ръцете и ме осведоми, че имала план.

— Какъв план? — Лоръл усети как всяко косъмче на тила ѝ настръхва.

— Каза, че Вивиан Дженкинс ѝ е причинила нещо ужасно, обаче тя имала план, който ще оправи нещата. Двамата с Джими щели да заживеят щастливо и всеки щял да си получи заслуженото.

Точно същото ѝ беше казала майка ѝ в болницата. Обаче нещата не се бяха развили по план и тя не се беше омъжила за Джими. Вместо това беше разгневила Хенри Дженкинс. Сърцето на Лоръл препускаше като лудо, но тя се постара да не ѝ проличи.

— Каза ли ви какъв е планът?

— Не и, честно казано, тогава не отдадох голямо значение на думите ѝ. През войната беше различно. Хората непрекъснато казваха и правеха неща, които иначе не биха казали или направили. Човек никога не знаеше какво ще му поднесе следващият ден, дали изобщо ще доживее утрото, а такава несигурност разколебава скрупулите. Освен това майка ви открай време си падаше по драмите. Реших, че всичките ѝ приказки за отмъщение са просто приказки, нищо повече. Едва впоследствие се запитах дали не е говорила по-сериозно, отколкото съм смятала.

Лоръл се приближи мъничко.

— И после?

— Изчезна яко дим. Онази ноц в клуба я видях за последен път. Повече не получих вест от нея, нито думичка, не отговаряше и на писмата ми. Помислих, че може да я е уцелила бомба, обаче веднага след края на войната ме посети една по-възрастна жена. Беше много потайна, разпитваше за Дол, искаше да узнае дали в миналото ѝ има нещо „непристойно“.

Лоръл бе връхлетяна от спомена за тъмната хладна спалня в пансиона на баба Никълсън.

— Висока жена с красиво лице и с кисело изражение?

Кити изви едната си вежда:

— Приятелка ли ви е?

— Баба ми. По бащина линия.

— А! — усмихна се Кити и оголи всичките си зъби. — Свекървата. Е, това не го спомена, каза само, че майка ви работи при нея и тя провежда малко проучване. Майка ви и баща ви обаче са се оженили въпреки всичко — явно той много я е обичал.

— Защо? Какво казахте на баба ми?

Кити примигна — самата невинност.

— Бях засегната. Притеснявах се за Доли, когато не получих вест, а после разбрах, че просто си е събрала нещата и е заминала, без да каже нито думичка — неопределено махна с ръка тя. — Може да съм поукрасила малко нещата, да съм казала, че Доли има повечко приятели, отколкото имаше в действителност, че обича да си попейва... нищо сериозно.

Обаче беше достатъчно, за да обясни недоволството на баба Никълсън: приятелите бяха достатъчно сериозно провинение, но да си попейваш? Това си беше светотатство.

Изведнъж Лоръл изпита огромно желание да излезе от претъпканата с мебели къща и да остане насаме с мислите си. Благодарни на Кити Бейкър и се зае да си събира нещата.

— Припомнете на майка си за мен, моля ви — каза Кити, съпровождайки Лоръл до вратата.

Лоръл я увери, че ще го стори, и облече палтото си.

— Така и не успяхме да се сбогуваме както трябва. Мислех си за нея през годините, особено когато разбрах, че е оцеляла от войната. Обаче нищо не бих могла да направя — Доли беше много твърдоглава,

беше момиче, което винаги получава точно каквото иска. Щом е искала да изчезне, никой не би могъл да я спре или да я намери.

Освен Хенри Дженкинс, помисли си Лоръл, докато Кити Бейкър затваряше вратата зад нея. Той беше успял да я намери и Дороти се бе погрижила причината той да я издири да умре заедно с него през онзи ден в Грийнейкърс.

* * *

Лоръл седеше в зеленото мини пред къщата на Кити Бейкър на запален двигател. Беше надула парното докрай и мислено се молеше по-бързо да се стопли. Беше почти пет часът и отвън започваше да се здрачава. Островърхите покриви на университета в Кеймбридж просветваха на фона на притъмнялото небе, обаче Лоръл не ги забелязваше. Беше унесена да си представя майка си — младата жена от снимката, която беше намерила — в онзи танцувален клуб, стиснала Кити за китката и трескаво споделяща някакъв план, с който да оправи нещата.

— Какъв е бил планът, Дороти? — промърмори Лоръл и си взе цигара. — Какво си направила, за бога?

Мобилният ѝ звънна, докато все още ровеше в чантата си, и тя го извади с изплувалата на повърхността надежда, че може да е Джери, който най-сетне отговаря на обажданията ѝ.

— Лоръл? Роуз е. Тази вечер Фил е на събиране в Клуба на авторите на наздравници, та си помислих дали не искаш малко компания. Мога да донеса нещо за вечеря и някой филм?

Лоръл въздъхна и замълча, мъчейки се да измисли някакво извинение. Чувстваше се като изменница, задето лъже, особено Роуз, обаче не можеше да споделя с никого за проучването си, особено със сестрите си, затова щеше да е чисто мъчение да гледа някоя романтична комедия и да си бърби щуротии, докато мислите ѝ препускат другаде и се мъчат да разплетат миналото на майка им. Жалко, защото част от нея копнееше да предаде цялата тази бъркотия в ръцете на друг и да каже: „Виж дали няма да го разгадаеш“. Обаче бремето си беше нейно и макар да възнамеряваше накрая да разкаже всичко на сестрите си, категорично не желаше — всъщност не би

могла — да го стори, докато не беше напълно сигурна, че е узнала всичко.

Разчорли косата си, все още търсейки причина да откаже вечерята (боже, сега, като се замисли, умираше от глад), и междувременно забеляза гордите кули на университета, величествени в далечната здрачевина.

— Лол? Там ли си?

— Да, да, тук съм.

— Връзката не е много добра. Попитах искаш ли да приготвя нещо за вечеря.

— Не — отвърна Лоръл твърде бързо, защото неочаквано в съзнанието ѝ се очерта доста добра идея. — Благодаря ти, Роузи, но не. Да ти звънна ли утре?

— Всичко наред ли е? Къде си?

Връзката наистина се влоши и се наложи Лоръл да вика:

— Всичко е наред. Просто... — Тя се усмихна широко, когато планът ѝ се изясни. — Няма да съм вкъщи тази вечер, ще се прибера късно.

— О?

— Боя се, че е така. Току-що си спомних, Роуз, че трябва да се видя с още един човек.

Лондон, края на януари 1941 г.

Последните две седмици бяха ужасни и Доли не можеше да не обвинява Джими. Само ако не беше развалил всичко, като я притисна така! Тъкмо беше решила да го уговори двамата да я карат по-полека, а той да вземе да я помоли да се омъжи за него. В нея бе зейнала празнина, която не се затваряше. От едната страна беше Доли Смитам, наивното момиче от Ковънтри, което си мечтаеше да се омъжи за любимия си и да изживее живота си във ферма до някоя река, а от другата страна беше Дороти Смитам, приятелка на бляскавата и богата Вивиан Дженкинс, наследница и компаньонка на лейди Гуендолин Колдикот — зряла жена, която не се нуждаеше от това да си фантазира бъдеще, защото знаеше точно какви огромни предизвикателства я очакват.

Което не означава, че Доли не страдаше, докато излизаше от ресторанта пред учудените погледи на всички келнери. Обаче изпитваше натрапчивото усещане, че ако остане още малко, може да приеме предложението на Джими, само и само да го накара да стане от пода. И какво щеше да стане тогава с нея? Щеше да живее в тясното апартаментче заедно с Джими и с господин Меткалф и щеше непрекъснато да се тревожи откъде да намери чаша мляко. А как щяха да се развият нещата с лейди Гуендолин? Старицата беше проявила такава огромна добрина към Доли, смяташе я за своето семейство. Как би понесла да се окаже изоставена за втори път? Не, Доли беше постъпила правилно. Доктор Руфъс се съгласи с нея, когато на обяд тя се разплака — била млада, уверяваше я, целият живот бил пред нея, нямало смисъл да се обвързва още отсега.

Разбира се, Кити забеляза, че нещо не е наред, и в отговор тържествено и при всяка възможност мъкнеше в къщата своята изгодна партия, пилота от ВВС, перчеше се с евтиния си дребен годежен пръстен и целенасочено разпитваше къде е Джими. В сравнение с нея задълженията на Доли в столовата бяха направо облекчение. Или поне щяха да бъдат, ако Вивиан се появяваше, за да

повдига духа ѝ. Толкова отдавна не се бяха виждали, че Доли почти беше забравила лицето ѝ. Бяха се срещнали само веднъж след онази вечер, когато Джими се появи изненадващо. Вивиан донесе кашон с дарени дрехи и Доли можеше да се закълне, че тя ѝ се усмихна от другия край на стаята. Доли тъкмо се отправи натам, за да я поздрави, когато госпожа Уодингъм ѝ нареди да отиде в кухнята под страх от смъртно наказание. Вещица. Почти си струваше да се запише в Бюрото по труда, само и само никога повече да не вижда тази жена. А вероятността за това беше голяма. Доли беше получила писмо от Министерството на труда, но когато лейди Гуендолин научи, тутакси уреди служителите на най-високите нива да бъдат осведомени, че Доли е незаменима на поста си и тя не може да я пусне да произвежда бомби.

В този момент към плота се приближиха двама пожарникари с черни от саждите лица и Доли си лепна усмивка с по една трапчинка на всяка буза, докато им пълнеше купите със супа.

— Тежка нощ, а, момчета? — попита тя.

— Скапаният лед в маркучите — отговори по-нисичкият. — Само да видите какво е там, навън! Гасим пламъците в една къща, а по вратата на съседната се образуват ледени висулки, където водата я е поляла.

— Ужас! — възкликна Доли и мъжете се съгласиха, а после се стовариха на грубата дървена маса и тя отново остана самичка в кухнята.

Доли се облегна на плота и подпря брадичката си с ръка. Явно напоследък Вивиан е заета с онзи свой лекар. Доли малко се разочарова, когато Джими ѝ каза — предпочиташе да научи за връзката направо от Вивиан, — обаче разбираше нуждата от потайност. Хенри Дженкинс не беше човек, който ще толерира убежките на жена си: само като го погледнеш, веднага си личи. Ако някой чуеше случайно изповедта на Вивиан или надушеше нещо подозрително и съобщеше на съпруга ѝ, щеше да настане същински ад. Нищо чудно, че бе настояла пред Джими да не казва на никого какво е споделила с него.

— Госпожо Дженкинс? Ехо, госпожо Дженкинс?

Доли тутакси вдигна поглед. Дали Вивиан не беше пристигнала незабелязано?

— О, госпожице Смитам... — Гласът изгуби част от лъчезарността си. — Това сте само вие.

Спретнатата Мод Хоскинс беше застанала пред плота, а една брошка закопчаваше горе деколтето на блузата ѝ стегнато като якичката на свещеник. Вивиан не се виждаше никъде и Доли посърна.

— Да, само аз, госпожо Хоскинс.

— Да... — изсумтя възрастната жена, — така е. Озърна се като шашардисана кокошка, която клопа с човка, и каза: — Ама че работа, дали сте я мяркали... госпожа Дженкинс имам предвид?

— Да видим — замислено потупа устни Доли, докато пъхаше краката си в обувките под плота, — не, струва ми се, че не съм.

— Жалко. Разбирате ли, нося ѝ нещо. Сигурно го е изгубила при последното си идване тук и аз оттогава ѝ го пазя с надеждата да я срещна. Обаче не е идвала от дни.

— Така ли? Не съм забелязала.

— Цяла седмица. Дано всичко да е наред.

Доли се зачуди дали да не каже на госпожа Хоскинс, че вижда Вивиан всеки ден, жива и в цветущо здраве, от прозореца на стаята си в къщата на лейди Гуендолин, обаче реши, че така само ще предизвика повече въпроси, отколкото отговори.

— Сигурна съм, че тя е добре.

— Вероятно имате право. Колкото изобщо може да е добре човек при тези обстоятелства.

— Да.

— Само една дреболия. Заминавам за Корнуол да постоя при сестра си и се надявах да ѝ върна тази вещ преди това — озърна се несигурно госпожа Хоскинс. — Изглежда, ще трябва да...

— Да я оставите при мен? Разбира се, направете го — каза Доли с най-подкупващата си усмивка. — А аз ще се постарая тя да я получи.

— О... — погледна я зад чистичките си очилца госпожа Хоскинс. — Не ми беше хрумнало... Не съм сигурна, че трябва просто да я оставя...

— Моля ви, госпожо Хоскинс. С радост ще помогна. Скоро трябва да се видя с Вивиан.

По-възрастната жена си пое рязко дъх, когато забеляза, че Доли нарича Вивиан на малко име.

— Е, ако сте сигурна... — каза тя и в тона ѝ се прокрадна възхищение.

— Сигурна съм.

— Благодаря ви, госпожице. Любезно ви благодаря. Вече съм спокойна. Струва ми се, че вещта е много ценна. — Госпожа Хоскинс отвори чантата си и извади малко пакетче, увито в салфетка. Подаде го в протегнатата ръка на Доли през плота. — Увила съм го за по-сигурно. Внимавайте, скъпа, не искаме да попадне в неподходящи ръце, нали?

* * *

Доли разопакова пакетчето едва когато се прибра. Наложил се да впрегне цялата си въздържаност, за да не разкъса хартията още щом видя гърба на госпожа Хоскинс, но не го стори. Пъхна го в чантата си и пакетчето остана там до края на смяната ѝ в столовата и по време на забързаното прибиране към Кампдън Гроув.

Когато Доли затвори вратата на спалнята си, любопитството ѝ се беше превърнало във физическа болка. Скокна върху леглото, както си беше с обувките, и извади пакетчето от чантата си. Докато го разопаковаше, усети как нещо падна в скута ѝ. Вдигна го и го завъртя между пръстите си — нежен овален медальон на фина розово-златна верижка. Забеляза, че една от брънките е леко отворена и другата се е изхлузила. Прокара крайчето на отворилата се брънка през другата и после я затегна с нокътя на палеца си — съвсем внимателно.

Ето, готово. И се получи чудесно. Човек трудно би различил коя е била разхлабената халкичка. Доли се усмихна доволно и насочи вниманието си отново към медальона. Потърка с палец фините спиралки, гравирани на красивото му лице, и установи, че е от медальоните, в които се съхраняват снимки. Когато най-сетне успя да го отвори, Доли намери снимката на четири деца, две момчета и две момичета, седнали на дървени стълби и примижали срещу яркото слънце. Снимката беше разрязана на две, за да се помести в двулицевата рамка.

Доли веднага разпозна Вивиан, по-малкото момиченце, облегло едната си ръка на перилата на стълбите и вдигнало другата

върху раменете на едно от момчетата — дребно хлапе, непретенциозно на вид. Това бяха братята и сестрите в Австралия, осъзна Доли, а снимката явно бе направена, преди Вивиан да бъде изпратена да живее в Англия. Преди да се срещне с отдавна изгубения си чичо и да отрасне в кулата на величественото си семейно имение, където един ден ще срещне красивия Хенри Дженкинс и ще се омъжи за него. Доли потръпна от удоволствие. Беше като вълшебна приказка — всъщност точно като в книгата на Хенри Дженкинс.

Усмихна се, като видя Вивиан като малка.

— Искан ми се да съм те познавала тогава — тихичко промълви Доли, което си беше глупаво, разбира се, защото беше много по-добре да я познава сега, да има шанса да бъде едната половина от Доли и Вив от Кампдън Гроув. Взря се в лицето на момиченцето, разпознавайки детската версия на чертите, на които се възхищаваше в зрялата жена, и си помисли колко е странно, че можеш да обичаш някого толкова силно, след като го познаваш от съвсем скоро.

Затвори медальона и забеляза, че на гърба е гравирано още нещо. „Изабел“ — прочете тя на глас витиевия надпис. Име. Може да е на майката на Вивиан? Доли не знаеше как се казва тя, но предположението ѝ се струваше смислено. Една майка би държала близо до сърцето си подобна снимка — всичките ѝ рожби заедно, усмихнати пред обектива на пътуващ фотограф. Доли беше още много млада, за да мисли за свои деца, но знаеше, че когато ги има, ще носи снимка точно като тази.

Едно беше сигурно — медальонът явно беше ужасно важен за Вивиан, след като някога е принадлежал на майка ѝ. Доли щеше да го пази с цената на живота си. Замисли се за миг, после по лицето ѝ плъзна усмивка — щеше да го скрие на най-сигурното място, което знаеше. Доли разкопча закопчалката и пъхна верижката под косата си, после нагласи медальона на шията си. Въздъхна с доволство, с удовлетворение, когато медальонът се плъзна под блузата ѝ и студеният метал докосна топлата ѝ кожа.

Доли събу обувките си, метна шапката си на канапето до прозореца и се отпусна на възглавниците, скръстила крака в глезените. Запали цигара и започна да издухва кръгчета дим към тавана, представяйки си колко ще се зарадва Вивиан, когато ѝ върне медальона. Сигурно щеше да прегърне Доли, да я нарече „най-скъпа

моя“, а прелестните ѝ тъмни очи щяха да се наляят със сълзи. Щеше да придърпа Доли да седне до нея на канапето и двете щяха да разговарят за какво ли не. Доли имаше усещането, че Вивиан дори може да ѝ разкаже за своя приятел лекаря, когато най-сетне успеят да прекарат малко време заедно.

Издърпа медальона между гърдите си и погледна надолу към красивата му, гравирана със спирали повърхност. Клетата Вивиан сигурно е съсипана, понеже си мисли, че го е изгубила завинаги. Доли се замисли дали да не ѝ съобщи незабавно, че медальонът е на сигурно място — може би с писмо, което да пусне през пощенския процеп на вратата, — но бързо се отказа. Нямаше своя хартия за писма, не и без монограма на лейди Гуендолин, а това не ѝ се струваше уместно. Най-добре да отиде лично. Големият въпрос беше как да се облече.

Доли легна по корем и извади своята Книга с идеи от скривалището под леглото. „Наръчникът на госпожа Бийтън за управление на домакинството“ изобщо не я беше заинтригувал, когато майка ѝ ѝ го подари, обаче напоследък хартията струваше колкото теглото си в злато, а страниците на книгата се оказаха идеалното скривалище за любимите ѝ снимки от списание „Лейди“. Доли вече повече от година ги изрязваше и ги залепваше над правилата и рецептите на госпожа Бийтън. Сега разлисти албума си, като внимателно наблюдаваше с какво са облечени най-хубавите жени и сравняваше снимките с тоалетите, които беше виждала в дрешника горе. Спря на една по-нова снимка. Беше на Вивиан, снимана на благотворително мероприятие в „Риц“, прелестна с роклята си от фина коприна. Доли замислено плъзна пръст по силуета на бюстието и на полата — имаше точно същата рокля горе, с малко поправки щеше да е идеална. Доли се усмихна, като си представи колко хубаво ще изглежда, прекосявайки улицата при първа възможност, за да пие чай с Вивиан Дженкинс. Запита се също колко ли ще се наложи да чака.

* * *

Три дни по-късно в пристъп на непривична за нея любезност лейди Гуендолин пушна на пода плика с бонбоните си и настоя Доли да дръпне плътните завеси и да я остави самичка да подремне. Беше

почти три следобед и Доли не изчака да я молят повторно. Остави старицата да дреме, облече жълтата рокля, която беше окачила готова в стаята си, и пресече улицата до къщата отсреща.

Докато стоеше на облицованото с плочки горно стъпало и се готвеше да натисне звънеца, Доли си представи лицето на Вивиан, когато отвори вратата и я види да стои на праг, признателната ѝ усмивка, когато двете седнат да пият чай и медальонът излезе на бял свят. Направо ѝ идеше да затанцува от радостно очакване.

Поспря за миг, колкото да оправи косата си за последен път, наслаждавайки се на учестеното биене на сърцето си, и натисна звънеца.

Изчака, заслушана за издайническо шумолене от другата страна, после вратата се отвори със замах навътре и нечий глас каза:

— Здравей, скъ...

Доли неволно отстъпи крачка назад. Пред нея стоеше Хенри Дженкинс, по-висок отблизо, отколкото изглеждаше отдалече, бляскав като всички мъже с влияние. В държанието му имаше нещо почти свирепо, но то бързо се разсея и тя реши, че вероятно изненадата ѝ придава повече колорит на ситуацията. Наистина, въпреки всичките си фантазии, никога не си беше представяла това. Хенри Дженкинс заемаше важен пост в Министерството на информацията и рядко се прибираще у дома денем. Доли отвори уста и отново я затвори, защото се чувстваше уплашена от присъствието му, от ръста му и от свъсеното му изражение.

— Да? — каза той. Лицето му беше зачервено и на Доли ѝ хрумна, че сигурно е пил. — За стари дрехи ли идвате? Защото вече дадохме всичко, което можем.

Доли най-сетне бе способна да говори.

— Не, не, извинете — каза тя. — Не съм тук за дрехите. Идвам да се видя с Вивиан... с госпожа Дженкинс. — Така, уменията ѝ се възвръщаха. Тя му се усмихна. — Аз съм приятелка на съпругата ви.

— Разбирам. — Изненадата му беше очевидна. — Приятелка на съпругата ми. И как се казва тази приятелка?

— Доли... искам да кажа, Дороти Смитам.

— В такъв случай, Дороти Смитам, най-добре да влезем вътре, нали? — отстъпи той и я покани с жест.

Докато прекрачваше прага на дома на Вивиан, Дороти си помисли, че откакто живее на Кампдън Гроув, за пръв път влиза в къщата на номер двайсет и пет. Доколкото можеше да прецени, разположението беше почти същото като в нейната къща, вестибюл и стълби към първия етаж, а също врата на стената отляво. Когато последва Хенри Дженкинс към дневната обаче, Доли установи, че приликите се изчерпват с това. Явно къщата беше обзаведена през този век и за разлика от тежките извити махагонови мебели на лейди Гуендолин и претрупаните ѝ стени, тук имаше светлина и остри ъгли.

Беше великолепно: на пода имаше паркет и цилиндрични полилеи от матово стъкло — на тавана. По стените имаше въздействащи снимки на съвременна архитектура, а върху едната ръкохватка на лимоненозеленото канапе беше метната кожа от зебра. Толкова елегантно, толкова модерно — Доли трябваше да внимава да не лапне някоя муха, докато разглеждаше със зяпнала уста.

— Седнете, моля — покани я Хенри Дженкинс и посочи кресло с форма на раковина до прозореца. Доли седна и изпъна подгъва на роклята си, преди да кръстоса крака. Внезапно се смути, задето е облякла роклята. Навремето е била хубава, но тук, в тази великолепна стая, я чувстваше като извадена от музей. В гардеробната на лейди Гуендолин, докато се въртеше пред огледалото, си бе помислила, че е толкова елегантна, а сега забелязваше единствено старомодните волани и гарнитурни — толкова различни (как не бе забелязала по-рано?) от изчистената кройка на роклята на Вивиан.

— Бих ви предложил чай — каза Хенри Дженкинс, потупвайки крайчетата на мустаците си с очарователно смущение, — но тази седмица останахме без прислужница. Голямо разочарование — хванахме момичето да краде.

Доли пламна развълнувано, когато установи, че той гледа скръстените ѝ крака. Тя се усмихна малко смутена — все пак това беше съпругът на Вивиан, — но и поласкана.

— Много съжалявам — каза тя и после си припомни нещо, което беше чувала да казва лейди Гуендолин: — Напоследък ужасно трудно се намира добър персонал.

— Да, така е. — Хенри Дженкинс беше застанал до великолепната камина, облицована с плочки като шахматна дъска в

черно и бяло. Изглежда Доли въпросително и попита: — Откъде познавате жена ми?

— Запознахме се в Женския доброволчески отряд и се оказа, че имаме много общи неща.

— Ама и работното ви време си го бива. — Той се усмихна, но някак напрегнато, а паузата, която направи, начинът, по който я гледаше, определено подсказаха на Доли, че би искал да узнае нещо, че иска тя да продължи да говори. Дороти не се сещаше какво може да е въпросното нещо, затова отвърна на усмивката му и замълча. Хенри Дженкинс погледна ръчния си часовник. — Да вземем днес например. На закуска жена ми каза, че ще приключи срещите си до два. Прибрах се у дома по-рано, за да я изненадам, вече е три и петнайсет, а от нея няма и следа. Допускам, че са я задържали по работа, но се тревожа.

В тона му се прокрадна раздражение и Доли разбираше причината — той беше влиятелен човек, отделил време от важната си работа, свързана с войната, обаче в момента висеше напразно, докато жена му се размотаваше из града.

— Имате ли уговорка да се видите със съпругата ми? — неочаквано попита той, сякаш току-що му хрумна, че закъснението на жена му създава неудобство и на Доли.

— О, не — побърза да го увери тя, защото, изглежда, фактът му се струваше оскърбителен и Доли искаше да го успокои. — Вивиан не знае, че ще идвам. Донесох ѝ нещо, което е изгубила.

— Така ли?

Доли извади медальона от чантата си и го нави внимателно на пръстите си. Специално се беше лакирала с последното останало количество в шишенцето „Коути Кримзън“ на Кити.

— Медальонът ѝ със снимката — тихо рече той и посегна да го вземе. — Носеше го, когато се запознахме.

— Много красив медальон.

— Носи го още от момиче. Каквото и да ѝ купувам, независимо колко е красиво и великолепно, тя предпочита да носи медальона. Носи го дори заедно с перлите си. Мислех, че никога не го сваля, а ето че... — взираше се той във верижката — ... медальонът е непокътнат, така че явно го е свалила. — Той погледна косо към Доли и тя се сви леко от настойчивостта му. Така ли гледаше и Вивиан, запита се тя,

докато повдигаше роклята ѝ и отместваше медальона, за да я целуне. — Казахте, че сте го намерили — продължи той. — Чудя се къде.

— Аз... — Доли се изчерви от мислите си. — Боя се, че не знам... Разбирате ли, не го намерих аз, дадох ми го да го върна на Вивиан. Заради близостта ни.

Той кимна леко.

— Чудя се, госпожо Смитам...

— Госпожица Смитам.

— Госпожице Смитам... — потръпнаха устните му, а сянката на усмивка по тях я накара да се изчерви още повече, — с риск да прозвуча нахално, защо не го върнахте на съпругата ми в столовата? Нямахте ли там да е по-удобно за заета дама като вас?

Заета дама. На Доли ѝ харесваше как звучат думите, произнесени от Хенри.

— Ни най-малко не е нахално, господин Дженкинс, но знам колко важен е медальонът за Вивиан, затова исках да ѝ го върна възможно най-бързо. Невинаги сме в еднакви смени, нали разбирате.

— Странно — замислено склочи той юмрук около медальона. — Жена ми всеки ден ходи на работа.

И преди Доли да успее да му каже, че никой не ходи в столовата всеки ден, че има график на смените, контролиран строго от госпожа Уодинггам, в ключалката се превъртя ключ.

Вивиан се прибираще.

Доли и Хенри Дженкинс погледнаха нетърпеливо към затворената врата, заслушани в стъпките по паркета във вестибюла. Сърцето на Доли запърха, като си представи колко ще се зарадва Вивиан, щом Хенри ѝ покаже медальона, щом ѝ обясни, че Доли го е донесла, колко признателна ще бъде Вивиан, как с обич, да, с обич, и лъчезарна усмивка ще каже: „Хенри, скъпи, толкова се радвам, че най-сетне си се запознал с Дороти. Най-скъпа моя, отдавна ми се иска да те поканя на чай, но сме непоносимо заети, нали?“, а после ще се пошегува за строгата им началничка в столовата, двете ще се засмеят, а Хенри ще предложи да вечерят заедно, вероятно в неговия клуб...

Вратата на дневната се отвори и Доли се изпъна, седнала на крайчеца на креслото. Хенри бързо се приближи и прегърна жена си. Прегръдката беше дълга, романтична, сякаш той вдъхваше уханието ѝ, и Доли осъзна с лека завист колко страстно обича съпругата си Хенри

Дженкинс. Разбира се, вече го знаеше, след като бе прочела „Неохотната муза“, обаче сега, в стаята, докато ги наблюдаваше, всичко ѝ се изясни. Какви ги вършеше Вивиан — да се забърква с онзи доктор, при положение че я обича мъж като Хенри Дженкинс?

Докторът. Доли се вгледа в лицето на Хенри, в затворените му очи, докато притискаше главата на Вивиан към гърдите си, докато я държеше в такава крепка прегръдка, сякаш са минали месеци и той се е страхувал от най-лошото, и изведнъж проумя, че този мъж знае. Тревогата му от закъснението на Вивиан, целенасочените му въпроси към Доли, обезсърчението, с което говореше за любимата си съпруга... Знаеше. Тоест подозираше. И се надяваше Доли да потвърди или да отхвърли подозренията му. О, Вивиан, помисли си тя, преплете пръсти и се загледа в другата жена, внимавай.

Най-сетне Хенри се отдръпна и повдигна брадичката на жена си, за да се вгледа в лицето ѝ.

— Как мина денят ти, любов моя?

Вивиан изчака той да я пусне, после свали униформената си шапка на доброволка.

— Натоварено — отговори тя и потупа косата си на тила. Остави шапката на съседната масичка до поставена в рамка снимка от сватбата им. — Опаковаме шалове, а търсенето е огромно. Отнема много повече време, отколкото би трябвало. — Тя замълча, загледана замислена в ръба на шапката си. — Не знаех, че ще се прибиращ по-рано, иначе щях да се постарая да си тръгна навреме и да те посрещна.

Той се усмихна нещастно, или поне така се стори на Доли, и каза:

— Надявах се да те изненадам.

— Не знаех.

— И няма причина. Това е смисълът на изненадата, нали така? Да хване човек неподготвен.

Той обхвана лакътя ѝ и леко завъртя тялото ѝ, така че Вивиан да погледне към стаята.

— Като стана дума за изненади, скъпа, имаме посетителка. Госпожица Смитам ни е на гости.

Доли се изправи с разтуптяно сърце. Най-сетне беше настъпил нейният миг.

— Приятелката ти е дошла на гости — продължи Хенри. — Поговорихме си чудесно за прекрасната ви работа в доброволческия отряд.

Вивиан примигна към Доли с безизразно лице и каза:

— Не познавам тази жена.

Доли спотаи дъх. Стаята се завъртя пред очите ѝ.

— Но, скъпа — поде Хенри, — разбира се, че я познаваш. Тя донесе това — извади той медальона от джоба си и го постави в ръцете на жена си. — Сигурно си го забравила, когато си го свалила.

Вивиан обърна медальона, отвори го и погледна снимката вътре.

— Как е попаднал у вас медальонът ми? — попита тя толкова студено, че Доли потрепери.

— Аз... — Главата на Доли се въртеше, тя не проумяваше какво се случва, защо Вивиан се държи така. След всички погледи, които си бяха разменили, кратки наистина, но прочувствени, след всичките пъти, когато се бяха гледали от прозорците си, след всичко, което Доли си представяше за бъдещето им! Възможно ли беше Вивиан да не проумява, да не е разбрала, че двете са създадени една за друга, възможно ли беше да не си е мечтала за Доли и Вив? — Оставиха го в столовата. Госпожа Хоскинс го намерила и ме помоли да ви го върна, защото забелязала... — *Че сме сродни души, най-добри приятелки, еднакви* — ... че сме съседки.

Свършените вежди на Вивиан се извиха и тя впери поглед в Доли. Замисли се за миг и после изражението ѝ просветна, съвсем мъничко.

— Да, сега си спомням. Тази жена е прислужницата на лейди Гуендолин Колдикот.

Последното изречение беше съпроводено с многозначителен поглед към Хенри и в поведението му незабавно настъпи промяна. Доли си спомни как се беше изказал за тяхната прислужница, за момичето, което неотдавна бяха уволнили за кражба. Той погледна скъпоценния накит и каза:

— Значи не ти е приятелка?

— Изобщо не — отвърна Вивиан с тон, сякаш самото предположение бе оскърбително. — Ти познаваш всичките ми приятелки, скъпи Хенри, знаеш го.

Той се взря смутено в съпругата си, после леко кимна.

— И на мен ми се стори странно, но беше много настойчива. — После той се извърна към Доли и по мрачното му лице бяха изписани всичките му съмнения и тревоги. Беше разочарован от нея, тя го схвана прекрасно, но имаше и нещо по-лошо — изражението му издаваше антипатия. — Госпожице Смитам, благодаря ви, че върнахте медальона на съпругата ми, но мисля, че е време да си вървите.

Доли не можеше да измисли какво да каже. Сигурно сънуваше — не така си го бе представяла, не това заслужаваше, не такъв трябваше да бъде животът ѝ. Всеки момент щеше да се събуди и да установи, че с Вивиан и с Хенри се смеят, разговаряйки на чаша уиски за житейските предизвикателства, че с Вивиан седят една до друга на дивана, споглеждат се и се кискат на госпожа Уодинггам в столовата, а Хенри се усмихва мило и на двете и отбелязва каква двойка са само, каква непоправима мила двойка.

— Госпожице Смитам?

Тя успя да кимне, взе чантата си и бързо мина покрай двамата на път за вестибюла.

Хенри Дженкинс я последва и за кратко се поколеба, преди широко да отвори входната врата. Ръката му ѝ прегради пътя и Доли нямаше друг избор, освен да остане на мястото си и да изчака той да я пусне. Хенри Дженкинс явно обмисляше какво да каже.

Започваше да се смрачава и Доли забеляза на отсрещния тротоар Кити и Луиза, които се връщаха от работа. Кити вдигна поглед и устните ѝ се закръглиха учудено, когато забеляза какво се случва, обаче Доли нямаше възможност да се усмихне, да махне или да си лепне ведро изражение.

— Госпожице Смитам? — поде Хенри Дженкинс и тя с усилие го погледна в очите. Говореше ѝ като на немирно дете, дори още по-зле — като на нищожна слугиня, която е забравила къде ѝ е мястото и се е отдала на безплодни фантазии и на мечти за живот много над собственото си положение. — Грижете се за лейди Гуендолин и се постарайте да не се забърквате в повече неприятности.

Университетът в Кеймбридж, 2011 г.

Дъждът беше престанал и пълната сребриста луна се показва през разпокъсаните облаци. Лоръл се отби първо в университетската библиотека, а сега седеше пред параклиса на Клеър Колидж в очакване да я връхлети някой велосипедист. И то не който и да е, а един конкретен велосипедист. Вечернята беше почти приключила — Лоръл прекарваше вече половин час, седнала на пейката под черешовото дърво, унесено заслушана в хора и органа. Обаче всеки момент службата щеше да приключи и от вратите щяха да се изсипят хора, всеки да вземе велосипеда си от трийсетината на стойката пред вратата и да се понесат в различни посоки. Лоръл се надяваше един от тях да е Джери. Двамата открай време споделяха обич към музиката — към онази музика, която ти помага да съзреш отговори на въпроси, които дори не съзнаваш, че си задал, — затова, щом пристигна в Кеймбридж и видя съобщението за вечернята пред колежа, тя видя най-добрата възможност да намери брат си.

И наистина няколко минути след като „Ликувайте за агнеца“ на Бритън достигна шеметния си финал, хората започнаха да излизат по двойки и на малки групи през вратата на параклиса, а сред тях имаше и един, който излезе сам. Висока и дългуреста фигура, чиято поява горе на стълбите извика усмивката на Лоръл, защото наистина едно от най-простичките блаженства в живота е да познаваш някого толкова добре, че да го забележиш мигновено още от отсрещния край на притъмнелия двор. Джери се качи на велосипеда си, отблъсна се с един крак и се позаклати, преди да набере скорост.

Лоръл слезе на платното, когато той се приближи, започна да маха и да го вика по име. Той едва не я събори, преди да спре и да се взре в нея, примигвайки в лунния сумрак. По лицето му плъзна най-прелестна усмивка и Лоръл се запита защо не идва да го посещава често.

— Лол, какво търсиш тук? — възкликна той.

— Исках да те видя. Опитах да ти се обадя, оставих ти съобщения.

Джери поклати глава.

— Секретарят постоянно пиука, а онази червена лампичка не спира да мига. Според мен е развален, наложи се да го изключа.

Обяснението беше толкова уместно според логиката на Джери, че колкото и да беше бясна, задето не е успяла да се свърже с него, колкото и да се тревожеше, че той ѝ се сърди, Лоръл не можа да сдържи усмивката си.

— Е, това поне ми дава повод да дойда да те видя. Ял ли си?

— Дали съм ял ли?

— Храна. Дразнещ навик, знам, но се старая да го правя няколко пъти дневно.

Той разроши тъмната си буйна коса, като че ли се опитваше да си спомни.

— Хайде, аз черпя — подкани го Лоръл.

Джери забута велосипеда си до нея и двамата се заговориха за музика, вървейки към малка пицария, построена в дупка в стената срещу Артс Тиътър. Точно където тя беше идвала тайно като момиче, за да гледа „Рожден ден“ на Пинтър.

Вътре беше полутъмно, имаше червено-бели карирани покривки и на всяка маса блещукаше чаена свещ в стъклен буркан. Беше пълно с хора, но ги насочиха към свободна маса в дъното, точно до пещта. Лоръл съблече палтото си и един млад мъж с дълга руса коса, която падаше свободно над очите му, избърса масата и прие поръчката им за пица и вино. Върна се след броени минути с гарафа кианти и две чаши.

— Е, може ли да попитам над какво работиш? — попита Лоръл, докато наливаше виното.

— Днес приключих една статия за хранителните навици на младите галактики.

— Гладни ли са?

— Така изглежда.

— И са на малко повече от тринайсет години, допускам.

— Малко. На около три до пет милиарда години след Големия взрив.

Лоръл наблюдаваше брат си, докато той ѝ разказваше разпалено за извънредно големия телескоп, изграден от Европейската южна обсерватория в Чили — „Прави същото като микроскопа за биолозите“, — за това, че неясните петна на небето всъщност са далечни галактики и че някои — „Невероятно е, Лол“ — нямат ротация на газовете, „нито една от настоящите теории не ги предсказва“, а тя кимаше и реагираше, макар и донякъде виновно, защото всъщност изобщо не го слушаше. Мислеше си как, когато Джери е превъзбуден, думите му се премятат една през друга, сякаш устата му не успява да следва достатъчно бързо красивия му ум, как си поема дъх само когато е абсолютно наложително, как изразително разперва ръце и как се напрягат дългите му пръсти, но и колко прецизно, сякаш крепят звезди на върховете си. Всъщност имаше много черти на Стивън Никълсън в единствения му син. Обаче смеха си Джери беше наследил от майка им.

Той замълча и жадно отпи от виното си. Макар да беше напрегната заради проучването, което правеше, и по-конкретно заради разговора, който тепърва ѝ предстоеше, общуването на Лоръл с Джери беше толкова неподправено, че породило у нея копнеж по нещо не съвсем определено. Заради ехото от спомена за отношенията им преди ѝ се прииска това чувство да продължи още мъничко, преди да го развали с признанието си.

— И после какво? — попита тя. — Какво би могло да си съперничи с хранителните навици на младите галактики?

— Създавам най-новата карта на всичко.

— Доколкото виждам, продължаваш да си поставяш постижими цели.

Той се ухили широко.

— Би трябвало да е лесно — не включвам целия Космос, само небето. Само 560 милиона звезди, галактики и други обекти и готово.

Лоръл размишляваше над този брой, когато им поднесоха пиците, а уханието на чесън и на босилек ѝ напомни, че не е хапвала нито зальк от закуска. Започна да се храни с упоритостта на млада галактика, напълно уверена, че не е яла по-вкусна храна от тази пица. Джери я разпита за нейната работа и между зальците Лоръл му разказа за документалния филм и за новата версия на „Макбет“, в която се снимаше.

— Или поне ще се снимам. Взех си малко почивка.

Джери вдигна голямата си ръка.

— Чакай малко — взела си си почивка?

— Да.

— Какво има? — наклони глава той.

— Защо всички ме питат?

— Защото ти никога не си вземаш почивка.

— Глупости.

Джери изви вежди:

— Шегувах ли се? Понякога ми казват, че не улавям шегите.

— Не, не се шегувам.

— В такъв случай съм длъжен да те осведомя, че емпиричните данни са в разрез с твърдението ти.

— Емпирични данни ли? — изсумтя Лоръл. — Моля те, кой ми го казва. Ами ти кога за последен път си почивал?

— През юни 1985 година, на сватбата на Макс Сирджай в Бат.

— А така.

— Не съм казал, че съм различен. Двамата с теб си приличаме — женени сме за работата си. И точно затова знам, че нещо не е наред. — Той изтри устни с хартиената си салфетка и се наведе назад към овъглената тухлена стена. — Необичайна почивка, необичайно посещение при мен — мога само да направя извода, че има връзка между тези две неща.

Лоръл въздъхна.

— Протакаща въздишка. Нямам нужда от повече доказателства. Искам да ми кажеш какво става, Лол.

Тя сгъна салфетката си първо на две, после на още две. Или сега, или никога. През цялото време ѝ се искаше Джери да е до нея — сега беше моментът да го привлече.

— Помниш ли, когато отседна при мен в Лондон? — попита тя. — Точно преди да започнеш работа тук.

Джери отговори утвърдително с цитат от „Светият Граал“ на Монти Пайтън:

— *Моля ви! Това трябваше да е радостен повод!*

Лоръл се усмихна:

— *Хайде да не се препираме и джафкаме кой кого е убил.* Много ми харесва този филм! — Побутна една маслина в чинията си,

протакайки, търсейки правилните думи. Невъзможно, отсъди, защото нямаше правилни думи, наистина нямаше, така че най-добре да скача в огъня: — Онази нощ на покрива ти ми зададе въпрос. Попита ме дали се е случило нещо, когато сме били деца. Някаква жестокост.

— Спомням си.

— Наистина ли?

Джери кимна утвърдително само веднъж.

— А помниш ли какво ти отговорих аз?

— Каза, че не се сецаш за нищо.

— Да, така е, така казах — тихо се съгласи тя. — Обаче те излъгах, Джери. — Не добави, че го е сторила за негово добро, нито че навремето е смятала постъпката си за правилна. И двете неща бяха верни, но какво значение имаше? Не искаше да се извинява, категорично не. Беше го излъгала и заслужаваше да я обвиняват — не само задето беше скрила истината от Джери, а и заради онова, което каза на полицаите. — Излъгах те.

— Знам — каза той, дояждайки коричката си.

— Знаел си? — примигна Лоръл. — Как така?

— Не ме погледна, когато те попитах, и ме нарече Джи, докато отговаряше. Правиш го само когато увърташ. — Той нехайно сви рамене. — Може и да си най-прочутата актриса в страната, обаче не можеш да се мериш с моите дедуктивни способности.

— А хората си мислят, че си разсеян.

— Наистина ли? Нямах представа. Съсипан съм. — Двамата се спогледаха усмихнати, но предпазливи, после Джери попита: — Сега искаш ли да ми кажеш, Лол?

— Да, много. А ти още ли искаш да разбереш?

— Да, много.

— Добре тогава — кимна тя. — Добре.

И започна от самото начало: едно момиченце на къщата на дървото през лятото на 1961 година, непознат човек на алеята, невръстно момченце в прегръдката на майка си. Специално се постара да опише колко много майката обича момченцето, как поспира на прага само за да му се усмихне, да вдъхне млечното му ухание и да го погъделичка по гладките пухкави стъпалца; но после на сцената се появява мъжът с шапката и прожекторите се завъртат към него. Потайната му походка, докато минава през портата отстрани на

къщата, как кучето разбира преди всички останали, че мракът е пропълзъл насам, как лаят му стряска майка им, която се обръща, вижда мъжа и внезапно я обзема страх, как момичето в къщичката на дървото вижда това.

Когато стигна онази част от историята, в която имаше ножове, кръв и невръстно момченце, разплакано на чакъла, Лоръл си помисли, заслушана в собствения си глас, колко е странно да водят този толкова личен разговор на обществено място, но пък и колко нужни ѝ бяха шумът и гълчавата на пицарията, за да бъде в състояние да разкаже историята. Тук, в пицарията в Кеймбридж, заобиколени от студенти, които се смеят и шегуват, от млади и умни учени, на които целият живот тепърва им предстои, Лоръл се почувства в безопасност, защитена, някак по-спокойна и способна да изрича думи, които надали би дръзнала в тишината на колежанското му жилище, думи като:

— Тя го уби, Джери. Онзи мъж... казваше се Хенри Дженкинс... той умря онзи ден на алеята пред нашата къща.

Джери я слушаше внимателно, забол поглед в покривката на масата, с безучастно изражение. Сега едно мускулче на покритата му с едва набола брада челюст потрепна и той кимна леко, по-скоро да отбележи края на разказа ѝ, отколкото като реакция на съдържанието му. Лоръл почака, допи виното си и наля още малко и на двамата.

— Е, това е — каза тя. — Това видях.

Най-сетне Джери вдигна очи към нея.

— Май обяснява нещата.

— Какво обяснява?

Пръстите му потрепериха нервно, когато заговори.

— Понякога като дете виждах с угълчето на очите си онова нещо и тъмната му сянка ме плашеше без никаква причина. Трудно е да го опиша. Обръщах се и то беше там — ужасното усещане, че съм погледнал твърде късно. Сърцето ми биеше лудо, а нямах представа защо. Веднъж казах на мама, а тя ме заведе на очен преглед.

— Затова ли ти сложиха очила?

— Не, оказа се, че съм късоглед. Очилата не ми помогнаха със сянката, но със сигурност лицата на хората станаха по-хубави.

Лоръл се усмихна.

Джери не. Лоръл знаеше, че ученият у него изпитва облекчение, че е получил обяснение за нещо досега необяснимо, само че другата

му част, като син на многообичан родител, не можеше да се успокои лесно.

— Добри хора правят лоши неща — каза той и зарови пръсти в чорлавата си коса. — Боже! Ама че клише изръсих.

— Обаче е вярно — отбеляза Лоръл с желание да го успокои. — Така е. Понякога с основателна причина.

— Каква причина? — Той я погледна и отново стана дете, което отчаяно копнееше Лоръл да му обясни всичко. Съчувстваше му — преди минути той блажено размишляваше над чудесата на Вселената, а сега сестра му разказваше как майка им е убила човек. — Кой е бил този човек, Лол? Защо го е направила?

Възможно най-прямо — така беше най-добре с Джери, да апелираш към логиката му — Лоръл му разказа какво знае за Хенри Дженкинс: че е писател, женен за приятелката на мама Вивиан през войната. Предаде му и думите на Кити Бейкър за разрива между Дороти и Вивиан в началото на 1941 година.

— Според мен спорът им е свързан със случилото се в Грийнейкърс през 1961 година — заяви той. — Иначе няма да го споменеш.

— Така е. — Лоръл си спомни разказа на Кити за нощта, когато излезли на танци с майка ѝ, за поведението ѝ, за нещата, които казала. — Според мен мама се е разстроила от случилото се помежду им и е предприела нещо да накаже приятелката си. Мисля също, че планът ѝ — какъвто и да е бил — се е объркал и положението се е влошило много повече от очакваното, обаче вече било твърде късно да оправят нещата. Мама избягала от Лондон, а Хенри Дженкинс бил толкова разгневен от случилото се, че я потърсил двайсет години по-късно. — Лоръл се зачуди как човек е способен да гради такива страховити теории по толкова делови и прям начин. Съзнаваше, че в очите на страничен наблюдател изглежда спокойна и хладнокръвна, обзета от желание да разнищи цялата история. С нищо не издаваше терзанията, които я раздираха вътрешно. Обаче снижи глас и каза: — Дори се питам дали по някакъв начин не е била отговорна за смъртта на Вивиан.

— Боже, Лол!

— Дали през цялото време не е била принудена да таи вината си и затова да се е превърнала в жената, която познаваме. Дали не е

посветила остатъка от живота си на старанието да намери изкупление.

— Като ни бъде безукорна майка.

— Да.

— И се е получавало чудесно, докато Хенри Дженкинс не пристигнал да ѝ потърси сметка.

— Да.

Джери се умълча, между очите му се бе появила лека бръчка — размишляваше.

— Е? — притисна го Лоръл и се приведе към него. — Ти си ученият, струва ли ти се приемлива теорията ми?

— Звучи правдоподобно — бавно кимна Джери. — Не е трудно човек да повярва, че угризенията може да послужат като мотив за промяна. Нито че съпруг може да опита да отмъсти за посегателство над жена си. А ако онова, което тя е сторила на Вивиан, е достатъчно лошо, разбирам защо според нея единственият ѝ шанс е бил да затвори устата на Хенри Дженкинс веднъж завинаги.

Сърцето на Лоръл се сви. Осъзна, че частица от нея е била вкопчена в надеждата Джери да се засмее, да посочи пробойните в теорията ѝ с острата показалка на невероятния си ум и да я посъветва да си отпочине добре и за малко да престане да чете Шекспир.

Той не го стори. Логичният му ум беше поел контрола и Джери каза:

— Чудя се какво ли е сторила на Вивиан, че толкова дълбоко да съжалява.

— Не знам.

— Каквото и да е, според мен си права — бавно изрече той. — Явно се е получило по-зле, отколкото е възнамерявала. Мама никога не би наранила приятелката си умишлено.

Лоръл издаде неопределен звук, като си спомни как майка ѝ заби ножа в гърдите на Хенри Дженкинс, без да се поколебае нито за секунда.

— Не би го направила, Лол.

— Не, и аз не бих го допуснала — поне отначало. Обаче не смяташ ли, че може би ѝ търсим извинения, защото ни е майка, защото я познаваме и я обичаме?

— Вероятно — съгласи се Джери, — но в това няма нищо лошо. Ние наистина я познаваме.

— Така си мислим. — Нещо, което Кити Бейкър каза, бе заседнало в мислите на Лоръл, нещо за войната и за начина, по който тя подсилва страстите; заплахата от нахлуване, страхът, мракът, многобройните безсънни нощи... — Ами ако тогава е била различна? Ако напрежението от войната ѝ се е отразило? Ако се е променила, след като се е омъжила за татко и е родила нас? След като е получила втори шанс?

— Никой не се променя чак толкова.

Изневиделица в съзнанието на Лоръл изникна приказката за крокодила. „Затова ли си се превърнала в жена, мамо?“, беше попитала тя, а Дороти отвърна, че е престанала да бъде крокодил в мига, в който е станала майка. Прекалено ли беше да смята, че историята е метафора, че още тогава майка ѝ вероятно е признала за някаква промяна? Или Лоръл влагаше прекалено много смисъл в приказка, чиято единствена цел е била да забавлява едно дете? Представи си Дороти онзи следобед, как оправя презрамките на прекрасната си рокля, извърната към огледалото, докато осемгодишната Лоръл я разпитва ококорено как се е осъществило това чудодейно превъплъщение. „Е, не мога да ти разкрия всичките си тайни, нали? — каза ѝ тогава мама. — Не наведнъж. Попитай ме пак някой път. Когато пораснеш“.

И Лоръл възнамеряваше да стори точно това. Изведнъж ѝ стана горещо, другите посетители се смееха в претъпканото помещение, а пещта бълваше огромни горещи вълни. Лоръл извади портфейла си, измъкна две банкноти от по дващсет лири и една от пет, пхна банкнотите под сметката и прекъсна с жест опитите на Джери да участва в плащането.

— Предупредих те, че аз черпя — отсече тя. Не добави, че това е най-малкото, което може да направи, след като е нахлула с черната си обсебеност в неговия звезден свят. — Хайде, да се поразходим — рече тя, навличайки палтото си.

* * *

Разговорите от ресторанта заглъхнаха зад гърба им, докато прекосяваха вътрешния двор на Кингс Колидж на път за река Кам. На

брега беше тихо и Лоръл чуваше как лодките тихо се полюшват на осветената от луната повърхност. В далечината се чу камбанен звън, рязък и стоически, а някъде в колежа някой се упражняваше да свири на цигулка. Красивата и печална музика разчувства Лоръл и тя изведнъж осъзна, че идването ѝ тук е грешка.

Джери почти не беше продумал, откакто си бяха тръгнали от ресторанта, и крачеше мълчаливо до нея, бутайки колелото си с една ръка. С наведена глава и вперен в земята поглед. Беше допуснала бремето на миналото да я подмами и да го сподели. После обаче се зае да се убеждава, че Джери трябва да знае, че той също е обвързан от чудовищното нещо, на което бе станал свидетел. Обаче тогава брат ѝ беше почти бебе, малко човече, а сега беше мил мъж, любимец на майка си, неспособен да допусне възможността някога тя да е сторила нещо ужасно. Лоръл тъкмо се канеше да изрази мислите си, да се извини и някак да омаловажи своя маниакален интерес към случилото се, когато Джери попита:

— И сега какво? Имаш ли следи?

Лоръл го погледна.

Той беше спрял под жълтия ореол на една улична лампа и побутваше очилата си нагоре по носа.

— Какво? Нали няма да се откажеш? Очевидно е, че трябва да разберем какво се е случило. Това е част от нашето минало, Лол.

Лоръл имаше чувството, че никога не го е обичала толкова силно, колкото в този момент.

— Има едно нещо — каза тя задъхано — сега, като го споменаваш. Тази сутрин ходих при мама и когато съзнанието ѝ се замъгли, тя помоли една медицинска сестра да изпрати при нея доктор Руфъс.

— Не е толкова странно за болница, нали?

— Само по себе си не, само че лекарят се казва Котър, а не Руфъс.

— Грешка на езика?

— Съмнявам се. Тя го каза много уверено. Пък и... — В съзнанието на Лоръл изникна призрачният образ на млад мъж на име Джими, когото майка им обичала някога, а сега оплакваше. — Не за пръв път споменава човек, когото е познавала преди. Мисля, че

миналото непрекъснато се върти в главата ѝ, струва ми се, че тя иска ние да узнаем отговорите.

— Ти попита ли я?

— Не за доктор Руфъс, за някои други неща. Тя ми отговори достатъчно открито, но разговорът я разстрои. Разбира се, отново ще поговоря с нея, обаче ако има друг начин, съм готова да пробвам и него.

— Съгласен съм.

— По-рано се отбих в библиотеката, за да опитам да науча подробности за лекар с това име, работил в Ковънтри, а може би и в Лондон през трийсетте и четиресетте години на миналия век. Имах само фамилията му и не знаех какъв специалист е, затова библиотекарката предложи най-напред да проверя базата данни на списание „Лансет“.

— И?

— Намерих доктор Лайънъл Руфъс, Джери... Почти съм сигурна, че е той. Живял е в Ковънтри точно по онова време и е публикувал статии в областта на психологията на личността.

— Мислиш, че му е била пациентка ли? Че навремето мама е страдала от някакво разстройство?

— Нямам представа, но възнамерявам да науча.

— Аз ще го направя — изведнъж отсече Джери. — Мога да разпитам едни хора.

— Наистина ли?

Той закима, а думите му заваляха възбудено:

— Ти се върни в Съфък. Веднага, щом науча нещо, ще те осведомя.

Беше повече, отколкото се бе надявала Лоръл — не, не беше, точно на това се беше надявала. Джери щеше да ѝ помогне, двамата заедно щяха да разберат какво се е случило всъщност.

— Нали разбираш, че може да се натъкнеш на нещо ужасно? — Не искаше да го плаши, а да го предупреди. — На нещо, което да превърне в лъжа всичко, което сме смятали, че знаем за нея?

Джери се усмихна:

— Нали си актриса? Не трябва ли сега да ми кажеш, че хората не са наука, че характерите са многостранни и че една променлива не опровергава цялата теорема?

— Просто те предупреждавам. Бъди готов, братче.

— Винаги съм готов — ухили се той. — И все още стоя зад мама.

Лоръл изви вежди — де да имаше неговата убеденост! Обаче тя видя какво се беше случило в Грийнейкърс, знаеше на какво е способна майка им.

— Не е много научно от твоя страна — строго каза тя. — Не и когато всичко сочи към едно-единствено заключение.

Джери взе ръката ѝ в своята.

— На нищо ли не те научиха гладните млади галактики, Лол? — тихо попита той. Лоръл усети прилив на тревога и на закрилническа обич, защото прочете в очите му силна нужда да вярва, че всичко ще се подреди, а тя пък усещаше дълбоко в сърцето си колко слабо вероятно е да стане така. — Никога не изключвай възможността да се натъкнеш на отговор, който нито една от съществуващите теории не предсказва.

Лондон, януари 1941 г.

Доли беше напълно сигурна, че никога през живота си не е била унижавана така, както онзи следобед в къщата на номер дваисет и пет. И до сто години да доживееше, никога нямаше да забрави с какви погледи я изпратиха Хенри и Вивиан Дженкинс, развеселените им и подигравателни изражения, разкривили пленително красивите им лица. Почти успяха да накарат Доли да се почувства така, като че ли не е нищо повече от съседската прислужница, явила се в дома им, издокарана със стара рокля от гардероба на господарката си. Почти. Доли обаче беше замесена от по-солидно тесто. Както често ѝ повтаряше доктор Руфъс: „Ти си една на милион, Дороти, наистина“.

На последния им обяд два дни след онзи случай той се облегна на мястото си в „Савой“ и я изгледа над пурата си.

— Я ми кажи, Дороти, според теб защо тази жена Вивиан Дженкинс се държи толкова пренебрежително с теб?

Доли поклати замислено глава, преди да сподели с него вече твърдото си убеждение:

— Мисля, че когато ни видя двамата с господин Дженкинс заедно в дневната... — Доли отмести поглед, леко смутена от спомена за начина, по който я оглеждаше господин Дженкинс. — Ами, разбирате ли, онзи ден специално се бях погрижила да изглеждам добре и на Вивиан явно не ѝ е понесло.

Той кимна одобрително, после погледна Дороти с присвити очи и поглади брадичката си:

— А ти как се почувства, когато тя те оскърби, Дороти?

На Доли ѝ идеше да се разплаче, когато д-р Руфъс ѝ зададе този въпрос. Обаче не го стори, а се усмихна храбро, впи нокти в дланите си и горда с умението си да се владее, отговори:

— Почувствах се унижена, доктор Руфъс, и много, много наранена. Мисля, че никой не се е държал с мен толкова подло, и то човек, когото съм мислела за приятел. Почувствах се наистина...

— Престани... веднага престани! — В светлата слънчева стая на Кампдън Гроув номер седем Доли се сепна, когато лейди Гуендолин зарита с малкото си краче и закрещя: — Ще ми откъснеш нокътя, ако не внимаваш, глупаво момиче!

Доли забеляза разкаяно мъничкия бял триъгълник на мястото, където преди беше розовият нокът на жената. Мислите за Вивиан бяха виновни. Доли беше движила пилата много по-бързо и отривисто, отколкото би трябвало.

— Извинете, лейди Гуендолин — каза тя, — ще бъда по-внимателна...

— Стига толкова. Донеси ми бонбоните, Дороти. Прекарах мъчителна нощ заради ужасната храна от порцията — телешки джолан с червено зеле за вечеря! Нищо чудно, че се въртах в леглото и сънувах ужасни неща.

Доли се подчини и търпеливо изчака старата дама да си избере от плика най-големия бонбон.

Унижението ѝ бързо прерасна във възмущение и срам, а накрая се превърна в гняв. Вивиан и Хенри почти я бяха обвинили в кражба и в лъжа, а всъщност единственото ѝ желание беше да върне на Вивиан ценния медальон. Непосилно ѝ беше да преглътне абсурдния факт, че тъкмо Вивиан — която зад гърба на съпруга си, разправяше лъжи на всички, които я обичат, и умоляваше другите да не издават тайните ѝ — си бе позволила да впери осъдителния поглед на тъмните си очи в Доли, която многократно се обаждаше в нейна защита, когато хората говореха лошо за нея.

Е, край, помисли си решително Доли, докато прибираше пилата за нокти в калъфчето и разчистваше нощното шкафче. Доли имаше план. Още не беше говорила с лейди Гуендолин, обаче, когато старицата научеше за случилото се — когато разбереше как я е предала младата ѝ приятелка, — със сигурност щеше да ѝ даде благословията си. След края на войната щяха да организират пищно тържество, поразително събитие, великолепен маскен бал с костюми, фенери и гълтачи на огън. И щяха да присъстват невероятни хора, щяха да направят и снимки за „Лейди“, а хората години наред щяха да обсъждат тържеството. Доли си представяше как гостите пристигат на Кампдън Гроув и издокарани минават покрай къщата на номер двайсет и пет, откъдето Вивиан ги наблюдава непоканена от прозореца.

А междуременно Дороти щеше да се старее да избягва съпрузите. Вече знаеше, че има хора, които е по-добре да не познаваш. Нямахте да ѝ е трудно да избягва Хенри Дженкинс — и бездруго не го срещаше често, а от Вивиан щеше да се откопчи, като се оттегли от Женския доброволчески отряд. Всъщност за нея щеше да е облекчение — щеше едновременно да се отскубне от опеката на госпожа Уодинггам и да разполага с достатъчно време да угажда на лейди Гуендолин. И толкова по-добре, както се оказа. Онази сутрин, по време, когато иначе би работила в столовата, Доли масажираше стъпалата на лейди Гуендолин, когато някой звънна долу на входната врата. Старицата завъртя китка към прозореца и Доли надникна да провери кой ги притеснява по това време.

Първо се притесни да не е Джими — вече няколко пъти се беше отбивал, слава богу, денем, когато в къщата нямаше никой друг, и Доли успяваше да избегне сцените, — обаче се оказа, че не е той. Когато надникна през прозореца на лейди Гуендолин, чието стъкло беше облепено на кръст като предпазна мярка срещу бомбените експлозии, Доли видя Вивиан Дженкинс, която се озърташе през рамо, като че ли се чувстваше унижена да се отбива в къщата на номер седем и се притесняваше някой да не я види на стълбите. Кожата на Доли пламна, защото тя веднага се досети каква е причината за посещението на Вивиан — точно такава дребнава подлост можеше да се очаква от нея: сигурно идваше да съобщи на лейди Гуендолин за склонността на нейната „прислужница“ да краде. Доли живо си представи Вивиан, елегантно отпусната в тапицирания с кретон фотьойл до леглото на старата дама, кръстосала дългите си слаби крака и приведена заговорнически напред, да се възмуцава от качествата на прислугата в днешно време: „Толкова е трудно да намериш благонадежден служител, нали, лейди Гуендолин? И ние напоследък доста си изпатихме...“.

Докато Доли наблюдаваше Вивиан, която стоеше на стълбите и продължаваше да се озърта, възрастната дама изграчи от леглото си:

— Е, Дороти, няма да живея вечно. Кой е?

Доли овладя паническият си трепет и отговори привидно нехайно, че е някаква опърпана жена, която явно събира дрехи за благотворителност.

— Не ѝ отваряй! Мърлявите ѝ пръстчета няма да припарят до моята гардеробна!

Доли с радост се подчини.

* * *

Туп. Доли се стресна. Неусетно се бе озовала до прозореца и беше зареяла празен поглед към отсрещната къща. Туп, туп. Обърна се и видя, че лейди Гуендолин се е вторачила в нея. Бузите на старицата се бяха издули, за да поемат огромния бонбон, а ръката ѝ блъскаше с бастуна по дюшека, за да привлече вниманието на Доли.

— Да, лейди Гуендолин?

Старицата обгърна тялото си с ръка и показа с гримаса, че замръзва.

— Студено ли ви е?

Кимане, после още едно.

Доли прикри въздишката си с покорна усмивка — току-що беше отметнала завивката на старицата след оплакване, че ѝ е топло — и се приближи до леглото.

— Да видим какво може да се направи.

Лейди Гуендолин затвори очи и Доли се зае да придърпва нагоре завивките, но задачата се оказа доста трудна. Въртенето в леглото и удрянето с бастуна бяха разбъркали завивките и одеялото се бе оказало притиснато под единия ѝ крак. Доли се премести в другия край на леглото и дръпна с всичка сила, за да го освободи.

По-късно, докато премисляше случилото се, щеше да стовари вината на прахоляка. Обаче в онзи момент беше твърде погълната от цялото повдигане и местене и не забеляза. Одеялото най-сетне беше освободено, Доли го тръсна и го дръпна нагоре чак до брадичката на старицата. Докато подвиваше поръбения край на завивката, кихна неочаквано силно. Апчиху!

Лейди Гуендолин се сепна и се ококори.

Доли се извини и потри раздразнения си нос. Примигна, за да проясни очи, и през влагата в тях забеляза, че благородната дама размахва ръце, които пърхат като две подплашени птици.

— Лейди Гуендолин? — възкликна Доли и се приведе към нея. Лицето на старицата беше червено като цвекло. — Какво има, лейди Гуендолин?

От гърлото на лейди Гуендолин се надигна хриптене и кожата ѝ потъмня до патладжанено. Жестикულიраше неистово и сочеше гърлото си. Нещо ѝ пречеше да говори...

Бонбонът, сепнато осъзна Доли, беше заседнал като тапа в гърлото на жената. Доли не знаеше как да постъпи. Ужаси се. Без да се замисля, навря пръсти в гърлото на лейди Гуендолин, мъчейки се да извади заседналото парче.

Не можеше да го достигне.

Доли изпадна в паника. Дали да не потупа старицата по гърба, или да я стисне през корема?

Опита и двете с разтуптяно сърце и бушуваща в ушите кръв. Помъчи се да повдигне лейди Гуендолин, обаче тя беше прекалено тежка, а копринените ѝ дрехи се хлъзгаха.

— Всичко е наред — чу се Доли да казва, докато се бореше да я стисне здраво. — Всичко ще бъде наред.

Докато накрая на Доли просто не ѝ остана дъх и не млъкна... Едва тогава усети, че старата дама е натезжала, че е престанала да се гърчи и да се дави за глътка въздух и че се е възцарил неестествен покой.

Внушителната спалня притихна, чуваха се само дишането на Доли и злокобното проскърцване на леглото, докато тя се измъкваше изпод мъртвата си господарка и отпускате все още топлото тяло обратно в привичната поза.

* * *

Лекарят пристигна, застана в долния край на леглото и оповести „безспорен случай на естествена смърт“. Погледна към Доли, която държеше студената ръка на лейди Гуендолин и триеше очите си с кърпичка, и додаде:

— Открай време има слабо сърце. Като малка прекара скарлатина.

Доли се взря в лицето на лейди Гуендолин, посмъртно добило още по-сурово изражение, и кимна. Не спомена нито за кихавицата, нито за бонбона, защото не виждаше смисъл. Вече нищо нямаше да се промени, а тя щеше да се направи на глупачка, ако дърдори за бонбони и прах. Пък и докато лекарят успее да пристигне през разрушените от нощните бомбардировки улици, бонбонът вече се беше разтопил.

— Хайде, стига, скъпо момиче — потупа той ръката на Доли. — Знам, че беше много привързана към нея. Тя към теб също, дължен съм да добавя. — После отново нахлупи шапката си, взе чантата си и каза, че ще остави върху масичката долу името на предпочитаната от семейство Колдикот погребална агенция.

* * *

Последната воля, изразена в завещанието на лейди Гуендолин, беше прочетена в библиотеката на къщата на Кампдън Гроув номер седем на двайсет и деветия ден на януари 1941 година. Строго погледнато, изобщо нямаше нужда да бъде четено, не и публично, адвокатът господин Пембърли би предпочел да има дискретно писмо поотделно до всеки (той страдаше от силна сценична треска), обаче с присъщия си вкус към драматичното лейди Гуендолин беше настояла. Което никак не учуди Доли, поканена да присъства като едно от благодетелстваните лица. Ненавистта на старицата към племенника ѝ не беше тайна, а какъв по-добър начин да го накаже от гроба от това да му отнеме очакваното наследство и да го принуди да види с очите си как всичко отива в ръцете на някой друг.

Доли се облече старателно, точно както би желала лейди Гуендолин, за да изглежда подобаващо за достойна наследница, но без да прекалява.

Притесняваше се, докато чакаше господин Пембърли да се справи със задачата си. Клетият човечец заекваше и пелтечеше, докато четеше встъпителните точки, а родилното му петно почервения, когато той напомни на присъстващите (лорд Уолзли и Доли), че желанието на клиентката му, ратифицирано лично от него в качеството му на безпристрастен и квалифициран адвокат, е окончателно и задължително. Племенникът на лейди Гуендолин беше едър мъж,

инатлив и намръщен, и Доли се надяваше, че той слуша внимателно бомбастичните юридически фрази. Надали щеше да остане доволен, като узнае какво е сторила леля му.

Доли имаше право. Когато най-сетне завещанието беше прочетено, лорд Перегрин Уолзли така се разгневи, че едва не получи удар. Той и бездруго си беше избухлив и беше започнал да изпуска пара още преди господин Пембърли да приключи с преамбюла. Доли го чуваше как сумти и пуфти на всяко изречение, което не започваше с думите: „Отдавам и завещавам на племенника си Перегрин Уолзли...“. Най-сетне адвокатът си пое дъх, извади кърпичка, за да попие потното си чело, и премина към разпределението на наследството на клиентката си.

— Аз, Гуендолин Колдикот, отменям всички други свои предишни завещания и с настоящото дарявам на съпругата на племенника си, Перегрин Уолзли, целия си гардероб, а лично на племенника си — съдържанието на гардеробната на покойния си баща.

— Моля? — изрева човечецът изневиделица и пурата изхвърча от устата му. — Какво означава това, мътните го взели?

— Моля ви, лорд Уолзли — изломоти господин Пембърли и родилното му петно потъмня още повече до яростно пурпурно. — Моля ви да запазите спокойствие още ммммъничко, докато приключа...

— Ще те съдя, жалък червей такъв! Знам, че ти си шушнал на ухото на леля ми...

— Лорд Уолзли, ммммоля ви.

Господин Пембърли продължи да чете, насърчен от мило кимване от страна на Доли.

— Останалата част от имуществото и собствеността си, недвижима, лична и смесена, включително къщата си на Кампдън Гроув номер седем, с изключение на някои вещи, изредени по-надолу, дарявам на приюта за животни в Кенсингтън, чийто представител нямаше възможност да присъства днес...

В този момент Доли престана да чува каквото и да било заради оглушителния грохот на предателството в ушите си.

* * *

Разбира се, лейди Гуендолин беше включила клауза за „младата ми компаньонка Дороти Смитам“, обаче Доли бе прекалено разстроена, за да слуша какво гласи тя. Едва по-късно вечерта, докато размишляваше над писмото, което господин Пембърли беше пъхнал в треперещите ѝ ръце, докато се бранеше от заплахите на лорд Уолзли, тя осъзна, че наследството ѝ се изчерпва с няколко палта от гардеробната на горния етаж. Доли веднага позна дрехите. С изключение на една доста проскубана бяла кожа, вече ги беше раздала всичките, напъхани в кутии за шапки, с които щастливо участваше в доброволческите акции за събиране на дрехи, организирани от Вивиан Дженкинс.

Доли беше бясна. Вреше, кипеше и фучеше. След всичко, което беше направила за старата дама, след всички унижения, които бе принудена да изтърпи — пиленето на ноктите на краката и почистването на ушите, редовното плюене на отрова. Никак не ѝ беше приятно да издържа всичко това — Доли никога не би го твърдяла, — обаче въпреки това го бе издържала, и то напразно. Беше се отказала от всичко заради лейди Гуендолин, мислеше си, че двете са близки като семейство, беше подведена, че я очаква огромно наследство — напоследък от господин Пембърли, но също и лично от лейди Гуендолин. Доли не проумяваше какво може да се е случило, че да накара старата дама да промени намеренията си.

Освен ако... Отговорът се стовари върху ѝ като удар на брадва, светкавичен и окончателен. Доли притаи дъх. Ръцете ѝ затрепериха и писмото на адвокатата падна на пода. Разбира се, беше съвсем логично. Вивиан Дженкинс, тази зловна жена, в крайна сметка беше посетила лейди Гуендолин — това беше единственото обяснение. Сигурно беше седяла на прозореца и беше дебнала удобен момент, някой от редките случаи през последните две седмици, когато Доли нямаше друг избор, освен да излезе за малко от къщи, за да свърши нещо. Вивиан беше изчакала и беше атакувала, беше седнала до лейди Гуендолин и беше напълнила главата на клетата женица със зловни лъжи за Доли, която винаги бе действала единствено за благо на старата дама.

* * *

Първата работа на приюта за животни в Кенсингтън като собственик на къщата на Кампдън Гроув номер седем беше да се свърже с Министерството на войната с настояване служителките му, обитаващи къщата в момента, да бъдат настанени другаде. Постройката незабавно щеше да бъде приспособена за ветеринарна болница и приют за животни. Нарездането изобщо не притесни Кити и Луиза, които в началото на февруари през няколко дни една от друга се бяха омъжили за военни пилоти, а другите две момичета бяха останали невзрачни посмъртно, каквито бяха и приживе — загинаха от бомба, докато припкали към танцова забава в Ламбът на трийсети януари.

Така че оставаше само Доли. Не беше лесно да си намериш стая в Лондон, не и за човек, привикнал с по-изисканите неща в живота, така че Доли огледа три жалки квартири, преди да се върне в пансиона в Нотинг Хил, където беше живяла предишните години, докато работеше като продавачка и за нея Кампдън Гроув беше просто име на картата, а не хранилище на най-грандиозните ѝ мечти и разочарования. Госпожа Уайт, вдовицата собственичка на пансиона на Рилингтън Плейс номер дваисет и четири, се зарадва да види отново Доли (макар че „да види“ беше твърде оптимистично описание, защото старата жена беше сляпа като прилеп без очилата си) и с още по-голяма радост ѝ съобщи, че предишната ѝ стая е свободна и на разположение — веднага, щом ѝ предаде купоните си, разбира се.

Нищо чудно, че стаята още беше свободна. Доли изобщо не се съмняваше, че дори във военновременен Лондон малцина са дотолкова отчаяни, че да платят немалка сума, за да спят между тези четири стени. Беше по-скоро остатък, отколкото истинска стая: онова, което се беше получило след подялбата на една спалня на две неравни половини. Прозорецът беше останал в другата половина, а от отсамната страна на измазаната с хоросан стена се бе оформило неугледно пространство, подобно на килер. Имаше място за тясно легло, нощно шкафче, мъничка мивка и толкова. Все пак заради липсата на светлина и проветрение цената беше ниска, а и Доли нямаше много вещи — всичките ѝ притежания се побираха в куфара, с който бодро замина от дома на родителите си преди три години.

Едно от първите неща, които направи, след като се нанесе, беше да постави на поличката над мивката единствените си две книги:

„Неохотната муза“ и „Книга с идеи на Дороти Смитам“. Част от нея не искаше никога вече да вижда книгата на Дженкинс, обаче Доли притежаваше толкова малко неща, че ѝ бе непоносимо да се раздели с тях. Още не. Затова просто обърна лицето на романа към стената. Обстановката беше доста потискаща, затова Доли сложи на полицата и фотоапарата „Лайка“, който Джими ѝ беше подарил за един рожден ден. Фотографията не беше нейната стихия — изискваше повече търпение и покой, отколкото ѝ бяха по силите, — обаче стаята изглеждаше толкова неуютна и празна, че Доли би се изперчила дори с нощно гърне, ако притежаваше такова. Накрая извади коженото палто, което беше наследила, окачи го на закачалка и го повеси на куката от вътрешната страна на вратата: за да го вижда където и да застане в тясната стаичка. Старото бяло палто в известен смисъл се беше превърнало в символ на всички опропадени мечти на Доли. Тя го гледаше, кипеше от ярост и насочваше срещу проскубаната козина на палтото целия си гняв към Вивиан Дженкинс.

Доли започна работа в една фабрика за амуниции в съседство, защото госпожа Уайт изобщо не би се поколебала да я изхвърли, ако не плати седмичния си наем, а и защото работата не изискваше повече от един процент от вниманието ѝ. Което освобождаваше останалата част от съзнанието на Доли да размишлява над причинените ѝ злини. Прибираше се вечер, насила хапваше малко от телешката яхния на госпожа Уайт, после оставяше другите момичета да си разказват през смях за приятелите си и да крещят срещу германските пропагандаторски радиоводещи, и се оттегляше в тясното си легло, пушеше последните останали ѝ цигари и размишляваше за загубите си: семейството си, лейди Гуендолин и Джими... Разбира се, мислеше и как Вивиан бе казала: „Не познавам тази жена...“ — съзнанието ѝ непрекъснато се връщаше на този момент, — виждаше и как Хенри Дженкинс ѝ сочи вратата и отново я заливаха топлите и студените вълни на срама и гнева.

Така минаваше времето ден след ден, докато една нощ в средата на февруари не се случи нещо различно. По-голямата част от деня протече както обикновено — Доли изкара двойна смяна във фабриката, после се отби да вечеря в близката комунална кухня, защото просто не можеше да понесе поредната порция отвратителни ястия на госпожа Уайт. Седя в свето ъгълче, докато кухнята затвори, наблюдавайки

останалите посетители през дима от цигарата си, най-вече влюбените двойки, които крадешком се целуваха през масата и се смееха, все едно светът е прекрасно място. Доли смътно си спомняше, че преди и тя беше такава — бликаща от смях, щастие и надежда.

На път за къщи, докато минаваше напърно заради бомбардировките, които чуваше в далечината, Доли се спъна — беше си оставила фенерчето на Кампдън Гроув, когато си тръгваше (заради Вивиан) — и падна на дъното на един бомбен кратер. Изкълчи си глезена и коляното ѝ се разрани през новата бримка на най-хубавите ѝ чорапи, обаче най-силно пострада гордостта ѝ. Наложиха се да куцука по целия път до пансиона на госпожа Уайт (Доли отказваше да го нарича „дом“ — това не беше домът, който ѝ беше откраднат отново заради Вивиан) в тъмното и студа, а когато пристигна, вратата вече беше заключена и залостена. Госпожа Уайт се отнасяше много отговорно към вечерния час: не за да попречи на нахлуването на Хитлер (макар да подозираше, че пансионът на Рилингтън Плейс номер дваисет и четири е на челно място в списъка му), колкото за да не допусне неприлични гостувания при обитателките си. Доли стисна юмруци и закуцука по страничната уличка. Коляното ѝ вече смъдеше и тя с мъка се покатери по стената, като стъпи на старото желязно резе. Заради затъмнението мракът сякаш беше по-гъст, а луна нямаше, но тя някак успя да прекоси хаотичната задна градина и да стигне до килера с хлабавото резе. Доли предпазливо започна да натиска с рамо, докато резето не се разхлаби и тя успя да го избути нагоре и да се шмугне вътре.

В коридора миришеше на стара мазнина и на старо евтино месо и Доли се качи по мърлявите стълби, затаила дъх. Когато стигна на първия етаж, забеляза тънка ивица светлина да се процежда под вратата на госпожа Уайт. Никой не беше сигурен какво се случва зад тази врата, но рядко имаше вечери, когато светлината там угасва, преди и последното момиче да се прибере. Господата можеше да призовава духове на мъртвите или да изпраща кодирани съобщения на германците, ако питате Доли, но, честно казано, не даваше пет пари. Стига хазяйката ѝ да си имаше занимание, докато окъснялата ѝ наемателка се прибере да си легне, всичко щеше да бъде наред. Доли продължи по коридора, като специално внимаваше да избягва

скърцащите дъски на пода, отвори вратата на стаята си и веднъж стъпила на сигурна територия, се заключи отвътре.

Едва тогава, притиснала силно гръб към вратата, Доли се предаде на пулсиращата болка, трупала се в гърдите ѝ цяла вечер. Разплака се на воля, по детински, дори без да пусне чантата си на пода, от очите ѝ бликнаха горещи сълзи на срам, болка и гняв. Сведе поглед към мръсните си дрехи, към ожуленото си коляно, към примесената с прахоляк кръв, опръскала дрехите ѝ, примигна, огледа през парещите сълзи отвратителната гола стаичка, прокъсаната покривка на леглото, покафенялата покрай сифона мивка и със съкрушителна яснота осъзна пълното отсъствие от живота си на нещо ценно, хубаво или истинско. Осъзна също, че за всичко е виновна Вивиан Дженкинс — за абсолютно всичко: за загубата на Джими, за униението на Доли, за скучната ѝ работа във фабриката. Дори премеждието ѝ тази вечер — ожуленото коляно и скъсаните чорапи, фактът, че се оказа заключена пред пансиона, унижението да се промъква крадешком в място, за което плаща доста пари — нищо от това нямаше да се случи, ако Доли не беше срещнала Вивиан, ако не беше предложила да върне изгубения медальон, ако не се беше опитала да се сприятели с тази недостойна жена.

В този момент насълзените очи на Доли попаднаха на лавицата с нейната Книга с идеи. Видя гръбчето на книгата и я преизпълни толкова много мъка, че всеки момент щеше да изригне. Доли се нахвърли на книгата. Седна на пода с кръстосани крака, разлиствайки несръчно страниците, докато не стигна на една изрезка някъде след първата трета на книгата, където с нежна обич беше събрала светските снимки на Вивиан Дженкинс. Преди време дълго ги разглеждаше и се стремеше да запамети всяка подробност. Не можеше да повярва, че е била толкова глупава, толкова зле подведена.

Доли с всички сили откъсна страниците от книгата. Раздра ги като подивяла котка, накъса на ситни парченца образа на тази жена, изцедила и последната си капчица ярост. Скованата и потайна поза на Вивиан Дженкинс пред обектива — храас! — отсъствието дори на едничка широка усмивка — храас! — ха да видиш какво е да се държат с теб като с боклук... — храас!

Доли тъкмо щеше да продължи да дере и с радост би го правила цяла нощ, когато нещо привлече погледа ѝ. Застина и се вгледа по-

внимателно в късчето в ръцете си, дишайки тежко: да, точно така.

На една от снимките медальонът се беше показал изпод блузата на Вивиан и се виждаше съвсем ясно — накривен върху един копринен волан. Доли докосна местенцето с пръсти и изохка, жегната от преживяното унижение в деня, когато върна медальона.

Хвърли парченцето от снимката на земята до себе си, отпусна се назад на матрака и затвори очи.

Главата ѝ се въртеше. Коляното я болеше. Беше изтощена.

Без да отваря очи, извади цигарите, запали си една и тихо запуши.

Раната още беше съвсем прясна. Доли мислено разигра всичко — неочакваната поява на Хенри Дженкинс на прага, въпросите, които ѝ зададе, очевидното му подозрение относно местонахождението на съпругата му.

Доли се запита какво ли би станало, ако бяха останали още малко насаме. На върха на езика ѝ беше да го поправи онзи ден, да му обясни за смените в столовата. Ами ако го беше сторила? Ако беше имала възможността да каже: „О, не, господин Дженкинс, опасявам се, че не е възможно. Не съм сигурна какво ви е казала, но Вивиан не ходи в столовата повече от веднъж седмично“.

Само че Доли не го беше казала, нищо подобно. Беше пропиляла шанса си да покаже на Хенри Дженкинс, че подозренията му са основателни, че съпругата му наистина се занимава с неща, които надали биха му допаднали. Беше пропуснала единствената си възможност да замеси Вивиан Дженкинс в кашата, която тя лично си беше забъркала. Защото вече не можеше просто да му го изтърси, нали така? Хенри Дженкинс не би ѝ отделил нито минутка, не и сега, когато — благодарение на Вивиан — я мислеше за крадлива прислужница, не и сега, когато беше изпаднала в толкова окаяно положение, и със сигурност не без доказателства.

Положението беше безнадеждно и Доли издиша дълга и освобождаваща струя дим. Не и ако случайно спипа Вивиан в прегръдките на мъж, който не е съпругът ѝ, не и ако успее да снима двамата заедно и така да оправдае страховете на Хенри. Доли нямаше време да се крие в тъмните пресечки, да намира начини да се вмъква в някакви болници и да дебне точния момент на точното място. Може

би, ако знаеше къде и кога Вивиан се среща с нейния лекар, обаче каква вероятност имаше...

Доли ахна и рязко се изправи. Беше толкова просто, че я досмеша. И наистина се разсмя. През цялото време, докато се измъчваше от връхлетелите я несправедливости и мечтаеше за начин да оправи нещата, идеалното разрешение е било точно пред погледа ѝ. Вивиан Дженкинс щеше да получи каквото заслужава и ако всичко се подредеше както трябва, Доли щеше да има шанс за ново начало с Джими.

Грийнейкърс, 2011 г.

— Тя казва, че иска да се прибере вкъщи.

Лоръл потри очите си с една ръка, а с другата опипа повърхността на нощното шкафче. Най-накрая намери очилата си.

— Какво иска?

Гласът на Роуз отново се разнесе по линията, този път по-бавно и прекомерно търпеливо, като че ли говореше на човек, за когото английският не е роден език:

— Каза ми тази сутрин. Исква да си бъде у дома. В Грийнейкърс.
— Още една пауза. — Не в болницата.

— А! — Лоръл нахлузи очилата си под телефона и погледна с присвити очи от прозореца на спалнята. Боже, много ярко светеше! — Исква да си дойде вкъщи, значи. А какво казва лекарят?

— Ще говоря с него, когато приключи с визитацията, но... О, Лол, сестрата ми каза, че според нея моментът приближава.

Самичка в детската си стая, загледана в пълзящата по избелелия тапет слънчева светлина, Лоръл въздъхна. Време беше. Нямахше нужда да пита сестрата какво означава това.

— Ами добре тогава.

— Прибираме я у дома.

— Да.

— И се грижим за нея тук. — Не получи отговор, затова Лоръл я повика: — Роуз?

— Тук съм. Сериозно ли говориш, Лол? Ще останеш ли? И ти ли ще бъдеш тук?

— Разбира се, че говоря сериозно — отговори Лоръл, захапала цигарата, която се опитваше да запали.

— Звучиш странно. Да не би да плачеш, Лол?

Тя гръсна кибритената клечка и поклати глава:

— Не, не плача. — Още една пауза, през която Лоръл почти чуваше как сестра ѝ разтревожено прави на възли мънистения си

наниз. — Роуз, добре съм — увери я тя, този път по-внимателно. — И двете ще бъдем добре. Ще се справим заедно, ще видиш.

Роуз издаде тих задавен звук, вероятно в знак на съгласие или пък на съмнение, после смени темата:

— Благополучно ли се прибра снощи?

— Да. Но доста по-късно, отколкото очаквах.

Всъщност беше три сутринта, когато Лоръл най-сетне влезе в старата ферма. След вечеря с Джери бяха отишли в стаята му и през по-голямата част от нощта бяха гадали относно майка си и Хенри Дженкинс. Решиха, че докато Джери издирва доктор Руфъс, няма да е зле Лоръл да се опита да научи нещо за загадъчната Вивиан. В крайна сметка тя беше свързващото звено между майка им и Хенри Дженкинс, както и вероятната причина той да потърси Дороти Никълсън през 1961 година.

Тогава задачата ѝ се бе сторила напълно постижима, обаче сега, на дневна светлина, Лоръл вече не беше толкова сигурна. Целият план ѝ се струваше някак неубедителен като блян. Погледна към голата си китка и разсеяно се запита къде е оставила часовника си.

— Колко е часът, Роуз? Струва ми се непоносимо светло.

— Малко след десет.

Десет? Боже, беше се успала.

— Роузи, сега ще затворя, но тръгвам за болницата. Там ли ще бъдеш?

— До обяд, когато трябва да взема най-голямата дъщеря на Седи от детската градина.

— Добре. Ще се видим там и заедно ще поговорим с лекаря.

* * *

Роузи беше с лекаря, когато пристигна Лоръл. Медицинската сестра на рецепцията осведоми Лоръл, че я очакват, и я упъти към кафенето в съседство. Роузи явно се озърташе за нея, защото започна да ѝ маха още преди Лоръл да влезе. Запроправя си път между масите и когато наближи, установи, че Роуз е плакала, и то доста. Върху масата бяха разпилени свити на топка хартиени кърпички, а под

влажните ѝ очи се виждаха размазани черни петна. Лоръл седна до нея и поздрави лекаря.

— Тъкмо казвах на сестра ви — заговори той с професионалния загрижен тон, който Лоръл би използвала, ако изпълнява роля на лекарка, която съобщава новината за нещо лошо, но неизбежно, — че според мен сме изчерпали всички възможности за лечение. Мисля, че няма да се изненадате, ако ви кажа, че е само въпрос на време, така че просто ѝ осигурете всички удобства.

Лоръл кимна.

— Според сестра ми мама иска да се прибере у дома, доктор Котър. Възможно ли е?

— За нас не е проблем — усмихна се той. — Естествено, ако тя искаше да остане в болницата, бихме се съобразили и с това ѝ желание. Всъщност повечето ни пациенти остават при нас до края...

Краят. Ръката на Роуз потърси тази на Лоръл под масата.

— Но ако вие искате да се грижите за нея у дома...

— Искаме — побърза да се обади Роуз, — разбира се, че искаме.

— В такъв случай е време да поговорим как ще я отведете у дома.

Пръстите на Лоръл я засърбяха за цигара.

— На майка ни не ѝ остава дълго — каза тя. Беше твърдение, не въпрос, резултат от размислите на Лоръл, но лекарят въпреки това отговори:

— Случвало се е да се изненадвам — каза той, — но в отговор на въпроса ви, не, не ѝ остава дълго.

* * *

— Лондон — каза Роуз, докато вървяха по изпъстрения с петънца линолеум в болничния коридор към стаята на майка си. Бяха се разделили с лекаря преди петнайсет минути, но Роуз още стискаше в юмрук мократа си кърпичка.

— Значи е среща по работа?

— Работа ли? Каква работа? Вече ти казах, Роуз, в почивка съм.

— Искане ми се да не говориш така, Лол. Много се тревожа, като говориш такива неща. — Роуз вдигна ръка и махна на една медицинска

сестра, която мина покрай тях.

— Какви неща?

— Че си в почивка. — Роуз спря и потръпна, а буйната ѝ вълниста коса също се разтресе. Беше облечена с джинсов гащеризон с евтина брошка като пържено яйце на предницата. — Не е естествено, не е нормално. Знаеш, че не обичам промените, не.

Лоръл не се сдържа и се засмя.

— Няма причина за тревога, Роузи. Просто ще отскоча до Юстън да погледна една книга.

— Книга ли?

— Правя проучване.

— Ха! — отново закричи Роуз. — Проучване! Знаех си, че всъщност не си в почивка! О, Лол, какво облекчение — започна тя да вее на мокрото си от сълзите лице с длан. — Признавам, че се почувствах много по-добре.

Лоръл се усмихна.

— В такъв случай се радвам, че бях полезна.

На Джери му беше хрумнало да започне проучването на Вивиан от Британската библиотека. Среднощното търсене в Гугъл ги отведе само до уелски сайтове за ръग्би и до други задънени улици в любопитни разклонения на интернет, обаче Джери твърдеше, че библиотеката няма да ги разочарова.

— Три милиона нови постъпления годишно, Лол — каза той, докато попълваше формуляра за достъп, — това са лавици с дължина повече от девет и половина километра, така че все нещо трябва да имат. — Развълнувано ѝ описа онлайн услугите им: — Изпращат ти копие на всичко, което намериш, право в дома ти, — обаче Лоръл реши (вироглаво, както отбеляза Джери с усмивка), че ще ѝ бъде по-лесно да направи пътуването лично. Вироглаво друг път — Лоръл се беше снимала в детективски сериал и знаеше, че понякога не ти остава друго, освен да обикаляш улиците и да търсиш улики. Ами ако информацията, която откриеше, я отведе до още нещо? Много по-добре беше да е на място, отколкото да пуска нова поръчка по имейл и да чака, много по-добре беше да прави нещо, отколкото да дреме.

Стигнаха до вратата на Дороти и Роуз я отвори. Майка им спеше на леглото, видимо по-слабичка и крехка от предишната сутрин, и Лоръл се стъписа колко главолмно се влошава състоянието ѝ.

Сестрите поседяха заедно, загледани как гърдите на Дороти леко се надигат и спускат, после Роуз извади кърпа за прах от чантата си и се зае да бърше поставените в рамки снимки.

— Май трябва да ги опаковаме — тихо отбеляза тя. — Да ги приготвим за къщи.

Лоръл кимна.

— Тези снимки са толкова важни за нея. Открай време е така, нали?

Лоръл отново кимна, но не отговори. Споменаването на снимките я накара да се замисли за снимката на Дороти и Вивиан в Лондон през войната. Датата беше април 1941 година, само месец, преди майка им да започне работа в пансиона на баба Никълсън, а Вивиан Дженкинс да загине по време на въздушно нападение. Кога е направена снимката? — запита се тя. И от кого? Дали фотографът е бил познат на момичетата — може би Хенри Дженкинс? Или приятелят на мама, Джими? Лоръл въздъхна. Голяма част от загадката просто ѝ бе недостъпна.

Вратата се отвори и подир медицинската сестра на майка им нахлуха звуци от света навън — хорски смях, бръмченето на звънци, звън на телефони. Лорън наблюдаваше експедитивното движение из стаята на сестрата, която измери пулса и температурата на Дороти и отбеляза нещо в картоня, закачен в долния край на леглото ѝ. Когато приключи, се усмихна на Лоръл и на Роуз и им каза, че е задържала обяда на майка им, в случай че се събуди по-късно и се почувства гладна. Лоръл ѝ благодари, жената излезе и затвори вратата, а стаята отново потъна в тишината на очакването. Очакване на какво обаче? Нищо чудно, че Дороти искаше да се прибере у дома.

— Роуз? — внезапно се обади Лоръл, докато наблюдаваше как сестра ѝ подрежда избърсаните снимки в рамки.

— Ммм?

— Когато те помоли да ѝ донесеш онази книга със снимката вътре, видя ли нещо необичайно в сандъка ѝ? — По-конкретно я интересуваше дали сестра ѝ не беше забелязала нещо, което да ѝ помогне да разреши загадката. Чудеше се има ли начин да я попита, без да подскаже на Роуз за какво се отнася проучването ѝ.

— Всъщност не. Честно казано, не се замислих по въпроса. Прегледах го възможно най-бързо, защото се страхувах, че може да ме

последва горе, ако реши, че се бавя. За щастие, прояви здрав разум и си остана в леглото... — Роуз ахна.

— Какво? Какво има?

Роуз въздъхна облекчено и отметна косата от челото си.

— Нищо, всичко е наред — поклати глава тя. — Просто изведнъж за нищо на света не можех да си спомня къде съм сложила ключа. Тя беше в труден период, превъзбуди се, когато видя, че съм намерила книгата. Беше доволна, струва ми се — така поне ми се струва, нали тя я поиска, — обаче се държа хапливо, дразнеше се, знаеш я каква става.

— Но вече си спомни, нали?

— О, да, разбира се — върнах го на нощното й шкафче. — Роуз поклати глава и се усмихна простиодушно на Лоръл. — Понякога наистина се чудя къде ми е умът.

Лоръл също й отвърна с усмивка — скъпата Роуз, чистата душа.

— Извинявай, Лол, ти ме питаше нещо... за раклата.

— А, нищо сериозно. Колкото да се намираме на приказка.

Роуз погледна часовника си и оповести, че трябва да тръгва, за да прибере внучката си от детската градина.

— Ще се отбия по-късно довечера, а мисля, че и Айрис идва утре сутринта. Трите ще трябва да приготвим всичко за преместването в петък. Знаеш ли, почти се вълнувам. — Но после лицето й се навъси. — Сигурно е ужасно, че се чувствам така при тези обстоятелства.

— Не ми е известно да има правила за такива случаи, Роузи.

— Да, сигурно си права. — Роуз се приведе да целуне Лоръл по бузата и после си тръгна, оставяйки подире си лавандулово ухание.

* * *

Различно беше, докато Роуз беше в стаята — още едно движещо се и дишащо тяло. В нейно отсъствие Лоръл осъзна още по-ясно колко немоцна и неподвижна е станала майка им. Получи съобщение на телефона си и скокна да го провери, вкопчена признателно в тази спасителна връзка с външния свят. Беше имейл от Британската библиотека, който потвърждаваше, че поръчаната от нея книга ще бъде на разположение следващата сутрин, и й напомняше да носи личен

документ, за да ѝ издадат читателска карта. Лоръл препрочете съобщението два пъти и после неохотно пхна телефона в чантата си. Съобщението беше кратко желано разсейване, но сега отново се бе върнала на изходна позиция, наред задушливия болничен покой.

Не издържаше повече. Лекарят каза, че майка ѝ най-вероятно ще спи цял следобед заради болкоуспокояващите, но Лоръл въпреки това взе албума ѝ със снимки. Понякога изтърканите модели и роли са най-доброто. Седна до леглото и започна отначало, със снимката на Дороти като млада жена, докато е работила в крайморския пансион на баба Никълсън. Премина напред през годините, разказвайки семейната история и заслушана в успокоителното звучене на собствения си глас със смътното усещане, че ако продължава да говори нормално, по някакъв начин ще задържи живота в стаята.

Накрая стигна до снимката от втория рожден ден на Джери. Беше направена по-рано, докато се подготвяха за пикника всички заедно в кухнята, точно преди да се запътят към потока. Младата Лоръл — само какъв бретон! — беше подпряла Джери на хълбока си, а Роуз го гъделичкаше по коремчето и го размиваше. Изпънатият пръст на Айрис също се беше озовал на снимката (несъмнено беше сърдита за нещо), а отзад беше мама, вдигнала ръка към главата си, докато инспектираше съдържанието на кошницата. Върху масата — сърцето на Лоръл едва не спря, защото досега не беше забелязала тази подробност — беше ножът. Точно до вазата с далиите. Спомни си, мамо — помисли си Лоръл, — вземи ножа, за да не ти се наложи да се връщаш до къщата. И няма да се случи нищо. Аз ще сляза от къщичката на дървото, преди онзи мъж да се появи по алеята, и никой няма да подозира, че той е идвал през онзи ден.

Обаче това беше детинска логика. Кой можеше да каже дали Хенри Дженкинс няма да дойде отново, когато намери къщата празна? А може би следващото му посещение ще е още по-зле? Току-виж, загинал не който трябва.

Лоръл затвори албума. Изгуби желание да разказва миналото. Вместо това приглади завивката на гърдите на майка си и каза:

— Снощи ходих да се видя с Джери, мамо...

И сякаш отникъде, като довяно от вятъра, се чу:

— Джери...

Лоръл погледна към устните на майка си. Не мърдаха, но бяха леко раздалечени. Очите ѝ бяха затворени.

— Точно така — повтори тя по-настойчиво. — Джери. Отидох да го видя в Кеймбридж. Той е добре, такъв е умник. Знаеш ли, че прави небесни карти? Допускала ли си някога, че нашето малко момченце ще се занимава с такива невероятни неща? Казва, че искали да го изпратят на научноизследователска работа в Щатите — страхотна възможност.

— Възможност... — почти шепнешком изрече майка ѝ. Устните ѝ бяха пресъхнали и Лоръл взе чашката с вода и поднесе извитата сламка към устните ѝ.

Тя отпи сковано, но немного. Очите ѝ се полуотвориха.

— Лоръл — тихо я повика тя.

— Тук съм, не се тревожи.

Изтънелите клепачи на Дороти трепнаха от усилието да останат отворени.

— Стори ми се... — Дишането ѝ беше плитко. — Стори ми се безобидно.

— Кое?

Появиха се сълзи — не се лееха, а леко се стичаха от очите ѝ. Дълбоките бръчки по лицето ѝ лъщяха. Лоръл извади кърпичка от кутията и попи страните на майка си нежно като на уплашено дете.

— Какво ти се стори безобидно, мамо? Каж ми.

— Беше възможност, Лоръл. Аз се възползвах...

— От какво? — От бижу, снимка... живота на Хенри Дженкинс?

Дороти стисна още по-силно ръката на Лоръл и отвори воднистите си очи широко, доколкото можа. Когато продължи да говори, в гласа ѝ се прокрадваше нотка на отчаяние, но и решимост — сякаш отдавна чакаше да изрече тези неща и въпреки неистовото усилие щеше да се доизкаже.

— Беше възможност, Лоръл. Наистина не смятах, че ще навредя на някого. Само исках... смятах, че ми се полага... че е справедливо.

— Дороти си пое дъх толкова дрезгаво, че тръпки побиха Лоръл. Следващите ѝ думи се проточиха от устата ѝ като нишка от паяжина.

— Каж ми честно, вярваш ли, че ако сме ограбени, ни се полага правото да си върнем нещо?

— Не знам, мамо. — С всяка своя фибра Лоръл копнееше да види как майка ѝ, тази болна старица, която умееше да прогонва

чудовища и да пресушава сълзи с целувка, се раздира от вина и разкаяние. Отчаяно копнееше да ѝ предложи утеха, но не по-малко искаше да узнае и какво е сторила майка ѝ. Отвърна тихичко: — Мисля, че зависи какво ни е отнето и какво предлагаме да вземем в замяна.

Напрегнатото изражение на майка ѝ се стопи и очите ѝ се насълзиха от ярката светлина през прозореца.

— Мислех си, че е справедливо — повтори тя. — Мислех, че е възмездие.

* * *

По-късно следобед Лоръл седеше и пушеше на пода наред мансардата на Грийнейкърс. Усещаше под себе си избелелите и твърди гладки дъски, а късното следобедно слънце проникваше през прозорчето с четири стъкла на върха на покрива и снопът светлина падаше като прожектор върху заключения сандък на майка ѝ. Лоръл бавно дръпна от цигарата си. Седеше тук вече половин час в компанията единствено на пепелника, ключа за сандъка и съвестта си. Лесно намери ключа, точно където ѝ беше казала Роуз, в дъното на чекмеджето на нощното шкафче на майка им. Лоръл трябваше просто да го пхне в катинара и да го завърти и... щеше да узнае.

Обаче какво? Нещо повече относно възможността, която Дороти беше съзряла? За онова, от което тя се беше възползвала или което бе сторила?

Не че беше очаквала вътре да намери написана изповед, нищо подобно. Просто сандъкът ѝ се струваше важно и доста очевидно място, на което да потърси ключ за разгадаване на свързаните с майка си загадки. Разбира се, след като с Джери се канеха да кръстосват страната и да тормозят други хора за сведения, с които да запълнят празнините, би било абсолютно недоглеждане по-напред да не свършат каквото е възможно у дома. Пък и това надали беше по-грубо нахлуване в личния свят на майка им от проучването, което вече бяха разгърнали на други фронтове, нали? Отварянето на раклата не беше по-осъдително от разговора на Лоръл с Кити Бейкър или от издирването на бележките на доктор Руфъс, или от утрешното

посещение в библиотеката в търсене на Вивиан Дженкинс. Просто тя го чувстваше като нещо по-осъдително.

Лоръл огледа катинара. Сега, когато майка ѝ не беше в къщата, току-виж, успяла да се убеди, че не е бог знае какво — в крайна сметка мама беше разрешила на Роуз да ѝ донесе книгата, а тя нямаше любимци (освен по отношение на Джери, обаче той беше всеобщ любимец), следователно мама не би имала нищо против и Лоръл да надникне в сандъка. Крехка логика може би, обаче само с това разполагаше. А след като Дороти се прибереше у дома, всичко щеше да стане на пух и прах. Лоръл прекрасно съзнаваше, че няма начин да прерови сандъка, ако майка ѝ е долу. Сега или никога.

— Извинявай, мамо — рече Лоръл и решително угаси цигарата си, — обаче трябва да узная.

Изправи се предпазливо и се почувства като великан, когато се приближи към скосената част на покрива. Клекна да пъхне ключа и катинарът изщрака. Моментът настъпи, със сърцето си го усещаше — дори никога да не отвори капака, простъпката бе сторена.

Но ако ще е гарга, по-добре да е рошава, нали? Лоръл се изправи и повдигна капака на стария сандък, но не надникна вътре. Твърдите кожени панти изскърцаха от оскъдна употреба и Лоръл притаи дъх. Отново се почувства като дете, което нарушава желязно правило. Свят ѝ се зави. Капакът вече беше отворен, докдето беше възможно. Лоръл дръпна ръка и пантите се напрегната под тежестта му. Тя си пое решително дъх, прекоси рубикона и надникна в сандъка.

Най-отгоре имаше нещо, някакъв плик, стар и пожълтял, адресиран до Дороти Никълсън във фермата Грийнейкърс. Клеймото беше масленозелено и на него беше изобразена кралица Елизабет в мантия за коронация. Лоръл внезапно усети трепета на спомен, когато видя това изображение на кралицата, сякаш беше нещо важно, обаче не се досещаше защо. Нямаше адрес на подател и тя прехапа долната си устна, когато отвори плика и измъкна отвътре кремавата правоъгълна картичка. По средата с черно мастило бяха изписани две думи: „Благодаря ти“. Лоръл обърна картичката, но не откри нищо повече. Повъртя я в ръце, недоумявайки.

Вероятно много хора са имали причина да благодарят на майка ѝ през годините, но определено беше странно да го направят така анонимно — без обратен адрес, без подпис. А фактът, че Дороти

държеше картичката под ключ, беше още по-странен. Според Лоръл това беше доказателство, че майка ѝ е знаела точно от кого е картичката, нещо повече, че онова, за което въпросният човек благодареше на майка ѝ, е тайна.

Което правеше нещата още по-странни — дотолкова, че сърцето на Лоръл заби учестено, — но не задължително свързани с нейното проучване. (Или напротив, имаше вероятност това да се окаже водещата следа, обаче Лоръл не виждаше начин да разбере със сигурност, поне на този етап. Освен ако не попита майка си направо, а тя не възнамеряваше да го прави. Все още.) Пъхна обратно картичката в плика и го плъзна по вътрешния ръб на сандъка, където той заседна до някаква дървена статуетка — господин Пънч, установи Лоръл с полуусмивка и се замисли за ваканциите у баба Никълсън.

В сандъка имаше още един предмет — толкова голям, че го запълваше почти изцяло. Приличаше на одеяло, но когато Лоръл го извади и го разгърна, се оказа палто, доста проскубана кожа, която някога е била бяла. Лоръл повдигна палтото за раменете, изпънала ръце, и го огледа, както би направил човек, ако преценява дали да го купи в магазина.

Една от вратичките на гардероба в дъното на тавана беше с огледало. Като деца си играеха в този гардероб, поне Лоръл — другите се страхуваха, което превръщаше гардероба в идеално скривалище, където тя свободно можеше да потъва във въображаемите си истории.

Лоръл отнесе палтото до гардероба и го облече. Огледа се, въртейки се бавно на едната и на другата страна. Палтото беше дълго малко под коляното, имаше копчета отпред и колан на талията. Кройката му беше прекрасна, каквото и да е мнението ти за кожените палта, личаха си вниманието към всяка подробност, хубавият силует. Лоръл не се съмняваше, че някой е платил доста пари за това палто като ново. Запита се дали въпросният някой е била майка ѝ и ако е така, как момиче, което работи като прислужница, може да си позволи такава изискана дреха.

Докато съзерцаваше отражението си, в съзнанието ѝ изникна отминал спомен. Лоръл не обличаше палтото за пръв път. Беше дъждовен ден по времето, когато тя беше още момиче. Бяха подлудили майка си, понеже цяла сутрин тичаха нагоре-надолу по стълбите, и Дороти ги натири на тавана да си организират маскарад. Децата

Никълсън разполагаха с огромен сандък, който майка им поддържаше пълен със стари шапки, ризи и шалове, забавни неща, попаднали ѝ отнякъде, които можеха да се превърнат в нещо прелестно чрез силата на детското въображение.

Докато сестрите ѝ се издокарваха с любимите си костюми, Лоръл забеляза някаква торба в един ъгъл на тавана, от която се подаваше нещо бяло и пухкаво. Извади палтото и веднага го навлече. После застана пред същото това огледало, започна да се любува на отражението си и си помисли колко величествено изглежда — като зла, но прелестна Снежна царица.

Лоръл беше дете и не забеляза проскубаните места по кожата, нито загадъчните тъмни петна близо до подгъва, обаче усети разкоша и авторитета, които вдъхваше това палто. Тя прекара няколко прелестни часа, през които разпореждаше на сестрите си да влизат в клетки, заплашваше ги, че ще насъска вълците си срещу тях, ако не се подчиняват на заповедите ѝ, избухваше в зловец кикот. Когато майка им ги повика за обяд, Лоръл дотолкова се беше привързала към палтото и неговата интригуваща сила, че и през ум не ѝ мина да го сваля.

Изражението на Дороти, когато видя най-голямата си дъщеря да влиза в кухнята, трудно се поддаваше на тълкуване. Не остана доволна, но и не се разкрещя. Беше по-зле. Лицето ѝ пребледня, а когато заговори, гласът ѝ трепереше:

— Сваля го — нареди тя, — веднага го съблечи.

И понеже Лоръл не се подчини незабавно, майка ѝ се приближи бързо до нея и започна да смъква палтото от раменете ѝ, мърморейки, че е прекалено топло, че палтото е твърде дълго, а стълбата за тавана е прекалено стръмна, за да слиза по нея, облечена така. Добре че Лоръл не се спънала, че иначе щяла да падне и да се пребие. После погледна към Лоръл, стиснала в ръце сгънатото палто, и изражението ѝ стана почти обвинително, смесица от тъга, усещане за измяна и едва ли не страх. За един-единствен ужасен миг Лоръл си помисли, че майка ѝ ще се разплаче. Тя обаче не го стори, а нареди на Лоръл да седне на масата, после излезе и отнесе палтото със себе си.

Лоръл повече не го видя. Попита за него веднъж, няколко месеца по-късно, когато ѝ трябваше костюм за училищната пиеса, но Дороти отговори, без да я поглежда в очите?

— Онази стара дрипа? Изхвърлих го. Не става за нищо, освен за храна на плъховете на тавана.

А ето че палтото се оказа тук, в сандъка на майка ѝ, държано десетилетия под ключ. Лоръл въздъхна замислено и пъкна ръце в джобовете на палтото. Сатенената вътрешност на единия беше скъсана и пръстите ѝ се плъзнаха през дупката. Докосна нещо — на допир приличаше на тъгълче на парче картон. Дали не беше подплатата на подгъва, отделила се от останалото? Лоръл стисна въпросното нещо и го издърпа през дупката.

Беше парче от бяло картонче, правоъгълно, хубаво, с нещо напечатано на него. Буквите бяха избледнели и Лоръл застана в снопа късни слънчеви лъчи, за да разчете думите. Оказа се билет за влака, а от печата ставаше ясно, че е за еднопосочно пътуване от Лондон до най-близката до баба Никълсън гара. Датата на билета беше 23 май 1941 година.

Лондон, февруари 1941 г.

Джими прекосяваше Лондон с бърза и необичайно бодра крачка. От седмици нямаше връзка с Доли — тя отказваше да се види с него, когато той се опитваше да я посети в Кампдън Гроув, и не отговаряше на писмата му — и най-сетне това. Усещаше писмото ѝ в джоба си на същото място, където беше носил пръстена през онази ужасна нощ — боже, дано да не е лоша поличба! Писмото беше пристигнало в редакцията на вестника в началото на седмицата — обикновена бележка, с която тя го умоляваше да се видят в Кенсингтън Гардънс на пейката, която е най-близо до скулптурата на Питър Пан. Искала да поговорят за нещо, което се надявала да го зарадва.

Сигурно беше променила мнението си и щеше да се омъжи за него. Това трябва да е. Джими се стараяше да бъде предпазлив, да не прибързва с изводите, защото беше страдал много след отказа ѝ, обаче не можеше да възпре мислите си — дори, откровено казано, надеждите си — от залитане в тази посока. Какво друго можеше да бъде? Нещо, което да го зарадва — сещаше се само за едно, което би му доставило радост. Бог му е свидетел, имаше нужда от добра новина.

Преди десет дни ги улучи бомба. Случи се изневиделица. Напоследък имаше затишие, по-зловещо дори от най-силните бомбардировки — тишината и спокойствието някак напругаха хората, — но на осемнайсети януари отклонила се бомба падна право върху апартамента на Джими. Прибираше се, след като цяла нощ беше работил навън, и съзря издайническият хаос още щом зави зад ъгъла. Боже! Обаче притаи дъх и хукна към пожара и развалините. Престана да чува каквото и да било, освен собствения си глас и тялото си, което дишаше и помпаше кръв, докато Джими разравяше руините, крещеше името на баща си и се проклинаше, че не е намерил по-безопасно място, че не е бил там, когато старецът е имал най-голяма нужда от него. Когато Джими намери строшената клетка на Финчи, нададе смайващ животински рев от болка и скръб, на какъвто не смяташе, че е способен. И изпита кошмарното усещане, че неочаквано се е озовал в

сцена от своя снимка, само дето разрушената къща беше неговата, захвърлените вещи бяха неговите, изгубеното му любимо същество беше неговият баща. В този миг осъзна, че колкото и да го хвалят редакторите му, той се е провалил главоломно в опитите си да улови моментната истина, страха, паниката и смайваща реалност на усещането, че внезапно си изгубил всичко.

Извърна се и се стовари тежко на колене и точно в този миг забеляза госпожа Хамблин от съседния апартамент, която, зашеметена, му махаше от отсрещния тротоар. Той отиде при нея, притисна я в обятията си и също се разплака, от очите му рукнаха парещи сълзи от безпомощност, гняв и скръб. После тя вдигна глава и каза:

— Видя ли вече баща си?

А Джими отвърна:

— Не можах да го намеря — и посочи към къщата, а тя пък му посочи надолу по улицата:

— Струва ми се, че отиде в Червения кръст. Една прекрасна сестра му предложи чаша чай, а ти знаеш той колко обича чай, затова...

Джими не изчака да чуе останалото. Хукна към салона на църквата, където се намираше Червеният кръст. Нахълта през вратата и почти веднага забеляза баща си — седеше на една маса с чаша чай пред себе си и Финчи, кацнал на ръката му. Госпожа Хамблин го беше завела в укритието навреме. Джими никога през живота си не беше изпитвал такава признателност към някой човек. Бе готов на всичко заради нея, затова бе много жалко, че не притежава нищо, което би могъл да й даде. Експлозията беше унищожила спестяванията му до шушка, както и всичко, което притежаваше. Бяха му останали само дрехите на гърба и фотоапаратът. И слава богу, иначе какво щеше да прави?

Джими отметна косата си от очите. Трябваше да изхвърли от главата си мислите за баща си и за тесните им временни квартири. Старецът го правеше уязвим, а днес Джими не искаше да се чувства слаб. Не можеше да си го позволи. Днес трябваше да се владее, да бъде изпълнен с достойнство и дори малко надменен. Може и да беше ненавистна проява на гордост от негова страна, обаче мечтаеше Доли да осъзнае, че е допуснала грешка, като го зърне. Този път не се беше

издокарал нелепо с костюма на баща си — не можеше, — обаче се постара.

Джими зави от улицата към парка и мина покрай моравата, превърната в зеленчукови градини „Виктъри“, по алеите, които му изглеждаха голи без железните си перила, и се подготви отново да я види. Тя открай време имаше власт над него, успяваше да пречупи волята му само като го погледне. Очите ѝ, грейнали от смях, с които го наблюдаваше над чашата с чая си в онова кафене в Ковънтри, извивката на устните ѝ, когато се усмихваше — на моменти малко предизвикателно, но, боже, толкова вълнуващо, толкова жизнерадостно. Пламна дори само от мисълта за нея, но се овладя, съсредоточи се и се постара да си припомни как го е наранила и как го е злепоставила: никога нямаше да забрави израженията на келнерите, когато Джими остана сам в ресторанта с пръстена в ръка, и как сигурно са се смели, след като си е тръгнал. Джими се спъна в края на алеята. Боже, трябва да се вземе в ръце, да потисне оптимизма и копнежа си, да се предпази от вероятността от ново разочарование.

Постара се, наистина се постара, но я обичаше от много отдавна (така си каза по-късно, когато се прибра у дома и премисли отново събитията от деня), а любовта превръща хората в глупаци, всеки го знае. Ето нагледен пример: без да го съзнава и противно на трезвата си преценка, Джони Меткалф заподтичва, когато наближи мястото на срещата.

* * *

Доли седеше на пейката точно където му беше казала, че ще бъде. Джими я забеляза пръв и се закова на място, успокои дишането си, оправи косата и маншетите си и изпъна тялото си, вперил поглед в нея. Обаче първоначалното му вълнение бързо се превърна в смайване. Бяха минали само три седмици (макар че заради обстоятелствата сякаш се бяха разделили преди три години), а тя се беше променила. Беше си Доли и беше красива, обаче нещо не беше наред, Джими го разбра дори от разстояние и се обърка. Беше се подготвил да бъде твърд и дори сприхав, ако се наложи, обаче като я видя как седи,

обвила тялото си с ръце и свела поглед, някак по-дребничка, отколкото я помнеше... Стъписа се, а изобщо не го очакваше.

В този момент и тя го забеляза и ръката ѝ се стрелна нагоре да му махне, обаче Доли се овладя, само се усмихна и лицето ѝ грейна колебливо. Джими отвърна на усмивката ѝ и се запъти към нея, чудейки се какво може да ѝ се е случило, дали някой не я е наранил, дали не е направил нещо, което да прекърши духа ѝ. Тукатси осъзна, че е готов да убие този човек.

Тя се изправи, когато той се приближи, и двамата се прегърнаха, а той усети колко са крехки и чупливи костите ѝ. Доли не беше облечена достатъчно топло: прехвърчаше сняг, а опърпаното ѝ палто не беше дебело. Притисна се към него дълго и Джими — когото толкова беше оскърбила, който ѝ беше бесен заради начина, по който се беше отнесла с него, заради отказа ѝ да му обясни; той, който си беше обещал по време на днешната им среща да си спомня най-вече горчивината — установи, че гали косата ѝ, както би постъпил с отчаяно и уязвимо дете.

— Джими — продума тя най-сетне, все още притиснала лице към ризата му, — о, Джими...

— Шшшшт — успокой я той. — Хайде, стига, не плачи.

Тя обаче се разплака, зарони тихи леки сълзи, които сякаш нямаха край, и притисна отстрани гърдите му с ръце, с което леко го притесни, но и странно защо го възбуди. Боже, какво му ставаше?

— О, Джими — отново простена тя, — толкова съжалявам. Толкова се срамувам.

— За какво говориш, Дол? — Разтърси я той за раменете и тя неохотно го погледна в очите.

— Допуснах грешка, Джими — каза тя. — Допуснах толкова много грешки. Не биваше да се отнасям с теб така. Онази нощ в ресторанта, онова, което направих — когато те заряхах, когато си тръгнах. Толкова съжалявам!

Той нямаше носна кърпичка, обаче имаше парцалче, с което бършеше обектива, и с него попи страните ѝ.

— Не очаквам да ми простиш — каза тя. — И знам, че не можем да се върнем назад във времето, знам го, обаче трябваше да ти кажа. Почувствах се толкова виновна, че имах нужда да ти се извиня лично и

ти да се убедиш, че съм искрена. — Тя примигна през сълзи и каза: — Сериозно говоря, Джими. Много съжалявам.

Той кимна. Би трябвало да отвърне нещо, но беше толкова изненадан и трогнат, че не успя да намери подходящите думи. Но като че ли и това беше достатъчно, защото тя се усмихна в отговор, вече по-широко. Джими долови искра от предишната ѝ жизненост в тази усмивка и му се прииска да съхрани всичко като в стопкадър, та мигът никога повече да не изчезва. Проумя, че Доли е човек, когото трябва непрекъснато да правиш щастлив. Не като себично очакване, а просто по силата на своето устройство — като пиано, като арфа, тя бе създадена така, че да функционира най-добре при определена настройка.

— Ето... — изпусна тя въздишка на облекчение, — направих го.

— Направи го — повтори той пресекливо и просто не се сдържа, плъзна пръст по горната ѝ устна.

Тя стисна устни, за да го целуне леко, после затвори очи. Миглите ѝ се открийа тъмни и мокри върху бузите.

Постоя така известно време, сякаш и тя искаше да попречи на света да продължи да се върти. Когато най-сетне се отдръпна, повдигна очи към него и каза стеснително:

— Е...

— Е... — Той извади цигарите си и ѝ предложи една.

Тя я прие охотно.

— Четеш ми мислите. Моите свършиха.

— Не ти е присъщо.

— Не е ли? Е, явно съм се променила.

Подметна го небрежно, но то съответстваше така всецяло на онова, което видя, когато пристигна, че Джими се намръщи. Запали двете цигари и после махна в посоката, от която идваше.

— Трябва да тръгваме — каза. — Ще ни обвинят в шпионаж, ако продължаваме да си шушнем тук.

Запътиха се обратно към мястото, където преди се намираха портите, и си бърбеха като учтиви непознати за маловажни неща. Когато стигнаха до пътя, спряха, изчакайки се взаимно да се разберат какво да правят от тук насетне. Доли пое инициативата, обърна се към него и каза:

— Радвам се, че дойде, Джими. Не го заслужавам, но ти благодаря.

В тона ѝ се долавяше безвъзвратност, която той не разбираше, но когато тя се усмихна храбро и му протегна ръка, Джими разбра, че Доли си тръгва. Беше се извинила, беше направила каквото смяташе за нужно да го зарадва, и сега се канеше да си тръгне.

И в този миг Джими прозря истината като ослепителна светкавица. Единственото, което щеше да го зарадва, беше да се омъжи за нея, да я отведе със себе си, да се грижи за нея и отново да оправи нещата.

— Дол, почакай...

Тя преметна чантата си през рамо и понечи да си тръгне, обаче все пак го погледна, след като той я повика.

— Ела с мен — продължи той, — ще работя чак по-късно. Хайде да хапнем нещо.

* * *

Преди време Джими би постъпил по различен начин, би планирал всичко и би се опитал да направи нещата идеални, но не и сега. Да вървят по дяволите гордостта и съвършенството, нямаше време. Лично се беше убедил, че животът е нещо мимолетно — една бомба и край. Изчака само колкото келнерката да им вземе поръчката, събра сили и каза:

— Предложението ми е в сила, Дол. Обичам те, винаги съм те обичал. Най-голямото ми желание е да се оженя за теб.

Тя го гледаше ококорена. И кой да я вини — тъкмо беше решила дали да хапне яйца, или заек, а сега това.

— Наистина ли? Дори след...

— Дори след. — Той се пресегна през масата и тя постави нежните си ръце в неговите. Сега, когато беше свалила бялото си палто, той видя драскотини по слабичките ѝ ръце. Отново вдигна поглед към лицето ѝ, решен повече от всякога да се погрижи за нея.

— Не мога да ти предложа пръстен, Дол — каза той и преплете пръсти с нейните. — Бомба улучи апартамента ми и изгубих всичко, за кратко си помислих, че съм изгубил дори баща си. — Доли кимна леко,

явно все още слисана, а Джими продължи. Имаше смътното усещане, че се отклонява, че говори прекалено много, че не казва каквото трябва, обаче просто не можеше да спре. — Слава богу, не го изгубих. Татко е жилав — когато го намерих, вече се беше добрал до Червения кръст и се беше настанил да пийне чаша горещ чай. — Джими се усмихна за миг на спомена и поклати глава. — Както и да е, искам да кажа, че пръстенът вече го няма. Обаче ще ти купя нов веднага, щом мога.

Доли преглътна, а когато заговори, гласът ѝ беше тих и тъжен:

— О, Джими, колко ниско мнение трябва да имаш за мен, щом мислиш, че толкова нещо би имало значение.

Сега беше ред на Джими да се изненада.

— Няма ли?

— Не, разбира се. Не ми трябва пръстен, за да се обвържа с теб. — Тя стисна ръцете му в своите и от очите ѝ бликнаха сълзи. — И аз те обичам, Джими. Винаги съм те обичала. Какво да направя, за да ми повярваш?

* * *

Нахраниха се набързо, като непрекъснато се гледаха над чиниите. Когато приключиха, Джими запали цигара и каза:

— Допускам, че твоята стара дама ще иска да се омъжиш в Кампдън Гроув?

Лицето ѝ помръкна.

— Какво има, Дол?

И тогава тя му разказа всичко: че лейди Гуендолин починала, че самата тя вече не живеела в Кампдън Гроув, а се върнала в стаичката си на Рилингтън Плейс. Че не наследила нищо и работела на смени в един завод за муниции, за да плаща за квартирата си.

— Но нали лейди Гуендолин беше обещала да ти остави нещо в завещанието си? — попита Джими. — Нали ти така ми каза, Дол?

Тя погледна към прозореца и щастието отпреди малко бе заменено от горчивина.

— Да, тя ми обеща, но това беше преди. Преди нещата да се променят.

От измъченото ѝ изражение Джими отсъди, че случилото се между Доли и работодателката ѝ е причината за нейната потиснатост.

— Какви неща, Дол? Какво се промени?

Явно не ѝ се искаше да му разказва историята, личеше си от начина, по който отказваше да го погледне, обаче Джими трябваше да разбере. Беше себично, но я обичаше, щеше да се омъжи за нея и нямаше да я остави на мира. Седеше мълчаливо и ясно ѝ показва, че ще чака колкото е нужно, а тя разбра, че той няма да приеме отказ, защото накрая въздъхна.

— Намеси се една жена, Джими, една влиятелна жена. Започна да действа против мен и превърна живота ми в ад. — Отмести поглед от прозореца към него. — Бях сама. Просто няхах шанс срещу Вивиан.

— Вивиан ли? От столовата? Нали бяхте приятелки?

— И аз така си мислех — усмихна се печално Доли. — Е, поне отначало.

— Какво се случи?

Доли потръпна в тънката си бяла блуза и погледна към масата: в изражението ѝ имаше нещо добре премерено и Джими се зачуди дали тя не се смуцава от онова, което трябва да му признае.

— Отидох да ѝ върна нещо, един медальон, който беше изгубила, но когато почуках на вратата, Вивиан не си беше у дома. Съпругът ѝ ме прие — разказвала съм ти за него, Джими, писателя, — покани ме да вляза да почакам и аз приех. — Наведе глава и къдриците ѝ леко се разклатиха. — Може би не трябваше, не знам, обаче, когато Вивиан си дойде и ме видя, направо се вбеси. По лицето ѝ прочетох, че ни подозира... ами... представяш си. Помъчих се да ѝ обясня, бях сигурна, че ще успея да я вразумя, обаче тогава... — Тя отново насочи вниманието си към прозореца и тънък сноп слънчева светлина озари скулата ѝ. — Ами, да кажем, че сбърках.

Сърцето на Джими заби лудо от възмущение, но и от ужас.

— Какво направи тя, Дол?

Тя преглътна напрегнато няколко пъти, а Джими си помисли, че Доли сигурно ще се разплаче. Тя обаче не го стори, а се извърна с лице към него и изражението ѝ — толкова печално, толкова наранено — прекърши нещо вътре в него. Гласът ѝ прозвуча почти като шепот:

— Тя си съчини отвратителни лъжи за мен, Джими. Описа ме неправилно пред съпруга си, но после направи нещо много по-лошо —

каза на лейди Гуендолин, че съм крадла и че не може да ми се вярва.

— Но това, това е... — Той се слича, извън кожата си от възмущение заради нея. — Това е низост...

— А най-лошото, Джими, е, че самата тя е лъжкия. От месеци има любовна връзка. Помниш ли, когато в столовата ти разказа за своя лекар?

— Онзи с детската болница ли?

— Това е само фасада — болницата е истинска, лекарят също, но той й е любовник. Използва го като прикритие, затова никой не подозира, когато ходи при него.

Джими забеляза, че Дороти цялата трепери. А и кой може да я вини? Всеки би се разстроил да открие, че приятел го е предал толкова жестоко.

— Съжалявам, Дол.

— Не ме съжалявай — рече тя и толкова отчаяно се постара да бъде храбра, че го прониза болка. — Ударът беше доста силен, но си обещах да не допускам Вивиан да ме надвие.

— Браво на моето момиче.

— Просто...

Дойде келнерката, за да вземе чиниите им, и ги огледа, докато се позамота с ножа на Джими. Беше си помислила, че се карат, осъзна Джими, защото се смълчаха в нейно присъствие и защото Доли побърза да се обърне с гръб към нея, докато Джими се стараеше да отвърне на бърбренето на келнерката: „Биг Бен продължава да си отмерва времето, докато «Сейнт Пол» си е на мястото...“. Тя поглеждаше крадешком Доли, която се стараеше да крие лицето си. Джими обаче виждаше профила й и забеляза, че долната й устна е започнала да трепери.

— Това е всичко — каза той, за да отпрати келнерката. — Приключихме, благодаря ви.

— Няма ли да хапнете пудинг? Мога да ви...

— Не, не, това е всичко.

— Както искате — изсумтя тя и се завъртя на гумените си подметки.

— Та какво казваше, Дол? — попита Джими, когато отново останаха сами.

Тя леко беше притиснала пръсти към устата си, за да не се разплаче.

— Ами, аз просто... обичах лейди Гуендолин, Джими, обичах я като майка. Само като си помисля, че е отишла в гроба с мисълта, че съм крадла! — Доли се разплака и по бузите ѝ започнаха да се стичат сълзи.

— Шшшт. Стига, де, не плачи, моля те. — Той седна до нея и започна да целува всяка нова сълза. — Лейди Гуендолин знае какво си изпитвала към нея. Показвала си ѝ го всеки ден години наред. И знаеш ли какво?

— Какво?

— Имаш право. Няма да допуснеш Вивиан да те победи. Ще се погрижа за това.

— О, Джими! — Тя се заигра с едно провиснало копче на ризата му и го завъртя на конците. — Толкова си мил, но как? Как изобщо ще спечеля срещу човек като нея?

— Като водиш дълъг и щастлив живот.

Доли примигна срещу него.

— С мен — усмихна ѝ се той и прибра кичур от косата ѝ зад ухото. — Ще я победим заедно, като се оженим, като спестяваме и после се преместим на морето или в провинцията, където предпочиташ, точно както винаги си мечтала. Ще я победим, като живеем щастливо до края на дните си. — Той целуна връхчето на носа ѝ. — Нали?

След миг тя кимна с леко съмнение — така поне се стори на Джими.

— Нали, Дол?

Този път тя се усмихна. Ала мимолетно и усмивката ѝ изчезна толкова бързо, колкото се появи. Доли въздъхна и положи бузата си в дланта му.

— Не искам да бъда неблагодарна, Джими, просто ми се ще да го направим по-бързо, да отидем веднага и да започнем на чисто. Понякога ми се струва, че само така ще се оправя.

— Скоро, Дол. Непрекъснато работя, всеки ден снимам, а редакторът ми е уверен, че ме очаква голямо бъдеще. Мисля, че...

Доли ахна и го стисна за китката. Джими млъкна по средата на изречението:

— О, Джими, току-що ми хрумна нещо — заради морето и всичко останало, за което говореше, — а в същото време ще дадем на Вивиан да се разбере. О, Джими! — Очите ѝ блестяха. — Нали това искаш? Да заминем заедно, да започнем нов живот?

— Знаеш, че е така, но парите, Дол, нямам...

— Не ме слушаш. Не разбираш ли, че точно това ти казвам — сецам се за начин да намерим пари.

Очите ѝ бяха вперени в неговите — грейнали, почти безумни, и макар още да не бе споделила хрумването си, нещо в него се прекърши. Джими обаче не искаше да го допусне. Нямахше да позволи нищо да развали този щастлив ден.

— Помниш ли — попита тя и си взе цигара от пакета му върху масата, — преди време каза, че ще направиш всичко за мен?

Джими я наблюдаваше, докато пали клечката. Помнеше, че го е казал и че наистина го мислеше. Обаче нещо в блясъка в очите ѝ и в треперещите ѝ пръсти, стиснали кибритената клечка, го изпълни с тревожно предчувствие. Не знаеше какво предстои да му каже тя, знаеше само колко силно е желанието му да не го чува.

Доли дръпна силно от цигарата и издиша обилна струя дим.

— Вивиан Дженкинс е много богата жена, Джими. Освен това е лъжкия и измамница, която направи и невъзможното, за да ме нарани, да настрои против мен обичните ми същества и да ми отнеме обещаното от лейди Гуендолин наследство. Обаче аз я познавам и знам, че тя има една слабост.

— Така ли?

— Подозрителен съпруг, който ще се съсипе, ако узнае, че тя му изневерява.

Джими кимна машинално, като програмиран.

Доли продължи:

— Знам, че звучи нелепо, Джими, но ме изслушай. Какво ще стане, ако някой се сдобие с уличаваща снимка, на която Вивиан е с друг мъж?

— Как така? — Гласът му прозвуча унило, сякаш не беше неговият.

Тя го погледна и по устните ѝ заигра притеснена усмивка.

— Имам усещането, че тя би платила доста пари, за да се сдобие със снимката. Точно колкото се полагат на двама млади влюбени, за да

избягат и да започнат нов живот.

В този момент Джими се мъчеше да проумее какво му казва тя, че всичко е част от поредната игричка на Доли. Че тя ей сега ще излезе от образ, ще избухне в смях и ще каже: „Джими, шегувам се, разбира се. За каква ме мислиш?“.

Обаче тя не го стори. Вместо това се пресегна над тапицираната с кожа пейка, хвана ръката му и нежно я целуна.

— Пари, Джими — прошепна тя и притисна дланта му към топлата си буза. — Точно както ти казваш. Достатъчно пари, за да започнем на чисто и да живеем щастливо до края на дните си. Нали това си искал винаги?

Разбира се, че беше искал това.

— Пада ѝ се, Джими. Сам го каза, пада ѝ се заради всичко, което е направила. — Доли дръпна от цигарата си и заговори бързо в облака дим: — Тя ме убеди да скъсам с теб. Тя ме настрои срещу теб, Джими. Внуши ми, че не бива да сме заедно. Не разбираш ли колко болка е причинила и на двамата ни?

Джими не знаеше как да се чувства. Предложението ѝ му беше противно. И се мразеше още повече, задето не ѝ го казваше. Чу се да изрича:

— Допускам, че искаш да направя такава снимка, нали?

Доли му се усмихна:

— О, не, Джими, изобщо не е това. Твърде много се залага на случайността, има твърде голям риск да я спипаш на местопрестъплението. Идеята ми е много по-простичка, направо детинска игра в сравнение с това.

— Добре, де — впери той поглед в металната ивица на масата, — каква е, Дол? Кажи ми!

— Аз ще направя снимката — игриво завъртя тя копчето му и то падна между пръстите ѝ. — А ти ще бъдеш на нея.

Лондон, вторник 2011 г.

Пътуването по магистралата премина гладко и към единайсет Лоръл вече шофираше по пътя за Юстън и се озърташе за паркинг. Намери един до централната гара и паркира минито на едно свободно място. Идеално. Британската библиотека беше на две крачки, а точно зад ъгъла беше забелязала черно-синята тента на кафе „Неро“. След цяла сутрин без кофейн мозъкът ѝ всеки момент щеше да се разтопи.

Двайсет минути по-късно, много по-съсредоточена, Лоръл крачеше в черно-бялото фоайе на библиотеката към Регистрацията. Младата жена с табелка, на която пишеше „Бони“, изглежда, не я позна, а след като се огледа в стъклото на входната врата, Лоръл го прие като комплимент. Цяла нощ се беше мятала и въртяла в леглото, а мислите ѝ се оплитаха на възли, докато се питаше какво може да е отнела майка ѝ на Вивиан Дженкинс, затова се успа и сутринта си даде само десет минути в Грийнейкърс да стане от леглото и да се озове в колата. Бързината ѝ беше похвална, но не можеше да се твърди, че е осъществила прехода свежа като праскова. Поразроши косата си и когато Бони попита:

— Мога ли да ви помогна?

Лоръл отвърна:

— Много се надявам, скъпа моя. — Извади листчето, на което Джери беше написал читателския ѝ номер. — Струва ми се, че една книга ме очаква в читалнята по хуманитаристика.

— Ами да проверим тогава — каза Бони и натрака нещо на клавиатурата си. — Ще ми трябва само документ за самоличност и адрес, за да завършим регистрацията ви.

Лоръл ѝ подаде нужното и Бони се усмихна:

— Лоръл Никълсън, като актрисата.

— Да — съгласи се Лоръл. — Именно.

Бони издаде пропускателна и насочи Лоръл към извитото стълбище.

— На втория етаж. Отидете направо на бюрото — би трябвало книгата да ви чака там.

Така и направи. На бюрото я очакваше много услужлив господин с плетена жилетка и рошава бяла брада. Лоръл му обясни какво търси, подаде му разпечатката, която беше получила долу, а той отиде до рафтовете с книги зад гърба си и след минути вече плъзгаше към нея черна книга, подвързана с кожа. Лоръл прочете заглавието, притаила дъх и с тръпка на очакване: „Хенри Дженкинс: животът, любовта и загубата на писателя“.

Намери си място в ъгъла и се настани, отвори корицата и вдъхна прекрасния прашен мирис на стаените в хартията обещания. Книгата не беше много дебела, беше издадена от издателство, за което Лоръл никога не беше чувала, и определено изглеждаше непрофесионално — имаше нещо в големината и вида на шрифта, в липсата на полета и в лошото качество на няколкото снимки, освен това ѝ се стори, че текстът разчита за обема си на дълги цитати от романа на Хенри Дженкинс. Но все пак беше някакво начало, а Лоръл нямаше търпение да започне. Прегледа съдържанието и сърцето ѝ затупка бързо-бързо, когато намери главата: „Семеен живот“, предизвикала интереса ѝ още в интернет.

Лоръл обаче не отгърна направо на деветдесет и седма страница. Напоследък, затвореше ли очи, тъмният силует на непознат мъж с черна шапка, закрачил по огряната от слънцето алея, се връзваше в ретината ѝ. Тя забарабани с пръсти по титулната страница. Тук се криеше шансът ѝ да научи повече за него, да добави цвят и подробности към силуета, от който кожата ѝ настръхваше, може би дори да открие причината за стореното от майка ѝ онзи ден. Лоръл се страхуваше и докато търсеше информация за Хенри Дженкинс в интернет, обаче това — тази невзрачна книга — не я уплаши по същия начин. Съдържащата се в нея информация беше публикувана отдавна (през 1963 година, както прочете тя на гърба на титулната страница), което означаваше — с оглед на естественото изхабяване, — че вероятно са останали няколко екземпляра от книгата, а повечето сигурно се намираха в не толкова посещавани и неизвестни хранилища. Конкретно този екземпляр беше стоял скрит десетилетия наред сред километрични редици от други забравени книги, така че ако Лоръл откриеше вътре нещо, което не ѝ харесва, можеше просто да затвори корицата и да върне книгата обратно. И да не обели нито дума повече за нея. Тя се поколеба, но само за миг, после се стегна и се

овладя. С изтръпнали пръсти бързо отвори на „Пролог“. С дълбока въздишка, предизвикана от необяснимо и внезапно обзело я вълнение, Лоръл започна да чете за непознатия на алеята пред дома им.

Шестгодишен, Хенри Дженкинс вижда как на главната улица в родното му селце в Йоркшър полицаи пребива човек почти до смърт. Скупчилите се съселяни шушукат, че мъжът живее в съседното селце Динаби — „същински пъкъл“, разположено в долината на река Крагс и смятано от мнозина за „най-лошото село в Англия“. Младият Дженкинс така и не забравя случилото се и в дебютния си роман „Милостта на черните диаманти“, издаден през 1928 година, създава един от най-забележителните образи в английската литература между двете световни войни, образа на мъж с достойнство и почтеност, чието тежко положение предизвиква огромното състрадание както на читателите, така и на критиката.

В първите глави на „Черните диаманти“ полицаи с ботуши със стоманени върхове нападат злощастния Бени Бейкър — необразован, но трудолюбив човек, тласнат от личното си страдание да започне да агитира за социални промени, което в крайна сметка ще доведе до смъртта му. Дженкинс описва реалното събитие и въздействието му върху творбите и „душата ми“ в радиоинтервю пред Би Би Си: „През онзи ден, докато гледах как униформени полицаи пребиват един човек, осъзнах, че в обществото ни има силни и слаби хора и че добротата не е фактор, който определя в чий лагер попадаш“. Тази тема ще намира израз в много творби на Хенри Дженкинс. „Милостта на черните диаманти“ е обявена за „шедъвовър“ и благодарение на първите рецензии се превръща в сензация. Най-вече ранните му творби са възхвалявани заради тяхната правдоподобност и заради смелите описания на живота на работническата класа, включително на бедността и на физическото насилие.

Самият Дженкинс е отраснал в работническо семейство. Баща му е нископоставен надзирател в каменовъглените мини „Фицуилмс“ — суров мъж, който пие твърде много — „но само в неделя“ — и който се държи със семейството си, „все едно сме му подчинени в мината“. Дженкинс единствен от шестимата си братя напуска селото и не оправдава очакванията към себе си по рождение. За

родителите си Дженкинс казва: „Майка ми беше красива жена, обаче беше и суетна, а също разочарована от съдбата си. Тя нямаше реална представа как би могла да подобри положението си и разочарованието я беше озлобило. Дразнеше татко, непрекъснато го тормозеше с първото, което ѝ хрумне, а той беше изключително силен физически, но прекалено слаб в други отношения, за да бъде съпруг на жена като нея. Не бяхме щастливо семейство“. На въпроса на интервюиращия го журналист дали черпи от живота на родителите си материал за своите романи, Дженкинс отговаря през смях: „Нещо повече, даде ми категоричен пример за живот, от който повече от всичко искам да избягам“.

И наистина бяга. Благодарение на своя рано съзрял интелект и на упоритостта си, Дженкинс успява да се измъкне от мината и да завладее бурно литературния свят въпреки скромния си произход. Когато от „Таймс“ му задават въпрос за този бурен възход, Дженкинс приписва заслугата на учител от селото си, Хърбърт Тейлър, който открил интелектуалните му способности още като дете и го насърчил да се яви на изпитите за стипендия в някои от най-добрите държавни училища. Десетгодишен, Дженкинс е приет в малкото, но престижно училище Нордстром в Оксфордшър. Напуска дома си през 1911 година и се отправя сам с влак към непознатия Юг. Хенри Дженкинс никога повече не се връща в Йоркшър, където е отраснал.

Някои ученици в държавните училища, особено тези с различен социален произход от мнозинството, разказват за нещастните си училищни години, но Дженкинс никога не засяга темата и казва само: „Приемът ми в училище като Нордстром промени живота ми по прекрасен начин“. Директорът на училището Джонатан Карлайън казва за Дженкинс: „Той беше невероятно трудолюбив. Взе изпитите си със забележително висок успех и на следващата година постъпи в Оксфордския университет, за да учи в колежа, който беше първото му желание“. Признавайки интелекта на Дженкинс, негов приятел от Оксфорд и също като него писател, Алън Хенеси, споменава между другото и още една дарба на приятеля си: „Не познавам похаризматичен човек от Дженкинс — казва той. — Ако харесваш някое момиче, адски бързо се научаваш да не я запознаваш с Хенри Дженкинс. Достатъчно е той само да я фиксира с някой от

прословутите си погледи, и шансовете ти стават на пух и прах“. Кое то не означава, че Дженкинс злоупотребява със своите така наречени дарби. „Той беше красив и обаятелен, радваше се на внимание от страна на жените, обаче никога не е бил плейбой“, казва Рой Едуардс, издателят на Дженкинс в „Макмилан“.

Каквото и въздействие да е имал Дженкинс върху нежния пол, личният му живот не преминава толкова гладко, колкото издателската му кариера. През 1930 година той изстрадва развалянето на годеежа си с госпожица Елайза Холдсток и отказва да обсъжда подробностите публично, а накрая, през 1938 година, се жени за Вивиан Лонгмайър, племенница на директора на училището Нордстром. Въпреки почти двайсетгодишната разлика във възрастта Дженкинс смята брака си за „върховния триумф в живота ми“. Двойката се установява в Лондон, където водят щастлив семеен живот през последната година преди Втората световна война. Непосредствено преди обявяването на войната Дженкинс започва работа в Министерството на информацията и се представя превъзходно на поста си — факт, който изобщо не учудва хората, които го познават добре. Както отбелязва Алън Хенеси: „Всичко, което прави, (Дженкинс) върши съвършено. Той е атлетичен, умен, очарователен... светът е създаден за хора като него“.

Дори и така да е, светът не винаги се отнася добре с хора като Дженкинс. След смъртта на младата си съпруга по време на въздушно нападение през последните седмици от бомбардировките над Лондон Дженкинс изпада в толкова дълбока скръб, че животът му започва да се разпада. Той никога повече няма да издаде книга, всъщност е загадка дали изобщо е продължил да пише, както и редица други подробности от последното десетилетие от живота му. През 1961, годината на смъртта му, звездата на Хенри Роналд Дженкинс се е спуснала толкова ниско над хоризонта, че кончината му е спомената само мимоходом в същите вестници, които преди са го описвали като „гений“ и „многообещаващ“. В началото на 60-те години се появява предположението, че Дженкинс извършва поредица от публично недопустими прояви, които му навличат прозвището Преследвача от пикниците в Съфък, но обвиненията остават недоказани. Независимо дали Дженкинс е виновникът за тези скверни

постъпки, фактът, че този някога велик човек се превръща в обект на подобни спекулации, показва, че е изпаднал в дълбока немилост. Ученикът, чийто директор някога е определил като „способен да постигне всичко, което си науми“, умира без нищо и без наследник на името си. Въпросът, който не престава да измъчва почитателите на Хенри Дженкинс, е как е възможно мъж, който някога е имал всичко, да бъде споляян от такъв край — трагично сходен с кончината на героя му Бени Бейкър, също споляян от самотна и тиха смърт след живот, в който се преплитат любовта и загубата.

Лоръл се облегна на стола си в читалнята и изпусна дъха, който бе задържала в гърдите си. Не пишеше нищо повече от онова, което вече беше изровила в Гугъл, и облекчението ѝ беше огромно. Почувства се по-лека поне с пет килограма. Нещо повече, въпреки споменаването на безславната кончина на Дженкинс нямаше нито дума за Дороти Никълсън, нито за ферма, наречена Грийнейкърс. И слава богу! Лоръл едва сега осъзна колко се е притеснявала какво би могла да открие. Оказа се, че най-вълнуващото нещо в пролога беше портретът на един човек, чийто успех се дължеше единствено на собствения му труд и огромната му дарба. Лоръл се беше надявала по-скоро да открие нещо, което да оправдае озъбената ненавист, която беше развила към мъжа на алеята пред къщата.

Питаеше се дали има вероятност биографът да не е разбрал правилно. Възможно беше, всичко е възможно. Духът ѝ леко се повдигна, обаче въпреки това Лоръл завъртя очи. Ама наистина, собствената ѝ арогантност просто нямаше граници — едно е предчувствието, но съвсем друго е допускането, че знаеш повече за Хенри Дженкинс от човека, който е изучавал живота и е написал биографията му.

На фронтисписа на книгата имаше снимка на Дженкинс и Лоръл отвори на нея, решена да прозре отвъд многопластовата заплаха, внушена от предразсъдъка ѝ, и да види очарователния, харизматичен и умен млад писател, описан в пролога. На тази снимка той беше по-млад, отколкото го бе видяла в интернет, и Лоръл беше принудена да признае, че е красив. Всъщност — хрумна ѝ, докато разглеждаше изваяните му черти, в известен смисъл той ѝ напомня за неин колега

актьор, по когото преди време доста силно се бе увлякла. Бяха участвали заедно в пиеса на Чехов през шейсетте години и помежду им се беше разиграла бурна любовна история. Не се получи — театралните романси рядко са сполучливи, — но беше великолепно и силно, докато траеше.

Лоръл затвори книгата — бузите ѝ пламтяха и в гърдите ѝ се бе надигнало прелестно носталгично чувство. Това бе неочаквано. И доста неловко предвид обстоятелствата. Преглътна малка тревожна бучица, напомни си за целта си и отгърна на деветдесет и седма страница. Пое голяма глътка въздух, за да се съсредоточи, и зачете главата „Семеен живот“:

Ако до този момент Хенри Дженкинс е бил нещастен в личния си живот, вече му предстои промяна към по-добро. През пролетта на 1938 година директорът на някогашното му училище, господин Джонатан Карлайън кани Дженкинс да се върне в Нордстром и да говори пред завършиващите ученици за трудностите на литературната професия. Точно там, докато се разхожда една вечер, Дженкинс се запознава с племенницата и повереница на директора Вивиан Лонгмайър, тогава седемнайсетгодишна, истинска красавица. Дженкинс описва срещата в романа си „Неохотната муза“, една от най-успешните му творби и категорично откъсване от суровата тематика на по-ранните му произведения.

Остава загадка как се е почувствала Вивиан Дженкинс, когато подробностите от периода на ухажването и от началните години на брака им са станали публично достояние, загадка остава и самата жена. Младата госпожа Дженкинс тъкмо започва да оставя следа в света, когато животът ѝ е трагично покосен по време на лондонските бомбардировки. Онова, което е известно, благодарение на безспорното обожание на съпруга ѝ към неговата „неохотна муза“, е фактът, че тя е прелестно и обаятелно същество, а чувствата на Дженкинс към нея са ясни още от самото начало.

Следваше дълъг откъс от „Неохотната муза“, в който Хенри Дженкинс пишеше възторжено как се е запознал и е ухажвал бъдещата

си млада съпруга. Лоръл неотдавна стоически беше прочела цялата книга, затова прескочи откъса и продължи да чете от мястото, където биографът отново насочваше вниманието си към фактите от живота на Вивиан:

Вивиан Лонгмайър е дъщеря на единствената сестра на Джонатан Карлайън, Изабел, пристанала по време на Първата световна война на един австралийски войник и напуснала Англия. Нийл и Изабел Лонгмайър се установили в малка добиваща кедрово дърво общност в планината Тамбърийн в югоизточната част на Куинсланд, а Вивиан била най-малкото от четирите им деца. През първите осем години от живота си Вивиан Лонгмайър водела колониално съществуване, докато не била изпратена обратно в Англия, за да бъде отгледана от чичо си по майчина линия, в училището, което построил във великолепно им семейно имение.

Най-ранните сведения за Вивиан Лонгмайър са от госпожица Кейти Елис, известна педагожка, на която било възложено да съпровожда момиченцето на дългото пътуване по море от Австралия до Англия през 1929 година. Кейти Елис споменава момиченцето в своите мемоари „Родена за учител“, където наемква, че познанството ѝ с детето е породило интереса, пронизващ целия ѝ живот, да образува невръстни оцелели от травма:

„Когато ме помоли да съпровождам Вивиан, нейната австралийска леля ме предупреди, че детето е глуповато и не бива да се учудвам, ако то предпочете изобщо да не общува с мен по време на пътуването. Тогавя бях още млада и неподготвена да разкритикувам строго въпросната жена заради пълната липса на съчувствие, граничеща с безсърдечност, но бях достатъчно сигурна в собствените си впечатления, за да не приема преценката ѝ. Вивиан Лонгмайър не беше глуповата, разбрах го още щом я зърнах, обаче прозрях и причината леля ѝ да я описва по този начин.

Вивиан притежаваше способност, на моменти много смущаваща, да стои неподвижно продължително време, а лицето ѝ — не безизразно, със сигурност не — беше озарено от напрегната мисъл, но някак потайно и по начин, който караше всеки, който я наблюдава, да се чувства изключен.

Самата аз бях дете с богато въображение, а строгият ми баща протестант нерядко ми се караше, че се отнасям в блянове и пиша в дневника си — навик, който имам и до днес, — затова за мен беше кристално ясно, че Вивиан се потапя в оживен вътрешен живот. Нещо повече, стори ми се естествено и разбираемо едно дете, изгубило наведнъж цялото си семейство, дома си и родината си, да изпитва необходимост да се постарее да съхрани вътрешно нищожната останала му сигурна самоличност.

По време на дългото морско пътуване до голяма степен успях да спечеля доверието на Вивиан и установихме помежду си взаимоотношения, които продължиха дълги години. Кореспондирахме си сърдечно и редовно до нейната трагична и преждевременна смърт по време на Втората световна война и макар никога да не съм била неин официален терапевт, с радост мога да твърдя, че станяхме близки. Тя нямаше много приятели: беше човек, от когото околните копнеят да бъдат обичани, обаче не създаваше и лесно връзки. Като се обърна назад, мисля, че върхово постижение в кариерата ми е фактът, че тя открито обсъждаше с мен подробности от личния свят, който си беше изградила. Той беше «безопасно» място, в което Вивиан се оттегляше, щом се почувстваше уплашена или самотна, а за мен беше чест, че ми е позволено да надзърна отвъд стените.“

Описанието на Кейти Елис, че повереницата ѝ се оттегля в свой „личен свят“, съответства с разкази за Вивиан като зряла жена: „Тя беше привлекателна жена, която ти се иска да гледаш, но която след това не можеш да твърдиш, че познаваш“; „Създаваше впечатлението, че под повърхността се случват повече неща, отколкото изглежда“; „В известен смисъл тъкмо нейната самодостатъчност я прави магнетична — тя сякаш не се нуждае от други хора“. Може би тъкмо „чудатото излъчване на Вивиан като от друг свят“ привлича вниманието на Хенри Дженкинс онази вечер в училище Нордстром. Или пък фактът, че и тя като него е оцеляла след белязано от тежко насилие детство и малко след това се е преместила в свят, обитаван от хора със значително по-различен произход от нейния. „Ние бяхме посвоему аутсайдери — казва Хенри Дженкинс пред Би Би Си. — Двамата бяхме сродни души. Разбрах го още в мига, в който я зърнах. Докато я гледах да крачи по пътеката към мен, свършена в роклята си от бяла дантела, усетих пълнота, в

известен смисъл това беше края на едно пътуване, започнало, когато пристигнах в училището Нордстром.“

Имаше и една неясна снимка на тях двамата, направена в деня на сватбата им на излизане от параклиса на църквата. Вивиан беше вдигнала поглед към Хенри, вятърът беше накъдрил воала ѝ, а младоженецът я държеше за ръка и се усмихваше към обектива на фотоапарата. Скупчените край тях хора хвърляха ориз от стълбите на параклиса и изглеждаха радостни, но снимката натъжи Лоръл. Старите снимки нерядко въздействат така и в това отношение тя приличаше на майка си. Имаше нещо силно отрезвяващо в усмихнатите лица на хората, които още не знаят каква съдба ги очаква. Още повече в случаи като този, в който Лоръл знаеше точно какви ужасии дебнат зад тъгля. Беше видяла със собствените си очи насилствената смърт на Хенри Дженкинс, знаеше също, че младата Вивиан Дженкинс, така прелестна на снимката от сватбата си, ще почине само три години по-късно...

Няма съмнение, че Хенри Дженкинс е обожавал жена си, направо я е боготворял. Той не крие какво означава тя за него, нарича я „моята благодат“ или „моето спасение“ и неведнъж изразява убеждението си, че без нея животът му нямало да има смисъл. Твърденията му ще се окажат печално пророчески, защото, след като Вивиан загива по време на въздушно нападение на 21 май 1941 година, светът на Хенри Дженкинс започва да се руши. Макар да работи в Министерството на информацията и да има сведения от първа ръка за огромния брой цивилни жертви, Дженкинс не може да се примири със смъртта на съпругата си, дължаща се на толкова прозаична причина. В ретроспекция доста бурните обвинения на Дженкинс — че е налице подъл заговор за смъртта на Вивиан, че тя е била мишена на съмнителни изнудвачи, че иначе никога не би посетила мястото на бомбардировката — се оказват първите признаци на лудостта, която накрая ще го завладее напълно. Той отказва да приеме, че смъртта на съпругата му е нещастен случай по време на война, и се заклева да „залови хората, отговорни за нея, и да ги изправи пред правосъдието“. Дженкинс е хоспитализиран след нервен

срив в средата на 40-те години, но, за жалост, манията му ще го преследва до края на дните му, ще го изтласка в периферията на висшето общество и до самотната му смърт през 1961 година като отчаян и съсипан човек.

Лоръл шумно затвори книгата, сякаш искаше темата да остане затворена между кориците. Не искаше да чете повече за убеждението на Хенри Дженкинс, че зад смъртта на жена му се крие нещо повече от очевидното, нито за клетвата му да намери виновника. Беше я обзело доста настойчивото и неканено усещане, че той е сторил точно това и че тя, Лоръл, е била свидетелка на резултата. Защото мама с нейния „идеален план“ е човекът, когото Хенри Дженкинс обвинява за смъртта на съпругата си, нали така? „Съмнителните изнудвачи“, които се опитват да „отнемат“ нещо от Вивиан, които са я подмамили на мястото, където е намерила смъртта си, място, което иначе не би посетила.

Лоръл потръпна неволно и се озърна назад. Изведнъж се почувства изложена на показ, сякаш я наблюдаваха невидими очи. Коремът ѝ също сякаш беше станал течен. От чувство за вина, осъзна, вина по силата на близост. Замисли се за майка си в болницата, за изразените от нея съжаления, за това, че се била „възползвала“ от нещо, от признателността ѝ за някакъв „втори шанс“ — всичко това бяха звезди, появили се на тъмното небе. На Лоръл може и да не харесваха фигурите, които виждаше, но не можеше да отрече присъствието им.

Погледна надолу към привидно безобидната черна корица на биографията. Майка ѝ знаеше всички отговори, но не само тя. Вивиан също ги знаеше. До този миг Вивиан беше само шепот — усмихнато лице от снимка, име на първата страница на стара книга, частица, плъзнала се през пукнатините на историята и забравена.

Обаче беше важна.

Изведнъж Лоръл бе обзета от изгарящата убеденост, че каквото и да се е объркало в плана на Дороти, то е било свързано с Вивиан. Че нещо в характера на другата жена я е превърнало в най-неподходящия човек, с когото Дороти да се забърка.

Разказът на Кейти Елиът за Вивиан като малка беше много благ, но Кити Бейкър я беше описала като „презрителна“ жена, като „лошо влияние“, надменна и студена. Дали детството на Вивиан беше прекършило нещо у нея, дали не я беше вкоравило и не я беше превърнало в жена — красива и богата, — чиято сила е в нейната студенина, в нейната затвореност, в нейната недостъпност? Информацията в биографията на Хенри Дженкинс, невъзможността му да се примири със смъртта ѝ и фактът, че десетилетия наред издирвал хората, които смята за отговорни, несъмнено говореха за жена, оказвала огромно въздействие над околните.

С лека проницателна усмивка Лоръл отвори отново биографията и разлисти страниците, докато не намери каквото търсеше. Ето го. Стисна писалката си малко несръчно от вълнение и си записа името „Кейти Елис“ и заглавието на нейните мемоари „Родена за учител“. Вивиан може да не се е нуждаела от приятели и да не е имала много, но беше писала писма на Кейти Елис, в които (дали не възлагаше прекалено големи надежди?) може и да бе споделила тъмни и дълбоко скрити истини за себе си. Напълно вероятно бе тези писма все още да са запазени някъде — мнозина не съхраняват кореспонденцията си, но Лоръл беше склонна да се обзаложи, че госпожица Кейти Елис, известна преподавателка и автор на мемоари, не е една от тях.

Защото колкото повече го премисляше Лоръл, толкова повече ѝ се изясняваше. Вивиан беше ключът, трябваше да научи повече за тази загадъчна личност, ако иска да разплете плана на Дороти, и което бе още по-съществено — какво в този план се е объркало. А сега — усмихна се Лоръл — вече беше сграбчила ъгълчето на сянката ѝ.

ТРЕТА ЧАСТ
ВИВИАН

Планината Тамбърийн, Австралия, 1929 г.

Вивиан беше наказана най-напред, защото преживя огромното нещастие да я спипат пред магазина на господин Маквей на главната улица. Баща ѝ не искаше да го прави, очевидно бе за всички. Той беше добросърдечен човек, чиято последна капчица твърдост беше изцедена от Първата световна война, а и, честно казано, открай време се възхищаваше на забележителния дух на най-малката си дъщеря. Обаче правилата са си правила и господин Маквей не спираше да говори за тоягата и мярката, за глезенето и щаденето, скупчи се тълпа и беше адски горещо... И въпреки това той не би ударил свое дете, не и със собствената си ръка, и категорично не, задето се е опънало на хулиган като хлапето на Баркър. Затова той направи единственото, което можеше: забрани ѝ публично да присъства на екскурзията. Наказанието беше наложено прибързано и впоследствие се превърна в извор на дълбоко съжаление и на чести среднощни спорове със съпругата му, но нямаше връщане назад. Твърде много хора бяха чули да го казва. Думите излетяха от устата му и се приземиха в ушите на Вивиан и макар едва осемгодишна, тя знаеше, че не може да направи нищо друго, освен да вирне брадичка, да скръсти ръце и да покаже на всички, че не дава пет пари, понеже и бездруго не ѝ се е ходело на екскурзията.

Ето как се озова у дома самичка в най-горещия летен ден на 1929 година, докато семейството ѝ се отпрати на ежегодния пикник на дървосекачите на кедър в Саутпорт. На закуска татко ѝ даде строги наставления, списък с неща, които трябва да свърши, и още по-дълъг списък с неща, които не бива да върши, доста дълго и измъчено послание от мама, написано, когато бе смятала, че никой не я гледа, а също превантивна доза рициново масло за всички деца и двойна доза за Вивиан, защото тя би трябвало да има два пъти по-голяма нужда. После всички потеглиха, развълнувани и оживени от последните приготовления, натъпкаха се във форда Т, наричан на галено Лизи, и поеха по козята пътека.

Къщата притихна в тяхно отсъствие. И някак притъмня. А песъчинките висяха неподвижно във въздуха, защото ги нямаше обичайните движещи се тела, около които да кръжат. Кухненската маса, край която се бяха смели и спорили допреди броени минути, беше разчистена от съдове и върху нея се появиха най-различни бурканчета с конфитюрите на мама, за да изстиват, и листове от тетрадка, на които Вивиан трябваше да напише извинението си до господин Маквей и Поли Баркър. Засега беше написала само „Скъпи господин Маквей“, обаче зачерта „скъпи“ и отгоре сложи „До“, а после впери поглед в празната страница, чудейки се колко ли думи са нужни, за да се запълни. И им заповяда да се появяват, преди баща ѝ да се върне у дома.

Когато стана ясно, че бележките няма да се напишат сами, Вивиан остави писалката, протегна ръце над главата си, люшна напред-назад босите си стъпала и огледа останалата част от стаята: снимките с тежки рамки на стената, тъмните махагонови мебели, тръстиковата кушетка с плетена покривка. Това беше вътре, помисли си тя отвратено, място за възрастни и за писане на домашни, за миене на зъби и тела, на „Тихо!“ и „Никакво тичане!“, на гребени и дантели, на мама, която пие чай с леля Ейда, на посещения на пастора и на доктора. Беше мъртвешко и скучно място, което тя правеше всичко по силите си да избягва, но все пак — Вивиан задъвка вътрешността на бузата си, защото ѝ беше хрумнало нещо — днес вътре беше само нейно и надали щеше да има втора такава възможност.

Вивиан прочете най-напред дневника на сестра си Айви, след това разлисти списанията за хобита на Робърт, разгледа колекцията от топчета на Филип и накрая насочи вниманието си към гардероба на майка си. Пъхаше стъпалата си в хладната вътрешност на обувки от отдавна отминали времена, преди да е била родена, потърка в бузата си хлъзгавия плат на най-хубавата блуза на мама, надяна на шията си многобройни нанизы с лъскави мъниста от ореховата кутията върху тоалетката. В чекмеджето обърна египетските монети, които татко беше донесъл от войната, старателно сгънатата заповед за уволнението му, привързани с панделка писма, някакъв документ със заглавие „Брачно свидетелство“, на което бяха написани истинските имена на мама и татко, когато мама била Изабел Карлайън от Оксфорд, Англия, а не една от тях.

Дантелените пердета потрепнаха и сладостното богато ухание на отвън нахлу през отворения прозорец — на евкалипт и лимонова мирта, на презряло манго, което вече възвираше на скъпоценното дърво на баща ѝ. Вивиан сгъна документа обратно в чекмеджето и се изправи на крака. На небето нямаше нито едно облаче, беше синьо като океана и изопнато като мембраната на барабан. Листата на смокините лъщяха на яркото слънце и жасминът искреше в розово и жълто, а птиците се зовяха една друга и гъстата тропическа гора зад къщата. Вивиан доволно установи, че денят ще бъде жарък, а след това ще има буря. Тя обожаваше бурите: гневните облаци и първите тлъсти капки дъжд, ръждивия мирис на жадната червена пръст и шибацията стените дъжд, докато татко крачеше напред-назад по верандата с лула в устата и блясък в очите, мъчейки се да овладее вълнението си, докато палмите стенеха и се огъваха.

Вивиан се завъртя на пети. Достатъчно е разглеждала, нямаше да изгуби нито една безценна секунда повече вътре. Спря в кухнята само колкото да опакова обяда, оставен ѝ от мама, и да потърси още няколко бисквити. Върволица мравки пълзяха покрай мивката и нагоре по стената. И те усещаха, че ще вали. Без дори да погледне ненаписаното извинително писмо, Вивиан отлетя с танцова стъпка на задната веранда. Никога не ходеше нормално, ако имаше друг начин.

Навън беше горещо и задушно. Тутакси опари стъпалата си на дървените дъски. Идеален ден за морето. Зачуди се къде ли са другите, дали вече са пристигнали в Саутпорт, дали родителите и децата плуват, смеят се и приготвят трапезите за обяд, или пък нейните близки са предпочели вместо това да се повозят на лодка. Според Робърт, който беше подслушвал събратята ветерани на татко, имало нов пристан и Вивиан си представяше как скача във водата от края му и потъва като плод на макадамия — толкова бързо, че кожата ѝ щипе и носът ѝ се пълни със студена морска вода.

Винаги можеше да отиде до Водопада на вещиците, за да поплува, но в ден като днешния скалистото езеро не можеше да се мери със соления океан, освен това не биваше да напуска къщата, а някоя от клюкарките в града със сигурност щеше да я забележи. Още по-лошото бе, че ако Поли Баркър се окажеше там и си печеше дебелото бяло шкембе като огромен стар кит, тя просто нямаше да може да се овладее. Той сигурно щеше отново да нарече Пипин

„глупак“, за да види какво ще стане. Вивиан го предизвикваше да го стори. Предизвикваше го и още как.

Разтвори юмруци и огледа бараката. Старият Мак фукльото беше там и ремонтираше нещо, а обикновено си струваше да го посети човек, обаче татко беше забранил на Вивиан да му досажда с въпросите си. Той имаше предостатъчно работа, а татко не желаше да му плаща пари, които няма, за да пие чай от тенекиеното канче и да дърдори с момиченцето, което трябваше да свърши своите задачи, които я очакваха. Старият Мак знаеше, че тя ще си бъде вкъщи днес, и щеше да се ослушва дали няма проблеми, обаче Вивиан нямаше право да припарва до бараката, освен ако не ѝ прилошее или не ѝ текне кръв.

Така че оставаше само едно място.

Вивиан изприпка надолу по широките стълби, прекоси тревата, заобиколи градинските лехи, където мама отчаяно се опитваше да отглежда рози, а татко нежно ѝ напомняше, че не са в Англия, после направи три свършени цигански колела и се запъти към реката.

* * *

Вивиан ходеше там, откакто проходи, лъкатушеше между зелените евкалипти, береше акации и калистемон, като внимаваше да не настъпва мравки или паяци, докато се отдалечаваше все повече и повече от хората, сградите, учителите и правилата. Това беше най-любимото ѝ място на света, беше си нейно, принадлежеше ѝ, тя на него също.

Днес беше по-нетърпелива от обикновено да стигне до дъното. Отвъд първата отвесна скала, където земята ставаше по-стръмна и се извисяваха мравуняци, Вивиан стисна торбичката с обяда си и хукна, наслаждавайки се на туптенето на сърцето си в гърдите, на плашещата тръпка в стъпалата, които се въртяха ли, въртяха под нея и аха да се спънат, понякога се подхлъзваше, когато се шмугваше встрани от клони, прескачаше скали, плъзгаше се по ивици изсъхнали листа.

Над главата ѝ се стрелкаха птици, жузаха насекоми, водопадът в Дед Менс Гъли бълбукаше и се кискаше. Докато Вивиан припикаше, частици светлина и цвят трепкаха калейдоскопично край нея. Храстите оживяха, дърветата си бърбеха помежду си с пресъхнали стари

гласове, хиляди невидими очи примигваха измежду клоните и повалените пънове, а Вивиан знаеше, че ако спре и притисне ухо към пръстта, ще чуе как земята я призовава, как напява песни от древни времена. Обаче не искаше да спира, обзета от отчаян копнеж да стигне до потока, който се виеше през клисурата.

Никой друг не го знаеше, но реката беше вълшебна. Особено един завой, където се разширяваше и образуваше назъбен кръг. Там речното корито се бе оформило преди милиони години, когато земята въздишала и се движела, а огромните каменни плочи се намествали назъбени една към друга, така че плиткото по ръбовете ставало подълбоко и по-тъмно в средата. И точно тук Вивиан беше направила откритието си.

Ловеше риба с бурканите, които беше задигнала от кухнята на мама и сега криеше в прогнил пън зад папратта. Вивиан съхраняваше там всичките си съкровища. Все намираще нещо във водата на рекичката: змиорки и попови лъжички, понякога удавени котки, новородени котета, вързани в чували и изхвърлени в потока от фермери, които не ги искаха, ръждясали стари кофи от дните на треската за злато. Веднъж дори попадна на зъбна протеза.

В деня, в който намери светлините, Вивиан лежеше по корем върху една скала, протегнала ръка дълбоко във водата, и се опитваше да улови най-голямата попова лъжичка, която беше виждала. Замахна и не улучи, замахна и не улучи, а после потопи ръката си още подълбоко, така че лицето ѝ почти докосваше водата. И тогава ги забеляза — бяха няколко, оранжеви и примигващи, просветваха срещу нея от дъното на потока. Отначало си помисли, че е слънцето, и примижа нагоре към далечните късове небе да провери. Но не беше. Слънцето се отразяваше в повърхността на водата, но по различен начин. А тези светлини бяха надълбоко, отвъд хлъзгавите тръстики и мъха, с които беше покрито дъното на потока. Те бяха нещо друго. Някъде другаде.

Вивиан много мисли за светлините. Не си падаше по книгите, те бяха територия на Джералд и на мама, обаче нея я биваше да задава въпроси. Разпита Стария Мак, после татко, а накрая попадна на Черния Джаци, колегата на татко, който познаваше гората по-добре от всеки друг. Той преустанови каквото вършеше, сложи ръка на кръста си и изви жилавото си тяло.

— Видяла си светлинките дълбоко в реката, така ли? — Тя кимна, а той се вгледа в нея немигащо. Накрая по устните му плъзна тънка усмивка. — Докосвала ли си някога дъното на онзи вир?

— Не. — Махна с ръка да прогони една муха от носа си. — Много е дълбоко.

— И аз не съм. — Той се почеса под широката периферия на шапката си, после понечи да продължи да копае. Преди да забие лопатата в пръстта, се извърна. — Защо си мислиш, че има дъно, след като не си го виждала?

В този момент Вивиан проумя: в потока имаше дупка, която стига чак до другия край на света. Това беше единственото обяснение. Беше чувала баща си да казва, че ще изкопае дупка чак до Китай, а ето че сега тя я беше намерила. Таен тунел, път към сърцевината на земята — мястото, от което извираха магията, животът и времето, и отвъд нея, към далечните звезди на небето. Въпросът беше какво да прави Вивиан с нея.

Щеше да я изследва, ето какво.

Вивиан се закова на място върху голямата плоска скала, която образуваше мост между храстите и реката. Днес водата беше спокойна, гъста и мътна в плитчините по края. Слой тиня отнякъде по-нагоре по течението беше покрил повърхността като мазна кожа.

Слънцето беше точно над главата ѝ и напичаше земята. Клоните на извисяващите се евкалипти скърцаха в жегата.

Вивиан пъкна обяда си под гъстата папрат, надвиснала над скалите, а някаква гадинка пропълзля невидима от хладния шубрак.

Отначало водата край голите ѝ глезени беше студена. Вивиан нагази в плитчините, вкопчвайки стъпала в хлъзгавите скали, които на места ставаха изненадващо остри. Възнамеряваше първо да зърне светлините, да се увери, че още са там, където трябва, а после щеше да плува колкото може по-надълбоко, за да ги огледа по-добре. От седмици тренираше да задържа дъха си и си беше донесла една от дървените щипки на мама, за да си стисне носа, понеже според Джералд, ако съумееше да попречи на въздуха да излиза през носа ѝ, той ще ѝ стигне за по-дълго.

Когато стигна ръба, от който скалното дъно се спускаше стръмно, Вивиан надникна в тъмната вода. Нужни бяха няколко секунди, малко примигване и доста навеждане, но после — ето ги!

Тя се ухили и за малко да изгуби равновесие.

Над подводната скала сподавено изчуруликаха две рибарчета.

Вивиан побърза да се върне до началото на вира, като на места се подхлъзваше в бързината. Притича по плоската скала, пляскайки с мокрите си стъпала, и зарови в торбата си за щипката.

Докато преценяваше как най-добре да я закрепи, забеляза черното нещо на крака си.

Пиявица — дебело и грамадно чудо.

Вивиан се наведе, стисна я между палеца и показалеца си и дръпна с всичка сила.

Хлъзгавото чудовище не поддаде.

Тя седна и опита отново, но колкото и да стискаше и дърпаше, пиявицата не помръдваше. Тялото ѝ беше слuzесто, влажно и кашкаво между пръстите. Вивиан се мобилизира, стисна очи за последен опит да дръпне силно.

Изруга с всяка забранена дума (Мамка му! Мътните да го вземат! Гадост! Тъпотия!), която беше научила след седемгодишно подслушване край бараката на татко. Пиявицата се откъсна, но на нейно място се появи струйка кръв.

Зави ѝ се свят, замая се и добре, че вече беше седнала. Без проблеми наблюдаваше как Стария Мак реже главите на пилетата, държа върха на пръста на брат си Пипин чак до кабинета на доктор Фарели, когато той си го отсече с брадвата, кормеше риба по-бързо и по-чисто от Робърт, когато лагеруваха на река Неранг. Обаче не можеше да понася гледката на собствената си кръв.

Закуцука обратно към края на водата и провеси крак вътре, поразлюля го напред-назад. Извадеше ли го навън обаче, кръвта продължаваше да тече. Оставаше ѝ само да чака.

Седна на каменната плоча и разопакова храната си. Ивички бут от снощното печено, лъснали от студен сос грейви, меки картофи, които тя изяде с пръсти, резен хляб и маслен пудинг, намазан с новото сладко на мама, три бисквити и един червен портокал, току-що откъснат от дървото.

Докато се хранеше, в сенките се появиха няколко гарги и впериха в нея студените си немигащи очи. Когато се нахрани, Вивиан хвърли трохите към храстите и чу силно пърхане на криле подире им. Изтупа роклята си и се прозя.

Кракът ѝ най-сетне беше престанал да кърви. Искаше да проучи дупката на дъното на вира, обаче внезапно се почувства изморена, страшно изморена като момичето от приказките, които мама им четеше понякога с далечен глас, който с всяка следваща дума все по-малко приличаше на техните. Вивиан се чувстваше странно от този глас на майка си, беше плод на въображението, на хрумване, и макар да се възхищаваше на мама за него, тя ѝ завиждаше заради онази част от майка си, която не им принадлежеше.

Вивиан отново се прозя толкова широко, че очите ѝ засмъдяха.

Дали да не си полегне за мъничко?

Пропълзя до крайчеца на скалата и под листата на папратта, достатъчно навътре, та когато се обърна по гръб и се премести малко вляво, и последното късче небе се скри. Листата бяха полегнали гладки и хладни под нея, в шубраците цвърчаха щурци, а някъде жаба пъхтеше цял следобед.

Денят беше топъл, а Вивиан беше мъничка и нищо чудно, че заспа. Сънува светлините в потока, колко дълго ще плува до Китай, за дълъг пристан от дъски, от който братята и сестрите ѝ скачат във водата. Сънува, че се задава буря, а татко седи на верандата, сънува английската кожа на мама, която се изпъстряше с лунички дори след един ден край морето, и масата на вечеря снощи, край която бяха насядали всички.

Парещото слънце описва дъга над повърхността на земята, светлината се отмести и вече се процеждаше през храсталака, а влагата допълнително изопваше опънатата кожа и по челото на момиченцето избиха капчици пот. Жужаха насекоми, а когато папратово листо погъделичка бузата му, спящото дете се размърда и после...

— Вивиан!

Името ѝ се разнесе внезапно, плъзна се по хълма, прониза шубраците и стигна до нея.

Тя се стресна и се събуди.

— Вивиан?

Беше леля Ейда, по-голямата сестра на татко.

Вивиан се надигна и отметна кичурите влажна коса от мокрото си чело с opakото на ръката си. Прозя се.

— Млада госпожице, ако си там, веднага се покажи, за бога!

В повечето случаи Вивиан не даваше пет пари за покорството, обаче гласът на обикновено спокойната ѝ леля беше толкова тревожен, че любопитството надви и тя се измуши изпод папратта, грабвайки пътьом нещата си от обяда. Денят се бе навъсил, на синьото небе се бяха скупчили облаци и клисурата вече беше потънала в сянка.

Вивиан метна тъжен поглед през рамо към реката, обеща си да се върне при първа възможност и се запъти към къщи.

* * *

Леля Ейда седеше на задните стълби, обхванала главата си с ръце, когато Вивиан се показа от храстите. Явно някакво шесто чувство ѝ беше подсказало, че не е сама, защото погледна настрани, примигна срещу Вивиан с озадачено изражение, каквото би имала и ако на моравата пред нея се появи горски дух.

— Ела тук, дете — каза тя накрая и я повика с една ръка, докато с другата си помагаше да се изправи.

Вивиан тръгна бавничко. Имаше странното чувство, че пропада, неназовимо усещане, но след време щеше да разбере, че това е бил ужасът. Бузите на леля Ейда бяха яркочервени и у нея имаше нещо неконтролируемо, сякаш тя всеки момент щеше да се разкрещи или да перне Вивиан през ушите, обаче всъщност не направи нито едно от двете, а избухна в горещи сълзи и каза: „За бога, влизай вътре и си измий лицето. Какво би си помислила клетата ти майка?“.

* * *

Вивиан отново се озова вътре. Откакто се случи, много често беше вътре. Първата черна седмица, когато дървените сандъци — или ковчези, както ги наричаше леля Ейда — бяха положени в дневната; дългите нощи, през които стените на спалнята ѝ сякаш се отдръпваха в мрака; задушните и тежки дни, когато възрастните си шушукаха и цъкаха с език на внезапно връхлетялата трагедия и се потяха в дрехи, вече мокри от дъжда, който се стичаше по външната страна на запотените прозорци.

Беше си направила гнезденце до стената, смушваше се между бюфета и облегалката на креслото на татко и си стоеше там. Думите и фразите жужаха като комари в застоялия въздух над нея — *този форд Лизи... изхвърчал от ръба... овъглени... направо неузнаваеми...* — обаче Вивиан си затваряше ушите и мислеше за тунела във вира и огромното помещение с двигателя в средата, откъдето се завърта светът.

Цели пет дни отказваше да напусне това място, а възрастните ѝ угаждаха, носеха ѝ чинии с храна и клатеха глави любезно и жалостиво, докато накрая, без видим признак или предупреждение невидимата граница на снизхождението се стесни и Вивиан бе измъкната обратно в света.

Дъждовният сезон вече беше в разгара си, но имаше и един слънчев ден, когато Вивиан усети смътно раздвижване на предишната си същност, измъкна се на слънце в задния двор и завари стария Мак в бараката. Той не каза нищо, само положи голямата си груба длан върху рамото ѝ и я стисна силно, после ѝ подаде чук, за да му помогне с оградата. Към края на деня Вивиан се зачуди дали да не отиде на потока, но не го стори, а после отново заваля, леля Ейда пристигна с кашоните и опаковаха всичко в къщата. Любимите обувки на сестра ѝ, сатенените, които цяла седмица стояха върху килима там, където ги беше събула, след като мама отсече, че не са подходящи за пикник, бяха пъхнати в кашон заедно с носните кърпи на татко и със стария му колан. След това неусетно на моравата пред къщата се появи табелата „Продава се“, а Вивиан спеше на някакъв непознат етаж и братовчедите ѝ примигваха любопитно към нея от леглата си.

* * *

Къщата на леля Ейда беше различна от нейната. Боята по стените не се лющеше, по пейките не пълзяха мравки, от вазите не преливаха каскади от градински цветя. В онази къща никакво преливане не се толерираше. Имаше място за всичко и всяко нещо си беше на мястото, както обичаше да казва леля Ейда с писклив глас като прекомерно опъната струна на цигулка.

Навън продължаваше да вали, Вивиан свикна да лежи под канапето в хубавата стая, притисната към дъските на дюшемето. На едно място зеблото беше провиснало, но не се виждаше от вратата, и тя се пъхваше отзад и ставаше невидима. Прокъсаното дъно на канапето ѝ въздействаше утешително, напомняше ѝ за собствената ѝ къща, за семейството ѝ, за щастливата и опърпана бъркотия в дома им. Тук ѝ идеше да се разплаче. В повечето случаи обаче се съсредоточаваше над дишането си, поемаше най-мъничката възможна глътка въздух и я издишаше с почти неподвижни гърди. Часове — цели дни — можеше да минат по този начин, дъждовната вода гъргореше по улците отвън, а Вивиан стоеше със затворени очи и неподмръдващи гърди. Понякога почти успяваше да се убеди, че е съумяла да спре времето.

Най-голямото достойнство на помещението обаче беше фактът, че е строго забранено. Правилото беше съобщено на Вивиан още през първата ѝ нощ в къщата — хубавата стая трябва да се използва само за посрещане на гости, само от леля ѝ и само когато положението на госта го изисква, — а Вивиан кимна сериозно, когато ѝ подсказаха да го направи, за да покаже, че разбира. И наистина идеално разбираше. Никой не използваше стаята, следователно, след като избършеха прах, тя можеше да разчита на усамотение между нейните стени.

И наистина се усамотяваше, поне до днес.

Преподобният Фоли седеше в креслото до прозореца вече петнайсет минути, а леля Ейда се суетеше край него с чай и торта. Вивиан беше в капан под дивана, по-точно беше притисната от хлътнатината, образувана от задника на леля си.

— Нали не се налага да ви напомням какво съветва Бог, госпожо Фрост? — нареждаше преподобният с прекалено сладникавия си тон, който обикновено използваше, когато говори за младенеца Исус. — „Страннолюбието не забравяйте, защото чрез него някои, без да знаят, оказаха гостоприемство на ангели.“

— Ако това момиче е ангел, значи аз съм английската кралица.

— Е, ами... — благочестиво потропване на лъжичката по порцелана, — детето е преживяло огромна загуба.

— Още захар, преподобни?

— Не, благодаря ви, госпожо Фрост.

Дъното на канапето провисна още повече, когато леля ѝ въздъхна.

— Всички преживяхме огромна загуба, отче. Само като си помисля за скъпия си брат, да загине така... да полети от толкова високо, и всички заедно във форда отвисоко в планината... Харви Уоткинс, който ги намерил, казва, че били толкова обгорели, че не знаел какво гледа. Трагедия...

— Ужасна трагедия.

— Въпреки това. — Обувките на леля Ейда се размърдаха върху килима и Вивиан видя как върхът на едната почеса издутината на стъпалото, приклещена в клопката на другата. — Не мога да я задържа тук. Имам шест деца, а сега и мама ще се премести при нас. Знаете каква е, откакто се наложи лекарят да ѝ отреже крака. Аз съм добра християнка, отче, ходя на църква всяка неделя, участвам в благотворителния базар и в набирането на средства на Великден, но просто не мога да го направя.

— Разбирам.

— Сам знаете, момичето не е лесно.

Разговорът замря, докато сърбаха чая си и размишляваха над конкретните особености на трудния характер на Вивиан.

— Ако беше някой от другите — остави леля Ейда чашата си върху чинийката, — дори горкичкият глуповат Пипин... но това просто не мога. Простете ми, отче, знам, че е грях да го казвам, обаче не мога да гледам момичето, без да го виня за случилото се. Тя трябваше да е с тях. Ако не се беше забъркала в неприятности и не я бяха наказали... Тръгнаха си от пикника по-рано, защото брат ми не искаше да я оставят за дълго — той открай време си е мекушав... — Жената внезапно нададе пронизително стенание и Вивиан си помисли колко грозни, колко слаби са понякога възрастните. Толкова са свикнали да получават каквото искат, че и представа си нямат какво е да си смел.

— Стига, стига, госпожо Фрост. Хайде, спокойно.

Риданието ѝ беше пресипнало и някак престорено, както плачеше Пипин, когато се опитваше да привлече вниманието на мама. Столът на преподобния изскърца, после краката му се приближиха. Подаде нещо на леля Ейда, така трябва да бе станало, защото тя каза през сълзи „Благодаря!“ и шумно издуха носата си.

— Не, задръжте я — каза преподобният и се оттегли обратно на мястото си. Седна и въздъхна тежко. — Човек се пита какво ли ще стане с момичето.

Леля Ейда издаде някакви тихи гъгниви звуци, уж се опомня, и после се осмели:

— Мислех си може би за църковното училище на пътя за Туумба?

Преподобният скръсти глезени.

— Монахините се грижат добре за момичетата — продължи леля Ейда, — строги са, но са справедливи, а на нея малко дисциплина няма да й навреди. Дейвид и Изабел винаги са се държали прекалено меко.

— Изабел — каза внезапно свещеникът и се приведе напред. — Ами семейството на Изабел? Няма ли някой, с когото можем да се свържем?

— Боя се, че тя не говореше много за тях... Но сега, като споменавате, май имаше брат...

— Брат ли?

— Учител. В Англия, в Оксфорд, струва ми се.

— Ами ето.

— Ето какво?

— Предлагам да започнем оттам.

— Имате предвид... да се свържем с него ли? — обнадеждено попита леля Ейда.

— Можем да опитаме, госпожо Фрост.

— Да му изпратим писмо?

— Лично ще му пиша.

— О, отче...

— Да видим дали ще успея да го убедя да прояви християнско състрадание.

— И да направи каквото е правилно.

— Да изпълни семейния си дълг.

— Да, семейния си дълг. — В тона на леля Ейда се появи радостен шемет. — Що за човек би бил, ако не го стори! Бих я задържала тук, ако можех, ако не беше мама, шестте ми деца и липсата на място... — Тя се изправи и канапето въздъхна с облекчение. — Искате ли още едно парче торта, отче?

Оказа се, че наистина има брат, когото свещеникът убеди да постъпи правилно, и ето че животът на Вивиан отново се промени. Накрая всичко се случи удивително бързо. Леля Ейда познаваше някаква жена, която познаваше някакъв мъж, чиято сестра пътуваше отвъд океана до някакво място, наречено Лондон, за да се срещне с някого относно поста на гувернантка. Тя щеше да заведе Вивиан. Взето беше решение и подробностите бяха уточнени делово в разговор между възрастните, който се проведе над главата на Вивиан.

Намериха ѝ почти нови обувки, сплетоха косата ѝ на спретнати плитки, а останалата част от телцето ѝ напъхаха в колосана рокля с колан от панделка. Чичо ѝ ги закара с кола от планината до гарата, където щяха да се качат на влака за Брисбън. Все още валеше, а беше и горещо, затова Вивиан плъзна пръст по запотеното стъкло.

Площадът пред хотела на гарата беше пълен, когато пристигнаха, обаче намериха госпожица Кейти Елис точно където се бяха уговорили да се срещнат, под часовника на гишето за билети.

Вивиан нито за секунда не бе предполагала, че на света има толкова много хора. Бяха навсякъде, всеки различен от другия, щураха се по своите си дела като грамадни мравки във влажната кал на мястото на прогнил дънер. Черни чадъри, грамадни дървени сандъци и коне с големи кафяви очи и разширени ноздри.

Жената се прокашля и Вивиан разбра, че са говорили на нея. Прогони спомените си, за да осъзнае какво ѝ е било казано. Конете и чадъри, грамадни мравки наред с влагата, щуращи се хора... името ѝ. Жената я беше попитала дали името ѝ е Вивиан.

Момиченцето кимна.

— Дръж се възпитано — скастри я леля Ейда и оправи якичката на Вивиан. — Така биха искали майка ти и баща ти. Като те питат нещо, отговаряш: „Да, госпожице“.

— Освен ако не си на друго мнение, разбира се, в който случай е напълно уместно да кажеш: „Не, госпожице“ — мило ѝ се усмихна жената, с което ѝ показа, че се е пошегувала. Вивиан погледна към двете лица, сведени към нея с очакване. Леля Ейда склучи вежди изчаквателно.

— Да, госпожице — отговори Вивиан.

— Добре ли си... тази сутрин?

Покорството никога не се удаваше естествено на Вивиан, затова преди тя просто би отговорила прямо и би се развикала, че никак не е добре, че не иска да заминава, че не е честно и че не могат да я отведат... Но вече не. Вивиан сепнато установи, че е много по-лесно да изрича нещата, които хората искат да чуят. Пък и какво значение имаше? Думите бяха толкова тромаво нещо, изобщо не ѝ хрумваха подходящи думи, с които да опише бездънната черна пропаст, зейнала вътре в нея, болката, която я разяждаше всеки път, когато ѝ се стореше, че чува стъпките на баща си по коридора, че усеща уханието на майчиния си парфюм, и най-лошото, когато видеше нещо, което на всяка цена трябва да сподели с Пипин...

— Да, госпожице — отвърна тя на жизнерадостната жена с червена коса и дълга порядъчна пола.

Леля Ейда подаде куфара на Вивиан на един носач, потупа племенницата си по главата и ѝ заръча да се държи добре. Госпожица Кейти Елис внимателно провери билетите си и се зачуди дали роклята, която си беше приготвила за интервюто в Лондон, ще бъде подходяща, както се надяваше. После, когато свирката оповести предстоящото отпътуване на влака, момиченцето с хубави плитки и чужди обувки се качи по металните стъпала. Перонът се изпълни с пушек, хората махаха и се провикваха, улично куче припикаше сред тълпата и лаеше. Никой не забеляза момиченцето да прекрачва тъмния праг, дори леля Ейда, от която би трябвало да се очаква да поведе осиротялата си племенница към несигурното ѝ бъдеще. И така, когато същината от светлина и живот, която представляваше Вивиан Лонгмайър, се сви за по-сигурно и се скри дълбоко вътре в нея, светът продължи да се върти и никой не забеляза какво се случи.

Лондон, март 1941 г.

Вивиан се блъсна в мъжа, защото не гледаше къде върви. Освен това крачеше много бързо — по навик твърде бързо. Затова се сблъскаха на ъгъла на Фулам Роуд и Сидни стрийт в един студен лондонски ден през март.

— Извинете — каза тя, когато изненадата ѝ се превърна в разкаяние. — Не ви видях.

Той имаше леко зашеметено изражение и отначало тя си помисли, че му е причинила сътресение. Затова поясни:

— Ходя прекалено бързо. Открай време.

„Крачета със скоростта на светлината“, казваше баща ѝ, когато тя беше мъничка и префучаваше през храсталака. Вивиан се отърси от спомена.

— Аз съм виновен — махна с ръка той. — Трудно ме виждат, на практика понякога съм незабележим. Не мога да ви опиша колко е досадно.

Коментарът му я изненада и Вивиан усети как по устните ѝ плъзва учудена усмивка. Беше грешка, защото той наклони глава и се вгледа внимателно в нея, леко присвил тъмните си очи.

— Вече сме се срещали.

— Не — секна усмивката ѝ. — Не мисля.

— Да, сигурен съм.

— Грешите. — Тя кимна като знак, поне се надяваше, за край на въпроса, после каза: — Приятен ден — и продължи по пътя си.

Миговете се нижеха. Вече беше стигнала почти до Кейл стрийт, когато:

— В столовата на женския доброволчески отряд — провикна се той подире ѝ. — Видяхте снимката ми и ми разказахте за болницата на приятеля си.

Тя спря.

— Болницата за деца сираци, нали?

Бузите на Вивиан пламнаха, тя се извърна и забързано се устреми към него.

— Млъкнете — изсъска тя и вдигна пръст към устните си, когато стигна до него. — Веднага млъкнете.

Той се намръщи, видимо объркан, а тя се озърна през неговото рамо, после през своето и го завлече подире си зад пострадала от бомбардировките витрина на магазин, далеч от любопитните погледи на улицата.

— Сигурна съм, че изрично съм ви предупредила да не повтаряте думите ми...

— Значи си спомняте.

— Разбира се, че си спомням. На глупачка ли ви приличам? — Тя стрелна поглед към улицата и изчака някаква жена с пазарска чанта да ги подмине. След това прошепна: — Предупредих ви да не споменавате пред никого за болницата.

— Не мислех, че това включва и самата вас — отвърна ѝ той също с шепот.

Следващото изречение на Вивиан заседна в гърлото ѝ неизречено. Лицето му беше сериозно, но нещо в тона му ѝ подсказа, че сигурно се шегува. Обаче тя не си позволи да го признае видимо, защото така щеше да го насърчи, а никак не ѝ се искаше.

— Е, включва го — отвърна. — Включва и мен.

— Разбирам. Е, вече разбирам. Благодаря, че ми обяснихте. — По устните му заигра тънка усмивка, когато каза: — Определено се надявам да не съм развалил всичко, като съм ви разкрил собствената ви тайна.

Вивиан си даде сметка, че го стиска за китката, и го пусна като опарена, после отстъпи назад сред руините и нагласи косата, която бе паднала над челото ѝ. Рубиненият фуркет, който Хенри ѝ беше подарил за годишнината им, беше красив, но не придържаше стегнато кока ѝ като фиба.

— Вече трябва да вървя — каза тя кратко и без нито дума повече се отдалечи към улицата.

Разбира се, веднага си го спомни. Позна го в мига, в който се блъснаха, когато отстъпи назад, видя лицето му и усети електрическата тръпка от разпознаването да пробяга по тялото ѝ. Все още не можеше да го обясни дори на себе си — съня, който беше сънувала, след като

се срещнаха в столовата. Боже, но беше сън, от който дъхът ѝ секваше, когато отекнеше в съзнанието ѝ на следващия ден. Не беше сексуален, беше още по-опияняващ и много по-опасен. Сънят я изпълни с дълбок и необясним копнеж по далечно време и място, с желание, което Вивиан си мислеше, че отдавна е превъзмогнала, с усещането като за липса на починал близък, когато се събуждаш на следващата сутрин и осъзнаваш, че ще трябва да живееш без него. Какво ли не опита, за да прогони от мислите си този сън, хладните му сенки, които отказваха да се разсеят. Не можеше да погледне Хенри в очите на закуска, защото беше сигурна, че той ще разчете погледа ѝ, а вече толкова умело криеше разни неща от него.

— Чакайте малко.

О, боже, пак той, следваше я. Вивиан закрочи по-бързо, вирнала още по-нагоре брадичка. Не искаше той да я настигне — щеше да е най-добре за всички да не го прави. Но все пак. Част от нея — същата онази непредпазлива нейна част, която я движеше като дете и я забърка в толкова много неприятности, онази част, която довеждаше леля ѝ Ейда до отчаяние и която баща ѝ подхранваше, малката скрита част, която не загиваше, каквото и да стовареше съдбата върху ѝ — искаше да узнае какви ще са следващите думи на мъжа от съня ѝ.

Вивиан проклинаше тази своя част. Пресече улицата и тръгна по-енергично по паважа, а обувките потракваха студено. Глупава жена. През онази нощ той беше нахлул в съзнанието ѝ единствено защото мозъкът ѝ по някакъв начин беше подметнал образа му в неосъзнатата бъркотия, от която се появяваха сънищата.

— Чакайте — подвижна той съвсем близо зад нея. — Боже, не се шегувате за бързината! Може би трябва да участвате в олимпийските игри. Шампионка като вас ще повдигне бойния дух на страната, не мислите ли?

Тя усети как едва-едва забавя крачка, когато той я настигна, но отказваше да го погледне, само го чу да казва:

— Съжалявам, че започнахме с недоразумение. Не исках да ви дразня преди малко, просто се зарадвах, че се срещаме така.

— Така ли? И защо? — погледна го тя.

Той спря и нещо в сериозното му изражение накара и нея да спре. Тя се озърна нагоре-надолу по улицата, провери дали не я следи някой, а той каза:

— Не се тревожете, просто... откакто се срещнахме, си мисля много за Нела... за момиченцето от снимката.

— Знам коя е Нела — сряза го Вивиан. — Видях я тази седмица.

— Значи все още е в болницата?

— Там е.

Вивиан забеляза, че лаконичността ѝ го сепна — това добре, — но после той се усмихна, вероятно за да я предразположи.

— Вижте, просто искам да я посетя, това е. Не исках да ни притеснявам и обещавам да не ви се пречкам. Ако ме заведете някой път, ще съм ви много признателен.

Вивиан съзнаваше, че трябва да откаже. Последното, от което имаше нужда — или което искаше, — беше човек като него да се мъкне с нея, когато ходи в болницата на д-р Томалин. Цялата работа и бездруго си беше опасна, Хенри вече ставаше подозрителен. Обаче непознатият я гледаше толкова настойчиво и, по дяволите, лицето му излъчваше светлина и доброта... надежда, че се върна онова усещане, искрящият копнеж от съня.

— Моля ви? — вдигна той ръка към нея, а насън тя я поемаше.

— Трябва да вървите в крак с мен — остро каза тя. — И ще го направим само веднъж.

— Моля? Сега ли? Натам ли сте тръгнали?

— Да. И освен това закъснявам. — Тя не каза „заради вас“, но се надяваше да го е намекнала. — Аз имам... уговорка.

— Няма да ви се пречкам. Обещавам.

Не смяташе да го окуражава, но по усмивката му отсъди, че го е направила.

— Днес ще ви заведе, но после трябва да изчезнете — заяви му тя.

— Нали знаете, че всъщност не съм невидим?

Тя не се усмихна.

— Връщате се там, откъдето идвате, и забравяте какво ви казах онази вечер в столовата.

— Давам ви дума — протегна той ръка, за да стисне нейната. — Казвам се...

— Не — побърза да го прекъсне тя и по изражението му отсъди, че го е изненадала. — Никакви имена. Приятелите се представят един на друг, а ние не сме такива.

Той примигна и кимна.

Думите ѝ прозвучаха студено — и толкова по-добре, вече се бе държала доста глупаво.

— И още нещо — додаде Вивиан, — след като ви заведе да видите Нела, се надявам повече никога да не се срещаме.

* * *

Джими не се шегуваше, не изцяло — Вивиан Дженкинс крачеше като човек, на чийто гръб е нарисувана мишена. Още по-точно, като човек, който се старае винаги да е две крачки по-напред от другия, когото неохотно е допуснала да я придружи на среща с любовника ѝ. Налагаше се той да подтичва, за да е в крак с нея, докато Вивиан бързо прекосяваше лабиринта от крайречни улички, така че беше невъзможно в същото време и да подем разговор с нея. И по-хубаво: колкото по-малко неща си кажеха, толкова по-добре. Както самата тя каза, не бяха приятели, нито щяха да станат. Добре, че тя го изрече — своевременно предупреждение за Джими, който обикновено се сближаваше с повечето хора, че всъщност не желае да опознава Вивиан Дженкинс повече, отколкото тя иска да опознае него.

Накрая се съгласи с плана на Доли отчасти защото тя му беше обещала никой да не пострада.

— Не разбираш ли колко е просто? — убеждаваше го тя и стискаше ръката му силно в „Лайънс Корнър Хаус“ до Марбъл Арч. — Срещаш се с нея случайно — или поне така изглежда — и докато се чудите и маете на съвпадението, подмяташ колко ти се иска да посетиш онова момиченце, сирачето, оцеляло след бомбата.

— Нела — каза той, загледан как слънцето пада така, че ръбът на металната маса заблестява.

— Тя ще се съгласи, всеки би се съгласил. Особено като ѝ кажеш колко си покъртен от страданието на детето — което си е вярно, нали, Джими? Ти сам ми каза, че искаш да отидеш и да видиш как е момичето.

Той кимна, като продължаваше да не я поглежда в очите.

— Значи, отиваш с нея, намираш начин да си уговориш още една среща, после се появявам аз и ви снимам, така че да изглеждате...

близки. Ще ѝ изпратим писмо — анонимно, разбира се, — в което ще я осведомя с какво разполагам, а после тя с радост ще направи каквото е нужно, за да запази историята в тайна. — Доли угаси цигарата си, като я смачка настървено в пепелника. — Виждаш ли? Толкова е просто, че няма какво да се обърка.

Просто — може би, че няма да се обърка — вероятно, обаче въпреки това не беше редно.

— Това е изнудване, Дол — тихо отбеляза той, а после се извърна и я погледна: — Това си е кражба.

— Не... — настоя Доли, — тя го заслужава след онова, което ми стори, което стори на нас, Джими, да не говорим какво причинява на съпруга си. Пък и Вивиан има купчини с пари, няма дори да усети липсата на незначителната сума, която ѝ искаме.

— Обаче съпругът ѝ, той...

— Никога не се знае, Джими, точно това му е хубавото, всичко е нейно. Къщата, в която живеят на Кампдън Гроув, частните доходи... Бабата на Вивиан ѝ ги е завещала с условието тя да запази контрола и след брака си. Само да беше чул какво казваше лейди Гуендолин по този въпрос — смяташе го за невероятна шега!

Той не отговори и Доли вероятно усети желанието му, защото започна да изпада в паника. Вече се беше ококорила и беше преплела пръсти умолително.

— Не разбира ли? Тя почти нищо няма да усети, а ние ще можем да заживеем заедно като съпруг и съпруга. До края на дните си, Джими.

Той все още не знаеше какво да каже, затова замълча, заигра се с клечка кибрит, докато напрежението помежду им продължаваше да расте, и както ставаше винаги, когато Джими беше притеснен, мислите му започнаха да блуждаят като завъртулки от дим далеч от разглеждания проблем. Джими се замисли за баща си. За стаята, в която живееха двамата, докато намерят нещо по-добро, как старецът седеше до прозореца и наблюдаваше улицата, питайки се дали майката на Джими ще знае къде са сега и дали пък затова не идва, и всяка нощ умоляваше Джими вече да се връщат в предишния си апартамент. Понякога плачеше и сърцето на Джими се късаше, като слушаше стареца да хлипа във възглавницата си и да повтаря отново и отново, без да насочва думите си конкретно към никого, колко му се иска

нещата пак да станат каквито са били. Джими се надяваше, когато има деца, да знае точно какво да им каже, за да ги успокои, когато се разплачат, обаче, когато плаче баща ти, е по-трудно. Напоследък толкова много хора ридяха във възглавниците си — Джими се замисли за всички изгубени души, които беше снимал от началото на войната, останали без нищичко и скърбящи, отчаяни и храбри, после погледна към Дол — тя си запали още една цигара и притеснено запуши, толкова различна от момичето на морския бряг със засмените очи — и си помисли, че вероятно много хора искат като баща му да могат да превъртят времето назад.

Или напред. Клечката се строши между пръстите му. Не можеш да се върнеш назад, това са само мечти, обаче има друг начин да избягаш и той е да превъртиш времето напред. Той си спомни как се чувстваше през седмиците, след като Доли отказа да се омъжи за него, огромната празнота, чернееща напред, самотата, която не му позволяваше да заспи нощем, заслушан в нещастното и несекващо туптене на сърцето си, в хлипация си баща, и се запита най-сетне дали предложението на Дол е наистина толкова ужасно.

Обикновено Джими би отговорил, че да, ужасно е, защото някога имаше ясна представа за добро и зло, обаче сега, след началото на войната, когато край тях всичко ставаше на пух и прах, е... Джими поклати неуверено глава... нещата вече изглеждаха различно. Той си даде сметка, че на моменти човек рискува, ако се вкопчи в безкомпромисните си схващания.

Долепи идеално едно към друго парченцата от клечката и чу Дол да въздиша до него. Погледна към нея и я видя да се отпуска тежко на кожената седалка и да заравя лице в малките си ръце. И отново забеляза драскотините по дланите ѝ, колко бе отслабнала.

— Извинявай, Джими... просто исках... извинявай. Не биваше да те моля. Просто ми хрумна. Аз само... само исках... — гласът ѝ се беше снижил до шепот, сякаш сама не можеше да понесе да изрече ужасната проста истина. — Тя ме накара да се почувствам като нищожество, Джими.

Доли обичаше да играе роли и никой не умееше толкова убедително като нея да надява кожата на въображаем персонаж, обаче Джими я познаваше добре и в този момент голата ѝ откровеност го разчувства дълбоко. Вивиан Дженкинс беше накарала неговата красива

Доли — тя, която беше толкова умна и жизнерадостна, чийто смях му вдъхваше толкова много живот, която можеше да предложи на света толкова много — да се почувства като нищожество. Друго не му трябваше да чуе.

* * *

— Побързайте. — Вивиан Дженкинс беше престанала да крачи и го изчакаше на прага на една тухлена сграда, съвсем еднаква с двете съседни, с изключение на месинговата табелка на вратата: „Д-р М. Томалин, лекар“. Тя погледна изящния часовник от розово злато, който носеше като гривна, и слънцето огря тъмната ѝ коса, когато наклони глава да погледне надолу по улицата зад гърба му.

— Трябва да побързам, господин... — рязко си пое дъх тя, припомняйки си уговорката им. — Е, вие със сигурност трябва да побързате. И бездруго съм закъсняла.

Джими я последва вътре и се озова във вестибюла на някога великолепна къща, който в момента служеше за рецепция. Жена, чиято прошарена коса беше в типичната за времето патриотична и решителна прическа на две завити рула отстрани, вдигна поглед от бюрото със струговани крака.

— Този господин иска да види Нела Браун — съобщи ѝ Вивиан.

Вниманието на жената се насочи към Джими и тя го изгледа кратко и немигащо над очилата си. Той се усмихна, тя — не. Джими усети, че трябва да поднесе още някакво обяснение, че го очакват от него. Той пристъпи към бюрото. Изведнъж се почувства като герой от Дикенсов роман, като момче от ковачницата, което си подръпва перчема, изправено пред величието.

— Познавам Нела — поясни той, — така да се каже. Видях я в нощта, когато загинаха родителите ѝ. Аз съм фотограф. За вестниците. Идвам да ѝ се обадя, да видя как е. — Застави се да млъкне. Погледна към Вивиан с надежда тя да се намеси и да се застъпи за него, обаче тя не го стори.

Някъде тиктакеше часовник, над главите им прелетя самолет и най-накрая медицинската сестра въздъхна бавно и замислено.

— Разбирам — каза тя, все едно здравият разум не ѝ позволява да го пусне. — Фотограф. За вестниците. Как се казвате?

— Джими — отговори той и погледна към Вивиан. Тя извърна очи. — Джими Меткалф. — Можеше да излъже — и сигурно трябваше, — обаче не се сети навреме. Не беше опитен двуличник. — Искам само да видя как е Нела.

Жената го измери с поглед, стиснала устни, после кимна кратко:

— Добре, господин Меткалф, последвайте ме. Но ви предупреждавам, че няма да допусна никакъв хаос в моята болница или сред моите пациенти. При първите признаци за нещо нередно изхвърчате оттук.

Джими ѝ се усмихна признателно. И малко боязливо.

Тя пъкна стола си старателно под бюрото, оправи златното кръстче, което висеше на верижка на шията ѝ, и после, без да поглежда назад, пое към стръмните стълби целеустремено и явно с очакването той да я последва. Джими го стори. Някъде по средата на стълбите си даде сметка, че Вивиан не идва с тях. Обърна се и я видя да стои до някаква врата в далечната стена и да се оправя пред огледалото.

— Няма ли да дойдете? — попита той. Постара се да шепти, но заради формата на помещението и купола на тавана въпросът му отекна силно.

Тя поклати глава.

— Трябва да свърша нещо... да се видя с някого... — Вивиан се изчерви. — Вървете, вървете! Не мога да говоря сега, вече съм закъсняла.

* * *

Джими остана около час и наблюдава как момиченцето танцува степ, после звънна звънец и Нела каза:

— Викат ни за обяд — и той реши, че е време да се сбогува. Нела го хвана за ръка, когато поеха заедно по коридора, а щом стигнаха стълбите, вдигна очи към него: — Ще дойдеш ли да ме видиш пак?

Джими се поколеба — не беше мислил за това предварително, — но когато погледна откритото ѝ сериозно лице, го връхлетя споменът как майка му си тръгва, последван от ослепително ярката светкавица

на просветлението за нещо, което бе твърде мимолетно, за да го определи конкретно, но беше свързано с невинността на децата, с доверчивостта им, с това колко малко е нужно, за да пъхнат малката си мека ръчичка в твоята и да допуснат, че няма да ги разочароваш.

— Какво ще кажеш да е след няколко дни? — После тя му се усмихна, махна му с ръка и се отдалечи надолу по коридора към трапезарията, потропвайки в ритъма на степа.

* * *

— Идеално се е получило — отсъди Дол по-късно вечерта, докато ѝ разказваше. Изслуша жадно целия му разказ за срещата и се ококори, когато ѝ спомена за огледалото пред стаята на лекаря и как Вивиан се бе изчервила — виновно, решиха единодушно, — когато разбра, че Джими я е видял да се гласи. („Казах ти, Джими, нали? Тя се среща с лекаря зад гърба на съпруга си.“) Сега Дол се усмихна: — О, Джими, още малко остана!

Джими не беше толкова сигурен. Запали цигара.

— Не знам, Дол. Сложно е... обещах на Вивиан да не ходя повече в болницата...

— Да, но си обещах на Нела да го направя.

— Значи, разбираш проблема.

— Какъв проблем? Нали няма да нарушиш обещанието си към едно дете? При това сираче.

Разбира се, че нямаше, обаче явно не беше обяснил на Доли достатъчно ясно колко язвителна е Вивиан. Преди да се качи на горния етаж заедно с жената с прошарената коса, той понечи да предложи двамата да се видят после и да се върнат заедно в Кенсингтън, а Вивиан го изгледа така, сякаш идеята я отвърщаваше.

— Джими? — отново попита Доли. — Нали няма да разочароваш Нела?

— Не, не — махна той с ръката, в която държеше цигарата. — Ще отида пак. Обаче Вивиан няма да се зарадва. Съвсем ясно ми даде да го разбере.

— Ще я разубедиш. — Доли нежно обхвана лицето му с ръце. — Мисля, че нямаш представа колко те харесват хората, Джими. — Тя

приблужи лицето си към неговото, така че устните ѝ да докосват ухото му, и прошепна игриво: — Виж само колко аз те харесвам.

Джими се усмихна, но разсеяно, докато тя лекичко го целуваше. Всъщност си представяше неодобрителното изражение на Вивиан Дженкинс, когато го види отново в болницата в разрез с недвусмислените ѝ нареждания. Все още се опитваше да измисли как да ѝ обясни повторната си поява — достатъчно ли беше да каже, че Нела го е помолила да отиде, — когато Доли се облегна назад и каза:

— Това наистина е най-лесният начин.

Джими кимна. Тя имаше право, знаеше го.

— Отиваш при Нела, случайно се натъкваш на Вивиан, уговаряш си време и място за среща, а останалото е моя работа. — Тя наклони глава и му се усмихна — така изглеждаше по-млада. — Лесно, нали?

Джими успя да отвърне със слаба усмивка:

— Лесно, да.

* * *

И наистина беше лесно, само дето Джими не се натъкна на Вивиан. През следващите две седмици ходеше в болницата при всяка възможност, вмъкваше посещенията си при Нела между служебните си ангажименти, между задълженията си към баща си и към Доли. Но макар да видя Вивиан два пъти отдалече, не му се удаде възможност да промени лошото ѝ мнение за себе си и някак да я убеди да се срещнат отново. Първия път тя тъкмо си тръгваше от болницата, когато Джими зави по Хайбъри стрийт. Тя спря на прага, озърна се в двете посоки и вдигна шала си, за да скрие лицето си от всеки, който би могъл да я познае. Той ускори крачка, но когато наближи болницата, вече беше твърде късно и тя се беше отдалечила в обратната посока, свела глава, за да се скрие от любопитни погледи.

Втория път не беше толкова предпазлива. Джими тъкмо пристигна на рецепцията на болницата и чакаше, за да съобщи на Майра (жената с прошарената коса — през изминалите седмици двамата доста се бяха сприятелили), че ще се качи да се види с Нела, когато забеляза, че вратата зад бюрото е открената. Той надзърна в кабинета на д-р Томалин и там мярна Вивиан, която се смееше тихичко

с някого, когото вратата криеше. Пред погледа му една мъжка длан докосна голата ѝ ръка и Джими усети, че коремът му започва да се бунтува.

Искаше му се да си носеше фотоапарата. През вратата не различаваше много, обаче достатъчно ясно виждаше Вивиан: дланта на мъжа върху ръката ѝ, щастливото ѝ изражение...

Точно днес да не си носи фотоапарата — снимката щеше да им свърши чудесна работа. Джими все още се ядосваше вътрешно, когато Майра изникна изневиделица, затвори вратата и го попита как е.

И после най-сетне, на третия понеделник, Джими тъкмо се беше качил по стълбите и поемаше по коридора към стаята на Нела, когато забеляза позната фигура да крачи отпред. Беше Вивиан. Джими се поспря, преструвайки се, че разглежда внимателно кривокракото хлапе с лопата и мотика, изобразено на плаката пред него, агитиращ „Копай за свободата“, и оглеждаше, наострил уши по посока на нейните отдалечаващи се стъпки. След като тя зави, Джими забърза подире ѝ, а сърцето му заби учестено, докато я наблюдаваше от разстояние как напредва. Вивиан стигна до една малка врата, която Джими не беше забелязал досега, и я отвори. Той я последва и изненадано попадна на тясно стълбище, което водеше нагоре. Заизкачва се бързо, но тихо, докато сребриста светлина отпред не му показва вратата, през която тя беше минала. Той стори същото и се озова на етаж от къщата, където таванът беше по-нисък, отколкото долу, и където не приличаше толкова на болница. Чуваше далечните стъпки на Вивиан, обаче не беше сигурен къде точно е отишла, докато не погледна наляво и не видя сянката ѝ да се плъзга по избелелите синьо-златисти тапети. Последва я усмихнат — преследването допаднаше на хлапето в него.

Джими имаше усещането, че знае къде отива тя — прокрадваше се към тайната си среща с доктор Томалин в уединеното таванско помещение на старата къща, на скришно място, където на никого няма да му хрумне да ги потърси. Освен на Джими. Той надникна зад ъгъла и видя, че Вивиан е спряла. Този път той си носеше фотоапарата. Много по-добре беше да заснеме истинска компрометираща снимка, отколкото да минава през цялата история с уговарянето на фалшива среща, която може да изглежда злепоставяща, вече проявена на фотографска хартия. Така Вивиан щеше да е виновна в действително прегрешение, а това, кой знае защо, накара Джими да се почувства

много по-уверен. Оставаше само проблемът с изпращането на писмото (Изнудване, нали така? Да наричаме нещата с истинските им имена.) и на Джими му беше много трудно да преглътне тази мисъл, макар почти да се беше убедил вътрешно.

Наблюдава я как отваря вратата, а когато тя влезе, той се прокрадна напред и свали капачето на обектива. Запречи вратата със стъпало точно преди тя да се затвори, и се приготви да снима.

Обаче онова, което видя през обектива, го накара незабавно да прибере фотоапарата.

Грийнейкърс, 2011 г.

Сестрите Никълсън (без Дафни, която остана в Лос Анджелис, за да снима рекламен филм за нова телевизионна мрежа, но обеща да хване късен нощен полет за Лондон „веднага, щом могат да се лишат от мен“) откараха Дороти у дома в Грийнейкърс в събота сутринта. Роуз се притесняваше, защото не бе успяла да се свърже с Джери, обаче Айрис — която обичаше да командори — заяви, че вече се е обадила в колежа му, откъдето научила, че той е заминал „по много важна работа“. От канцеларията обещаха да му предадат съобщение. Лоръл неволно посегна към телефона си, докато Айрис пишеше съобщението си, завъртя го в дланта си и се запита защо ли още няма новини за доктор Руфъс, но се сдържа и не се обади. Джери действаше посвоему, със свой ритъм, и Лоръл знаеше от опит, че няма да постигне нищо, като звъни на служебния му номер.

Към обяд Дороти беше настанена в стаята си и спеше дълбоко, а бялата ѝ коса беше като ореол около главата ѝ върху тъмноревената възглавница. Сестрите се спогледаха и тихомълком се разбраха да я оставят да спи. Времето се беше прояснило и беше нетипично топло за сезона, затова те излязоха навън, настаниха се на люлката под дървото и хапнаха кифличките, които Айрис беше настояла да приготви сама, пъдеха мухите и се наслаждаваха на вероятно последните топли дни за годината.

Уикендът премина гладко. Настаняваха се до леглото на Дороти, четяха или разговаряха приглушено, по едно време дори поиграха скрабъл (но не задълго — Айрис никога не издържаше цяла игра, без да избухне заради забележителните познания на Роуз относно хитроумни двубуквени думи), но през повечето време просто се редуваха да седят безмълвно до спящата си майка. Добре постъпиха, че доведоха мама у дома, мислеше Лоръл. Мястото на Дороти беше в Грийнейкърс, в тази странна и стара къща с огромно сърце, която тя беше открила по случайност и тутакси беше усетила, че трябва да живее в нея и да я притежава. „Винаги съм мечтала за такава къща —

казваше им тя и по лицето ѝ плъзваше широка усмивка, докато влизаха вътре откъм градината. — Известно време мислех, че никога няма да я открия, но накрая всичко се нагласи. Още щом я зърнах, разбрах, че това е къщата.“

Лоръл се питаше дали майка ѝ си е мислела за онзи отдавнашен ден, докато я караха по алеята в петък, дали си е представляла възрастния фермер, който почерпил с чай татко и нея, когато двамата потропали на вратата му през 1947 година, дали си е спомнила птиците, които ги наблюдавали иззад закованата с дъски камина, и младата жена, която била тогава, вкопчила се във втория си шанс, отправила поглед към бъдещето и опитвайки се да избяга от стореното преди. Или пък, докато са лъкатушели по алеята, Дороти си е мислела по-скоро за събитията, разиграли се през онзи летен ден на 1961 година, и за това, че всъщност е невъзможно да избягаш от миналото. Или пък Лоръл просто беше сантиментална и отдаваше кротките и беззвучни сълзи, които майка им пророни на предната седалка в колата на Роуз, на въздействието на старостта и увреденото тяло.

Така или иначе, преместването от болницата видимо я изтощи и Дороти спа почти през целия уикенд, хапна съвсем малко и говори още по-малко. Когато идваше нейният ред да бди до постелята ѝ, Лоръл мислено нареждаше на майка си да се размърда, да отвори изморените си очи и да познае най-голямата си дъщеря, за да възобновят разговора си от предишния ден. Трябваше да разбере какво е отнела майка ѝ на Вивиан Дженкинс — това беше кулминацията на загадката. Хенри през цялото време е бил прав, като е твърдял, че смъртта на съпругата му се дължи на нещо повече от видимите причини, че тя е била мишена на съмнителни изнудвачи. (И то в множествено число, забеляза Лоръл — дали беше просто изказ, или майка ѝ беше действала съвместно с някого?) Възможно ли е да става въпрос за Джими, мъжа, когото беше обичала и изгубила? Затова ли двамата се бяха отчуждили? Налагаше се да почака до понеделник обаче, защото Дороти не говореше. Всъщност, докато наблюдаваше заспалата старица и помръдващите от вятъра пердета, на Лоръл ѝ се струваше, че майка ѝ е минала през някаква невидима врата и е отишла на място, където призраците от миналото вече не могат да я достигнат.

Само веднъж, в малките часове в понеделник сутрин, я връхлетяха ужасиите, които я преследваха през последните седмици.

Роузи и Айрис се бяха прибрали да нощуват по домовете си, затова Лоръл се събуди сепнато в тъмното и излезе залитаща в коридора, опипвайки стените за ключа за осветлението. Помисли си за многото нощи, когато майка ѝ е правила същото: събуждала се е от нечий плач в мрака и се е втурвала по коридора да прогонва демоните на дъщеря си, да я гали по косата и да шепне в ухото ѝ: „Тихо, мъничко крилце... ето така, тихо“. Колкото и противоречиви чувства да изпитваше Лоръл към майка си напоследък, бе привилегия да може да направи същото за нея, още повече че самата тя беше напуснала отчаяно дома си, не беше тук, когато баща ѝ почина, и прекара целия си живот, отдадена единствено на себе си и на своето изкуство.

Лоръл се качи в леглото при майка си и прегърна старицата силно, но нежно. Дългата бяла памучна нощница на Дороти беше потна от кошмара, а слабичкото ѝ тяло трепереше.

— Аз бях виновна, Лоръл — каза тя. — Аз бях виновна.

— Шшшт — прошепна Лоръл. — Хайде, стига, всичко е наред.

— Аз съм виновна, че тя умря.

— Знам го, сигурна съм, че е така.

В съзнанието на Лоръл отново изникна Хенри Дженкинс, настойчивите му твърдения, че Вивиан е починала, защото е подмамена да отиде на място, където иначе не би стъпила, от човек, на когото има доверие.

— Стига, мамо, вече всичко е приключило.

Дишането на Дороти се успокои и възвърна бавния си ритъм, а Лоръл се замисли над същността на любовта. Забележително бе, че продължава силно да обича майка си въпреки нещата, които научава за нея. Като че ли грозните постъпки не заличаваха обичта, но разочарованието, ако Лоръл го допуснеше, би я сразило. Разочарование беше успокоителна дума, но срамът и безпомощността ѝ бяха смайващи. Не че Лоръл очакваше съвършенство. Тя не беше дете. И не споделяше сляпата вяра на Джери, че точно защото Дороти Никълсън е тяхна майка, тя ще се окаже чудодейно невинна за всякакви злини. Ни най-малко. Лоръл беше реалистка, тя разбираше, че майка ѝ е човешко същество, поради което, естествено, е правила в живота си и съвсем не непорочни неща, беше мразила и беше допускала незаличими грешки — точно като самата Лоръл. Обаче картината, която Лоръл започваше

да рисува на събитията от миналото на Дороти, на онова, което беше видяла майка си да прави...

— Той ме намери.

Лоръл беше потънала в мислите си и тихият глас на майка ѝ я стресна.

— Какво каза, мамо?

— Опитвах да се скрия, но той ме намери.

Говореше за Хенри Дженкинс. Изглежда, се приближаваха до случилото се онзи ден през 1961 година.

— Вече го няма, мамо, няма да се върне.

Шепот:

— Аз го убих Лоръл.

Лоръл притаи дъх и после прошепна в отговор:

— Знам.

— Можеш ли да ми простиш, Лоръл?

Лоръл никога не си беше задавала този въпрос, камо ли пък да му отговори. Изправена пред него в този момент, в тъмната тишина на стаята на майка си, успя да каже само:

— Шшшшт, мамо, всичко ще се оправи. Обичам те.

* * *

Няколко часа по-късно, когато слънцето започваше да се издига над върховете на дърветата, Лоръл предаде щафетата на Роуз и се запъти към зеленото мини.

— Пак ли в Лондон? — попита Роуз, която крачеше до нея по алеята.

— Днес в Оксфорд.

— А, Оксфорд — завъртя мънистата си Роуз. — Още проучвания, значи?

— Да.

— Приближаваш ли се до онова, което търсиш?

— Знаеш ли, Роуз, мисля, че да — отговори Лоръл, седнала на шофьорското място и готова да дръпне вратата. Усмихна се, махна с ръка и даде на заден, доволна, че може да избяга, преди Роуз да успее да зададе въпрос, който да я принуди да увърта здравата.

Служителят на рецепцията в читалнята в Британската библиотека в петък изглеждаше доволен от нейната молба да издирят „малко известни мемоари“ и се зарадва още повече, когато тя се зачуди на глас как ли трябва да подходи човек, ако иска да разбере какво се е случило с кореспонденцията на госпожица Кейти Елис след смъртта ѝ. Той се намръщи решително срещу екрана на компютъра си, като от време навреме драскаше нещо в бележника си, а надеждите на Лоръл литваха и рухваха, следвайки движението на веждите му, докато накрая нейното прекомерно внимание не се превърна в пречка и той изтъкна, че търсенето може да отнеме известно време, но той с радост ще продължи, докато тя се занимава с нещо друго. Лоръл схвана намека, излезе навън за една бърза цигара (добре де, три) и малко нервно крачене напред-назад, преди отново да се втурне към читалнята и да провери докъде е стигнал.

Оказа се, че той се справя прекрасно. Плъзна към нея лист хартия с доволната усмивка на изтощен маратонец и оповести:

— Намерих я.

Или поне склада на нейните лични документи. Намираха се в архива на библиотеката на Ню Колидж в Оксфорд, защото Кейти Елис правила там докторантура и документите ѝ били дарени след нейната смърт през септември 1983 година. Имаше и екземпляр от мемоарите ѝ, но Лоръл допускаше, че е много по-вероятно да открие каквото търси сред оригиналните документи.

Лоръл остави зеленото си мини на паркинга в Торнхил и се качи на автобуса за Оксфорд. Шофьорът я упъти да слезе на главната улица, което тя стори, точно срещу Куинс Колидж. Последва упътванията му и тръгна пеша покрай Бодлеанската библиотека, после по Холиуел стрийт и стигна до главния вход на Ню Колидж. Невероятната красота на университета никога нямаше да ѝ омръзне — всеки камък, всяка кула и шпил, устремени към небето, изподрани и разкривени от товара на миналото, обаче днес Лоръл нямаше време да разглежда забележителностите. Пъхнала ръце в джобовете на панталона си и навела глава, за да се предпази от студа, тя крачеше бързо по тревата към библиотеката.

Вътре я посрещна млад мъж с рошава синьо-черна коса. Лоръл обясни коя е и защо идва, като спомена, че библиотекарят от

Британската библиотека е звъннал в петък и е уговорил посещението й.

— Да, да — каза младият мъж (чието име, оказа се, е Бен, и който — ентузиазирано, трябва да му се признае — караше едногодишен стаж в библиотеката, преди да започне магистърската си програма по управление на архиви), — лично говорих с него вчера. Искате да прегледате колекцията на наша бивша възпитаничка.

— Документите са на Кейти Елис.

— Точно така. Донесъл съм всичко от кулата с архива.

— Страхотно. Благодаря ви.

— За нищо, готов съм на всичко, само и само да се кача в кулата.

— Той се усмихна и се наведе към нея заговорнически. — Нали разбирате, има спираловидно стълбище, до което се стига през врата, скрита в дървената ламперия в салона. Все едно си в Хогуортс.

Разбира се, Лоръл беше чела „Хари Потър“ и подобно на всички останали беше подвластна на очарованието на старите сгради, обаче работното време беше ограничено, личните документи на Кейти Елис бяха на една ръка разстояние и съчетанието от тези два факта събуди у нея паника при мисълта да прекара още дори минутка в разговори за архитектура или литература с Бен. Усмихна се отнесено (Хогуортс?), той реагира със състрадателно разбиране (магъл) и двамата продължиха.

— Сбирката ви очаква в читалнята на архива — осведоми я той.

— Лично ще ви заведа. Малко е заплетено и човек може да се обърка, ако идва за пръв път.

Лоръл го последва по каменния коридор, а Бен през цялото време весело бърбеше за историята на Ню Колидж, докато накрая, след многобройни завои, стигнаха до една зала с маси и прозорци, които гледаха към великолепна средновековна стена, обрасла с бръшлян.

— Стигнахме — каза той и спря пред маса, върху която бяха натрупани двайсетина еднакви кашона. — Ще ви бъде ли приятно да работите тук?

— Прекрасно, не се съмнявам.

— Отлично. До кашоните има ръкавици. Моля ви, слагайте ги, докато пипате материалите. Ще бъда ето там, ако ви потрябвам — посочи той купчина документи върху бюрото в далечния ъгъл, — и ще

транскрибирам — поясни. Лоръл не попита какво, защото се опасяваше, че той ще ѝ разкаже, така че Бен кимна и се отдалечи.

Лоръл изчака малко, после въздъхна в каменната тишина на библиотеката. Най-сетне остана насаме с писмата на Кейти Елис. Приблужи се към бюрото и изщрака кокалчетата на пръстите си — не метафорично, а буквално, така ѝ се стори редно, — после сложи очилата си за четене, надяна белите ръкавици и се зае да търси отговори.

Кашоните бяха еднакви — кафяви, предпазващи от окисляване и с големината на енциклопедия. Бяха надписани и номерирани с код, който Лоръл не проумяваше, но, изглежда, принадлежеше на сложна каталожна система. Зачуди се дали да не помоли Бен да ѝ обясни, обаче се опасяваше, че той ще ѝ поднесе въодушевена лекция по история на управлението на архивите. Кутиите бяха подредени хронологично... Лоръл реши да рискува и да приеме, че всичко ще добие смисъл, щом се заеме с документите.

Отвори капака на първата кутия и намери вътре няколко предпазващи от окисляване плика. В първия имаше двайсетина писма, привързани с бяла лента за твърдо парче картон, малко по-голямо от най-голямото писмо. Лоръл огледа внушителната купчина кутии. Явно Кейти Елис беше водила оживена кореспонденция, но с кого...? Писмата бяха подредени по ред на получаването, но трябваше да има по-добър начин да намери каквото ѝ трябва, а не само чрез проба и грешка.

Лоръл забарабани замислено с пръсти и погледна към масата над ръба на очилата си. Усмихна се, когато забеляза какво е пропуснала — картичката с показалеца, — взе я бързо и плъзна поглед по цялото ѝ съдържание, което, както се и надяваше, беше списък на получателите и подателите на писмата. Лоръл стаи дъх, плъзна пръст по колонката „податели“ и се позадържа най-напред на „дж“ за Дженкинс, а после на „л“ за Лонгмайър и накрая на „в“ за Вивиан.

Нито едно от имената не фигурираше.

Лоръл отново се огледа, този път по-внимателно. Пак нищо. В показалеца не се споменаваха писма от Вивиан Лонгмайър или от Вивиан Дженкинс. Въпреки това Кейти Елис споменаваше за такива писма в откъса от „Родена за учител“, цитиран в биографията на Хенри Дженкинс. Лоръл извади фотокопието, което беше направила в

Британската библиотека. Ето, пишеше го черно на бяло: *По време на дългото морско пътуване до голяма степен успях да спечеля доверието на Вивиан и установихме помежду си взаимоотношения, които продължиха много години. Кореспондирахме си с писма сърдечно и редовно до нейната трагична и преждевременна смърт по време на Втората световна война...*

Лоръл стисна зъби и отново провери показалеца.

Нищо.

Нямаше логика, Кейти Елис твърдеше, че писма има — редовна и сърдечна кореспонденция, водена до края на живота на Вивиан. Тогава къде бяха писмата? Лоръл погледна към приведения гръб на Бен и реши, че не ѝ остава друго.

— Това са всички писма, които сме получили — отговори той, когато тя му обясни. Лоръл му показа редовете от мемоарите, а Бен се намръщи и се съгласи, че е странно, но после лицето му се проясни: — Може да е унищожила писмата, преди да почине. — Той нямаше откъде да знае, че смачква мечтата на Лоръл като сухо листо между пръстите си. — Случва се понякога — продължи младежът, — особено когато хората планират да дарят кореспонденцията си. Вземат мерки сбирката да не съдържа нищо, което не желаят да бъде показано. Знаете ли дали има причина, поради която тя би желала това?

Лоръл се замисли. Допускаше, че е възможно. Имаше вероятност писмата на Вивиан да са съдържали нещо, което Кейти Елис е смятала за деликатно или уличаващо — божичко, на този етап всичко беше възможно.

— Може ли да се съхраняват другаде? — попита тя.

Бен поклати глава:

— Библиотеката на Ню Колидж е единственият получател на архива на Кейти Елис. Тук е всичко, което е оставила.

На Лоръл ѝ идеше да разхвърля спретнатите кутии из цялата стая и да изнесе истинско представление пред клетия Бен. Да стигне толкова близо и нещо да ѝ попречи на този етап — разочарованието беше съкрушително. Бен се усмихна съчувствено и Лоръл тъкмо се канеше да се замъкне обратно до бюрото си, когато си спомни нещо:

— Дневниците — бързо каза тя.

— Моля?

— Дневниците. Кейти Елис си е водила дневници — споменава за тях в мемоарите. Знаете ли дали те са в сбирката?

— Знам и да, тук са — каза той. — Донесох ви ги.

Той ѝ посочи купчина книги на пода до масата и на Лоръл ѝ идеше да го разцелува. Въздържа се обаче и вместо това седна и измери с поглед първия подвързан с кожа том. Носеше дата 1929 година, когато, спомни си Лоръл, Кейти Елис е придружавала Вивиан Лонгмайър по време на дългото пътуване по море от Австралия до Англия. На първата страница имаше черно-бяла снимка, закрепена с помощта на златисти ъгълчета за документи и вече покрита с петна от старост. Беше портрет на млада жена с дълга пола и строга блуза, косата ѝ — трудно беше да определи човек, но Лоръл имаше чувството, че е рижа — беше сресана на път от едната страна и после накъдрена ситно. Цялата ѝ външност беше скромна и педантично консервативна, обаче очите ѝ грееха решително. Беше вирнала брадичка срещу фотоапарата и не се усмихваше, просто изглеждаше доволна от себе си. Лоръл заключи, че харесва госпожица Кейти Елис, още повече, след като прочете кратката анотация в дъното на страницата: „Като проява на дребна и неблагоприятна суета авторката прилага тук тази снимка, направена в ателие «Хънтър и Лайън» в Брисбън“. Тя се усмихна на леко помпозния тон на Кейти Елис, после притаи дъх, когато срещу погледа ѝ изскочи името „Вивиан“. Насред едно повърхностно описание на кораба — каютите, другите пътници и (това най-подробно) храната, Лоръл прочете следното:

Моята спътница е осемгодишно момиченце, което се казва Вивиан Лонгмайър. Тя е необикновено дете, много озадачаващо. Има приятна външност — тъмна коса, разделена на път по средата и сплетена (от мен) на две плитки на гърба, много големи кафяви очи и плътни устни, тъмnochерешови на цвят, които стиска решително и създава впечатление за сприхавост или за сила на характера — тепърва ще определя кое от двете. Тя е горда и волева, личи си по начина, по който вперва тъмните си очи право в моите (а леля ѝ ме заля с всякакви сведения за острия език на детето и за бързите ѝ юмруци), обаче досега не съм

видяла никакви доказателства за физическата ѝ сила, нито пък съм я чула да изрича повече от пет думи — остри или някакви други. Със сигурност е непокорна, несъмнено няма добри обноски, но въпреки това по силата на необясними чудатости на човешката природа детето е симпатично. Притежава някаква привлекателност, дори когато просто си седи на палубата и съзерцава морето. Не става дума само за физическа красота, макар че тъмните ѝ черти са много приятни, а по-скоро за дълбоко скрита страна от характера ѝ, която се проявява неволно, и на човек не му остава друго, освен да наблюдава.

Трябва да добавя, че момиченцето е необичайно мълчаливо. Другите деца тичат и лудуват по палубата, а тя се крие и седи почти напълно неподвижна. Неестествено неподвижна, не съм подготвена за такова нещо.

Явно Вивиан Лонгмайър продължаваше да интригува Кейти Елис, защото освен допълнителни коментари за пътуването и бележки относно планове на уроци, които тя смяташе да използва след пристигането си в Англия, текстовете в дневника ѝ от следващите няколко седмици съдържаха подобни сведения. Кейти Елис бе наблюдавала Вивиан от разстояние и се беше намесвала само доколкото е необходимо за съвместното им пътуване, докато накрая, в текст с дата 5 юли 1929 година, озаглавен „Седма седмица“, изглежда, беше осъществила пробив.

Тази сутрин беше горещо и от север духаше лек ветрец. Седяхме на предната палуба след закуска, когато се случи нещо странно. Казах на Вивиан да се върне в каютата и да си донесе тетрадката за упражнения, за да прегледаме няколко урока — преди да отплаваме, обещах на леля ѝ, че Вивиан няма да занемари учението, докато сме в открито море (според мен тя се опасява да не би английският чичо да остане недоволен от интелекта на момичето и да го изпрати обратно в Австралия). Уроците ни са интересна шарада и винаги е едно и също: аз рисувам

и показвам в книгата, обяснявам различни принципи, докато мозъкът ми пламне от неизменното търсене на яснота на обяснението, а Вивиан се взира с безизразно отегчение в плодовете на моите усилия.

Въпреки това съм обещала да упорствам. Днес сутринта, и то не за пръв път, Вивиан не направи каквото я помолих. Тя дори не ме поглеждаше в очите и аз се видях принудена да повтарям и да потретвам все по-строго. Въпреки това детето не ми обръщаше внимание, докато накрая (с напирасци в гърлото ми сълзи) я помолих настойчиво да ми обясни защо толкова често се държи така, все едно не ме чува.

Вероятно загубата на контрол трогна детето, защото тогава то въздъхна и ми разкри причината. Погледна ме в очите и ми обясни, че тъй като за нея съм само част от съня ѝ, че съм родена от собственото ѝ въображение, не вижда никакъв смисъл да ме слуша, освен ако не „дърдоря“ (както се изрази тя) за нещо интересно.

Друго дете на нейно място би било заподозряно в арогантност и пернато през ушите, задето дава такъв отговор, обаче Вивиан не е друго дете. Тя не лъже — въпреки охотните критики към племенницата си, леля ѝ призна, че никога няма да чуя устните ѝ да изрекат лъжа („Тази е откровена до степен на грубост“), затова бях заинтригувана. Постарах се да попитам най-небрежно, все едно питам колко е часът, какво има предвид, като твърди, че съм част от съня ѝ. Тя примигна с големите си кафяви очи и отговори: „У дома заспах край потока и още не съм се събудила“. Каза ми, че всичко случило се оттогава — новината за катастрофата на семейството ѝ, изпращането ѝ като нежелан колет в Англия, дългото морско пътуване в компанията само на някаква учителка — е просто част от този дълъг кошмарен сън.

Попитах я защо не се събужда, как е възможно някой да спи толкова дълго време, и тя отговори, че било заради вълшебството на хроста. Била заспала под някаква папрат на брега на магическа река (река със светлинки, обясни ми

тя, и с тунел, който минава през голямо машинно помещение и води до отсрещната страна на света), затова не се събуждала, както би станало иначе. Тогава я попитах как ще разбере, когато се събуди окончателно, а тя наклони глава, като че ли съм някаква глупачка: „Когато отворя очи и видя, че отново съм си у дома“. Разбира се, стоическото ѝ изражение помръкна.

Лоръл запрелиства дневниците, докато две седмици по-късно Кейти Елис не се върна отново на темата:

Поразучих — деликатно, разбира се — за въпросния сън на Вивиан, защото съм силно заинтригувана от факта, че едно дете избира да асимилира такова травмиращо събитие по този начин. От откъслечните сведения, които тя ми дава, заключавам, че си е измислила призрачна страна, която обитава, тъмно място, в което броди и търси, за да се върне обратно при спящата си същност в „истинския свят“ на брега на реката в Австралия. Сподели, че понякога, аха да се разбуди, си е внушила, че ако стои съвсем неподвижно, успява да надникне от другата страна на воала, че вижда и чува своите близки да се занимават с обичайните неща, без да подозират, че тя е отвъд и ги наблюдава. Сега поне разбирам защо на моменти е абсолютно безмълвна и неподвижна.

Теорията на момичето за бляна ѝ е едно — прекрасно разбирам инстинктивното оттегляне на човек в безопасен въображаем свят. Повече ме тревожи привидната радост на Вивиан от наказанието. Или — ако не е радост, защото не е точно това — нейното примирение, почти облекчение, когато ѝ отправяш укор. Онзи ден станах свидетел на кратък инцидент, при който несправедливо я обвиниха, че е взела шапката на една възрастна дама от горната палуба. Тя не беше извършила провинението, сигурна бях, защото забелязах как отвратителната капела отлетя с бриза и затанцува зад борда. Обаче пред очите ми, докато за миг

замълчах изумено, Вивиан доброволно се подложи на наказание и понесе безмилостно гълчане, а когато я заплашиха с бой с каиш, момичето, изглежда, беше готово да се съгласи. Докато я хокаха, в погледа ѝ прочетох едва ли не облекчение. Възвърнах дар словото си, намесих се да прекратя несправедливостта и осведомих всички с възможно най-хладен тон за действителната съдба на шапката, преди да отведа Вивиан на безопасно място. Обаче погледът на момичето ме измъчваше дълго след това. Защо, питах се, защо едно дете доброволно ще приема наказание, още повече за простъпка, която не е извършило?

Няколко страници по-нататък Лоръл намери следното:

Мисля, че отговорих на един от най-натрапливите си въпроси. Понякога чувам Вивиан да крещи насън — епизодите обикновено са кратки и приключват, когато момичето се завърти на другата страна, обаче онази нощ кошмарът достигна кулминацията си и аз скокнах от леглото си да я успокоявам. Тя заговори много бързо, вкопчила се в ръката ми — най-дългото словоизлияние, което съм чувала от нея досега, — и от думите ѝ заключих, че, кой знае защо, смята себе си виновна за гибелта на семейството си. Нелепа мисъл, ако се преценява със здравомислещ критерий, защото, доколкото знам, близките ѝ са загинали при автомобилна катастрофа, докато тя е била на километри от мястото, обаче детството не е период на логика и здравомислие, така че, кой знае как (не мога да не заподозра, че лелята на детето някак е помогнала за това), мисълта се беше загнездила в главата ѝ.

Лоръл вдигна поглед от дневника на Кейти Елис. Бен шумно си събираше нещата и Лоръл погледна разтревожено часовника си. По дяволите! Беше един без десет, а я бяха предупредили, че библиотеката

затваря за час по обяд. Лоръл се вкопчваше във всяко споменаване на Вивиан и имаше усещането, че напредва, обаче не разполагаше с време да прочете всичко. Прегледа набързо останалата част от морското пътуване, докато накрая стигна до текст, написан с по-колеблив почерк от предишните — Лоръл установи, че фрагментът е написан, докато Кейти Елис пътувала с влак до Йорк, където трябвало да бъде наета като гувернантка.

Кондукторът идва, затова ще опиша набързо, преди да забравя, странното поведение на детето, когато вчера слязохме в Лондон. Веднага, щом минахме по подвижното мостче и аз започнах да се озъртам, за да се ориентирам накъде да поемем, тя застана на четири крака — нищо, че беше облечена с рокля, която специално бях изпрала за срещата с чичо й — и притисна ухо към земята. Не се смуцавам лесно, така че не това нищожно чувство беше причината да се провикна, когато я видях, а по-скоро тревогата ми да не я стъпче тълпата или копитата на един изправен на задните си крака кон.

Не се съдържах и креснах тревожно: „Какво правиш? Изправи се!“.

На което — и надали беше чудно — не получих отговор.

„Какво правиш, дете?“, попитах я.

Тя поклати глава и отговори бързо: „Не го чувам“.

„Какво не чуваш?“, попитах.

„Тракането на превъртащите се колелца.“

Тогава си спомних какво ми беше разказвала за машинното отделение в сърцето на земята, за тунела, който ще я отведе у дома.

„Вече не го чувам.“

Явно започваше да осъзнава безвъзвратността на положението си, защото и тя като мен много години нямаше да види отново родината си, ако изобщо някога се върнеше там, и със сигурност нямаше да я види такава, каквато копнееше. Сърцето ми се късаше заради упоритото

мъниче, но не ѝ поднесох думи на безсмислено насърчение, защото е най-добре тя след време сама да се откопчи от фантазиите си. Всъщност не можех да кажа или да сторя нищо друго, освен да я хвана за ръка и внимателно да я поведе към мястото на срещата, уговорена от леля ѝ с английския ѝ чичо. Твърдението на Вивиан ме разтревожи, защото бях наясно какъв смут ще предизвика в сърцето на детето фактът, че предстои моментът да се сбогувам с нея и да я изпратя да поеме по пътя си.

Вероятно нямаше да се притеснявам толкова, ако бях усетила повече сърдечност от страна на чичото. За жалост, не усетих. Новият ѝ настойник е директор на училището Нордстром в Оксфордшър и за него може би донякъде е въпрос на професионална (мъжка?) чест да издигне преграда помежду ни, защото той явно бе твърдо решен да не забелязва присъствието ми, отдели време само да огледа Вивиан, преди да ѝ нареди да тръгват, защото нямали време за губене.

Не, не ми изглеждаше като човек, който ще отвори дома си с топлотата и разбирането, от които се нуждае едно момиченце, чийто живот напоследък е бил изпълнен с огромно страдание.

Писах на австралийската леля, за да изразя опасенията си, но не храня големи надежди тя да се притече на помощ на момиченцето и да настоява за незабавното му връщане. А междувремежно обещах на Вивиан да ѝ пиша редовно в Оксфордшър и възнамерявам да удържа на думата си. Ако новият ми пост не ме отведе в другия край на страната, с радост бих взела момичето под крилото си и бих я предпазвала от неприятности. Въпреки здравия си разум и в разрез с най-солидните теории в избраната от мен професия много се привързах към нея. Горещо се надявам, че времето и обстоятелствата — може би намирането на близък приятел наблизо? — ще се съюзят и ще помогнат да зарасне дълбоката рана от скорошните страдания на детето. Възможно е да преувеличавам заради силните емоции и прекалено да се тревожа за бъдещето, да

ставам жертва на най-злополучните си фантазии, но се боя, че не е така. Има опасност Вивиан да потъне дълбоко в сигурността на измисления свят, който си е създала, да остане чужда на действителността на човешките същества и така, докато расте, да се превърне в лесна жертва на онези, които биха опитали да се възползват от нея. Човек се пита (вероятно малко подозрително?) какъв е мотивът на чичото да ѝ стане опекун. Дълг? Може би. Обич към децата? Боя се, че не. С нейната красота, която несъмнено ще разцъфти, и с огромното богатство, което, както научих, ще наследи при пълнолетие, се тревожа, че ще притежава неща, които други може да се опитат да ѝ отнемат.

Лоръл се облегна назад и впери невиждащ поглед в средновековната стена пред прозореца. Загриза нокътя на палеца си, докато думите се въртяха отново и отново в главата ѝ: *Тревожа се, че ще притежава неща, които други може да се опитат да ѝ отнемат.* Вивиан Дженкинс е имала наследство. Това променяше всичко. Тя беше богата жена с характер, който я превръщаше в идеалната жертва на хора, възнамеряващи да се възползват от нея — или поне от това се притесняваше довереницата ѝ.

Лоръл свали очилата си, затвори очи и потри болезнените следи от тях от двете страни на носа си. Пари. Един от най-древните човешки мотиви, нали? Въздъхна. Беше толкова подло, толкова предсказуемо, но би трябвало да е това. Майка ѝ изобщо не приличаше на човек, който иска да притежава повече от това, което има, камо ли да крои как да го отнеме от някой друг, но това беше сега. Десетилетия дяляха Дороти Никълсън, каквато я познаваше Лоръл, от гладното младо момиче, което е била някога — осемнайсетгодишната Доли, изгубила семейството си по време на бомбардировка в Ковънтри и принудена да се грижи самичка за себе си във военновременен Лондон.

Съжаленията, които изразяваше майка ѝ сега, приказките ѝ за грешки, за втори шанс и за прошка несъмнено съвпадаха с теорията. Какво повтаряше на Айрис — никой не харесва момиче, което винаги иска повече от другите. Колкото повече размишляваше Лоръл, толкова

по-основателно ѝ се струваше. Майка ѝ беше имала нужда от пари, които се е опитала да измъкне от Вивиан Дженкинс, но всичко страшно се беше объркало. Тя отново се зачуди дали и Джими е бил замесен, дали провалът на плана не е бил причина и за провал на връзката им. И каква точно бе ролята на въпросния план за смъртта на Вивиан. Хенри обвиняваше Дороти — тя може и да бе намерила изкупление в новия си живот, обаче скърбящият съпруг на Вивиан не се беше отказал да я търси и накрая я беше намерил. Лоръл със собствените си очи бе видяла случилото се след това.

Бен беше застанал зад нея и се прокашляше тихо, тъй като голямата стрелка на стенния часовник беше подминала точния час. Лоръл се престори, че не го чува, чудейки се какво ли се е объркало в плана на майка ѝ. Дали Вивиан се беше досетила какво се случва и го беше прекратила, или беше нещо друго, нещо по-лошо, заради което замисълът се беше провалил с гръм и трясък? Огледа купчината дневници, търсейки с поглед онези от 1941 година.

— Бих ви оставил тук, наистина бих — каза Бен, — обаче главният архивист е способен да ме обеси с главата надолу — преглътна измъчено той. — Или дори нещо по-лошо.

Проклятие! Мамка му! Сърцето на Лоръл беше натежало, коремът ѝ беше в плен на противен вихър, а сега трябваше да пропилее петдесет и седем минути, докато книгата, вероятно съдържаща нужните ѝ отговори, събира прах тук, в заключената стая.

Лондон, април 1941 г.

Джими стоеше, притиснал крак към вратата на болничната мансарда и загледан през пролуката след Вивиан. Беше смаян. Пред очите му не се разиграваше незаконна сцена на извънбрачна среща, каквато очакваше. Навсякъде имаше деца, които редяха пъзели на пода, подскачаха в кръг или правеха стойка на ръце. Джими се досети, че това е някогашната детска стая, а децата са сираците пациенти на доктор Томалин. По негласен знак нещо привлече вниманието на всички тях, те вдигнаха поглед и забелязаха Вивиан. Втурнаха се към нея, разперили ръчички като крилата на самолет. Тя също грееше, на лицето ѝ имаше широка усмивка, когато коленичи и протегна ръце, за да прегърне колкото може повече хлапета.

След това всички заговориха бързо и доста възбудено за полети, кораби, такелажи и феи и Джими разбра, че става свидетел на разговор, подет по-отдавна. Вивиан, изглежда, разбираше прекрасно всичко, за което ѝ говореха, и кимаше замислено, а не престорено, както правят възрастните, докато общуват с деца — тя слушаше и обмисляше, а леко смръщеното ѝ изражение издаваше, че се опитва да намери решение. Поведението ѝ беше различно от онова към него на улицата — беше по-непосредствена, не толкова предпазлива. Когато всички си казаха каквото имаха да казват и шумът поутихна — най-неочаквано, както изглежда понякога, — тя вдигна ръце и каза:

— Хайде да запретнем ръкави и да решаваме проблемите един по един.

Всички се съгласиха, поне Джими така допусна, защото децата отново се разпръснаха без никакви възражения и съвсем делово помъкнаха столчетата си и разни други предмети: одеяла, дръжки от метли, плюшени мечета с превръзки на очите, към разчистеното пространство в средата на стаята и се заеха да ги подреждат по старателно премислен план. В този момент той проумя и се засмя с неочаквано удоволствие. Пред очите му се появяваше кораб — ето ги носа, мачтата, дъска, подпряна на столче за крака в единия край и на

дървена пейка и другия. Издигна се платно — чаршаф, сгънат на триъгълник, с тънки въжета, които придържаха ъглите гордо и здраво.

Вивиан се беше настанила върху обърнатата щайга и извади отнякъде книга — сигурно от чантата си. Плъзна пръсти по средата, приглади страниците и каза:

— Да започнем с капитан Хук и изгубените момчета. А къде е Уенди?

— Ето ме — обади се момиченце на около единайсет с превързана ръка.

— Добре. Подготви се за участието си. Скоро предстои.

Момче с пиратска превръзка на очите и кука, направена от лъскав картон, в ръка се запъти към Вивиан със закачлива походка, която я разсмя.

Репетираха пиеса, осъзна Джими, „Питър Пан“. Майка му го беше водила на едно представление като дете. Пътуваха до Лондон и после пиха чай в „Либърти“, много изискано, а Джими през цялото време мълчеше и се чувстваше не на мястото си, поглеждаше крадешком към напрегнатото мечтателно изражение на майка си, която надничаше през рамо към закачалките с облекла. По-късно родителите ѝ се счепкаха за пари (какво друго?) и Джими чу от стаята си как нещо се разби на пода. Затвори очи и си припомни пиесата, любимия си момент, когато Питър Пан разперва ръце и се обръща към публиката, която вероятно мечтае за Небивалата земя: „Вярвате ли във феи, момчета и момичета? — извика той. — Ако вярвате, пляскайте с ръце. Не оставяйте Менче-Звънче да умре“^[1]. И Джими толкова се развълнува, че скокна от мястото си, тъничките му крачета се разтрепериха обнадеждено, когато запляска с ръце и се провикна в отговор: „Да!“, обзет от състрадателен порив, че така ще съживи Менче и ще спаси всичко изобилно и вълшебно на света.

— Нейтън, готов ли си с фенерчето?

Джими примигна и се върна в настоящето.

— Нейтън? — повтори Вивиан. — Чакаме те.

— Паля го — отвърна дребно момченце с къдрава червена коса и с обхванато със скоби краче. Седеше на пода, насочил фенерчето си към платното.

— А, да, значи си готов — рече Вивиан. — Е, това е добре.

— Обаче тя почти не се вижда — отбеляза друго момче, изправено с ръце на кръста там, където би трябвало да седи публиката. Проточваше шия, за да види платното, и примижаваше през очилата си към мъждукащата светлинка.

— Няма голяма полза, ако не виждаме Менче-Звънче — заяви момчето, което изпълняваше ролята на капитан Кук. — Изобщо няма да се получи.

— Ще се получи — решително възрази Вивиан. — Разбира се, че ще се получи. Силата на внушението е огромна. Ако всички кажем, че виждаме феята, значи и публиката ще я види.

— Ама ние не я виждаме.

— Така е, но ако кажем, че я виждаме...

— Искаш да излъжем ли?

Вивиан вдигна очи към тавана, търсейки правилните думи, за да им обясни, а децата заспориха помежду си.

— Извинете — обади се Джими от мястото си на прага. Изглежда, никой не го чу, затова той повтори по-силно: — Извинете!

Тогава всички се обърнаха към него. Вивиан рязко си пое въздух, като го видя, после се намръщи. Джими трябваше да признае, че смущението ѝ му достави известно задоволство — показа ѝ, че нещата невинаги се развиват според нейното желание.

— Питам се — каза той — дали не е по-добре да използвате фотографски прожектор. Прилича на фенерче, но е по-мощен.

Децата са си деца, никое не реагира с подозрение и дори с изненада, когато при тях на тавана се появи непознат и се включи в разговора им. Вместо това се възцари мълчание, докато всички обмисляха предложението му, после се разнесе тих шепот, докато го обсъждаха, и накрая едно от момченцата се провикна „Да!“ и развълнувано скочи на крака.

— Идеално! — възкликна друго.

— Обаче нямаме — уточни мрачното момченце с очилата.

— Мога да ви намеря — увери ги Джими. — Работя във вестник и там имаме студио, пълно с прожектори.

Децата нададоха още по-възторжени възгласи.

— Ама как ще направим така, че да прилича на фея, да лети и други подобни? — попита същото мрачно момченце, надвиквайки останалите.

Джими пристъпи навътре в стаята. Всички деца се обърнаха с лице към него, а Вивиан го измерваше с гневен поглед, оставила книжката в скута си. Джими не ѝ обърна внимание.

— Мисля, че трябва да светите някъде отвисоко. Да, така ще се получи, а ако се стараете винаги да държите прожектора насочен надолу към сцената, ще се вижда малко светло петно, а не широка ивица светлина, пък ако направите нещо като фуния...

— Ама никой от нас не е достатъчно висок, за да го насочва — отново възрази хлапето с очилата. — Не и оттук. — Сираче или не, Джими започваше да му се дразни.

Вивиан наблюдаваше разговора със строго изражение и мълчаливо приканваше Джими да си припомни какво е обещал, да зареже предложението си и просто да изчезне, но той не можеше да го стори. Представяше си колко страхотно ще изглежда и му хрумваха стотина начини да успеят. Ако издърпаха стълба в ъгъла или пък закрепяха прожектора на дръжката на метла — подсилена някак — и го размахваха като въдица, или пък...

— Аз ще го направя — изтърси той неочаквано. — Аз ще движа прожектора.

— Не! — изправи се Вивиан.

— Да! — провикнаха се децата.

— Не може — изгледа го тя ледено. — Няма да го направите.

— Може! Трябва! — провикнаха се в един глас децата.

В този момент Джими забеляза Нела, седнала на пода. Тя му махна и после се озърна към другите деца с подчертана гордост и чувство за притежание в очите. Как можеше да откаже? Джими разпери длани към Вивиан в жест на не съвсем искрено извинение и после се усмихна широко на децата.

— Решено е, ще участвам. Намерихте си нов изпълнител на Менче-Звънче.

* * *

После му беше трудно да повярва, но когато Джими предложи да изпълни ролята на Менче-Звънче в болничната пиеса, изобщо не се замисли — нито за миг — за срещата, която трябваше да си уговори с

Вивиан Дженкинс. Просто се увлече от великолепното си хрумване да представят феята с фотографски прожектор. Доли нямаше нищо против:

— О, Джими, умнико! — дръпна тя развълнувано от цигарата си. — Знаех си, че ще измислиш нещо.

Джими прие похвалата и я остави да си мисли, че всичко е част от плана му. Напоследък тя беше толкова радостна, че за него беше облекчение да си върне предишната Доли.

— Мисля си за крайбрежието — казваше тя понякога вечер, когато тайно го вмъкваше през килера на госпожа Уайт и двамата лежаха заедно на тясното ѝ, хлътнало в средата легълце. — Само си представи, Джими. Ще остареем заедно сред децата и внуците си, които ни идват на гости с бързите си автомобили, а за нас може да си купим една от онези пейки люлки, какво ще кажеш, прекрасно момче?

Джими казваше да, прекрасно. После отново я целуваше по голата шия, размиваше я и благодареше на бог за тази нова близост помежду им и за топлотата, която споделяха. Да, той искаше онова, което тя му описваше, искаше го толкова силно, че чак го болеше. Ако на нея ѝ беше приятно, че с Вивиан репетира заедно и се сближават, той с радост щеше да изпълни тази нейна мечта.

Прекрасно съзнаваше обаче, че действителността е съвсем различна. През следващите няколко седмици, когато се явяваше на всяка насрочена репетиция, за която смогнеше, Джими се смайваше от враждебността на Вивиан. Не можеше да повярва, че е същата жена, с която се бе запознал в столовата онази вечер, когато тя бе видяла неговата снимка на Нела и му беше разказала за работата си в болницата, а сега се държеше така, сякаш за нея е унизително да си размени с него повече от няколко думи. Джими изобщо не се съмняваше, че стига да може, тя би го пренебрегнала напълно. Беше очаквал известна студенина — Дол го беше предупредила колко жестока може да бъде Вивиан Дженкинс, когато се настрои против някого, — обаче го учуди колко лична беше ненавистта ѝ. Двамата почти не се познаваха, освен това тя нямаше откъде да заподозре за връзката му с Доли.

Един ден се смееха на нещо забавно, което някое от децата беше направило, и Джими погледна през рамото си, както правят възрастните помежду си просто за да споделят мига. Вивиан усети

погледа му и го улови, но щом го видя да се усмихва, нейното радостно изражение помръкна. Враждебността на Вивиан постави Джими натясно. В някои отношения го устройваше да бъде ненавиждан — мисълта за изнудването не му се нравеше, но той приемаше плана по-леко и го оправдаваше до известна степен, когато Вивиан се държеше с него като с нищожество. Само че без да спечели доверието, ако не и обичта ѝ, планът им нямаше да проработи.

Затова Джими продължи да се старее. Прогони от мислите си враждебността на Вивиан, нелоялността ѝ към Дол, начина, по който беше отхвърлила бляскавото му момиче и я беше унижила, и се застави да мисли най-вече за поведението ѝ към сираците в болницата. За начина, по който тя създаваше цял един свят, в който децата да потънат, след като прекрачат прага, да оставят истинските си проблеми долу, в спалните и в отделенията на болницата. Как само всички я гледаха запленени след края на репетицията, докато им съчиняваше истории за тунели през центъра на земята, за тъмни вълшебни потоци без дъно и за светлинки под водата, които караха децата да се скупчват по-наблизо...

Репетициите продължиха и накрая Джими започна да усеща, че антипатията на Вивиан Дженкинс отслабва, че тя вече не го мрази толкова, колкото в началото. Продължаваше да не разговаря с него и да регистрира присъствието му само с бегло кимане, но понякога Джими я улавяше да го гледа, когато си мисли, че той не забелязва, и му се стори, че изражението ѝ не е гневно, а по-скоро замислено и дори заинтригувано. Сигурно затова той сбърка. Беше започнал да долавя растяща... е, не точно топлота, но поне все по-силно размразяване на отношенията им, и един ден към края на април, когато хлапетата изтичаха да обядват и двамата с Вивиан останаха да прибират кораба, той я попита дали има свои деца.

Въпросът му целеше да подхване лековат разговор, обаче цялото тяло на Вивиан видимо се скова и Джими тутакси схвана, че е допуснал грешка — макар и да не разбра точно каква — и че е твърде късно да си вземе думите назад.

— Не. — Думата прозвуча остро като камъче в обувката. Тя се прокашля. — Не мога да имам деца.

В този момент на Джими му се прииска в земните недра да зейне дълбок тунел и той да полети и да пропадне в него. Промърмори

някакво извинение, което предизвика леко кимване от страна на Вивиан, после тя привърши с опаковането на платното и излезе от тавана, затваряйки укорително вратата зад себе си.

Джими се почувства като некадърен шут. Не че беше забравил каква е истинската му цел — оставаше си непроменен фактът коя е тя и какво е сторила, — но просто не обичаше да засяга хората, както беше наранил нея. Измъчено си спомни как тя се скова и започна да превърта случилото се в мислите си, обвинявайки се за отвратителното си поведение. Същата нощ, докато фотографираше последните разрушения от бомбардировките и насочваше фотоапарата си към редиците на бездомните и лишениите, част от мислите му се въртяха около възможността да ѝ се реваншира.

* * *

На следващия ден отиде в болницата рано и я изчака на отсрещната страна на улицата, пушейки нервно. Би седнал на стълбите отпред, обаче му се струваше, че ако го види там, Вивиан просто ще се обърне и ще поеме в обратната посока.

Когато тя се зададе забързано по улицата, Джими изхвърли цигарата си и се запъти да я пресрещне. Подаде ѝ една снимка.

— Какво е това? — попита тя.

— Нищо особено — отговори той, наблюдавайки я как върти снимката в ръце. — Направих я за теб... снощи. Напомни ми за твоя разказ, за реката със светлинките на дъното и за хората... за семейството от другата страна на воала.

Тя се вгледа в снимката.

Беше я направил на разсъмване — парченцата стъкло сред руините блещукаха и искряха на слънчевата светлина, а зад димната завеса се очертаваха силуетите на едно семейство, току-що излязло от бомбоубежището, спасило живота им. Джими не отиде да си легне, след като направи снимката, а се запъти към редакцията, за да я прояви за Вивиан.

Тя не каза нищо, но съдейки по изражението ѝ, всеки момент щеше да се разплаче.

— Чувствам се ужасно — призна той.

Вивиан го погледна.

— Заради онова, което казах вчера. Ти се разстрои. Извинявай.

— Не би могъл да знаеш — успокой го тя и внимателно прибра снимката в чантата си.

— Все пак...

— Не би могъл да знаеш. — И после тя почти се усмихна или поне на него така му се стори, но не беше сигурен, защото Вивиан бързо се обърна към вратата и влезе.

* * *

Репетицията през онзи ден беше една от последните преди представлението. Децата се изсипаха в стаята и я изпълниха със светлина и глъчка, а после се разнесе звънецът за обяд и те изчезнаха вихрено, както се бяха появили. Джими донякъде се изкушаваше да тръгне с тях, за да избегне неловкото общуване насаме с Вивиан, обаче щеше да се намрази за слабостта си, ако го направи, затова остана да ѝ помогне да разглобят кораба.

Усещаше погледа ѝ върху себе си, докато трупаше столовете, но не я погледна — не знаеше какво ще прочете по лицето ѝ, а не желаше да се почувства по-зле, отколкото вече се чувстваше. Когато Вивиан заговори, гласът ѝ прозвуча различно:

— Защо беше в столовата онази вечер, Джими Меткалф?

Сега вече Джими я погледна — тя беше съсредоточила вниманието си над декорите, които рисуваше с палми и пясък за пиесата. Пълното му име прозвуча странно официално и, кой знае защо, по гръбнака му плъзна съвсем не неприятна тръпка. Не можеше да ѝ каже за Доли, съзнаваше го, обаче Джими не беше лъжец.

— Имах среща с един човек — отвърна.

Вивиан го погледна и по устните ѝ плъзна съвсем лека усмивка.

Джими така и не се беше научил кога е моментът да си замълчи:

— Трябваше да се срещнем другаде, обаче вместо това се видяхме в столовата.

— Защо?

— Какво защо?

— Защо променихте плановете си?

— Не знам. Просто реших, че така трябва.

Вивиан все още го изучаваше с поглед, изражението ѝ остана непроницаемо, а после тя насочи вниманието си към палмовото листо, което рисуваше:

— Радвам се — каза леко напрегнато с ясения си глас. — Радвам се, че го направи.

* * *

През онзи ден нещата се промениха. Не заради онова, което тя му каза, макар да беше много мило, а заради необяснимото усещане на Джими, когато срещна погледа на Вивиан, усещане за връзка помежду им, което впоследствие го връхлиташе винаги, когато си спомняше разговора им. Не си размениха повече от десетина думи, пък и те не бяха особено важни, но цялата случка беше натоварена със смисъл. Джими го долови още на момента, почувства го и по-късно, когато Доли настоя да ѝ докладва за напредъка на мисията през този ден и той разказа всяка подробност, но премълча тази част. Знаеше, че Доли ще се зарадва, че би го разтълкувала като доказателство, че той все повече печели доверието на Вивиан, но Джими не ѝ каза. Разговорът с Вивиан си беше негов, възприемаше го като личен пробив, а не по начина, по който би желала Доли. Не желаше да го споделя, не искаше да го развали.

На следващия ден Джими влезе в болницата с необичайно въодушевление. Но когато отвори вратата и поднесе на Майра един превъзходен зрял портокал (понеже тя имаше рожден ден), научи, че Вивиан я няма.

— Не е добре. Сутринта звънна да каже, че не може да стане от леглото. Помоли ти да поемеш репетицията.

— Ще се заема — отвърна Джими и изведнъж се запита дали отсъствието на Вивиан не се дължи на случилото се помежду им, дали тя не съжалява, че е свалила гарда. Сведе намръщено поглед, после вдигна очи към Майра под перчема си. — Болна, значи.

— Изобщо не звучеше добре, горкичката. Ама не се натъжавай толкова, тя ще се оправи. Винаги се оправя. — Майра вдигна

портокала: — Ще ѝ запазя половината. Дай ѝ я на следващата репетиция.

Само че Вивиан не дойде и на следващата репетиция.

— Още е на легло — осведоми го Майра, когато Джими се появи на вратата по-късно през седмицата. — И така е най-добре.

— Сериозно ли е?

— Надали. Просто има лош късмет, клетата, но скоро ще си стъпи на краката — никога не е оставяла децата за толкова дълго.

— Случвало ли се е и преди?

Майра се усмихна, но някак сдържано, сякаш проумя нещо и я обзе нежна грижовност.

— На всеки се случва да се разболе, господин Меткалф. Госпожа Дженкинс си има своите трудности, но нима не важи за всички ни? — Поколеба се, а когато заговори отново, гласът ѝ звучеше тихо, но категорично: — Чуй ме, скъпи Джими, виждам колко си загрижен за нея и това е много мило от твоя страна. Бог ми е свидетел, тя е ангел — прави страшно много за децата тук. Обаче съм сигурна, че няма повод за тревога и че съпругът ѝ добре се грижи за нея — усмихна му се жената майчински. — А сега престани да мислиш за нея.

Джими я увери, че ще го стори, и се запъти нагоре по стълбите, но съветът на Майра го озадачи. Вивиан не беше добре, така че какво по-естествено от това да си мисли за нея. Тогава защо Майра толкова настояваше той да престане да мисли за нея? Пък и как натъртено изрече „съпругът ѝ“. Такова предупреждение беше по-подходящо за доктор Томалин, който беше хвърлил око на чужда жена...

* * *

Джими нямаше текста на пиесата, но се постара репетицията да мине добре. Децата не лудуваха, всяко си изпълняваше ролята, рядко спореха и всичко вървеше по вода. Дори се чувстваше донякъде доволен от себе си, докато не приключиха с прибирането на декорите и всички не се скупчиха около неговата обърната щайга с молба да им разкаже приказка. Джими отговори, че не знае приказки, обаче децата не му повярваха, той направи несполучлив опит да разкаже приказката

на Вивиан и после си спомни — точно навреме, за да избегне бунта — историята за „Славеева звезда“. Децата го слушаха притихнали и Джими осъзна с неподозирана яснота колко много общо има между него и пациентите в болницата на доктор Томалин.

В оживлението забрави забележката на Майра и едва когато се сбогуваше с децата и се отправяше надолу по стълбите, се замисли как да я убеди, че си въобразява разни неща, и дали изобщо е необходимо да го прави. Във фоайето се приближи към бюрото ѝ, но преди да смогне да изрече и дума — успокоителна или не — Майра рече:

— Ето те и теб, Джими. Доктор Томалин иска да те поздрави — със същото благоговение, с което би му съобщила, че кралят се е отбил следобед и е изразил интерес да се види с него. Посегна да махне мъхче от яката му.

Джими изчака, усещайки надигащата се горчилка в гърлото си, старо познато усещане, което го спохождаше като малък, когато си представяше, че се изправя пред мъжа, отмъкнал майка му. Минутите му се сториха безкрайни, докато най-сетне вратата се отвори и отвътре се показа достопочтен господин. Враждебността на Джими се изпари и той страшно се обърка. Мъжът срещу него беше белокос, спретнато подстриган и носеше очила с дебели лупи, освен това беше най-малко на осемдесет години.

— Така, значи, вие сте Джими Меткалф — каза възрастният лекар със сълзящи светлосини очи, докато протягаше ръка да се здрависа с Джими. — Надявам се, че сте добре.

— Да, господине, благодаря, много съм добре — отвърна непохватно Джими, мъчейки се да схване смисъла на всичко това. Възрастта на този мъж не изключваше вероятността той да има любовна връзка с Вивиан Дженкинс, не съвсем, но все пак...

— Държат ви изкъсо, допускам — продължи лекарят, — нашата Майра и госпожа Дженкинс. Младата Вивиан е внучка на мой приятел, сигурно знаете.

— Не знаех.

— Така ли? Е, вече знаете.

Джими кимна и се опита да се усмихне.

— Както и да е. Вършите чудесна работа, като помагате на децата. Много мило. Много съм ви задължен. — С тези думи той кимна отривисто и се оттегли в кабинета си, като накуцваше леко.

— Харесва те — осведоми го Майра, когато вратата се затвори.

Джими се замисли усилено, докато се опитваше да отдели подозренията си от онова, което знаеше със сигурност.

— Наистина ли?

— О, да!

— Как разбра?

— Забелязва, че съществуващ. Почти не обръща внимание на възрастните. Предпочита децата, открай време си е такъв.

— Отдавна ли го познаваш?

— Работя за него вече трийсет години — изпъчи се тя гордо и оправи кръстчето си в остро деколте на блузата. — От мен да го знаеш, не търпи много възрастни в болницата — увери тя Джими и го изгледа над половинките стъкла на очилата си. — Само с теб съм го виждала да полага някакво усилие.

— Освен с Вивиан, разбира се — опита се да налучка Джими. Майра със сигурност можеше да обясни нещата. — По-точно, с госпожа Дженкинс.

— О, да — завъртя ръка Майра, — разбира се. Обаче нея я познава от дете, така че не е същото. Като дядо ѝ е. Всъщност съм сигурна, че на нея трябва да благодариш за вниманието, което докторът ти оказа току-що. Сигурно те е похвалила. — Майра се овладя и завърши: — Както и да е, това е чудесно. А сега... не трябва ли да отиваш да снимате за утрешния брой на вестника?

Джими шеговито ѝ отдаде чест, с което предизвика усмивката ѝ, после си тръгна.

На път към къщи главата му гъмжеше от объркани мисли.

Доли грешеше — колкото и сигурна да беше, всъщност бъркаше. Вивиан и доктор Томалин нямаха любовна връзка — старецът ѝ беше като дядо. А тя — поклати глава Джими, ужасен от мислите си, от осъдителното си мнение за нея — не беше прелюбодейка, а просто жена, почтена жена при това, която отделяше от времето си, за да дари с малко щастие неколцина сирачета, изгубили всичко.

Може и да беше необичайно, след като цялата му силна убеденост се бе оказала заблуда, обаче Джими се почувства странно лек. Нямаше търпение да каже на Дол — вече нямаше нужда да изпълняват плана си, защото Вивиан не беше виновна.

— Само дето се държа гадно с мен — отговори Доли, когато ѝ го каза. — Обаче това явно вече няма значение, след като толкова сте се сприятелили.

— Престани, Дол — каза Джими. — Не е така. Виж... — Пресегна се да хване ръцете ѝ през масата и възприе лековат тон, за да подскаже, че цялата история е била просто шега, но вече трябва да престанат. — Знам, че се е отнесла несправедливо с теб, и не я уважавам за това. Обаче планът ни просто няма да проработи. Вивиан не изневерява — ако ѝ изпратиш писмото, тя ще го прочете и ще се изсмее. Сигурно дори ще го покаже на съпруга и двамата ще се позабавляват.

— Не, няма — издърпа ръцете си Доли и ги скръсти. Беше упорита или просто отчаяна, понякога му беше трудно да открива разликата. — Някоя жена не иска съпругът ѝ да подозира, че тя има връзка с друг. Въпреки всичко тя ще ни даде парите.

Джими си извади цигара, запали я и огледа Доли през пламъчето. Преди време щеше да се постарее да я придума, а обожанието щеше да го заслепи за недостатъците ѝ. Сега обаче нещата стояха различно. Рана разполовяваше сърцето на Джими, тъничка линия, появила се, когато Доли отказа да се омъжи за него и го заряза коленичил на пода на ресторанта. След това раната позаздравя и през повечето време белегът не личеше, но всъщност беше досущ като вазата, която майка му строши онзи ден, когато отидоха в „Либърти“, и която после баща му залепи — на определена светлина пукнатините винаги личаха. Джими обичаше Доли, това никога нямаше да се промени — за него предаността беше насъщна като въздуха, — но когато погледна Доли, той си помисли, че в момента не я харесва много.

* * *

Вивиан се върна. Отсъства малко повече от седмица и когато Джими зави по коридора към мансардата, отвори вратата и я видя наред орда скорострелно бърбещи деца, се случи нещо съвсем неочаквано. Джими се зарадва да я види. И не просто се зарадва, ами светът му се стори малко по-светъл, отколкото преди секунда.

Закова се на място.

— Вивиан Дженкинс — рече той, с което я принуди да вдигне очи.

Тя му се усмихна, Джими ѝ се усмихна в отговор и в същия миг осъзна, че е загазил.

[1] „Питър Пан“, прев. от англ. Боян Атанасов, Теодора Атанасова. — Б.пр. ↑

Библиотеката на Ню Колидж, Оксфорд, 2011 г.

Лоръл прекара следващите петдесет и седем минути, до една мъчителни, крачейки в парка на Ню Колидж. Когато най-сетне отключиха вратите, тя за малко да постави нов библиотечен рекорд, докато се боричкаше с другите хора да се върне на бюрото си, което на свой ред ѝ напомни за коледните разпродажби. Бен със сигурност се впечатли, когато се върна и я завари вече да работи съсредоточено.

— Гот — отсъди той, ококорен смаяно и обмислящ дали все пак няма вероятност тя да се е появила, като е щракнала с пръсти и леко е набърчила нос. Изпълненото му със страхопочитание удивление отстъпи място на прошепнато притеснение: — Не съм ви заключил тук погрешка, нали?

Лоръл го увери, че не е, и се зае да преглежда първия дневник на Кейти от 1941 година, търсейки някакво обяснение на провала на плана на майка си. През първите месеци на годината Вивиан не присъстваше често, само от време навреме се споменаваше, че Кейти е написала или е получила писмо, и едно дискретно твърдение между редовете, че „при госпожа Дженкинс, изглежда, всичко си е постарому“, но после, на пети април 1941 година настъпваше оживление:

С днешната поща пристигна вест от младата ми приятелка Вивиан. Писмото беше дълго като за нея и веднага се разтревожих от промяната на тона. Отначало се зарадвах, стори ми се, че предишният ѝ дух донякъде се е възродил и че е намерила покой от тревогите си. Но, за жалост, не, защото писмото не описваше възобновена отдаденост на дома и семейството. Вместо това тя ми разказваше пространно и най-подробно за работата си като доброволка в болницата за сираци на доктор Томалин, както винаги ме умоляваше след това да унищожа писмото ѝ и в отговора си да не споменавам работата ѝ.

Разбира се, ще се съобразя с молбата ѝ, но възнамерявам най-настойчиво да я подканя да прекрати всякаква обвързаност с това място, поне докато не измисля трайно решение на проблемите ѝ. Не е ли достатъчно, че настоява да прави дарения за разходите на болницата? Изобщо ли не е загрижена за собственото си здраве? Няма да спре, знам го. Вивиан вече е на двайсет години, но още се държи като инатливото дете, с което се запознах на нашия кораб и което отказваше да последва съвета ми, когато не ѝ допада. Въпреки това ще ѝ пиша. Никога не бих си простила, ако се случи най-лошото, а не съм направила всичко по силите си да я насоча в правилната посока.

Лоръл свъси вежди. Какво е това „най-лошо“? Явно пропускаше нещо — защо, за бога, Кейти Елис, учителка и приятелка на всички нещастни и травмирани хора, е толкова категорична, че Вивиан трябва да престане да работи като доброволка в болницата на доктор Томалин за сираци от войната? Освен ако самият доктор Томалин не е опасността. Това ли беше? Или пък болницата се намираше в квартал, привличащ много германски бомбардировачи? Лоръл поразсъждава над въпроса около минутка, преди да отсъди, че е невъзможно да реши от какво точно се е опасявала Кейти, без да се залови със странично проучване, което би погълнало малкото останало ѝ време. Подозираше, че въпросът е интригуващ, но без съществена връзка с мисията ѝ да узнае повече за плана на майка си. Продължи да чете:

Причината за въодушевлението на Вивиан ми се изясни на втората страница на писмото ѝ. Оказа се, че се е запознала с един човек, млад мъж, и макар да се старее да го споменава съвсем небрежно — „Към проекта ми с децата се присъедини още един доброволец, мъж, който явно знае за престъпването на границите толкова малко, колкото аз знам как светлинки се превръщат във феи“, — познавам добре приятелката си и подозирам, че това безгрижно лустро е заради мен, а всъщност прикрива нещо по-дълбоко. Не знам точно какво може да бъде това, знам

само, че тя надали би посветила толкова много редове на някого — приятел или враг, — с когото току-що се е запознала. Тревожа се. Инстинктът никога досега не ме е подвеждал, затова ще ѝ пиша веднага и ще настоявам за нужната предпазливост.

Кейти Елис вероятно бе сторила точно това, защото следващият текст в дневника ѝ съдържаше дълъг пряк цитат от писмото на Вивиан Дженкинс, явно в отговор на изразената от приятелката ѝ загриженост:

Колко ми липсваш, скъпа Кейти — не сме се виждали повече от година, а сякаш са минали десет. Писмото ти събуди у мен желание да седнем двете под онова дърво в Нордстром, до езерото, където ходехме на пикник, когато ми идваше на гости. Помниш ли нощта, когато се измъкнахме тайно от голямата къща и окачихме хартиени фенери по дърветата? Казахме на чичо, че сигурно са били циганите, и той през целия следващ ден обикаляше горите с пушка на рамо и следван от клетото си болно от артрит куче — скъпия стар Дюи. Толкова предана хрътка.

След това ти ми се скара, задето правя пакости, обаче, Кейти, аз си спомням как ти подробно ми описа на закуска „страховитите“ звуци, които си чула през нощта, когато сигурно циганите „се спускали“ в светите земи на Нордстром. Не беше ли страхотно да плуваме на светлината на огромната сребриста луна? Много обичам да плувам — все едно скачаш от края на света, нали? Никога не съм преставала да вярвам, че, току-виж, открия онази дупка на дъното на реката, през която ще се върна обратно.

О, Кейти, на колко години трябва да стана, преди да спреш да се тревожиш за мен. Сигурно съм огромно бреме. Мислиш, че когато остареея и започна да тракам с иглите за плетене в люлеещия се стол, ти ще продължаваш да ми напомняш да не си цапам полата и да си бърша носа? Колко добре се грижи за мен през годините, колко много те затруднявах понякога да го правиш и какъв късмет извадих,

че точно ти ме посрещна през онзи ден на гарата в Саутпорт!

Както винаги, съветите ти са мъдри и те уверявам, скъпа, че и аз действам мъдро. Вече не съм дете и прекрасно знам какви са отговорностите ми — но ти не ми вярваш, нали? Четеш писмото ми, клатиш глава и си мислиш колко съм безотговорна. За да успокоя страховете ти, нека те уверя, че почти не съм разговаряла с въпросния мъж (казва се Джими, между другото — да го наричаме така, съгласна ли си? — „мъжът“ звучи доста зловещо), всъщност през цялото време се старая да го обезсърча да общува с мен, дори при необходимост навлизам в царството на грубостта. За което ти се извинявам, скъпа Кейти, знам, че не обичаш младото ти протеже да се прочува с лошите си обноски, а пък аз никак не обичам постъпките ми да застрашават доброто ти име!

Лоръл се усмихна. Вивиан ѝ харесваше, отговорът ѝ беше дързък, без да бъде нелюбезен към квачката Кейти и изтощителната ѝ склонност да се притеснява. Дори самата Кейти беше написала под откъса: „Радвам се да видя, че дръзката ми млада приятелка отново е тук. Липсваше ми през последните години“. На Лоръл не ѝ допадна толкова името на младия доброволец от болницата на доктор Томалин, което споменаваше Вивиан. Същият Джими ли беше, в когото била влюбена майка ѝ? Несъмнено. Възможно ли беше да е съвпадение, че той работи с Вивиан в болницата на доктор Томалин? Определено не. Лоръл усети боботенето на тревожно опасение, когато планът на двамата влюбени започна да добива форма.

Явно Вивиан нямаше представа за връзката между любезния млад мъж в болницата и някогашната ѝ приятелка Дороти, което може би не беше чудно. Кити Баркър беше споменала колко старателно майка ѝ беше държала приятеля си далеч от Кампдън Гроув. Освен това описа как по време на война емоциите се изострят, а нравствените устои се разклащат, поради което, проумя Лоръл изведнъж, се появяват идеални условия двама злочести влюбени да бъдат отнесени от *folie a deux*^[1].

* * *

През следващите седмици дневникът не споменаваше Вивиан Дженкинс, нито „въпроса с младия мъж“. Кейти Елис вместо това се беше посветила на непосредствените проблеми, свързани с политиката на разпределение на порционите и радиопредаванията относно нахлуването. На 15 април беше изразила притеснение, че Вивиан не ѝ е писала от известно време, но на следващия ден споменаваше за телефонно обаждане от доктор Томалин, който я осведомяваше, че Вивиан не е добре. Интересното беше, че двамата явно се познаваха и че твърдата позиция на Кейти против болницата му не се дължеше на личността на лекаря. Четири дни по-късно пишеше следното:

Днешното писмо много ме обезпокои. Не мога да опиша тона му накратко, а започна ли да цитирам нещата, които причиниха тревогата ми, няма да има край. Затова престъпвам желанията на моята скъпа (непоносима!) млада приятелка, само този път, и няма да изхвърля писмото в огнището още тази вечер.

Лоръл не беше отгръщала страница по-бързо. И ето, на фина бяла хартия и с доста разкривен почерк — написано очевидно страшно набързо — беше писмото от Вивиан Дженкинс до Кейти Елис с дата 23 април 1941 година. Месец преди смъртта ѝ, отбеляза Лоръл мрачно.

Пиша ти от един ресторант край гарата, скъпа Кейти, защото се уплаших, че ако не запиша всичко незабавно, то ще изчезне, а утре ще се събудя и ще открия, че е било плод на въображението ми. Нищо от нещата, които ще ти напиша, няма да ти хареса, но си единствената, на която мога да разкажа, а трябва да споделя с някого. Затова ми прости, скъпа Кейти, и предварително ти поднасям най-дълбоките си извинения за напрежението, което изповедта ми ще предизвика у теб. Ако ми се ядосаш, направи го

благо и не забравяй, че аз все още съм твоята малка спътница от кораба.

Днес се случи нещо — тръгнах си от болницата на доктор Томалин и спрях на стълбите да оправя шала си. Кълна се, Кейти — а не съм лъжкиня, знаеш го, — не се спрях нарочно, но въпреки това, когато чух вратата зад мен да се отваря, знаех, че е младият мъж — споменах ти за него два-три пъти в писмата си, нали, за Джими?

Кейти Елис беше подчертала това изречение и беше написала бележка в полето толкова ситничко и спретнато, че Лоръл прекрасно си представи начупената ѝ гримаса: споменала го била два-три пъти! Заблудите на любовта не спират да ме изумяват. Влюбена. Коремът на Лоръл се сви от безпокойство, когато отново се съсредоточи над писмото на Вивиан. Нима тя се беше влюбила в Джими? Това ли беше преобърнало „безобидния“ план с главата надолу?

И наистина беше той. Джими застана до мен на стълбите, където си разменихме няколко думи за забавна случка между децата. Той ме размива — забавен е, Кейти, — харесвам забавни хора, а ти? Татко беше много забавен, винаги ни размиваше. А после ме попита съвсем не принудено може ли да повървим заедно към къщи, понеже сме в една посока, на което аз, противно на здравия разум, се съгласих.

Докато клатиш глава, Кейти (представям си те на малкото бюро под прозореца, което си ми описвала — имаш ли свежи иглики във вазата в ъгъла? Имаш, знам), нека ти обясня защо отговорих така. Вече цял месец следвам съвета ти и се старая да го избягвам, обаче онзи ден той ми даде нещо — подарък в знак на извинение, няма да се разпростирам върху причината, след дребно недоразумение помежду ни. Няма да ти описвам снимката тук, само ще кажа, че той сякаш беше прозрял в душата ми и беше зърнал света, който съм скътала още от малка.

Отнесох снимката у дома и бдях над нея като ревниво дете, вадех я при всяка възможност, вглеждах се във всеки детайл, преди да я заключа в тайния стенов шкаф зад портрета на баба във втората спалня — точно както би сторило хлапе със скъп предмет просто защото, като го скрие, като го запази само за себе си, предметът става още по-скъп. Чува ме е да разказвам приказки на децата в болницата, разбира се, така че надали има нещо „вълшебно“ в избора на този подарък, но той въпреки това ме трогна.

Думата „вълшебно“ беше подчертана и беше станала повод за поредната бележка на Кейти Елис:

Точно каквото намеква е: познавам Вивиан и знам колко дълбоко вярва. Едно от нещата, в които работата ми ме е убедила най-силно, е фактът, че човек никога не се отърсва изцяло от убежденията си от детството — те може за известно време да потънат по-надълбоко, но при нужда неизменно се завръщат и овладяват душата, която са формирали.

Лоръл се замисли за детството си, зачуди се дали думите на Кейти са истина. Родителите ѝ я бяха научили не толкова на религиозни, колкото на семейни ценности, най-вече майка ѝ — тъжно беше споделила с децата си, че твърде късно е осъзнала колко важно нещо е семейството. Лоръл трябваше да се съгласи, че въпреки добронамерените препирни семейство Никълсън се обединяваха в мигове на нужда точно както ги бяха научили в детството.

Може би неотдавнашното ми неразположение ме е направило по-безразсъдна от обикновено — след седмица в тъмната спалня с прелитащите в небето германски самолети, с Хенри, който седи до леглото ми вечер и

настойчиво стиска ръката ми, за да се оправя, се чувствам страхотно отново да изляза навън, да вдишвам свежия лондонски въздух през пролетта. Едно отклонение — не ти ли се струва забележително, Кейти, че целият свят е въввлечен в безумието на войната, а цветята, пчелите и сезоните си карат по старому, с разбиране и търпение чакат човечеството да се опомни и да забележи колко красив е животът? Странно е, но обичта и копнежът ми по света неизменно се усилват, когато отсъствам от него. Удивително е, не си ли съгласна, как човек се мята между отчаянието и ликуващия копнеж и как дори в тези мрачни дни откриваме щастие в най-дребните неща?

Каквато и да е причината, той ме помоли да повървим заедно, а аз се съгласих и си позволих да се смея. Смях се, защото той ми разказваше забавни истории, и всичко беше толкова лесно и леко. Дадох си сметка колко отдавна не съм се наслаждавала на това тъй простичко удоволствие: нечия компания и разговор в слънчев следобед. Жадувам за такива наслади, Кейти. Вече не съм момиче — аз съм жена и искам разни неща, неща, които не мога да имам, но е човешко нали, да копнеем за онова, от което сме лишени?

Какви неща? От какво е била лишена Вивиан? Не за пръв път Лоръл остана с усещането, че пропуска важно парченце от мозайката. Прелисти текстовете в дневника от следващите две седмици, докато отново не стигна до място, където бе спомената Вивиан, с надеждата нещата да ѝ се изяснят.

Тя продължава да се среща с него — в болницата, което е достатъчно зле, но и на други места, когато би трябвало да работи в столовата на доброволките или да изпълнява домашните си задължения. Увещава ме да не се притеснявам, че той е „приятел, нищо повече“. И като доказателство споменава годеницата на младия мъж: „Той е сгоден, Кейти, двамата много се обичат и планират да се

преместят в провинцията след края на войната, ще си намерят голяма стара къща и ще я напълнят с деца, така че няма опасност да наруша брачната си клетва, от което явно се опасяваш“.

Свят се зави на Лоръл при тези думи. Вивиан пишеше за Дороти, за майка ѝ. За миг пресичането на информацията за миналото и на личното преживяване ѝ въздейства съкрушително. Свали очилата и потърка челото си, вперила поглед в каменната стена отвън.

После остави Кейти да продължи:

Тя знае, че не се опасявам само от това, момичето умишлено се преструва, че не разбира тревогите ми. Не съм наивна, съзнавам, че годежът на този млад мъж не е никаква пречка за човешкото сърце. Не познавам неговите чувства, но достатъчно добре познавам Вивиан.

Поредната прекомерна тревога на Кейти, а Лоръл още не бе разбрала причината: Вивиан намекваше, че загрижеността на Кейти се дължи на строгите възгледи на Кейти относно порядъчното съпругеско поведение. Дали пък Вивиан нямаше навика да изневерява? Не разполагаше с много сведения, но Лоръл почти вложи в думите на Кейти вероятността за по-колоритни романтични простъпки от страна на Вивиан — само защото така ѝ се искаше.

А после Лоръл се натъкна на текст, написан два дни по-късно, който я накара да се запита дали Кейти още от самото начало не беше усетила някак, че Джими представлява заплаха за Вивиан:

Ужасна новина от войната: снощи бомба улучи Уестминстър — и Абатството, и Парламента. Отначало всички помислиха, че Биг Бен е разрушен! Тази вечер, вместо да чета вестник или да слушам радио, реших да подредя бюфета в дневната, за да направя място за новите си учителски бележки (признавам, че съм същинска

вехтошарка — и се срамувам от това, иска ми се да бях по-подредена домакиня, както съм подредена в мислите си), и се натъкнах на забележителна сбирка от джунджурии. Сред тях беше едно писмо от чичото на Вивиан отпреди три години. Освен че описваше нейната „приятна отстъпчивост“ (тези думи ме подразниха и днес вечерта, както навремето — той изобщо не познаваше истинската Вивиан!), беше приложил снимка, която още си стоеше сгъната заедно с писмото. На нея Вивиан е седемнайсетгодишна и е истинска красавица — помня, че като я видях навремето, си помислих, че прилича на героиня от вълшебна приказка, може би на Червената шапчица: с големи очи, извити устни и все още прямия поглед на дете. Помня също надеждата си в гората да не я дебне някой голям и лош вълк.

Озадачих се, задето писмото и снимката се появяват точно днес. Права бях последния път, когато ме споходи едно от моите „предчувствия“. Тогава не предприех нищо, за което вечно ще съжалявам дълбоко, но няма да стоя безучастно и да гледам как младата ми приятелка допуска още една грешка с катастрофални последици. Тъй като не мога да изразя тревогите си писмено, както ми се иска, ще отида в Лондон и ще се срещна с нея лично.

Явно беше предприела това пътуване — и то незабавно, — защото два дни по-късно беше написала в дневника си следното:

Бях в Лондон и се оказа по-зле, отколкото се опасявах. За мен е очевидно, че скъпата ми Вивиан се е влюбила в младия мъж, в Джими. Разбира се, тя не го призна, твърде опитна е за това, но аз я познавам от дете, затова го прочетох във всяко нейно изражение, чух го във всяка неизречена фраза. А още по-лошото е, че тя беше изоставила всякаква предпазливост, неведнъж беше посещавала младия мъж у дома, където той живее заедно с клетия си баща. Твърди, че всичко е „невинно“, на което аз

възразих, че такова нещо не съществува и подобно разграничение няма да ѝ бъде от полза, ако ѝ се наложи да дава обяснение за тези посещения. Тя ми отговори, че няма да се откаже — упорито дете, — а аз мобилизирах цялото си хладнокръвие и заявих: „Скъпа моя, ти си омъжена“. Освен това ѝ напомних за клетвата, която е положила пред съпруга си в църквата в Нордстром, че ще го обича, ще го почита и ще му се подчинява, докато смъртта ги раздели, и така нататък. О, няма скоро да забравя как ме погледна тя тогава, разочарованието в очите ѝ, когато ми отвърна, че не разбирам.

Прекрасно разбирам какво е забранена любов и ѝ го казах, обаче тя е млада, а младите си въобразяват, че само те са способни на силни чувства. С тъга отбелязвам, че се разделихме сърдита — направих последен опит да я убедя да се откаже от работата си в болницата, но тя отказа. Напомних ѝ, че трябва да се грижи за здравето си, тя отклони това съображение. Да разочароваш човек като нея — чието лице сякаш е излязло изпод четката на художник, — е равносилно на това да се чувстваш толкова виновен, все едно си изкоренил цялата доброта от света. Ала няма да се откажа — остава ми един последен коз. Рискувам да си навлека възмущението ѝ за вечни времена, но докато влакът ми напускаше Лондон, реших да пиша на въпросния Джими Меткалф и да му обясня каква вреда нанася. Може би той, за разлика от нея, ще прояви нужната предпазливост.

Слънцето беше започнало да залязва и в читалнята с всяка изминала минута ставаше по-тъмно и по-студено. Очите на Лоръл я боляха от безспирното виране в четливия, но ситен почерк на Кейти Елис през последните два часа. Облегна се назад и затвори очи, а в главата ѝ звучеше гласът на Кейти. Дали беше написала писмото до Джими и то ли беше осуетило плановете на майка ѝ? Дали онова, което Кейти беше решила да му каже в писмото — явно според нея достатъчно убедително, за да го принуди да се откаже от

приятелството, от което Вивиан не желаше да се откаже, — не бе предизвикало разрива между мама и Джими? Ако беше роман, замисли се Лоръл, точно така би станало. Беше художествено убедително двама влюбени да бъдат разделени тъкмо от онова, което са кроили да извършат, за да си осигурят споделено щастие. За това ли си мислеше майка ѝ онзи ден в болницата, когато посъветва Лоръл да се омъжи по любов, да не чака, че нищо друго няма значение? Дали Дороти не беше чакала прекалено дълго и междувременно друга жена не бе отмъкнала любимия ѝ?

Лоръл се досещаше, че някое конкретно качество на Вивиан Дженкинс я превръщаше в най-неподходящия човек, срещу когото Дороти и Джими да скроят лукав план. Дали просто Вивиан не се бе оказала най-подходящата жена, в която да се влюби Джими? Или пък Лоръл интуитивно беше напипала нещо друго? Кейти Елис — дъщеря на свещеник до последната фибра на тялото си — очевидно се тревожеше, че Вивиан може да престъпи брачната си клетва, обаче имаше и още нещо. Лоръл се зачуди дали Вивиан не е била болна. Кейти си падаше паникьорка, обаче загрижеността ѝ за здравето на Вивиан намекваше по-скоро, че приятелката ѝ е хронично болна, а не жизнена млада жена на двацет и няколко. Самата Вивиан също споменаваше за „отсъствия“ от външния свят, през които съпругът ѝ Хенри бдял до леглото ѝ и галел ръката ѝ, докато се възстанови. Дали пък Вивиан Дженкинс не е страдала от заболяване, което я е направило по-уязвима за външния свят, отколкото би била иначе? Дали не беше преживяла някакъв срив, емоционален или физически, който можеше отново да я връхлети?

Или пък — изведнъж Лоръл изпъна гръб на бюрото си — е преживяла поредица от помятания след сватбата си с Хенри? Това със сигурност би обяснило любящите грижи на съпруга ѝ и до известна степен дори копнежа на Вивиан да излезе от къщи, когато се възстанови, да се откъсне от дома на съпругеското си нещастие и да направи нещо повече от онова, на което е способна в действителност. Би могло да обясни тревогата на Кейти Елис, че Вивиан работи с деца в болницата. Това ли беше? Дали Кейти се безпокоеше, че тъгата на приятелката ѝ ще се задълбочи, ако нещо постоянно ѝ напомня за нейното безплодие? В писмото си Вивиан споменаваше, че е присъщо на човешката природа и на нейната собствена да жадува тъкмо за

онова, което не може да има. Лоръл беше сигурна, че Вивиан е намислила нещо — дори евфемизмите на Кейти подсказваха *тази* тема по *онова* време.

На Лоръл ѝ се искаше да може да потърси отговорите на повече места. Хрумна ѝ, че машината на времето на Джери би била най-полезна в момента. За жалост, разполагаше само с дневниците на Кейти. Прочете още няколко текста, от които ставаше ясно, че приятелството на Вивиан и Джими се задълбочава въпреки несекващите опасения на Кейти, а после внезапно, на двацети май се разбираше, че в писмо Вивиан се е зарекла да престане да се среща с Джими, че е време той да започне нов живот и че тя му желае всичко най-хубаво и се сбогува с него.

Лоръл стаи дъх и се запита дали в крайна сметка Кейти е изпратила писмото на Джими и дали написаното там не стои в основата на тази внезапна промяна. Противно на всичко ѝ беше мъчно за Вивиан Дженкинс — макар да съзнаваше, че в приятелството ѝ с Джими се крие нещо повече от видимото, Лоръл не можеше да не съчувства на младата жена, която се радваше на толкова малко. Запита се дали симпатията ѝ не се дължи на факта, че знае каква съдба очаква Вивиан, но дори мнението на Кейти, която държеше приятелството на довереницата ѝ с Джими да престане, беше противоречиво, когато това накрая се бе случило:

Тревожех се за Вивиан и исках връзката ѝ с младия мъж да бъде прекратена, а сега страдам под бремето на осъщественото си желание. Получих писмо със съвсем малко подробности, но никак не ми е трудно да разчета тона му. Тя се е примирила. Отбелязва само, че съм имала право, че приятелството им е приключило и че не бива да се притеснявам, защото всичко се подредило прекрасно. Бих приела отчаянието или гнева ѝ. Но покорният тон на писмото ме обезпокои. Опасявам се, че той вещае зло. Очаквам следващото ѝ писмо и се надявам състоянието ѝ да се подобри, но ще продължа да се придържам към убедеността си, че постъпката ми бе продиктувана от най-основателни причини.

Следващо писмо обаче нямаше. Вивиан Дженкинс бе починала три дни по-късно, факт, регистриран от Кейти Елис с предвидима дълбока скръб.

* * *

Трийсет минути по-късно Лоръл крачеше бързо по притъмнялата морава на Ню Колидж към автобусната спирка, замислена над всичко, което беше прочела, когато телефонът зазвъня в джоба ѝ. Номерът на екранчето не ѝ беше познат, но веднага вдигна.

— Лол?

— Джери?

— А, чудесно, улучил съм номера ти.

Лоръл се напрягаше да го чуе, защото отсреща беше много шумно.

— Джери, къде си?

— В Лондон. В телефонна кабина на Флийт стрийт.

— Наистина ли в града са останали работещи телефонни кабинни?

— Явно. Освен ако не съм в машината на времето Тардис и не съм загазил здравата.

— Какво търсиш в Лондон?

— Издирвам доктор Руфъс.

— А? — Лоръл запуши с ръка другото си ухо, за да го чува по-добре. — И какво, намери ли го?

— Да. Поне дневниците му. Лекарят е починал от инфекция към края на войната.

Сърцето на Лоръл туптеше бързо и тя прескочи преждевременната смърт на доктора. В желанието си да разплете тази загадка не можеше да си позволи повече състрадание.

— И какво? Какво откри?

— Не знам откъде да започна.

— От най-важното. И побързай, моля те.

— Чакай малко. — Тя го чу да пуска монета в телефона. — Там ли си?

— Да, да.

Лоръл спря под оранжевата светлина на една улична лампа, а Джери каза:

— Никога не са били приятелки, Лол. Според доктор Руфъс мама и Вивиан Дженкинс изобщо не са били приятелки.

— Моля? — Реши, че не го е чула правилно.

— Дори почти не са се познавали.

— Мама и Вивиан Дженкинс ли? Какви ги говориш? Видях книгата, снимката... разбира се, че са били приятелки.

— Мама е искала да са приятелки — съдейки по онова, което прочетох, тя е искала едва ли не да бъде Вивиан Дженкинс. Била е обсебена от представата, че двете са неразделни — „сродни души“, така се изразявала, но всичко е само нейна измислица.

— Но... аз не...

— И после се случило нещо — не е ясно точно какво, — но Вивиан Дженкинс направила нещо, което накарало мама да проумее, че изобщо не са близки приятелки.

Лоръл си помисли за спора, споменат от Кити Баркър: между двете се бе случило нещо, заради което Дороти била в ужасно настроение и твърдо решена да си отмъсти.

— Какво, Джери! Знаеш ли какво е направила Вивиан?

Или какво е отнела.

— Чакай малко. По дяволите, монетите ми свършиха. — Разнесе се силен шум, докато той преравяше джобовете си и несръчно подмяташе слушалката. — Връзката ще прекъсне, Дол...

— Обади ми се пак. Намери още монети и ми се обади отново.

— Късно е, нямам повече монети. Скоро пак ще ти звънна. Пристигам в Грийнейкърс...

Връзката прекъсна и Джери изчезна.

[1] Folie a deux (фр.) — лудост на двама, едно и също психично отклонение, споделено от двама души, обикновено в близки отношения. — Б.пр. ↑

Лондон, май 1941 г.

Джими се чувстваше страшно неловко, когато за пръв път заведе Вивиан при баща си у дома. Тясната им стаичка изглеждаше достатъчно зле и в собствените му очи, но като си я представи през нейните, половинчатите мерки, които беше взел, за да ѝ придаде известен уют, му се сториха отчайващи. Наистина ли беше решил, че като покрие дървения скрин с кърпа за съдове, това ще го превърне в маса? Явно да. Вивиан от своя страна великолепно се преструваше, че няма абсолютно нищо странно в това да пие черен чай от неподходяща чаша, приседнала в края на леглото на стареца, така че предвид всички обстоятелства посещението мина доста добре.

Един от неловките моменти беше упорството на баща му през цялото време да нарича Вивиан „твоята млада дама“, а после да попита — с кристално ясен глас — кога двамата възнамеряват да се оженят. Джими поправи стареца най-малко три пъти, преди извинително да вдигне рамене пред Вивиан и да обърне случката в шега. Какво друго му оставаше? Просто старецът беше сбъркал — виждал беше Доли само веднъж, в Ковънтри още преди войната, — така че какво толкова! Вивиан, изглежда, нямаше възражения и бащата на Джими беше щастлив. Много щастлив. Вивиан страшно му допадна. В нейно лице той намери слушател, какъвто беше чакал цял живот.

Понякога, докато наблюдаваше как двамата се смеят на някой спомен на баща му, опитват се да научат Финчи на нов номер или спорят ведро коя е най-добрата стръв за риба, имаше чувството, че сърцето му ще пръсне от благодарност. Осъзна, че от доста време — от години — не е виждал да изчезва тревожната бръчка, врязала се между веждите на баща му, докато той се мъчи да си спомни кой е и къде се намира.

От време навреме Джими се улавяше как се опитва да си представи Дол на мястото на Вивиан, как тя поднася нова чаша чай на баща му, разбърква кондензираното мляко точно както той го обича, разказва му истории, а той учудено и доволно клати глава... но, кой

знае защо, не успяваше да си я представи. Укори се дори задето опитва. Сравненията бяха безсмислени, съзнаваше го, и не бяха справедливи и към двете жени. Дол би дошла на гости, ако можеше. Работеше до късно в завода за амуниции и след това винаги беше изморена — не си клатеше краката, — просто беше напълно естествено да предпочете в редките си свободни вечери да излиза с приятели.

Вивиан, от друга страна, видимо истински се наслаждаваше на времето, прекарано в тясната им стаичка. Веднъж Джими допусна грешката да ѝ благодари, сякаш му беше направила огромна лична услуга, но тя го изгледа така, все едно си е изгубил ума, и попита „За какво?“. Озадаченото ѝ изражение го накара да се почувства глупаво и Джими смени темата, като пусна някаква шега, но после реши, че вероятно е схванал всичко погрешно и Вивиан поддържа приятелството си с него единствено заради компанията на стареца. Обяснението му се стори задоволително. Каква друга причина можеше да има за невероятната промяна в поведението ѝ?

Продължаваше да размишлява над това понякога, питаше се защо се бе съгласила онзи ден в болницата, когато я беше поканил да се разходят. Не се питаше за причината да я покани — защото, когато Вивиан се върна след боледуването си, той отвори вратата на мансардата и я зърна неочаквано пред себе си, всичко пред очите му грейна. Побърза да я настигне, когато тя си тръгна, отвори рязко входната врата и я завари да стои на стълбите и да оправя шала си. Не беше очаквал Вивиан да приеме, знаеше само, че беше обмислял предложението си, докато траеше репетицията. Искаше му се да прекара повече време с нея не защото Доли му беше заръчала, а защото той харесваше Вивиан и компанията ѝ му беше приятна.

— Имаш ли деца, Джими? — попита тя, докато крачеха един до друг. Вървеше по-бавно от обикновено, все още крехка след болестта, която я беше задържала у дома. Беше забелязал, че Вивиан през целия ден е някак затворена — смееше се с децата както обикновено, но очите ѝ имаха особен поглед, някаква предпазливост, сдържаност, с каквато не беше свикнал. На Джими му дожаля за нея, макар да не знаеше точно защо.

— Не — поклати глава той. И усети как лицето му пламва, когато си спомни колко се беше разстроила тя, когато ѝ зададе същия въпрос.

Този път обаче тя направляваше разговора и го притисна:

— Но един ден искаш да имаш, нали?

— Да.

— Едно или две?

— За начало. После още шест.

Тя се усмихна на думите му.

— Бях единствено дете — опита да поясни той. — Беше самотно.

— Ние бяхме четири. Беше шумно.

Джими се засмя на думите ѝ и продължаваше да се усмихва, когато за пръв път осъзна нещо.

— Приказките, които разказваш в болницата — поде той, докато завиваха, и се замисли за снимката, която беше направил за нея, — за дървената наколна къща, за омагьосаната гора и за семейството отвъд воала, те са твоето семейство, нали?

Вивиан кимна.

Джими не беше сигурен какво го накара през онзи ден да ѝ разкаже за баща си — нещо в изражението ѝ, докато говореше за семейството си, приказките, които я беше чувал да разказва и които бяха наситени с вълшебство и копнеж и караха времето да изчезва, внезапната му нужда да сподели с някого. Каквато и да беше причината, той ѝ разказа, Вивиан го обсипа с въпроси и Джими си спомни за първия път, когато я беше видял с децата, за начина, по който забеляза, че ги слуша тя. Когато Вивиан спомена, че би желала да се запознае с баща му, Джими си помисли, че просто го е подметнала, както хората подхвърлят нещо, а всъщност си мислят за влака, който трябва да хванат, и дали ще стигнат навреме на гарата. Обаче на следващата репетиция Вивиан повтори молбата си.

— Купила съм му нещо — додаде, — което мисля, че ще му хареса.

И наистина така стана. На следващата седмица, когато Джими се съгласи да я запознае с баща си, тя подари на стареца хубаво парче сепия „за Финчи“. Била го намерила на брега, когато с Хенри гостували на издателя и семейството му.

— Тя е прекрасна, Джими — заяви на глас баща му. — Много е красива, като от картина. И е мила. Какво мислиш, да изчакаш и да се ожениш, когато отидем на морето ли?

— Не знам, татко — отвърна Джими и стрелна поглед към Вивиан, която се преструваше на силно заинтригувана от неговите снимки, закачени по стената. — Да почакаме, пък да видим.

— Не чакай твърде дълго, Джими, че двамата с майка ти няма да станем по-млади.

— Добре, татко. Най-напред на теб ще кажа, обещавам ти.

По-късно, докато изпращаше Вивиан до спирката на метрото, ѝ обясни за объркването на баща си с надеждата да не се е почувствала твърде неловко.

Тя видимо се изненада:

— Не бива да се извиняваш заради баща си, Джими.

— Да, знам. Просто... не искам ти да се чувстваш неловко.

— Тъкмо обратното. Отдавна не съм се чувствала толкова непосредствено.

Повървяха малко, без да разговарят, после Вивиан каза:

— Наистина ли ще живеете край морето?

— Така планираме — трепна Джими. *Планираме*. Изрече думата, без да се замисля, и се прокле мислено. Беше му крайно неудобно да чертае пред Вивиан същия този сценарий за бъдещето, който в съзнанието си свързваше с кроежите на Доли.

— И ще се ожениш.

Той кимна.

— Това е прекрасно, Джими. Много се радвам за теб. Тя добро момиче ли е? Ама, разбира се, че е. Глупав въпрос.

Джими се усмихна лекичко, надявайки се да са изчерпили темата, но Вивиан каза:

— Е?

— Какво?

— Разкажи ми за нея — засмя се тя.

— Какво искаш да знаеш?

— Не съм сигурна, вероятно обичайните неща — как се запознахте?

Мислите на Джими се върнаха в кафенето в Ковънтри.

— Аз носех един чувал с брашно.

— И тя не може да ти устои — подразни го лекичко Вивиан. — Явно не е безразлична към брашното. Какво още? Каква е тя?

— Закачлива — отвърна Джими със свито гърло, — жизнена, изпълнена с мечти. — Разговорът изобщо не му беше приятен, но мислите му се насочиха към Дол: към момичето, което беше зърнал за пръв път, към жената, в която вече се беше превърнала. — Изгуби семейството си след бомбардировка.

— О, Джими! — посърна Вивиан. — Клетото момиче. Сигурно е съсипана.

Състраданието ѝ беше искрено и Джими просто не можеше да го понесе. Срамът му заради измамата, ролята, която вече играеше, мъчителното за него двуличие — всичко това го тласна към искреност.

— Струва ми се, че ти я познаваш.

— Моля? — стрелна го тя с поглед, видимо разтревожена. — Откъде?

— Казва се Доли — стаи дъх той и си спомни колко лошо се бяха развили отношенията им. — Доли Смитам.

— Не, не познавам никого с това име — видимо облекчена отговори Вивиан.

Джими се озадачи. Знаеше, че двете са приятелки, поне че са били преди, Доли му беше разказала всичко.

— Работите заедно в столовата на доброволките. Преди живееше срещу вас на Кампдън Гроув. Беше компаньонка на лейди Гуендолин.

— О! — досети се Вивиан. — О, Джими! — закова се тя на място, стисна ръката му и очите ѝ притъмняха уплашено. — Тя знае ли, че работим заедно в болницата?

— Не — отговори Джими, ненавиждайки се заради лъжата.

Облекчението ѝ беше осезаемо, но едва плъзналата по устните ѝ усмивка бързо бе заменена от нова тревога. Вивиан въздъхна със съжаление и леко притисна пръсти към устните си.

— О, Джими, тя сигурно ме мрази — взря се в очите му Вивиан. — Случи се нещо ужасно... не знам дали ти е споменавала... Преди време тя ми направи огромна услуга, върна ми един медальон, който бях изгубила, но се опасявам, че се отнесох много грубо към нея. Имах тежък ден, случило се беше нещо неочаквано, беше ми зле и се държах нелюбезно. Отидох да я посетя, да се извиня и да ѝ обясня, почуках на вратата на номер седем, но никой не ми отвори. А после старицата почина и всички се изнесоха... стана толкова бързо. — Докато Вивиан говореше, пръстите ѝ се бяха спуснали към медальона и си играеха с

него в трапчинката на гърлото ѝ. — Ще ѝ предадеш ли, Джими? Ще ѝ кажеш ли, че не съм искала да се държа толкова нелюбезно с нея?

Джими ѝ обеща. Обзе го необяснима радост след обяснението на Вивиан. То потвърждаваше разказа на Доли, но освен това доказваше, че цялата история, привидната студенина на Вивиан, е само огромно недоразумение.

Повървяха още малко смълчани, потънали всеки в мислите си, после Вивиан попита:

— Защо отлагаш сватбата, Джими? С Доли сте влюбени, нали?

Радостта му помръкна. Искаше му се тя да изостави темата.

— Да.

— Тогава защо не се ожените веднага?

Думите, които му хрумнаха да замаскира истината, прозвучаха най-банално.

— Искаме да е идеално.

Тя кимна замислено и додаде:

— А има ли нещо по-идеално от това да се ожениш за човека, когото обичаш?

Може би неприятното и смътно срамно усещане тутакси го тласна към отбранителната позиция, може би се дължеше на дремеците спомени как баща му напразно чака завръщането на майка му, но така или иначе Джими повтори въпроса ѝ:

— Има ли нещо по-идеално от любовта? — и се засмя с горчивина. — Като начало, да знаеш, че си способен да направиш любимия си човек щастлив. Че можеш да осигуриш храна на масата, да отопляваш стаята, да осигуриш покрив над главите ви. За нас, които си нямаме нищо, това не е дреболия. Не е толкова романтично, колкото твоята представа, признавам, но такъв е животът, нали?

Лицето на Вивиан беше преbledняло — личеше, че я е засегнал с остротата си, но самият той вече пламтеше от гняв и макар да се сърдеше на себе си, а не на нея, не се извини.

— Имаш право — накрая каза тя с равен глас. — Извинявай, Джими, беше неуместно и безчувствено от моя страна. Пък и не е моя работа. Ти очерта толкова жива картина — фермата, морето... всичко звучеше прекрасно. Неволно се увлякох в мечтите ви.

Джими замълча. Наблюдаваше Вивиан, докато тя говореше, но сега отмести поглед. Нещо в изражението ѝ беше предизвикало в

съзнанието му толкова ясна представа как те двамата, той и тя, заминават заедно към морето, че му се прииска да я спре веднага, на улицата, да обхване лицето ѝ с ръце и да я целуне дълго и силно. Боже! Какво му ставаше?

Джими запали цигара и запуши, крачейки.

— Ами ти? — измърмори той засрамен в опит да оправи нещата.
— Какво бъдеще виждаш? За какво си мечтаеш?

— О, не мисля много за бъдещето — махна с ръка тя.

* * *

Стигнаха до спирката на метрото и се сбогуваха неловко. Джими се чувстваше неудобно, дори гузно, особено защото трябваше да побърза за уговорената си среща с Доли в „Лайънс“. Въпреки това...

— Нека те изпратя до Кенсингтън — провикна се той след Вивиан. — Да се уверя, че си се прибрала благополучно.

Тя хвърли поглед назад към него.

— Ще хванеш ли бомбата, предназначена за мен?

— Ще се постарая.

— Не, благодаря. Предпочитам да се прибера сама.

С тези думи се върна и частица от предишната Вивиан, която крачеше пред него по улицата и дори не се усмихваше.

* * *

Доли седеше, пушеше и се оглеждаше за Джими през прозореца на ресторанта. От време навреме извърщаше поглед от чашата си и поглаждаше бялата кожа на ръкава на палтото си. Всъщност беше твърде топло за кожено палто, но на Доли не ѝ се искаше да го съблича. То я караше да се чувства важна, дори властна, а сега тя се нуждаеше от това повече от всякога. Напоследък изпитваше мъчителното усещане, че нещата се изплъзват между пръстите ѝ и тя започва да губи контрол. Прилошаваше ѝ от тази мисъл, а най-неприятна беше прокрадващата се нощем в съня ѝ нерешителност.

Когато замисли плана, той ѝ се струваше идеален — просто начин да даде урок на Вивиан Дженкинс и в същото време да уреди положението на тях двамата с Джими, — обаче с течение на времето, колкото повече приближаваше моментът Джими да уговори срещата, на която тя щеше да ги снима, Доли забеляза растящото отчуждение помежду им и колко му е трудно да я погледне в очите. Започна да осъзнава, че е допуснала огромна грешка и че изобщо не е трябвало да моли Джими да го направят. В най-мрачните си мигове Доли се опасяваше, че той не я обича толкова, колкото тя — него, че вече не я мисли за изключителна. И тази мисъл истински я плашеше.

Онази вечер се скараха ужасно. Започна се от дреболия, от някакъв неин коментар за Кейтлин Руфъс, за поведението ѝ, когато наскоро излезли на танци с Кити и останалите. Стотици пъти досега беше говорила така, обаче този път думите ѝ предизвикаха разгорещен спор. Доли се слиса от острия тон на Джими, от нещата, които ѝ наговори; посъветва я да си избере по-свестни приятели, след като старите толкова я разочароват, подметна дори, че може следващия път да предпочете да дойде на гости на него и на баща му, вместо да излиза с хора, които явно не харесва. Всичко беше толкова неочаквано, толкова нелюбезно, че тя се разплака на улицата. Обикновено, когато Доли плачеше, Джими разбираше колко е наранена и веднага се опитваше да оправи нещата, но не и този път. Просто кресна „Господи!“ и се отдалечи със стиснати юмруци.

Доли преглътна риданията си, заслушана и изчакваща в тъмното, и отначало не чу нищо. Реши, че наистина е останала самичка, че е прекалила и този път той наистина я е изоставил.

Не беше. Джими се върна, но вместо да ѝ се извини, както очакваше Доли, ѝ заяви с глас, който тя едва позна:

— Трябваше да се омъжиш за мен, Дол. Трябваше да се омъжиш за мен, когато те помолих.

Думите му предизвикаха надигането на болезнено ридание в гърлото ѝ и тя проплака:

— Не, Джими, ти трябваше да ме помолиш по-рано!

След това се сдобриха на стълбите на пансиона на госпожа Уайт. Целунаха се за лека нощ предпазливо и учтиво, единодушни, че чувствата им са взели превес, и толкова. Обаче Доли знаеше, че се е случило нещо повече. След това лежа будна цели четири часа,

премисляше последните седмици, спомняше си всяка среща с него, какво му е казвала, какво е било неговото поведение и докато всичко това се разиграваше в главата ѝ, тя проумя. Беше заради плана, заради онова, което го беше помолила да стори. Вместо да оправи отношенията им, както се бе надявала, имаше опасност умният ѝ план да развали всичко...

Седнала в кафенето сега, Доли изгаси цигарата си и извади писмото от чантата си. Издърпа го от плика и го препрочете. Предложение за работа от пансиона „Сий Блу“. Джими намери обявата във вестника и ѝ я изряза. „Звучи страхотно, Дол — каза ѝ тогава. — Превъзходно място на морето — чайки, солен въздух, сладолед... И аз ще успея да си намеря работа... все ще открия нещо.“ Доли не си представяше как ще почиства след бледите и ръсеци пясък туристи, обаче Джими ѝ вися над главата, докато не написа писмото, и отчасти неговата категоричност много ѝ допадна. Защо не, реши тя накрая. Джими щеше да бъде доволен, а ако получеше работата, тя винаги можеше тайно от него да я откаже. Тогава Доли смяташе, че не се нуждае от такава работа, не и когато Джими най-сетне уреди снимката с Вивиан...

Вратата на кафенето се отвори и влезе Джими. Личеше си, че е тичал — от нетърпение да я види, надяваше се тя. Доли му махна и го проследи с поглед, докато се доближаваше към масата — тъмният перчем беше паднал над лицето му и той изглеждаше красив, чорлав и някак опасен.

— Здравсти, Дол — целуна я той по бузата. — Малко е топличко за кожено палто, не мислиш ли?

— Добре ми е — усмихна се Доли и поклати глава.

Премести се на седалката в сепарето, но той седна срещу нея и вдигна ръка, за да извика сервитьорката.

Доли го изчака да си поръча чай, но накрая не издържа, пое си дълбоко дъх и каза:

— Хрумна ми една идея.

Лицето му се напрегна и тя усети самокритично бодване, когато забеляза колко бдителен е станал. Пресегна се и нежно го погали по ръката.

— О, Джими, не е нищо такова... — Замълча и задъвка бузата си отвътре. — Всъщност — снижи глас тя — мислех си за онова нещо, за

плана.

Той вирна отбранително брадичка и тя побърза да продължи:

— Може би трябва да забравим за всичко — за срещата, за снимката.

— Наистина ли?

Тя кимна и по изражението на Джими отсъди, че е взела правилното решение.

— Изобщо не биваше да те моля... — заизливаха се като каскада думите ѝ, — не разсъждавах трезво. Цялата история с лейди Гуендолин, със семейството ми... явно малко ме е подлудила, Джими.

Той се премести до нея и обхвана лицето ѝ с ръце. Тъмните му очи потърсиха нейните.

— Разбира се, клетото ми момиче.

— Не биваше да те моля — повтори тя, докато той я целуваше. — Не беше честно. Извиня...

— Шшшт! — спря я той и гласът му прозвуча облекчено и по-сърдечно. — Не се притеснявай. Всичко е в миналото. Двамата с теб трябва да оставим всичко в миналото и да гледаме напред.

— Много бих искала.

Той се отдръпна да я погледне, поклати глава и се засмя със смесица от изненада и удоволствие. Превъзходен звук, от който тръпки полазиха по гърба ѝ.

— И аз бих искал — увери я той. — Каж ми какво ти е хрумнало. Канеше се да го споделиш, когато дойдох.

— А, да — развълнувано поде Доли. — Представлението, което репетирате... Би трябвало да съм на работа, но реших, че може да се измъкна и да дойда с теб.

— Наистина ли?

— Разбира се. Много ще ми е приятно да се запозная с Нела и с останалите, пък и кога друг път ще видя как моето момче изпълнява ролята на Менче-Звънче?

* * *

Първото и единствено представление на „Питър Пан“ на невръстните актьори от болницата на доктор Томалин за сираци от

войната пожъна бляскав успех. Децата летяха, сражаваха се и творяха чудеса на прашния таван само с няколко стари чаршафа. Онези, които бяха твърде болни, за да участват, крещяха, примираха от радост и надаваха възгласи, както се полага на въодушевена публика, а в ръцете на Джими Менче-Звънче се представи великолепно. След това хлапетата изненадаха Джими, като смъкнаха нарисуваното пиратско знаме и на негово място поставиха надпис „Славеева звезда“, а после изпълниха версия на приказката, която той им беше разказал. Бяха репетирали тайно. Доктор Томалин изнесе реч, след като актьорите за втори път бяха аплодирани, и даде знак на Вивиан и на Джими също да се поклонят. Джими погледна към Доли в публиката, която му махаше, усмихна ѝ се и ѝ намигна.

Притесняваше се, че трябва да я доведе, но вече не си спомняше защо. Сигурно защото предложението ѝ беше породило у него вина заради близостта му с Вивиан, тревога, че нещата помежду им може да се развият зле. В мига, в който стана ясно, че няма да успее да я разубеди да не идва, той реши да оправи щетите. Не призна за приятелството си с Вивиан, но вместо това се зае да обяснява как ѝ е потърсил сметка, задето се е държала толкова неучтиво с Доли, когато тя отишла да ѝ върне медальона.

— Говорил си ѝ за мен?

— Разбира се — отговори Джими и хвана ръката на Доли на излизане от кафенето, докато поемаха в затъмнения град. — Ти си моето момиче. Как така няма да говоря за теб!

— А тя какво, призна ли? Каза ли ти колко отвратително се държа?

— Да. — Джими се спря, докато Доли си запали цигара. — Чувстваше се ужасно. Каза, че през онзи ден преживяла нещо неприятно, но това не извинявало поведението ѝ.

На лунната светлина той забеляза как Доли ухапа своята трепереца от вълнение долна устна.

— Беше ужасно, Джими — каза тя. — Какви неща ми наговорил! И как ме накара да се почувствам!

Той прибра косата ѝ зад ухото.

— Искала да ти се извини, опитала се, но когато отишла в къщата на лейди Гуендолин, нямало никого.

— Идвала е да ме търси?

Джими кимна и забеляза как изражението ѝ се смекчи. Огорчението ѝ светкавично изчезна. Промяната беше шеметна, но това не биваше да го учудва. Емоциите на Доли приличаха на хвърчила с дълги върви — тъкмо падне някое, и вятърът подеме следващото в ярки цветове.

След това отидоха на танци, за пръв път от седмици, без проклетият план да им тегне над главите, прекараха си чудесно заедно точно като преди. Смяха се и се шегуваха, а когато ѝ пожела лека нощ и се измъкна от прозореца на долния етаж на пансиона на госпожа Уайт, Джими реши, че в крайна сметка може би не е толкова лоша идея да заведе Доли на представлението.

* * *

И имаше право. След колебливото начало денят протече похубаво, отколкото можеше да мечтае. Когато пристигнаха, Вивиан оправяше платното на кораба. Джими прочете изненадата по лицето ѝ, когато се обърна и го видя с Дол, забеляза как усмивката ѝ започва да помръква, преди тя да успее да се овладее, и го прободде тревожно опасение. Вивиан внимателно слезе, докато Джими окачваше бялото кожено палто на Дол, стаил дъх, докато двете се поздравяваха. Само че поздравът мина гладко. Той беше доволен и горд от поведението на Доли. Тя се постара да обърне гръб на миналото и да се държи дружелюбно с Вивиан. Личеше си, че Вивиан също изпитва облекчение, макар да беше по-мълчалива от обикновено и може би не толкова сърдечна. Когато я попита дали Хенри ще дойде да гледа представлението, тя го изгледа така, все едно я е оскърбил, но после си спомни, че съпругът ѝ има много важна работа в министерството.

Слава богу, че Доли притежаваше дарбата да разведрява настроението.

— Хайде, Джими — подкани го тя и хвана Вивиан за ръка, когато децата започнаха да прииждат. — Снимай ни, моля те. Двете ти любими момичета.

Вивиан понечи да се възпротиви с думите, че не обича да я снимат, обаче Дол толкова се стараше, че Джими не искаше усилията ѝ да останат безплодни.

— Обещавам, че няма да боли — каза той с усмивка и най-накрая Вивиан кимна едва-едва в знак на съгласие.

Аплодисментите най-сетне утихнаха и доктор Томалин събщи на децата, че Джими е подготвил нещо за всички тях. Съобщението беше посрещнато с нови бурни овации. Джими им махна и се зае да им раздава копия от снимката. Беше я направил преди няколко дни, докато Вивиан боледуваше — всички участници с костюми, застанали в кораба на сцената.

Беше извадил копие и за Вивиан, която забеляза в далечния ъгъл на мансардата да събира в плетена кошница захвърлените по пода костюми. Доктор Томалин и Майра разговаряха с Доли, затова той се приближи към Вивиан.

— Е — поде, когато застана до нея.

— Е...

— Очаквам страхотни рецензии в утрешните вестници.

— Несъмнено — засмя се тя.

Той ѝ подаде една снимка:

— Това е за теб.

Тя я взе и с усмивка се вгледа в лицата на децата. Наведе се да остави кошницата, блузата ѝ леко се отвори и Джими видя една синина от рамото до ключицата ѝ.

— Дреболия — увери го тя, когато проследи погледа му, и пръстите ѝ бързо придърпаха плата. — Паднах по време на затъмнението, докато отивах в укритието. Блъснах се в една пощенска кутия — а уж са използвали боя, която се вижда в тъмното.

— Сигурна ли си? Изглежда ми сериозно.

— Лесно ми се появяват синини. — Очите ѝ срещнаха неговите и за част от секундата му се стори, че съзира нещо в тях, но после тя се усмихна. — Пък и нали ходя твърде бързо. Все се блъскам в разни неща — понякога дори в хора.

Джими се усмихна, припомняйки си деня на срещата им, но едно дете хвана Вивиан за ръката и я издърпа. Мислите на Джими се насочиха към честите ѝ боледувания, към факта, че няма деца, към нещата, известни му за хората, на които лесно им се появяват синини, и той усети как коремът му се свива.

Вивиан приседна в крайчеца на леглото и извади снимката, която ѝ беше дал Джими — онази, направена по време на бомбардировката, с пушека, проблясващите стъкълца и семейството отзад. Усмихна се, впери поглед в нея, после се отпусна назад, затвори очи и подкани съзнанието си да премине границата и да се озове в нейната вълшебна страна. Воалът, искрящите светлинки на дъното на водния тунел, семейството ѝ отвъд, което я чакаше в тяхната къща.

Лежеше и се опитваше да ги съзре, а после се помъчи още по-старателно.

Безполезно беше. Отвори очи. Напоследък затвореше ли ги, Вивиан виждаше единствено Джими Меткалф. Падналата над челото му тъмна коса, потрепването на устните му, когато се канеше да изрече нещо смешно, и как се ключваха веждите му, когато говореше за баща си...

Рязко се изправи, приближи се до прозореца и остави снимката върху леглото си. Мина цяла седмица от пиесата и Вивиан не можеше да си намери място. Липсваше ѝ работата с децата и с Джими, не издържаше безкрайните дни, когато поделеше времето си между столовата и тази огромна притихнала къща. Беше тихо, адски тихо. Трябваше по стълбите да тичат деца, да се пързаят по перилата, да трополят на тавана. Дори Сара, прислужницата, беше напуснала — Хенри настоя да я освободят след случилото се, но Вивиан не би имала нищо против Сара да остане. Не си даваше сметка до каква степен е свикнала с бръмченето на прахосмукачката, със скърцането на старите подове, с неясното усещане, че още някой диша, движи се, гледа в същото пространство, което обитава и тя...

Мъж на стар велосипед премина, клатушкайки се, долу по улицата с пълна с градинарски инструменти кошница на кормилото и Вивиан пусна прозрачното дневно перде върху облепеното с хартиения кръст стъкло. Приседна в края на близкото кресло и отново се помъчи да подреди мислите си. От дни съчиняваше писмо до Кейти — щеше да е първото след неотдавнашното посещение на приятелката ѝ в

Лондон и Вивиан нямаше търпение да оправи нещата помежду им. Не да отстъпи — Вивиан не се извиняваше, когато беше уверена в правотата си, — а по-скоро да ѝ обясни.

Не бе успяла по време на срещата им да убеди Кейти, че приятелството ѝ с Джими е истинско и благородно и най-вече, че е напълно невинно. Че няма намерение да разваля брака си или да застрашава здравето си, нито да разиграва друг от страховитите сценарии, за които я предупреди Кейти. Искаше да ѝ обясни за господин Меткалф, за уменията му да я размива, за непринудеността, докато разговаряха или разглеждаха снимките му, за вярата му в най-доброто у хората и за усещането ѝ, че той не е способен на грубост. Искаше да убеди Кейти, че чувствата ѝ към Джими са такива, каквито изпитват помежду си приятелите.

Макар и да не беше точно така.

Вивиан знаеше точно в кой миг се бе влюбила в Джими Меткалф. Тя седеше на масата за закуска долу, Хенри ѝ разказваше някои неща от работата си в министерството, а тя кимаше, но си мислеше за една случка в болницата — нещо смешно, което беше направил Джими, за да развесели най-новия им пациент — и после се засмя противно на волята си, слава богу, в момент от разказа на Хенри, който той смяташе за забавен, защото той ѝ се усмихна, дойде да я целуне и каза:

— Знаех си, че и ти ще си на това мнение, скъпа.

Вивиан знаеше също, че чувствата ѝ не са споделени и че не би могла да ги признае пред Джими. Дори ако по някаква случайност той изпитваше същото, Джими и Вивиан нямаха бъдеще. Тя не можеше да му го предложи. Съдбата ѝ беше решена. Положението не ѝ причиняваше тревога или страдание, вече не, от известно време беше приела живота, който ѝ оставаше. Със сигурност не се нуждаеше от прошепнати неуместни признания или физически прояви на любов, за да се чувства цялостна.

Тъкмо обратното. Вивиан отдавна беше научила, още като дете на една самотна гара, на път да се качи на кораб за далечна страна, че може да контролира единствено живота, разиграващ се в съзнанието ѝ. В къщата на Кампдън Гроув, когато чуваше как Хенри си подсвирква в банята, подстригва си мустаците и се любува на профила си, ѝ стигаше да знае, че онова, което носи в себе си, си е само нейно.

Въпреки това се стъписа, когато видя Джими и Доли Смитам заедно на представлението. Бяха говорили един-два пъти за неговата годеница, обаче Джими винаги се затваряше, когато зачекнеха темата, затова Вивиан престана да пита. Беше свикнала да мисли за него като за човек, който няма друг живот извън болницата и други близки, освен баща си. Обаче докато го гледаше заедно с Доли — колко нежно я държеше за ръка, как насочваше поглед към нея — Вивиан се оказа принудена да се изправи срещу истината. Тя може и да обичаше Джими, обаче той обичаше Доли. Нещо повече, Вивиан разбираше защо. Според нея Доли беше хубава и забавна, беше преизпълнена с пламенен авантюризм, който привличаше хората към нея. Веднъж Джими беше казал за нея, че „сияе“, и Вивиан разбра какво е имал предвид. Разбира се, че той ще я обича, нищо чудно, че искаше да бъде мачтата за нейното превъзходно, издуто от вятъра платно — тя беше жена, която би предизвикала подобна всеотдайност у мъж като Джими.

Точно това Вивиан възнамеряваше да каже на Кейти — че Джими е сгоден и ще се жени, че годеницата му е очарователна жена и че няма причина той и Вивиан...

Телефонът на масичката до нея звънна и Вивиан го погледна изненадана. Никой не се обаждаше на Кампдън Гроув номер двайсет и пет денем, колегите на Хенри го търсеха на работата, а Вивиан нямаше много приятели, поне не такива, които да ѝ се обаждат по телефона. Вдигна несигурно.

Отсреща се разнесе непознат мъжки глас. Тя не разбра как се казва господинът, защото той каза името си твърде бързо.

— Ало? — повтори тя. — Кой казахте, че се обажда?

— Доктор Лайънъл Руфъс.

Вивиан не се сещаше да познава човек с това име и се запита дали не е колега на доктор Томалин.

— С какво мога да ви помогна, доктор Руфъс? — Вивиан се слиса колко много собственият ѝ глас тук, в този друг живот, прилича на гласа на майка ѝ, когато тя им четеше приказки — тогава ставаше отривист, съвършен и отнесен, съвсем различен от истинския ѝ глас.

— С Вивиан Дженкинс ли разговарям?

— Да?

— Госпожо Дженкинс, може ли да разговаряме по един деликатен въпрос? Свързан е с млада жена, която, мисля, сте срещали

няколко пъти. Навремето е живяла в къщата срещу вашата и е работила като компаньонка на лейди Гуендолин.

— Дороти Смитам ли имате предвид?

— Да. Ще ви кажа нещо, което обикновено не обсъждам с други хора — някои въпроси изискват поверителност, — но в този случай мисля, че е във ваш интерес. Най-добре е да седнете, госпожо Дженкинс.

Вивиан вече беше седнала, затова изсумтя тихо в знак на съгласие, после заслуша внимателно непознатия лекар, който ѝ разказа небивала история.

Слушаше и почти не говореше, а когато доктор Руфъс накрая затвори, Вивиан дълго седя с телефонната слушалка в ръка. Превърташе думите му в мислите си и се опитваше да ги преплете така, че да извлече някакъв смисъл — той говореше за Доли („Добро момиче, чието въображение понякога прекомерно се развихря“) и за нейния млад годеник („Джими, струва ми се — не съм го виждал“), разказа ѝ за желанието им да бъдат заедно, за нуждата им от пари, с които да започнат на чисто. Обрисова ѝ и плана, който са скроили, предвиденото там нейно участие. Когато Вивиан се озадачи на глас защо са избрали нея, той ѝ обясни отчаянието на Доли, когато била „отхвърлена“ от човек, на когото дълбоко се възхищавала.

Отначало Вивиан се вцепени от разговора — и толкова по-добре, защото иначе щеше да бъде смазана от болката, която изпита, от лъжовността на неща, които беше смятала за хубави и истински. Каза си, че този мъж бърка, че това е просто жестока шега или грешка, обаче после си спомни горчивината, изписала се по лицето на Джими, когато го попита защо с Доли не се оженят веднага, спомни си как той я укори, как ѝ напомни, че нейните романтични идеали са лукс, достъпен само за хората, които могат да си ги позволят, и проумя всичко.

Поседя съвсем неподвижно, заслушана в притихналата голяма къща, докато надеждите ѝ рухваха край нея. Вивиан прекрасно умееше да изчезва зад бурята на емоциите си, страшно много пъти го беше правила, но това беше различно, предизвика болка в част от личността ѝ, която отдавна беше скътала надълбоко. В този момент Вивиан прозря с небивала яснота като никога преди, че копнее не просто за Джими, а за онова, което представлява той. Различен живот, свобода и

бъдеще, каквото беше престанала да си представя за себе си, бъдеще, което се носи устремно напред, без да е възпирано от тухлена преграда напърно на пътя. А също и минало, но не миналото от нейните кошмари, а възможността за изграждането на мост между тогава и сега, помиряването със събитията, случили се много отдавна...

Вивиан се опомни едва когато чу часовника в хола да бие. И си даде сметка, че е заложено нещо повече от собственото ѝ скръбно разочарование. Много повече. Съзнанието ѝ се изпълни със страх. Остави телефонната слушалка на мястото ѝ и погледна часовника си. Два часът. Следователно имаше още три часа, преди да трябва да си бъде у дома за вечерята с Хенри.

Нямаше време да ридае. Вивиан се приближи до бюрото и направи каквото трябваше. Запъти се към вратата, залитайки — единственият външен признак за вътрешните ѝ терзания, после забързано се върна да вземе книгата. Надраска посланието си напърно на страницата, щракна капачето на писалката си в голямата зейнала къща и после, без да се колебае нито минутка повече, бързо слезе по стълбите и излезе.

* * *

Вратата отвори госпожа Хамблин, която седеше при господин Меткалф, докато Джими е на работа. Усмихна се, когато видя Вивиан, и каза:

— О, радвам се, че сте вие, скъпа. Ще отскоча до бакалницата, ако нямате нищо против, след като ще бъдете тук да го погледате. — Преметна мрежа през ръката си и потупа носа си отстрани, докато излизаше забързано. — Чух, че продават банани по втория начин, стига да си поискаш любезно.

Вивиан се беше привързала силно към бащата на Джими. Понякога си мислеше, че собственият ѝ баща щеше да бъде досущ като него, стига да бе доживял до неговата възраст. Господин Меткалф беше отраснал във ферма сред цяла сюррия деца и Вивиан чувстваше близки много от историите, които разказваше той — те несъмнено бяха повлияли на мечтите на Джими за живота, който иска да води. Днес обаче не беше добър ден за баща му.

— Сватбата — стисна той ръката ѝ, — нали не сме пропуснали сватбата?

— Със сигурност не сте — благо отвърна Вивиан. — Каква сватба без вас? Как можахте да си го помислите — няма как да се случи такова нещо.

Сърцето на Вивиан се сви за него. Старецът беше объркан и уплашен и на нея ѝ се искаше да може да направи нещо повече, за да облекчи състоянието му.

— Какво ще кажете за чаша чай? — предложи тя.

— Да, о, да, ако обичате — отвърна той толкова признателен, все едно бе сбъднало най-съкровено му желание. — Звучи прекрасно.

Чу се превъртането на ключ в ключалката точно когато Вивиан разбъркваше капката кондензирано мляко, както обичаше да пие чая си старецът.

Влезе Джими и ако се учуди да я види там, с нищо не го показва. Усмихна ѝ се сърдечно и Вивиан също му се усмихна, усещайки стягане в гърдите си.

Тя поостана още малко, разговаряйки и с двамата, удължи посещението, колкото се осмели. Но дойде време да си тръгва, Хенри щеше да я очаква.

Джими я изпрати до спирката на метрото както винаги, но когато стигнаха, тя не се запъти към входа.

— Нося ти нещо — каза Вивиан и бръкна в чантичката си. Извади своята книжка „Питър Пан“ и му я подаде.

— Подаряваш ми я?

Тя кимна.

Той беше трогнат, личеше си, но и объркан.

— Написала съм ти посвещение — додаде тя.

Той разгърна книгата и прочете на глас какво му е написала: „Истинският приятел е като светлина в мрака“. Той се усмихна срещу книгата, а после изпод перчема си се усмихна и на нея.

— Вивиан Дженкинс, това е най-хубавият подарък, който съм получавал.

— Хубаво. — Болка прониза гърдите ѝ. — Сега сме квит. — Тя се поколеба, понеже съзнаваше, че онова, което се кани да направи, ще промени всичко. Сетне си напомни, че всичко вече е различно — телефонното обаждане на доктор Руфъс го беше променило,

безстрастният му глас продължаваше да звучи в главата ѝ, нещата, които ѝ бе казал съвсем директно. — Нося ти още нещо.

— Нали знаеш, че днес не е рожденият ми ден?

Тя му подаде къс хартия.

Джими го обърна, прочете какво пише и я погледна:

— Какво е това?

— Мисля, че е очевидно.

Джими се озърна през рамо и снижи глас:

— Искам да кажа — за какво е?

— Заплащане. За страхотната работа, която свърши в болницата.

Той ѝ върна чека, все едно е отровен.

— Не съм искал да ми се плаща, исках да помогна. Не ти искам парите.

За част от секундата в гърдите ѝ припламна съмнение, но тя вече го познаваше добре и забеляза как очите му избягват нейните. Вивиан не се почувства откъсната заради срама му, просто се натъжи.

— Знам, че е така, Джими, знам и че не си искал да ти се плаща. Обаче искам да го вземеш. Не се съмнявам, че ще намериш за какво да използваш парите. Помогни на баща си. Или на твоята прекрасна Доли — ако така ще ти е по-лесно, приеми го като начин да ѝ се отплатя за огромната добрина да ми върне медальона. Използвай парите, за да се оженим, за да бъде всичко идеално точно както го искате — за да се преместим и да започнем нов живот край морето, да имаме деца, красиви мебели.

— Нали каза, че не мислиш за бъдещето — прозвуча безизразно гласът му.

— Имах предвид своето бъдеще.

— Защо го правиш?

— Защото те харесвам. — Тя пое ръцете му в своите и ги стисна силно. Бяха топли и силни ръце. — Мисля, че ти си прекрасен човек, Джими, един от най-свестните, които познавам, и искам да живееш щастливо.

— Звучи като сбогуване.

— Така ли?

Той кимна.

— Сигурно защото е. — Тя се приближи още мъничко и след мигновено колебание го целуна там, на сред улицата, целуна го съвсем

леко, едва, безвъзвратно, а после се вкопчи в ризата му, за да запамети мига. — Сбогом, Джими Меткалф — каза тя. — Този път... този път няма да се срещнем отново.

* * *

След това Джими стоя дълго, забол поглед в чека. Почувства се предаден от нея, дори ѝ се разгневи, макар да съзнаваше, че е напълно несправедлив. Но защо ще му дава такова нещо? И защо сега, когато планът на Дол беше забравен и бяха станали истински приятели? Дали не беше свързано с тайнствената ѝ болест? Имаше нещо окончателно в думите ѝ и това го притесняваше.

През цялата следваща седмица, докато отбиваше въпросите на баща си кога ще дойде отново красивото му момиче, Джими се взираше в чека и се чудеше как да постъпи. Част от него копнееше да скъса омразната хартийка на стотици късчета, но не го стори. Не беше глупав, съзнаваше, че това е отговорът на всичките му молитви, макар да го караше да изгаря от срам, от безсилие и от странна неназовима печал.

Настъпи денят, когато трябваше отново да се срещне с Доли на чай в „Лайънс“, и той се чудеше дали да вземе чека със себе си. Въртеше и сучеше около въпроса: вадеше го от своя екземпляр на „Питър Пан“ и го слагаше в джоба си, отново го прибираще в книгата и скриваше проклетото нещо от погледа си. Поглеждаше часовника си. И отново същата поредица. Закъсняваше. Знаеше, че Доли ще го чака. Имала да му покаже нещо важно. Щеше да се взира към вратата с грейналите си големи очи, а той никога нямаше да може да ѝ обясни, че е изгубил нещо рядко и скъпоценно.

Джими имаше чувството, че всички тъмни сенки на света го обгръщат плътно, пъхна в джоба си „Питър Пан“ и се запъти на среща с годеницата си.

* * *

Доли го чакаше на същото място до прозореца, както когато предложи плана. Веднага я видя, защото носеше противното си бяло палто — вече не беше студено за кожено палто, но Доли не го сваляше. В съзнанието на Джими палтото до такава степен беше свързано с отвратителния им план, че само като го зърнеше, и тялото му се свиваше от пристъп на гадене.

— Извинявай, че закъснях, Дол.

— Джими. — Очите ѝ блестяха. — Направих го.

— Какво направи?

— Ето виж... — Тя стискаше плик между пръстите на двете си ръце, от който сега извади квадратно парче фотографска хартия. — Наложих се дори лично да я проявя — плъзна тя снимката по масата.

Джими я взе и за един кратък миг, преди да успее да се овладее, изпита нежност. Снимката беше направена в болницата, в деня на представлението. Вивиан се виждаше ясно, Джими също, застанал близо до нея, протегнал ръка, за да докосне нейната. Двамата се гледаха — той си спомняше този момент, когато забеляза синината... И тогава проумя какво гледа.

— Дол...

— Идеална е, нали? — Тя се усмихваше широко, гордо, сякаш му прави огромна услуга и едва ли не очаква от него да ѝ благодари.

Джими каза по-силно, отколкото бе възнамерявал:

— Нали решихме да не го правим — ти каза, че е грешка, че изобщо не е трябвало да молиш за такова нещо.

— Теб, Джими. Изобщо не трябваше да моля теб.

Джими отново погледна снимката и вдигна очи към Дол. Погледът му струеше като безмилостна светлина, която излагаше на показ всички пукнатини по красивата ваза. Тя не го беше излъгала, той просто не я бе разбрал. Изобщо не я интересуваха децата, пиесата или да се сприятели с Вивиан. Просто се бе възползвала от възможността.

— Джими... — лицето ѝ помръкна. — Защо гледаш така? Мислех, че ще се зарадваш. Нали не си се отказал? Написах толкова хубаво писмо, Джими, изобщо не е нелюбезно, а и никой, освен нея няма да види сним...

— Не — отсече Джими, когато бе в състояние да продума. — Не, няма.

— Джими?

— Точно за това исках да поговорим. — Той пъкна снимката обратно в плика и го побутна към нея. — Унищожи го, Доли, не се нуждаем от такова нещо, вече не.

— Какво искаш да кажеш? — подозрително присви очи тя.

Джими извади „Питър Пан“ от джоба си, измъкна чека и ѝ го подаде през масата. Доли го обърна предпазливо и го прочете.

Бузите ѝ пламнаха.

— За какво са тези пари?

— Тя ми ги даде... за нас. За помощта ми за пиесата в болницата и за да ти благодари, че си ѝ върнала медальона.

— Наистина ли? — В очите на Доли бликнаха сълзи, но не от тъга, а от облекчение. — Но, Джими, това са десет хиляди лири.

— Така е. — Той си запали цигара, докато тя се беше вторачила в чека.

— Повече, отколкото бихме ѝ поискали.

— Да.

Доли тутакси скокна да го целуне, но Джими не почувства нищичко.

* * *

Този следобед той дълго обикаля Лондон. Доли беше взела книжката му „Питър Пан“ — никак не му се искаше да се разделя с нея, но тя я грабна и му се примили да ѝ позволи да я отнесе у дома, пък и каква причина можеше той да изтъкне за неохотата си да се раздели с книжката? Задържа чека у себе си и той тежеше в джоба му, докато Джими скиташе из разрушените улици. Без фотоапарата си не забелязваше малките поетични портрети на войната, виждаше единствено прокълнатата бъркотия. Едно знаеше със сигурност: нямаше да използва нито пени от тези пари, а и надали щеше да може да погледне Доли, ако тя го стореше.

Когато се прибра в стаята си, плачеше с горещи гневни сълзи, които изтри с ръката си, защото всичко се беше объркало, а той не знаеше как да го оправи. Баща му забеляза, че е разстроен, и го попита дали някое от съседските деца не го е тормозило в училище — искал ли татко да отиде и да оправи нещата? Сърцето на Джими се сви от

неутолимия копнеж, който предизвика у него представата отново да стане дете, да се върне в миналото. Целуна баща си по темето и го увери, че ще се оправи, а когато се съвзе, забеляза писмото на масата, адресирано със ситен прецизен почерк до господин Меткалф.

Подателката беше жена на име госпожица Кейти Елис, която осведомяваше Джими, че му пише във връзка с Вивиан Дженкинс. Джими прочете писмото и сърцето му започна да блъска в гърдите от гняв, любов и накрая от решителност. Кейти Елис изтъкваше доста основателни причини Джими да не припарва до Вивиан, но единственото, което Джими прозря, бе неистовото си желание да отиде при нея. Най-сетне проумя онова, което го беше обърквало досега.

* * *

А що се отнася до писмото, което Доли Смитам беше написала на Вивиан Дженкинс, и пъхнатата в плика снимка — те бяха забравени. Доли вече не се нуждаеше от нито едно от двете, затова не потърси плика и не забеляза липсата му. Но него го нямаше. Помете го ръкавът на дебелилото ѝ бяло палто, когато тя грабна чека и блажено се наведе да целуне Джими, пликът се плъзна и спря на ръба на масата, позадържа се няколко секунди и накрая падна в дълбоката и тясна пролука между пейката и стената.

Пликът изобщо не се виждаше и сигурно щеше да си остане там и да събира прах, да го гризат хлебарките и накрая да се разпадне от несекващата смяна на сезоните много след като имената вътре са се превърнали в отглас от минал живот. Обаче съдбата е много капризно нещо и не се случва така.

Късно през нощта, докато Доли спеше, сгушена в тясното си легълце на Рилингтън Плейс и сънуваше как ще пребледнее лицето на госпожа Уайт, когато ѝ съобщи, че напуска пансиона, един самолет „Хайнкел“ на Луфтвафе на път за Берлин пусна бомба със закъснител, която тихо се понесе надолу в топлото нощно небе. Пилотът би предпочел да улучи Марбъл Арч, но беше изморен, не се прицели точно и бомбата падна на мястото на някогашните железни перила, точно пред намиращия се в съседство „Лайънс Корнър Хаус“. Избухна в четири часа на следващата сутрин, точно когато Доли, твърде

превъзбудена от радост, за да спи, седеше в леглото си, поглеждаше към книжката „Питър Пан или Момчето, което така и не порасна“, която беше донесла от ресторанта, и изписваше името си — Дороти — много старателно над посвещението. Толкова мило от страна на Вивиан да ѝ подари книгата! На Доли ѝ домъчняваше, като се сетеше колко несправедливо я беше обвинила. Радваше се, че вече са приятелки. Бомбата разруши ресторанта и половината от съседната къща. Имаше случайни жертви, но не чак толкова, колкото можеше да бъдат, а и линейката от Станция 39 откликна светкавично и екипът се залови да претърсва руините за оцелели. Една мила служителка на име Сю, чийто съпруг Дон се беше прибрал у дома с тежко разстройство след бойните действия в Дюнкерк и чието единствено дете беше евакуирано в градче в Уелс с непроизносимо име, вече приключваше смяната си, когато забеляза нещо сред руините.

Разтърка очи и се прозя, зачуди се дали да не го остави, но после се наведе и го вдигна. Установи, че е писмо — адресирано и с марка, но още неизпратено. Пликът не беше запечатан и снимката се изхлузи върху дланта ѝ. Вече виждаше съвсем ясно, защото се бе зазорило над гордия Лондон, осеян с димящи пожарища: на снимката имаше мъж и жена, любовници — личеше си само като ги погледне човек. Как само мъжът беше вперил поглед в красивата млада жена — просто не можеше да откъсне очи. Не се усмихваше като нея, но всичко на снимката говореше на Сю, че мъжът обича жената с цялото си сърце.

Тя се усмихна мълчаливо и малко печално, защото си спомни как двамата с Дон се гледаха преди, после запечата писмото и го пъкна в джоба си. Качи се на благонадеждния кафяв даймлер до колежката си Вира и двете подкараха обратно към управлението. Сю вярваше в положителната нагласа и в това, че човек трябва да помага на другите, затова изпращането на писмото на влюбените щеше да бъде първото ѝ добро дело за този нов ден. Пусна писмото в пощенската кутия на път към къщи и до края на своя дълъг и предимно щастлив живот понякога си мислеше за тези влюбени и се надяваше нещата да са се подредили добре за тях.

Грийнейкърс, 2011 г.

Поредният ден от циганското лято и златиста мараня над полето. След като цяла сутрин седя с майка си, Лоръл предаде щафетата на Роуз и остави двете жени и бавно въртящия се вентилатор на стойка върху тоалетката, а тя излезе навън. Смяташе да се поразходи до реката, за да се поразтъпче, обаче къщичката на дървото привлече вниманието ѝ, затова реши да се покатери в нея. За пръв път от петдесет години.

Боже, вратичката се оказа много по-ниска, отколкото си спомняше. Лоръл се промуши вътре през невъобразимо наклонената долна част на отвора на входа, после седна с кръстосани крака и огледа помещението. Усмихна се, като забеляза огледалцето на Дафни, все още облеганото странично върху напречната греда. От годините живачното покритие отзад се беше напукало и обелило, затова, когато Лоръл се огледа, отражението ѝ беше неясно като върху вода. Наистина се почувства странно да види отражението на набръчканото си лице на това място, изпълнено със спомени от детството. Като Алиса, пропаднала в заешката дупка или пък отново пропадаща в нея петдесет години по-късно, за да открие, че единствената промяна е самата тя.

Лоръл върна огледалото на мястото му и си позволи да надникне през прозореца точно както в онзи ден. Сякаш чу лая на Барнаби, видя еднокрилата кокошка да кръжи в прахта, усети изопнатото слънчево сияние, отразено от камъните на алеята. Беше почти сигурна, че ако се обърне назад към къщата, току-виж, видяла обръча на Айрис да се поклаща, окачен на пръта, когато горещият вятър го побутне. Затова не се обърна. Понякога изминалото време — и онова, което се криеше в акордеоновите му гънки — бе физически болезнено. Лоръл предпочете да се извърне от прозореца.

Беше донесла в къщичката на дървото снимката на Дороти и Вивиан, която беше намерила в книжката „Питър Пан“, и сега я извади от джоба си. Снимката и сценарият на пиесата, който разнасяше със

себе си, откакто се беше върнала от Оксфорд, ѝ бяха станали нещо като талисмани, отправната точка на разплитането на една загадка — боже, страшно се надяваше — и ако имаше късмет, можеше да се окажат търсеният ключ. Двете жени не били приятелки, така твърдеше Джери, обаче би трябвало да са, иначе как ще обясниш тази снимка?

Лоръл се вгледа в двете жени, които се усмихваха на фотографа, хванати за ръце, твърдо решена да разгадае тайната. Къде ли е направена снимката? Ясно е, че е в някаква стая с наклонен таван — може би мансарда? На снимката нямаше никой друг, само малък тъмен силует зад жените, който можеше да е бързо движещ се човек — Лоръл се вгледа внимателно, — дребен човек, освен ако не е илюзия, свързана с перспективата. Дете? Може би. Макар че това не ѝ помагаше особено, навсякъде имаше деца. (Всъщност имало ли е деца в Лондон по време на войната? Много са били евакуирани, особено през първите години на лондонските бомбардировки.)

Лоръл въздъхна безпомощно. Нямаше полза, колкото и да се стараеше, това си бяха просто догадки — всички вероятности бяха еднакво достоверни и нито един от фактите, които беше открила досега, не подсказваше обстоятелствата, довели до създаването на снимката. Освен може би книжката, приютила снимката през всички изминали десетилетия. Означаваше ли нещо — дали двата предмета вървяха заедно, дали майка ѝ и Вивиан бяха участвали заедно в някаква пиеса? Или беше поредното вбесяващо съвпадение?

Лоръл съсредоточи вниманието си над Доли, сложи си очилата и обърна снимката към светлината от отворения прозорец, за да разгледа внимателно всяко зрънце. Стори ѝ се, че има нещо нередно в лицето на майка ѝ — беше напрегнато, сякаш благоразположението, което демонстрираше пред фотографа, не беше съвсем неподправено. Не беше антипатия, определено не, Лоръл нямаше усещането, че Дороти не харесва човека зад обектива, а по-скоро, че щастието ѝ е прекомерно. Че се дължи на друга емоция, не просто на чистата радост...

— Ей!

Лоръл се сепна и избуха като бухал. Погледна към входа на къщичката на дървото. Джери стоеше на най-горното стъпало и се смееше.

— О, Лол, само да си беше видяла лицето — поклати глава той.

— Да, много смешно, не се съмнявам.

— Наистина беше смешно.

Сърцето на Лоръл още биеше като лудо.

— За някое дете може би. — Погледна към безлюдната алея. — Как дойде? Не чух кола.

— Работим над телепортирането — нали се сещаш, разпадането на материята и транспортирането ѝ впоследствие. Засега се получава добре, но се опасявам, че лявата половина на мозъка ми е останала в Кеймбридж.

Лоръл се усмихна прекомерно търпеливо. Колкото и да се радваше да види брат си, не ѝ беше до шегги.

— Не ми ли вярваш? Е, добре, де. Взех автобуса и дойдох пеша от селото. — Той се покатери вътре и седна до нея. Приличаше на дългурест рошав великан, който проточваше шия, за да огледа всяко ъгълче на къщичката на дървото. — Боже, отдавна не съм се качвал тук. Много ми харесва как си се обзавела.

— Джери!

— Имах предвид апартамента ти в Лондон, но това тук не е толкова претенциозно, нали? По-естествено е.

— Свърши ли? — примигна строго срещу него Лоръл.

Той се престори на замислен, потупа се по брадичката, после вдигна непокорната си коса от челото.

— Знаеш ли, мисля, че да.

— Добре, в такъв случая ще бъдеш ли така любезен да ми кажеш какво откри в Лондон? Не искам да съм груба, но се опитвам да разплета доста сложна семейна загадка.

— Ами добре. Като го представяш така... — Беше праметнал напряко през рамото си зелена платнена чанта и вдигна ремъка над главата си, дългите му пръсти затършуваха вътре и измъкнаха малко тефтерче. Лоръл се смая от вида му, но прехапа език и не изтъкна колко опърпано ѝ изглежда — отвсякъде стърчаха хартийки, отгоре и отдолу имаше завили са на ролца залепващи се листчета, на корицата се мъдреше петно от кафе. Този мъж имаше докторат и един куп статии, та човек би допуснал, че той умее да си води бележки и умело се ориентира в тях.

— Докато ровичкаш — каза Лоръл непоколебимо бодро, — да ти кажа, че размишлявах над онова, което ми съобщи онзи ден по

телефона.

— Ммм? — продължи да тършува той из листчетата си.

— Каза, че Дороти и Вивиан не са били приятелки, че почти не са се познавали.

— Точно така.

— Просто... извинявай, но не разбирам как така. Възможно ли е да не си разбрал? Искам да кажа... — тя вдигна снимката на двете млади жени, хванати за ръце, усмихнати пред обектива, — какво ще кажеш за това?

Той взе снимката от ръката ѝ.

— Бих казал, че са били доста красиви млади дами. Качеството на филмите съществено се е подобрило оттогава. Черно-белите снимки имат много по-меланхолично излъчване от...

— Джери — предупредително го прекъсна Лоръл.

— И бих допълнил следното — върна ѝ той снимката — от тази снимка разбирам, че за части от секундата преди шейсет години майка ми е хванала за ръка друга жена и се е усмихнала пред обектива.

По дяволите сухата научна логика, начумери се Лоръл.

— Ами за това? — вдигна тя старото издание на „Питър Пан“ и отгърна на титулната страница. — Има посвещение — посочи му с пръст ръкописните редове. — Погледни.

Джери остави листовите в скута си и взе книжката. Прочете съобщението.

— „На Дороти, истинският приятел е като светлина в мрака, Вивиан.“

Лоръл съзнаваше, че е дребнаво от нейна страна, но просто не успя да овладее ликуването си:

— Малко по-трудно е да оспориш това, нали?

Той долепи възглавничката на палеца към трапчинката на брадичката си и се намръщи, все още загледан в страницата.

— Наистина това е малко по-трудно. — Вдигна книгата по-близо до очите си и изви вежди, като се опитваше да се съсредоточи, после я завъртя към светлината. Лоръл видя как по лицето на брат ѝ плъзна усмивка.

— Какво? — попита тя. — Какво има?

— Е, разбира се, не очаквам ти да си забелязала — вие, хуманитаристите, не обръщате внимание на подробностите.

— Дай по същество, Джери.

Той ѝ върна книгата.

— Вгледай се отблизо. Струва ми се, че посвещението е написано с различна писалка от тази на името отгоре.

Лоръл се премести по-близо до прозореца на къщичката на дървото и остави слънцето да струи право върху страницата. Намести очилата си за четене и се вгледа в надписа.

Е, голям детектив се беше оказала, няма що, направо не можеше да повярва, че не е забелязала преди. Посвещението за приятелството беше написано с друга писалка, малко по-тънка. Може би Вивиан беше започнала да пише с една писалка, после беше взела друга — сигурно ѝ беше свършило мастилото, — но това беше слабо вероятно, нали?

Лоръл бе завладяна от обезсърчителното усещане, че се хваща за сламка, особено когато продължи да се вира и откри дребни различия в двата почерка. Гласът ѝ прозвуча тихо и накъсано:

— Значи, намекваш, че мама сама е написала името си в книгата си, така ли? За да изглежда, като че ли ѝ е подарък от Вивиан?

— Нищо не намеквам. Само казвам, че са използвани две различни писалки. Обаче, да, определено има такава вероятност, особено в светлината на наблюденията на доктор Руфъс.

— Да — съгласи се Лоръл и затвори книгата. — Доктор Руфъс... разкажи ми всичко, което си открил за него, Джери. Всичко, което е писал за... — махна тя с пръсти — натрапливото състояние на мама.

— Първо, не е било натраплива невроза, а нещо като твоята най-обикновена натрапливост.

— Има ли разлика?

— Ами да. Едното е клинично състояние, а другото е отделна особеност. Доктор Руфъс несъмнено е смятал, че мама има известни проблеми — ще стигна и до тях, — но никога не му е била пациентка. Докторът я познавал още от дете — дъщеря му била приятелка на мама в Ковънтри. Доколкото разбирам, я харесвал и се интересувал от живота ѝ.

Лоръл погледна към снимката в ръката си, към красивата си млада майка.

— Не се съмнявам.

— Редовно се виждали на обяд и...

— ... и по някаква случайност той записал повечето неща, които тя му казала, така ли? Голям приятел, няма що.

— И толкова по-добре за нашите цели.

Лоръл беше принудена да се съгласи по този въпрос, но доста неохотно.

Джери затвори бележника си и погледна към лепящото се листче на корицата.

— И така, според Лайънъл Руфъс мама открай време била дружелюбно момиче, игриво, забавно и с развнтено въображение — все неща, които ние си знаем за нея. Произходът ѝ бил скромнен, но тя отчаяно копнеела да води приказен живот. Той се заинтригувал от нея най-напред, защото изследвал нарцисизма...

— Нарцисизма ли?

— ... и по-конкретно ролята на фантазията като защитен механизъм. Забелязал, че някои от нещата, които мама казвала и правела като тийнейджър, отговаряли на списъка с особености, над които той работел. Нищо прекомерно, просто известна погълнатост от собствената ѝ личност, необходимост да усеща възхищението на околните, склонност да се възприема като изключителна, мечти за успех и популярност...

— Звучи ми като всеки тийнейджър, когото познавам.

— Именно, при това критериите са доста изменчиви. Някои нарцисични особености са разпространени и нормални, други хора придават на тези особености вид, за който обществото щедро ги възнаграждава...

— Кой например?

— О, не знам... актьорите — усмихна ѝ се той криво. — Не, сериозно, каквото и да иска да ни внуши Караваджо, не става въпрос само да се оглеждаш в огледалото по цял ден...

— Дано да е така. Иначе Дафни го е загазила.

— Обаче личностите, склонни към нарцисизъм, са податливи на натрапливи представи и фантазии.

— Като въображаеми приятелства с хора, на които се възхищават?

— Именно. Много пъти става дума за безобидна илюзия, която избледнява с течение на времето, и обектът на страстното желание нищо не подозира, обаче в други случаи, ако човекът е склонен да се

изправи пред факта, че фантазията му не е реална — ако се появи пукнатина в огледалото, така да се каже, — тогава тези хора преживяват отхвърлянето много тежко.

— И търсят отмъщение?

— Да, бих казал. Но най-вероятно го смятат по-скоро за въздадено правосъдие, отколкото за отмъщение.

Лоръл си запали цигара.

— В бележките си доктор Руфъс не навлиза в големи подробности, но, изглежда, че в началото на четиресетте години, когато мама е била около деветнайсетгодишна, си е фантазирала основно за две неща: първо, във връзка с работодателката си — била е убедена, че старата аристократка гледа на нея като на своя дъщеря и възнамерява да ѝ завещае огромна част от семейното си имущество...

— Но тя не го направила?

Джери наклони глава и търпеливо изчака Лоръл да си отговори сама:

— Не, разбира се. Продължавай...

— Втората е въображаемото ѝ приятелство с Вивиан. Двете са се познавали, но изобщо не са били толкова близки, колкото си е въобразявала мама.

— Значи се е случило нещо, което е развалило фантазията?

Джери кимна.

— Не намерих много подробности, но доктор Руфъс пише, че мама била „оскърбена“ от Вивиан Дженкинс. Обстоятелствата са неясни, обаче допускам, че Вивиан е отрекла да я познава. Мама се е почувствала наранена и злепоставена, вероятно и гневна, но — според доктор Руфъс — се оправила, защото след около месец научил, че е измислила план „да оправи нещата“.

— Мама ли му каза?

— Не, съмнявам се... — Джери прегледа бележката на лепящото се листче. — Не конкретизира откъде знае, но останах с впечатлението — заради нещо в изказа му, — че информацията не идва директно от мама.

Лоръл замислено прехапа горната си устна. Думите „да оправи нещата“ насочиха мислите ѝ към посещението у Кити Баркър, по-конкретно към разказа на възрастната жена за нощта, когато с мама излезли да танцуват. Буйното и невъздържано поведение на Доли,

„планът“, за който постоянно говорела, приятелката, която довела със себе си — момиче, отраснало в Ковънтри. Лоръл пушеше замислено. Сигурно е била дъщерята на доктор Руфъс, която след това разказала на баща си какво е чула.

На Лоръл ѝ дожаля за майка ѝ — отхвърлена от едната си приятелка, издйнически докладвана от другата. Спомняше си разпалената наситеност на своите младежки блянове и фантазии: беше същинско облекчение, когато стана актриса и можеше да ги насочи към артистични прояви. Дороти обаче не бе имала такава възможност...

— И какво станало, Джери? — попита тя. — Мама просто се отказала от фантазиите си, отърсила се от тях? — попита Лоръл и си спомни историята за крокодила, която ѝ беше разказала мама. Точно за такава промяна ставаше дума в приказката, нали? За преход от Доли, каквато беше в лондонските спомени на Кити Бейкър, към Дороти Никълсън от Грийнейкърс.

— Да.

— Възможно ли е да се случи?

Той сви рамене.

— Възможно е, защото се е случило. Мама е доказателството.

Лоръл поклати удивено глава срещу него.

— Вие, учените, наистина вярвате на онова, което ви сочат доказателствата.

— Разбира се. Затова се наричат доказателства.

— Обаче, Джери, как... — Лоръл се нуждаеше от нещо повече. — Как тя се е отърсила от тези... особености?

— Ами, ако се обърнем към теориите на нашия добър приятел доктор Руфъс, изглежда, макар някои хора да развиват напълно проявено личностно разстройство, мнозина просто надрастват нарцисичните си особености, когато достигнат зряла възраст. Посвързана с историята на мама обаче е теорията, че сериозно травмиращо събитие — шок, загуба, скръб, нали разбираш, — нещо извън пряката лична сфера на нарцисичната личност, може в някои случаи да я „излекува“.

— Искаш да кажеш, да възстанови връзката на човека с реалността ли? Да го накара да погледне навън, вместо навътре?

— Именно.

Бяха постулирали това вечерта, когато се срещнаха в Кеймбридж: че мама е била замесена в история с ужасен обрат и че след нея е станала по-добър човек.

— Мисля, че и за нас, останалите, е същото — каза Джери, — растем и се променяме в зависимост от онова, пред което ни изправи животът.

Лоръл кимна замислено и допуши цигарата си. Джери прибираше тефтерчето си и явно бяха стигнали края на пътя, но тогава ѝ хрумна нещо:

— Преди малко каза, че доктор Руфъс изучавал фантазията като защитен механизъм. Защита от какво, Джери?

— От много неща, но според доктор Руфъс деца, които не се чувстват на мястото си в своите семейства — отчуждени от родителите си, деца, които се чувстват различни или странни, — са най-податливи на нарцистични черти като проява на самозащита.

Лоръл се замисли над неохотата на майка им да разказва подробно за миналото си в Ковънтри и за семейството си. Винаги беше приемала, че се дължи на скръбта на мама заради загубата на близките ѝ, обаче сега се запита дали мълчанието ѝ не е породено отчасти от нещо различно. *Като малка все се забърквах в неприятности*, помнеше Лоръл думите на майка си (обикновено когато самата Лоръл беше направила някоя пакост); *Винаги съм се чувствала различна от родителите си — не съм сигурна, че те знаеха какво да ме правят*. Ами ако младата Дороти Смитам никога не е била щастлива у дома? Ако през целия си живот се е чувствала като аутсайдер и самотата я е принудила да си фантазира грандиозни неща в отчаян опит да запълни зейналата от нужда празнота вътре в себе си. Ами ако всичко ужасно се объркало, мечтите ѝ рухнали и тя трябвало да се примири с този факт, докато накрая не получила втора възможност да остави миналото зад гърба си и да започне на чисто, този път да стане човекът, който винаги е искала да бъде, в семейство, което я обожава?

Нищо чудно, че така се слиса, когато след толкова много време Хенри Дженкинс се появи на алеята. Сигурно бе видяла в негово лице причината за краха на мечтите си, а пристигането му беше предизвикало кошмарния сблъсък между миналото и настоящето. Може би беше замахнала с ножа заради шока. Шок, примесен със страха, че може да изгуби семейството, което бе създала и което

обожаваше. Това не помогна на Лоръл да се почувства по-добре във връзка с разигралата се пред очите ѝ сцена, но със сигурност беше крачка по посока на намирането на обяснение.

Но дали промяната беше предизвикана от „голямо травмиращо събитие“? Лоръл беше готова да се обзаложи, че е нещо, свързано с Вивиан, с плана на мама. Но какво точно? Имаше ли начин да научи нещо повече от онова, което вече знаеха? Можеше ли да потърси още някъде?

Лоръл се замисли за заключения сандък в мансардата, където мама криеше книжката с пиесата и снимката. Вътре нямаше почти нищо друго, освен бялото кожено палто, статуетката на господин Пънч и благодарствената картичка. Палтото беше част от историята — билетът с дата от 1941 година явно беше от времето, когато мама избягала от Лондон; нямаше как да узнае откъде се е взела статуетката... Ами картичката с марката в чест на коронацията на плика? Нещо в тази картичка беше събудило у Лоръл трепета на дежавю, когато я бе намерила — дали не си струваше да я разгледа отново?

* * *

По-късно вечерта, когато денят беше започнал да преваля и нощта вече се спускаше, Лоръл остави другите да разглеждат един семеен албум и изчезна на тавана. Беше взела ключа от тоалетката на майка си без никакви угризения на съвестта. Може би фактът, че знаеше точно какво ще намери в сандъка, смекчаваше вината ѝ заради обстоятелството, че си вре носа. Или пък нравственият ѝ компас вече никакъв го нямаше. Каквато и да беше причината, Лоръл изобщо не се помая, а просто взе онова, за което беше дошла, и побърза да слезе долу.

Дороти още спеше, когато Лоръл върна ключа. Завивката беше издърпана почти до брадичката на майка ѝ и лицето ѝ бледнееше върху възглавницата. Медицинската сестра беше идвала и си беше тръгнала преди час, а Лоръл ѝ помогна да изкъпе Дороти. Докато издърпваше фланеления ръкав от ръката на майка си, тя си помисли: *Тези ръце са ме хранили*. Стисна старческата ръка и се помъчи да си припомни

обратното усещане, как малките ѝ пръстчета се гушат в дланта на майка ѝ, дори времето, необичайната топлина, вълните на затоплен от слънцето въздух, нахлуващи през комина, необяснимо защо предизвикаха носталгията на Лоръл. *Няма нищо необяснимо* — разнесе се глас в мислите ѝ, — *майка ти умира, естествено е да те обземе носталгия*. Гласът не допадна на Лоръл и тя го прогони.

Роуз надникна през отворената врата и каза тихо:

— Току-що се обади Дафни. Самолетът ѝ каца на Хийтроу утре по обяд.

Лоръл кимна. И толкова по-добре. Преди да си тръгне, медицинската сестра я предупреди деликатно и опитно — Лоръл оцени старанието ѝ, — че е време да повикат всички близки у дома.

— Не ѝ остава още много — каза медицинската сестра. — Дългото ѝ пътуване почти приключи.

А пътуването наистина беше дълго — Дороти беше изживяла цял един живот още преди Лоръл да се роди, живот, в който Лоръл едва сега надникваше.

— Искаш ли нещо? — попита Роуз, а сребристите вълни на косата ѝ се разляха по едното ѝ рамо. — Чаша чай?

— Не, благодаря — отговори Лоръл и Роуз си тръгна. В кухнята долу се чуха свирката на чайника, тракането на чаши върху плота, звън на прибори в чекмеджето. Това бяха успокоителните шумове на семейния живот и Лоръл се радваше, че майка ѝ е у дома и ги чува. Приближи се до леглото, седна на един стол и леко погали бузата на Дороти с пръстите си.

Въздейства ѝ успокоително да наблюдава плавно издигане и спускане на гърдите на майка си. Дали тя чуваше какво се случва дори насън, дали си мислеше: „Моите деца са долу, моите пораснали деца, щастливи, здрави и доволни, че са заедно“. Трудно можеше да се каже. Майка им несъмнено вече спеше по-спокойно, не беше имала повече кошмари след онази нощ и макар миговете с бистро съзнание да бяха редки, настъпеха ли, бяха сияйни. Тя като че ли се отърсваше от безпокойството, което Лоръл предполагаше, че я измъчва през последните седмици, и се пренасяше някъде отвъд, в царството на разкаянието.

Лоръл се радваше за нея — каквото и да се беше случило в миналото, за нея бе непоносима мисълта, че майка ѝ, която беше

изживяла огромна част от живота си в доброта и обич (и може би в разкаяние?), е разяждана от вина в края на дните си. Обаче една себична част от Лоръл искаше да узнае повече, трябваше да попита мама, преди да издъхне. Не можеше да понесе мисълта, че Дороти Никълсън ще умре, без да си поговорят за случилото се през онзи ден през 1961 година, а също и за случилото се преди това, през 1941 година, за „травмиращото събитие“, което я бе променило. Защото на този етап несъмнено само с директен въпрос можеше да получи нужните ѝ отговори. „Попитай ме пак някой път. Когато пораснеш“, отговори майка ѝ, когато Лоръл я попита как от крокодил се е превърнала в майка. Е, искаше да я попита сега. Заради себе си, но повече, за да донесе на майка си утеха и истинската прошка, за която копнееше.

— Разкажи ми за приятелката си, мамо — помоли я Лоръл в притихналата и сумрачна стая.

Дороти се размърда и Лоръл повтори малко по-силно:

— Разкажи ми за Вивиан.

Не очакваше отговор — медицинската сестра ѝ беше дала сънотворно, преди да си тръгне — и наистина не го получи. Лоръл се облегна назад в стола си и извади старата картичка от плика.

Посланието не се беше променило, все още гласеше единствено „Благодаря ти“. Не се бяха появили още думи след последния път, когато го беше видяла, нищо не я насочваше към самоличността на подателя, нямаше никакви отговори на загадката, която се мъчеше да разплете.

Лоръл завъртя картичката отново и отново, питайки се дали ѝ придава такова голямо значение само защото няма други варианти. Прибра я в плика и в този момент марката привлече погледа ѝ.

Усети същото раздвижване на спомените като предишния път.

Нещо определено я подмамваше, нещо, свързано с тази марка.

Лоръл я приближи към очите си, вгледа се в лицето на младата кралица, в наметката за коронацията... Трудно ѝ беше да повярва, че са минали почти шейсет години. Замислено разклати плика. Вероятно усещането ѝ за значението на плика беше свързано не толкова със загадката на мама, колкото с факта, че тя е символ на едно събитие, заело огромно място в съзнанието на осемгодишната Лоръл. Още

помнеше, че родителите ѝ купиха телевизор специално за случая, всички се бяха събрали...

— Лоръл? — Старческият глас беше тъничък като струйка дим.

Лоръл остави картичката и облегна лакти на матрака, загледана в ръката на майка си.

— Тук съм мамо.

Дороти се усмихна немощно. Примигна с безжизнени очи към най-голямата си дъщеря.

— Ти си тук — повтори тя. — Стори ми се, че чух... стори ми се, че ти каза...

Попитай ме пак някой път, когато пораснеш. Лоръл се почувства като пред пропаст — открай време вярваше в съдбовните мигове и сега съзнаваше, че този е такъв.

— Питях те за приятелката ти, мамо — каза тя. — В Лондон, през войната.

— Джими... — бързо прозвуча името, придружено с уплашено изражение, издаващо загуба. — Той... Аз не... — Лицето на майка ѝ се превърна в измъчена гримаса и Лоръл побърза да я утеши:

— Не за Джими, мамо... имах предвид Вивиан.

Дороти не продума. Лоръл видя как челюстта ѝ потрепва от неизречените думи.

— Моля те, мамо.

Може би Дороти забеляза отчаяната нотка в гласа на дъщеря си, защото въздъхна с древна мъка, клепачите ѝ потрепнаха и тя каза:

— Вивиан... беше слаба. Жертва.

Всяко косъмче на Лоръл щръкна. Вивиан била жертва, жертва на Дороти — като че ли това беше изповед...

— Какво се случи с Вивиан, мамо?

— Хенри беше насилник...

— Хенри Дженкинс ли?

— Зъл човек... той я биеше... — Старческата ръка на Дороти стисна ръката на Лоръл с разтрепераните си изкривени пръсти.

Лицето на Лоръл пламна, когато осъзна какво чува. Замисли се дали същия въпрос не повдига и прочетеното в дневниците на Кейти Елис. Вивиан не беше болна, нито бездетна — тя беше омъжена за насилник. Очарователен насилник, който биеше съпругата си зад затворената врата, а после се усмихваше пред света, който бе способен

така да я нарани, че Вивиан дни наред да остане в леглото, за да се възстанови, докато той бди край нея.

— Беше тайна. Никоой не знаеше...

Обаче това не беше съвсем вярно, нали? Кейти Елис знаеше — иносказателните отпратки към здравето и благосъстоянието на Вивиан, прекомерната ѝ загриженост относно приятелството между Вивиан и Джими, писмото, което възнамеряваше да напише, за да го предупреди да стои настрана. Кейти отчаяно настояваше Вивиан да не си навлича гнева на съпруга си. Затова ли съветваше младата си приятелка да страни от болницата на доктор Томалин? Дали Хенри Дженкинс не завиждаше на другия мъж за чувствата на съпругата си?

— Хенри... Страхувах се...

Лоръл погледна към бледото лице на майка си. Кейти е била приятелка и довереница на Вивиан, беше разбираемо тя да знае такава мръсна тайна, обаче как я беше научила майка ѝ? Дали жестокостта на Хенри Дженкинс не беше прехвърлила границата? Това ли се беше объркало в плана на младите влюбени?

И в този миг една внезапна и ужасна идея осени Лоръл. Хенри беше убил Джими. Беше узнал за приятелството му с Вивиан и го беше убил. Затова мама не се беше омъжила за мъжа, когото обича. Отговорите падаха един след друг като плочки на домино: така е разбрала за склонността на Хенри Дженкинс към насилие, затова е била уплашена.

— Затова — бързо изрече Лоръл — ти уби Хенри... заради онова, което е сторил на Джими.

Отговорът прозвуча толкова тихо, че можеше да бъде движението на въздуха, предизвикано от крилцата на бялата пеперуда, влетяла през отворения прозорец и зареяла се към светлината. Обаче Лоръл го чу.

— Да.

Една-единствена дума, но прозвуча като музика в ушите на Лоръл. В нейните две простички букви се криеше отговорът на въпрос, задаван цял живот.

— Когато той дойде тук, в Грийнейкърс, ти си се уплашила да не би да те нарани, защото всичко се бе объркало и Вивиан беше умряла.

— Да.

— Помислила си, че той може да посегне и на Джери.

— Той каза... — рязко отвори очи майка ѝ и стисна още повече ръката на Лоръл. — Той каза, че ще унищожи всичко, което обичам...

— О, мамо...

— Точно както аз... точно както съм постъпила с него.

Майка ѝ изтощено пусна ръката ѝ, а на Лоръл ѝ идеше да се разплаче. Заля я почти съкрушително облекчение. Най-сетне, след няколкоседмично търсене, след като се бе питала години наред, всичко бе намерило обяснението си: разигралата се пред погледа ѝ сцена, заплахата, която беше усетила, докато наблюдаваше мъжа с черната шапка да се приближава по алеята, последвалата потайност, която ѝ беше необяснима.

Дороти Никълсън беше убила Хенри Дженкинс, когато той дойде в Грийнейкърс през 1961 година, защото той беше жестоко чудовище, което биеше жена си, беше убил любимия ѝ и цели десет години я бе издирвал, а когато я намери, я беше заплашил да унищожи семейството, което тя безкрайно обичаше.

— Лоръл...

— Да, мамо...

Обаче Дороти не каза нищо повече, устните ѝ мърдаха беззвучно, докато тя претърсваше прашните кътчета на съзнанието си, пресягайки към изгубените нишки, които можеше никога да не улови.

— Спокойно, мамо — погали Лоръл челото на майка си, — всичко е наред. Вече всичко е наред.

Лоръл нагласи чаршафите и известно време се взира в лицето на майка си, която вече спеше спокойно. И в този миг тя осъзна, че цялото ѝ издирване е било ръководено от необходимостта ѝ да се увери, че нейното щастливо семейство, цялото ѝ детство, начинът, по който се гледаха майка ѝ и баща ѝ с такава рядко срещана и трайна обич, не е бил лъжа. Вече знаеше.

Гърдите я боляха от сложната смесица от любов, ужас и, да, най-сетне — приемане.

— Обичам те, мамо — прошепна тя близо до ухото на Дороти и усети, че издирването ѝ е стигнало края си. — И ти прощавам.

* * *

Гласът на Айрис както обикновено кълтеше долу в кухнята и Лоръл внезапно закопня да се присъедини към сестрите и брат си. Приглади завивките на майка си и я целуна по челото.

Благодарствената картичка беше на стола до нея и Лоръл я вдигна с намерението да я отнесе на сигурно място в спалнята си. Мислено вече беше долу и си приготвяше чаша чай, затова по-късно не можеше да каже какво беше привлякло вниманието ѝ към ситните черни следи на гърба на плика.

Обаче ги забеляза. Стигна до средата на спалнята на майка си и спря. Приблужи се до най-ярката нощна лампа, сложи си очилата и приблужи плика към очите си. И тогава се усмихна бавно и удивено.

Марката дотолкова я беше разсеяла, че за малко да пропусне истинската следа точно пред очите си. Клеймото беше отпреди десетилетия и не беше лесно да го разчете човек, но беше достатъчно ясно, за да различи датата, на която е изпратена картичката — 3 юни 1953 година, и още нещо — откъде е изпратена: Кенсингтън, Лондон.

Лоръл вдигна поглед към спящата си майка. Там беше живяла майка ѝ през войната, в къща в Кампдън Гроув. Обаче кой ще ѝ изпраща благодарствена картичка цяло десетилетие по-късно и защо?

Лондон, 23 май 1941 г.

Вивиан погледна към ръчния си часовник, после към вратата на кафенето и накрая към улицата навън. Джими беше казал в два, вече беше почти два и половина, а от него нямаше и помен. Може да се бяха появили проблеми в работата или с баща му, но Вивиан се съмняваше. Съобщението му звучеше спешно — трябвало да се види с нея — и беше изпратено толкова тайно, че надали той би допуснал нещо да го забави. Тя прехапа долната си устна и отново погледна часовника си. Погледът ѝ се отмести към пълната чаша с чай, която ѝ бяха сипали преди половин час, към отчупеното парченце на ръба на чинийката, засъхналите листенца чай във вдлъбнатината на лъжичката. Отново надникна през прозореца, не видя никой познат и наклони шапката, за да скрие лицето си.

Съобщението му беше изненада — прекрасна, разтуптяваща сърцето изненада. Когато даде чека на Джими, Вивиан истински вярваше, че повече няма да го види. Не беше номер, не искаше да го подведе да започне трескаво да я търси — твърде много ценеше живота му, макар да не ценеше своя достатъчно, за да го направи. Намерението ѝ беше обратното. След като чу разказа на доктор Руфъс и осъзна възможните последици — за всички тях, — ако Хенри научеше за приятелството ѝ с Джими и за работата ѝ в болницата на доктор Томалин, това според нея беше единственият начин. Всъщност идеалният начин. Доли получаваше парите си, а Джими — оскърбление, което най-силно би засегнало мъж като него, почтен и мил мъж, и щеше да бъде достатъчно, за да го държи далеч от нея — в безопасност — завинаги. Безразсъдно беше от нейна страна да го допусне толкова близо, трябваше да внимава повече, сама си беше виновна.

В известен смисъл връчването на чека на Джими даде на Вивиан онова, което най-силно искаше на този свят. Сега се усмихна, съвсем лекичко, като се замисли. Любовта ѝ към Джими беше лишена от себичност — не защото тя беше добър човек, а защото така трябваше.

Хенри за нищо на света не би им позволил да имат нещо общо, затова Вивиан превърна любовта си в желание да осигури възможно най-добър живот за Джими, макар че самата тя нямаше да бъде част от него. Сега Джими и Доли бяха свободни да направят всичко, за което са си мечтали: да напуснат Лондон, да се оженят, да живеят щастливо до края на дните си. А като му даде парите, които Хенри толкова ревниво пазеше, Вивиан нанесе удар и на него, единствения удар по силите ѝ. Разбира се, той щеше да разбере. Строгите правила на наследството ѝ не можеха да бъдат лесно заобиколени, но Вивиан не се интересуваше много от парите и от онова, което можеш да купиш с тях — подписваше необходимите на Хенри суми, но самата тя не се нуждаеше от много. Въпреки това той се стараеше да знае точно колко и къде харчи тя, затова щеше да плати прескъпо точно както когато направи дарението за болницата на доктор Томалин, обаче си струваше. О, да, страшно ѝ беше приятно, че парите, толкова скъпи на сърцето му, щяха да отидат другаде.

Кое то не означава, че сбогуването ѝ с Джими не беше едно от най-мъчителните неща, които бе правила, защото всъщност беше. Сега, докато го чакаше за среща и усещаше как радостта пулсира под кожата ѝ, когато си го представеше как влиза през вратата, тъмния му перчем над очите, усмивката му с намек за тайни, които я караха да се чувства разбрана — опозната, без да е отронила нито дума, — тя не можеше да повярва, че е намерила сили да осъществи хрумването си.

Сега, в кафенето, тя вдигна поглед към келнерката, която застана до масата ѝ и я попита ще си поръча ли нещо за хапване. Вивиан отказа, засега чайт ѝ стигал. Хрумна ѝ, че Джими може вече да е идвал и да си е тръгнал, че са се разминали — Хенри беше необичайно напрегнат напоследък и не ѝ беше лесно да се измъкне, — но когато попита келнерката, момичето поклати глава:

— Знам за кого говорите — рече тя. — Красив мъж с фотоапарат. — Вивиан кимна. — Не съм го виждала от няколко дни, съжалявам.

Келнерката се отдалечи и Вивиан отново погледна през прозореца, огледа улицата и в двете посоки за Джими и за някого, който би могъл да я наблюдава. Отначало се слиса от разказа на доктор Руфъс по телефона, но се постави на мястото на Джими и сякаш разбра: обидата на Доли, която си беше въобразила, че е отхвърлена, импулсивното ѝ желание за отмъщение, изгарящото ѝ желание да се

изправи на крака и да започне на чисто. Вивиан не се съмняваше, че за някои хора подобен план би бил немислим, но тя не беше една от тях, на нея изобщо не ѝ беше трудно да повярва, че човек е способен да стигне толкова далеч, ако така ще си осигури възможност за бягство, особено човек като Доли, останал на произвола на съдбата след загубата на семейството си.

Единствената подробност от разказа на доктор Руфъс, която я преряза като с нож, беше участието на Джими във въпросния замисъл. Вивиан отказваше да повярва, че всичко случило се помежду им е било преструвка. Знаеше, че не е така. Каквото и да беше довело Джими при нея на улицата през онзи ден, чувствата помежду им бяха истински. Тя го усещаше дълбоко в сърцето си, а то никога не грешеше. Усети го още онази първа вечер в столовата, когато видя снимката на Нела и възкликна, а Джими вдигна поглед и очите им се срещнаха. Освен това той не си тръгна. Тя му даде чека — колкото искаше Доли, че и повече, — а той не си тръгна. Не искаше да я пусне.

Джими ѝ беше изпратил вест по една непозната жена — смешно дребно същество, което потропа на вратата ѝ на Кампдън Гроув номер двайсет пет с метална кутия в ръка за дарения за болницата на ветераните. Вивиан тъкмо се канеше да отиде за портмонето си, когато жената поклати глава и прошепна, че Джими трябва на всяка цена да я види и че ще я чака в това кафене на гарата в два часа в петък. После жената си тръгна и Вивиан усети как в гърдите ѝ се разпалва надежда, преди да успее да я възпре...

Обаче — погледна часовника си Вивиан — вече беше почти три и половина. Той нямаше да дойде. Знаеше го. Беше го разбрала още преди половин час.

Хенри щеше да си бъде у дома след час, а тя трябваше да се погрижи за някои неща преди това, за неща, които той очакваше. Вивиан се изправи и пъкна стола под масата. Сегашното ѝ разочарование беше сто пъти по-силно от предишния път. Не можеше да чака повече обаче, вече беше останала по-дълго, отколкото беше безопасно. Вивиан плати чая си, за последен път огледа посетителите в кафенето, смъкна шапката си още по-ниско и забързано пое обратно към Кампдън Гроув.

— На разходка ли беше?

Вивиан застина във вестибюла и погледна през рамо през отворената врата в дневната. Хенри седеше в креслото, праметнал крак връз крак, с лъснати черни обувки, и я наблюдаваше над един дебел доклад от министерството.

— Аз... — мислите й блуждаеха. Той се беше прибрал по-рано. От нея се очакваше да го посреща на вратата, да му подава чаша с уиски и да разпитва как е минал денят му. — Времето е прекрасно, не можах да устоя.

— През парка ли мина?

— Да — усмихна се тя и се помъчи да успокои зайчето в гърдите си. — Лалетата са цъфнали.

— Нима?

— Да.

Той отново вдигна доклада, скри лицето си зад него и Вивиан си позволи да освободи дъха, който беше притаила. Остана на мястото си само за секунда, колкото да се увери. Стараеше се да не се движи прекалено бързо — остави шапката си на стойката, свали шала си и се отдалечи възможно най-плавно.

— Срецна ли някой приятел, докато беше навън? — спря я гласът на Хенри в основата на стълбите.

Вивиан бавно се обърна — беше се облегал нехайно на рамката на вратата на трапезарията и пригладяваше мустаците си. Беше пил и тя долови в поведението му позната разпуснатост, от която коремът ѝ се сви от ужас. Знаеше, че други жени намират Хенри за привлекателен с неговото мрачно и почти подигравателно изражение, с начина, по който очите му приковават твоите, обаче Вивиан не го чувстваше така. Никога. Още от нощта на запознанството им, когато си мислеше, че е сама на брега на езерото в Нордстром, но вдигна поглед и го видя да стои облегал на съблекалнята, да пуши и да я наблюдава. Прочете нещо в погледа му — похот, разбира се, но и още нещо. От което я полазиха тръпки. И сега виждаше в очите му същото.

— Не, Хенри, разбира се, че не — отвърна тя с най-безгрижния си тон. — Знаеш, че нямам време за приятели заради работата си в

столовата.

В къщата беше тихо и спокойно, нямаше готвачка в кухнята, която да приготвя пая и сладкиша за вечеря, нямаше прислужница, която да се бори с шнура на прахосмукачката. Сара липсваше на Вивиан — горкото момиче се разплака неловко и засрамено, когато Вивиан ги хвана заедно онзи следобед. Хенри побесня — беше му развалила удоволствието и беше уязвила достойнството му. Наказа отстъпчивостта на Сара с уволнение, а ненавременната поява на Вивиан, като я задържа при себе си.

И ето ги сега, само двамата. Хенри и Вивиан Дженкинс, съпруг и съпруга. *Хенри беше един от най-умните ми ученици* — изтъкна чичо й, когато й разказа какво са обсъждали двамата в задимения му кабинет. — *Той е виден джентълмен. Имаш късмет, че прояви интерес към теб.*

— Мисля да отида горе да си полегна — каза тя след няколко сякаш безкрайни мига.

— Изморена ли си, скъпа?

— Да — опита да се усмихне Вивиан Дженкинс. — Заради бомбардировките. Сигурно всички в Лондон са изморени.

— Да — приближи се той към нея с усмивка на устните и без усмивка в очите. — Сигурно си права.

* * *

Юмрукът на Хенри се стовари най-напред върху лявото й ухо и то забуча оглушително. Силата на удара я запрати към стената на вестибюла и Вивиан се строполи на пода. После той й се нахвърли, сграбчи роклята й, разтърси я, а красивото му лице се разкриви от ярост, докато я удряше. Крещеше, от устата му към лицето и шията й летяха пръски, очите му блестяха, докато й повтаряше отново и отново, че му принадлежи, винаги ще му принадлежи, че е неговият трофей, че той никога няма да допусне да я докосне друг, че по-скоро ще я види мъртва.

Вивиан затвори очи, знаеше, че той побеснява от гняв, когато тя отказва да го гледа. И той наистина я разтърси по-силно, стисна я за гърлото, закрепя близо до ухото й.

Някъде дълбоко в съзнанието си Вивиан потърси потока, искрящите светлини...

Никога не отвърщаше на ударите му, дори когато стискаше силно юмруци край тялото си, онова стегнато кълбо, истинската същност на Вивиан Лонгмайър, отдавна потулено някъде, се бореше да изхвъркне на воля. Чичо ѝ може и да беше сключил сделка в задимения си кабинет, но Вивиан открай време беше опърничава. Съзнаваше, че това е наказанието ѝ, това заслужаваше. Тъкмо заради юмруците си беше наказана, заради тях беше останала самичка у дома, заради тях семейството ѝ бе побързало да се върне от излета и беше загинало.

Съзнанието ѝ сякаш се бе втечило, тя се намираще в тунел, плуваше все по-надолу и по-надолу, а силните ѝ ръце и крака я изтегляха през водата обратно към дома...

Вивиан нямаше нищо против да бъде наказана, питаше се само кога ще свърши всичко. Кога той ще я убие. Защото някой ден щеше да го стори, без съмнение. Вивиан притаи дъх и зачака с надеждата, че ще се случи сега. Защото всеки път, когато се събудеше и установеше, че още е тук, в къщата на Кампдън Гроув, бездната на отчаянието ѝ ставаше още по-дълбока.

Водата вече беше по-топла, тя приближаваше. В далечината заблещукаха първите светлини, Вивиан заплува към тях...

Какво ли щеше да стане, когато той наистина я убие? Доколкото познаваше Хенри, той щеше да се погрижи някой друг да бъде обвинен. Или пък щеше да представи нещата така, все едно смъртта ѝ е резултат от нещастен случай — лош късмет, огромно нещастие по време на бомбардировките. Просто е попаднала на неподходящото място в неподходящ момент, щяха да казват хората, клатейки глава, а Хенри щеше завинаги да влезе в ролята на скърбящия съпруг. Сигурно дори щеше да напише книга за случилото се, за нея, за някаква въображаема Вивиан точно като в „Неохотната муза“ беше описал онова отвратително мекушаво момиче, в което тя не разпознаваше себе си, но което боготвореше своя съпруг писател и мечтаеше за рокли и партита.

Светлинките станаха по-ярки, приближиха и Вивиан вече различаваше трептящи силуети. Обаче отпрати поглед отвъд тях, защото идваше да потърси онова, което се намираще там...

Стаята се наклони. Хенри беше приключил. Вдигна я и тя усети как тялото ѝ се отпуска като парцалена кукла в ръцете му. *Трябваше да го направи сама.* Да вземе камъни или тухли — нещо тежко — и да ги пъкне в джобовете си, да се добере до езерото Сърпънтайн стъпка по стъпка, докато зърне светлините. Хенри я целуваше по лицето, задушаваше я с влажните си целувки. Накъсаното му дишане, мирисът на помадата му за коса и на алкохол, превърнали се в пот:

— Спокойно, спокойно — нареждаше той, — знаеш, че те обичам, обаче ужасно ме ядосваш. Не бива да ме ядосваш така.

Светлини, толкова много светлина има отвъд, Пипин. Той се извърна към нея и за пръв път, изглежда, я видя...

Хенри я отнесе горе, чудовищен жених с невестата си, и внимателно я положи на леглото. Тя можеше да го направи самичка. Вече ѝ се изясни. Тя, Вивиан, беше последното нещо, което можеше да му отнеме. Той събу обувките ѝ и нагласи косата ѝ така, че да се спуска равномерно по всяко рамо.

— Лицето ти — печално продума той, — красивото ти лице. — Целуна я по ръката и приседна до нея. — Сега си почини, когато се събудиш, ще се почувстваш по-добре. — Приведе се към нея и устните му докоснаха ухото ѝ: — И не се тревожи за Джими Меткалф. Погрижил съм се за него, вече е мъртъв, гние на дъното на Темза. Няма да застава помежду ни.

Тежки стъпки, затвори се врата, в ключалката се превъртя ключ.

Пипин вдигна ръка, за да помахва и да я повика, и Вивиан тръгна към него...

* * *

Събуди се след час в спалнята си на Кампдън Гроув номер двайсет и пет, а следобедното слънце струеше през прозореца върху лицето ѝ. Вивиан веднага затвори отново очи. Имаше пулсиращо главоболие в слепоочията, в дъното на очите, в основата на врата. Цялата ѝ глава беше като презряла слива, паднала отвисоко върху плочките. Лежеше напълно неподвижно и се опитваше да си спомни какво се е случило и защо толкова много я боли.

Споменът я връхлетя на вълни, цялата случка, примесена както винаги с впечатления от въображаемото ѝ избавление във водата. Тези спомени понасяше най-трудно — неясните усещания за върховно благополучие, за вечен копнеж, по-трескави от истинските спомени и много по-въздействащи.

Вивиан се намръщи, докато бавно раздвижваше всяка част на тялото си, опитвайки се да прецени колко сериозно е ранена. Това беше част от процедурата — Хенри очакваше от нея да се е „спретнала“, преди да се прибере, не му харесваше, когато Вивиан се възстановява прекалено дълго. Краката ѝ, изглежда, бяха невредими и това беше добре — куцането предизвиква неловки въпроси; ръцете ѝ бяха насинени, но не бяха счупени, челюстта ѝ пулсираше, ухото ѝ продължаваше да бучи и едната страна на лицето ѝ пареше. Това беше необичайно. Хенри обикновено не докосваше лицето ѝ, стараше се ударите му да попадат под нивото на шията. Тя беше неговият трофей, само той имаше право да оставя следи по нея, а не искаше да се изправя пред доказателствата — напомняха му колко го е ядосала, колко го е разочаровала. Той обичаше раните ѝ да са надеждно скрити под дрехите, така че да ги вижда само тя, да ѝ напомнят колко много я обича той — никога не би ударил жена, ако не я обича толкова силно, по дяволите!

Вивиан прогони Хенри от мислите си. Нещо друго се опитваше да изплува на повърхността, нещо важно. Чуваше го като самотен комар посред нощ, който жужи някъде наблизо, преди да отлети, но не успяваше да го улови. Изчака жуженето да се приближи и тогава... Вивиан рязко си пое дъх, спомни си и ѝ се зави свят. Собственото ѝ страдание избледня. *И не се тревожи за Джими Меткалф. Погрижил съм се за него, вече е мъртъв, гние на дъното на Темза. Няма да застава помежду ни.*

Не можеше да си поеме въздух. Джими — той не беше дошъл на срещата им днес. Беше го чакала, а той не дойде. Джими не би я зарязал там, би дошъл, ако можеше.

Хенри знаеше името му, някак беше научил и се беше „погрижил“ за Джими. Имаше и други преди него, хора, дръзвали да застанат между Хенри и нещата, които той искаше. Никога не действаше лично, не беше удачно — единствено Вивиан знаеше колко

жестоки може да бъдат юмруците на Хенри. Обаче той си имаше хора и ето че Джими не беше дошъл.

Разнесе се пронизителен вик, страховит вой на ранено животно, и Вивиан осъзна, че е от нея. Сви се на една страна, притисна с две ръце черепа си, за да облекчи болката, и сякаш никога повече не би могла да помръдне.

* * *

Когато отново се събуди, слънцето не беше толкова силно и стаята беше станала синкава на ранния сумрак. Очите ѝ пареха. Беше плакала насън, но вече беше престанала. Беше празна отвътре, осиротяла. Всичко хубаво на света беше изчезнало, Хенри се беше погрижил.

Откъде беше научил? Знаеше, че съпругът ѝ има шпиони, но беше внимавала. Пет месеца ходеше в болницата на доктор Томалин безпроблемно, беше престанала да общува с Джими тъкмо за да не се случи нищо подобно, а веднага, щом доктор Руфъс я осведоми за намеренията на Доли, тя беше...

Доли.

Разбира се, била е Доли. Вивиан се постара да си избистри подробностите от разговора си с доктор Руфъс, започваше да си припомня: беше ѝ казал, че Доли смята да изпрати на Вивиан снимка, на която са двамата с Джими, и писмо с предупреждение, че ще разкаже на съпруга ѝ за „връзката“ им, освен ако Вивиан не откупи мълчанието ѝ.

Вивиан предполагаше, че чекът ще е достатъчен, но не, Доли явно в крайна сметка беше изпратила писмото и освен че беше сложила вътре снимката, споменаваше и името на Джими. Глупаво твърдоглаво момиче. Заблуждаваше се, че е скроила хитроумен план. Според доктор Руфъс Доли била безобидна, затова вероятно е била сигурна, че никой няма да пострада, обаче нямаше представа с кого си има работа. Хенри, който ревнуваше дори ако Вивиан спре да поздрави възрастния продавач на вестници на ъгъла. Хенри, който не ѝ позволяваше да се сприятелява с никого или да има деца, защото се боеше, че те ще я отнемат от него. Хенри, който имаше връзки в

министерството и можеше да издири всичко за всеки и който и в миналото бе използвал нейните пари, за да се „погрижи“ за някого.

Вивиан предпазливо седна в леглото — звезди се разпиляха в дъното на очите ѝ, в ухото ѝ, по темето. Пое си дълбоко дъх и се избута с ръце, за да се изправи. С облекчение установи, че все още е способна да ходи. Мярна лицето си в огледалото и се стъписа: върху едната ѝ буза имаше засъхнала кръв, окото ѝ беше започнало да се подува. Наранените места още не бяха станали морави, утре щяха да изглеждат по-зле.

Колкото по-дълго останеше на крак, толкова по-добре щеше да понесе болката. Вратата на спалнята беше заключена, но Вивиан тайно си беше извадила ключ. Бавно се приближи към сейфа зад портрета на баба си, съсредоточи се, за да си припомни комбинацията, после завъртя шайбата. Смътно си припомни онзи момент, няколко дни преди сватбата си, когато чичо ѝ я заведе в Лондон при семейните адвокати и след това в къщата. Икономката я дръпна настрана, когато останаха насаме във втората спалня, и ѝ показа портрета и сейфа зад него: „Всяка дама се нуждае от скривалище за тайните си“, прошепна ѝ и макар на Вивиан да не ѝ допадна лукавото изражение на възрастната жена, тя открай време си мечтаеше да има свое местенце, затова запомни съвета ѝ.

Вратата на сейфа се отвори и Вивиан извади ключа, който си беше извадила предишния път. Извади и снимката на Джими — необяснимо беше, но се чувстваше по-добре, когато снимката е наблизко. Постара се, доколкото ѝ беше по силите, да затвори вратичката и да закачи картината правилно.

* * *

Намери плика върху бюрото на Хенри. Дори не си беше направил труда да го скрие. Беше адресиран до Вивиан, клеймото му беше отпреди два дни и беше отворен с нож. Хенри винаги отваряше пощата ѝ и точно тук се криеше трагичният недостатък на великия план на Доли.

Вивиан знаеше какво ще пише в писмото, но сърцето ѝ продължаваше да тупти учестено, докато преглеждаше съдържанието.

Беше точно както очакваше — писмото беше написано благо и Вивиан благодари на бога, че глупавото момиче не е написало името си, а само „приятел“ най-отдолу.

От очите ѝ едва не рукнаха сълзи, щом погледна снимката, но ги възпря. Заглуши изкусителните отгласи от спомените си за скъпоценните мигове в мансардата на доктор Томалин, за Джими, за начина, по който я караше да се чувства, сякаш я очаква някакво бъдеще. По-добре от всеки друг съзнаваше, че вече няма връщане назад.

Вивиан обърна плика и едва не се разплака от отчаяние. Защото там Доли беше написала: „Приятел, Рилингтън Плейс 24, Нотинг Хил“.

* * *

Вивиан се помъчи да тича, обаче главата ѝ пулсираше, мислите ѝ блуждаеха и се налагаше да спира на всяка улична лампа, за да се мобилизира, докато вървеше по улиците в синкавия здрач към Нотинг Хил. Остана на Кампдън Гроув само колкото да измие лицето си, да скрие снимката и да надраска набързо едно писъмце. Пусна го в първата пощенска кутия по пътя си и продължи. Оставаше ѝ да направи само едно нещо, последното ѝ изкупление, преди всичко да се подреди.

Веднъж осъзнала този факт, всичко се намести превъзходно и кристално ясно. Вивиан се отърси от безутешността като от нежелано палто и пристъпи към сияйната светлина. Всъщност всичко беше съвсем просто. Тя беше виновна за смъртта на семейството си, беше виновна и за смъртта на Джими, но сега щеше да се погрижи да спаси Доли Смитам. Едва тогава щеше да отиде на езерото Сърпънтайн и щеше да напълни джобовете си с тежки камъни. Вивиан си представяше края и той беше прекрасен.

Крачета със скоростта на светлината, казваше баща ѝ и макар главата ѝ да пулсираше от болка, макар да се налагаше понякога да се хваща за перилата, за да не падне, Вивиан тичаше бързо и без да спира. Представяше си, че е кенгуру, което се стрелка из храсталаците, куче динго, прокрадващо се в сенките, гущер, който пълзи в мрака...

В далечината се чува самолетите, а Вивиан от време на време поглеждаше нагоре към черното небе и се препъваше. С част от себе си ги призоваваше да прелетят точно над нея, да пуснат товара си, ако смеят, но още не, още не, защото имаше да свърши нещо.

* * *

Когато стигна до Рилингтън Плейс, вече се беше стъмнило, а Вивиан не си носеше фенерче. Мъчеше се да намери номера, когато точно зад нея се затръшна врата и тя мерна нечия фигура да слиза по стълбите на близката къща.

— Извинете? — провикна се Вивиан.

— Да? — женски глас.

— Моля ви да ме упътите. Търся номер дваисет и четири.

— Имате късмет — точно тук е. Опасявам се, че в момента няма свободни стаи, но скоро ще се освободи една. — Жената драсна клечка кибрит и я вдигна към цигарата си, така че Вивиан видя лицето ѝ.

Не можеше да повярва на късмета си и отначало реши, че ѝ се привижда.

— Доли? — попита тя и се втурна към красивата жена с бяло палто. — Ти си, слава богу. Аз съм, Доли...

— Вивиан? — изненада се Доли.

— Опасявах се, че ще те изпусна, че съм закъсняла.

Доли тутакси стана подозрителна:

— За какво да си закъсняла? Какво има?

— Нищо... — неочаквано се засмя Вивиан, главата ѝ се въртеше, заекваше. — Тоест всичко.

Доли дръпна от цигарата си и попита:

— Пила ли си?

Нещо се раздвижи в тъмното зад тях, чува се стъпки.

— Трябва да поговорим... спешно — прошепна Вивиан.

— Не мога — отвърна Доли. — Аз тъкмо...

— Моля те, Доли — озърна се Вивиан през рамо, ужасена, да не би да види някой от хората на Хенри да се приближава към нея. — Важно е.

Другата жена не отговори веднага, притеснена от неочакваното посещение. Накрая неохотно хвана Вивиан за ръка и каза:

— Хайде, ела, да влезем вътре.

Вивиан въздъхна колебливо от облекчение, когато вратата се затвори зад тях. Не обърна внимание на любопитния поглед на възрастната жена с очилата и последва Доли нагоре по стълбите и по коридора, в който миришеше на стара храна. Стаята в дъното му беше тясна, тъмна и задушна.

Когато влязоха, Доли щракна ключа и над главите им светна гола крушка.

— Извинявай, тук е много горещо — каза тя, докато събличаше бялото си кожено палто. Закачи го на закачалка от вътрешната страна на вратата. — Няма прозорци, за жалост — улеснява затъмнението, но трудно се проветрява. Опасявам се, че няма и столове. — Тя се обърна и видя лицето на Вивиан на светлината: — Мили боже! Какво се е случило с теб?

— Нищо. — Вивиан беше забравила колко страшно изглежда. — Злополука по пътя. Блъснах се в улична лампа. Глупаво от моя страна, бързах, както винаги.

Явно не успя да убеди Доли, но момичето не настоя, а кимна с глава на Вивиан да седне на леглото. Беше ниско и тясно, а покривката беше осеяна с петна от старост и изхабяване. Вивиан обаче не беше придирчива — за нея щеше да е облекчение да седне. Отпусна се тежко върху тънкия матрак точно когато се разнесе воят на сирената.

— Не й обръщай внимание — бързо каза Вивиан, когато Доли понечи да се размърда. — Остани. Това е много по-важно.

Доли дръпна напрегнато от цигарата си, после отбранително скръсти ръце на гърдите и попита напрегнато:

— Заради парите ли е? Искаш да ти ги върна ли?

— Не, не, забрави за парите. — Мислите на Вивиан се бяха разпилели и тя с мъка успяваше да ги събере, да постигне нужната яснота на съзнанието си. Преди всичко ѝ се струваше съвсем ясно, обаче сега главата ѝ тежеше, слепоочията я боляха непоносимо, а сирената продължаваше да вие оглушително...

— Ние с Джими... — поде Доли.

— Да — бързо я прекъсна Вивиан и главата ѝ неочаквано се проясни. — Да, става въпрос за Джими. — Замълча, търсейки

подходящите думи, за да изрече зловещата истина. Доли се взираше внимателно в нея и поклати глава, сякаш някак се е досетила какво е дошла да ѝ съобщи Вивиан. Жестът ѝ вдъхна смелост на Вивиан и тя каза: — Джими — точно когато сирените млъкнаха, — Доли, него го няма. — Думите отекнаха в притихналата стая.

Няма го.

Някой бързо потропа на вратата и се провикна:

— Доли, вътре ли си? Отиваме долу в укритието.

Доли не отвърна, вперила поглед в очите на Вивиан. Вдигаше цигарата към устата си, пушеше трескаво, а пръстите ѝ трепереха. Човекът отвън отново почука, но като не получи отговор, хукна по коридора и след това надолу по стълбите.

По лицето на Доли плъзна усмивка, обнадеждена и неуверена, когато тя приседна на леглото до Вивиан.

— Объркала си се. Видях го вчера, тази вечер също имаме среща. Заминаваме заедно, той не би тръгнал без мен...

Не беше разбрала, а и Вивиан за момента не каза нищо повече, потънала в дълбокия кладенец на състраданието, зейнал в нея. Естествено, че Доли няма да разбере, че думите ще бъдат като ледени късчета, които се топят върху пламналото ѝ от недоумение лице. Вивиан прекрасно знаеше какво е усещането да получиш лоши новини, изневиделица да узнаеш, че най-скъпите ти същества са мъртви.

Но после над главите им изтрещя бомбардировач и Вивиан осъзна, че не може да пилее време за съчувствие, че трябва да продължи да обяснява, да убеди Доли, че ѝ казва истината и че тя трябва незабавно да замине, за да се спаси.

— Хенри — поде Вивиан, — моят съпруг... знам, че надали изглежда така, но той е ревнив мъж, склонен към насилие. Затова трябваше да те прогоня онзи ден, когато дойде да ми върнеш медальона, Доли. Той не иска да имам приятели... — Някъде, недалеч, се разнесе мощна експлозия и във въздуха над главите им нещо изсвистя. Вивиан замълча за секунда, всяко мускулче по тялото ѝ беше напрегнато и болезнено, после продължи по-бързо, по-целенасочено и придържайки се единствено към фактите: — Получил е писмото и снимката и се е почувствал унижен. Внушила си му, че е рогоносец,

Доли, затова е изпратил хората си да оправят нещата — такъв е той, изпратил е хора, за да накажат и теб, и Джими.

Лицето на Доли пребледня като платно. Очевидно беше в шок, но Вивиан знаеше, че я чува, защото по бузите ѝ бяха започнали да се стичат сълзи. Вивиан продължи:

— Днес трябваше да се срещна с Джими в едно кафене, но той не дойде. Ти познаваш Джими, Доли, той държи на думата си, а ми беше обещал, че ще дойде. И така, прибрах се у дома, а Хенри ме чакаше ядосан, Доли, страшно ядосан. — Вдигна разсеяно ръка към болезнената си челюст. — Каза ми какво се е случило, че хората му са убили Джими заради близостта му с мен. Отначало не бях сигурна как е узнал, но после намерих снимката. Беше отворил писмото — винаги отваря писмата ми — и ни беше видял заедно на снимката. Нали разбираш, всичко се обърка... планът ви страшно се обърка.

Когато Вивиан спомена за плана, Доли се вкопчи в ръката ѝ, изгледа я като обезумяла и каза шепнешком:

— Но не разбирам как... снимката... решихме да не го правим, нямаше нужда, вече не. — Погледна Вивиан в очите и неистово заклати глава: — Това не биваше да се случва, а сега Джими...

Вивиан махна с ръка да прекъсне обясненията ѝ. За нея нямаше никакво значение дали Доли е възнамерявала да изпрати снимката. Не беше дошла, за да натрие носа на Доли със собствената ѝ грешка, сега не беше моментът за обвинения. Ако е рекъл бог, по-късно Доли щеше да има предостатъчно време да се обвинява.

— Чуй ме — каза тя. — Много е важно да ме чуеш. Те знаят къде живееш и ще те погнат.

По бузите на Доли се стичаха сълзи.

— Аз съм виновна — не спираше да повтаря тя. — За всичко съм виновна аз.

Вивиан стисна слабичките ръце на другата жена. Скръбта на Доли беше естествена, съвсем неподправена, но нямаше да ѝ помогне.

— Доли, моля те. Вината е колкото твоя, толкова и моя — извиси глас тя, за да надвика бомбардировачите. — Но вече няма значение. Те идват. Сигурно са на път. Затова съм тук.

— Но аз...

— Трябва да напуснеш Лондон веднага и не бива да се връщаш. Те няма да престанат да те търсят, никога...

Разнесе се експлозия и цялата сграда се разтърси. Беше по-близо отпреди и макар стаята да нямаше прозорци, през всяка пора на кожата на постройката се процеди тревожна светлина. Доли се ококори от страх. Грохотът беше безмилостен: свистенето на падащите бомби, взривовете, когато те избухваха, стрелбата на противовъздушната артилерия. Налагаше се Вивиан да крещи, за да може Доли да я чува, когато я разпитва дали има семейство, приятели, изобщо някого, при когото ще бъде в безопасност. Доли обаче не ѝ отговаряше. Клатеше глава и не спираше да ридае безпомощно, притиснала длани към лицето си. Вивиан си спомни какво ѝ беше казал Джими за семейството на Доли и тогава сърцето ѝ омекна към другата жена, защото и тя беше преживяла толкова съкрушителна загуба.

Къщата се разхлопа и се разклати, сифонът едва не изскочи от отвратителната малка мивка и Вивиан усети как в гърлото ѝ се надига паника.

— Мисли, Доли — провикна се тя умолително едновременно с оглушителна експлозия. — Трябва да мислиш.

Долетяха още самолети, изстребители, не само бомбардировачи, и оръдията затракаха неистово. Главата на Вивиан щеше да се пръсне от шума, тя имаше чувството, че самолетите прелитат току над покрива на къщата, въпреки че над тях имаше и мансарда, сякаш виждаше коремите им като на китове.

— Доли? — изкрещя тя.

Очите на Доли бяха затворени и въпреки трясъка на бомбите и на оръдията и боботенето на самолетите лицето ѝ за миг просветна, почти се омиротвори, а после тя вдигна глава сепнато и каза:

— Кандидатствах за работа преди няколко седмици. Джими намери обявата... — Взе някакъв лист от масичката до леглото си и го подаде на Вивиан.

Вивиан прегледа писмото — предложение за работа към госпожица Дороти Смитам за пансиона „Сий Блу“.

— Да, идеално. Там трябва да отидеш.

— Не искам да ходя сама. Ние...

— Доли...

— Трябваше да отидем заедно. Не биваше да става така. Той щеше да ме чака.

И после отново се разплака. За части от секундата Вивиан си позволи да потъне в болката на другата жена, беше много изкусително да си позволи да рухне, да се предаде и да се откаже, да се потопа... но от това нямаше никаква полза. Вивиан съзнаваше, че трябва да прояви смелост. Джими беше мъртъв, Доли също щеше да умре, ако не започнеше да я слуша. Хенри нямаше да губи много време. Сигурно главорезите му вече бяха тръгнали. Осъзнала неотложността, Вивиан шамароса Доли — не силно, но рязко. Свърши работа, защото Доли преглътна следващото ридание и притисна бузата си, хълцайки.

— Дороти Смитам — строго каза Вивиан, — трябва да напуснеш Лондон и трябва да го направиш бързо.

Доли поклати глава:

— Съмнявам се, че мога.

— Сигурна съм, че можеш. Ти оцеляваш.

— Но Джими...

— Стига толкова! — Вивиан стисна брадичката на Доли и я принуди да я погледне в очите. — Ти обичаше Джими, знам го... — *И аз го обичах.* — Той също те обичаше — божичко, и това знам. Обаче трябва да ме послушаш.

Доли преглътна и кимна през сълзи.

— Довечера отиди на гарата и си купи билет. Ти... — Крушката примигна, когато наблизко с грохот падна бомба. Доли се вцепени, но Вивиан запази спокойствие и не я пусна. — Качи се на влака и пътувай до последната гара. Не се обръщай назад. Приеми работата, премести се, живеј хубав живот.

Докато Вивиан говореше, очите на Доли се промениха, вече гледаха съсредоточено, явно слушаше, чуваше всяка дума и дори нещо повече — започваше да проумява.

— Трябва да заминеш. Възползвай се от втория си шанс, Доли, приеми го като възможност. След всичко, което си преживяла, след всичко, което си изгубила...

— Добре, ще замина — бързо отговори Доли. Стана, измъкна малък куфар изпод леглото си и започна да го пълни с дрехи.

Вивиан вече беше капнала, в очите ѝ бликнаха сълзи от крайно изтощение. Беше готова да сложи край на всичко. Беше готова отдавна, много отдавна. Навън беше пълно със самолети, противовъздушните оръдия стреляха, прожектори се врязваха в нощното небе. Сипеха се

бомби, земята трепереше — усещаха го по основите на сградата под краката си.

— Ами ти? — попита Доли, когато затвори куфара и се изправи. Протегна ръка, за да вземе писмото от крайморския пансион.

Вивиан се усмихна, лицето я болеше и беше изморена до мозъка на костите си. Усещаше как потъва под водата към светлинките.

— Не се тревожи за мен — каза Вивиан, докато над главите им трещеше поредният бомбардировач. — Аз ще се оправя. Връщам се у дома.

И тогава се разнесе мощна експлозия и лумна ярко сияние. Всичко сякаш забави ход. Лицето на Доли се озари, чертите ѝ застинаха смаяно. Вивиан вдигна поглед. Докато бомбата летеше през покрива на Рилингтън Плейс номер двайсет и четири и покривът пропадеше през тавана, а крушката в стаята на Доли се натроши на хиляди парченца, Вивиан затвори очи и се зарадва. Най-сетне молитвите ѝ бяха чути. Тази вечер нямаше нужда да ходи до Сърпънтайн. Виждаше блещукащите в мрака светлилки, дъното на реката, тунела през центъра на света. А тя беше във водата и плуваше, все по-надълбоко, воалът беше точно пред нея, Пипин също беше там, махаше ѝ с ръка и тя ги видя всичките — те също я видяха и Вивиан Лонгмайър се усмихна. След толкова много време беше стигнала края. Беше сторила каквото трябва. Най-сетне си бе отишла у дома.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ДОРОТИ

Лондон, 2011 г.

Лоръл отиде най-напред на Кампдън Гроув. Не знаеше точно защо, просто беше убедена, че трябва да постъпи така. Явно дълбоко в себе си се надяваше да почука на вратата и да установи, че човекът, изпратил благодарствената картичка на мама, все още живее тук. Преди ѝ се струваше нелогично, но сега, докато стоеше във фойето на сградата на номер седем — понастоящем сграда с апартаменти за краткосрочно отдаване под наем, — вдишваше лимоновото ухание на ароматизатора и мириса на изморени пътници, се почувства доста глупаво. Жената на малката разхвърляна рецепция отново я погледна иззад телефона и я попита дали е добре. Лоръл я увери, че е. После продължи да разглежда мръсния килим, отдадена на обърканите си мисли.

Лоръл изобщо не беше добре, всъщност беше ужасена. Предишната вечер, когато мама ѝ разказа за Хенри Дженкинс, за това що за човек е бил, я обзе въодушевление. Всичко намери обяснение и тя беше сигурна, че са стигнали до края, че най-сетне е проумяла случилото се през онзи ден. После забеляза пощенското клеймо върху марката и сърцето ѝ подскочи — сигурна беше, че е важно, нещо повече, усещаше откритието като нещо лично, сякаш тя, Лоръл, беше единственият човек, способен да развърже този последен възел. Но ето я сега, стои наред пансион с три звезди в края на дългото си тичане за зелен хайвер и няма къде да потърси, няма човек, живял тук по време на войната, с когото да поговори. Какво означаваше картичката? Кой я беше изпратил? Изобщо имаше ли някакво значение? Лоръл започваше да подозира, че няма.

Махна на служителката на рецепцията, която ѝ каза „довиждане“ само с устни, говорейки по телефона, и Лоръл излезе навън. Запали си цигара и запуши нервно. По-късно трябваше да вземе Дафни от „Хийтроу“ — поне нямаше да е пътувала до града напразно. Погледна часовника си. Оставаше ѝ да убие още няколко часа. Беше прекрасно и топло, небето беше синьо и ясно, набраздено само от свършени следи

от реактивни самолети, пълни със запътили се нанякъде хора, затова Лоръл реши, че трябва просто да си вземе сандвич и да се поразходи из парка покрай езерото Сърпънтайн. Дръпна от цигарата си и в същия момент си спомни кога за последен път е идвала тук. В деня, когато стоеше пред къщата на номер двайсет и пет и видя момченцето.

Лоръл огледа къщата. Домът на Вивиан и Хенри — мястото на тайно разигравали се сцени на насилие, мястото, където Вивиан бе търпяла с твърдост. По някакъв странен начин и след всичко, което беше прочела в дневниците на Кейти Елис, Лоръл знаеше повече за живота в тази къща, отколкото за къщата зад гърба си. Допуши цигарата си замислено и хвърли фасата в пепелника до входа на апартамента. Когато се изправи, вече беше взела решение.

* * *

Потропа на вратата на Кампдън Гроув номер двайсет и пет и зачака. Украсата за Все светии беше свалена от прозореца и на нейно място бяха окачени оцветени отпечатъци от детски ръчички — най-малко четири различни големини. Беше хубаво. Хубаво беше, че сега тук живее семейство. На мястото на грозните спомени от миналото сега се пишеха нови. Чуваше шумове вътре, някой определено си беше у дома, обаче никой не идваше да отвори, затова тя отново почука. Обърна се на покритата с плочки площадка и погледна отсреща към номер седем, мъчейки се да си представи как майка ѝ като млада компаньонка е изкачвала тези стълби.

Вратата се отвори и красивата жена, която Лоръл беше видяла предишния път, застана пред нея с бебе в ръце.

— О, боже! — примигна тя с големите си сини очи. — Ама това сте вие!

Лоръл беше свикнала да я разпознават, но в израза на тази жена имаше нещо различно. Тя се усмихна, жената се изчерви, изтри ръка в джинсите си и я протегна към Лоръл:

— Извинете. Къде са ми обноските! Аз съм Карън, а това е Хъмфри — потупа тя дупето на детето и шепата руси къдрици на рамото ѝ се поразмърдаха, а едно небесносиво око стеснително се

впери в Лоръл. — Разбира се, вас ви познавам. За мен е чест да се запознаем, госпожо Никълсън.

— Лоръл, моля ви.

— Лоръл. — Карън леко ухапа долната си устна от удоволствие, после поклати невярващо глава. — Джулиан спомена, че ви е видял, но си помислих, че... понякога той... — усмихна се жената. — Няма значение, ето ви и вас. Съпругът ми ще е на седмото небе да се запознаете.

Ти си жената на татко. Лоръл остана с непоколебимото усещане, че се случва нещо повече от видимото.

— Знаете ли, той дори не ме предупреди, че ще идвате.

Лоръл не спомена, че не се е обадила предварително, но все още не знаеше как да обясни посещението си, затова просто се усмихна.

— Заповядайте, моля. Само да повикам Марти от тавана.

Лоръл последва Карън в разхвърляния вестибюл покрай подобна на космически кораб бебешка количка, през море от топки и хвърчила и най-различни обуценца и влезе в топла и светла дневна. От пода до тавана имаше лавици с книги, из цялата стая също бяха пръснати книги, а на стената до семейните снимки на усмихнати и щастливи хора висяха детски рисунки. Лоръл едва не се спъна в едно малко телце на пода — момчето, което беше видяла предишния път, лежеше по гръб със свити колене. Едната му ръка беше вдигната във въздуха и движеше самолетче „Лего“, а детето беше напълно погълнато от полета, който съпровождаше с тиха имитация на бръмчене.

— Джулиан — повика го майка му, — изтичай горе, дребосъче мило, и кажи на татко, че имаме гост.

Момчето ги погледна, примигна и се върна в действителността. Видя Лоръл и по погледа му пролича, че я е познал. Без да каже нито дума, без дори да направи пауза в бръмченето на самолета, което имитираше, то насочи машината по нов курс, изправи се на колене и после последва играчката си по застланите с килим стълби.

Карън настоя да донесе чай, а Лоръл се настани на удобен диван с драскулки от флумастер по червено-бялата карирана покривка и се усмихна на бебето, което вече седеше на килимче на пода и подритваше някаква дрънкалка с дебелия си краче. Стълбите заскърцаха от бързи стъпки и на вратата на дневната се появи висок мъж, небрежно красив с въздългата си кестенява коса и очилата си с

черни рамки. Неговият син пилот го следваше. Мъжът протегна голямата си десница и се усмихна, когато видя Лоръл, поклати смаяно глава, като че ли в дома му се беше материализирало привидение.

— Мили боже — възкликна той, когато дланите им се докоснаха и той се увери, че тя е от плът и кръв. — Мислех, че Джулиан ме поднася, но ето че сте тук.

— Да, тук съм.

— Аз съм Мартин — представи се той. — Викайте ми Марти. И простете смайването ми, но... Разбирате ли, преподавам драма в колежа „Куин Мери“ и докторатът ми е посветен на вас.

— Наистина ли? — *Ти си жената на татко*. Е, това обясняваше нещата.

— „Съвременни интерпретации на Шекспировите трагедии“. Беше доста по-суховато, отколкото звучи.

— Допускам.

— А сега ето ви тук. — Той се усмихна, после леко се намръщи и накрая отново се усмихна. Засмя се — прекрасен звук! — Извинете, но съвпадението е невероятно.

— Каза ли на госпожа Никълсън... на Лоръл... — изчерви се Карън, когато отново влезе в стаята — за дядо? — Плъзна поднос за чай върху ниската масичка, като прокара пътека сред гората от детски играчки, и седна до съпруга си на дивана. Без дори да погледне настрана, подаде бисквита на момиченце с кестеняви къдрици, което изникна неочаквано, предусетило поднасянето на сладкишите.

— Дядо ми — поясни Марти. — Той ме запали по вашата работа. Аз съм ви почитател, но той ви обожава безумно. Не е пропуснал нито една ваша постановка.

Лоръл се усмихна доволна, макар да се постара да го прикрие. Беше очарована от това семейство и от приятно безредния им дом.

— Все нещо е пропуснал.

— Нито едно.

— Разкажи на Лоръл за крака му — нежно потърка Карън ръката на съпруга си.

Марти се засмя.

— Една година си счупи крака и ги принуди да го изпишат от болницата по-рано, за да ви гледа в „Както ви харесва“. Води ме със

себе си още като бях съвсем малък и ми трябваха три възглавници, за да виждам сцената над предната седалка.

— Явно е човек с превъзходен вкус. — Лоръл флиртуваше, но не само с Марти, а с всички тях. Почувства се високо ценена. Добре, че Айрис не беше тук да види това.

— Така е — призна Марти с усмивка. — Много го обичах. Изгубихме го преди десет години, но не е минал нито ден, без да ми липсва. — Той побутна черните рамки на очилата си малко по-нагоре по носа си и каза: — Но стига сме говорили за нас. Простете, от изненада още не съм ви питал на какво дължим посещението ви. Сигурно не сте тук, за да ви разказвам за дядо си.

— Всъщност е доста дълга история — каза Лоръл, пое поднесената ѝ чаша чай и разбърка млякото. — Проучвам семейната си история, по-конкретно по майчина линия, и се оказа, че някога тя... — Лоръл се поколеба, преди да намери думата, — ... е била близка с хората, които живеели в тази къща.

— Знаете ли кога е било това?

— В края на 30-те години и през първите години от войната.

Веждата на Марти трепна.

— Невероятно!

— Как се казва приятелката на майка ви? — попита Карън.

— Вивиан — отвърна Лоръл. — Вивиан Дженкинс.

Марти и Карън се спогледаха и Лоръл изгледа първо единия, после другия.

— Нещо странно ли казах? — попита.

— Не, не е странно, само че... — Мартин се усмихна, свел поглед към ръцете си, докато си събираше мислите. — Ние тук много добре познаваме това име.

— Така ли? — сърцето на Лоръл започна шумно да тупти в гърдите ѝ. Те бяха потомци на Вивиан, естествено. Дете, за което Лоръл не беше намерила сведения, племенник...

— Всъщност историята е доста странна, смятаме я почти за семейна легенда.

Лоръл кимна оживено, за да го насърчи да продължи, и отпи от чая си.

— Моят прадядо Бърти наследил тази къща през Втората световна война. Говори се, че не бил добре, бил много, ама много

беден. Работел, откакто се помни, но времената били трудни — бушувала война, — той живеел в малък апартамент до Степни и за него се грижела възрастна съседка, когато изневиделица го посетил лъскав адвокат, който го осведомил, че тази къща му е завещана.

— Не разбирам — каза Лоръл.

— Той също — увери я Марти, — обаче адвокатът бил съвсем ясен. Жена на име Вивиан Дженкинс, за която прадыдо ми изобщо не бил чувал, го била направила свой единствен наследник.

— Не я ли познавал?

— Изобщо не бил чувал за нея.

— Но това е много странно.

— Съгласен съм. Отначало не искал да се мести тук. Страдал от деменция и не обичал промените, а си представяте какъв шок било за него, затова си останал в апартамента и къщата стояла празна, докато синът му, моят дядо, не се върнал от фронта и не убедил стареца, че това не е никакъв номер.

— Значи дядо ви познавал Вивиан?

— Да, но никога не говореше за нея. Дядо беше много общителен човек, но по няколко теми не обелваше нито дума. Тя беше едната, а другата беше войната.

— Струва ми се, че нерядко става така — отбеляза Лоръл. — Клетите хора са се нагледали на какви ли не ужасии.

— Да — печално помръкна лицето на Марти. — Обаче в случая с дядо ставаше дума за нещо повече.

— Така ли?

— Мобилизирали го за армията от затвора.

— О, разбирам.

— Не ни казваше почти никакви подробности, но аз се поразрових. — Марти леко се смути и снижи глас, преди да продължи: — Намерих полицейските архиви и научих, че една нощ през 1941 година дядо бил изваден от Темза, премазан от бой.

— От кого?

— Не съм сигурен, обаче докато лежал в болницата, полицията се обърнала срещу него. Втълпили си, че е участвал в някакъв опит за изнудване, и го отвели за разпит. Той се кълнеше, че било недоразумение, а ако познавахте дядо ми, щяхте да знаете, че той не лъже. Ченгетата обаче не му повярвали. Според архива, когато го

намерили, носел чек за голяма сума, но не искал да обясни как се е сдобил с него. Хвърлили го в затвора, понеже не можел да си позволи адвокат, естествено, обаче накрая се оказало, че полицията няма достатъчно доказателства, затова го изпратили в армията. Интересно, но той винаги твърдеше, че са му спасили живота.

— Как са му спасили живота?

— Не знам, така и не узнах. Може и да се е шегувал, дядо много обичаше да се шегува. Изпратили го във Франция през 1942 година.

— Не е бил във войската преди това, така ли?

— Не, но е виждал бойни действия — всъщност е бил в Дюнкерк, само че дядо не носел оръжие, а фотоапарат. Бил военен фотограф. Елате да разгледате някои от снимките му.

* * *

— Мили боже! — възкликна Лоръл, докато разглеждаше цялата стена с черно-бели снимки. — Дядо ви е Джими Меткалф.

Мартин се усмихна гордо.

— Точно той. — И оправи рамката на снимката.

— Тези ги знам. Видях ги на една изложба в музея „Виктория и Албърт“ преди десетина години.

— Точно след смъртта му.

— Работата му е невероятна. Знаете ли, майка ми държеше една репродукция на стената, като бях малка, всъщност още я държи. Твърдеше, че снимката ѝ помага да си спомня за семейството си, за случилото се с тях. Загинали по време на бомбардировките в Ковънтри.

— Много съжалявам — каза Мартин. — Ужасно. Не мога дори да си представя.

— Снимките на дядо ви до известна степен помагат да си представим. — Лоръл разгледа всяка снимка поотделно. Наистина бяха изключителни: хора, останали без дом заради бомбардировките, войници на бойното поле. Имаше и едно момиченце със странни дрехи, обувки за степ и твърде големи за нея дамски кюлоты. — Тази много ми харесва — отбеляза тя.

— Това е леля ми Нела — усмихна се Марти. — Е, ние така я наричахме, макар да не ни беше роднина. Беше сираче от войната. Снимката е направена през нощта, когато загинало семейството ѝ. Дядо продължил да поддържа връзка с нея, а когато се върна от фронта, я издири при приемното ѝ семейство. Останаха си приятели до края на живота му.

— Прекрасно.

— Такъв беше той, невероятно предан. Знаете ли, преди да се ожени за баба ми, отишъл да потърси своя стара любов само за да се увери, че тя е добре. Нищо не можело да го спре да се ожени за баба — двамата много се обичаха, — но той казал, че просто трябва да отиде. Войната го разделила от предишната му любима, а след като се върнал, я видял само веднъж, и то отдалече. Била на брега на морето със съпруга си и той не искал да им пречи.

Лоръл го слушаше и кимаше, а после изведнъж парченцата на мозайката се подредиха: Вивиан Дженкинс беше завещала къщата на семейството на Джеймс Меткалф. Джеймс Меткалф с неговия възрастен и болен баща — това беше Джими, нали? Би трябвало. Джими на майка ѝ и мъжът, в когото се влюбила Вивиан въпреки предупрежденията на Кейти, която се опасявала Хенри да не научи. Следователно мама е жената, която Джими издирил, преди да се ожени. На Лоръл ѝ прималя, но не само защото ставаше дума за майка ѝ, а защото нещо се прокрадваше в собствените ѝ спомени.

— Какво има? — попита загрижено Карън. — Изглеждате така, все едно сте видели призрак.

— Аз просто... — заекна Лоръл. — Просто... Имам представа какво може да се е случило с дядо ви, Марти. Мисля, че знам причината за побоя и кой го е оставил да умре.

— Наистина ли?

Тя кимна, чудейки се откъде да започне. Толкова много имаше да му разказва.

— Да се върнем в дневната — подкани ги Карън. — Пак ще сложа чайника. — Тя потръпна от вълнение. — О, съзнавам, че е глупаво от моя страна, но не е ли прекрасно да разплетеш една загадка?

На излизане от стаята Лоръл видя една снимка, от която ахна.

— Красива е, нали? — попита Мартин с усмивка, като забеляза накъде гледа тя.

Лоръл кимна и на върха на езика ѝ бе да каже „Това е майка ми“, когато Мартин настоя:

— Това е тя, това е Вивиан Дженкинс. Жената, завещала на Бърти тази къща.

Краят на пътя, май 1941 г.

Вивиан измина последната част от пътя пеша. Влакът беше претъпкан с войници и с изморени лондончани — имаше място единствено за правостоящи, но на нея ѝ предложиха да седне. Осъзна, че положението си има и предимства, ако изглеждаш като че ли току-що са те измъкнали изпод руините на разрушена от бомба къща. Срещу нея седеше невръстно момче с куфар в скута, здраво стиснало някакъв буркан в ръка. В буркана имаше, представете си, червена рибка, и всеки път, когато влакът забавеше, ускореше или се отклонеше в страничен коловоз, за да изчака въздушната тревога, водата в буркана се разплискваше и момчето го вдигаше, за да провери дали рибката му не се е паникьосала. Рибите паникьосват ли се изобщо? Вивиан беше сигурна, че не, макар че при мисълта да си затворен в буркан нещо вътре в нея се стягаше толкова силно, че ѝ беше трудно да диша.

Когато не се взираше в рибката си, момчето наблюдаваше Вивиан, големите му сериозни сини очи оглеждаха синините ѝ и дебелото ѝ бяло палто в края на пролетта. Тя му се усмихна лекичко, когато погледите им се срещнаха около час след началото на пътуването, и то направи същото, но съвсем за кратко. Насред всички други мисли, нахлули в главата ѝ, Вивиан се запита кое ли е това момче и защо пътува самичко в разгара на войната, но не го попита — твърде много се притесняваше да разговаря с когото и да било от страх да не се издаде.

На всеки половин час имаше автобус за градчето — когато приближиха гарата, тя чу две възрастни жени да обсъждат колко невероятно благонадежден е автобусът, обаче Вивиан реши да повърви. Не можеше да се отърси от усещането, че ще бъде в безопасност само ако не спира да се движи.

Някакъв автомобил забави ход зад нея и всеки нерв по тялото на Вивиан се обтегна. Дали някога щеше да престане да се страхува? Не и докато Хенри не умре, знаеше го, защото едва тогава щеше да е

истински свободна. Шофьорът на колата беше непознат мъж с униформа. Представи си как изглежда в неговите очи — жена със зимно палто, с окаяно насинено лице и малък куфар, тръгнала към града самичка.

— Добър ден — поздрави той.

Тя кимна в отговор, без да се обръща. Съзнаваше, че са минали повече от двацет и четири часа, откакто не е изричала нищо на глас. Беше някаква суеверна глупост, но Вивиан не можеше да се отърси от усещането, че отвори ли уста, хитрината ѝ ще се разкрие, Хенри или някой от приятелчетата му ще узнае някак и ще тръгне да я издирва.

— В града ли отивате? — попита мъжът в колата.

Тя отново кимна, но съзнаваше, че в даден момент ще трябва да му отговори, макар и само за да му даде възможност да се увери, че не е германска шпионка. Последното, от което имаше нужда, бе някой разтревожен служител на гражданските доброволци да я замъкне в полицията, амбициран да разобличи промъкването ѝ.

— Мога да ви откарам, ако искате — предложи мъжът. — Казвам се Робърт Хардгрийвс.

— Не. — Гласът ѝ прозвуча дрезгаво след дългото мълчание. — Благодаря ви, но ми е приятно да вървя пеша.

Негов ред беше да кимне. Погледна през предното стъкло в посоката, в която се беше запътил, и отново се обърна към Вивиан:

— При някого в града ли отивате?

— Започвам нова работа — отговори тя. — В пансиона „Сий Блу“.

— А! В пансиона на госпожа Никълсън. Е, в такъв случай, ще се виждаме в града, госпожице...

— Смятам. Дороти Смятам.

— Госпожице Смятам — повтори той с усмивка. — Прекрасно. — После ѝ махна с ръка и отмина.

Дороти проследи с поглед колата му, докато се изгуби зад билото на тревистия хълм, после се разрида от облекчение. Каза го и нищо ужасно не се случи. Проведе цял разговор с непознат, представи се с ново име, а небето не се продъни, нито земята се разтвори да я погълне. Пое си дъх дълбоко и предпазливо, за да се успокои, и си позволи частица надежда, че може би наистина всичко ще бъде наред. Че ще получи втори шанс. Въздухът миришеше на сол и на море, а в

далечината по небето кръжаха чайки. Дороти Смитам вдигна куфара си и продължи напред.

* * *

В крайна сметка идеята ѝ хрумна благодарение на късогледата жена от Рилингтън Плейс. Когато отвори очи наред прашните развалини от бомбата и установи, че по някаква абсолютно непонятна причина е жива, Вивиан се разплака. Чуваха се сирените и гласовете на добри и храбри мъже и жени, които идваха да гасят пожара, да превързват рани и да отнасят мъртвите. Защо не беше една от тях, запита се Вивиан, защо животът просто не я пуснеше?

Дори не беше сериозно ранена — Вивиан умееше да преценява размера на щетите. Нещо беше паднало отгоре ѝ, сигурно врата, обаче имаше пролука и тя успя да се измъкне. Седна в тъмното, зашеметена. Беше студено, направо мразовито, и тя трепереше. Не познаваше стаята, но усети под ръката си нещо пухкаво — палто! — и го издърпа от мястото, където беше притиснато под вратата. В джоба на палтото намери фенерче и когато насочи тънкия му лъч, видя, че Доли е мъртва. Не просто мъртва, беше премазана под тухлите, мазилката на тавана и един голям метален сандък, паднал от мансардата.

На Вивиан ѝ се догади от шок, от болка и от кипящото разочарование, че се е провалила в мисията си, но с мъка успя да се изправи. Таванът се беше срутил и тя виждаше звездите на небето, взря се в тях, олюля се неуверено и тъкмо се чудеше колко ли време ще е нужно на Хенри, за да я открие, когато чу старицата да се провиква:

— Госпожица Смитам, госпожица Смитам е жива!

Вивиан се обърна по посока на гласа, защото със сигурност знаеше, че Доли не е жива. И се канеше да го каже, сочейки с ръка към Доли, обаче от гърлото ѝ не излязоха думи, а само хрипливо свистене, а старицата продължи да вика, че госпожица Смитам е жива, и да сочи Вивиан, която в този миг осъзна грешката на хазайката.

За нея това беше възможност. Главата на Вивиан пулсираше и мислите ѝ бяха замъглени, но тя незабавно осъзна, че е получила нов шанс. Всъщност в светлината на смайващата равносметка след улучилата ги бомба цялата история ѝ изглеждаше забележително

простичка. Новата ѝ самоличност, новият живот бяха толкова леснопостижими, колкото и палтото, което беше навлякла в тъмното. Никой нямаше да пострада, защото никой не беше останал жив — Джими го нямаше, тя се беше постарала да направи каквото може за господин Меткалф, Доли Смитам нямаше близки, а за Вивиан не бе останал никой да скърби. Затова тя се възползва от шанса си. Свали халката и венчалния си пръстен, надяна ги на пръстите на Доли с удивително спокойни ръце. Отвсякъде се носеше шумотевица: крещяха хора, пристигаха и заминаваха линейки, руините още се движеха и пушеха в изпълнения с дим мрак, но Вивиан чуваше единствено бясното туптене на собственото си сърце — не от страх, а от решителност. Пръстите на Доли още стискаха предложението за работа, затова се наложи Вивиан да го изтръгне оттам, да си присвои писмото на госпожа Никълсън и да го пхне в джоба на бялото палто. Там напипа и други неща — нещо малко и твърдо и някаква книга, усети тя познатите очертания под пръстите си, но не погледна точно коя.

— Госпожице Смитам? — Мъж с каска облегна стълбата си на ръба на продънения под и се покатери, докато лицето му не се изравни с нея. — Не се тревожете, госпожице, ще ви свалим оттук. Всичко ще се оправи.

Вивиан го погледна и за пръв път се зачуди дали пък наистина няма да стане така.

— Приятелката ми — каза тя прегракнало и с фенерчето си освети тялото на пода. — Тя...?

Мъжът погледна към Доли, към премазаната ѝ от металния сандък глава и неестествено разперените ѝ крайници.

— Мътните да ме вземат — процеди той. — Мисля, че е мъртва. Ще ми кажете ли името ѝ? Трябва ли да се обадим на някого?

Вивиан кимна.

— Казва се Вивиан. Вивиан Дженкинс. Има съпруг, който трябва да узнае, че тя няма да се прибере у дома.

* * *

До края на войната Дороти Смитам оправяше легла и чистеше след гостите в пансиона на госпожа Никълсън. Ходеше с наведена глава, стараеше се да не привлича ненужно внимание с постъпките си, никога не приемаше покана за танци. Лъскаше, переше и метеше, а нощем, затвореше ли очи, се опитваше да не вижда очите на Хенри, вперени в нея в мрака.

Денем държеше очите си на четири. Отначало го виждаше навсякъде: в познатата наперена походка на мъж, който се приближава по пристана, в зрелите и сурови черти на непознат минувач, в извисилия се над тълпата глас, от който кожата ѝ настръхваше. След време се случваше по-рядко, но тя не престана да се озърта, защото знаеше, че един ден той ще я намери — не се знаеше само кога и къде, — и тя смяташе да е готова.

Изпрати само една картичка. След като беше прекарала в пансиона „Сий Блу“ вече шест месеца, избра най-красивия изглед, който успя да намери — огромен пътнически кораб, с какъвто хората плават от единия край на света до другия, — и написа на гърба: *Тук времето е превъзходно. Всички са добре. Моля, унищожжи незабавно,* после адресира картичката до скъпата си приятелка — единствената си приятелка — госпожица Кейти Елис в Йоркшър.

* * *

Животът ѝ доби ритъм. Госпожа Никълсън беше строга, което идеално устройваше Дороти — имаше нещо лечебно в по военному строгите изисквания към домакинството, затова младата жена се освободи от мрачните си спомени благодарение на задължението си да полира възможно най-добре („без да хабиш полира, Дороти — нали не си забравила, че е война?“) перилата на стълбите. И ето че през един юнски ден на 1944 година, около месец след десанта в Нормандия, тя се прибра с покупките и завари мъж с униформа да седи на масата в кухнята. Беше поостарял, разбира се, и беше малко измъчен от войната, но тя веднага разпозна в него човека от дръзката момчешка снимка, която майка му държеше като светиня на полицата над камината в трапезарията. Дороти неведнъж беше лъскала стъклото и познаваше сериозните очи, ъгловатите му скули и трапчинката на

брадичката толкова добре, че се изчерви, когато го видя да седи на масата, все едно през всичките тези години беше надничала през ключалката.

— Вие сте Стивън — каза тя.

— Така е. — Той скочи да ѝ помогне с хартиения плик с покупките.

— Аз съм Дороти Смитам. Работя за майка ви. Тя знае ли, че сте тук?

— Не — отговори той. — Страничната врата беше отворена и аз просто влязох.

— Тя е горе, ще отида да...

— Не... — побърза да я прекъсне той и лицето му се разтегли в неловка усмивка. — Много мило от ваша страна, госпожице Смитам, и не искам да създавам у вас погрешно впечатление. Обичам майка си — тя ми е дала живот, — но ако нямате нищо против, ще постоя тук още малко и ще се насладя на тишината и на спокойствието, преди да започне действителната ми военна служба.

Дороти се засмя и усещането я изненада. Осъзна, че ѝ се случва за пръв път, откакто е пристигнала от Лондон. Години по-късно, когато децата им ги молеха да им разкажат (за пореден път!) как са се влюбили, Стивън и Дороти Никълсън щяха да им разкажат за нощта, когато се бяха промъкнали по полуразрушения пристан, за да танцуват в самия му край — Стивън си беше донесъл грамофона, двамата го пуснаха и се опитваха да избягват дупките по пристана под звуците на „На сребрилата лунна светлина“. По-късно Доли се спънала и паднала, докато се опитвала да запази равновесие върху парапета (пауза за родителско наставление: „Никога не се опитвайте да ходите по тесен парапет, скъпи мои“), а Стивън дори не си събул обувките, а се хвърлил отгоре и веднага я извадил. „Ето така хванах майка ви“, заявяваше Стивън и децата се смееха, понеже си представяха мама на кукичката на въдица. А после двамата седнали на пясъка, защото било лято, нощта била топла, хапнали миди от хартиена чашка и разговаряли часове наред, докато хоризонтът не порозовял и те не се върнали обратно в „Сий Блу“ с ясното съзнание, че са влюбени, без да са си разменили нито дума по въпроса. Това беше една от любимите истории на децата: описваше как родителите им се разхождат по пристана с мокри дрехи, представяше майка им като волен дух, а баща

им като герой, обаче дълбоко в сърцето си Дороти съзнаваше, че всичко отчасти е измислица. Тя се бе влюбила в съпруга си много преди това. Влюби се в него през онзи първи ден в кухнята, когато той я разсмя.

Ако някой я беше накарал да състави списък с качества на Стивън, той щеше да е много дълъг. Той беше храбър и я закриляше, беше забавен, беше търпелив с майка си, макар тя да беше жена, която дори с най-сърдечното си бърбрене можеше да остърже боята от стената. Стивън имаше силни ръце и вършеше с тях страхотни неща, способен беше да поправи почти всичко и умееше да рисува (но не толкова хубаво, колкото му се искаше). Беше красив и я гледаше така, че кожата на Дороти пламваше от желание, беше мечтател, но не се изгубваше във фантазиите си. Обичаше музиката и свиреше на кларинет джазови мелодии, които Дороти обожаваше, но които подлудяваха майка му. Понякога, докато Дороти седеше на канапето в нишата на прозореца му с кръстосани крака и го слушаше да свири, долу госпожа Никълсън вземаше метлата си и блъскаше с дръжката ѝ по пода, което караше Стивън да свири по-силно и по-джазово, а Дороти да се киска толкова силно, че се налагаше да запуши устата си с ръка. Той я караше да се чувства в безопасност.

Обаче на челно място в списъка беше онова, което тя ценеше повече от всичко друго — силата на характера му. Стивън Никълсън притежаваше смелостта да отстоява убежденията си, той никога не би допуснал любимата жена да прекърши волята му и на Дороти това ѝ харесваше. Според нея любов, която караше хората да вършат неща противно на нрава си, крие опасности.

Освен това той ценеше дълбоко тайните.

— Не говориш много за миналото си — каза ѝ една нощ, докато седяха на пясъка.

— Така е.

Помежду им настана мълчание, което прие формата на въпросителна, но тя не каза нищо повече.

— Защо не?

Дороти въздъхна, но въздишката ѝ безшумно отлетя с вечерния бриз. Знаеше, че госпожа Никълсън му шушне ужасни лъжи за миналото ѝ, чиято цел е да го убеди да изчака, да се среща и с други жени, да помисли дали да не се свърже с някое свястно местно момиче,

чуждо на тези „лондонски глезотии“. Знаеше също, че Стивън е отговорил на майка си, че обича загадките, че животът би бил крайно безинтересен, ако знаеш всичко за човека още преди да пресечеш улицата и да го поздравиш.

— Сигурно по същата причина, поради която ти не говориш много за войната.

Той взе ръката ѝ и я целуна.

— Звучи смислено.

Тя съзнаваше, че някой ден ще трябва да му разкаже, но трябваше да внимава. Стивън беше човек, който на секундата ще замине за Лондон и лично ще се оправи с Хенри. А Дороти не искаше Хенри Дженкинс да ѝ отнеме още един любим човек.

— Ти си свестен човек, Стивън Никълсън.

Той поклати глава и тя усети как челото му се движи, опряно в нейното.

— Не, просто съм човек — отвърна.

Дороти не го оспори, но пое ръцете му в своите и нежно положи бузата си върху рамото му в мрака. Познаваше и други хора, добри и лоши, а Стивън Никълсън беше добър човек. Най-добрият. Напомняше ѝ за някого, когото бе познавала преди време.

* * *

Разбира се, Дороти си мислеше за Джими, както продължаваше да си спомня за братята и сестра си, за майка си и баща си. Той живееше заедно с тях в онази къща с дъсчена обшивка в субтропиците, приветстван от всички от семейство Лонгмайър в мислите ѝ. Не ѝ беше трудно да си го представи там, отвъд воала, защото той винаги ѝ бе напомнял за мъжете от семейството ѝ, приятелството ѝ с него беше като фар в мрака, вдъхваше ѝ надежда и може би, ако бяха имали шанса да се опознаят по-добре и за по-дълго, чувствата им щяха да се задълбочат и да се превърнат в любовта от книгите, в любовта, която беше открила със Стивън. Обаче Джими принадлежеше на Вивиан, а Вивиан беше мъртва.

Само веднъж ѝ се стори, че го вижда. Беше няколко дни преди сватбата, двамата със Стивън се разхождаха по брега, хванати за ръце,

и той се наведе да я целуне по шията. Тя се засмя и се откопчи, изтича напред и после погледна през рамо, за да му подхвърли шеговита забележка. И в този миг забеляза фигурата в далечината, наблюдаваше ги от брега. Дъхът ѝ секна, когато го позна, обаче Стивън я настигна и я вдигна във въздуха. Изглежда обаче, съзнанието ѝ въртеше номера, защото, когато се обърна, фигурата вече беше изчезнала.

Грийнейкърс, 2011 г.

Майка им беше помолила за тази песен и искаше да я чуе в дневната. Лоръл предложи да ѝ занесе сиди плейъра в спалнята, за да не се налага да се мести, обаче предложението бързо беше отхвърлено, а Лоръл знаеше, че няма смисъл да спори. Не и с мама, не и тази сутрин, когато в очите ѝ се четеше онзи поглед като от друг свят. Вече два дни беше такава, откакто Лоръл се върна от Кампдън Гроув и ѝ разказа какво е открила.

Дългото и бавно придвижване от Лондон, дори с нея самата, която през цялото време говореше за Дафни, не намали въодушевлението на Лоръл и тя седна при майка си при първата възможност да останат насаме. Най-сетне си поговориха за всичко случило се, за Джими, за Доли, за Вивиан и за семейство Лонгмайър в Австралия. Майка ѝ сподели с Лоръл вината, която изпитваше отдавна, задето беше отишла да се срещне с Доли в нощта на бомбардировката и я беше върнала обратно в къщата.

— Нямахте да умре, ако не бях аз. Тъкмо излизаше, когато я срещнах.

Лоръл напомни на майка си, че се е опитвала да спаси живота на Доли, че е искала да я предупреди и че не бива да се обвинява за безразборните попадения на германските бомби.

Майка ѝ помоли Лоръл да ѝ донесе снимката на Джими — не репродукцията, а оригинала, — една от малкото минали следи, които не беше заключила някъде. Седнала до майка си, Лоръл погледна снимката с нови очи: зората след бомбардировка, отпред натрошеното стъкло искреше като мънички светлинки, отзад група хора излизаха от бомбоубежище наред пушека.

— Беше ми подарък — тихо каза мама. — Значеше толкова много, когато той ми я даде. Не можех да се разделя с нея.

Двете разговаряха и плачеха и докато майка ѝ намери неподозирани сили и успяваше да говори за онова, което е видяла и преживяла — пресекливо, но настойчиво — Лоръл на моменти се

питаше дали теобата на старите спомени, някои от които отчайващо болезнени, не е прекомерна. Обаче дали благодарение на радостната новина на Лоръл за Джими и за семейството му, или от облекчение, че най-сетне може да открие тайните си, Дороти сякаш живна. Медицинската сестра ги предупреди, че подобрението в състоянието ѝ няма да продължи дълго, така че да не се заблуждават, и че тя бързо ще се влоши в даден момент, но освен това се и усмихна и ги посъветва да се наслаждават на общуването с майка си, докато могат. И те го сториха, обградиха я с обич, с глъчка и с цялата весела и капризна шумотевица на семейния живот, която Дороти Никълсън открай време обичаше повече от всичко друго.

А сега, докато Джери носеше мама до дивана, Лоръл прерови грамофонните плочи на лавицата, търсейки въпросния албум. Действаше бързо, но спря за миг, когато стигна до „Джазбендът на Крис Барбър“, и по лицето ѝ се разля усмивка. Плочата беше на баща ѝ и Лоръл още помнеше деня, в който той я донесе у дома. Извади стария си кларинет и часове наред свири заедно със солото на Монти Съншайн, застанал в средата на килима, като от време навреме поспираше и поклащаше глава, възхитен от виртуозността на Монти. На вечеря той беше вгълбен в себе си, глъчката на дъщерите му минаваше покрай ушите му, докато стоеше начело на масата с озарено от безгранично задоволство лице.

Преизпълнена със спомена за прелестното чувство, Лоръл отмести Монти Съншайн и продължи да разглежда плочите, докато не намери каквото търсеше — Рей Ноубъл и Снуки Лосън и тяхната песен „На сребрилата лунна светлина“. Обърна се и погледна към Джери, седнал до майка им, който нежно придърпваше одеялото, за да завие крехкото ѝ тяло, и изчака, замислена колко е хубаво, че той се беше върнал в Грийнейкърс през последните дни. Само на него бе доверила истините за миналото. Предишната нощ седяха един до друг, пиеха червено вино в къщичката на дървото, слушаха лондонска рокабили станция, която Джери намери по интернет, и си бърбреха глупости за първата любов, старостта и всичко помежду тях.

Когато заговориха за тайната на майка си, Джери заяви, че не вижда причина да споделят с другите.

— Ние бяхме там в онзи ден, Лол, това е част от нашата история. Роуз, Дафни и Айрис... — той вдигна неуверено рамене и отпи от

виното си, — тях това просто ще ги разстрои и какво?

Лоръл не беше напълно убедена. Със сигурност имаше и побезобидни истории за разказване и не беше лесно да се справиш с тази, особено за човек като Роуз. Обаче в същото време Лоръл отдавна размишляваше за тайните, за това колко е трудно да ги пазиш и как те обикновено се спотайват тихомълком под повърхността, преди най-неочаквано да се стрелнат през пукнатина в решимостта на своя пазител. Подозираше, че ще се наложи да почака известно време и да види какво ще стане.

Джери вдигна поглед към нея и ѝ се усмихна, а после от мястото си до главата на мама ѝ кимна да пусне песента. Лоръл извади плочата от хартиената обложка, сложи я в грамофона и нагласи игличката върху външното ръбче. Кресчендото на пианото изпълни тихите кътчета на стаята, а Лоръл се облегна в другия край на дивана, положи глава в нозете на майка си и затвори очи.

И изведнъж отново стана на девет години. Беше лятна нощ през 1954 година. Лоръл беше облечена с нощница с къси ръкави, а прозорецът над главата ѝ беше отворен с надеждата да примами хладината на нощния повей. Главата ѝ беше върху възглавницата, дългата ѝ права коса беше изпъната зад нея като ветрило, а стъпалата ѝ почиваха върху рамката на прозореца. Мама и татко бяха поканили приятели на вечеря, а Лоръл лежеше така в тъмното от часове, заслушана в плавните приливи на разговора и в смеха, който понякога се надигаше над приглушените въздишки на спящите ѝ сестри. От време навреме уханието на тютюн долиташе нагоре по стълбите през отворената врата, откъм трапезарията се чуваше звън на чаши и Лоръл се къпеше в блаженото съзнание, че светът на възрастните е топъл и светъл и продължава да се върти отвъд стените на спалнята.

След известно време се чу стърженето на столове по пода, стъпки в коридора и Лоръл си представи как мъжете се ръкуват, жените се целуват по бузите, пожелават си лека нощ, казват си „О, каква прекрасна вечер!“ и си обещават пак да се съберат. Захлопнаха се врати на автомобили, двигателите отбръмчаха по алеята и накрая в Грийнейкърс отново се възцариха тишина и спокойствие.

Лоръл зачака стъпките на родителите си по стълбите към спалнята, обаче така и не ги чу, олюляваща се на ръба на съня, но неспособна да се откъсне и да полети в бездната му. И после през

дъските на пода долетя женски смях, прохладен и утоляващ като чаша вода, когато си жаден, и Лоръл се ококори. Седна в леглото и се послуша, когато отново долетя смях, този път на татко, скоро последван от тътрузенето на нещо тежко. Лоръл не биваше да става късно нощем, освен ако не е болна, не ѝ се ходи до тоалетната или не я разбуди кошмар, но вече не можеше да затвори очи и да заспи. Долу се случваше нещо и тя трябваше да разбере какво. Любопитството може и да убива котката, обаче малките момиченца обикновено се справят много по-добре.

Измъкна се от леглото и тръгна на пръсти по килима в коридора с развяваща се около босите си крачета нощница. Безшумна като мишка се прокрадна надолу по стълбите, поспря на площадката, когато чу музика, тиха мелодия, носеща се зад вратата на дневната. Лоръл бързо измина останалото разстояние, коленичи предпазливо и притисна към вратата първо едната си ръка, после окото си. Примигна срещу ключалката и стай дъх. Креслото на татко беше изтикано в ъгъла, за да се разчисти свободно място наред стаята, а двамата с мама стояха върху килима, притиснали тела в прегръдка. Голямата длан на татко придържаше уверено гърба на мама, бузата му беше долепена до нейната и двамата се поклащаха в такт с музиката. Очите му бяха затворени, а изражението на лицето му накара Лоръл да преглътне, а бузите ѝ — да пламнат. Сякаш татко изпитваше болка, но и тъкмо обратното на това. Беше си татко, но и не беше, а като го видя такъв, Лоръл се почувства неуверена и дори малко изревнува, макар нищичко да не разбираше.

Музиката ускори темпото и телата на родителите ѝ се разделиха. Двамата танцуваха, наистина танцуваха като на филм, стискаха ръцете си, провлачваха шеметно обувки, а мама се въртеше ли, въртеше под ръката на татко. Бузите ѝ бяха порозовели, къдриците ѝ се сипеха по-волно от обикновено, презрамката на бледорозовата ѝ рокля се беше смъкнала мъничко от едното рамо и деветгодишната Лоръл осъзна, че дори да доживее до сто години, няма да види нищо толкова прелестно.

* * *

— Лол.

Лоръл отвори очи. Песента беше свършила и плочата продължаваше да се върти. Джери се беше надвесил над майка им, която се беше унесла в дрямка, и леко галеше косата ѝ.

— Лол — повтори той и нещо в гласа му, настойчивият му тон привлече вниманието ѝ към него.

— Какво има?

Той се вираше нежно в лицето на мама, а Лоръл проследи погледа му. И разбра. Дороти не спеше, беше си отишла.

* * *

Лоръл седеше на люлката под дървото и леко се люлееше с крак. Семейство Никълсън почти цяла сутрин уговаряха подробностите около погребението с местния свещеник и сега Лоръл лъскаше медальона, с който майка ѝ не се разделяше. Единодушно бяха решили да я погребат с него. Тя не си падаше по вещите, но медальонът ѝ беше много скъп и никога не го сваляше. „Вътре е най-голямото ми съкровище“, казваше, станеше ли дума за него, отваряше го и показваше снимките на децата си. Когато беше мъничка, Лоръл обожаваше миниатюрните пантички и приятното щракване на капачето.

Отваряше и затваряше медальона, вираше се в усмихнатите млади лица на сестрите си, на брат си и на своето собствено — снимки, които беше виждала стократно, и забеляза, че едно от парченцата овално стъкло е нащърбено отстрани. Лоръл намръщено плъзна палец по мястото. Крайчецът на нокътя ѝ се закачи, стъклото се размърда — беше по-хлабаво, отколкото си мислеше — и падна в скута ѝ. Без рамката си тънката фотографска хартия се изду в средата и тя можеше да надникне под нея. Вгледа се, пъхна пръст и извади снимката.

Точно както предполагаше. Отдолу се показа друга снимка, на други деца, на деца от миналото. Провери и от другата страна, вече забързано, измъквайки стъклото и снимката на Айрис и на Роуз. Друга снимка, на още две деца. Лоръл се вгледа в четирите деца заедно и ахна: досети се кои са децата по дрехите, които носеха, по усещането за горещина, защото бяха силно примижали срещу обектива, по

характерното упорито и нетърпеливо изражение на най-малкото момиче. Това бяха семейство Лонгмайър от планината Тамбърийн, братята и сестрите на мама, преди да загинат в зловещата катастрофа, след която тя заминала за Англия под крилото на Кейти Елис.

Лоръл беше толкова погълната от находката си, чудейки се как да събере още сведения за това далечно семейство, което току-що беше открила, че забеляза колата на алеята чак когато тя едва не се блъсна в оградата. През целия ден имаха посетители, хората се отбиваха да поднесат съболезнованията си и всеки разказваше поредната история как Дороти карала децата да се усмихват, а Роуз ревяше още по-силно и бързо изразходваше допълнителните кърпички, които се наложи да купят. Лоръл се вгледа в приближаващия червен автомобил и установи, че този път е пощальонът.

Приближи се да го посрещне. Разбира се, той беше чул новината и ѝ поднесе съболезнованията си. Лоръл му благодари и с усмивка го изслуша, докато той ѝ разказваше за невероятните умения на Дороти Никълсън да върти чука:

— Направо да не повярваш как такава красива дама кове ограда, обаче тя си разбираше от работата.

Лоръл поклати глава, споделяйки удивлението му, но мислите ѝ се отнесоха към някогашните дървосекачи в кедровите гори на планината Тамбърийн. Взе пощата и се върна на люлката.

Имаше сметка за тока, брошура за местните избори и още един възголемичък плик. Лоръл изви вежди, когато забеляза, че е адресиран до нея. Не бяха много хората, които знаеха, че е в Грийнейкърс, освен Клеър, а тя никога не би изпратила писмо, ако може просто да звънне по телефона. Обърна плика и прочете, че подателят е Мартин Меткалф от Кампдън Гроув номер дваисет и пет.

Заинтригувана, Лоръл го отвори и измъкна съдържанието му. Беше тънка книжка, официалният каталог на изложбата на дядо му Джеймс Меткалф в музея „Виктория и Албърт“ отпреди десет години. „Реших, че сигурно ще ви хареса. Поздрави, Мартин — гласеше бележката, закрепена за корицата. — Елате ни на гости, когато сте в Лондон.“ Лоръл сигурно щеше да го направи. Много харесваше Карън, Мартин и децата им, момченцето със самолет от конструктор „Лего“ с отнесен поглед. По някакъв необикновен и объркан начин ги

чувстваше като свое семейство, с тях я свързваха съдбоносните събития от 1941 година.

Разлисти каталога и отново се възхити на изключителния талант на Джеймс Меткалф, на начина, по който той успяваше не просто да улови образ с фотоапарата си, а да сглоби цяла история от несъизмеримите елементи на един-единствен миг. При това значима история — снимките му бяха летопис на историческо преживяване, което би било почти невъзможно без тях. Запита се дали Джими е съзнавал това навремето, дали, запечатвайки на лента отделни мигове от личната скръб и загуба, е разбирал знаменателната хроника, която завещава на бъдещето.

Лоръл се усмихна на снимката на Нела и после се озадачи, когато попадна на снимка извън каталога, закрепена за задната му корица — копие на снимката, която беше забелязала в Кампдън Гроув, снимката на майка ѝ. Лоръл я взе, приближи я към лицето си и се взря във всяка красива черта на майка си, а докато я връщаше на мястото ѝ, очите ѝ се плъзнаха към последната снимка в каталога, автопортрет на Джеймс Меткалф, направен според надписа през 1954 година.

Портретът предизвика у нея странно усещане и отначало тя го отдаде на огромната роля на Джими в живота на майка им, на неговата доброта, за която разказваше тя, за щастието, което ѝ беше дарил, когато в живота ѝ цареше мрак. Обаче, когато се вгледа по-продължително, Лоръл се увери, че причината да се чувства така е нещо друго, нещо по-силно, по-лично.

И изведнъж си спомни.

Лоръл се облегна назад и зарея поглед към небето, а по лицето ѝ се разля широка и невярваща усмивка. Всичко се проясни. Тя разбра защо толкова я впечатли името Вивиан, когато го чу от Роуз в болницата, защо Джими е знаел, че трябва да изпрати анонимната благодарствена картичка за Вивиан на Дороти Никълсън във фермата Грийнейкърс, защо я спохождаше усещането за дежавю всеки път, когато погледнеше марката в чест на коронацията.

Бог да ѝ е на помощ — Лоръл не се сдържа и се засмя, — проумя дори загадката с онзи мъж зад кулисите. Загадъчните му думи, толкова познати, но незнайно откъде. Изобщо не бяха от пиеса и точно затова се беше измъчила толкова — защото търсеше не където трябва.

Думите бяха от един отдавна отминал ден, от разговор, за който съвсем беше забравила досега...

Грийнейкърс, 1953 г.

Най-хубавото на това да си на осем беше, че Лоръл най-сетне можеше да прави циганско колело както трябва. Упражняваше се цяло лято и засега рекордът ѝ бяха триста двайсет и шест последователни пъти, от горната част на алеята до стария трактор на татко. Тази сутрин обаче тя си постави ново предизвикателство — щеше да провери с колко премятания може да обиколи къщата и щеше да ги прави възможно най-бързо.

Проблемът беше страничната порта. Винаги, щом стигнеше до нея (с четирийсет и седем, понякога четирийсет и осем премятания), тя отбелязваше местоположението си в праха, където кокошките бяха изкълвали тревата, изтичваше да отвори портата и после бързо се връщаше до отбелязаното място. Обаче докато вдигнеше ръце и се подготвеше, портата изскърцваше и отново се затваряше. Зачуди се дали да не я подпре с нещо, обаче кокошките бяха палави гадинки и като нищо щяха да се промъкнат в зеленчуковата градина, ако им предостави тази възможност.

Въпреки това, изглежда, нямаше друг начин да направи обиколката си с цигански колела. Прокашля се, както правеше учителката госпожица Плимптън, когато предстоеше да съобщи нещо, и каза:

— А сега добре ме чуйте... — и изпъна пръст, за да подсили въздействието на думите си, — ще оставя портата отворена, но само за минутка. Ако на някоя ѝ хрумне гениалната идея да се промъкне зад гърба ми, особено в градината на татко, просто ви напомням, че следобед мама ще готви пиле в чест на коронацията и си търси доброволки.

На мама никога не би ѝ хрумнало да пъхне в тенджерата някои от момичетата си — кокошките със сигурност щяха да умрат от старост, защото имаха късмета да се родят във фермата на Никълсън, — но Лоръл не виждаше причина да ги осведомява за това.

Взе работните ботуши на татко, оставени близо до вратата, отнесе ги до портата и подпря с всеки от тях отворените крила. Котаракът Констабъл, който наблюдаваше операцията от стълбите, измяука като израз на резервите си относно плана, но Лоръл се престори, че не забелязва. Увери се, че портата няма да се затвори, повтори предупреждението си към кокошките, погледна часовника си за последен път, изчака голямата стрелка да стигне на дванайсет часа, изкомандва се „Старт!“ и започна да прави циганските си колела.

Планът проработи великолепно. Тя се премяташе ли, премяташе, а дългите ѝ плитки се влачеха в прахоляка и после шибваха гърба ѝ като конска опашка: през ограждението на кокошарника, през отворената порта (ура!) и обратно до мястото, откъдето беше тръгнала. Осемдесет и девет цигански колела за точно три минути и четири секунди.

Лоръл ликуваше... докато не забеляза, че палавите момичета са направили точно каквото ги беше предупредила да не правят. Търчаха като обезумели из зеленчуковата градина на татко, кълвяха царевицата и всичко останало като луди, сякаш не ги хранеха обилно по три пъти дневно.

— Ей! — кресна Лоръл. — Марш обратно в кокошарника.

Те не ѝ обърнаха внимание и тя се приближи решително, започна да размахва ръце и да тупа с крака, обаче отсреща получаваше единствено безгранично презрение.

Отначало Лоръл не забеляза мъжа. Не и докато той не каза:

— Здравей.

Тогава вдигна поглед и го видя да стои близо до мястото, където обикновено татко паркираше своя морис.

— Здравейте — отговори тя.

— Май си малко ядосана.

— Наистина съм ядосана. Момичетата са избягали от кокошарника и кълват царевицата на татко, а аз ще опера пешкира.

— Боже, това си е сериозно.

— Така е. — Долната ѝ устна аха да се разтрепери, но Лоръл не го допусна.

— Ами, малко известен факт е, но по една случайност прекрасно владее кокошия език. Искаш ли да опитаме да ги привлечем обратно?

Лоръл се съгласи и двамата заедно погнаха кокошките из зеленчуковата градина, като мъжът издаваше подобни на кудкудякане звуци, а Лоръл смаяно го наблюдаваше през рамо. Когато и последната птица се върна на сигурно място обратно в кокошарника и вратата беше затворена, мъжът дори ѝ помогна да заличи следите от царевицата на татко.

— При нашите ли идвате? — попита Лоръл, внезапно осъзнала, че мъжът може да има друга цел, освен да ѝ помогне.

— Точно така — отговори той. — Познавам майка ти отдавна. Бяхме приятели. — Той се усмихна, а като видя усмивката му, Лоръл реши, че го харесва, и то не само заради кокошките.

Прозрението малко я засрами и тя каза:

— Ами влезте да почакате. Аз трябва да пооправя вътре.

— Добре. — Той я последва до къщата и свали шапката си, когато влязоха. Огледа стаята и със сигурност забеляза, че татко току-що е боядисал стените. — Родителите ти не са ли у дома?

— Татко е на полето, а мама отиде да вземе назаем един телевизор, за да гледаме коронацията.

— А, разбира се. Е, аз ще почакам тук, ако трябва да се заемаш с чистенето.

Лоръл кимна, но не помръдна от мястото си.

— Аз ще ставам актриса. — Изведнъж я връхлетя желание да му разкаже всичко за себе си.

— Я виж ти!

Тя кимна.

— Ами тогава ще трябва да се оглеждам за теб. Как мислиш, ще играеш ли в лондонските театри?

— О, да! — отвърна Лоръл и кимна самоуверено като възрастна. — Най-вероятно да, бих казала.

Мъжът се усмихваше, но в този миг лицето му се промени и Лоръл реши, че е заради нещо, което тя е казала или направила. Обаче забеляза, че той вече не гледа нея, а се взира зад гърба ѝ към сватбената снимка на мама и татко, която държаха на масата.

— Харесва ли ви? — попита го тя.

Той не отговори. Приблужи се до масата, взе снимката и се взря в нея, сякаш не вярваше на очите си.

— Вивиан — промълви той и докосна лицето на мама.

Лоръл се намръщи и се зачуди какви ги говори той.

— Това е мама — обясни тя. — Казва се Дороти.

Мъжът погледна Лоръл и устата му се отвори, сякаш се канеше да каже нещо, но не го стори. Отново затвори уста и по лицето му плъзна усмивка, радостна усмивка, сякаш току-що е намерил отговора на някаква загадка и находката го прави едновременно тъжен и нещастен. Отново си нахлупи шапката и Лоръл разбра, че гостът се кани да си тръгва.

— Мама няма да се бави — объркано каза тя. — Отиде само до съседното село.

Той обаче не промени намерението си, запъти се към задната врата и излезе на яркото слънце под беседката с глициниите. Подаде ръка на Лоръл и каза:

— Е, посестримо в кокошите приключения, приятно ми беше да се запознаем. Приятно гледане на коронацията.

— Благодаря.

— Казвам се Джими, между другото, и ще се оглеждам за теб по лондонските сцени.

— Аз съм Лоръл — ръкува се тя с него. — Ще се видим там.

Той се засмя:

— Изобщо не се съмнявам. Правиш ми впечатление на човек, който умее да наблюдава с очите, ушите и сърцето, с всичко наведнъж.

Лоръл кимна важно.

Мъжът понечи да си тръгне, но спря и се обърна за последен път.

— Преди да си тръгна, Лоръл, можеш ли да ми кажеш щастливи ли са родителите ти?

Лоръл сбърчи носле, защото не беше сигурна какво точно има предвид той.

— Шегуват ли се един с друг, смеят ли се, танцуват ли?

Лоръл завъртя очи:

— О, да, постоянно.

— А татко ти мил ли е?

Тя се почеса по главата и кимна:

— И е забавен. Той размива мама, винаги ѝ прави чай и е спасил живота ѝ, знаете ли? Така се влюбили — мама паднала от една висока и стръмна скала, била уплашена, самичка и сигурно я грозяла смъртна

опасност, но татко се гмурнал, въпреки че имало акули, крокодили, а сигурно и пирати, и я спасил.

— Нима?

— Ами да. А след това хапнали миди.

— В такъв случай, Лоръл — каза ѝ онзи мъж Джими, — значи баща ти е точно такъв човек, какъвто заслужава майка ти.

После той забодя поглед в ботушите си по своя печално щастлив начин и ѝ махна за довиждане. Лоръл го наблюдава как се отдалечава, но само за малко, защото после се замисли колко ли цигански колела трябва да направи, за да стигне чак до реката. А когато майка ѝ се прибра заедно със сестрите ѝ — с чисто нов телевизор в багажника, — тя вече почти беше забравила за мъжа, който беше идвал този ден и ѝ беше помогнал да прибере кокошките.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.